

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:25:00)

Poštovane kolege poslanici, počinjemo s radom.

Otvaram Četvrtu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini Skupštine Crne Gore 26. saziva. Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda imamo par proceduralnih obaveza koje moramo obaviti. Asim Dizdarević podnio je ostavku na funkciju člana Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade, pa saglasno Poslovniku Skupštine objavljujem da Skupština konstatuje ostavku, čime mu prestaje funkcija člana Žirija za dodjelu Trinaestojulske nagrade. Drugo, treba da usvojimo zapisnike sa sjednice Prvog vanrednog zasijedanja u 2019, Prve i Druge sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na neki od ovih zapisnika? Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da su usvojeni zapisnici sa sjednice Prvog vanrednog zasijedanja u 2019, Prve i Druge sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda. Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red, dozvolite da vas obavijestim o predlozima za izmjenu predloženog dnevnog reda.

Prvo, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava povukao je iz procedure Odluku o izmjenama i dopunama Statuta Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, 17. tačku predloženog dnevnog reda. Drugo, poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović predložili su da se na dnevni red stave: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu i Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Treće, poslanik Aleksandar Damjanović predložio je da se na dnevni red stave: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. i Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017. godinu. Četvrto, poslanici Marta Šćepanović i Predrag Sekulić predložili su da se na dnevni red stavi Predlog odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije - sektor 5.

Prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Predlozi poslanika Ranka Krivokapića, Raška Konjevića, Draginje Vuksanović Stanković i Džavida Šabovića. Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predloge? Želi.

Poslaniče Konjeviću, hoćete li zajedno da obrazložite sve predloge? U redu. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 12:28:05)

Poštovani poslanici,

Predsjednik Vlade koju vi podržavate, gospodin Duško Marković, prije petnaestak ili dvadeset dana je rekao da će Vlada tokom ove godine uraditi sve da poveća minimalnu zaradu. Mi već nekoliko mjeseci nudimo vama kao ljudima poslanicima koji podržavate tu Vladu da otvorimo dijalog na tu temu u Parlamentu. Mislim da je ovo odličan test da li ovaj poslanički klub podržava Vladu, izjavu premijera da se otvori debata u Parlamentu vezano za minimalnu zaradu.

Pretpostavljam da je motivacija svih nas ovdje slična, da možemo da razumijemo da se 77.000 ljudi koji rade za platu do 250 eura ne mogu sastaviti kraj s krajem, da od 190.000 zaposlenih u Crnoj Gori njih 77.000 prima zaradu koja je, rekao bih, ispod elementarne mogućnosti da normalno funkcionišu, u životnom smislu, 30 ili 31 dan tokom mjeseca. Ponoviću vam po ko zna koji put da je minimalna zarada u Crnoj Gori ubjedljivo najmanja u regionu. Bez bilo kakvog negativnog konteksta, reći ću vam samo da čak i Kosovo sa njegovom ekonomijom ima minimalnu zaradu koja je 250 eura, da su sve zemlje regiona u prethodnoj 2018. godini povećale

minimalnu zaradu.

S druge strane, šta imamo kao javni diskurs danas u Crnoj Gori. Imamo zatrpavanje građana s pojedinim ekonomskim pokazateljima koji za građanina ne znače ništa. To što imamo rast bruto društvenog proizvoda nije toliko važno za građanina koliko je važno kolika je prosječna zarada u Crnoj Gori. Podsjetiću vas da prosječna zarada u Crnoj Gori zadnje tri godine raste po stopi od 0,2%. Inflacija u Crnoj Gori u posljednje tri godine je preko 2% u prosjeku. To znači da građanin iz godine u godinu, u posljednje tri godine, živi lošije jer ima manje raspoloživog dohotka koji može da koristi za svoje potrebe. Ne može biti da smo najbrže rastuća ekonomija u regionu, a da imamo najmanju minimalnu zaradu ili mislite da ovoj Vladi koju vi podržavate nije stalo do životnog standarda građana.

Vi ćete, vjerovatno, i danas, manje mi je važno što ćete odbiti naš prijedlog, ali ćete, vjerovatno, odbiti i ono što je bila intencija predsjednika Vlade da se otvori rasprava o minimalnoj zaradi i njegovo javno obećanje, po prvi put, da će se minimalna zarada u Crnoj Gori ove godine povećati. Svaki javno iskazani stav obavezuje kako predsjednika Vlade tako i poslanike koji će se o tom stavu izjasniti u Parlamentu. Nemoguće je imati opravdanje da u zadnje tri godine imate rast plata, odnosno rast zarada 0,2% u prosjeku, da imate inflaciju preko 2%, da imate najmanju minimalnu zaradu, a da narodu pričate kako raste bruto društveni proizvod preko 4%. Statistički je to tačno. Moje pitanje je sljedeće. Da li rast bruto društvenog proizvoda po 4% godišnje znači da građani u Crnoj Gori žive 4% bolje. Jer, cilj svake ekonomske politike bi trebalo da bude povećanje životnog standarda građana.

Kolege, samo jedna odluka koja je donesena početkom ove godine ozbiljno narušava životni standard građana. Uveden je novi namet na račune za električnu energiju koji preko 20% utiče na nivo aktivne potrošene energije, dakle ono što ljudi potroše koristeći električnu energiju. Da li vi mislite da je to opravdano sa aspekta zarada u Crnoj Gori koje u zadnje tri godine rastu u prosjeku oko 0,2%. I to nije bilo dovoljno, dakle nije bilo dovoljno da građani izdvajaju dodatna sredstva za vlasnike malih hidroelektrana. Ja neću govoriti ko su dominantno vlasnici malih hidroelektrana u Crnoj Gori, mi smo mala država, to gotovo svako zna.

Ono što Skupštinu u tom segmentu treba da interesuje da se zapitate kolege iz DPS-a kako da to svi vlasnici malih hidrocentrala u Crnoj Gori su ili članovi DPS-a ili porodično vezani za funkcionere DPS-a ili na listama DPS-a, a nema baš nikoga skoro drugog. Možda je to slučajno, moguće, ali ne mislim da je slučajno što ste u januaru mjesecu, kad kažem što ste, ne mislim na poslanički klub nego što se uvela nova naknada da građani od istih zarada u posljednje tri godine izdvajaju veća sredstva da finansiraju pojedine biznismene. One biznismene koje po priznanju funkcionera vaše partije svaki put pred izbore finansiraju Demokratsku partiju socijalista ili, što bi rekao jedan od kolega u ovom parlamentu, to se desilo samo jednom sa gospodinom Kneževićem i to je bio čisti izuzetak. I vi stvarno mislite da građani vjeruju da je to čisti izuzetak. Građani vjeruju ovome da imaju novu taksu za male hidrocentrale i da Elektroprivreda koja je u državnom vlasništvu od 1. maja povećava cijene struje.

Naš prijedlog vezano za drugi zakon je isto ono što je uradila susjedna Hrvatska koja je članica Evropske unije. Hrvatska je zbog fluktuacija cijena električne energije na berzi da bi zaštitila svoje građane, jednako sve, ne dovodila nikoga u privilegovani položaj, smanjila stopu poreza na dodatu vrijednost sa 25 na 13%. Dakle uvela je nižu stopu za plaćanje električne energije. Naš prijedlog je upravo taj. Da ako hoćemo da razmišljamo o građanima, ne da im uvodimo nove namete nego da smanjimo stopu PDV-a na električnu energiju kako su to uradili Hrvati sa 21 u našem slučaju na 7%.

Kolege da ste vi to u parlamentu uradili ja ću vam posvjedočiti. U ovim poslaničkim klupama sjede kolege koje su 2016. godine podnijeli amandman da grupa privilegovanih hotelijera ne plaća porez po 21% nego da plaća porez po 7%. Svi ste to glasali, kad kažem svi mislim na poslanički klub, ne na vas pojedinačno. I u čemu je sada problem, ako ste jednom smanjili PDV za privilegovane hotelijere kojih je ukupno 15-ak, valjda nije problem da zajednički smanjimo stopu PDV-a zbog fluktuacija na tržištu da svakom građaninu cijena električne energije bude niža, da ne oštetimo Elektroprivredu, "oštetimo" kao akcionarsko u većinskom državnom vlasništvu nego da država se svjesno odrekne jednog dijela prihoda koji bi bili u korist građanina. Otvoreno kažemo to je ideja koju smo uzeli od kolega iz Hrvatske. Neće biti baš da je pogrešno da Vlada Hrvatske u jednom tako osjetljivom i za njih socijalnom trenutku gdje je njihova prosječna plata skoro dva puta

veća nego u Crnoj Gori, gdje je njihova minimalna zarada 440 eura, odnosno 2020. će biti 440 eura, u Crnoj Gori je 193 eura, imaju toliki socijalni senzibilitet prema sopstvenom stanovništvu da smanje stopu PDV-a kako bi bio manji pritisak na građane.

Bio bih iznenađen pozitivno, bio bih obradovan ukoliko prihvatite da o ovim stvarima razgovaramo, da razgovaramo o tome da u mjeri u kojoj to Parlament može vidimo šta je to mjera povećanje minimalne zarade, utvrđivanje neoporezivog /prekid/ i smanjenja doprinosa tereta na poslodavce.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:37:09)

Hvala Vam poslaniče.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 12:37:13)

Imam još dva zakona, izvinjavam se.

Tri puta četiri 12, toliko znam da pomnožim. Zahvaljujem.

Dakle, da razgovaramo na ove dvije teme.

Treća tema koju takođe predlažemo jeste ukidanje kriznog poreza. Grđani moraju da budu svjesni, barem onaj dio građana u Crnoj Gori koji imaju zaradu preko 500 eura, da svakog mjeseca zbog zakonskog rješenja koje je prevaziđeno, znate zašto je prevaziđeno, zato što vi govorite da imamo ekonomiju koja je najbrže rastuća u regionu. Jest da ljudi ne osjećaju to da je najbrže rastuća u regionu, ali osjećaju da im svakog mjeseca uzmete 2% više od njihove zarade. Na logičkoj ravni ne možete postaviti najbrže rastuću ekonomiju u regionu kojom se dičimo i krizni porez koji zahvatate 2% od svakog građanina koji imaju zaradu preko 500 eura. To ne može na logičkoj ravni da se postavi osim ako ćemo da se bavimo nekim stvarima koje nemaju ozbiljnu konekciju sa određenim ekonomskim stvarima. Naš predlog je da se to ukine.

Vidjećemo sada kada budemo razgovarali o Zakonu o porezu na nepokretnost. Da li se ovi zakoni donose za tačno fiksirane ljude u ovoj državi, tačno fiksirane imenom i prezimenom. Gdje neke partije održavaju svoja predsjedništva tu se da poreska olakšica za plaćanje poreza na nepokretnosti. Zamislite, gle čuda. Prema tome, kolege, naša je zajednička obaveza da pokušamo da otvorimo debatu o ovim temama koje su za građane važne. Ako vi mislite da minimalna zarada, da ukidanje kriznog poreza, da smanjivanje stope PDV-a na električnu energiju i ako mislite da svake godine trebamo da uvećavamo akcize i da imamo jedno od najskupljih goriva u regionu, da je gorivo u Austriji i Češkoj jeftinije nego u Crnoj Gori, onda se ozbiljno razlikujemo u tom dijelu. Meni je žao što se u tom dijelu razlikujemo jer vi nećete ni da razgovarate na tu temu, osim da građane zatrpavate stavom da Crna Gora je najbrže rastuća ekonomija. Ajmo da standard, životni standard ljudi u Crnoj Gori bude najbrže rastući u regionu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:40:02)

Hvala Vam.

Sada poštovane kolege stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, četiri za, protiv 23, uzdržanih 14, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila Prijedlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, pet za, protiv 21, uzdržanih 15, ovaj Predlog nije prošao.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, šest za, 25 protiv, uzdržanih 11, Predlog nije prošao.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića, Konjevića, Vuksanović-Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, pet za, 22 protiv, 16 uzdržanih, Predlog nije prošao.

Prelazimo na predloge poslanika Aleksandra Damjanovića.

Da li poslanik Damjanović želi da obrazloži predloge? Želi, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 12:43:20)

Zahvaljujem predsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani.

Ja sam za dnevni red predložio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Podsjetiću da sam taj predlog u skupštinsku proceduru uvrstio tačno prije godinu dana 23. marta 2018. godine i od tada je on u fioci predsjednika Parlamenta koji ga ne stavlja na dnevni red, a to ne želi da uradi ni skupštinska većina na ovaj način. Podsjetiću da sam još od 26. aprila prošle godine, pa onda 18.juna prošle godine, 23. jula prošle godine, insistirao odnosno predlagao da se isti uvrsti u dnevni red. Jedan od razloga jeste da se razgovara o ovoj parekselans bitnoj materiji bez čijeg rješavanja ne vidim izvjesnu sigurnu i stabilnu političku budućnost ovog društva odnosno vidim dalju eskalaciju svega onoga što možda neko ovdje ne želi da se vidi, ali se dešava na ulicama Crne Gore. Opravdanih protesta i bijesa građana zbog načina na koji vladajuća struktura obezbjeđuje podršku na nefer i nedemokratskim izborima.

Jedan od akata u funkciji da se postigne dogovor, odnosno stabilnost u političkom smislu, na način da bi se stvorili fer i demokratski uslovi za elementarno slobodne izbore, da se građani Crne Gore prvi put slobodno izraze na tim izborima i iskažu svoj politički stav poslije toga neka je sa srećom onome ko bude vršio vlast u ovoj državi. Nema želje dakle ni odgovornosti kod vladajućih struktura da se o ovome uopšte i raspravlja.

Dakle, u odnosu na ono što je suština ovih predloga jeste da se napravi demontaža jednog nazovi ga otuđenog izbornog sistema u kome imamo partijske elite koje same sa sobom završavaju i izborne liste i sve ono što je kontekst izbora.

Otvaranje izbornih lista, individualne kandidature, puna rodna ravnopravnost, ne znam kome smeta u ovoj državi i u ovoj parlamentarnoj većini. Apsolutno se naslanjam i na sve ono što je ovih dana traženo od strane građana to je da vlada tehnička ili vlada građanskog jedinstva mora biti formirana kako bi kontrolisala nadam se novo izbornu zakonodavstvo. Da li ovo koje sam predložio ili neko drugo, vidjećemo.

Ono što je sasvim sigurno je da ova takozvana invalidna radna grupa ili odbor privremeni koji bi to trebao da radi je završio svoje neslavno postojanje maltene i prije nego što je započeo, a pokušaj da se preko njega od strane jednog dijela rukovodstva ovdje u Skupštini i dijela poslanika napravi kvazi parlament ili paralelni parlament sa parlamentom unutar parlamenta je doživio svoj neslavni debakl.

Dakle i to je još jedan od razloga zašto nudim kolegama da razgovaramo o ovim stvarima ne pledirajući naravno zbog većine koja je neophodna i zbog trenutnog odnosa snaga vlasti opozicije da isti bude i izglasan. Ali je vrijedno o tome pričati, jer će nas ova tema sačekati ako ne danas 1. aprila 2019. godine, a ono svakako do horizonta novih izbora, građani neće dozvoliti da ih bude ukoliko ne budu obezbijeđeni fer i demokratski uslovi koji trenutno nijesu takvi sa ovakvim izbornim zakonodavstvom i načinom kako se isto kontroliše.

Hvala Vam predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:47:03)

Možete nastaviti sa obrzaloženjem i drugih predloga.
Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 12:47:08)

Hvala predsjedniče.

Drugi akt koji sam predložio za današnji dnevni red jeste Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori za 2017. godinu. Ovo je 1. april 2019.godine.

Dakle, podsjetiću da smo na dugotrajno insistiranje i uz podršku na Kolegijumu zajednički obezbjedili da nešto što je pokušalo da se sakrije od poslanika odnosno od građana Crne Gore, svakako mora doći ovdje u Skupštinu. To je Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći koji je dostavljen 18. decembra 2018. godine, kršeći sve zakonske norme, odredbe i procedure u rokovima dostavljanja i potrebi da se Parlament blagovremeno obavijesti, kome i kako se daje državna pomoć.

Državna pomoć koja je za tu izvještajnu 2017. godinu, o kojoj bi trebali da raspravljamo jer, očekujemo sada i za 2018. godinu pa da nas godine ne pretiču. Izvještaj u kome je precizirano da je 19,7 miliona evra dodijeljeno te godine. Bitno je da znamo kako se ta velika suma dijelila, da li zakonito, efektivno, efikasno itd. Od čega svega 3,2 miliona evra je otišlo kao državna pomoć na sjever koji je nerazvijen. To dovoljno govori o tome da je svega 20% te pomoći otišlo na sjever ili svega 0,7% od ovog hvaljenog bruto domaćeg proizvoda od 4,2 milijarde evra. Što opet dovoljno govori o tome, kako i na koji način tu istu pomoć dijelimo.

Ne vidim razloga, da bi nekom ovdje zasmetalo pošto je ovo obaveza koja nas takođe čeka. Da li sada u aprilu, maju, sem ako nećemo da i sami sebi skočimo što se kaže na glavu i da se do kraja urušimo, a urušavamo se onako što se kaže rapidno. Kome smeta da se vidi zašto i na koji način su sredstva otišla MB Turistu d.o.o. Žabljak, a.d. SKI resortu Kolašin 1450, Carinama d.o.o. Podgorica, Helada Montu, INC-u, Šol-compu Medini c.o.o. Budva.

Dalje, kome smeta da se zna kome su otišla sredstva, kako su otišla sredstva - Hemomontu d.o.o. Podgorica, Mesoprometu, Fabrici stočne hrane a.d. Spuž, Pelengić trejdu itd. i tome slično. Ne vidim razloga da se makar ova tačka ne uvrsti u dnevni red tekućeg zasjedanja. Nije predlagač niko iz opozicije, niti ja, niti kolege recimo iz SDP-a. Da vam pravo kažem ne vidim i najmanji je problem u tome što ćemo ja i kolege iz opozicije, kolege iz SDP-a u ovom trenutku biti preglašani od strane vladajuće većine. Mnogo je veći problem neshvatanje od velikog dijela te vladajuće većine u kom trenutku u kome se nalazimo, nedostatak želje za elementarnim dijalogom, debatom razgovorom ovdje u Parlamentu. Odnosno, jedna po meni veoma čudna želja da se Parlament u kome svi zajednički sjedimo i treba nešto da radimo do kraja uruši time što neće da radi, da vrši svoje osnovne funkcije.

Zahvaljujem.

Dakle, kao doprinos pokušaju da se ovaj Parlament do kraja ne sroza imajući u vidu kako već funkcionišu takozvani odbori koji su sastavljeni od poslanika parlamentarne većine koji su protočni bojler za ono što predlaže Vlada. Predložio sam ovaj predlog.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:50:34)

Poslaniče skoncentrišite se za obrazloženje Vašeg predloga, a ne ocjenjujte sad rad. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 12:50:42)

Moja politička ocjena predsjedniče Parlamenta imam pravo na na nju i to iznosim sasvim precizno ne vrijeđajući nikoga i ne upotrebljavajući nedolične i nedostojne izraze u ovom Parlamentu.

Politička ocjena da je Parlament srozao svoju kontrolnu i zakonodavnu funkciju je upravo zasnovana na ovome što predlažem, a Parlament, odnosno većina pokazuje odnos ne prema meni, prema kolegi Krivokapiću, Konjeviću ili kolegini Vuksanović, već prema sebi i prema ovom domu.

Dakle, predložio sam Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima na osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu o lokalitetu ostrvo Lastavica sa tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017.godinu. To isto sam pokušao da uradim još prošle godine u novembru mjesecu odnosno u aprilu mjesecu. Nije bilo želje i volje da se nešto što je elementarna obaveza ovog doma stavi na dnevni red. Da podsjetim, da smo prije nekoliko dana dobili i Izvještaj za 2018. godinu, a nijesmo se informisali o tome šta se na lokalitetu Mamula radi 2017. godine. Evo ovdje Vlada može da kaže mi smo uredno dostavili, Parlament neće da radi svoj posao. Sada da vam nabrojim pošto nijesam htio da opterećujem ovaj dom, imajući u vidu i delikatnost trenutka u kome radimo, sa još nekoliko predloga koje sam mogao da predložim. Kako ovaj dom vrši svoju kontrolnu takozvanu ili nadzornu funkciju.

Shodno brojnim odlukama koje smo zajednički donosili, odnosno parlamentarna većina prije svega, ne svaku sama, o načinu na koji kontrolišemo strateške projekte koji se diljem naše obale realizuju mi ovdje i dalje nijesmo formirali, a evo je odluka ovdje ispred mene privremeni odbor za kontrolu projekta Kraljičina plaža. Pojma nemamo što se tamo radi. Mi i dalje nismo formirali privremeni odbor za kontrolu Mamule, ni izvještaj nećemo da razmotrimo. Pojma nemamo što se tamo radi.

Ovdje nema izvještaja šta se radi u Kumboru Porto Novi ni za 2017, ni za 2018. godinu. Niko ovdje ne vodi računa, nas nekoliko odgovornih poslanika možda, da ovaj Parlament shodno odlukama koje on donosio, ovdje Vlada može da kaže ne mi nemamo s tim ništa, izvolite radite svoj posao, niko ovdje neće i ne želi da o ovome razgovara. Pojma nemamo što se dešava na Kraljičinoj plaži, pojma nemamo što se dešava vezano za ovu drugu Lušticu, a nedavno je čini mi se usvojena i neka odluka o ovom Kolašinu 1600 gdje je neko htio da se surovo našali sa svima nama, pa je u istu odredbu o tome da ćemo je kontrolisati kao ovo i do sada stavio u tu odluku.

Da zamolim i da završim na kraju, uz zahvalnost naravno što mi je vrijeme ostavljeno, ovo je obaveza Parlamenta nije ovo predlog poslanika Damjanovića. Hvala vam.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:53:21)

Hvala.

Poštovane kolege, sada ćemo da se izjasnimo uz naravno saznanje da građani odlično znaju ko odgovorno radi svoj posao u Parlamentu, a koga smo pozivali godinama da se vrati u Parlament.

Izvolite, proceduralno.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 12:53:47)

Hvala Vam vrlo ste me ovako prosvijetlili, tipično za Vas.

Pošto ste Vi odgovorni po Poslovniku da sastavljate dnevni red, kažete da svoj posao radite odgovorno. Kako se naziva to kad vam Vlada kao predlagač akta dostavi već više od pola godine izvještaj o kojem govori kolega Damjanović za investicije na nekoliko lokaliteta za 2017. godinu i dostavi vam za nekoliko lokaliteta za 2018. godinu. To je ukupno negdje sigurno sedam ili osam akata koji se tiču ogromnih investicija ili velikih investicija koje se dešavaju na crnogorskom primorju, a vi kao predsjednik Parlamenta koji ste zaduženi da to stavite da se o tome raspravlja krijete po fiokama, vrlo odgovorno.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:54:39)

Baš ste Vi neko ko može da priča o sakrivanju po fiokama nečega.

Davali ste veliki primjer vođenjem Parlamenta da se nešto čekalo godinama. Ovaj Parlament nema kašnjenja o razmatranju zakona, a čekali smo vaše predloge za učešće u ovim tijelima koje treba da formira Parlament i to građani odlično znaju. Tako da nemam namjeru da vas prosvijetlim jer mislim da ne treba raditi uzaludan posao.

Sada se poštovane kolege izjašnjavam o ovim predlozima. /upadice/ Ne možete.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića. Imali ste proceduralno reagovanje. Na dnevni red stavljam Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, šest za, 33 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da Predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2017. godini. Izvolite.

Hvala. Glasala su 43 poslanika, pet za, 31 protiv, osam uzdržanih, Predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta ostrva Lastavica sa tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017. godinu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, četiri za, 26 protiv, 12 uzdržanih, Predlog nije prihvaćen.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o predlogu poslanika Marte Šćepanović i Predraga Sekulića. Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog? Želi. Poslanice Šćepanović, izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (01.04.19 12:57:17)

Željeli smo da se dnevni red dopuni sa predlogom odluke donošenje izmjene i dopuna Državne studije lokacije "Sektor 5". Prije svega, iz razloga što je važno što prije urediti prostor koji je predmet ove Državne studije lokacije. Moram reći da mislim da je obrazloženje ove odluke trebalo biti i detaljnije i upravo ću i zato kratko reći zbog čega smatram da poslanici treba da podrže ovaj predlog. Iz razloga što se ovim stvaraju uslovi za izgradnju i podsticanje daljeg razvoja ovog područja kako nas je upoznao i ministar na sjednici odbora. U pitanju je područje Kumbora sa lijeve strane Porto Nove i da se sa ovim stvaraju uslovi za izgradnju i podsticanje daljeg razvoja ovog područja i investiranje u ovo područje. Upravo su to prepoznali vlasnici ovih parcela koje su predmet izmjene Državne studije lokacije. Takođe, ovo je veoma važno za investiranje u turizmu na području opštine Herceg Novi, a samim tim je od značaja i za cjelokupni razvoj Bokokotorskog zaliva i unapređenje kompletne turističke ponude Bokokotorskog zaliva. Svakako je razvoj, ovako ekspazivan, turizma u ovom području uslovio i izmjene i zakona koje tretiraju druge oblasti. Skoro smo imali i izmjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama.

Možda kad već danas ovdje u okviru obrazloženja povodom proširanja dnevnog reda postavljamo pitanje možda i da se i mi kao poslanici Demokratske partije socijalista zapitamo kako da u Kotoru samo članovi SDP-a, na čelu sa vrhom te partije, imaju veze sa Lukom Kotor. Kako to da niko drugi nema veze sa Lukom Kotor i prosto mi se čini da očekujemo još samo da osvane i zastava SDP-a pored državne zastave i Opštine Kotor na toj luci. Tako da bi mi ovdje danas imali da postavljamo pitanja u okviru obrazloženja dnevnog reda.

Svakako predlažem da poslanici podrže moje zahtjev za proširenje.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:59:31)

Koleginice Šćepanović, i Vi kao i prethodne kolege nemojte da zloupotrebljavate govornicu pominjanje pod dodatnim obrazloženjem za zakon i predlaganjem dodatnih tačaka dnevnog reda druge kolege. Jeste li završili?

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (01.04.19 12:59:47)

Završila sam. Samo ako može još jedna rečenica?

Hvala vam. Samo predlažem poslanicima da podrže ovaj naš zahtjev.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 12:59:56)

Hvala.

Poštovane kolege sad stavljam na glasanje Predlog poslanika Šćepanović i Sekulić, da se na dnevni red stavi Predlog odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Sektor 5". Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 41 za, protiv dva, uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog.

Sad vas pozivam da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih, pa objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim izmjenama i dopunama. Pozivam Službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red.

Poštovane kolege, prije nego što pređemo na raspravu po tačkama htio bih kao predsjednik Skupštine Crne Gore, ovog doma koji predstavlja sve građane naše države, Crne Gore različitih vjera, nacija i kultura da oštro osudim napad na porodicu Igora Tomkića iz Berana. Ovo govorim sada jer je ovo prva sjednica od tog nemilog događaja, a jedan broj političkih partija jasno je saopštio svoje stavove o tome. Zaista smatram da nije važno kojoj manjinskoj zajednici pripadaju Tomkići, za mene su oni Beranci koji trpe nasilje. Vjerujem da smo postigli civilizacijski nivo u kojem ne postoji opravdanje za agresiju. Zato se pitam kakva atmosfera vlada u okruženju gdje se uništava zdravlje i imovina neke porodice. Što mi kao država i iznad svega kao stanovnici Crne Gore treba da činimo? Vjerujem da će državni oragani učiniti sve zakonom predviđene korake da se napasnici sankcionišu, a porodica Tomkić obešteti, ali ono što smatram još važnijim jeste sljedeće svi treba da budemo svjesni da naši i javni istupi i lični odnos i izgovorena riječ čak i svakog građanina Crne Gore utiče na kreiranje atmosfere u društvu. Svako od nas pomaže ili odmaže u kreiranju prijateljske ili sa druge strane stvaranja atmosfere, gdje se verbalni i fizički napadi, gdje su oni dozvoljeni, a nekad se nažalost čak smatraju poželjnim. Apelujem da svako od nas ličnim doprinosom pomogne kulturu dijaloga, tolerancije, razumijevanja, različitosti, drugačijih mišljenja, stava, nacije, vjere, opredeljenja bilo koje vrste. To će našu zajednicu sačuvati od drugih, a prije svega od nas samih. Hvala vam i izvinite.

Sada prelazimo na raspravu po dnevnom redu.

Prva tačka o kojoj raspravljamo je **Predlog zakona o porezu na nepokretnosti**. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Jovanka Laličić, Mihajlo Anđušić, Boris Mugoša, Marta Šćepanović i Momčilo Martinović.

Izvjestioci odbora su Marta Šćepanović Zakonodavnog odbora i Boris Mugoša Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 13:03:41)

Dakle, gospodine predsjedniče,

Ovo je sigurno peti ili šesti put da Vas podsjećam na jednu Vašu javno izgovorenu riječ, da će kada usvojimo novi Zakon o državnoj upravi, saradnja Vlade i Parlamenta biti mnogo efikasnija, a Vi kao predsjednik Parlamenta ćete biti garant za to. Od jula mjeseca 2018. godine, koristeći poslovničko pravo po članu 50 obratio sam se Ministarstvu saobraćaja, Ministarstvu finansija i Nacionalnoj turističkoj organizaciji. Koristeći poslovničko pravo za koje ste Vi zaduženi da ga implementirate i nakon osam ili devet mjeseci nijesam dobio ni jedan odgovor. U međuvremenu sam se obraćao generalnom sekretaru, ako sam se obratio generalnom sekretaru, jednako rukovodstvo Skupštine je i nakon osam mjeseci još uvijek ne mogu da dobijem odgovor. Ne znam da li uopšte trebamo više da koristimo član 50, dakle ili da ga izbrišemo iz Poslovnika ili Vlada uopšte odnosno, njena ministarstva ne poštuju crnogorski Parlament tako što ne odgovaraju na pitanja poslanika. Vi ste mi dva puta sa te govornice nam moj sličan upit rekli da ćete se pozainteresovati za to i pretpostavljam da autoritet koji imate unutar vladajuće koalicije je mogao da obezbijedi da mi kao poslanici po članu 50 taj odgovor dobijemo.

Ja vas molim da založite Vaš autoritet unutar koalicije, posebno da založite autoritet predsjednika Skupštine, da zaštitite naš skromni autoritet kao poslanika koji koristimo obavezu po članu 50 i da za osam ili devet mjeseci mogu da dobijem odgovor na tri jednostavna dopisa na koja mi Poslovnik crnogorske Skupštine daje prava.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:05:44)

Hvala, Vam poslaniče Konjeviću.

Ne vjerujem da sam upotrijebio izraz da ću se pozainteresovati, ali jesam Vam rekao da ću se angažovati i upozoren je premijer i Vlada da treba da odgovore na ta pitanja. Vi kao poslanik znate da imate mehanizme i prema Vladi i prema premijeru da pokrenete ta pitanja. Svakako stoji naše insistiranje. Evo i javno pozivam da se to uradi prije prvog sljedećeg dolaska predstavnika Vlade u Parlament na odgovoru ili za Premijerski sat ili poslanička pitanja.

Sada nastavljamo sa radom i pitam predstavnika predlagača da li želi dati dopunsko obrazloženje. Želi.

Izvolite, poslanica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (01.04.19 13:06:32)

Poštovani predsjedniče, uvažene kolege i kolegice, poštovani građani,

Kao jedan od predlagača Zakona o porezu na nepokretnosti, dozvolite da kroz uvodno izlaganje akcentiram par rješenja za koje smatram da ih je važno reći.

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, a osnovni razlog za donošenje ovog zakona je rješenje Ustavnog suda o pokretanju postupka za ocjenu ustavnosti i odredaba jednog broja članova zakona koje je donijeto krajem decembra 2017. godine. Skupštini Crne Gore je 08.02.2018. godine na odgovor dostavljeno rješenje Ustavnog suda. Skupština Crne Gore je dana 19.03.2018. godine na Predlog Zakonodavnog odbora usvojila Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu kojim je predloženo da Ustavni sud shodno članu 62 Zakona o Ustavnom sudu, zastane sa postupkom u ovom predmetu kako bi se uočene neustavnosti otklonile.

Skupština Crne Gore kao donosilac predmetnog akta formirala je i radnu grupu sastavljenu od predstavnika Skupštine Crne Gore i Vlade Crne Gore i Zajednice opština koja je radila na donošenju predmetnog akta. Prilikom izrade Predloga zakona, rukovodili ste se prvenstveno onim što je sadržina rješenja Ustavnog suda kada su u pitanju neka rješenja iz važećeg zakona i uvažili određene primjedbe date od strane predstavnika opština za koje je prosto praksa ... nametnula. Na samom početku zbog građana dvije važne napomene, novi zakon, a ne izmjene i dopune važećih. Zašto? Pa radna grupa je bila mišljenja da je do sada bilo mnogo izmjena i dopuna ovog zakona i da je zbog lakše primjene bolje donijeti novi zakon. Druga važna napomena, zbog građana koji nas slušaju, da stope poreza na nepokretnosti nisu povećavane u odnosu na dosadašnje.

Članom 142 Ustava Crne Gore utvrđeno je da se porezi i dadžbine mogu uvoditi samo zakonom. Zakonodavac je dakle ovlašćen da uvodi poreze, određuje vrste poreza i bitne elemente poreske obaveze i predmet oporezivanja, poresku osnovicu, stopu, način utvrđivanja i plaćanja, poreska oslobođenja, olakšice i druga pitanja. Saglasno tim ustavnim ovlašćenjenima, ovim zakonom uređuju se osnovni elementi poreza na nepokretnosti koju uvodi jedinica lokalne samouprave.

Predlogom zakona preciziran je predmet oporezivanja na način što se u članu tri kojim se definiše što se smatra nepokretnostima za koji se plaća porez, dodatno prepoznati i objekti, objekti u izgradnji, pomoćni, nepokretni, privremeni i nestambeni prostori koji su u skladu sa vrstom objekata koji poznaje Zakon o planiranju prostora i izgradnju objekata. Time se obezbjeđuje usklađenost pravnih propisa, kao osnova za poštovanje jedinstva, pravnog poretka, a što je ukazano i u rješenju Ustavnog suda.

Takođe, su dodatno precizirane odredbe, koje su to druge evidencije na osnovu kojih se

može utvrditi koje je vlasnik nepokretnosti, a precizirano je kada korisnik, a ne vlasnik naravno u vrlo restriktivnim slučajevima može biti poreski obveznik i ovo su rješenja koja je praksa nametnula. Rješenjem Ustavnog suda dovedena je u pitanje ustavnost članova od 9 do 9f važećeg Zakona, a koji se odnose na poreske stope. Član 9a je posebno akcentiran, jer je bilo ostavljeno diskreciono pravo ovlaštenje da jedinica lokalne samouprave može utvrditi višu, odnosno nižu poresku stopu. S toga smo u Predlogu zakona zadržali samo ona rješenja koja se tiču utvrđivanja poreskih stopa za kojih smatramo da mogu otprijeti ocjenu ustavnosti. Predlogom zakona je ovo otklonjeno članovima 10, 11 i 12. U članu 10 su utvrđenje veće stope u odnosu na opštu stopu iz člana 9, ali je jasno preciziran raspon koji ne dozvoljava arbitrnost i proizvoljnost u tumačenju.

Takođe, su jasno precizirani predmeti oporezivanja, bespavni objekti, neizgrađeno građevinsko zemljište i sve je to usaglašeno sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata. Članom 11, dodatno je precizirano šta se smatra sekundarnim stambenim objektom, odnosno što se ne smatra sekundarnim stambenim objektom u smislu Zakona o porezu na nepokretnosti. Ovo je prosto nametnula praksa u primjeni dosadašnjeg zakona.

Članom 12, potvrđene su poreske olakšice, s tim što je već važeći član radi usaglašavanja sa rješenja Ustavnog suda dopunjen sa dva stava koja se odnose na olakšice za ugostiteljske objekte sa tri i više zvjezdica i za nepokretnosti čiji su vlasnici, odnosno korisnici poljoprivredni proizvođači.

Kada su u pitanju poreska oslobođenja, u potpunosti smo zadržali dosadašnja rješenja. U Zakonu je izvršeno i usaglašavanje kaznenih odredbi, terminološko usaglašavanje sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata. Nakon usvajanja ovog zakona opština treba da donese svoje propise o porezu na nepokretnostima u granicama i obavezama koje su im ovim zakonom date i napominjem da je Zakonodavni odbor na svojoj sjednici intervenisao kada je u pitanju datum stupanja na snagu ovog zakona, na način što je rekao da ovaj zakona stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu. Ostajem na raspolaganju za dodatna pitanja. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:11:50)

Hvala Vama, poslanice Laličić.

Da li neko od izvjestioca Odbora želi riječ? Ne želi. Onda prelazimo na raspravu.

Prijavljena je bila i poslanica Laličić, pretpostavljam da je ona htjela ispred Odbora, dobro hvala vam.

Onda predlažem da sada riječ ima poslanik Momčilo Martinović, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (01.04.19 13:12:25)

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani i poštovani predstavnici lokalnih samouprava za koje se nadam da će pokazati zainteresovanje za ovaj zakon i za njegovu primjenu koja ubrzo treba da slijedi,

Kao predstavnik predlagača ovog zakona i kao član radne grupe dozvolite mi da ukratko pokušam da obrazložim one najznačajnije segmente, izmjene ovog zakona i da na samom početku kažem da ovaj zakon je rađen kao novi zakon, jer je u prethodnom periodu pretrpio veliki broj izmjena i dopuna i na osnovu toga je radna grupa smatrala je da treba da izradi novi zakon po ovom osnovu. Takođe, ono što je na početku vrlo bitno da kažemo za građane, a to jeste, da se porez po ovom osnovu neće uvećavati u odnosu na dosadašnje rješenje. Da krenemo od početka.

Osnovni razlog za donošenje ovoga zakona jeste rješenje Ustavnog suda o pokretanju postupka o predmetu iz 25.12.2017.godine kao što smo čuli, jer ja ću uglavnom potvrditi dosta činjenica i konstatacija koje je kazala kolegica Laličić. Dakle, Skupština je dana 28.02.2018. godine odgovor dostavljen, rješenje Ustavnog suda o pokretanju postupka za ocjenu ustavnosti odredba člana 9a, 9b, člana 9d stav 2 alineja 3, član 9e, član 9f i člana 10 stav 4 i 5 Zakona o porezu na nepokretnosti.

Kako je shodno navedenom članu 62 Zakona o Ustavnom sudu propisan donosilac akta u roku koji odredi Ustavni sud može otkloniti uočene neustavnosti i nezakonitosti to je pri Skupštini Crne Gore kao donosiocu predmetnog akta formirana radna grupa koja je sastavljena od predstavnika Skupštine Crne Gore, od predstavnika ministarstva i na osnovu toga uključeni su predstavnici, odnosno u ovom slučaju su bile predstavnice Zajednice opština. Imajući u vidu da su radnu grupu činile i predstavnice koje sam već pomenuo razmatrane su i sugestije predstavnica Zajednica opština koje su ukazivale na određene nedostatke uočene prilikom primjene samog zakona. Dakle, dalje, shodno odredbama člana 142 Ustava Crne Gore koji kaže da se porez dadžbine mogu uvoditi samo zakonom, zakonodavac je, dakle, ovlašćen da uvodi poreze i određuje vrste poreza i bitne elemente poreske obaveze i predmet oporezivanja, obaveznu osnovicu, stopu, način utvrđivanja i plaćanja, poreska oslobođenja i druga pitanja. S tim u vezi, dakle ustavnim ovlašćenjima ovim zakonom uređuju se osnovni elementi poreza nepokretnosti koji uvodi jedinica lokalne samouprave, pored poreskih obveznika, poreske osnovice, kriterijume za utvrđivanja tržišnih i vrijednosti nepokretnosti, momenat nastanka poreske obaveze, utvrđene poreske olakšice, oslobođenja kao i veće stope u odnosu na opštu stopu što je sve u granicama ustavnog ovlašćenja datog zakonodavca. Dakle, u ovom dijelu je preciziran predmet oporezivanja, način što je član 3 kojim je propisano što se smatra nepokretnostima, ali i ne i na koje se odnose i na građevinske objekte i posebne djelove stambene zgrade, dodatno su prepoznati i objekti, dalje, objekti u izgradnji, pomoćni nepokretni i privremeni objekti i nestambeni prostori, a koji su u skladu sa vrstom objekata koje prepoznaje Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, sa čime napominjemo da je ovaj zakon, takođe, sa pomenutim aktom usaglašen.

Dakle, rješenjem Ustavnog suda dovedeni su u pitanje kao neustavni članovi od 9a do 9f. Međutim, koleginica Laličić u uvodnom izlaganju je o tome govorila i ne bih trošio vrijeme u tom dijelu, samo bih dao naznaku da su ovi članovi od 9a do 9f razrađeni kroz Predlog zakona koji pred vama članova 10, 11 i 12, odnosno otklonjeno je ono što je traženo. Tako da smatram da je pred nama jedan Predlog zakona koji je radna grupa dosta intenzivno radila, nekoliko mjeseci unazad konsultujući zainteresovane strane uključujući u cjelokupnu priču Zajednice opština i na taj način se došlo do jednog optimalnog rješenja koje bi trebalo da se pokaže kao pozitivno sprovođenje u praksi u nekom periodu koji predstoji u odnosu na usaglašenje lokalnih odluka koji slijede i koje proizilaze kao obaveze iz ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:17:09)

Hvala Vama.

Riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvinjavam se, komentar poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 13:17:23)

Kolega Martinoviću,

Ja bih se zadržao na član 12, što mislim da je suštinska motivacija ovog novog teksta, a odluka Ustavnog suda je samo razlog. Vi uvodite ovdje da stavljate u potpunu diskriminaciju, jednako onako kako ste to uradili sa PDV-om. Dakle, u Crnoj Gori u zonama prioritetnog turističkog lokaliteta, u prevodu čitajte gdje se nalaze investitori koji su najčešće bliski Demokratskoj partiji socijalista, se za ugostiteljske objekte kategorije četiri, misli se na hotele i restorane, daje olakšica od 30% na porez, a za kategorije preko 4 zvjezdice daje olakšica do 70%. Znači, dali ste im olakšicu da plaćaju manji PDV, da ne plaćaju PDV 21, nego da ga plaćaju 7%, sada dajete im dodatnu poresku olakšicu da ne plaćaju porez na nepokretnost kako plaćaju svi ostali građani, odnosno, u ovoj kategoriji kako plaćaju svi vlasnici ugostiteljskih objekata nego vi smatrate da vlasnik ugostiteljskog objekta u Budvi, Tivtu ili Herceg Novom je nešto bolji, nešto značajniji za ovu državu nego recimo hotela sa četiri zvjezdice u Bijelom Polju.

Zašto diskriminišete vlasnika hotela sa četiri zvjezdice u Bijelom Polju, objasnite mi?

Je li taj investitor na Mamuli ili na Svetom Stefanu značajniji od nekog domaćeg investitora

koji je napravio hotel u Bijelom Polju ili hotel u Plavu? Vi mu jednom skinete PDV da plaća manje, sad mu skidate porez na nepokretnost da plaća manje. Mislim da ova norma u ovom zakonu nije pravedna i kad vi kažete da građani neće plaćati veći porez sa aspekta stopa u ovom zakonu, to je tačno, ali neko će zbog ovoga zakona da plaća manji porez. Izvolite, recite, koji su to investitori u okviru prioriternih turističkih lokaliteta i zašto pravite diskriminaciju između, spomenuću mu ime, Hilma Franca koji ima hotel sa četiri zvjezdice u centru Bijelog Polja i nekog sa četiri zvjezdice na lokalitetu na primorju? Valjda je značajnija investicija u Bijelom Polju da se ljudi zaposle, nego na primorju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:20:26)

Hvala Vam.

Odgovor na komentar poslanik Martinović. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (01.04.19 13:20:39)

Zahvaljujem puno na komentaru i raduje me što neka rješenja koja se podnose na ovaj način izazivaju određene komentare i određene dileme.

Iskreno bih se radovao da na matičnom Odboru su ova pitanja pokrenuta, da smo učestvovali u punom sastavu i da na taj način damo svoje sugestije i komentare upravo po ovom osnovu. Međutim, koliko sam sada informisan matični Odbor upravo zasijeda i razmatra ovaj član 12 u odnosu na ovu sugestiju kojoj ste Vi dali na značaju. Ja vas molim, dozvolite mi samo da završim u tom dijelu. Dakle, iskreno se nadam da će se naći optimalno rješenje da ne bi došlo do diskriminacije kao što Vi kažete, ali će se izjasniti matični Odbor u tom konkretnom slučaju i donijeti konačan stav koji će staviti ovdje pred nama da se izjasnimo o njemu.

Sa druge strane, što se tiče samih stimulansa maločas čini mi se da ste govorili o hotelima sa četiri i više zvjezdica i pominjali ste neku brojku koja mi se čini da je negdje bila četili ili pet. Ja imam drugačiju brojku po tom pitanju, možda niste Vi, izvinjavam se u tom dijelu sam negdje čuo na samom početku sjednice da ih ima nekih četiri, pet koja su nastala u ovom vremenskom periodu, a ja imam informaciju da je u nekih par proteklih godina taj broj mnogo veći. To znači da jedan ovakav stimulans dao je svoje rezultate i dao je prije svega jednu da kažem bogatiju turističku ponudu i na taj način stvara Crnu Goru kao jednu kvalitetnu turističku destinaciju koja treba i u budućnosti da se još razvija. Tako da se iskreno nadam da u ovom dijelu sa takvim stimulansima podstičemo, a ne diskriminišemo jer na terenu čini mi se da rezultati i praksa pokazuju drugačije.

Za ovo prvo pitanje koje ste govorili opet ću se vratiti na samom početku, kazali ste da član 12, što se tiče objekata u zoni prioriternog turističkog lokaliteta da ćemo nakon odbora dobiti neke konkretnije informacije i da ćemo dobiti konkretnija rješenja koja će biti optimalna po osnovu ovog člana. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:23:06)

Hvala Vam.

Želi riječ izvjestilac Odbora Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (01.04.19 13:23:14)

Pa evo, zaista ću se potruditi da uvaženom kolegi Konjeviću pojasnim neke stvari vezano za priču oko određenih dilema vezano za predviđene norme. U cilju približavanja normi javnosti samo da kažem, priča oko diskriminacije, oko toga da se nekim zakonskim rješenjem hotelima nekim dat prioritet u odnosu na druge hotele, podsjetiću vas da je ova norma definisana početkom

februara 2015. godine. Taj Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnost usvojen je tada i glasao je 41 poslanik. Zna li ko je glasao za taj zakon kojim se uvodi poreska olakšica za hotele sa četiri i pet zvjezdica u zoni turističkog prioriteta? Glasala je i partija kojoj pripada kolega Konjević. Glasali su i poslanici te partije koji i sada sjede u skupštinskim klupama. Prema tome, mislim da nije u redu da za ono što ste glasali prije nekoliko godina sad tvrdite da ste time nekoga diskriminirali. U redu je ukoliko priznajete sopstvenu grešku, ali nije u redu ukoliko to imputirate onima koji su glasali isto kao vi.

Što se tiče turističkih lokaliteta, saglasan sam da treba pojasniti to i siguran sam da će Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kroz amandmane pojasniti tu situaciju, jer je prioritet bio da se prije svega odgovori onome što je tražio Ustavni sud a da se u ovoj fazi suštinski ne ulazi u ovaj zakon za to što bi suštinsko ulaženje u zakon zahtijevalo javnu raspravu i mnogo širi krug konsultacija. Prema tome, samo treba da vodimo računa da kad nešto kažemo da vidimo da li smo i mi isti koji kritikujemo sad to glasali nekad za te norme. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:25:40)

Hvala i Vama.

Komentar poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 13:25:45)

Uvažene kolege, kolega Mugoša,

Mi smo negdje generacija, vrlo je važno da govorimo istinu šta pišu propisi. Mislim da ja i Vi ako ništa drugo barem znamo da čitamo. Sad ste izgovorili jednu veliku laž, ja ću vam pročitati...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:26:05)

Samo vodite računa kako se ophodite prema kolegama, pa ćete imati, jer sa ovim stiće pravo na repiku.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 13:26:13)

Ne, ne, u kategorijalnom političkom smislu govorim, ne mislim ništa lično.

Član 9e Zakona iz 2015. godine, samo da se čujemo. Član 9e važećeg zakona iz Zakona o nepokretnosti kaže: "Za ugostiteljski objekat" i SDP je glasao za ovaj zakon, vidite samo šta piše: "Za ugostiteljski objekat iz stava 1 ovog člana koji je u funkciji 12 mjeseci u toku godine..." dakle nevažno je da li je taj objekat u nekoj posebnoj privilegovanoj zoni ili je taj objekat u Bijelom Polju ili je u Plavu ili je u Pljevljima, nego je važno da radi 12 mjeseci sa namjerom da se motivišu ljudi da hotele drže otvorene 12 mjeseci, kaže: "Poreska stopa može se umanjiti...", itd.itd. U ovom zakonu koji predlaže gospodin Mugoša između ostalih se nigdje ne spominje da moraju da rade 12 mjeseci, nego se kaže: "Za ugostiteljski objekat koji se nalazi u zoni prioritnog turističkog lokaliteta". Ozbiljna razlika.

Dakle, vi ste sa 12 mjeseci rada imali jednak tretman prema bilo kojem gradu u Crnoj Gori. Nije bilo važno kolega Mugoša je li to Splendid ili je to Ramada, to je bilo nebitno, bilo je bitno da taj hotel radi 12 mjeseci. Sada to nije bitno, nego je samo bitno da je to u nekoj zoni imaginarnog prioriteta. I moje pitanje je vrlo jednostavno - zašto neko ko je investitor hotela sa četiri zvjezdice u Bijelom Polju u centru Bijelog Polja je vlasnik Hilma Franca, izvinjavam se što ga spominjem u vrlo pozitivnom smislu, je napravio hotel sa četiri zvjezdice. Ako mu taj hotel po sadašnjem zakonu radi 12 mjeseci on ima pravo na olakšicu i treba da ima ako radi 12 mjeseci. Po ovom zakonu sad koji predlaže gospodin Mugoša a nevjesto pokušava da se izvuče zbog Ramade i Splendida, on nema

tu olakšiću nego će imati olakšicu samo ako je u nekoj zoni posebnog prioriteta. To je razlika. Kad su različite norme u zakonima onda se i različito glasa. Ali, kad ste me čuli u prethodnom izlaganju onda brže bolje da organizujemo Odbor za ekonomiju, pošto ste sve ovo vrhunski razmotrili, pa ste pošli na Odbor za ekonomiju da vidite šta ćete sa ovom zonom prioriteta.

PREDSJEDNIK IVANA BOKAN (01.04.19 13:29:08)

Hvala.

Pa ne znam, evo čućemo jer ima pravo na repliku svakako.

Replika poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (01.04.19 13:29:20)

Pa naravno predsjedniče da je meni u životu bitno ko govori, a ne što govori, tako da ja i ovo što je rekao kolega Konjević gledam u kontekstu te krilatice kojom se vodim u životu i uopšte me ne interesuje, jer je to oličenje onoga ko je to rekao. Tako da moja kultura i ljudskog i političkog dijaloga mi nalaže da ne koristim takve vrste riječi, a posebno nemam potrebu kasnije da pokušam da opravdam to što sam rekao.

Što se tiče neistine, jer ja sam tako u životu odlučio da neke stvari nazivam, pročitacu vam pošto se kaže da se ne misli na objekte u zoni turističkog lokaliteta, stav postojećeg zakona za koji je glasala partija kojoj pripada kolega Konjević i koji su glasali poslanici koji sad sjede u skupštinskim klupama kaže ovako: "U članu 2 - za ugostiteljske objekte iz stava 1 ovog člana su predviđene poreske olakšice 30 i 70%, a ugostiteljski objekti iz stava 1 su ugostiteljski objekti koji se nalaze u zoni prioritnog turističkog lokaliteta". Prema tome ove olakšice se odnose samo na objekte koji se nalaze u zoni prioritnog turističkog lokaliteta. E to je istina, boli ne boli nije bitno, ali je istina.

I druga stvar, kad komentarišete neki zakon morate da vidite razloge za njegovo donošenje, a to je Odluka Ustavnog suda. Ja ne kažem da kolega Konjević nije pročitao, ali sam siguran da je malo detaljnije pročitao ne bi pričao ovo što priča. Upravo je Ustavni sud ukazao na problematičnost određenih normi zbog čega smo mi kao poslanici pristupili definisanju novog zakona. Zbog toga samo je bitno da govorimo istinu, neko je tumači ovako ili onako, ali ako različito mislimo o nekoj stvari ne bi smjeli sebi da dopustimo da nečije različito mišljenje nazivamo određenim riječima koje poslanici ne bi trebalo da pričaju, ali prije svega građani od njih te riječi ne bi trebalo da slušaju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:31:43)

Hvala i Vama.

Sada riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović, a neka se pripremi poslanik Mihailo Anđušić. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 13:31:51)

Interesantna rasprava oko ovoga predloga zakona. Da podsjetim da je Ustavni sud tražio da se u roku od pola godine predlagač, odnosno onaj ko je donio zakon izjasni. Taj rok je istekao u septembru mjesecu. Mi danas u martu mjesecu, pola godine nakon tog isteka roka pokušavamo da popravimo štetu koja je izazvana Odlukom Ustavnog suda na način da maltene da radna grupa koja ne znam ni zbog čega je formirana kada je trebalo ne više od dva dana, da se ovako završi i da se prepíše 90% akta, a ovi članovi 9 i 10 kao izmjene. Dakle, ne znam šta je bio razlog da se tako dugo čeka, imajući u vidu da u Predlogu zakona koji je ovdje podnesen imamo sličnu normu koja je bila u članovima 9 i 10, a koja se tiče ovog izuzeća, odnosno poreskih olakšica.

I gospodinu Martinoviću koji je obrazlagao i gospođi Laličić, Ustavni sud je upravo zbog stvari koje ste ponovi stavili u Predlog zakona naložio da se mijenja zakon s ustavno pravnog aspekta. Ne mogu se u zakonu definisati norme kao što to nije moglo ni 2015. godine zbog čega sam glasao protiv. Ne slažem se ni tu s kolegom Konjevićem, moje pravo, ni tada nije bilo dobro glasati za ovakav akt, to se pokazalo ispravnim jer je Ustavni sud o tome odlučivao. Ne mogu se, dakle, ovom normom poreske obaveze koje su parekselans ustavna norma i zakonska norma utvrđivati stvari koje će Vlada odlukama o prioritetnim lokacijama upodobljavati.

Moje je da sumnjam da neko ovdje želi da udovolji zahtjevima velikih investitora. Moja je sumnja na političku korupciju, gospodo, pa, evo, da dobro razmislimo što glasamo. Dakle, ako imamo objekat od deset miliona evra u tim prioritetima koje će Vlada ad hok određivati poreska obaveza je za taj objekat 0,25% do 1%. Znači, ona može da bude negdje svega desetak hiljada evra. Vi ovdje faktički ovim oslobođenjem do 70% omogućavate nekom investitoru u tim prioritetnim zonama koji je napravio objekat od deset miliona evra da mu godišnja poreska obaveza na imovinu bude hiljadu, dvije, pet hiljada evra, jedna večera u tom objektu koju će da priredi vlasnik tog objekta sa svojim prijateljima i nekoliko boljih vina. To je svrha zakona. Da ne ulazimo u to da se zakon ne bavi ozbiljnim stvarima. To je kako je ovo prihod opštine, a katastar i Uprava za nepokretnosti su državni na bazi čega se utvrđuje osnovica za ovo oporezivanje. Imamo sukob, imamo hapšenja, imamo suđenja pojedinim pripadnicima Uprave za nekretnine zbog odnosa lokalna samouprava - država. Da ne govorimo o postupku legalizacije koja je u toku da mi pojma nemamo šta se s tim dešava, a ovo je materija koja pokušava i to da riješi, odnosno ne ovaj predlog nego važeći Predlog zakona. Da ne govorimo o tome da ovo mora da bude državni prihod, državni porez jer država ima mehanizme da oporezuje kako treba, a ne da damo opštinama da se muče s time. Opštine su svake godine sve više zaduženije u smislu svojih obaveza, bez obzira koliko se gradi stotina hiljada objekata u prioritetnim ili manje prioritetnim oblastima.

Ovo neće riješiti to pitanje niti su zakon ni razlozi za ovakav zakon definisani samo da se koriguje odluka Ustavnog suda, dokazao sam da se to ne radi, a niti se razmišlja da se ide u ozbiljnu analizu ovakvog akta koji pravi probleme i državi i jedinicama lokalne samouprave. Desetine hiljada objekata na potezu od Ade do naše Prevlake, u zaleđu Velike ulcinjske plaže, a da ne govorimo o Boki kotorskoj. Imamo li mi predstave koliko je tamo divljih objekata, kakva se vrši evazija poreza, kako su opštine uskraćene jer ne mogu da dođu do osnovne baze podataka šta treba da oporezuju, kakvi su kapaciteti poreskih organa u opštinama, kakvi su kapaciteti poreskih organa u državi da se ovo naplati. Onda se polemika vodi o tome hoćemo li izaći u susret nekome strateškom investitoru tamo gdje Vlada bude iz godine u godinu mijenjala i odlučivala šta je prioritet i da mu obavezu smanjimo da na objekat od milion evra plati 2.500 evra poreza godišnje, na objekat od deset miliona evra da plati 25.000. Je li to pravedna poreska politika. Hoćemo li od toga da dozvolimo da opštine finansiraju sve ono što moraju kako bi ti objekti tobož doprinijeli razvoju te iste opštine, odnosno na kraju krajeva i razvoju cijelog društva.

Dakle, ovdje upozoravam, ukazujem i završavam time, Vlada je pažljivo izbjegla da se određuje o suštini, samo je navela šta je u pitanju. Ne komentariše ni način na koji radi matični odbor. O tome sam dovoljno govorio i govoriću uvijek, naravno, ali vas upozoravam da ste u članu 12 predloga, u stavu 2 ostavili istu normu, odnosno gotovo istu normu s ovim malim varijacijama koja već postoji, predsjedniče Parlamenta, u članu 9e koju je Ustavni sud problematizovao. Nema razloga da ne problematizuje ni ovo rješenje ovdje jer se na ovaj način prave poreski izuzeci ne zakonom nego normom koja omogućava da se odlukama Vlade prave poreski izuzeci što je protivustavno i protivzakonito. Jasna stvar. Nemojte da sumnjam u političku korupciju, da se ovo donosi zbog nekoga kome će porez biti umjesto 50.000 ili 100.000 na godinu pet ili deset hiljada, a da razliku neko stavlja u džep. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:37:52)

Hvala vama, poslaniče Damjanoviću.

Možete uvijek kao predlagač. Poslanica Laličić. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (01.04.19 13:38:04)

Vrlo kratko na par napomena koje je dao uvaženi poslanik kada su u pitanju prioritetne turističke lokacije. Verujte da smo i mi kao radna grupa imali prilike o tome da razgovaramo, nije vaš ekskluzivitet i to je upravo sada u procesu kod nadležnog odbora da se to na neki način ispravi, odnosno da se briše. Imali smo i najave da će to Vlada svojom uredbom uraditi. Tako da to nismo uradili, ali imamo priliku sada kroz amandman.

Što se tiče poreske evidencije, vidite da smo taj član dopunili, da osim popisa koji vrši katastar da se mogu koristiti i druge evidencije, sve u cilju boljeg utvrđivanja poreza. Kada su u pitanju poreske olakšice, nismo napravili izuzetke nego smo dali poreske olakšice jer je to u zakonodavnoj sferi, odnosno ustavnoj sferi zakonodavca i to je Ustav omogućio da zakonodavac utvrdi kako olakšice tako i poresku stopu i sve ostalo. Dakle, zakonodavac je koristeći to ustavno ovlaštenje utvrdio poreske olakšice i ništa tu nije zakon, odnosno Ustav prekoračio. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:39:22)

Hvala i Vama.

Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 13:39:26)

Uvažena koleginice, poreska obaveza je ustavna kategorija, zakonska kategorija. Ustavni sud je prije godinu dana započeo postupak i dao zakonodavcu da popravi greške. Dao je pola godine, rok je istekao u septembru, ne ulazim u to kako smo došli do marta i kako radi matični odbor, kako se ad hok zakazuju sjednice i krši se procedura. To je moj generalni stav o devastaciji i načinu kako radimo, svima nama će se obiti o glavu. Ali, ponovo da istaknem. U članu 12 Predloga zakona u stavu 2 imate veoma sličnu normu člana 9e koji je Ustavni sud problematizovao i osporio. Bio sam i tada protiv ne slažući se ni s kolegama koji su ovdje objašnjavali razliku da možemo da dajemo izuzetke na način da izuzetke ne određuje jasno zakon nego odluka Vlade o prioritetnim lokalitetima koja je promjenjiva i može da se mijenja svakog dana. Je li to danas neki hotel u Kotoru, Herceg Novom, Ulcinju, da li sutra postaje neki drugi hotel. Na taj možemo faktički da blokiramo da mi imamo problem naplate i da ćete uopšte imati problem naplate. Gdje je ovdje izjašnjenje Zajednice opština. Nije podržala ovo. Dakle, hotel od milion evra treba da plati najnižu stopu shodno zakonu od dvije i po hiljade evra će mu se obaveza obračunati ako se upotrebljava najniži prag od 0,25%. Sa 70% popusta treba da plati 750 evra, večericu jednu malu koju će gazda ovog objekta da ima sa svojim prijateljima u tom hotelu. Od deset miliona objekat sedam i po hiljada evra. To je pravedna poreska politika, a mi ćemo svi ovaj PDV 20% i kusur, ko zna do koliko će izaći, mi ćemo svi ove akcize po kapa kako se to kaže i oni koji imaju 200, 300 evra platu, ovi koji imaju 1.200 i 1.300 i oni koji imaju stotine hiljada. Ovaj će da plaća po dvije, tri hiljade za objekte koji mu donose na godišnjem nivou ko zna koliko.

To je pravedna poreska politika? To je način kako ovaj parlament izlazi u susret, odnosno većina željama i ambicijama pojedinih biznismena, moćnih ljudi. To je način kako uskraćujemo poreski prihod ovoj državi kod tih lokaliteta. Šta ćemo da radimo. Hoće li neko da izračuna koliko je uskraćeno poreskih prihoda opštinama, posredno i državi jer država finansira, na kraju krajeva, i daje garancije za te opštine, zbog toga što smo učinili ustupke nekome za koga Vlada utvrđuje ad hok, idi mi dođi mi, ko je prioritet. Nema /prekid/ korisnika gospođo Laličić. Zakon i Ustav su jasni i ovo će Ustavni sud koji je problematizovao jedan put opet da problematizuje. Nemojte to da radite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:42:29)

Izvolite, poslanica Šćepanović kao predlagač.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (01.04.19 13:42:34)

Zahvaljujem predsjedniče.

Kolega Damjanoviću, bez ikakvog razloga problematizujete nešto zaista što ne treba. Dakle, ovdje smo svi da nađemo odgovarajuće rješenje i da, ako treba, amandmanski djelujemo na ovaj član zakona.

Ja ću vam reći da smo nakon završetka rada sjednice, radne grupe Ministarstvo održivog razvoja je odmah dalo svoje sugestije gdje i oni na neki način smatraju da treba brisati ovaj dio koji se nalazi u članu 12 koji kaže da za objekte koji se nalaze u zoni prioritetnog turističkog lokaliteta u skladu sa propisom Vlade. Vlada već ima svoju odluku kojom je utvrdila koji su to prioritetni turistički lokaliteti, ta odluka postoji, to se tačno zna, određno je njom koji su ti turistički lokaliteti. Dakle, neće Vlada ad hok stalno donositi, dakle ta odluka već postoji. To je pod 1.

Pod 2. U radnoj grupi su bile predstavnici Zajednice opština i upravo smo od opština i dobili informaciju da, to je mogućnost opština, da mogu da oslobode kao olakšicu ove objekte. Vjerujteda opštine to praktično da i ne koriste, tako da prema informacijama možemo dobiti do sutra tačne informacije od Ministarstva da nam praktično i od opština dostave koji su to objekti sa četiri zvjezdice u ovim zonaka koji su do 70% oslobođeni plaćanja poreza. Mi ćemo se potruditi da taj podatak dobijemo do sutra kako biste svi imali taj podatak tu i da tačno znate da li su i koji objekti do sada u primorskim opštinama oslobođeni plaćanja ovog poreza. Prema informacijama koje smo mi imali ova norma nije korišćena koliko bi trebalo da bude korišćena u praksi.

Dakle, hoću da kažem, Odbor će da zasijeda, imaćemo amandmansko djelovanje na ovaj član zakona. Sve vaše sugestije koje su dobronamjerne biće prihvaćene. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:44:48)

Hvala i Vama.

Izvolite poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 13:44:53)

Koleginice, naravno da je sve dobronamjerno. Ukazujem da nije dobro prepisivati normu koja je već problematizovana kod Ustavnog suda i koju će opet Ustavni sud da obali. Rok je istekao za izradu zakona u septembru mjesecu. U decembru je predložen u skupštinsku proceduru, ne ulazim u taj dio, ne ulazimi u to što se radilo do evo 1. aprila i zašto se čeka kršenje svih mogućih elementarnih procedura u ovom parlamentu da bi se ovaj dio završio. Ovo je neodrživo jer prepisali ste faktički normu ili ste je parafrazirali koja već postoji i koja je problematična, zbog čega je Ustavni sud naložio da se ovo mijenja jer će obaliti normu. To je jedna stvar.

Druga stvar generalno se ne slažem sa tom politikom favorizovanja bilo koga. Šta je razlika između četiri i tri zvjezdice i ovo nije način da se iz jednog masovnog Crna Gora predstavi kao destinacija elitnoga turizma. Šta je sa najvećim dijelom građana koji nema prilike da elitno ljetuje.

Treća stvar, ustavna kategorija zakonska je plaćanje poreza. Ne može se ostaviti ovdje prostor da Vlada odlukom koja je iz 2011. godine trenutno, a može da Vlada mijenja svake nedjelje odluku, od sjednice do sjednice, da se ad hok utvrđuje koji su to prioriteti. Ne može gospođo biti obrazloženje to što su vas opštine ili pojedine opštine uvjerile da oni neće ova moguća oslobađanja primjenjivati. Šta to meni znači? Vas su uvjerile juče da ne može, sutra će uvjeriti nekog drugog da može pa će oslobađati, pa će neko platiti 0,25% na 10.000.000 eura i osloboditi ga još 70%. pa će platiti 0,07% na hotel s pet zvjezdica, a mi ćemo platiti 21% PDV-a svi građani i akcize i 9% što je i tako i tako malo na porez na dobit. Koliki su to onda uskraćeni rashodi ovoga budždeta? Hoćemo li ih puniti time što ćemo PDV na 25% kao alternativu, što ćemo akcize nanovo, ponovo gore. Hoćemo li tako, hoćemo li porez na dohodak da povećamo?

Dakle, niti je politika poreska dobra niti su ova rješenja dobra. Ukazao sam nešto što je mnogo bitnije da se ne bavimo jednom normom ovdje. Dakle, problem je što je ovo prihod jedinica lokalne samouprave, a katastar i evidencija je državna i postoje ogromni problemi na relaciji, gotovo u svim lokalnim samoupravama, sa državom, a to je baza da poreski organi u lokalnoj samoupravi znaju šta treba da naplate, oni pojma nemaju. Desetine i stotine hiljada objekata, znate li koliko novca gubimo zbog toga. El Dorado imamo na primorju objekata, a pogledajte koliki su prihodi lokalnih samouprava iz godine u godinu, kako to ne korespondira sa betonom koji je, da kažem, "uložen" u našu obalu. Dakle, da se pozabavimo ozbiljno sa ovim aktom, načinom kako imamo sad normu u zakonu, da se sa sistemskog stanovišta bavimo sa ovim, a ovo ovdje na što sam ukazao je problem i moja sumnja da je to jedan vid političke korupcije da se izlazi u susret jednom bogatijem dijelu ove države koji može, ima moć da završava stvari čak i u ovom parlamentu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:47:54)

Hvala.

Ne možete samo kratko, pa vodite računa kako komentarišete. Evo uz saglasnost da pojasnimo stvari. Izvolite minut.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (01.04.19 13:48:08)

Dajem odgovor kao predstavnik predlagača i po Poslovniku. Kad mi se postavi pitanje dam odgovor onda ne može da se komentariše moj odgovor.

Samo želim da kažem kolegi Damjanoviću, konkretno Vaš amandman na Predlog zakona i da ga razmotrimo i to je to.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:48:29)

Izvolite i Vi imate minut.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 13:48:33)

Hvala Vam.

Način kako raspravljate amandmane poslanika opozicije identičan je načinu kako raspravljate predloge za uvrštavanje u dnevni red tačkaka koje su obaveze ovog doma, a ne moji predlozi ili predlozi bilo kojeg opozicionara.

Način kako se radi u jednopartijskim odborima ovog doma je poznat javnosti. Način kako smo devastirali sami sebe i što nam ovo znači za neke naredne godine, o tome ćemo svi da razmišljamo. Bogomi nećemo svi na identičan način, a čini mi se da će posljedice biti malo drugačije. Ne iste za sve nas. Dakle, o proceduri kako se ovdje radi nemojte. Meni tražiti da podnosim amandmane nakon što je radna grupa pola godine, šta je radna grupa radila pola godine, prepisala akt i promijenila dva člana za šest mjeseci. Ne ulazim u to kad je i kako formirana i zašto je formirana, suština je da nije riješila posao. Dakle, gurate normu koju je Ustavni sud problematizovao ponovo istu, odnosno gotovo istu u Predlogu zakona. Nemojte to da radite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:49:31)

Hvala Vam.

Nemojte molim vas.

Od nas je uvijek bila inicijativa i zalaganje da to ne budu samo većinske koalicije, odbori i uvijek ste pozivani da učestvujete u radu tih odbora. Prema tome, ako vi želite samo da kritikujete

a da ne dajete amandmane možete i to, to je vaš izbor kao poslanika.

E sad, konačno da nastavimo sa diskusijom.

Poslanik Mihailo Anđušić ima riječ, neka se pripremi poslanik Konjević.

Čekajte, Vi ste tražili komentar na izlaganje i imate pravo jer ovo su do sad bili predlagači. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (01.04.19 13:50:18)

Zahvaljujem predsjedniče.

Mogao bi se steći utisak slušajući uvaženog kolegu Damjanovića da poslanici Demokratske partije socijalista i ostali poslanici koji aktivno učestvuju u radu svih odbora ovog uvaženog doma na bilo koji način sprečavaju predstavnike opozicije da uzmu učešće u radu odbora. Ja sam tako razumio jedan dio vaše posljednje diskusije i upravo zbog toga sam se javio da demantujem takav pristup jer više puta smo i moje kolege i ja ovdje ponavljali, a evo ovog puta ste i Vi predsjedniče reagovali na način da su svi poslanici iz opozicije dobrodošli da uzmu učešće u radu svakog odbora. Nama je iskreno žao što nisu aktivniji tamo gdje nema kamera, gdje se javnost Crne Gore ne može baš tako lako obavijestiti uz želje da to bude iskreno ili neiskreno obavještanje crnogorske javnosti. Zato i ovog puta pozivam gospodina Damjanovića i ostale poslanike iz redova opozicije da djelima, a ne pričom, daju svoj doprinos.

Uvažena poslanica Marta Šćepanović je dala vrlo praktičnu sugestiju. Dajte amandman, taj amandman će se razmotriti, ali ne samo po ovom pitanju nego kad su u pitanju i drugi predlozi zakona. Ne vidimo nikakav problem da zajedno radimo u Parlamentu onako kako to zahtijevaju građani od nas, ali prezentovati se u plenumu, a izbjegavati učešće u radu na odborima, to nije korektno ni prema crnogorskoj javnosti ni prema ostalim kolegama. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:51:51)

Izvolite poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 13:51:55)

Dnevni red. Žao mi je što je kolega Ivanović otvorio neku drugu temu. Mislim da sam posljednji u ovom domu kome vi možete prigovoriti tu vrstu neaktivnosti. Izvolite, podaci su dostupni javni od 2008. od kada sam poslanik do 2016. uključujući 2018. jer je 2017. bila faktički defakto, faktički u bojkotu, izvolite saberite obim angažmana. Ovim angažmanom ne govorim o kvalitetu o tome sudi neko drugi, pa ćete vidjeti da sam zadnji u ovom domu kome možete prigovoriti neaktivnosti. Zadnji. Neću da kažem da sam u nečem drugom zadnji koje možete prigovoriti, samo vidite ovim angažmanom u odnosu na sve poslanike i opozicije i pozicije i većine. U odnosu na ovaj dio vezan za učešće rada odbora. Poznata je priča koju imamo na Kolegijumu. Ne želim da učestvujem u radu odbora nakon što je ovaj skupštinski saziv značajno devastirao i značajno unizio učešće opozicije i kontrolne mehanizme opozicije u ranijim sazivima i ozbiljne političke dogovore koji su urađeni sa ozbiljnim faktorima međunarodnim u smislu kontrole pojedinih radnih tijela. Kada se taj problem riješi o tome ćemo na Kolegijumu da pričamo, možemo da govorimo onda o svemu ostalom.

Politički razlozi su ti koji modifikuju ili modeliraju rad poslanika u ovom domu. Poslanik je ovdje kada govori u plenumu, pred kamerama ili mimo kamera, poslanik je i kad radi u tim odborima. Naradio sam se tih odbora nekih sedam osam stotina sjednica u razno raznim odborima. Poslanik je u Kolegijumu, poslanik je na ulici, na protestima građana, svugdje je poslanik - poslanik. Način kako šalje svoje poruke je takođe nešto što neko radi možda bolje u ovoj sali, neko radi bolje van sale itd.

Dakle, taj dio da ostavimo, da ocjenjuje neko drugi. Ali, da se ne bavimo tim nekim proceduralnim stvarima, a da bježimo od ove suštine. Ovdje, svakim svojim javljanjem u svakoj

diskusiji ovih desetak godina, a i hiljade i hiljade, i hiljade i hiljade stenografskih stranica o tome svjedoče. Nema ovdje uticaja ovoga, onoga, paušalnih brojanja itd. prebrojavanja ko je bolji, ko gori itd. Hiljade i hiljade stranica se trudim da djelujem u interesu ove države. U ovom trenutku djelujem u interesu države i jedinica lokalne samouprave pokušavajući da obezbijedim da se ne umanjuju poreski prihodi na jedan neustavan način, kako je definisan u sadašnjem Predlogu zakona. Blagovremeno upozoravam 2015. godine, gledao sam bilješke istu sam priču pričao to što je sad ispalo da je to tako nikakva satisfakcija ni meni ni ovom domu. Ali to što se pokušava ponovo nešto slično zanemarujući ustavne, zakonske i druge neke odredbe, to nije dobro gospodo. Sami sebi skačemo u usta. Plaćaćemo ceh svi, svi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 13:54:56)

Hvala.

Sad ima, konačno, diskusiju poslanik Mihailo Anđušić, a neka se pripremi poslanik Raško Konjević. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (01.04.19 13:55:07)

Zahvaljujem uvaženi predsjedniče Brajoviću,

Evo mi smo čuli veoma interesantnu razmjenu mišljenja i drago mi je što smo mi kao predlagači, kao član radne grupe, imao prilike da makar danas čujem određene konstruktivne prijedloge i jedan dio njih zaista smatram korektnim. Nijesmo imali prilike zajedno da raspravljamo o tome kad je bilo pravo vrijeme za to. Čuli smo od mojih kolega i predlagača koleginice Laličić, osnovni razlog za donošenje ovog zakonskog rješenja je bila ta odluka Ustavnog suda i Skupština Crne Gore u cilju svega toga formirala radnu grupu koja je bila zadužena da na što kvalitetniji način razmotri sve ono što su bile preporuke, odnosno odrednice iz tog rješenja Ustavnog suda kako bi na kvalitetniji način obezbijedili prije svega primjenu ovog zakonskog rješenja u praksi.

Htio bih se samo kratko osvrnuti. Ta radna grupa je formirana, ja bih se složio da po pitanju obimnosti posla te radne grupe kada govorimo o obimu i nije bilo pretjeranog posla, ali najveći dio vremena u tom dijelu je upravo odnijelo to usaglašavanje mišljenja. Složićemo se da su članovi te radne grupe bili predstavnici različitih institucija aktera koji su zainteresovani u ovom procesu. Prije svega negdje su malo više vremena ponijela mišljenja i prijedlozi koji su podnijeli predstavnici Zajednice opština, aktivno je participiralo i Ministarstvo finansija, Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Mislim da se prije svega se tu pokazao jedan odgovoran pristup upravo tom činjenicom da smo mi zasijedali više puta i da su te sjednice trajale i po više sati. Kao rezultat toga je, ja zaista sa zadovoljstvom mogu konstatovati danas da mi imamo jedno zakonsko rješenje koje prije svega je ispoštovalo ono što je bilo suštinski i naš zadatak, a to su preporuke odnosno rješenje Ustavnog suda. Sa druge strane mislim da imamo u jednoj dobroj mjeri preciziran i zašto ne reći unaprijedeno zakonsko rješenje koje sam siguran da kroz neke detalje će mnogo bolje funkcionisati u praksi.

Čuli smo da se ne ponavljam, ali evo ovdje ću pročitati što predstavlja suštinu zakonskog rješenja.

Dakle, uređivanje osnovnih elemenata poreza nepokretnosti prije svega koje vode lokalne samouprave i to je negdje bilo glavni predmet funkcionisanja ovog zakona.

Između ostalog poreski obveznici, poreske osnovice, kriterijumi za utvrđivanje naknade tržišne vrijednosti, momenat nastanka poreske obaveze utvrđivanje poreske olakšice, oslobađanje kao i veću stopu u odnosu na opštu stopu što je svakako u skladu sa ovlašćenjima koje ima ovdje zakonodavac i što su bile preporuke samog Ustavnog suda.

Takođe, smatram vrlo bitnim što smo poslije dužeg vremena onako precizno predmet oporezivanja definisali. Uz to se na jedan bolji način napravila definicija nepokretnosti i dodatno smo definisali obejkte u izgradnji, djelove stambene zgrade pomoćne objekte nestambene objekte, a prije svega sve ove kategorije su usaglašene sa jednim relativno novim zakonskim rješenjem, a to je naravno Zakon o prostornom planiranju i sve ono što je trebalo dodatno sa njim usaglasiti.

Ono što je bio predmet neustavnosti, taj famozni član 9, diskreciono pravo da jedna lokalna samouprava može utvrđivati veću ili manju poresku stopu u odnosu na ono što je bilo. Novim članom 10 se to kvalitetnije regulisalo, za to što se može utvrditi veća stopa, ali je utvrđen raspon mimo koga se ne može dalje ići i na taj način se izbjeglo paušalno razmatranje i komentarisanje i tumačenje ovih zakonskih odrednica.

Takođe, imamo i preciziranje sekundarnih objekata to su za građane negdje relativno novi termini i pojmovi, ali koji su ovim zakonskim rješenjem dodatno precizirani i naravno ponovo naglašavam usaglašeni sa Zakonom o prostornom planiranju.

Čuli smo i puno razmjena mišljenja o tome vezano za famozni član 12 treba pomenuti, a evo njih nijesmo pomenuli ovdje to su i poljoprivredni proizvođači njihove djelatnosti, gdje tamo onako preciznije definisano kakve oni olakšice dobijaju kroz ove poreske stope i na način kako je to regulisano ovim zakonom.

Dakle, zaista smatram da možemo reći uz sve ove neusaglašenosti možemo reći da prije svega /prekid/ ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:00:14)

Nije bilo zvuka posljednjih par sekundi, izvinjavam se nastaviće te.
Za komentar se javio poslanik Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 14:00:35)

Korektno od poslanika i shvatam dobronamjernost ove vaše diskusije u smislu uloženoga truda, da se koriguje nešto što se moralo korigovati.

Govorio sam o kontekstu tih korekcija o tome da mi faktički od 28. februara 2018. godine, kada je Ustavni sud vratio Parlamentu na doradu ajde da tako nazovemo ovaj akt imamo protok od godinu i jedan mjesec neustavnih, nezakonitih akata koje Ustavni sud nije oglosio neustavnim, a mogao je i morao je. To je već priča o Ustavnom sudu i koji je dao rok od pola godine. Ni nakon isteka roka od pola godine u septembru mjesecu Ustavni sud se nije sjetio da ovo oglosi neustavnim i da nas natjera da brže reagujemo. U redu. Radna grupa je uradila svoj dio posla.

Dakle, nijesam htio da problematizujem gro stvari o kojima se može sa nekog političkog stručnog aspekta govoriti koje su već definisane ovim normama. Prije svega i na onaj dio poreskih stopa, za nepokretnosti koje su bespravno napravljene, možemo da polemishemo i da otvorimo novi krug diskusija, neću to da radim. Sačuvaću vrijeme i ostalim kolegama i za neke druge tačke. Možemo da polemishemo i o tome, da je i dalje ostala ova norma kod poreskih oslobođenja gdje se investitorima stambene zgrade daje rok od tri godine, da im se ne dira što se kaže u imovinu od momenta gradnje itd. Da li je on primjeren ili nije primjeren i tome slično. Ali je suština da je Ustavni sud osporio u važećem zakonu 9a, 9b, 9d, stav 2, 9e i 9f članove, a da se rješenje koje se nalazi u ovom vašem Predlogu zakona radne grupe poslanika vladajuće većine nalazi norma koja je defakto, defakto ista sa članom 9e koji je već osporena i biće ponovo osporen. Proći će neko vrijeme neko će ponovo neustavno da gradi, radi, plaća neustavno. To ko će biti kako oslobođen hoće li se koristiti to, to je već stvar lokalne samouprave, odnosno kontrole ovog Parlamenta kako lokalna samouprava radi.

Ima ovaj dom i ova država mehanizama da u dogovoru sa njima se vidi kako i na koji način se nešto koristi. Možda će nekome biti odrezana najveća stopa, nekome ta najmanja pa da se pitamo kako i zašto. Rekao sam vam da se na ovaj način, potencijalno, poreska obaveza investitoru u hotel sa pet ili četiri zvjezdice na prioritentnim lokacijama koje Vlada možda mijenja nedjeljno, da mu se umjesto 0,25% kao minimalna stopa poreza na imovinu može utvrditi stopa od 0,075% vrijednosti imovine, a 21% PDV, akcize da ne pričam kolike, porez na dohodak itd. E, to je problem o ovim ozbiljnim stvarima svakako kolega Anđušiću treba da pričamo koje su sistemskog karaktera. Zašto je to prihod jedinica lokalne samouprave, a nije prihod države? Zašto jedinice lokalne samouprave nemaju neki lakše naplativ porez kako vodi nadležna uprava itd.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:03:39)

Hvala kolega.

Poslanik Anđušić ima riječ. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (01.04.19 14:03:41)

Zahvaljujem uvaženi kolega Damjanoviću na Vašem komentaru. Pa, dobro Vi ste otprilike sublimirali sve ove komentare u koje ste generalno imali i kod mojih prethodnika i ponovili smo ih negdje, ne bih ni ja dodatno objašnjavao ono što su pojasnili kolegica Laličić i kolegica Šćepanović.

Konkretno, kada se tiče odluke Ustavnog suda i da kažem neke njihove, hajde da je nazovemo korektnosti i pristupa možemo govoriti o tome da li je on formalno pravno ispravan ili nije, ali smatram da su nam na neki način izašli u susret s ozbirom da u tom periodu u skupštinskoj proceduri je bilo raznih dešavanja, bilo je i zakonskih rješenja koje su imali određene hitnosti, da kažem, i po građane i po sve nas drugog tipa. Hajde da kažem taj dio negdje najmanje vidim, najmanje problematičan u svemu ovome. Ono što zapravo ja bih najiskrenije volio i to sam rekao na početku svog izlaganja da smo mi imali prilike i u matičnom Odboru, pa i u radnoj grupi, ali i u matičnom Odboru prije svega da recimo Vaše prisustvo ili prisustvo kolege Konjevića svakako, čiju preciznost i oštroumnost u tom dijelu cijenim kada su u pitanju ovakva zakonska rješenja, mislim da se mogao dati dodatan doprinos da na današnji dan ne dolazimo u situaciju da čujemo ovdje nova rješenja. Ja bih zaista volio da smo neka od ovih rješenja mi čuli unaprijed, ali složićemo se svi da je to negdje eto upravo ova situacija najeklatantniji primjer štete koji sami građani trpe, da kažem, od strane činjenice da imamo selektivni bojkot da na jednoj sjednici imamo prisustvo kolega iz opozicije na drugoj nemamo. Zaista smatram da nekim redovnim pristupom učešćem u radu matičnih odbora, radnih grupa mi bismo imali kvalitet više. To treba realno reći ovdje i zaista smatram da smo konkretno za ovaj zakon u praksi mogli imati možda i bolja rješenja. U svakom slučaju cijenim da ovo što smo ovdje do sada uradili i ponavljam radna grupa nije imala lak posao u ovom dijelu najviše u dijelu usaglašavanje između različitog broja institucija, prije svega Zajednice opština, Ministarstva održivog razvoja i turzima. Ni malo lak posao i ako naizgled je bio vrlo, vrlo jednostavan. U svakom slučaju ponoviću imali smo i tu mogućnost amandmanskog djelovanja. Na vrijeme smo bili još uvijek. Mogu reći u ime Odbora svakako da i oni stoje na raspolaganje da čujemo neki konkretan problem koji bi mogao dio ovih problema, ja ih zaista na smatram ozbiljnim problemima za funkcionisanje ovog zakonskog rješenja i najiskrenije mislim da će ovaj zakon nakon ovih korekcija biti mnogo kvalitetnije primjenjiv u praksi nego što je to bio slučaj do sada. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:06:41)

Hvala i Vama.

Sada riječ ima poslanik Raško Konjević, a neka se pripremi poslanica Marta Šćepanović.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 14:06:48)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, poštovane kolege,

Uvijek su ove stvari kada govorite o bilo kojem poreskom rješenju, bilo kojem zakonu koji se tiče građanina u onom, da kažem, najočiglednijem smislu nekog njegovog plaćanja prema državi uvijek takve stvari izazovu neku vrstu posebne pažnje ili neku vrstu razlika u razmišljanju.

Ono što sam imao priliku da čujem kroz uvodna izlaganja, odnosno kroz prvo uvodno izlaganje i sa čim sam se saglasio jeste činjenica da ovaj zakonski propis bez obzira iz kojih

razloga ga mijenjamo neće dovesti do bilo kojeg uvećanja poreskih stopa za građane. To je svakako za građane dobra vijest. Poreske stope se u tom segmentu nijesu promijenile jer će lokalne samouprave morati, imajući u vidu njihova finansijska stanja, biti u obavezi da mnogo bolje i mnogo efikasnije naplaćuju ovaj porez koji im je dat u nadležnosti. Ogromne finansijske dubioze koje imaju natjeraće ih, neke to već rade, da te stvari rade bolje.

Ono u čemu se mi ovdje razlikujemo jeste činjenica što mi smatramo, ja lično smatram, da su preformulisane određene odredbe u kojima može da se prepozna slična motivacija koja je bila jula 2016. godine. Tada je nekoliko poslanika Demokratske partije socijalista pojašnjavalo u Parlamentu kako je dobro sa aspekta građanina da hotelijeri sa četiri ili pet zvjezdica trebaju da plaćaju manji PDV nego što treba da plaćaju ostali građani. Zaista ni tada ni danas, iako tada nijesam bio u Parlamentu, nijesam mogao da razumijem kako je pošteno prema građanima. Što bi rekao predsjednik Vlade sada, da kada pije kafu u Šavniku plaća PDV 21%, a ako pije kafu u nekom od hotela sa pet zvjezdica u Budvi plaća PDV 7%. Znači šta je tada bilo objašnjenje? Da Crna Gora će tom mjerom će postati atraktivnija turistička destinacija. Mislim da je bilo vrlo neiskreno obrazloženje. A znate gdje je završila ta razlika između 7 i 21%? Sigurno nije kod građanina, nego u džepu vlasnika onih hotela sa pet zvjezdica na crnogorskom primorju, četiri zvjezdice nekoliko hotela u Podgorici i sa četiri zvjezdice nekoliko hotela na sjeveru.

Mi kad predlažemo da se smanji PDV na struju i da bi se odnosio na sve građane, vi kažete to nije u redu, ali je zato u redu da se za 15-20 hotelijera predloži amandman da oni plaćaju manji PDV. Iz ovog Zakona o porezu na nepokretnosti za razliku od kolege Damjanovića ja mislim da neke podsticajne mjere mogu da imaju smisla ako će dovesti do toga da imamo veću zaposlenost, veće plaćanje poreza po drugim osnovama itd. i tome sl. Nije mala stvar ako neki hotel u Pljevljima radi 12 mjeseci, to nije mala stvar. Evo, klima glavom ministar turizma. Nije mala stvar ako neki hotel u Plavu radi 12 mjeseci i u Beranama radi 12 mjeseci itd. "Lako" je raditi na primorju 12 mjeseci. Po mom sudu tada ima smisla da lokalna samouprava, jer taj hotel zapošljava logično je građane te lokalne samouprave. Oni mu kaže ok plaćaj mi prireze ne znam lijevo desno tako dalje ja ću te osloboditi jednog dijela poreza na nepokretnost zato što radiš 12 mjeseci. To ste kolege izbrisali, toga nema ovdje i moj apel je sljedeći - ako ne možemo zbog neke odluke da damo neku vrstu logične podsticajne mjere hajmo da se dogovorimo ovdje neka to bude amandman da svi zajedno to uradimo. Ukinimo onu odredbu iz zakona da hotelijeri plaćaju manji PDV i ovdje u ovom zakonu definišimo da će svi hotelijeri jednako, odnosno svi ugostiteljski objekti kao i građani da plaćaju jednako poreze. Ako ne može 12 mjeseci kao motivacioni element, onda nemojte sa aspekta lokacije isključivo da dajete to nekome u prioritet, jer neko će vam s pravom nabrojati koji su to hoteli na koje se to odnosi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:12:40)

Hvala.

Nemate više mikrofona i 10 puta ste već po jednu rečenicu najavljivali kao kraj.

Sada ima riječ, došlo je do promjene u klubu DPS-a, riječ ima poslanik Predrag Sekulić i neka se pripremi poslanik Nikola Rakočević. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:12:58)

Hvala Vam gospodine predsjedniče.

Pa evo i na ovom primjeru još jedanput smo vidjeli koja je razlika između vlasti Demokratske partije socijalista sa jedne strane i kolega iz opozicije. Čini mi se da to najbolje možemo obrazložiti sa nekim...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:13:11)

Vlast nije Demokratske partije socijalista nego i njihovih koalicionih partnera.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:13:20)

Slažem se sa tim uz dvije napomene. Prva što je vlast DPS-a dominantna, gospodine predsjedniče, a sa druge strane govorim samo u ime DPS-a, ne bih volio da sutra kaže to nije govorio u naše ime.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:13:27)

Onda recite da govorite u ime DPS-a, jer to što ste dominantni bez ovih drugih koalicionih partnera ne biste imali vlast.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:13:37)

Hvala Vam, gospodine predsjedniče, uz podsjećanje da ne morate makar građanima da govorite u čije ime govorim. Oni veoma dobro znaju kome i gdje pripadam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:13:41)

To ste Vi saopštili da treba da najavite da govorite u ime DPS-a pa tako i nastupajte.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:13:49)

Samo da podsjetim još jedanput na razlike koje se odnose između nas i kolega iz opozicije. Znači čini mi se da su se te razlike najbolje odslikavale u 2016. godini kada smo donijeli niz zakona, dosta populističkih, koji su negdje Crnu Goru i crnogorsku ekonomiju dosta koštali. Zato sada čude ona pitanja zašto imamo veliki rast, a sa druge strane nemamo rast životnog standarda. Zato što sada popunjavamo sve one rupe koje su iskopane 2016. godine sa jedne strane. Sa druge strane, odmah da kažem imamo i jak investicioni ciklus, ali dozvolite, ovaj zakon ide u prilog onome što je privlačenje stranih i direktnih investicija. Strane direktne investicije jesu nešto što je pitanje razvoja Crne Gore. To moramo odmah da saopštimo i moramo da saopštimo takođe da je Crna Gora lider u regionu kada su u pitanju strane i direktne investicije. Da ne bi bilo previše toga da je Crna Gora lider, dozvolite samo nekoliko napomena, odnosno podataka koje sam dobio od Eurostata. Čini mi se da kada ne vjerujemo jedni drugima između sebe, ajde da pitamo nekoga za koga smatramo da vjerujemo, pošto ovdje u ovom Parlamentu su makar danas prisutne samo one partije koje se zalažu za evropske integracije.

Crna Gora je 2012. godine bila na 39% bruto društvenog proizvoda Evropske unije, 2017. godine znači pet godina kasnije smo na 46% bruto društvenog proizvoda Evropske unije, rast je 7%, a rast društvenog proizvoda je bio negdje oko 17,9%. Čini mi se da ovi podaci dosta govore o onome što je pitanje razvoja Crne Gore, ali još više govore kada te podatke uporedimo sa onim što su podaci koji se odnose na države regiona sa kojima smo do juče dijelili zajedničku sudbinu. Godine 2012. Srbija je bila na 37% prosjeka Evropske unije. Nažalost 2017. godine je bilo takođe na tom istom prosjeku od 37%. Da podsjetimo Albanija je bila na 29%, Bosna i Hercegovina na 32%.

Dozvolite, takođe da podsjetim da je Bugarska članica Evropske unije u ovom trenutku na 49% prosjeka Evropske unije. Čini mi se da svi ovi pokazatelji dovoljno govore o tome da zaista crnogorska ekonomija sa jedne strane ide u dobrom pravcu, sa druge strane moramo reći i to da jedan veliki zamah u crnogorskoj ekonomiji daju i strane direktne investicije. U ovom trenutku, makar ono što su projekti o kojima često govorimo ovdje uključujući i Porto Montenegro sa jedne strane, uključujući Kumbor, govorimo o onome što je pitanje primorja, projekat Luštice, ali sa

druge strane i onoga što su projekti koji se odnose na sjever Crne Gore, uključujući i autoput, govorim i o razvoju Bjelasice kao turističkog podneblja. Kada sve to napravimo, dolazimo do broja investicija negdje oko dvije, dvije i po milijarde. Kažem još jedanput, svi oni koji zakoni koji idu u pravcu tome da se privlače strane direktne investicije, zaista smatram da su dobri zakoni i ne treba ljude koji donose stotine miliona investicija u Crnu Goru na ovakav način da ih degradiram.

Takođe uvažene kolege, ne možemo govoriti o rastu životnog standarda, ako nemamo rast bruto društvenog proizvoda. Naravno kažem još jedanput ušli smo u jak investicioni ciklus i moje kolege koje se bave ekonomijom to veoma dobro znaju, znaju da taj jak rast investicija sa druge strane mora, podrazumijeva i ono što je pitanje smanjivanje javne potrošnje i zato govorimo o tome da prosječna plata negdje stagnira. Dozvolite na još jedno podsjećanje, 2018. godina septembar to je nešto više od pola godine, prosjek statistika - Bosna i Hercegovina prosječna plata 448 eura, Srbija 421 euro, Makedonija 393 eura, u Crnoj Gori je preko 500 eura. Čini mi se da svi ovi podaci negdje govore da Crna Gora kažem još jedanput ide u dobrom pravcu. Ostaje pitanje rasta životnog standarda. Znamo vjerujte da mi kao vlast mnogo bolje osjećamo to što nam građani saopštavaju nego vi sa druge strane. Tačno je, negdje smo se ogriješili, ali dozvoliste takođe da smo zadržali visok kreditni rejting sa jedne strane. Sa druge strane kažem još jedanput javna potrošnja mora da se smanjuje onda kad imamo jake investicije kao što sad imamo investicije u autoput, ali govorimo i o investicijama na sjeveru Crne Gore. Čini mi se da ovdje nije u pitanju nerazumijevanje, nego zla namjera naših kolega iz opozicije koji ne žele da čitaju ove brojke sa jedne strane, već sa druge strane pokušavaju da populizmom na neki način dekredituju sve ono što radi Vlada Crne Gore. Hvala.

PRESJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:18:33)

Hvala i Vama poslaniče Sekuliću.

Za komentar imamo prvo poslanika Aleksandra Damjanovića. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 14:18:41)

Evo ja sam mislio da se možda i Vama obratim proceduralno, ali možda bolje da iskomentarišem, pošto građani naravno ovo slušaju. Treba da govorim o dnevnom redu i o rješenjima koja su u predmetnom zakonu na dnevnom redu, a ne da ovdje pričamo priču o tome šta je populističko, šta je elitističko, da li se izlazi u susret svim građanima koji su u stanju socijalne potrebe ili samo nekim građanima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:19:05)

Upravo sam o tome, kolega Damjanoviću, izvinjavam se, upravo sam o tome govorio i Vama kad ste kandidovali tačke dnevnog reda, pa vodite svi zajedno računa o tome da se držite dnevnog reda. Hvala. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 14:19:19)

Dakle, ili državljanima i ne državljanima ove države koji su u funkciji elitnih investitora koje mi kupujemo, a ne prodajemo objekte ovdje da nam podignu životni standard. Ta funkcija se veoma slabo vidi u praksi i nema ovdje potrebe građanima objašnjavati o tome šta oni mogu da urade sa svojim minimalnim zaradama ili prosječnim zaradama i kolika je diskrepanca. O tome je govorio kolega Konjević u dijelu uvrštavanja u dnevni red zakona, između rasta bruto domaćeg proizvoda ovih desetak godina i rasta prosječne zarade ili minimalne zarade koja stagnira, gdje građani Crne Gore od rasta bruto domaćeg proizvoda nemaju ama baš ništa.

Zašto je to tako, možemo da polemišemo i da otvorimo u jednoj ozbiljnoj diskusiji sa

ozbiljnim i kredibilnim da kažem i ljudima od struke. Možemo da govorimo o tome kako funkcioniše crnogorska ekonomija, dakle turizam i siva ekonomija kao glavni izvori dodatnih prihoda za građane. Nikad više novca u sistemu finansijskom, građevinskom itd. nikad manje novca u javnom sektoru. Da li je narko trgovina i narko tranzit jedan od glavnih sektora ekonomije u ovoj državi? Nakon narko trgovine, trgovine narkoticima, trgovina duvanom itd. Nakon toga razni oblici sive ekonomije gdje se uskraćuju milionski prihodi ovom budžetu, zauzvrat se čašćavaju tzv. elitni investitori i tome slično. Jesu li to dobri temelji za socijalnu i ekonomsku stabilnost u ovoj državi, gdje imamo sve veće socijalno raslojavanje, gdje je poreska politika koju je ovaj Parlament i ova većina donijela u funkciji sve većeg raslojavanja, gdje imamo ljute i bijesne građane koji su na ulicama svaki dan, kojih će biti sve više i više i koji traže svoja prava, elementarna, to neka građani sude. Ali, zahtijeva jednu zaista ozbiljnu raspravu o temeljima naše ekonomije, o tome koliko je prosječna plata i šta građanin Bosne i Hercegovine koji prima 440 evra može da kupi, a šta može građanin u Crnoj Gori za 500 evra, a onaj prvi može mnogo više, jer su cijene artikala niže u Bosni i Hercegovini, i o tome možemo da pričamo, o tome da se poredimo sa nekim drugim državama, Slovačka čini mi se 500 evra minimalna zarada itd. i tome slično.

Dakle, to kako je u ovoj državi, to najbolje vide prosječni građani. To zašto se izlazi u susret pojedinim investitorima i moćnicima i šta se zauzvrat dobija od onih koji im izlaze u susret glasajući raznorazne akte i predlažući ih, pa i o tome će neko kad tad da povede računa. Mislim ne u ovom domu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:21:48)

Hvala.

Proceduralno poslanik Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 14:21:56)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Obraćam se naravno Vama proceduralno. Definitivno bi trebali svi zajednički ipak insistirati na praksi koja stoji u Poslovniku, ne naravno na ovoj sjednici, ali ubuduće da vas obavijestim o tome da ćemo ipak raspoređivati vrijeme po klubovima. Danas je najeklatantniji primjer kako se zloupotrebljava procedura.

Dakle, poslanici koji uz svo dužno poštovanje imaju tri ili jednog poslanika, nezavisnog u klubu, ovdje govore većinu vremena i to pritom nije sporno da govore, govore sve iste stvari, ne govore o dnevnom redu i uglavnom je to iznošenje paušalnih i netačnih informacija. Doduše 1. april je danas, pa je legalizovano govorenje paušalnih i netačnih informacija, ali u svakom slučaju trebalo bi da ipak povedemo računa o tome da nađemo neki realni paritet u ovoj raspravi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:22:52)

Hvala Vam.

Prije svega pošto se obraćate meni, kandidujte to za razmišljanje na sljedećoj sjednici Kolegijuma. Mi to radimo uglavnom kad su neke tačke koje zahtijevaju duže i izazivaju veće interesovanje za raspravu. Nemam nikakvih problema da se oko svake tačke dogovorimo koliko kome pripada, kako dijelimo ravnomjerno vrijeme.

Poslanik Sekulić ima odgovor na komentar. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:23:16)

Hvala Vam gospodine predsjedniče.

Uvaženi kolega Damjanoviću,

Drago mi je što kao dobar ekonomista koji je zaista obilježio jedan period rada ovog parlamenta nijeste demantovali ni jedan jedini podatak koji sam iznio. Znači, podsjećam još jedanput, podaci Eurostata, da bismo izbjegli diskrepancu ono da li je baš sve iznijeto kako treba, znači uzeo sam presjek za 2017. godinu, Crna Gora je na 46% prosjeka bruto društvenog proizvoda Evropske unije. Uz još jedno podsjećanje da smo prethodne dvije godine zaista imali visok rast ne samo najveći u regionu nego među onim državama Evropske unije koje su zaista visokog rasta, govorim o nekih 4 ili 4,2%. Takođe vas podsjećam znači Srbija, podsjetiću da ste se vi izlagali za život u zajedničkoj državi, Srbija je na 37% prosjeka Evropske unije. Razlika je 9% prosjeka Evropske unije što nije tako mala razlika, složićemo se vjerujem zajedno.

Dozvolite takođe znači sve ono što se dešavalo prethodnih 12 godina, veliku zaslugu za to imaju strane direktne investicije vjerujem da takođe kao dobar ekonomista i Vi to negdje razumijete. Teško da smo mi mogli da izgradimo Porto Montenegro sa našim kapitalom, vjerujem takođe da ćemo se lako složiti da ne možemo iz budžeta da gradimo Kumbor. Takođe ne možemo iz budžeta da gradimo Lušticu, a tako veliki zahtjevni projekti vjerujem. Takođe ćemo se složiti njesu imali dovoljno domaćeg kapitala. Kako god to gledali, sa koje god tačke gledali ova tri projekta samo koje sam nabrojao, složićemo se takođe da su veoma pozitivni projekti za Crnu Goru i za crnogorski turizam. Crnogorski turizam nije isti nakon Porto Montenegra. Vjerujte vrijeme prije ili poslije Porto Montenegra su dva vremena kada je u pitanju crnogorski turizam. Takođe, dozvolite da smo mi prije 10 ili 15 godina, usvojili plan koji se odnosio na Bjelasicu, a da tek sada imamo jače investicije kada govorimo o turizmu na Bjelasici, zato što nam je bila potrebna infrastukturna. Crna Gora je bila jedna od najnerazvijenih država bivše Jugoslavije. Crna Gora nije imala, još uvijek nema nažalost, a imaće nadam se ubrzo jedan kilometar autoputa za razliku od svih drugih država bivše SFRJ. Crna Gora je bila negdje u zapečku i moramo da budemo iskreni, ono što je dobijala iz Fonda za nerazvijena područja dosta toga se trošilo nenamjenski, to se trošilo za javnu potrošnju. Kad smo kod javne potrošnje moramo da znamo to jeste najveća prijetnja crnogorske ekonomije. Nije visok javni dug, zato što javni dug raste zbog investicija, nego je u pitanju javna potrošnja. Čini mi se da ste tu imali neke zakonske projekte koju su tu javnu potrošnju bez dodatnih analiza koje su trebale da budu urađene, tu javnu potrošnju rapidno uvećavale. Ne želim da vjerujem da ste kao ekonomista znali za to da će to /prekid/ budžet sa jedne strane i da ste htjeli u principu što gore to bolje Crnoj Gori. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:26:15)

Hvala Vam.

Sada ima pravo na kometar poslanik Raško Konjević .

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 14:26:31)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, kolega Sekuliću,

Isključivo u nekoj vrsti profesionalne ravni, dakle pozicija dominantno u političkoj teoriji služi da kritikuje Vladu, evo ja ću je danas pohvaliti, raskinula je ugovor koncesioni ugovor sa Vektrom. Vi se sjećate bili smo zajedno na tom odboru, zajedničkom Odboru za ekonomiju i Odboru za poljoprivredu i to je bio upravo negdje moj zahtjev, zahtjev još nekolicine članova tog odbora. Dakle, Vlada je uradila dobru stvar što je ukinula koncesioni ugovor sa Vektorom. Znae što je sad problem? Što jedan vaš kolega iz poslaničkog Kluba dao tri miliona eura kredita toj Vektri Jakić. Ako sada Vi kažete meni da sam ja zbog toga politički zlonamjeran mislim da je pregrubo. Kažem, dobro je što je Vlada to uradila, jer su se stvorili uslovi još i prije za raskid tog ugovora, ali nije dobro što smo toj Vektri Jakić takvom poreskom dužniku i nekome ko ne poštuje ugovor o konecesiji mi dali kredit od tri miliona eura. Ne zaboravite za taj kredit od tri miliona eura finalni garant smo ja i vi, figurativno račeno, dakle građani odnosno Vlada.

Mogu sa vama da se složim u teorijskoj ravni da je vrlo važno da svi zajedno sagledavamo kuda nam ide javna potrošnja. Reći ću samo jedan podatak koji je takođe dio javne potrošnje, ako

dobro čitam kolega Damjanović, koji mi je sada pozajmio ove podatke. Pozicija bruto zarada 2017.godine, po zvaršnom računu Državne revizorske institucije iznosila je 445 miliona eura. Šta mislite kolega Sekuliću, koliko će to biti za 2018. odnosno 2019.godinu? Ja bih se sa Vama složio da ta pozicija treba da ostane na istom ili minimalno većem nivou, ali ja i Vi već danas znamo da je ta pozicija uvećana. Kada raste bruto društveni proizvod vrlo je važno na kojoj osnovi raste i da li je ako upoređujemo dva pokazatelja rast duga i rast bruto društvenog proizvoda vrlo je važno da rast bruto društvenog proizvoda raste više nego rast duga. Nama je kumulativno proizvod skoro /prekid/ ali hajde da relativizujemo, bruto društveni proizvod u zadnje tri godine nešto je porastao između 16 i 18% dug nam je porastao između 20 i 22%. Mi smo dužni kolega Sekuliću, 3,2 milijarde eura, prije tri godine dug je bio /prekid/...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:29:51)

Završili ste.

Predrag Sekulić, odgovor na komentar.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 14:29:57)

Hvala Vam gospodine predsjedniče.

Uvaženi kolega Konjeviću, ja sam rekao ne smeta mi kritika naprotiv, mislim da je ovo dobar primjer da pokažemo u čemu se Vi i ja razlikujemo, u čemu se razlikuje politika Demokratske partije socijalista u odnosu na vašu politiku. Za svaku državu ulaganje investicije od 70 do 80 miliona eura, a toliko je uloženo u Vektru Jakić je velika investicija, vjerujem da ćemo se lako složiti. Najveći problem za ovu državu bi bio da Vektra Jakić sutra ne radi i to će biti problem.

Znači, čini mi se da tu negdje nemamo razumijevanja, a vjerujte pametna država bi uložila još toliko da spasi tu investiciju i da na pravi način dovede do finalnog proizvoda. Uostalom podsjetiću vas da smo dosta dugo radili na izvozu trupaca bez finalnih proizvoda. Dozvolite da kada govorimo o našim razlikama, rekli ste da je otprilike rast bio 16 do 20% bruto društvenog proizvoda. Podsjećam da ste rekli da je prije nekoliko godina visina javnog duga iznosila između 63 i 65%, sad će biti oko 71% što je rast nekih 5 do 6%. Ne želim da hvatam tu malu grešku, nego samo govorim o tome. Zašto imamo rast duga? Imamo rast duga zbog investicija, uz podsjećanje, stalno to moram da naglašavam, pogledajmo koliko je u zadnjih deset godina potrošeno kroz Direkciju javnih radova kroz Direkciju za saobraćaj. Sve su to investicije i to je mnogo više od onoga što je javni dug Crne Gore. Znači, ako saberemo sve to kumulativno to je više od onoga što je javni dug.

Stalno podsjećam na to pošli smo sa niske osnove, ali sa onima sa kojima smo bili u zajedničkoj državi danas imamo mnogo jači rast i to negdje treba da razumijemo. Kada govorimo o javnom rastu potrošnje slažem se ja sa Vama, znači to jeste i to sam ja potencirao da rast javne potrošnje jeste problem. Taj rast javne potrošnje, odnosno broja zaposlenih, odnosno bruto zarada smo takođe imali i u lokalnim samoupravama gdje ste vi vršili vlast. Podsjećam, da je ta javna potrošnja takođe rasla i kad smo zajednički vršili vlast svih ovih 18 godina. Znači, dozvolite da tu malo ipak podijelimo odgovornost, makar kad je u pitanju javna potrošnja, to je nešto što je zatečeno stanje. Da li ima potrebe sad da se partijski prebrojavamo po onome što je pitanje javne potrošnje, ko ima ili ko ima više ili manje zaposlenih? Ali, kažem još jedanput, ako znamo ono što su ekonomski neuralgične tačke, tu smo da ih rješavamo. Smatram da zaista treba snažno podržati sve ono što je pitanje stranih direktnih investicija u Crnoj Gori, jer samo to nam obezbjeđuje brži ekonomski rast s jedne strane, ali isto tako obezbjeđuje i neke nove standarde koji dolaze sa tim rastom. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:33:02)

Hvala Vam, poslaniče Sekuliću.

Poslaniče Ivanoviću, Vi se javljate za?
Proceduru, izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (01.04.19 14:33:10)

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedniče, znam da nije lako nekada voditi diskusiju u ovom uvaženom domu i potpuno razumijem političke poruke koje žele da pošalju naše uvažene kolege iz redova opozicije. Ali, ipak mislim da je elementarni red da se držimo dnevnog reda. Dakle, da diskutujemo o onoj tački koja se nalazi na dnevnom redu, jer znate, kada dovedete svog kolegu poslanika u situaciju da ne može da vam odgovori direktno, onda to nije ni politički, a ni elementarno kulturno. Tako, da ja ovog puta neću govoriti ili neću odgovarati na komentar koji se odnosi na Abu Dabi, niti ću govoriti možda eventualno o nekim javnim nabavkama u Ministarstvu unutrašnjih poslova, ali se nadam da će biti prilike da o tome i javno prodiskutujemo. Ali, ipak radi građana Crne Gore želim samo da ukažem na sledeće:

Kada je u pitanju kredit Abu Dabija, svaki kredit koji je dat je obezbijeđen u ime države od onoga kome /prekid/ teret građana. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:34:15)

Izvolite, proceduralno reagovanje, poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 14:34:19)

Obratiću se Vama, kao što se obratio i kolega Ivanović.

Znači, znate o čemu se ovdje radi?

Ovdje se radi o jednom potezu Vlade koja je raskinula ugovor sa kompanijom kojoj je samo prije dvije godine uvaženi poslanik dao kredit od tri miliona eura, a garant tog kredita je Vlada Crne Gore.

Vrlo sam spreman da o tome otvorimo debatu i u Parlamentu, ako kolega Ivanović želi to da otvori neka otvori ponovo, pozove saslušanje, uradi bilo šta itd. Ovdje se radi o vrlo osjetljivoj stvari. Jer nije opozicija raskinula ugovor sa Vektrom Jakić, nego sa Vektrom Jakić je Vlada na poslednjoj sjednici raskinula ugovor. Znate zašto? Zato što ne poštuje odredbe ugovora.

Možemo i bilo kojoj stvari da razgovaramo kolega Ivanović i ja, ali u odnosima koji se tiču nečega što bi moglo da liči /prekid/...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (01.04.19 14:35:28)

Hvala Vam.

Slobodno vas podstičem da organizujete kontrolno saslušanje o tim javnim nabavkama i u Ministarstvu poljoprivrede i u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Ne, ne, slušajte.

Sad moram da prekinem ovu diskusiju, bila je procedura u kojoj ste se prvo na ovakav način prepoznavali, jedan drugog, i kažem, podstičem vas da nađete neku drugu tačku dnevnog reda ili je predložite za proširenje dnevnog reda, biće interesantno svima nama da čujemo i sugestije koje Vi možete da date i sugestije koje drugi kolega može da da.

Ne mogu da Vam dam riječ sada.

Znam, ali zaista ne mogu da dam, jer nije bila procedura iskreno da Vam kažem ni s Vaše ni sa strane kolege.

Sada ima riječ posljednji prijavljeni diskutant Nikola Rakočević, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 14:36:29)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Evo, na kraju ove diskusije da se konačno i vratimo tački dnevnog reda. Ja sam u toku rasprave i upozorio na to da će ova rasprava poći daleko od tačke dnevnog reda i nažalost to se i desilo.

Međutim, evo dozvolite da vas na početku podsjetim da ovo o čemu danas govorimo je produkt jednog odgovornog rada dijela civilnog sektora. Zašto ne reći da je nevladina organizacija MANS, kad je predložila, odnosno uputila Ustavnom sudu Predlog o razmatranju ustavnosti određenih odredaba ovog zakona bila u pravu. Jer, Ustavni sud se oglasio, kazao da određene odredbe nijesu usaglašene sa Ustavom i naložila je zakonodavcu, dakle Skupštini Crne Gore, da razmotri eventualne izmjene i na taj način upodobi sa Ustavom.

Podsjetiću vas da rok od šest mjeseci koji je dat zakonopiscu je skladan članu 62 Zakona o Ustavnom sudu. Dakle, ovdje se ne radi o bilo kakvom gledanju kroz prste, ovdje se radi o članu Zakona o Ustavnom sudu.

Šta sada imamo? Imamo zakonsko rješenje koje je radna grupa koja je sačinjena od predstavnika Zajednica opština, dakle samim tim ne može biti riječi o tome da opštine nijesu konsultovane ili da se opštinama oduzima ono što je njihovo predhodno stečeno bilo pravo ili na bilo koji način se podriva interes opština. Naprotiv, Zajednica opština je branila interese svih opština u Crnoj Gori i između ostalog i na osnovu toga smo došli do ovog zakonskog rješenja. Sem Zajednica opština učestvovala je i Vlada, odnosno predstavnici resornog ministarstva i svi poslanici u Skupštini koji su bili zainteresovani za rad.

Naravno, tu ponovo dolazimo do opšte poznate činjenice da poslanici opozicije, odnosno određeni poslanici opozicije ne žele da učestvuju u radu matičnih odbora. Podsjetiću vas, jedino SDP trenutno učestvuje u radu matičnih odbora. Međutim u ovoj konkretno radnoj grupi nije učestvovao. Sigurno, kazao je i poslanik Anđušić da su bili tu, da je uvaženi poslanik i Damjanović i ostali bili dio radne grupe, sigurno bi ovo zakonsko rješenje imalo bolja rješenja. Do duše, ono što je vrlo važno ovdje da znamo jeste da ovo zakonsko rješenje se donosi samo da bi se upodobilo sa Ustavom, jer predhodno nije bilo u skladu sa Ustavom. Onda koristim priliku da pitam predlagača ovog zakona, a to su uvažene kolegice i kolege poslanici iz vladajuće partije, da li je ono što je Ustavni sud kazao da mora biti upodobljeno sa Ustavom. Podsjetiću vas, između ostalog da je i ključno, čuli smo ovdje danas da je povrijeđeno načelo jednakosti time što se opštinama daje za pravo da eventualno selektivno mogu određivati nižu, odnosno veću poresku stopu. I dio koji je vezan za stimulanse, odnosno destimulativne mjere vezane za ugostitelje, za hotele sa četiri, pet zvjezdica.

Dakle, ja pitam predlagača ovog zakona, da li je to upodobljeno sa Ustavom. Ne pitam, da li je to politički kreirano na ovaj ili onaj način. Građani se izjašnjavaju o tome. Pa zato imamo stimulatvne mjere koje su bile odluka Vlade za hotele sa četiri i pet zvjezdica i samim tim čuli smo od ministra turizma na sjednici Premijerskog sata, odnosno poslaničkih pitanja, da imamo 1.039.000.000 eura u 2018. godini od turizma. To nije došlo ne znam od čega, došlo je dominantno od toga što smo direktnim stranim investicijama i hotelima sa četiri, pet zvjezdica visoke kategorije, visokih cjenovnih razreda na kraju krajeva, privukli visokoplatežne turiste i učinili Crnu Goru elitnom turističkom destinacijom.

Dakle, to je politička odluka i to je odluka koja je imala i te kako pozitivne konotacije za budžet i ukupno društvo Crne Gore. Zato imamo hiljade i hiljade zaposlenih u sektoru turizma, zato smo imali prilikom direktnih stranih investicija velike privredne cikluse gdje su učestvovala kompanije, crnogorske kompanije iz raznih oblasti koje ponovo zapošljavaju ljude, koji plaćaju poreze i koji donose budžetu svakogodišnje, svakodnevno, svakomjesečno brojne benefite. Vrlo je važno reći, da građani dobro znaju na koji način se vodi politika i ova Valada i prethodne vlade i skladno tome se izjašnjavaju na izborima.

Siguran sam da politika opozicije u odnosu na politiku pozicije je različita i upravo zbog toga, ključnu mjeru o tome daju građani. Zahvaljujem.

I naravno, očekujem od predlagača zakona da mi odgovori na nekoliko pitanja koja sam

postavio.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:42:00)

Hvala.

Za komentar se javio poslanik Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (01.04.19 14:42:08)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kolega Rakočeviću pošto ste, negdje sam razumio i sami imali određene dileme, mislim kad se radi o ovako važnim propisima, mislim da je Zakon o nepokretnostima vrlo važan propis jer tangira svakog građanina ako ima neku imovinu on će morati da plaća određene stvari. Mislim da nije ništa strašno, posebno zato što je ovaj zakon bio predmet preispitivanja na Ustavnom sudu i da sada imate i Vi i ja i drugi poslanici koji se nisu javljali, dileme oko toga da zastanemo i da na prvoj narednoj sjednici usvojimo jedan paket. Znači da uradimo ono, evo nema kolege Sekulića, a da ne bude da samo kritikujemo Vladu, ono što je predsjednik Vlade rekao prije nekoliko mjeseci mi se zalažemo već dvije godine, da se ukine jedna diskriminatorska mjera, jer sam ja ubijeđen da se vi lično ne slažete sa tim, da 15-ak hotelijera plaća PDV 7% a svi drugi građani 21%, promijenimo jednu odredbu i da pogledamo ovaj zakon o porezu na nepokretnosti. Dakle da zaista ne dovodimo u diskriminatorski položaj samo po osnovu đe se nalaze neki objekti. Rekao sam da je ostala odredba da on radi 12 mjeseci ja bih bio za to posebno za sjever da oni imaju olakšicu jer nije lako napraviti biznis hotelski koji će u Gusinju, Bijelom Polju, Plavu, u Beranama funkcionisati 12 mjeseci.

Dakle, zastanite ako negdje na bilo koji način želite oko nekih pitanja koja nijesu politika, dakle ovo ne bi trebalo da bude politika u onom da kažem najlošijem dijelu te riječi. Ovo su zakoni koji će tangirati 600.000 ljudi koji žive ovdje. Dajte da zastanemo, da se dogovorimo da ukinemo tu diskriminatorsku odredbu koja je prisutna kod Zakona o PDV-u, apsolutno diskriminatorska, ne govorim o motivima, i da sagledamo ova dva ili tri člana koja ovdje potencijalno mogu da budu problematična, da se dogovorimo na sljedeći način. Kad se tiče poreza da građani budu jednaki i po osnovu imovine i po osnovu PDV-a sa svim drugim pravnim licima, a da se podsticaji daju po odgovarajućim programima za biznis, za razvoj biznisa. Jer podsticaj nije kad mu smanjite PDV samo za to što je na primorju, to nije biznis po mom rezonu biznisa. Dakle, to su po mom sudu važne stvari i ako već pokazujete kao šef poslaničkog Kluba Demokratske partije socijalista imate dilemu na tu temu, ja /prekid/ do kraja ove sjednice, ili do kraja ove sjednice, ova dva potencijalno, jedan sigurno diskriminatorski oko PDV-a i ovaj potencijalno diskriminatorski i da se oko toga dogovorimo i da građanima pokažemo da barem kada su porezi u pitanju možemo zajednički da se dogovorimo oko nečega što je ne naš nego njihov interes. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:45:36)

Hvala poslaniče Konjević.

Odgovor na Vaš komentar ima poslanik Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 14:45:39)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Kolega Konjević je pokazao kako se grade mostovi dijaloga i političke tolerancije. Ja mu se zahvaljujem na komentarima, a vrlo jednostavno ću mu odgovoriti i veoma konkretno.

Kad je riječ o Zakonu o porezu na nepokretnost imam dileme koje će mi vrlo jasno, vjerujem, otkloniti predlagač zakona. Zato sam mu i postavio pitanje. Sjutra će biti održana, kao

što i vi znate, sjednica Odbora za ekonomiju na kojoj će se razmatrati određeni amandmani vezani za ovaj zakon. Ja vas pozivam, zaista najiskrenije, da predložite amandmane. Sad vam kažem - ukoliko ti amandmani budu suštinski sadržani, unapređivali tekst ovog zakona i ukoliko se svi iz radne grupe budu usaglasili sa tim, a ne vidim zašto ne bi, ja ću podržati vaš amandman i na taj način će vjerovatno postati sastavni dio teksta koji ćemo zajednički glasati. Vrlo konkretno. Dakle, sutra, nećemo danas glasati o ovome, sutra ćemo raspravljati na Odboru i tu, nadam se zaista najiskrenije, naći zajedničke tačke spajanja o onim zakonima koji su, sami ste kazali, od najvećeg mogućeg interesa za sve građane Crne Gore.

Kada govorimo o predlozima zakona koji su već dugo u proceduri, a predložio ih je SDP, odnosno o temama koje se tiču tih predloga zakona takođe vam govorim ispred poslaničkog Kluba DPS-a da će o svakoj od tih tema biti rasprava u Skupštini Crne Gore, o svakoj od tih tema. Sa nekima sam saglasan, sa nekima manje, ali ono što morate da znate da ipak moram reći razlika između opozicije i pozicije je ipak veća doza odgovornosti u poziciji, pa mi tražimo i od Vlade i od resornih ministarstava da naprave analize fiskalnog i drugog uticaja na budžet i ukupnog društva povodom svih zakonskih rješenja, pa tako i zakonskih rješenja koje vi predlažete. Vrlo moguće da će oni biti prihvatljivi. Međutim, dopustite da napravimo ozbiljne analize, a ne paušalno da pristupamo bilo kojem zakonskom rješenju.

Vi znate da imamo gorak ukus i dalje od Zakona o majkama sa troje i više djece. Tada ste htjeli da podmetnete ekonomsku bombu tadašnjoj Vladi. Ne kažem da imate namjeru to da uradite i ovog puta, ali ste tada napravili jednu veoma neodgovornu stvar za budžet Crne Gore ne traživši prethodno bilo kakav fiskalni finansijski uticaj koji takvo zakonsko rješenje može imati na budžet i na sve građane, ne samo kategorije koje su se ticale tog zakona. Ovoga puta mi nećemo to dopustiti, ovog puta ćemo tražiti sve analize i tražićemo anлізу uticaja i na budžet i na ostale eventualno zakone i ukupno društvo u cjelini. Tek onda se izjašnjavati o predloženim zakonima i o eventualno drugim zakonima, sad vam najavljujem koje će Demokratska partija socijalista i njeni koalicioni partneri predlagati a tiču se socijalne zaštite i unapređenja standarda življenja u Crnoj Gori.

Dakle, o svemu tome ćemo raspravljati, a kako ćemo se izjašnjavati i te kako zavisi od analiza koje ćemo praviti zajedno sa Vladom Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:49:24)

Izvolite proceduru.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (01.04.19 14:49:33)

Zahvaljujem.

Kada je već govora o ovoj ekonomskoj bombi kada je u pitanju Zakon o majkama, samo želim da ukažem na jednu vrlo bitnu činjenicu. Nakon donošenja Zakona u Parlamentu Crne Gore taj isti zakon proglašava ukazom Predsjednik države. On ga je proglasio ukazom, mogao je da ga ne proglasi, imao je pravo da stavi veto na taj zakon. Već kad ga je proglasio on može da bude najlošiji zakon, postoji jedno pravilo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:49:59)

Poslanice Vuksanović Stanković molim Vas, ovo nije znate i sami proceduralna reakcija. Molim Vas, molim vas, Vaš je predsjednik stranke se već javio za riječ može o ekonomskoj bombi da se izjasni. Molim vas.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (01.04.19 14:50:17)

Samo da završim rečenicu nemojte me prekidati. Evo ja zaista ne dosađujem.
Znači, suština priče je kada se zakon proglaši on iako je loš duralex sed lex mora se primjenjivati dok se ne donese novi ili taj ne proglaši nevažećim. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:50:32)

Poslanice Vuksanović Stanković definitivno ste prekršili Poslovnik i zloupotrijebili institut procedure.

Poslaniče Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 14:50:42)

Što bi rekao uvaženi kolega Konjević obraćaću se Vama isto koliko je uvažena kolegunica Stanković.

Vrlo je pozitivan kontekst, Vi to znate.

Samo kratko, desetak sekundi, ne želim da ulazim u pravne polemike sa uvaženom profesorkom Vuksanović Stanković, ona svakako zna to bolje od mene. Međutim, ja moram kazati da ja kada sam pominjao Zakon o majkama sa troje i više djece nisam govorio o političkoj odluci, govorio sam o Odluci Ustavnog suda, koji je proglasio taj zakon neustavnim. Dakle, ovdje nema nikakve dileme da ste tada pokušali da politički podmetanjem jednog ekonomskog podriivanja obezbijedite političke poene. I dobro je da naravno institucije države Crne Gore rade svoj posao i prije ili kasnije svi dođemo na ono što je pravda i što je na kraju krajeva politički interes građana.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:51:45)

Poslaniče Rakočević, i Vi ste prekršili proceduru zloupotrebljavajući je.

Mogu konstatovati da je dosadašnji spisak prijavljenih završen i komentari i procedure.

Sada pitam da li još neko želi riječ. Javio se kolega Ranko Krivokapić.

Poslaniče Krivokapić imate riječ.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:52:28)

Kolege poslanice i poslanici, dozvolite mi da vodim sjednicu. Poslanik Krivokapić se već javio za riječ. Izvolite poslaniče Krivokapić. Kad on završi Vi proceduru.

RANKO KRIVOKAPIĆ (01.04.19 14:52:47)

Dajte mladom kolegi. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 14:52:51)

Da pojasnim o čemu se radi. Zahvaljujem, vrlo kratko.

Ja sam pitao predlagača da mi otkloni određene dileme. Predlagač se javio za riječ da mi odgovori. Zašto je važno u ovom trenutku da bih ja mogao da kažem predlagaču da li sam, apsolutno, da li je to zadovoljilo moje poslaničke potrebe i zadovoljilo potrebe mog pitanja. Ukoliko mu ostavite za završnu riječ da odgovori na moje pitanje ja neću imati pravo da odgovorim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 14:53:20)

Poslaniče Rakočević, saslušajte me pažljivo.

Predstavnik predlagača, njih petoro je imalo prilike na četiri intervencije da se javi za riječ i nijesu se javili. Tek kad sam dao, ja nisam registrovao, a nije ni zapisnički sto na taj način, i tek na treći put kad se javio poslanik Krivokapić, pa onda.

Izvolite poslaniče Krivokapić imate riječ.

RANKO KRIVOKAPIĆ (01.04.19 14:53:49)

Da li mogu početi?

Ja sam Vas saslušao, malo mi vremena dajte.

Naravno na ekonomiji je sve u nekretninama. Ako je nešto vlast loše radila to je da je nekretninama rasprodavala ili pretakala u džepove svojih tajkuna i to je bio osnov takozvanog razvoja u Crnoj Gori. Državna imovina je postojala tajkunska ili je davana bud zašto za takozvani razvoj. Nema velike filozofije, ne može se zvati razvoj i zemlja u razvoju kojoj plate su najmanje u regionu, kojoj je gorivo ukupno u svim kategorijama najskuplje u regionu, koja stalno ima poresku politiku zavisno ko dođe, kako je to rekao Piter Mank - u Crnoj Gori mogu da dobijem zakon koji hoću, laka mu zemlja. To se zove Afrika i to je afrički razvoj ekonomije. Nije teško napraviti stanove na obali na pjeni od mora. Ako to možete uraditi u Italiji i u Francuskoj, onda ću vam ja potpisati i u Crnoj Gori, ili u Hrvatskoj. Mi upravo to radimo, prodajemo ono što niko ne prodaje. Naravno, obraz smo davno prodali, ali sa tim obrazom je otišla i obala i nikakva filozofija nije naći takozvanog investitora da zida stanove na obali mora, na pjeni od mora. To će vam reći svako ko je vidio ide obale i u Francuskoj i u Italiji, i Hrvatskoj. Mi se hvalimo onim od čega bi se poštteni ljudi stideli da uništavaju budućnost svoje dece i svoje države, a mi se time hvalimo.

Nije teško naći investitora da mu date zemlju, ne date mu je nego nešto ne postoji ni u jednom pravnom sistemu nego u našem, koncesiju koju može pretvoriti u imovinu. Nađite mi još jedan uporedni sistem đe to može da se zove ozbiljna evropska država. Imate ih 28 još uvijek, donesite mi još jednu đe možete koncesiju tako masovno pretvarati u svoju imovinu, a dobiti je kao koncesiju. I na tome se zasniva razvoj. Koji su to kapaciteti stanovi, koja je proporcija stanova i hotela, dajte brojeve. Teško je naći investitora u Kolašinu da mu napravite sve, a dobijete 0,3%, koliko bješe ono, da smo mogli 40% rekao sam bio bih i ja za to. Vi dajete zemlju, vi raspodajete zemlju u bukvalnom smislu riječi, a u bukvalnom smislu riječ. I ta je izreka "Majku bi svoju prodali" nije niđe drugo nastala nego u Crnoj Gori. Uništavate trajna dobra za jednokratnu upotrebu za stanove. Hoteli, ok ni hoteli na obali nego ih odmaknimo, ali stanove da na obali gradimo i hvalimo se Porto Montenegrom.

Bio sam u Sjevernoj Africi tada sam prvi put vido taj projekat u njihovoj luci, tada sam vidio taj projekat. Vrlo mi je jasno objašnjeno zašto investiraju Englezi to u Sjevernoj Africi neće u Italiji. Pa ne mogu dobiti u Italiji tu mogućnost nikako, pa ne mogu je dobiti nikako da ozidaju, a u Sjevernoj Africi i u Crnoj Gori mogu. I onda se čudimo što nas tako tretiraju. Sa ovakvima kakvi smo mi svaki takvi hoće da posluju. Zaduženje. Ima li veće bruke da vam je Deripaska uzeo po nalazu bivšeg potpredsjednika Vlade minimum 500 miliona. To nisu majke, to je jedan od najbogatijih ljudi na svijetu, njega smo častili minimum 500 miliona. Ono što smo zvanično uradili, ovdje smo mu platili 140 miliona njegovog duga njegovoj državnoj banci, njegovoj državnoj banci, ne našoj državnoj banci, njegov privatni dug njegovog državnoj banci i onda kukamo na majke. Pa mi smo uspjeli da za 10-12 godina nezavisnosti sa 700 miliona dođemo na 3,2 milijarde duga, da pritom plate nisu porasle, realno sada već realno nisu porasle, da nemamo nikakva radna mjesta u ekonomiji koja će moći da traje. Imamo najniže plaćena radna mjesta - trgovinu i spremačice. Imamo strukturu radne snage koja je ispod bilo koga. Će je bila, da mi kaže ministar, naš ministar u odboru, Će je bila Albanija 90-ih godina a Će je Crna Gora. Nek mi uporedi pokazatelje. Inače podatak je sljedeći Crna Gora je imala suficit u platnom bilansu sa inostranstvom 1987. godine, sada pokriva 15, 16, 17%, kako god hoćete brojite to. Pitajte li koliki je to pad, to je pad od 85%. I nemojmo da pričamo ovdje o razvoju, kome je bolje od toga razvoja osim tajkunima. I cijena ovog zaduživanja nije razvoj nego korupcija i pljačka. Zato smo dužni, a razvoj je tu samo da pokrije kao

zastava NATO-a ili državna tu bruku. Ko god dođe poslije, a moraće neko doći, vraćaće takvu ekonomiju što je mnogo gore.

Krađa izbora, koverta, to će proći, to se može nadoknaditi, a ovo se ne može nadoknaditi, to su nepovratna dobra. Uđite u Boku kotorsku, uđite bilo đe pa ćete vidjeti. Uzmite plan Kotora menadžerski plan zaštite Kotora, a uzmite ono što je izgrađeno u Kotoru, pa da vidite, samo uporedite. Koleginica neka vidi kako se zazidava obala u Kotoru, pa da kaže je li to dobro za Kotor. Samo pitajte građane jesu li za to, stavite to na referendum, pitajte građane, hoćete li da se zazidava obala.

Prema tome, ovdje riječ može da trpi sve, sve može da prođe, vjetar ponese, čuje se i ne čuje se. Buduće kolege ćete morati da imate takvu državu, ostalu bez resursa i ostalu bez ljudi, bez mladosti spremne da mijenja stvar na taj način, razvojnu, ne pričamo politički. Vama ostaje da vadite zemlju iz stalnih dugova i uništenih razvojnih šansi. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:00:11)

Hvala.

Izvolite, poslanica Laličić, komentar na izlaganje.

JOVANKA LALIČIĆ (01.04.19 15:00:18)

Uvaženi predsjedavajući dozvolite samo da dam odgovor uvaženom kolegi Rakočeviću uz mogućnost da on komentariše moj odgovor, a potom ću se uključiti u davanje završnog mišljenja o Predlogu zakona.

Dakle, uvaženi kolega Rakočeviću, mogu da tvrdim da je radna grupa veoma ozbiljno razmatrala sve odredbe rješenja Ustavnog suda, važeći Zakon o porezu na nepokretnosti i eventualno kako da predložimo adekvatno rješenje u novom zakonu o porezu na nepokretnosti. Smatram da ovo što smo predložili kada su u pitanju niže, odnosno više poreske stope, po mom mišljenju, može da otrpi ocjenu ustavnosti. Hoću da kažem, to sam htjela i u završnoj riječi da smo zaista mnogo vremena proveli, ne bih se složila sa konstatacijama da što je radila radna grupa. Imali smo puno problema da sve ono što je sastavni dio rješenja Ustavnog suda dobro sagledamo i da pokušamo naći adekvatno rješenje ne dovodeći pri tom ni u pitanje finansijsku stabilnost jedinica lokalne samouprave.

Dakle, ponavljam, što se tiče vašeg pitanja, ono što smo stavili u sadašnjem zakonu smatram da može otrpjeti ocjenu ustavnosti, a evo vrijeme je pred nama moguće da budem i u krivu, ali nije ništa sveto slovo na papiru, odnosno da ne može biti eventualno da se ponovo izmijeni.

Kasnije ću kroz završnu riječ još nekih napomena dati. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:01:58)

Poslaniče Rakočević, imate pravo da komentarišete odgovor na Vaše pitanje koje ste postavili.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 15:02:09)

Zahvaljujem.

Pitao sam vrlo jednostavno iz prostog razloga što je upravo ocjena Ustavnog suda da određeni članovi ovog zakona nijesu bili upodobljeni sa Ustavom.

Dakle, predmet naše rasprave danas, ohrabren sam odgovornim stavom da je ovo ovog puta upodobljeno sa Ustavom.

Međutim, podsjetiću vas kao što sam kazao kolega Konjeviću sutra imamo Odbor za

ekonomiju. Tu će biti određenih amandmana, nadam se da će određene kolege iz opozicije prisustvovati tom Odboru, pa tek nakon što razmotrimo određene amandmane koji su najavljeni tek tada ću i ja personalno, vjerujem i većina ovdje se izjasniti o tome da li taj tekst zakona odgovara suštini zbog koje smo i stavili ovaj zakon na razmatranje. Nemam nikakvu dilemu i sumnju da ovo što je trenutno u ovom zakonskom rješenju je apsolutno upodobljeno sa Ustavom.

Ova rasprava me uvjerila da je to tako.

Međutim, s obzirom na to, ponavljam, da ćemo imati određene nove korekcije vidjećemo skladno tome da li će biti one prihvaćene ili ne, da li će ovaj zakon imati podršku od mene i naravno većine ovdje u Skupštini.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:03:31)

Hvala poslaniče Rakočeviću.

Poslaniče Mugoša, izvolite.

BORIS MUGOŠA (01.04.19 15:03:42)

Zahvaljujem potpredsjedniče, uvažene poslanice i poslanici.

Evo meni je drago kao neko ko je učestvovao u radu radne grupe na pripremi ovoga predloga zakona. Da otprilike negdje oko 30-ak članova toga zakona jedan, dva člana su ovdje izazvali određene nedoumice što negdje i znači čini mi se da je taj posao na kvalitetan način odrađen. Ono što nismo u pravoj mjeri potencirali, a tiče se te dileme oko potencijalnog stimulisanja hotela sa četiri i pet zvjezdica je da je u zakonu data mogućnost. Znači, svaka lokalna samouprava može da ih oslobodi - ne mora. I to zavisi isključivo od odluke lokalne samouprave. Pa ako su nam puna usta decentralizacije - zar nije to doprinos decentralizacije.

Jer nemojmo da s jedne strane se zalažemo za nešto, a s druge strane da pokušavamo jednim dnevno - političkim pristupom da minimiziramo to.

Ponavljam, samo je volja lokalne samouprave, pa valjda lokalna samouprava treba da procijeni da li joj odgovara da stimuliše između ostalog izgradnju određenih hotela, saglasan. Pitanje lokaliteta i nama je bilo diskutabilno u radnoj grupi, ali smo se trudili da naš mandat zadržimo na onaj dio koji je bio predmet ocjena Ustavnog suda, a da kasnije kroz komunikaciju i sa kolegama poslanicima drugim i sa resornim ministarstvima pokušamo, eventualno, da u određenom minimalnom rasponu korigujemo jer je ovo sistemski zakon i nismo smjeli da ulazimo dublje bez javne rasprave, bez stručnih analiza.

Mislim da je ovo kvalitetan tekst da ćemo ga sutra dodatno unaprijediti određenim amandmanima i da ćemo ga zaista jednom kvalitetnom većinom usvojiti, sa željom da u narednom periodu iskoristimo taj protok vremena da dobro izanaliziramo i sve ostale norme i da eventualno kroz kasnije interakcije dodatno unapređujemo jer je ovo materija koja sigurno zahtijeva konstantno unapređivanje.

Na kraju, opet kažem zadovoljstvo, bez obzira na određene tonove u polemikama koji su sastavni dio parlamentarnog života zadovoljstvo mi je što zaista se samo od velikog broja članova samo se obratila pažnja na jedan veoma mali broj jer čini mi se da smo svi zajedno osjetili potrebu da pokušamo ga sutra na Odboru dodatno unaprijediti.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:06:45)

Zahvaljujem poslaniče Mugoša.

Da li predstavnik predlagača želi završnu riječ?

Riječ ima kolegica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (01.04.19 15:06:54)

Hvala potpredsjedniče.

Evo dozvolite zaista vrlo kratko na kraju višesatne diskusije da dam par osvrta na neke konstatacije koje su ovdje prilikom diskusije istaknute.

Ono što želim na samom početku da kažem možda i da ponovim da radna grupa prilikom koncipiranja zakonskih rješenja nije imala u vidu nikakve privilegovane, odnosno posebne adresate na koje se ova pravna norma odnosi. Nego smo radili zakonska rješenja koja treba da se odnose jednako prema svima odnosno kako bi pravnici rekli erga omnes.

Dakle, pažljivo smo ocijenili svaku odredbu rješenja Ustavnog suda, jer nije bio nimalo lak posao, pa evo odgovora na onu konstataciju da ne znaju što smo radili dva mjeseca vrlo pažljivo smo sve ovo upoređivali i trudili se da nađemo najbolje rješenje koje će biti i ustavno ali i koje neće umanjiti u znatnoj mjeri finansijska sredstva lokalnih samouprava.

Da smo odgovorno radili pokazuje i činjenica da se i današnja diskusija svela samo na dvije stvari, a to je da li smo imali pravo da utvrdimo poreske olakšice za hotele sa četiri i sa više zvjezdica.

Čuli smo takođe da smo spremni, o tome smo razgovarali na radnoj grupi, da kroz amandman matičnog Odbora korigujemo u smislu prioritetnog turističkog lokaliteta i otvoreni smo za svaku diskusiju odnosno za svaki amandman koji će unaprijediti naš ponuđeni tekst. Ali ako, uvaženi poslanici smatraju da ne treba favorizovati određene hotele sa četiri i sa pet zvjezdica u situaciji kada ćemo i kroz tačku dnevnog reda sigurno govoriti o turizmu kao o prioritetnoj privrednoj grani onda to je već odgovornost tih poslanika.

Čuli smo takođe da ovdje se pomalo miješaju čini mi se podsticajne mjere i olakšice. Ja kažem podsticajne mjere je nešto drugo, olakšice su nešto što poznaje poreska materija odnosno zakoni o porezima i mislim da u tom domenu uopšte nijesmo prekrdašili ono što je Ustav utvrdio, Ustav dalje ništa ne određuje nego samo kaže da se porezi utvrđuju zakonom, a zakonodavac ima ovlašćenje da propiše i olakšice i veće stope i poresku osnovicu i sve ostalo što određeni porez zahtijeva.

Takođe je bilo potencirano zbog čega nijesmo ostali kod olakšice kada je u pitanju 12 mjeseci rada. Pa upravo je na toj odredbi Ustavni sud temeljio i govorio da je neustavna takva odredba i nijesmo normalno mogli pored takve eksplicitne i jasne odredbe Ustavnog suda da to propišemo.

Želim da kažem da je Ustavni sud imao prilike da raspravlja o PDV po nižoj višoj stopi kadasu u pitanju hotelski kapaciteti, odnosno hoteli i da je takav zakon, da nije našao da postoji osnova da se takav zakon proglasi neustavnim. Za razliku Zakona o porezu na nepokretnosti gdje je našao da jeste, inicijativu za PDV da podsjetim je pokrenuo gospodin Konjević. Taj zakon dakle nije proglašne neustavnim, kada je u pitanju Zakon o porezu na nepokretnosti koje je pokrenuo MANS vidimo da ima osnova da se ove odredbe proglase neustavnim i to je bila ideja vodilja i okviru u kojem se radna grupa odnosno sada predlagači zakona su se kretali. Mislim da je pred nama jedan kvalitetan zakon.

Ono što je rekao i kolega Mugoša kada su u pitanju poreske olakšice ostavili smo raspon, odnosno i mogućnost opštinama da svojim odlukama koje donose na Skupštini, eventualno propišu poreske olakšice kada su u pitanju hoteli sa četiri i više zvjezdica.

Dakle, prihvatit ćemo vjerovatno na matičnom Odboru da se brišu prioritetni lokaliteti turistički i smatram da je radna grupa, odnosno sada grupa poslanika, pokazala puno razumijevanja za sve amandmane koji će doprinijeti boljem kvalitetu Predloga zakona koji smo zaista radili onako zaista svojski što bi se reklo. S toga predlažem poslanicima ovog doma da ovaj zakon usvoje. Ne bi imalo mjesta odlaganju usvajanje ovog zakona, jer već dobrano kasnimo, a lokalne samouprave moraju da donesu odluke o porezima na nepokretnostima kako bi na vrijeme donosili rješenja o porezu na nepokretnosti u skladu sa ovim novim zakonom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:11:57)

Hvala Vam poslanice Laličić.

Ovim smo završili pretres i izjašnjavanje ćemo imati kad se za to steknu uslovi.

Sada bismo mogli da prešemo na Predlog o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama i prije toga na zahtjev Kluba DPS -a daću samo kratku pauzu od minut. Hvala.

Kolega Rakočević, izvolite, dajte mi prijedlog.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (01.04.19 15:13:50)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Zbog izostanka određenih poslanika koji će vrlo brzo doći u salu predlažem da tačka četiri sada da bude na dnevnom redu, a to je Predlog odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Sektor 5", a da potom pređemo na zakone o turističkim organizacijama i turizmu i ugostiteljstvu, u tom trenutku će poslanici, većina vjerovatno i opozicije biti tu da raspravljamo o predlozima zakona. Ovdje se radi o odluci Vlade. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:14:24)

Zahvaljujem.

Možemo konstatovati da prelazimo na raspravu o **Predlogu odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Sektora 5"**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Pavle Radulović ministar održivog razvoja i turizma i Marina Izgarević vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za planiranje prostora. Vlada je preporučila da prilikom razmatranja Predloga odluke pozove Kseniju Vukmanović rukovoditeljku izrade planskog dokumenta. Izvjestioci odbora Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora.

Otvaram pretres, da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje?

Riječ ima ministar Radulović.

PAVLE RADULOVIĆ (01.04.19 15:15:13)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Poštovani svi,

Izmjene i dopune DSL rada su u skladu sa članom 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Izmjene i dopune se rade za dio "Sektora 5" označenog kao "Sektora A". Inicijativu su podnijeli vlasnici parcela u pomenutom "Sektoru A". S obzirom da predmetni prostor predstavlja integralni dio zaštićene okoline privredno kulturnog historijskog područja Kotora upisanog na listi svjetske baštine UNESCO prilikom izrade planskog rješenja poštovane su odredbe Zakona o zaštiti kulturnih dobara i Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora. Planski osnov za izradu izmjena i dopuna studije lokacije "Sektor 5" dat je u Prostornom planu posebne namjene obalnog područja u odnosu na rješenja sektora DSL iz 2012.godine. Sljedeće izmjene su unijete, dakle, izrada hotelskih kapaciteta na površinama koje su bile planirane za centralne djelatnosti, dakle, ovime potvrđujemo svoju namjeru da u prvih kilometar bude samo turizam. Planiranje ugostiteljskih sadržaja, planiranje novih ponti i mandrača u moru i izgradnju i uređenju novih plaža. Toliko u najkraćem, ako ima potrebe za obrazloženje, tu sam. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:16:31)

Hvala ministre.

Da li rukovoditeljka izrade planskog dokumenta želi riječ?

Da li izvjestioci odbora žele?

Riječ ima kolegistica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (01.04.19 15:16:50)

Evo zbog čega je u predlogu ovog akta navedeno da on treba da stupi na snagu danom donošenja. To su razlozi koji su i navedeni u samoj Studiji lokacije. Dakle, radi se o veoma važnom projektu kod kojeg bi svako kašnjenje u njegovoj realizaciji imalo negativne posljedice kako na samog izvođača, tako i na građane i tog područja i širom Crne Gore, pa predlažem da Skupština uvaži razloge i da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu", kao što je i navedeno u Predlogu ove odluke.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:17:34)

Hvala poslanice Laličić.

Pošto nema prijavljenih za raspravu, pitam zvanično da li još neko želi riječ. Ne.

Takođe, mogu konstatovati da predstavnik Vlade nema potrebu za završnom riječju. Ovim konstatujem da smo završili pretres i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Pavle Radulović ministar održivog razvoja i turizma i Damir Davidović državni sekretar Ministarstva, koga pozdravljamo. Predložio bih, ako prihvatate da imamo objedinjenu raspravu i za Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu. Primijetio sam da imamo bar šest poslanika koji će diskutovati na obje ove tačke, pa ćemo biti malo tolerantniji što se njih tiče. Konstatujem da su izvjestioci odbora Momčilo Martinović Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama. Takođe, izvjestioci odbora za Zakon o turizmu i ugostiteljstvu su Andrija Popović Zakonodavnog odbora i Petar Ivanović Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranja.

Otvaram pretres i dajem predstavniku Vlade pravo na dopunska obrazloženja. Izvolite, ministar Radulović.

PAVLE RADULOVIĆ (01.04.19 15:19:15)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Poštovanje svima, još jednom,

Dakle, Ministarstvo održivog razvoja i turizma pripremilo je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama u skladu sa programom rada Vlade. Zakon o turističkim organizacijama iz 2004, 2007, 2010, 2011, 2014. i 2017. godine njime se uređuje osnivanje načela organizacije i rada turističkih organizacija, način njihovog finansiranja, kao i kriterijumi za kategorisanje turističkih mjesta. Kako bi naš turistički proizvod bio što konkurentniji uz njegovu adekvatnu promociju tokom 2017. godine pristupilo se izradi dokumenta Strateški marketing plan za turizam Crne Gore od 2020. godine. S obzirom da je postupak rada na donošenju novog marketing plana u toku, a u nastojanju da se u međuvremenu stvore nove pretpostavke za što kvalitetniji razvoj turizma javila se potreba za preciziranjem određenih odredbi postojećeg zakona. U tom smislu predloženim izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama unapređuje se koordinacija rada poslovanja i saradnje između Nacionalne turističke organizacije i lokalnih turističkih organizacija i to prije svega kroz zajedničke aktivnosti na planu izrade i praćenja realizacije programskog djelovanja opštinskih turističkih organizacija.

Cilj je da se vrši usaglašavanje i sprovođenje jedinstvene politike razvoja i unapređenje turističkog proizvoda sa jedne strane kao i promocije turističke ponude Crne Gore sa druge strane. Primjenom ovog zakona obezbijediće se efikasnije i kvalitetnije obavljanje djelatosti i funkcionisanja turističkih organizacija koje su prvenstveno zadužene za poboljšanje kvaliteta turističke ponude na teritoriji opštine u kojoj su osnovane. Na taj način ostvaruje se strateški cilj razvoja turizma Crne Gore koji se odnosi na diversifikaciju turističkog proizvodnog, odnosno

cjelogodišnju turističkom ponudu u našoj zemlji sa konačnim efektom koji će se ogledati u kontinuiranom pozitivnom trendu pokazatelja turističkog prometa, a to su broj turista i noćenja, direktni i indirektni prihodi od turizma.

Samo par teza o ključnim novinama. Dakle, preciziranje početka obavljanja djelatnosti turističke organizacije, dostavljanje programa rada i finansijskog plana koji se podnose Skupštini i turističkoj organizaciji i Nacionalnoj turističkoj organizaciji na prethodnu saglasnost. Propisan je novi izvor prihoda koji ostvaruje turistička organizacija i to sredstava ostvarenih kroz strateška partnerstva i participaciju uz preciziranje korišćenja prihoda od turističke organizacije. Skupština lokalne turističke organizacije čine i predstavnici Nacionalne turističke organizacije, umanjena je visina godišnjeg članskog doprinosa u odnosu na obim prihoda i to za iznos poslovnih rashoda i mogućnost da se poslovi lokalne turističke organizacije mogu prenijeti u drugom pravnom licu čiji je osnivač opština.

Što se tiče Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu program rada Vlade za 2019. godinu Ministarstvo održivog razvoja i turizma planiralo je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu u cilju usklađivanja sa direktivom Evropske unije 2015/2302 o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima. Kako je usklađivanje predviđeno kroz podršku čiji je početak planiran tek u drugoj polovini ove godine pristupilo se izmjenama i dopunama koje su se pokazale neophodnim u dosadašnjoj primjeni zakona. Dakle, Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu uređuju se uslovi za obavljanje turističkih i ugostiteljske djelatnosti i druga pitanja od značaja za turizam i ugostiteljstvo.

Implementacijom zakona koji je na snagu stupio januara prošle godine ustanovljen je određeni broj manjkavosti zakonskog rješenja na osnovu čega se pristupilo izradi predloga zakona i izmjenama i dopunama kako bi se na kvalitetniji način definisale predmetne odredbe, sa posebnim akcentom na usaglašavanje materijalnih sa kaznenim odredbama i eliminisanje problema koji su se javljali u prekršajnom postupku.

Turizam je jedana od prioritarnih privrednih grana u Crnoj Gori, što potvrđuju podaci iz posljednjeg izvještaja Svjetskog saveza za turizam i putovanja za Crnu Goru, prema kome je ukupni direktni i indirektni doprinos turizma BDP u 2017. godini iznosio skoro 24% - 23,7% precizno.

Posljednji podaci u turističkom prometu kojim raspolaže Ministarstvo nedvosmisleno ukazuju na činjenicu da je tokom 2018. godine ostvaren pozitivan trend svih parametara dakle i broja turista i broja noćenja kao i ostvarenih prihoda. Što znači da smo na pragu još jedne godine sa vrlo zadovoljavajućim rezultatima.

Osim pozitivnih parametara prometa, podatak je da je u 2018. godini otvoreno 25 od čega 15 novih hotela visoke kategorije od kojih su šest objekata sa pet zvjezdica i to dovoljno govori u prilog tome da crnogorski turistički proizvod sve više dobija karakteristike visokokvalitetnog proizvoda. Trend je nastavljen i u ovoj godini, pa je do sada otvoreno sedam novih hotela sa 423 nova ležaja od čega su po jedan hotel sa četiri i pet zvjezdica.

Zakon o turizmu i ugostiteljstvu donio je ključne novine koje su pored ostalog odnose i na nove modele poslovanja u hotelijerstvu, ali na jednostavniji način zapošljavanja odnosno i započinjanje poslovanja.

Osim toga, zakonskim odredbama koje su na jasan način definisale podijeljenu nadležnost između državnih organa i lokalne uprave uz /prekid/ doprinos tome da su aktivnosti na suzbijanju oblika svih pojava oblika sive ekonomije još više dobili na značaju i efikasnosti.

Primjenom ovog zakona obezbijediće se kontinuitet pozitivnih strana zakona tj. još efikasnije i kvalitetnije obavljanje djelatnosti u oblasti turizma i ugostiteljstva, što u konačnom stvara preduslove za formiranje kvalitetnog turističkog proizvoda na teritoriji cijele Crne Gore, a sve uz postupno i kontinuirano suzbijanje pojava oblika u poslovanju, odnosno u tzv. sivoj zoni. Ovdje par teza o ključnim promjenama. Preciziranje koja lica mogu pružati usluge turističkog vodiča kao i koje su oblasti predmet provjere znanja od strane komisije koju formira Ministarstvo, neophodnost da ugostiteljski objekti ispunjavaju uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje bezbjednost hrane, odnosno uslova koji se odnose na bezbjednost hrane. Zatim izgradnju objekata, zaštita na radu, protiv požarnu zaštitu i zaštitu od buke kako bi se precizirali koji uslovi /prekid/ posebnim propisima. Brisanje obaveza ugostitelja koja se odnosila na vođenje poslovne knjige u cilju izbjegavanja dualizma u propisivanju iste materije iz više zakona.

Preciziranje ugovora kojim se vrši upravljanje i održavanje hotela po kom bi mješovitom modelu poslovanja uz preciziranje odredbi koje ugovori naročito moraju da sadrže itd. i tome sl.

Dakle, to je u najkraćim crtama su razlike ukoliko ima potrebe za dodatnim pojašnjenjima stojim na raspolaganju.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:25:51)

Zahvaljujem se ministru Raduloviću.

Prelazimo na raspravu i prvi prijavljeni je kolega Petar Ivanović.

Poslaniče Ivanoviću imate riječ, izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (01.04.19 15:26:05)

Dozvoljavate li da se javim prvo kao izvjestilac? Ovo pitam zbog vremena. Hvala.

Imajući u vidu šta je uvaženi ministar kazao dopustite mi samo da dam nekoliko napomena u ime članova Odbora.

Naime propisana su dva zakona koji su novi Zakon lokalne turističke organizacije koji se odnosi na prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi opštine, njihovo objavljivanje na internet stranicama i učešća lokalne turističke organizacije u realizaciji projekata za razvoj i diversifikaciju turističke ponude.

Takođe, Predlogom zakona o turističkim organizacijama propisuje se davanje saglasnosti na akta lokalne turističke organizacije u slučaju da se nadležni organ lokalne samouprave ne izjasne na iste u roku od 90 dana. Kao što vidimo postoje opštine u Crnoj Gori koje imaju imaju danas ozbiljan problem da se održe zbog nedostatka kvoruma. Tako da ovo rješenje ide u prilog dinamici donošenja odluka i preuzimanja odgovornosti za donijete odluke. Brisani zadatak Nacionalne turističke organizacije koji se odnosi na promociju planske projektne i plansko razvojne investicione dokumentacije iz oblasti turizma i njima komplementarnim djelatnostima iz razloga što ovo ne pripada po svom opisu turističkim organizacijama. Umanjena je visina godišnjeg članskog doprinosa u odnosu na obim prihoda i to za iznos poslovnih rashoda, kao i visinu obračunatog godišnjeg članskog doprinosa za mjesta kategorije B za 50%, a za mjesta kategorije C i D za 70%. Tako da ne vidim razlog da ne pomenem i taj dio s obzirom da smo danas dobar dio vremena tokom diskusije posvetili brizi za građane i privredu, a evo ovo je dobra vijest da se umanjuje teret građanima i privredi za finansiranje turističke organizacije.

Precizirana je definicija stalnog mjesta boravka u cilju prevazilaženja nejasnoća kada je riječ o utvrđivanju korišćenja sekundarne stambene jedinice i plaćanja turističke takse po tom osnovu. Tako da, mislim da smo na ovaj način uvaženi gospodin ministar Radulović i ja dali građanima potpuniju informaciju o tome šta su sadržaji Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama.

Ukoliko ste saglasni uvaženi predsjedavajući da sada pređem na diskusiju.

Hvala.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicima, kolege poslanici,

Kada govorimo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama, htio bih da ukažem na nekoliko činjenica.

Prvo, saglasni smo da je razvoj turizma u Crnoj Gori jedan opšti cilj društva. Opšti cilj koji treba da dovede do bolje promocije države u kojoj svi živimo do većeg broja turista i do bolje i kvalitetnije prezentacije. Posljedice svega ovoga o čemu govorim su veće strane direktne investicije, veći broj stranih turista i indirektno veći broj radnih mjesta koja se otvaraju u Crnoj Gori.

Drugo, u svakoj maloj zemlji, pa tako i Crnoj Gori, potrebno je mnogo više saradnje posebno na lokalnom nivou. Lokalne turističke organizacije nemaju dovoljno ni kapaciteta, ni finansija da mogu same organizovati niz aktivnosti koje će biti fokusirane na predstavljanje u međunarodnim krugovima onoga što je njima bitno. Zato ovaj zakon daje mnogo više prostora za zajednički rad lokalnim turističkim organizacijama i njihove zajedničke nastupe na inostranim

tržištima.

Treće, predložena rješenja imaju svoju ekonomsku dimenziju, jer se na taj način dijele troškovi i ostavlja se više finansijskih sredstava za predstavljanje onoga što je od posebnog interesa za pojedine lokalne samouprave.

Četvrto, ima dovoljno prostora, da se polako korak po korak mijenja način razmišljanja, a u toj promjeni načina razmišljanja moramo shvatiti ko su turisti posebno oni koji su iz drugih država, kakva je njihova uloga u jednoj državi u kojoj se ne štampa novac. Strane direktne investicije i turizam predstavljaju dva generatora povećanja novčane mase u Crnoj Gori.

Sljedeće je edukacija. Svaku priliku pa i ovu koristim prije svega da pošaljem jasne poruke ne samo građanima, nego i predstavnicima malog i srednjeg biznisa u Crnoj Gori da se moramo prilagođavati novim modernim trendovima, promjenama koje nastaju u oblasti tehnologije kako u interesu očuvanja tih biznisa, tako i u interesu očuvanja onoga što je strategija razvoja države u kojoj živimo.

Dužan sam da istaknem da članovi opozicionih partija nijesu učestvovali u radu Odbora, kao što je to bio slučaj do sada i žalio mi je što u ovom momentu ne vidim ni jednog predstavnika iz opozicionih redova u sali.

Kada je u pitanju Predlog zakona u turizmu i ugostiteljstvu ovaj zakon je u skladu sa osnovnom vizijom razvoja turizma u Crnoj Gori, a to je prije svega razvoj visoko kvalitetnog turizma.

Projekti, a o nekima od njih je govorio ministar Radulović, prije svega Porto Montenegro, Luštica bay, Porto Novi itd. su projekti koji značajno mijenjaju sliku i imidž Crne Gore i onima koji nekada makar idu na konferenciju ili skupu ili van Crne Gore, pravo je zadovoljstvo kada čujemo gledište onih koji nijesu iz Crne Gore o tome šta misle o ovakvim projektima. Mislim da njihovo mišljenje o tome što se dešava u Crnoj Gori mnogo, mnogo bolje, a rekao bih i značajnije za sve nas, nego mišljenje koje dolazi iz pojedinih krugova onih koji žive u Crnoj Gori.

Turizam, ovakav kakav je sa jasnom vizijom ne samo da treba da pomogne otvaranju novih radnih mjesta već i bržem rastu životnog standarda i ostvarenju većih prihoda države. Zbog toga je donošenje svakog kvalitetnog propisa u ovoj oblasti od izuzetne važnosti. Vršiti se kvalitetnija diversifikacija turističkih proizvoda, radi se na produženju turističke sezone i doprinosi boljoj implementaciji i povezivanju turizma sa ostalim djelatnostima koji mogu biti i dobra potpora daljem razvoju turizma.

Ja bih se u ostatku diskusije osvrnuo na par brojki koje sam pronašao cijeneći da smo skratili vrijeme i da stignemo do onog vremena koje je planirano za završetak današnjeg rada. Sa namjerom da ukažem koliko je značajno pitanje o kojem diskutujemo danas.

Naime, prema ocjenama Svjetske turističke organizacije koja je specijalizovana organizacija Ujedinjenih nacija broj noćenja u 2016. povećan je na 1,2 milijarde globalno u svijetu sa tim da do 2030 godine, dostigne 1,8 milijardi noćenja. Naš zadatak treba da bude koliko možemo da učestvuemo u tih 1,8 milijardi noćenja do 2030. i kako da taj procenat što je moguće bolje povećamo. Čini se na osnovu brojki da smo na dobrom putu jer su se povećali i prihodi od turizma u Crnoj Gori tokom posljednjih godina i broj noćenja, pa se prihodi povećavaju od 732 miliona 2010. na 925 miliona 2016. i preko jedne milijarde 2017. godine, dok se broj noćenja uvećao i u 2017. i 2018. godini. U 2017. godini, to su posljednji statistički podaci, za 2018. godinu imamo preliminarne podatke. Prema tome, ako pogledamo malo globalni trend u svijetu vidi se na osnovu izloženog da se Crna Gora kreće u skladu sa onim što su globalni trendovi, ali svaki pomak kako u normativnom smislu tako i u smislu /prekid/ doprinese znači će povećanju životnog standardu.

Na kraju dopustite mi samo da se osvrnem na jednu konstataciju, a to je da nijedan zakon, ni jedan normativni pomak neće se riješiti problem sam za sebe. Svi zajedno moramo se zalagati za što je moguće više rada, što je moguće kvalitetnije rezultate koje stvaramo u svakoj djelatnosti u kojoj se bavimo uključujući turizam. Samo na taj način, uz dobru normativnu potporu, možemo jačati životni standard, možemo brže ići ka ekonomskom razvoju što je u interesu svih građana Crne Gore i privrede koja je ovdje u ovoj zemlji, ne samo stvar svoj prihod, već i redovno plaća porez. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:34:03)

Zahvaljujem se poslaniku Ivanoviću.

Sljedeći izvjestilac koji se javio za riječ je kolega Andrija Popović.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (01.04.19 15:34:17)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspora, poštovani predstavnici Vlade,

Kako je objedinjena rasprava ja ću kao izvjestilac o Zakonu o turizmu i ugostiteljstvu izmjenama i dopunama prvo reći nešto o tome. Dakle, donošenje ovog zakona bi trebalo da bude korak naprijed ka regulisanju nelojalne konkurencije i sive ekonomije sa konkretnim rješenjima. Značaj turizma za Crnu Goru ne može se precijeniti. Turizam se odnosi na svaki aspekt našeg društva, utiče na razvoj privrede, životnih standarda i način života građana podstiče otvaranje novih radnih mjesta i opšti prosperitet. Dok Crna Gora konzistentno pokazuje jednu od najbržih stopa rasta turizma na svijetu, naš izazov, izazov koji zakon i strategija treba da riješi nije samo da se ovaj rast nastavi već i da obezbijedimo da to bude rast koji je održiv, uravnotežen i koji stanovništvu Crne Gore donosi i direktne i dugoročne koristi uz zaštitu i očuvanje prirodnog bogatstva koje prvestveno pokretač razvoja turizma.

Trenutno se crnogorski turizam suočava sa mnogim izazovima, pa navedemo samo neke od njih. Rastom tržišta koji na trenutke prevazilazi razvoj infrastrukture i ljudskih resursa, tu ću navesti recimo primjer Kotora. Izletnički turizam u ovoj godini će u Kotor putem krucera doći oko milion putnika i članova posade u narednih osam mjeseci, april - kraj novembra. Kotorska infrastruktura to već ne može više da podnese. Naravno doći ćemo u tu situaciju kao što je to i uradio Dubrovnik, da ćemo morati da ograničimo dolazak krucera, određeni broj, ali u svakom slučaju ta sad već haotična situacija će morati riješiti. Dalje, dakle ubrzan razvoj preferencija i potreba klijenata, potreba za razvojem novih tržišta i novih proizvoda. Neki od ovih izazova zajednički su svim destinacijama u sve konkurentnijem globalnom turizmu, dok su neki od izazova karakteristični za Crnu Goru, ipak sa sasvim ovim i mnogim drugim izazovima moramo se suočiti na inovativan i sveobuhvatan način ukoliko želimo da uspijemo.

Da podsjetim još jedanput nama je turizam sad najvažnija grana privrede, turizam nam je u 2018. godini donio preko jedne milijarde prihoda, ne samo turizam nego i plus povezane grane: poljoprivreda, saobraćaj, trgovina i naročito o tome moramo voditi računa. Što se tiče samog drugog Zakona o turističkim organizacijama Nacionalna turistička organizacija mora raspolagati dovoljnim finansijama da kvalitetno promovise crnogorsku destinaciju pogotovo na tržištima koje tek treba da osvojimo. To je preduslov za ostvarenje daljeg rasta turističkog prometa. Ovim izmjenama zakona treba da se obezbijede uslovi za efikasniji i kvalitetnije obavljanje djelatnosti i funkcionisanje turističkih organizacija koje su na prvenstveno zadužene za unaprijeđenje i razvoj, promociju turističkog proizvoda na teritoriji opštine osnivanja. Predložene izmjene će kvalitetnije povezati nacionalnu i lokalne turističke organizacije doprinijeti boljoj razmjeni informacija između svih aktera u ovom sektoru što je ocijenjeno preduslovom njegovog razvoja.

Suštinske promjene koje donosi su davanje mogućnosti opštinama da povjere poslove turističkih organizacija drugom pravnom licu, Nacionalnoj turističkoj organizaciji, ona dobija ingerencije davanja saglasnosti na programe rada i finansijske planove lokalnih turističkih organizacija kao i predstavnike u njihovim skupštinama. Turističke organizacije su obavezane da preciziraju početak obavljanja djelatnosti i da podnesu program rada i finansijski plan Skupštini turističke organizacije i Nacionalnoj turističkoj organizaciji na prethodnu saglasnost. Turističke organizacije opština dobile su zadatak i da prikupljaju i ažuriraju podatke o turističkoj ponudi opštini da te podatke objavljuju na internet stranici, kao i da učestvuju realizaciji projekata za razvoj i diverzifikaciju turističke ponude. Nacionalna turistička organizacija je obavezna da uspostavi jedinstveni turističko-informacioni sistem Crne Gore.

Na kraju imamo dva veoma važna zakona objedinjena rasprava o turizmu i ugostiteljstvu,

izmjene i dopune Zakona o turističkim organizacijama. Vjerujem da ćemo svi ovo podržati i da će Crna Gora i ove godine imati još uspješniju turističku sezonu nego što smo imali 2018. godine, a ta je bila da podsjetim najuspješnija u istoriji Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:40:52)

Zahvaljujem Vam kolega Popoviću.

Sad prelazimo na izlaganje poslanika, sljedeći prijavljeni je poslanik Predrag Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (01.04.19 15:41:07)

Hvala, Vam gospodine potpredsjedniče, uvaženi gospodine ministre sa saradnikom, kolegice i kolege,

Naravno svaka priča o turizmu je veoma inspirativna ne samo zbog činjenice da turizam doprinosi otprilike sa četvrtinom bruto društvenog proizvoda nego i zbog činjenice da najviše stranih direktnih investicija imamo upravo u oblasti turizma. Takođe, ne treba zaboraviti o čemu je govorio uvaženi profesor Ivanović, da je turizam naš izvozna privredna grana, jer na taj način mi dobijamo i dio onoga što se tiče deviznog prihoda. Ne treba zaboraviti da je čak u vremenu ekonomske krize turizam ne samo u svijetu nego i kod nas rastao po stopama koje su bile veoma impresivne odnosno mnogo veće stope smo imali razvoj nego u bilo kojoj drugoj privrednoj djelatnosti. Na kraju ne treba zaboraviti ni činjenicu da uz poljoprivredu i energetiku rekao bih da su to najveće razvojne šanse Crne Gore. Ono što zaista raduje jeste činjenica da posebno u zadnjih 10-12 godina, znači od vremena sticanja nezavisnosti imamo jedan ubrzani rast kada je u pitanju oblikovanje turističkog proizvoda. Više ne govorimo samo o hotelima na primorju, nego govorimo o hotelima i centralnom dijelu i posebno me raduje činjenica, odnosno ono što je uradila Vlada Crne Gore u posljednjih nekoliko godina kada smo se opredijeli za razvoj kontinentalnog turizma. Naravno, vjerujem da kontinentalni turizam u ovom trenutku zaista ima jednu dobru perspektivu. Ne govorim samo o kontinentalnom turizmu u onom dijelu u kojem bi taj kontinentalni turizam obuhvatao mjesece kada je moguće ići na skijalište, nego govorimo o kontinentalnom turizmu kada je moguće baviti se sa svim onim aktivnostima koje su turistima posebno sa Zapada u ovom trenutku moguće. Govorimo prije svega o tome avanturističkom turizmu, hunting, baiting i svim onim kašem onim oblastima turizma koje su zaista u posljednjih nekoliko godina intezivno razvijane. Činjenica da smo ostvarili više od milion eura prihoda govori sama za sebe i rekao bih da kada smo preskočili tu neku granicu snova, sada se ipak ide malo drugačije, ide mnogo brže.

Ne treba zaboraviti da je Vlada Crne Gore učinila sve da pospješi investiciju u turizam. Uz malo podsjećanje kada govorimo o konkurenciji makar kad je turizam u pitanju, mi se takmičimo sa jednom Španijom, sa jednom Francuskom, sa Italijom, sa Hrvatskom. Govorimo o kvalitetu turizma u Grčkoj, u Turskoj, takmičimo se sa nekim turističkim velesilama. Sa druge strane ne treba zaboraviti ni jednog trenutka da mi u komšiluku imamo jednu Albaniju koja zaista u posljednjih nekoliko godina je nova na turističkoj mapi Evrope, ali je veoma konkurentna makar kad je u pitanju cjenovna politika.

Kažem još jedanput moramo negdje voditi računa o tome da naš turistički proizvod bude poseban, znači ne samo što imamo izuzetne prirodne ljepote sa jedne strane, nego sa druge strane moramo da taj turistički proizvod napravimo, oblikujemo na taj način da bi zadovoljili potrebe i najzahtjevnijih turista. Ono što zaista jeste dobro jeste da Crna Gora pruža ili ima potencijal i mogućnost da ugosti kako one turiste sa slabijom platežnom mogućnošću, tako i one kada govorimo o visokom turizmu. Činjenica je da je Vlada Crne Gore računala sve da privuče strane direktne investicije, posebno kada je u pitanju turizam, kada je u pitanju izgradnja hotela sa četiri, pet zvjezdica i prethodna tačka je bila vezana za to. Podaci koje je iznio ministar Radulović dajem nam za pravo da kažemo da smo u pravu kada dajemo podsticaj za ono što je pitanje izgradnje hotela visoke kategorije.

Naravno ne treba zaboraviti da činjenica da imamo mnogo više potencijala u ovom trenutku nego što imamo izgrađenih objekata visoke kategorije, ali vjerujem da će se to veoma brzo

prominijeti i vjerujem da zaista ono što se radi na Bjelasici ono što se radi na Žabljaku će nam biti za ponos u narednih nekoliko godina. Potencijal turizma je izuzetno visok, posebno ako imamo u vidu da ga je moguće uvezati, naš turistički proizvod, sa onim što je proizvodnja zdrave hrane i proizvodnja hrane na našim njivama. Čini mi se da tu u tom segmentu i u tom povezivanju treba tražiti novi izazove sa jedne strane, ali sa druge strane moramo i cjenovnu politiku uobličiti da ona bude konkurentna na svjetskom tržištu.

Što se tiče turističkih organizacija, mislim da im dajemo mogućnost da one same se brinu o svojim prihodima, a to će na neki način umanjiti mogućnost da siva ekonomija bude u onom visokom procentu kao što je bila u dosadašnjim godinama. Vjerujem da će i Poreska uprava učiniti napor sa svoje strane i da ćemo u nekom narednom periodu imati mnogo manje sive ekonomije kada je turizam u pitanju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:46:09)

Hvala i Vama poslaniče Sekulić.

Sljedeći prijavljeni je kolega Mihailo Anđušić, a nek se pripremi kolega Aleksandar Damjanović i poslije njega Bogdan Fatić i mislim da ćemo time završiti današnji radni dan.

Kolega Anđušić imate riječ. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (01.04.19 15:46:28)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvažene kolegice i kolege, uvažena gospodo, Raduloviću i Davidoviću,

Dakle, evo čuli smo od predstavnika predlagača čime se to aktuelni dosadašnji Zakon o turističkim organizacijama bavio. U suštini bavio se preciznijim pitanjima određivanja načina funkcionisanja, organizovanja, finansiranja i svega ostalog što je vezano za lokalne turističke organizacije i sve to naravno je za cilj imalo bolji turistički proizvod./upadice/

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:47:10)

Kolega Anđušić, izvinite Vi, nastavite molim Vas.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (01.04.19 15:47:15)

Sve je to da kažem imalo za cilj, složićemo se bolje funkcionisanje i Nacionalne turističke organizacije i generalno turističkog proizvoda uopšte. Od predlagača smo čuli dakle da je u toku izrada marketing strateškog plana i do njegovog donošenja je potrebno bilo odraditi neke korekcije i otkloniti neke pretpostavke i neke nejasnoće koje su bile u aktuelnom zakonskom rješenju, a sve u cilju ove premise koju sam na početku istakao.

Kolega Sekulić je veoma dobro govorio o tome i o značaju svega ovoga, znamo svi, suvišno je govoriti o značaju ove teme i generalnog funkcionisanja lokalnih turističkih organizacija. Prema podacima nekim posljednjih koje ste mi dostavili dakle, 23,7% je učešće turizma u crnogorskom GDP, i dakle svi smo ovdje veoma dobro svjesni bilo koji zakon iz oblasti turizma koji dođe na dnevnom redu, koliki značaj nosi, generalno po našu privredu i ekonomiju i o tome kažem je suvišno pričati.

Svjedoci smo i moramo biti negdje realni kada je način i funkcionisanje lokalnih turističkih organizacija u pitanju da mi tu imamo puno poteškoća, imamo puno nekih nedostataka i generalno od opštine do opštine način i funkcionisanje turističkih organizacija se prilično razlikuje. U dobrom dijelu njih, to ne funkcioniše baš na način kako bi bilo potrebno i kako bi bilo idealno, ali puno je ograničenja sa kojima se oni suočavaju i puno je izazova u svakom slučaju, od tehničkih, logističkih, prostornih pa do odnosa lokalnih samouprava, odnosno opština prema tim turističkim

organizacijama. Negdje poseban segment na kome se treba dodatno poraditi, ovo zakonsko rješenje ga ne obuhvata, ali ključno uvijek dakle, to je ta stručnost i znanje ljudi koji vode te lokalne turističke organizacije mimo svih ovih dobrih praksi i detalja koji se odnose na ovo zakonsko rješenje, to je segment na koji svako sve lokalne turističke organizacije trebaju dodatno obratiti pažnju. Poseban problem tu vidim u negdje razumijevanju i agilnosti lokalne samouprave, koliko zapravo one daju podršku lokalnim turističkim organizacijama, koliko imaju senzibiliteta, koliko zapravo lokalne samouprave i opštine imaju senzibiliteta kada je u pitanju i finansiranje i budžet koji izdvajaju za lokalne turističke organizacije.

U svakom slučaju uloga lokalne samouprave, odnosno opštine u ovoj cjelokupnoj priči je mnogo bitna. To pokazuju i primjeri u svakom slučaju. Ovdje imamo jedan niz novina koje su prilično afirmativne od toga da program rada i finansijski plan kroz ovo zakonsko rješenje treba da aminuje i Skupština lokalne turističke organizacije, ali ono mora proći i kontrolu nacionalne turističke organizacije.

Takođe, su definisane i neke nove mogućnosti finansiranja kroz neka strateška partnerstva, a imamo takođe jednu korektnu odrednicu koja se tiče činjenice da u slučaju prestanka rada lokalne turističke organizacije, njihova ovlaštenja se mogu prenijeti na neka druga pravna lica čiji je osnivač svakako lokalna samouprava, odnosno opština. Tako da jedan vrlo korektan spektar novih preciznih odrednica za koje se nadam da će poslužiti da se steknu bolji preduslovi da lokalne prije svega turističke organizacije funkcionišu na bolji način.

Ja bih kratko iskoristio priliku da se osvrnem, s obzirom da sam kao odbornik u lokalnom parlamentu imao prilike nedavno da usvajam Izvještaj Turističke organizacije Glavnog grada, dakle uz sve ove nedostatke o kojima sam pričao i izazove sa kojima se oni suočavaju, moramo biti korektni, istaći da je tu bilo izuzetnih pomaka, da ih karakteriše izuzetni rezultati. Neki trendovi pozitivni nisu možda dio njihovih zasluga, ali posebno kad govorimo o segmentu porasta broja turista koji u kontinuitetu je karakterističan za Glavni grad, to je rezultat nekih drugih trendova, ali i otvaranje nekih ozbiljnih novih lanaca, hotela je uslovalo kvalitetniju ponudu u tom dijelu. Konkretno, evo podaci za prvu polovinu, odnosno ovo je prvi kvartal 2018. godine, Podgoricu je posjetilo oko 30.000 turista što je zapravo jedan nevjerovatan procenat od 43% više u odnosu na prethodnu godinu, a da je pritom bilo i 20% više noćenja u istom periodu. Zaista onako prilično jaki procenti koji su negdje posljedica toga. Mi svi znamo da u nekim ranijim periodima to nije bilo na ovakvom nivou i neki novi trendovi su uticali da imamo ovako visoke procenat, ali u svakom slučaju i uloga lokalne turističke organizacije je doprinijela siguran sam dobrim dijelom ovdje. Posebno negdje postaje karakteristično za Podgoricu, po čemu postaje prepoznatljiva, a to su isključivo nadležnosti i rezultati Turističke organizacije Podgorica, oni karakteristični tradicionalni dani nečega u Podgorici, od Dana krpa do Dana raštana do Dana patišpanja, pa redom. To postaje prepoznatljivost, uz sve one standardne aktivnosti, organizovanje punktova na lokacijama širom Glavnog grada do porasta broja obuke turističkih vodiča u Glavnom gradu do ove A kategorije turističkog lokaliteta koju su dobili poslije 20 godina od strane Ministarstva. Sve su to neki pozitivni trendovi i tu se vidi jedan pozitivan pomak kada je u pitanju rad lokalne turističke organizacije. Smatram da ovo neko preciznije definisanje ovih najmarkatnijih izmjena koje sam naveo kada je u pitanju izmjena ovog zakonskog rješenja će doprinijeti da generalno lokalne turističke organizacije na nivou države funkcionišu na jedan bolji način. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (01.04.19 15:53:19)

Zahvaljujem poslaniku Anđušiću.
Kao što sam najavio, sljedeći je kolega Aleksandar Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (01.04.19 15:53:28)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.
Gospodine ministre, gospodine Davidoviću,
U ovoj kratkoj objedinjenoj raspravi samo nekoliko stvari na koje želim da podsjetim, bez

ulaženja u posebne odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, jer bi se time više bavio. Podsjetio bih da je ovo gotovo za godinu i nešto treći put da ozbiljno mijenjamo tekst ovog zakona, od one rasprave uoči nove 2018. godine kada sam vas pitao čemu skraćeni postupak i žurba da se tada usvoje neka rješenja. Pa onda one vanredne sjednice nakon svega par nedelja u februaru prošle godine kada smo ponovo mijenjali neka rješenja koja smo tada usvojili i koja je ovdje Parlament značajno korigovao u odnosu na ono što je bio prvobitni predlog gdje sam vas upozorio da će zbog takvog načina ulaska u raspravu i definisanja odredbi zakona doći u situaciju tada, evo sada se podsjećam ovih bilješki, da ćemo doći u situaciju da brzo mijenjamo ponovo akt. Sada ga ponovo mijenjamo i to s nekih četrdesetak odredbi zakona koji ima nešto više od 130 članova, što su veoma obimne izmjene u veoma kratkom periodu. Hajde da se složimo da je funkcija i želja da se bude, kako se kaže, u duhu vremena i da nam pomogne ovaj akt da se spremimo za sezonu.

Podsjetiću da su odredbe zakona koji je tada usvojen, prije godinu i po dana, neke od njih se još uvijek implementiraju, odnosno primjenjuju, odnosno pripremaju se za primjenu s obzirom na one prelazne rokove koji su dati iz zakona. Dakle, ni taj dio nije završen, mi već imamo neke nove odredbe. Složiću se negdje da je sve ovo u funkciji povećanje turističkog proizvoda, turističkog prometa za koji i vi i ja odavno znamo da je premašio realno suštinski tih famoznih milijardu evra, a da je osnovica bila nažalost niska i zbog onoga što znači neevidentiranje boravka turista. Tada sam vam konkretno i u decembru i u februaru nabrajao koliko sve država gubi samo na području ulcinjske opštine, Velike plaže, pa tjeraj dalje. Da se radi o ogromnim sredstvima koja se nažalost ne evidentiraju zbog loše evidencije turističkog prometa, odnosno boravišta. Onda onaj dio gdje sam malo i karikirao, naravno ne može se nijedan akt kako god da je napisan karikirati, gdje sam tražio da dobijemo te podatke jesmo li implementirali ili primjenili ili uveli u saobraćaj "limitatore buke", šta je s onim famoznim tajnim gostom kojeg Vlada šalje da špija po hotelima, imamo li negdje izvještaj šta je tajni gost primijetio i pronašao, ali da se bavimo suštinskim stvarima. Jedna od dvije ključne stvari koje smo tada pominjali jesu i ovi zakupi plaža, odnosi Morsko dobro i Ministarstvo turizma i ovi ogromni problemi na relaciji Morsko dobro - Ministarstvo turizma oko onih privremenih objekata u Budvi itd. I ovo je mjesto gdje o tome treba da razgovaramo. Dakle, koliko ti neki pritisci spolja, vaninstitucionalni utiču i otežavaju rad i Ministarstvu u funkciji predlagača akata, primjene onoga što je doneseno ovdje u ovom domu i koliko se, uslovno rečeno, radi teško u odnosu na te pritiske ili političke ciljeve. Da se razgovara i u onom dijelu koji znači kriterijume kako se dolazi do tih plaža. Jedan dio zakupaca plaža izuzetno politički prepoznatljiv, blizak vladajućim partijama koristi to maltene u funkciji političkih pritisaka itd, kako se teško dolazi do neke plaže zbog volšebne formule koja je data nižim aktima, odnosno aktima Morskog dobra itd. Da razgovaramo, naravno, o onome o čemu imamo korespondenciju, Vi i ja i gospodin Davidović i zahvaljujem se što smo uspostavili neku redovnu i shodno Poslovníku komunikaciju o onome što namjeravamo da radimo s Adom, već imamo protok vremena. Vi ste meni dali neke informacije, možda i o tome treba razgovarati jer se ovo tiče i toga kao što se tiče, recimo, i privatizacije Budvanske rivijere, o tome smo više puta raspravljali, dakle nekih ključnih stvari koje treba da doprinesu jačanju naše turističke ponude.

Naravno, mjesto je da se osvrnem na nešto što me je i podstaklo da otvorim ovu diskusiju ponovo, imajući u vidu da sam već dva puta dovoljno govorio o rješenjima koja su data u zadnje dvije izmjene zakona, ali sada ste došli, kako bi se ono kolokvijalno reklo, na moje, gospodine ministre. Kao jedan od razloga u ovoj analizi procjene uticaja propisa navodi se da su ove izmjene u funkciji povećanja hotelskog smještaja, a destimulisanja rezidencijalnog smještaja, kako bi to mi, narodski rečeno, rekli što manje tog privatnog smještaja i soba za izdavanje, a više hotelskih soba koja bolje multiplikuju turističku potrošnju gdje država ostvaruje i bolje kontroliše efekte. Tada sam vas upozorio da su i neka rješenja koja su data u aktuelnom zakonu, gdje imamo mogućnost da 50% kapaciteta za potrebe turističkih usluga maltene preprodajemo kao nekretnine, a odnose se na onaj dio za hotele. Tada sam vas upozorio da ćemo omogućiti pretvaranje hotela u stanove i preprodaju na tržištu. Govorim i o onom dijelu gdje ćemo morati da pratimo investicione projekte kojih je sijaset, a kako ih Parlament ne prati, o tome sam u uvodnom izlaganju danas oko dnevnog reda objašnjavao, gdje ćemo da vidimo šta se i tamo dešava jer je ovo parekselans materija koju treba da tretira ovaj akt. Nisam siguran da ćemo dvije ili tri ključne stvari koje ovim zakonom želimo i ovim izmjenama da postignemo da ćemo ostvariti u relativno kraćem periodu koji nam je

neophodan. Prije svega mislim na ovaj dio obeshrabrivanja gradnje privatnih objekata za smještaj hotelskih kapaciteta jer je ogroman dio obale, gospodin Nimanbegu zna, iz sredine je gdje imamo, ono što se kaže, dobre i pouzdane pokazatelje, da smo mi betonirali i faktički dio od Ulcinja do Bara, gdje su tamo prostori da se prave ozbiljni hoteli. Ne, maltene privatne kuće da se dograđuju i da se one kategoriju kao hoteli jer mi znamo kako se troši i kako se multiplikuje proizvod u tim objektima, a kako u onim ozbiljnim hotelima koje treba Crna Gora.

Dakle, imamo taj problem i ovaj problem koji je bolan. Ne vidim s kapacitetima, načinom nadzora, inspeksijskim snagama koje imamo u ovom trenutku kako da ga dovedemo pod kontrolu. To je ova ogromna siva ekonomija koju imamo u smislu neevidentiranja boravka. Dakle, radi se o desetinama, stotinama hiljada. Nisu ovo procenti u 10%, 15%, 20% koje tolerišu i mnogo ozbiljnije i manje ozbiljne države nego što je Crna Gora, nego se radi o sivoj ekonomiji koja je na nivou 40%-50%. Nije problem rast turističkog prometa i to što ćemo statistički izračunati da smo imali 700, 800 miliona prije par godina, sada preko milijardu i sto, ubijeđen sam da imamo duplo više nego je problem što mi nemamo iz ove druge milijarde koja je u sivoj zoni ono što bi trebalo država da prihoduje po osnovu poreske politike i efikasnog nadzora u tom dijelu. Da li ove izmjene to omogućavaju i da li će ovo biti dovoljno bez promjene ponašanja, ključnih rezova, otpora koje treba Vlada da napravi i Ministarstvo i u onom dijelu gdje je Morsko dobro, a pominjao sam o čemu se radi. Dakle Budvu sam uzeo kao primjer jer je svjež i u onom dijelu što znači, hajde da je i ja nazovem tako, valorizacija ono malo ozbiljnih objekata u državnoj svojini gdje ne smijemo da napravimo grešku koje moramo valorizovati kako treba.

Zato, apel, i završavam time uz izvinjenje, ali sam ipak govorio o materiji, da napravite komunikaciju i s vlasnicima i s manjinskim vlasnicima ovih destinacija, govorim prije svega o Adi da se na taj način kroz tu komunikaciju iznađu najoptimalniji modeli kako bi i ove odredbe koje danas mijenjamo bile u funkciji i primjenjive, a radi se o strateškim interesima Crne Gore. Pomenuo sam samo dva primjera Adu i Slovensku plažu. Ovaj dio ostaje bolan, u tome vas čekam da reagujete, a to je da neko nekome u Morskom dobru kaže da ne može tako da maže oči svim građanima ove države na način kako se i dijele plaže i što se za uzvrat dobija dijeljenjem tih plaža gdje se maltene zadržavaju stečeni monopoli, a boga mi jedan dobar dio tih monopola direktno je u političkoj funkciji, sada da ne licitiram koga i čega. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 16:02:28)

Hvala, poslaniče Damjanović.

Kao što sam najavio sljedeći, i time završavamo rad za danas, je kolega Bogdan Fatić. Poslaniče Fatić, imate riječ.

BOGDAN FATIĆ (01.04.19 16:02:36)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane koleginice i kolege poslanici, uvaženi ministri sa saradnikom,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu. Na samom početku smatram da je važno da istaknem da je navedeni Predlog zakona dobio pozitivno mišljenje Ministarstva finansija, kao i Kancelarije za evropske integracije pri Kabinetu predsjednika Vlade.

U tom dijelu posebno želim da naglasim da za sprovođenje predmetnog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna budžetska sredstva, što je jasno i naznačeno analizom koje je sproveo Ministarstvo finansija.

Implementacija postojećeg Zakona o turizmu i ugostiteljstvu iz 2018. godine, kako ste i sami kazali, pokazala je određene manjkavosti u praksi što je jedan od ključnih razloga definisanja određenih izmjena i dopuna koje danas razmatramo.

Najznačajnije dopune, odnosno izmjene, odnose se upravo na tretiranje određenih pojmova kroz posebne dodatne članove kao što je na primjer, Kondo smještaj. Zatim, na preciznije

usaglašavanje materijalnih sa kaznenim odredbama, podizanje stepena odgovornosti turističkih poslenika, apsolutnu zakonsku zaštitu vlasnika legalnih turističkih objekata itd.

Sve navedeno prevashodno je usmjereno na kreiranju što kvalitetnijeg turističkog proizvoda, odnosno mapiranje Crne Gore kao jednog od najprestižnijeg receptivnih tržišta na Jugoistočnom dijelu Evrope.

Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo održivog razvoja i turizma kao predlagač navedenog Predloga zakona, evidentno je ovim prijedlogom imalo za cilj lakšu i cjelishodniju primjenu zakona u praksi, što za posljedicu direktno povećava pravnu sigurnost krajnjih konzumenata usluga i dodatno osigurava primjenu zaštite njihovih prava.

Pored Master plana razvoja turizma za period od 2016. do 2020. godine, koji predstavlja krovni strateški dokument u ovoj oblasti, novi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu predstavlja nadogradnju postojećeg i može da se posmatra isključivo kao dodatni napor Vlade na pospješivanju ekonomsko-turističkog razvoja.

Napominjem da su prilikom izrade predmetnog zakona korištene najbolje prakse zemalja regiona usmjerene ka jačanju komparativnih i konkurentnih prednosti Crne Gore kao prevashodno održive turističke destinacije. Ono što je za svaku pohvalu je svakako činjenica da je na izradi predmetnog Predloga zakona radila široka radna grupa koju su sačinjavali državni organi, turistički poslenici i pojedinci iz NVO sektora, odnosno svi oni koji sa jedne strane zakon treba da sprovedu u praksu, a sa druge strane i oni koji vrše monitoring na sprovođenje tog istog zakona.

Kao što sam već naglasio na početku svog izlaganja, posebna pažnja posvećena je podizanju stepena odgovornosti. U tom dijelu osvrnuo bih se na unapređenje postojećeg zakona u oblasti koji se odnosi na obaveze turističkog vodiča i turističke agencije. Postojeći član 39 Zakona koji se odnosi na oduzimanje licence, Predlogom zakona o izmjenama i dopunama nadograđuje se jasnim navođenjem razloga zbog kojih licenca može biti oduzeta.

U članu 69 postojećeg Zakona, a koji se odnosi na vrste ugostiteljskih objekata vrši se izmjena u stavu 7, pa se Predlogom zakona o izmjenama i dopunama navodi da ugostiteljsku djelatnost, pružanje catering usluga mogu da obavljaju samo objekti sa licencom čime se direktno štiti krajnji konzument usluga, odnosno potrošač.

Sa druge strane nadležno Ministarstvo je kao predlagač očigledno imalo sluha za ono što su potrebe turističkih poslenika. U tom smislu kroz izmjenu postojećeg člana 84, koji se odnosi na kategorizaciju ugostiteljskih objekata po prvi put se definiše precizan vremenski rok od 15 dana za donošenje rješenja o kategorizaciji od strane nadležnog državnog organa, a na zahtjev ugostitelja od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Ovom izmjenom direktno se eliminiše problem takozvanog ćutanja administracije. Upravo navedeno je, samo jedan od pokazatelja odlučnosti Vlade, borbe Vlade Crne Gore na unapređenju kvaliteta rada državne administracije. Navedeni Predlog zakona evidentno je usmjeren na podržavanju zdrave konkurencije na tržištu, ali i na direktnom djelovanju ka smanjenju sive ekonomije.

Koristim priliku da podsjetim građane Crne Gore da je ovaj predlog zakona samo jedan od koraka Vlade i nadležnog Ministarstva, na unapređenju kvaliteta turističke ponude.

Predsjednik Vlade, gospodin Markovoić često koristi priliku da istakne strateško opredjeljenje ravnomjernijeg razvoja sjevera i juga, a turistička privredna grana je svakako jedan od katalizatora za ostvarivanje ovog cilja. Ne smijemo zaboraviti ono što je zvaničan podatak, a koji ste danas i vi ovdje iznijeli, da je Crna Gora tokom prethodne godine prihodovala preko milijardu eura od turističke djelatnosti. U tom smislu važno je iskoristiti priliku i istaći da je opredjeljenje Vlade Crne Gore da do kraja /prekid/ godine, uloži blizu 70 miliona eura u razvoj ključnih turističkih projekata na sjeveru, kao što su "Kolašin 1600", "Cmiljača" u Bijelom Polju i "Žarski" u Mojkovcu.

"Kolašin 1600" je primjer uspješne valorizacije potencijala i početak ubrzanog razvoja sjevernog regiona u koji je Vlada uložila oko 17 miliona eura, kako je i sam premijer istakao u okviru Premijerskog sata.

Ukupno planirana vrijednost investicije "Cmiljača" iznosi oko 23 miliona eura. Ne smijemo zaboraviti da ove investicije podrazumijevaju i nova radna mjesta što je od posebnog značaja za gradove sjevernog regiona koji se suočavaju sa problemom migracije stanovništva ka centralnom i južnom regionu. Na kraju, ponavljam, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu

i ugostiteljstvu isključivo predstavlja unapređenje i otklanjanje eventualnih nedostataka postojećeg teksta zakona, a sve u cilju stvaranja pouzdanog i stabilnog izvora prihoda državi s jedne strane i rasta životnog standarda građana s druge strane. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (01.04.19 16:08:40)

Hvala Vam, poslaniče Fatić.

Ovim mogu da konstatujem da smo završili dio rasprave za danas.

Sa istim ovim tačkama nastavljamo sutra u 11.30h po okončanju Odbora za ekonomiju, finansije i budžet koji će početi u 11h.

Zahvaljujem i vidimo se sutra u 11.30h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:30:18)

Poštovane kolege poslanici,

Nastavljamo Četvrtu sjednicu Prvog redovnog (proljećnog) zasijedanja u 2019. godini. Kao što znate nastavljamo objedinjeni pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Damir Davidović, državni sekretar ministarstva, a izvjestioci odbora: Zakonodavnog odobora, Momčilo Martinović i Andrija Popović, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Predrag Sekulić i Petar Ivanović.

Prije prelaska na diskutante poslanik Suad Numanović tražio je proceduralnu intervenciju. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (02.04.19 12:31:02)

Poštovani predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Razlog mog javljanja jeste današnji datum 2. april. To je svjetski dan autizma i želim da javnost obavijestim da je Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje iskoristio ovaj dan da obiđe Centar za autizam i želim da i sa ovog mjesta kao poslanici, a i svi građani damo jednu podršku ovom socijalnom servisu koji brine brigu o djeci sa autizmom i drugim mentalnim poremećajima i isto tako da damo podršku porodicama koje imaju djecu sa autizmom. U to ne sumnjam uz obilježavanje ovog dana zaista preporuka da ovaj dan ne bude samo 2. april nego da on traje svih 365 dana u podršci djeci s autizmom. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:32:04)

Hvala i vama poslaniče Numanoviću.

Proceduralno, što bi se reklo, reagovanje nije, ali je vrlo važno podsjećanje i eto da svi zajedno još jednom uputimo apel, prvo da pohvalimo naš Odbor za aktivnosti, ali da uputimo apel da svi uložimo mnogo više napora da pomognemo i hvala vam na podsjećanju za ovaj datum.

Sada riječ ima poslanica Maja Čatović. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (02.04.19 12:32:33)

Poštovani predsjedniče, kolege, kolegice, predstavnice ministarstva gospodine Davidoviću, uvaženi građani,

Zakon o turističkim organizacijama donesen je 2004. godine sa kojim je unaprijeđena i na boljoj osnovi postavljena promocija turističkog proizvoda Crne Gore. Nakon višegodišnje primjene

odredaba zakona, kao i analize njihove primjene utvrđene su određene manjkavosti zakonskih rešenja na osnovu čega se pristupalo izradi izmjene i dopuna zakona kako bi se na kvalitetniji način definisala djelatnost i funkcionisanje turističkih organizacija. Da bi se stvorili uslovi za kvalitetniji način obavljanja djelatnosti i podizanje nivoa konkurentnosti turističkog proizvoda na nivou Crne Gore putem njegovog unapređenja i promocije članom 5 zakona predloženo je da turistička organizacija program rada i finansijski plan utvrđuje u skladu sa smjernicama Nacionalne turističke organizacije. Ovim članom se definiše njihov sadržaj i postupak davanja saglasnosti uz dodavanje dva nova stava kojima se propisuje da se ista dokumenta dostavljaju Nacionalnoj turističkoj organizaciji na prethodnu saglasnost. Kroz date izmjene precizirani su izvori prihoda koje ostvaruju turističke organizacije gdje se dodaju strateški partneri koji bi učestvovali na promociji turističke privrede kao i na koji način te prihode mogu koristiti. Ovim izmjenama takođe je predviđeno usaglašavanje sa Zakonom o računovodstvu i dodavanjem novog stava kojim se propisuje davanje saglasnosti na akta lokalne turističke organizacije ukoliko se nadležni organ lokalne samouprave ne izjasni u roku od 90 dana. Zatim, veći nadzor od strane organa turističke organizacije sa polugodišnjim izvještajem kako bi se obezbijedilo kvalitetno praćenje rada nadzornog odbora. Kroz izmjene je predviđeno da skupštinu lokalne turističke organizacije čine i predstavnici Nacionalne turističke organizacije. Preciznije su definisane obaveze lokalne turističke organizacije u odnosu na osnivanje stručne službe, kao i obaveze i prava direktora lokalne turističke organizacije.

Predlogom ovih izmjena i dopuna zakona izmijenjen je zadatak koji se odnosio na organizovanje crnogorskog turističkog informativnog sistema u smislu uspostavljanja jedinstvenog turističkog informacionog sistema uz propisivanje bližeg sadržaja i načina vođenja navedenog sistema od strane ministarstva kako bi isti bio definisan u skladu sa potrebama i radnim aktivnostima. Članom 15 predloženo je da se snizi visina godišnjeg članskog doprinosa. Umanjivanje osnove za obračun članskog doprinosa predloženo je od strane Privredne komore Crne Gore i prihvaćeno. Usklađivanje poslovanja turističke organizacije sa ovim zakonom predviđeno je u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu istog. Prilikom izrade ovog zakona vidimo da su korištena iskustva Hrvatske i Srbije kao i primjeri pozitivne prakse i iskustva. S obzirom da se kroz ove izmjene išlo na unapređenje zakona ja i moje kolege podržaćemo izmjene i dopune zakona. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:36:04)

Hvala i vama poslanice Čatović.

Sada riječ ima poslanica Marta Šćepanović, a neka se pripremi poslanik Nikola Rakočević. Izvolite, poslanice Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (02.04.19 12:36:16)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani predlagači, uvažene kolege, poštovani građani,

Prije svega, ovaj predlog zakona koji je pred nama je rezultat jednog realno sagledanog stanja u ovoj oblasti lokalnih turističkih organizacija i problemi koji zaista postoje u praksi i pred nama je zaista jedan kvalitetan tekst zakona za koji zaista vjerujem da će da unaprijedi stanje u ovoj oblasti.

Kažem unaprijedi jer što se tiče ovog zakonskog teksta i rada i sve što je vezano za rad lokalnih turističkih organizacija ono što je tijesno vezano sa njima jeste njihovo finansiranje i glavni prihod lokalnih turističkih organizacija jeste upravo boravišna taksa. Ja ću dati jedan svoj kratak osvrt vezano za naplatu boravišne takse, ali svakako želim da mi predstavnik ministarstva kaže, prosto kao neko ko viši nadzor u ovoj oblasti, kakvo je stanje u ovoj oblasti, kako ide naplata boravišne takse jer prosto moj utisak makar za vrijeme dok sam radila u opštini je da je to jedan, ne znam iz kojih razloga, teže naplativ prihod. To je prije svega isključivi prihod lokalne turističke organizacije i Nacionalne turističke organizacije i koristi se za promociju turističkog proizvoda Crne

Gore. Naplatu boravišne takse vrši davalac smještaja i on naplaćuje boravišnu taksu istovremeno sa naplatom usluge smještaja. Ovdje smo više puta ponavljali da postoje problemi u naplati boravišne takse, ne samo kada smo raspravljali o Zakonu o boravišnoj taksi već i kada smo raspravljali i o Zakonu o budžetu, jer na neki način to dođe i prihod budžeta Crne Gore. Upravo želim ovu diskusiju da iskoristim povodom toga da prihode dakle, koje lokalna turistička organizacija, koje sleduju po tom osnovu se sigurno ne naplaćuju dinamikom kako bi trebalo i sigurno je da inspeksijske kontrole na terenu moraju biti redovnije. Obzirom da su ranijim izmjenama zakona stvoreni uslovi za prekršajnu odgovornost i to kako subjekte nadzora davaoće smještaja, tako da se nadam da su u prethodnom periodu u jednom dijelu lokalne inspekcije iskoristile ovu mogućnost, ali nijesam baš sigurna da naplata jeste adekvatna onom stanju na terenu i prosto želim da čujem osvrt od strane predstavnika ministarstva povodom ovoga.

Kao jedna od prvih izmjena ovog zakona jeste ona koja je predložena u članu 1, a to je da se poslovi lokalne turističke organizacije mogu prenijeti drugom pravnom licu, čiji je osnivač opština. Kako smo dobili podatke vezano za ovu izmjenu, razlozi su prije svega nastali u praksi što je sigurno i opravdano u pojedinim manjim mjestima, gdje se može zbog ekonomičnosti i efikasnosti i efektivnosti raditi na tome da to obavlja još neki organ, ali ono što želim da naglasim jeste da se tek sada stvara pravni osnov za ovako nešto. Nama je na Odboru predočeno da je to već urađeno u nekim opštinama, odnosno da su nadležnosti lokalne turističke organizacije prenijete na određena pravna lica gdje su osnivači opštine i tu je dat primjer Opštine Plužine. Ja samo hoću da kažem da već nekoliko godina Park Piva-Plužine je preuzeo nadležnosti lokalne turističke organizacije, a sada se tek stvara pravni osnov za to.

Sa druge strane ono što želim da pomenem za neke možda opravdano, jer je to mala opština i zbog troškova i to treba uraditi. Mislim da nije opravdano da se baš ukine lokalna turistička organizacija u ovoj opštini, jer po mom mišljenju to je jedna mala opština, sačuvana opština i sa jednim velikim potencijalom za razvoj turizma, imajući u vidu sve prirodne ljepote koje ta opština ima, da ne pominjem planine, jezero i da i broj ugostiteljskih objekata koji pokazuje to, jer iz godine u godinu raste.

Ja želim ovdje da iskoristim ovu priliku kada sam već pomenula i Park Piva, da se nama obraćaju građani. Kada pominjem ovo mislim na vlasnike raftere koji su nam se obratili povodom ovoga i iskazali svoj problem vezano za to da im je drastično upravo od ovog ... uvedena jedna nova naknada gdje su praktično sa one ...(Prekid)... ...gdje su praktično sa one obaveze koje su imali od jednog eura za izletničku taksu sad uvođenjem novih naknada i povećanih naknada imaju obavezu plaćanja praktično četiri i po eura po osobi. To je problem koji su oni nama ukazali i ja koristim ovu priliku da pozovem Ministarstvo i predstavnike Ministarstva da povodom ovoga urade jednu detaljnu analizu i da sagledaju stanje u ovoj oblasti i da li je toliko uvećanje opravdano. Ako imamo u vidu da je taj park preuzeo, bez pravnog osnova, nadležnosti lokalne turističke organizacije sa ovolikim uvećanjem naknade, onda se sigurno očekivalo da će u ovom periodu im se ta usluga na neki način promocijom njihovog proizvoda vratiti, jer to je ono što su upravo i zadaci lokalnih turističkih organizacija. Svakako očekujem odgovore na pitanja koja sam postavila. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:42:17)

Hvala vam kolegice.
Predstavnik Ministarstva želi sad da odgovori.
Izvolite, gospodine Davidoviću.

DAMIR DAVIDOVIĆ (02.04.19 12:42:24)

Poštovani predsjedniče Skupštine, uvažena poslanice Šćepanović,

Tema koju ste otvorili je jako interesantna, imajući u vidu da naplata boravišne takse predstavlja, tj. da boravišna taksa predstavlja osnovni prihod iz kojeg se finansira promocija Crne Gore kao turističke destinacije. Kao što znate boravišna taksa se dijeli u odnosu 80 na prema 20,

80% ostaje lokalnoj turističkoj organizaciji na čijoj teritoriji je prikupljen taj prihod, a 20% ide nacionalnoj turističkoj organizaciji. Mi smo u protekloj godini zabilježili rast naplate boravišne takse od nekih 16% i to pokazuje jedan dobar trend, jer u posljednje dvije godine, znači taj rast je bio oko 25%. Ono zbog čega je to značajno da ... da sa tim i svake godine imamo rast noćenja od nekih 8%, recimo prošle godine rast noćenja od 8%, boravišnu taksu koja je direktno vezana za te procenete imamo rast nekih 16% što znači da smo 8% ušli u sivu zonu.

Koliki je ukupan kapacitet koji bi trebao da se naplati kada je u pitanju boravišna taksa to je teško procijeniti, ali je sigurno da je on značajno veći od onoga što se naplaćuje danas. Mi tu imamo situaciju, imali smo redovne kontakte, imamo i dalje na mjesečnom nivou i sa lokalnim turističkim organizacijama i sa sekretarijatima za finansije posebno u primorskim opštinama, jer se tamo i u sjevernim opštinama koje su zimski turistički centri, jer u tih osam opština, a naravno uključujući i Podgoricu naplati preko 95% se ostvari prihoda i naplati boravišna taksa.

Ono što je interesantno jeste da na terenu imamo situaciju da je boravišna taksa kao što znate direktno vezana za prijavljivanje gostiju. To je takođe jedna tema iz koje smo imali puno debata, jer smo imali puno sastanaka i radili sa lokalnim turističkim organizacijama i sekretarijatima partnerski da ostvarimo tu prijavu gostiju što bolje, a samim tim i naplatu boravišne takse. Ukupno sa nekih sedam zarez osam miliona boravišne takse koliko je naplaćeno prošle godine, mi ne možemo govoriti da u Crnoj Gori imamo dovoljno novca za kvalitetnu promociju, posebno ako to stavimo u kontekst činjenice je da je prošle godine ostvaren prihod od turizma nekih milijardu i trideset devet miliona eura, a da mi znači pričamo o ukupno na državnom nivou daleko manje od 0,5% sredstava koja smo prikupili koja imamo za promociju.

Ono što je jako važno i sredstva koja se prikupljaju od ovih 80% koji ostanu na lokalnom nivou jeste činjenica da i tu imamo nekoordinirane aktivnosti na neki način. Upravo zbog toga smo i kroz ovaj zakon mi predložili da se odrede smjernice koje bi bile na državnom nivou za tu godinu koju bi donosila nacionalna turistička organizacija gdje bi se stavili i naveli glavni prioriteti politike turizma u toj godini, a nakon čega bi svaka lokalna samouprava, tj. svaka lokalna turistička organizacija u skladu sa onim sa kojim resursima raspolaže taj lokalitet, na koja tržišta su najviše prisutna kod njih itd. pripremala svoje aktivnosti koje treba da budu u skladu sa tom ukupnom politikom. Naplata boravišnih taksi i bolja evidencija turista, znači zaista ostaje prioritet ovog ministarstva i u narednoj godini. Mi smo zadovoljni sa onim što pokazuju preliminarni podaci, znači nemamo ni jednu nedelju u ovoj godini da je rast turista bio ispod dvocifrenog. Kada posmatramo hotele i kolektivni smještaj govorimo o rastu turista u prva dva mjeseca od nekih 30%. Ne evidentiranje gostiju na primjer je bilo jako izraženo u periodu recimo dočeka Nove godine kada smo svi bili svjedoci da je tu bilo jako puno ljudi. Međutim, to se nije pretočilo u brojeve koje smo dobili. Mi smo sve te podatke okupili lokalne turističke organizacije i predočili im te podatke i ukazali na propuste i greške koje su u tom trenutku napravljeni iz prostog razloga što bi prikupljanje tih sredstava u velikoj mjeri nadoknadio budžet koji je potrošen za te događaje.

Tako da kao što sam rekao ostaje prioritet za naredni period, osmišljavamo nove kampanje, osmišljavamo nove modele. Ja vjerujem da ćemo špic ove turističke sezone sačekati sa tim da svaki turista koji uđe u Crnu Goru će dobiti jasnije informacije koja su njegova prava, koje su njegove obaveze, koje su posledice ne registrovanja. Tu je bilo i nekih tehničkih problema sa nekim manjim lokalnim turističkim organizacijama i to rješavamo. Tako da očekujemo da zaista ove godine ostvarimo značajno bolji rezultat, a naravno tu smo i na raspolaganju da na bilo koji način da vas informišemo o svim novostima i dešavanjima.

Vezano za Park prirode Piva što ste pomenuli, mi trenutno u ministarstvu radimo između ovog, radili smo i analizu hotelijerstva, radimo i analizu trenutno privremenih objekata na primorju sa aspekta prihoda i svakako ćemo se pozabaviti ovim segmentom koji ste vi pomenuli da vidimo gdje, na kojim mjestima, kolike su takse, da li je to ujednačeno, da li podizanje taksi i cijene ... (Prekid)... prati povećanje standarda usluge koje se njima pruža što je izuzetno važno. Svjedoci smo da prema nekim podacima imamo desetine hiljada ljudi, turista koji posjete te lokacije i koji odu na rafting tako da je značajan prihod kako za taj dio Crne Gore, tako i za državu imajući u vidu koliki se prihodi ostvaruju na tu temu prema budžetu Nacionalne turističke organizacije, generalno prema državnom budžetu, tako da ćemo napraviti tu analizu i informisati Vas o tome što smo mi našli. Ali generalno naš je stav i po ovom i po svim drugim pitanjima da trebamo da idemo na ujednačavanje, da za isti novac koji turista potroši u Crnoj Gori, uvijek dobije standardizovanu i

kvalitetnu uslugu. Naravno svima nam je namjera da Crna Gora kao što više napreduje kao turistička destinacija, podiže standard, da prihodi i cijene budu veće ali moramo biti svjesni da podizanje standarda mora u značajno većoj mjeri da prati rast cijena. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:48:23)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Nikola Rakočević.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (02.04.19 12:48:34)

Poštovani predsjedniče, zahvaljujem. Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege, uvaženi predlagaču,

Kad govorimo o turizmu odnosno puno je tema danas u Crnoj Gori, o kojima svakodnevno raspravljamo ovdje, a svakako turizam između ostalih je tema povodom koje se možemo pohvaliti u desetogodišnjem i više o toga trajanju politike koju smo zacrtali. I u prilog tome govore i najnoviji rezultati koje smo čuli a vezani za ostvarenje od turizma odnosno rezultata koje je turistička ponuda Crne Gore, dala u prošloj godini. Govorimo o milijardu i 39 miliona eura prihoda u budžet, govorimo o 13 miliona noćenja o 25 novih hotela, preko 50% od toga sa četiri-pet zvjezdica. Zaista govorimo o impozantnim rezultatima koji su rezultat, ostvarenjima koji su rezultat strategije koja je zacrtala da Crna Gora bude elitna turistička destinacija. Juče smo govorili o određenim stimulativnim mjerama za hotele sa četiri-pet zvjezdica, uskoro ćemo vjerovatno tome dodati i hotele sa tri zvjezdice, kad govorimo o porezu na nepokretnost što je sastavni dio amandmana koji je danas bio na Odboru za ekonomiju. Međutim, da se vratimo onome što je danas predmet rasprave, ja ću se makar osvrnuti na to, a to su turističke organizacije. Svim ovim parametrima koje sam kazao i o kojima sam govorio treba dodati da je 30% od ukupnih turističkih posjetilaca u Crnoj Gori, i zemalja Evropske unije. Međutim, to je važno naravno međutim ne presudno važno za ono što me interesuje pa ću iskoristi raspoloženje predlagača da odgovori na određena pitanja koja na žalost u velikoj mjeri mogu biti retorička, a govorimo o kadrovskoj i ako hoćete i finansijskoj osposobljenosti naših lokalnih turističkih organizacija. Kad govorimo o nacionalnoj turističkoj organizaciji svi možemo biti zadovoljni jer iz godine u godinu, iz sezone u sezonu, a svi se nadamo i računamo na da neće postojati sezona kada je turizam u pitanju, već da će biti cjelogodišnja ponuda u Crnoj Gori, čemu stremimo, čini mi se idemo na pravilan način.

Međutim, u ovom trenutku možemo govoriti o Nacionalnoj turističkoj organizaciji kao onoj koja na pravilan način usvaja savremene standarde turističke usluge mogu reći. Međutim, ono gdje imamo probleme evidentno je da će ovo zakonsko rješenje pomoći da se ti problemi makar u određenoj mjeri prevaziđu jer su lokalne turističke organizacije. Ne sve, međutim na određenim lokalitetima, u određenim gradovima imamo evidentno nedovoljnu kadrovsku i svaku drugu osposobljenost ljudi tamo međutim i ukupnog kapaciteta, dakle i od prostorija pa svega ostalog. Tome u prilog ide jedna anegdota, mogao bih tako nazvati. Kad je moj brat radio specijalistički rad, neću govoriti o kojoj se lokalnoj turističkoj organizaciji radi, on je tražio s obzirom na to da je tema bila istraživanje tržišta, tražio je da sazna odnosno da mu da ta lokalna turistička organizacija za tri godine parametre koliko turista je bilo, i koliko je to napredovalo iz godine u godinu. Kada se vratio poslije nekog vremena jer je toliko trebalo važnom dobrom turističkom radniku da mu da podatke, on je naravno ne svojom greškom, nego prosto neosposobljenošću te lokalne turističke organizacije kazao nemam imamo za 2015. godinu, ali ovu su parametri pa ti promijenjeni datum i to neka ti bude to. Tako da mislim da to dovoljno govori o tome da ipak moramo mnogo bolje osposobiti u svakom smislu lokalne turističke organizacije, i u prilog tome ide i ovo zakonsko rješenje i to me raduje. Međutim ono što mene interesuje da nam kažete da li postoji određena strategija prije toga analiza, onda iz te analize da li je uslijedila određena strategija koja će na adekvatan način propisati napredevani intenzitet napredovanja. U tom smislu govorim o osposobljenosti lokalnih turističkih organizacija, tu prije svega mislim na uslugu. Dakle, jasno je

potpuno da tu prevashodno mislim ..(Prekid)... o tome na platforme, na ukupnu digitalizaciju sistema funkcionisanja lokalnih turističkih organizacija, ali i svega drugoga. Dakle ukupne ponude, ukupne komunikacije i sa domaćim i sa inostranim turistima. Jer znamo makar ovdje svi koji su pogledali sajt Nacionalne turističke organizacije onda smo vidjeli i njihovu misiju i viziju naravno i misiju u kojoj kaže mi planiramo, organizujemo, sprovodimo opštu turističku propagandnu djelatnost Crne Gore u zemlji i inostranstvu, donosimo godišnje programe, analiziramo i organizujemo istraživanje itd. Jednostavno pitanje.

Nacionalna turistička organizacija razumljivo da ima kapacitete za to. Međutim, moje osnovno pitanje da li lokalne turističke organizacije mogu ići u korak sa ovakvim jednim ambiciozno zacrtanim ciljem odnosno misijom. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (02.04.19 12:54:31)

Hvala vam, poslaniče Rakočeviću.
Želi državni sekretar da odgovori.
Izvolite, gospodine Davidoviću.

DAMIR DAVIDOVIĆ (02.04.19 12:54:38)

Hvala predsjedniče.

Poštovani poslaniče Rakočeviću, kadrovska osposobljenost kada govorimo o svim segmentima turizma, kada govorimo o administraciji na svim nivoima, kada govorimo o lokalnim turističkim organizacijama, kada govorimo o turističkoj privredi, po meni predstavlja jedan od najozbiljnijih izazova sa kojima se mi sriječemo. Znači, ono što je jako važno da se kaže, mi generalno iz ministarstva imamo dobru saradnju sa lokalnim turističkim organizacijama. Negdje krajem prošle godine, uvidjeli smo da je potrebno da počnu sastanci koji će se održavati redovno i pravimo te sastanke. Na tim sastancima se priča potpuno otvoreno o svim problemima koji nas susreću, od naplate boravišne takse do registracije turista, do zajedničkih nastupa u nekim situacijama jer tu je prisutna značajna razlika. Mi kada govorimo o turističkom prihodu u Crnoj Gori, mi govorimo o tome da šest primorskih opština ostvaruju oko 90% ukupnog prihoda. Samim tim one ostvaruju i oko 95% ukupno ostalih namjenskih prihoda koji se koriste u te svrhe. Tako da je sa tog aspekta prisutna jedna značajna razlika. Što je takođe interesantno u toj priči činjenica naravno da neko ima sredstva na raspolaganju veća ili manja, ja mislim da ta sredstva nijesu ni bilizu onome šta bi te lokalne turističke organizacije trebalo da prikupe. Nijesam Vam rekao ništa što i njima i gradonačelnicima tih gradova nisam rekao, ne koriste se uvijek na način za koji mi smatramo da je najefikasnije. Apsolutno namjera ministarstva nije da ulazi u nadležnosti lokalne samouprave. Znači osnivač lokalne turističke organizacije je lokalna samouprava. Turizam je jako važan za Crnu Goru kao što svi znamo i Vi ste sad iznijeli neke podatke koje mislim da nam svima služe za ponos. Ali ako imamo 24%, ako imamo privrednu granu koja čini 24% ekonomije jedne države onda mislim da je sa aspekta kadrova i upravljanja određenih sistemima treba posvetiti i toliko pažnje.

Lokalne turističke organizacije u nekim segmentima i neke mislim da ne bi bilo korektno i ako sam ja to njima rekao, mislim da neke rade svoj posao bolje nego što to rade neke druge kada pričamo i ovom primorskom dijelu i kada pričamo o ostatku Crne Gore. Mi smo pred početak prošle turističke sezone obavili razgovore sa svima njima, gdje smo na osnovu statističkih podataka koji su zvanični koji su nam svima dostupni, dali projekcije koliko mislimo da se novca gubi na nedeljnom nivou. Prikupljanje tog novca je posao lokalnog sekretarijata, Uprave javnih prihoda. Međutim imajući u vidu da je korisnik tog novca lokalna turistička organizacija mi smo smatrali da oni trebaju da budu mnogo agilniji u tome i da traže naplatu, da traže naplatu tih sredstava. Oko digitalizacije potpuno se slažem sa Vama to je jedan trend i mislim da smo u posljednjem trenutku da na to stavimo ozbiljan naglasak, jedna od stvari pomenuli smo Nacionalnu turističku organizaciju koja radi svoj posao. Ja vjerujem da ćemo kraj godine dočekati sa novim sajtom koji će biti u skladu sa onim što rade sada najmodernije destinacije, koje će osim bazične

informacije o tome šta se dešava i kako se dešava moći da da i niz podataka tako da niko neće morati više da ode u lokalnu turističku organizaciju da prikuplja neki podatak nego će sve biti na jednom mjestu.

Podaci su nam izazov, statistika nam je izazov, govorim o privrednoj djelatnosti, privredna djelatnost treba da se bazira na jasnim zaključcima koji su utemeljeni na podacima. Podaci često mogu da budu upitni. Mi sve podatke koje dajemo i sa kojima izlazimo u javnost, naravno, upoređujemo sa nekoliko aspekata kako bi dali ono što je najpribližnija informacija. Po nama, analitika nam nedostaje. Mislim da bi analitike trebalo da bude mnogo više i na lokalnom nivou i prema gore. Ono što bi nama bilo važno i što mi pokušavamo da uradimo jeste da iz lokalnih samouprava dobijemo prioritete, a to je negdje i zamisao ove saglasnosti i smjernica koje su uvedene, da dobijemo i prioritete i koja je vizija najznačajnijih turističkih lokaliteta u Crnoj Gori, da mi njima predstavimo šta je politika Vlade u sektoru turizma i da na osnovu toga se izrade smjernice koje bi onda oni pratili. Način kako će oni da prate te smjernice politike turizma je naravno nešto što će oni da odrede sami, ali mislim da je vrlo važno da smo svi na istom zadatku kada je taj proces u pitanju.

Finansijski mi smo radili analizu utrošaka novca u lokalnim turističkim organizacijama. Mislim generalno da možemo govoriti o tome, da bi to moglo da bude korišteno efikasnije. Ima jedna, ja sam sa njima pričao negdje početkom januara, nakon dočeka Nove godine smo organizovali sastanak gdje smo vidjeli koliko je novca investirano u to, a šta je to pokazalo zvaničnim brojem. Onda vi dobijete nešto je opšti utisak, što jeste bilo izuzetno kvalitetno i svi su time zadovoljni, ali kad pogledate brojeve dobijate neki drugi utisak. Tako da mislim da je to jedno izuzetno kompleksno pitanje, mislim da je apsolutno rješivo većim angažmanom na svim nivoima, angažovanjem većeg broja turističkih inspektora, nau huu ako ne postoji određena lokalna turistička organizacija, ona kad prikupi sredstva može da ga pronađe na tržištu. Treba raditi na kadrovima, to ostaje prioritet, mislim da nam je to prioritet za sve i to jeste nešto što predstavlja prioritet našeg djelovanja i u ovoj i u narednim godinama. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:00:24)

Zahvaljujem se gospodinu Davidoviću.

Ja bih želio samo...

Vi imate odgovor na komentar, je li?

NIKOLA RAKOČEVIĆ (02.04.19 13:00:39)

Vrlo kratko. Zahvaljujem za odgovor.

Što kaže moj kolega Miško Vuković, definitivno moramo da, a u značajnoj mjeri jesmo prestali to da budemo, međutim, moramo u potpunosti da prestanemo da budemo destinacija gdje se na ulici prodaju aranžmani na tabli.

Da bi uspjeli u tome onda moramo, između ostalog, ovdje možemo kada govorimo o turizmu da govorimo o raznim nauralgličnim tačkama, odnosno izazovima, a koje smo u prošlosti uspješno rješavali. Međutim, ostalo je još toga da se riješi, međutim, ako govirim konkretno o lokalnim turističkim organizacijama shvatio sam, naravno, jasno je da su oni osnovani od strane opština. Međutim, takođe je jednako jasno da doprinose turizmu na mikro nivou, čak mnogo više nego nacionalne turističke organizacije ili makar kontribuiraju u ukupnoj ponudi, odnosno usluzi. Ako je tako onda definitivno treba da postoji jasna standardizacija koordinacije Ministarstva turizma, odnosno nacionalne turističke organizacije i lokalnih turističkih organizacija, pa sa tim u vezi da i vi kontribuirate budžetski, finansijski tim lokalnim turističkim organizacijama, a mi vam stojimo na raspolaganju iz većine jer imamo sluha za to, da kada budemo usvajali naredni budžet, da prosto vidimo gdje postoje i u kojoj mjeri mogućnosti da unaprijedimo funkcionisanje lokalnih turističkih organizacija, jer su one te koje prodaju dodatne aranžmane turistima kad dođu u sredinu u koju su namjerili da dođu prethodno dok su bili tamo negdje kući odakle su kupovali i interesovali se za aranžman. Dakle, mnogo više prihoda od turizma možemo prikupiti ukoliko imamo

opremljene, agilne i aktivne lokalne turističke organizacije, jer će one na pravilan način predstaviti ukupnu ponudu tih lokalnih sredina, ali ne samo lokalnih sredina tih nego i drugih gradova u koje će voditi iz tog grada turiste i prodavati im aranžmane, naravno, na taj način vezivati te ljude da to ne bude jedan jedini dolazak njihov u Crnu Goru, nego da vide da imaju još nešto da vide pa će se potom narednih godina vraćati, a svakako i u toj godini i u narednim godinama trošiti novac u Crnoj Gori. Naravno, na taj način činiti, i na kraju krajeva, životni standard svih nas boljim. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:03:17)

Zahvaljujem kolega Rakočeviću.

Sljedeći poslanik koji će uzeti učešće je poslanik Nikola Divanović i prije nego što njemu dam riječ, samo da vam pročitam redosled: poslanica Nikolić, poslanica Pavićević, poslanik Martinović i poslanica Laličić su za sada prijavljeni i tim bi zaključili listu prijava.

Nikola Divanoviću, imate riječ. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (02.04.19 13:03:42)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine Davidoviću, poštovani građani,

Ja nekako kod ove teme, turizam, uvijek želim da podsjetim i da se upitam da li kad pominjemo turizam u Crnoj Gori da li ga pominjemo sa dovoljnom sviješću što turizam znači za Crnu Goru. Dakle, čuli smo iz više izlaganja juče i danas te neke glavne figure, glavne cifre iz turističke djelatnosti koje govore same po sebi. Dakle, 2018.godina, rekordna godina, sa rekordnim prihodom od preko milijardu eura, 22 miliona turista, 13 miliona noćenja i tako dalje. Dakle, jedna zemlja, jedna turistička destinacija posmatrana globalno čija bilo koja privredna djelatnost utiče na povećanje, odnosno učešće u njenom GDP-u sa 1/4 praktično učešća, to je privilegovana zemlja. Dakle, Crna Gora zbog njenog turizma je privilegovana zemlja. Prosto želim da uvijek podcrtam taj značaj turizma za razvoj Crne Gore. Dakle, turizam nije samo generator GDP-a on je katalizator ekonomskog razvoja Crne Gore i uvijek razvojna šansa. Jedna beskrajna razvojna šansa. U uslovima kada se na globalnom turističkom tržištu druge zemlje utrkuju na način da budu što bolje emitivne turističke zemlje, na način što izmišljaju, danas je sve predmet turizma, izmišljaju čak neke bizarne turističke ponude kako bi privukli turističku potrošnju.

Imamo dva zakona pred nama. Jedan je Zakon o turizmu, rekao bih krovni za ovu oblast i drugi je sektorski dakle Zakon o turističkim organizacijama, zakon koji bi smjestio vjerovatno u neki kontekst menadžmenta turističkom destinacijom. Oba zakona svakako u formi izmjena i dopuna što će reći kako to poslanik Sekulić vrlo često kaže, život prestiže propise. To je dobro u ovakvoj djelatnosti, to je jako dobro, zbog toga što to znači razvoj, ubrzani razvoj koji naravno onda nameće potrebu da se transformišu i pravila.

Kod ovog prvog zakona ja bih rekao da je ustvari cilj da se uspostave dobri uslovi i legalno poslovanje, da se ta privilegija o kojoj sam pričao pretvori dugoročnim unapređivanjem u nešto što će biti konkurentna prednost Crne Gore. To je suština. Dakle, to je suština razvoja crnogorskog turizma.

Da li će, koliko će dobro biti upravljanje Crnom Gorom kao turističkom destinacijom, odnosno lokalnim turističkim destinacijama. To je upravo par ekscelans nadležnost ovog Zakona o turističkim organizacijama. Oba zakona svakako imaju, zbog ovoga značaj koji turizam ima za Crnu Goru, imaju jedan zajednički imenitelj, a to je neophodnost strateškog pristupa jednom i drugom zakonu. U tom kontekstu želim samo da pročitam da se zakonom o turističkim organizacijama uređuje osnivanje, načela organizacije i rada turističkih organizacija, način njihovog finansiranja, kao i kriterijumi za kategorisanje turističkih mjesta i istima je postavljen osnov za unapređenje i promociju turističkog proizvoda Crne Gore. Tu dolazimo ponovo do ključnog pojma. Dakle, konkurentnost, šta je suština te turističke politike? Napraviti i učiniti turistički proizvod dovoljno konkurentnim na globalnom tržištu, za početak u okruženju a onda i na

globalnom tržištu, jer prosto tu je jasna veza. Povećanjem konkurentnosti turističkog proizvoda povećava se konkurentnost nacionalne ekonomije. Zbog toga sam jako zadovoljan kada u ovom domu vrlo često raspravljamo na ove teme i vrlo često unapređujemo kroz izmjene i dopune zakonska rješenja koja se tiču turizma.

Ono što me posebno hrabri, da ne ulazim sad u ove pojedinosti već smo dosta čuli o tome kakve su izmjene i dopune ponuđene kroz oba zakonska rješenja. Smatram da su oba vrlo kvalitetna, ali bih posvetio posebnu pažnju jednoj stvari koja je onako čini mi se anpasan pomenuta kroz nekoliko diskusija, mislim da je čak ministar juče pomenuo a to je da vaše ministarstvo i državna politika Crne Gore trenutno rade na jednom strateški važnom dokumentu, a to je strateški plan marketinga turističke destinacije Crne Gore i to je ono što hrabri, i to je ono što svakako treba da obezbijedi buduću viziju, odnosno buduće usmjerenje crnogorskog turizma.

Uvijek se vraćamo na to osnovno pitanje. Dakle, kakvu destinaciju, turističku destinaciju zamišljamo kada govorimo o našoj državi i mislim da smo tu polako na putu da to iskristališemo. Svakako ja sam uvijek zagovornik da to mora ići i sa nivoa lokalnih turističkih organizacija, dakle ne samo top daun nego i obratno zbog toga što svakako u toj dobroj razmjeni informacija tržišnih donosioci odluka sa ovog top nivoa menadžmenta, to je svakako ministarstvo i nacionalna turistička organizacija imaju dovoljno kvalitetnih imputa da donose kvalitetne odluke. Uz istraživanja koja vidim da radite, koja vrlo često pratim i čitam, uz ono što su preporuke svjetske turističke organizacije, Savjeta za turizam, mislim da Crna Gora mora iskoristiti šansu da bude prestižna i vodeća i eto da upotrijebim i taj izraz koji se često upotrebljava liderska turistička destinacija u okruženju. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:09:22)

Zahvaljujem se poslaniče Divanoviću.

Kao što sam najavio sljedeća je poslanica Ana Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (02.04.19 13:09:33)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, predlagači zakona, građani Crne Gore,

Pred nama su danas upravo izmjene i dopune dva zakona, dva zakona koja govore o jednoj divnoj temi, temi koja je za Crnu Goru od strateške važnosti, a to je tema turizma. I jedan i drugi zakon imaju za cilj da se definitivno na još bolji način fokusiraju na najvažnije stvari iz ovog domena i najvažnije bitne postulate ovog domena, a to su bolji kvalitet turističke usluge, legalnost poslovanja i maksimalna zaštita prava korisnika turističkih usluga.

Meni ono što je jako važno kao poslaniku jeste da je resorno ministarstvo definitivno prepoznalo jako brzo manjkavosti zakona koji smo usvojili u januaru 2018. godine, a ta manjkavost se uočila jeste najviše kroz stagnacije gradnje hotela na jednoj strani, rast sekundarnog stanovanja na drugoj strani, nisko korišćenje smještajnih kapaciteta, nepovoljna pozicija na glavnim emitovanim tržištima Evrope koji upravo je rezultirao iz ovih manjkavosti. Svi ti problemi mogu dovesti, već su doveli do određenih posljedica, a to je nepotpuna evidencija turističkog prometa koja je neophodna za donošenje strateških odluka, hronični gubici sektora hotela i restorana, niske plate uposlenih a niska potrošnja gostiju.

Dugoročno, ukoliko se ne bi reagovalo na ovakve posljedice imaćemo veliki rizik i izazove kroz smanjivanje motivacije za turistički biznis, destimulaciju hotelskih operatera, destimulaciju turističkih menadžera, a i destimulaciju zaposlenih da rade u ovom sektoru, sa jedne strane. Sa druge strane opstanak sive ekonomije kao jedne konstate, na žalost koja je ovdje prisutna. Prema tome, sva kvalitetnija rješenja koja danas imamo kao predlog u Skupštini treba da dovedu do jednih pomaka, odnosno do ciljeva koji treba da se ostvare, a to je povećanje hotelskog smještaja, uvođenje potpunog efikasnog informacionog sistema evidencije smještaja, povećanje kvaliteta usluga preko bezbjednosti hrane i zaštite potrošača, suzbijanje sive ekonomije, povećanje stepena popunjenosti kapaciteta i na kraju plaćanje obaveza subjekta privređivanja.

Zašto je ovo jako važno? Sve je jako važno prvo iz razloga i najvažnijeg razloga jeste što je turizam u Crnoj Gori jedan od osnovnih pokretača ekonomskog rasta, to je sektor koji je strateški sektor u Crnoj Gori, to pokazuju i prihodi, evo čuli smo i danas od kolega koji su ostvareni preko milijardu eura u prošloj godini .

Međutim, nije dovoljno biti samo važan pokretač, jako je važno da taj pokretač donese održivi razvoj, znači da taj razvoj bude održiv na dugi rok, da bude ravnomjeran, da bude ravnomjerno raspoređen u Crnoj Gori, da oni žitelji i stanovnici i sjevera i stanovnici juga osjete taj ravnomjerni rast na isti način. To je suština ovog razvoja. Održivi razvoj turističkog sektora će zavisi upravo od njegove sposobnosti brzog prilagođavanja ekonomskim, ekološkim i tehnološkim trendovima.

Turizam kao sektor velikog našeg značaja Crne Gore zahtijeva upravo razvoj zdrave politike, integrisanu strategiju, međusektorsku saradnju i sve one mehanizme koji će uključiti privatni sektor, jer tu želim da kao poslanik zaista pomenem i Zakon o javnom privatnom partnerstvu za koji se nadam da će u ovoj godini da bude predmet našeg razmatranja jer će taj zakon na pravi način prepoznati interese privatnog sektora i njihovo uvezivanje po evropskim standardima sa ciljevima i strategijom države kad je u pitanju turizam na dobrobit građana Crne Gore. Sve ovo u stvari predstavlja povećanje konkurentnosti turizma u Crnoj Gori kao strateške grane. A ta konkurentnost treba da dovede do toga da imamo sezonu od 12 mjeseci. Ta sezona od 12 mjeseci ne može da se desi bez nove ponude i novih kapaciteta, a i nova ponuda i novi kapaciteti će dovesti strateške investitore, tako da je to jedan uvezani krug i bez ijedne karike u tom krugu ne možemo zatvoriti krug na pravi način. Donošenjem kvalitetnih propisa u ovoj oblasti želi se omogućiti upravo diverzifikacija turističkog proizvoda, stvaranje novih ponuda koji neće biti dominantno orijentisane na obalnom području čime će se i smanjiti na taj način pritisci na životnu sredinu tog područja, a doprinijeti ravnomjernom regionalnom razvoju u drugim djelovima Crne Gore.

Prema tome, ovdje bih sad pomenula kad govorim o diverzifikaciji proizvoda za mene je uloga lokalnih turističkih(Prekid)...izmjenom ovog zakona im se daje kao najvažniji zadatak je učešće u prepoznavanju i stimulanju upravo ovakvog razvoja na lokalnim područjima gdje bitišu. Konkurentnost naše turističke ponude zavisi upravo od uspješno postavljene diverzifikacije turističkih proizvoda, a to dovodi do cjelishodnosti turističke aktivnosti, odnosno do njenog trajanja od 12 mjeseci.

Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore prepoznato je da recimo turistička infrastruktura sjevernog regiona je usmjerena na razvoj ruralnog i eko turizma, izletničkog, kulturnog, kao i planinskog turizma, sportsko rekreativnog, itd. Takođe tu značajni, recimo, projekti revitalizacije katuna, turističkih etno sela, itd. Turizam koji je baziran na niskokarbonskoj uštedi odnosno smanjenju misije štetnih gasova jednako je isto grana koju treba razvijati. ...(Prekid)... u pravcu diverzifikacije turističkog proizvoda u Crnoj Gori i tome turističke organizacije na lokalnom nivou treba da doprinesu i da prepoznaju i da na taj način markiraju svoje opštine. Na samo ovakav način, ovom sinergijom, sinergijom nacionalne turističke organizacije lokalnih uprava, turističkih organizacija u lokalnim upravama i resornog ministarstva dovodimo do u stvari jednog strateškog cilja, to je da Crnu Goru stvorimo kao jednu atraktivnu turističku destinaciju koja je visoko kvalitetna i samo takva onda će imati trajnu sezonu od 12 mjeseci. Jedino tada, kad to uspijemo Crna Gora će imati turizam, završavam predsjedniče, imaće turizam koji će obezbijediti dovoljno radnih mjesta a država ostvariti prihode na stabilan i pouzdan način.

Definitivno efekti u turizmu jeste efekti investicija će se osjetiti cijela ekonomije Crne Gore. Kako? Kroz uređenje ... prihoda koji vode povećanje životnog standarda, ono će povećati potrošnju, a potrošnja će povećati nanovo novu proizvodnju i novu potrebu, a ona će u stvari onda dovesti do otvaranja novih radnih mjesta. Zbog toga mislim da će ova dva zakona na kvalitetni način zaista doprinijeti velikim promjenama i na pravi način da se valorizuju svi naši planovi kad je u pitanju turizam kao strateška grana Crne Gore i na tome zaista čestitam. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:17:11)

Zahvaljujem se poslanici Nikolić.

Sljedeća učesnica je kolegistica Sanja Pavićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (02.04.19 13:17:22)

Zahvaljujem poštovani potpredsjedniče.

Poštovane kolegice poslanici i poslanice, poštovani predstavnici Vlade gospodine Davidoviću, poštovane građanke i građani,

Kako je objedinjena rasprava u parlamentu vezana za dva zakona koja mijenjamo i bože zdravlja usvajamo, ja ću se fokusirati na zakon koji se tiče turističkih organizacija. Turističke organizacije su na teritoriji opštine u kojoj su osnovane, prije svega, u obavezi da unapređuju, razvijaju i promovišu turistički proizvod te opštine. Zakonom o turističkim organizacijama definiše se kako se osniva turistička organizacija, na kojim načelima počiva, kako se finansira i kako se neko turističko mjesto kategoriše. U praksi je uočeno da postoji prostor i potreba za boljim zakonskim rješenjem koji je u formi predloga danas pred nama.

Usvajanjem ovog predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama mi očekujemo povećanje efikasnosti i kvaliteta u formiranju i radu turističkih organizacija. Turizam je jedna od prioritarnih privrednih grana u Crnoj Gori u koju se uložilo mnogo truda, rada, novca i vremena, naročito nakon obnove nezavisnosti. Doprinos turizma bruto društvenom proizvodu u 2017. godini iznosio je 23,7% prema podacima izvještaja koji se odnosi na Crnu Goru, a koji dolazi od Svjetskog savjeta za turizam i putovanja. Jedan od najvažnijih benefita turizma je izgradnja i unapređenje lokalne infrastrukture. Povećana potrošnja pomaže lokalnim zajednicama da poboljšaju uslove lokalnih puteva, parkova, područja opštine, škola i bolnica na nenoj teritoriji. Održivi turizam, po definiciji, treba da bude turizam koji poštuje i lokalno stanovništvo i putnike, kulturno nasljeđe i životnu sredinu. Kao takav treba da nastoji da ljudima pruži uzbudljiv i edukativan odmor koji je od koristi i stanovništvu zemlje domaćina. Svrha lokalne turističke organizacije je destinacijski marketing. Bolje organizovane i funkcionalne turističke organizacije će pružiti raznovrsniji i konkurentniji turistički proizvod Crne Gore. Turistička ponuda Crne Gore će biti dostupna svih 12 mjeseci, povećaće se broj turista i noćenja, a time i ukupni prihodi od turizma. Od presudne važnosti za uspostavljanje lokalne turističke organizacije je njena održivost jer tradicionalno lokalne turističke organizacije uglavnom finansiraju lokalna industrija i lokalne vlasti, te je lokalna turistička organizacija, u stvari, glas tih lokalnih subjekata.

Novo u Predlogu zakona je da je propisan novi izvor prihoda koje ostvaruje turistička organizacija kao sredstva ostvarena kroz strateška partnerstva i participacije. Takođe, novo je i to, što proizilazi iz ovog prethodnog, da će program rada i finansijski plan koji lokalna turistička organizacija podnosi skupštini turističke organizacije dostavljati i nacionalnoj turističkoj organizaciji. Ovo je jako važno da bi se obezbijedila oba smjera saradnje, top down, znači od države ka lokalnu i bottom up - od lokalne turističke organizacije ka nacionalnoj turističkoj organizaciji. Ako vam dajemo sredstva moramo znati na koji način iz trošite, da li dovoljno naplaćujete taksu. Praksa je pokazala da to dosad nije funkcionisalo. Iz tog razloga podržavam ovu novinu u zakonu. Ovim se pospješuje bolja konekcija državnog s lokalnim nivoom, razmjena informacija i iskustva, ali i transparentnost u radu kako lokalne tako i nacionalne turističke organizacije. Dodatno što će povećati transparentnost i vidljivost je to da je lokalna turistička organizacija dobila dva nova zadatka u vezi turističke ponude, da prikuplja i ažurira podatke o turističkoj ponudi opštine i objavljuje ih na internet stranici, da bude vidljiva, da učestvuje u projektima koji razvijaju turističku ponudu i čine je raznovrsnijom, da je diverzifikuje, što znači da ne bude pasivna.

Precizirane su obaveze lokalne i nacionalne turističke organizacije u odnosu na osnivanje stručne službe, kao i obaveze i prava kako direktora lokalne turističke organizacije tako i direktora nacionalne turističke organizacije. Obezbjeđuje se nesmetano funkcionisanje turističke organizacije kod tzv. ćutanja lokalne administracije u smislu davanja saglasnosti za akta turističke organizacije. Propisano je uspostavljanje jedinstvenog turističkog informacionog sistema, što u duhu svega onoga što Crna Gora uspješno radi na polju digitalizacije svojih usluga i praćenja svjetskih trendova. Korigovan je i tačnije umanjen članski doprinos u funkciji obima prihoda i poslovnih rashoda na nivou godine, precizirano je plaćanje turističke takse u zavisnosti od stalnog

mjesta boravka i korišćenja sekundarne stambene jedinice i izbjegavanje mogućnosti zloupotreba koje su evidentirane u velikom procentu u prethodnom periodu. Ovim predlogom zakona pravi se korak naprijed ka unapređenju turističkog proizvoda Crne Gore, promocije Crne Gore na zadovoljstvo korisnika usluga turističke i ugostiteljske djelatnosti iz zemlje i inostranstva. Podržaću zakon.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:23:09)

Hvala vam, poslanice Pavićević.

Sledeći je poslanik Momčilo Martinović, a neka se pripremi Jovanka Laličić.

Poslanice Martinoviću, imate riječ. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (02.04.19 13:23:23)

Uvaženi predsjedavajući, pozdravljam vas, kolegice i kolege poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Vlade, gospodine Davidoviću, pozdravljam vas, poštovani građani Crne Gore, poštovani korisnici turističkog proizvoda i subjekti koji se bave turizmom,

Na samom početku ovog mog izlaganja ili dopune, jer smo već danas čuli jako puno konkretnih stvari, konkretnih predloga, ideja, sugestija i primjedbi što se tiče same turističke djelatnosti, možda bih dao na razmišljanje dvije stvari. To je, prije svega, jedan dio koji se tiče turizma kao pojma, da se možda negdje stavi u razmišljanje da se turizam definiše kao javni interes jer smo vidjeli koliko je učešće u BDP-u, shvatili smo da je to jedna prioritetna privredna grana, da prema svjetskim izvještajima od raznih savjeta dobili smo da je to učešće 23,7%, znači 24% BDP, vidjećemo koliko je to učešće bilo u 2018. godini, ali svakako smatram da bi se negdje mogao tretirati kao javni interes za ovu državu.

Druga stvar koja mi je, takođe, bila interesantna možda da se o njoj promisli, da s vama podijelim ovdje, a vi da vidite na koji način, jer imamo jako puno izmjena i dopuna ovog zakona o turističkim organizacijama. Da možda u nekom periodu pred kraj turističke sezone ili početkom naredne godine razmislimo o predlogu novog zakona o turističkim organizacijama. Ono što je predmet moje pažnje danas ovdje jeste finansiranje turističkih organizacija, to je, prije svega, boravišna taksa, s druge strane članski doprinos i, na kraju, jedan kao značajan izvor prihoda jeste za određeni dio jedinica lokalnih samouprava i njihovih teritorijalnih djelova, a to su izletničke takse. Jer, čini mi se da se izletničke takse na neki način pogrešno tumače. Koliko mi je poznato, izletnička taksa se u ovom trenutku, prema pozitivnim propisima Crne Gore, može naplaćivati samo u tri opštine. To su Danilovgrad, Cetinje i Kotor. Shvatili smo iz ranijih diskusija koje smo čuli da i druge opštine to naplaćuju. Tako da je to možda jedan apel da se i građanima objasni i, prije svega, lokalnim turističkim organizacijama, o njihovim pravima i obavezama u odnosu na izletničke takse.

S druge strane, članski doprinos. Shvatio sam da ste uložili jako puno napora i komunikacije sa subjektima koji su zainteresovani za ovu djelatnost tj. s Privrednom komorom i s CTU. Vidio sam da su, što se tiče članskih doprinosa, urađeni koraci koji su unaprijeđeni i koji su išli u smjeru smanjivanja biznis barijera, vidjeli smo da su tu određene kategorije u odnosu na lokalitet A, B, C i D i da ste to jako dobro definisali ovim predlogom izmjena i dopuna Zakona o turističkim organizacijama. Kada ste nekome od kolega danas ovdje odgovarali, kazali ste da bi boravišna taksa mogla biti u većoj mjeri naplaćena. Potpuno se slažem. Boravišna taksa se naplaćuje za ostvarenu određenu uslugu i u obavezi je onaj koji pruža uslugu smještaja da je plati. Ukoliko je ne plati sam gost ili turista, on je u obavezi da je naplati. Na to treba staviti akcenat nadležnim inspekcijama da tu aktivnost malo pojačaju i ostvare bolji dio naplate po ovom osnovu.

Takođe, čuo sam i nešto što je vrlo interesantno, a bilo je isto predmet moje pažnje kada sam se pripremao za diskusiju po osnovu ove tačke, naplata boravišne takse u toku novogodišnjih praznika. Govorili smo o određenim jedinicama lokalne samouprave, određenim opštinama da smo imali rekordne posjećenosti, a shvatio sam da po tom osnovu nije na adekvatan način ... boravišna taksa, tako da bi to trebalo da bude predmet pažnje.

I na kraju s obzirom da imam jako malo vremena a puno inspiracije da govorim na ovoj tački dnevnog reda, a to jeste kako se treba postaviti i koje sve stvari treba uvezati sa turizmom u odnosu na neke druge sektore u neke druge resore.

Ono što je meni interesantno kada se krećem, kada odem negdje u inostranstvo kad koristim, kao konzument određenog turističkog proizvoda dođem u situaciji da se prodaju određene priče u odnosu na istoriju i kulturu određene države i određene zajednice. Mislim, da treba napraviti jako značajnu kopču između turizma u nekim zemljama, u regionu sam vidio i bio sam u prilici da se upoznam i prelistam ta njihova dokumenta tj. strategija razvoja kulturnog turizma.

Jer, Crna Gora ima značajnu kulturnu baštinu koja nije valorizovana u turističke svrhe na najbolji mogući način. Jer, postoje određeni kvaliteti gdje svaki kamen, da se žagonski izrazim, ima svoju priču. I trebalo bi na taj način raditi i uvezati te dvije stvari, turizam i kulturu i na taj način preći prije svega odnosno pokušati da se uradi jedan akt koji bi se spustio naravno na lokalne nivoe i pozdravljam ovaj dio što se tiče samog nadzora i same saradnje između nacionalne turističke organizacije i lokalnih turističkih organizacija.

I na kraju, izvinjavam se zbog prekoračenja vremena predsjedavajući, a to jeste jasna uloga turističkih organizacija, da se napravi jasna crta između lokalnih turističkih organizacija i lokalnih turističkih agencija.(Prekid)... Jasno ko može na koji način da prodaje određenu uslugu.

Zahvaljujem se puno i izvinjavam se na prekoračenju vremena.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:29:35)

Hvala i vama.

Gospodine Davidović je htio da uzme učešće u raspravi.

DAMIR DAVIDOVIĆ (02.04.19 13:29:48)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Nekako uvijek se osvrnemo na slične teme u svakoj diskusiji.

Ono što je interesantno što ja negdje osjećam i obavezu i zaista tako mislim da kažem jeste činjenica da mi ovdje pričamo o puno izazova.

Mislim da je važno i zbog crnogorske javnosti i zbog svih onih koji rade u sektoru turizma da kažemo da je turizam privredna grana koja zaista služi na ponos. I kada pogledamo 2000 - 2001.godine, pa do 2018.godine, prosječan prihod od turizma u Crnoj Gori je rastao po stopi preko 13%. Znači to su fantastični rezultati koji su ostvareni u kontinuitetu 2018. u odnosu na 2017.godinu mi pričamo o 80 miliona eura više prihoda, kad kažemo milijarda nekih 38 miliona je od domaćeg turizma, milijarda i jedan milion je od stranaca, trendovi su nam odlični.

Imamo rast od 30 do 50% sa najjačih emitivnih tržišta sa Zapadne Evrope. Imamo nikad veće interesovanje turoperatora. Ja se često susrećem u razgovoru sa kolegama kad neko kaže da smo ipak mi manja destinacija, nova destinacija niti smo mala niti smo nova destinacija. Turizam u Crnoj Gori je tradicija, koliko je značajan govori podatak da u odnosu na broj stanovnika mi u Crnoj Gori imamo više nego 3,5 turista na nivou godine koji ostvare koliko to dođe 20-tak noćenja. Tako da je to zaista nešto što je značajno i sve ove podatke upravo govorim zbog toga što mislim da ste zaista u pravu kada govorite o turizmu kao javnom interesu. Turizam je definitivno ekonomski interes Crne Gore. On je jedan veliki generator fiskalnih prihoda i na centralnom nivou i na lokalnom nivou boravišna taksa je najmanje od tih prihoda. Zašto je mi često svi pominjemo? Upravo iz razloga što se ona investira u promociju. Sa više novca se dobija kvalitetnija promocija tržišta na koja smo mi sad već dužni da se pojavimo su tržišta Njemačke mnogo snažnije nego do sada jer do sada smo bili prisutni. Njemačka, Velika Britanija, Francuska, druga najrazvijenija i ekonomski najpotentnija emitivna turistička tržišta u Evropi i u svijetu kada govorimo o tome.

Ovo što ste pomenuli oko izletničkih taksi smatram da u vašim informacijama negdje se to

radi negdje ne radi i to se ne radi svugdje kako treba. To vam mogu odmah reći da će to sigurno biti predmet naše pažnje sad u kratkom vremenskom periodu i preuzimam obavezu da vas nevezano što nije ni pitanje po članu 50 i nešto. Ali, da vas informišem o tome.

I vi ste u jednom trenutku pomenuli i vaša koleginica malo prije tu važnost regionalnog razvoja itd. Upravo, imajući to u vidu svima je poznato mislim da je cijeloj crnogorskoj javnosti poznato da je sjever sad mjesto nekih od najvećih investicija koje su realizovane u našoj istoriji. Prije nekih mjesec dana poslije par decenija otvorili prvo novo skijalište u Crnoj Gori, da se na drugima ozbiljno radi i investira. Znači ne pričamo o planovima, pričamo o gradilištima i već pripremi terena.

Mislim da je to na neki način najbolja materijalizacija politike koju je Vlada Crne Gore vodila u kontinuitetu i koja sad poslije dugo vremena i možda u javnosti često dovođena u pitanje. Da li je to samo plan itd. Mislim, da sad imaju prilike da se uvjere da je to nešto što se realizuje.

Otvaranje sjevera je jedan ogroman ekonomski potencijal za crnogorski turizam, ogroman ekonomski potencijal.

Vi ste pomenuli kulturu i turizam. Naše Ministarstvo je pripremio program razvoja kulturnog turizma u Crnoj Gori u 2019 - 2022.godine. Zato što smo prepoznali to i u ranijem periodu kao jedan ogroman potencijal za razvoj. Turizam postaje specifičan. Razvija se u specifičnim granama. Ljudi više ne traže smještaj samo i plažu, oni traže iskustvo, traže da vide nešto novo, nešto što će oni i članovi njihove porodice da pamte, možda nešto neočekivano mogu da vide.

S druge strane takođe krajem prošle godine usvojili smo i program razvoja ruralnog turizma. Iako je takođe trogodišnji gdje imamo konkretne mjere za razvoj ruralnog turizma koje podrazumijevaju od obuke do uvođenja novih standarda itd. da vas s time ne zamaram.

Od kada su počele aktivnosti samo na pripremi tog programa kada smo prvi put obišli na sjeveru Crne Gore sve organizacije koje se bave tom vrstom ruralnog turizma, iskazali našu spremnost i kreirali posebnu mjeru podrške u programu podsticajnih mjera koje sproveden prošle godine broj seoskih domaćinstava se utrostručio u prethodnom periodu. Naša je namjera da dođemo do broja seoskih domaćinstava koji će postati kao jedan poseban segment turističke ponude koji će se koristiti u promociji. Tako da smo tu apsolutno ... (Prekid) ...organizacijama, ja se potpuno slažem sa vama.

Potpredsjedniče samo dvije rečenice.

Ja se potpuno slažem sa vama, mislimo i mi u Ministarstvu da je jednostavno vrijeme da sjednu svi akteri i kolege sa lokalnog nivoa i nacionalna turistička organizacija i Ministarstvo i što je uvažena poslanica pomenula maloprije privreda. Jako je važno za privredu. Koliko god mi da napravimo nešto dobro ako to ne funkcioniše za privredu, ne ostvaruje se prihod i država ne ostvaruje svoje prihode.

Tako da jeste nam namjera negdje i plan ako uspijemo već ove godine da možda idemo sa potpuno novim zakonom. Međutim, to sad imajući u vidu da planiramo u ovoj godini da realizujemo i zbog usklađivanja sa direktivom o paket aranžmanima. Novi Predlog zakona o turizmu i ugostiteljstvu ili Zakona o turizmu, Zakona o ugostiteljstvu što je bio slučaj u najviše zemalja gdje je do sada implementirana ta direktiva, ako te obaveze budu uslovile ovo sigurno nešto što vidimo kao prioritet i sigurno ćemo ići u tom pravcu, jer jednostavno i taj sistem pored svih unapređenja koja su do sad i svaki put napravljena jednostavno zaista je vrijeme da u potpunosti ga sagledamo i neke stvari korigujemo. Jer, sistem koji je postavljen kada je Crna Gora ostvarivala prihod od 200 ili 300 miliona od turizma, jako teško može sad u nekim segmentima da isprati prihode koji će ove godine, ja se nadam, biti i značajno veći nego što je bilo prošlogodišnjih milijardu i četrdeset miliona.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:36:22)

Zahvaljujem se ja vama.

Kolega Martinović, izvolite. Imate pravo odgovor na komentar.

MOMČILO MARTINOVIĆ (02.04.19 13:36:29)

Podstakao me gospodin Davidović na dvije stvari koje su možda ovako interesantne da ih prodiskutujemo i što možda u ovom prvom dijelu nijesam uspio da kažem, a to jeste da ste jednu novinu u ovom zakonu dali vrlo značajno, a to jeste saradnja i mogućnost zakonski otvorenog prostora za saradnju između lokalnih i turističkih organizacija i privrednih subjekata. Kada su u pitanju organizacija nacionalnih kampanja i organizacija određenih događaja, što sve može naravno dati jedan sublimat i umanjenje troškova javnih da kažem troškova, odnosno troškova jedinica lokalnih uprava za organizacije takvih događaja.

Druga stvar, koja je takođe meni interesantna kada ste govorili o regionalnom razvoju. Kada govorimo o promociji Crne Gore kao destinacije. Znači imamo određene lokacije, određene mjesta i gradova već opštine tako da se izrazim u tom dijelu gdje su one prolazne destinacije. Jednim dijelom da li je tu promocija nacionalne turističke organizacije zakazala ili su pretpostavke da mogu da budu boravak za više noćenja određenih gostiju. To je sada pitanje, ali čini mi se da smo zakonom kojim smo danas razmatrali u jednom od odbora kada smo govorili o stopi poreza nepokretnosti upravo manje kategorisanih objekata čini mi se da smo napravili jedan dodatni stimulans da oni mogu osjetiti tu biznis barijeru koja im je bila nametnuta i na taj način biti konkurentniji kada su u pitanju cijene tog samog smještaja i na taj način uvezati i omogućiti da samo ne bude jedna destinacija. Ja znam, dolazim sa Cetinja i znam da je Cetinje prolazna destinacija zato što imamo određeni hotelski kapacitet zbog samih gabarita i zbog samih troškova nije u mogućnosti da bude konkurentan da ponudi za kapacitete koje ima veliki broj noćenja u tom dijelu. Zbog drugih opterećenja i kroz ostale stimulanse nadam se da će i drugi kapaciteti da to neće biti samo destinacija za jedan dan nego će ljudi ostajati više dana u toj destinaciji. Uzeo sam je kao za primjer. Druga stvar, koja je ovako meni interesantna, jeste da se razmišlja u smislu promocije stvaranje Crne Gore kao zajedničke destinacije sa regionom. Jer znate da imate neka tržišta, istočna tržišta konkretno, koja ne mogu posmatrati Crnu Goru kao samo jedinu destinaciju nego je posmatraju kao destinaciju regionalnu. U tom dijelu treba stvarati bolje odnose i bolje kontakte i bolje paket aranžmane sa zemljama u regionu i koje su interesantne za tu vrstu turista. Eto, zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:39:09)

Hvala poslaniče Martinović.

Kao što sam najavio sledeća je koleginica Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (02.04.19 13:39:17)

Uvaženi potpredsjedniče.

Kolege i koleginice, poslanici i poslanice, uvaženi građani, poštovani gospodine Davidoviću, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu je krovni zakon u oblasti turizma i ugostiteljstva i njega smo usvojili u januaru 2018. godine, ali kao što reče kolega Divanović današnje izmjene i dopune pokazuju da je ovo zaista jedna živa materija i da je dobro da pratimo i usaglašavamo zakon sa potrebama datog trenutka.

Na početku dozvolite samo jednu malu digresiju, prosto da kažem, da je cilj razvoja turizma da se primjenom principa održivog razvoja obezbijedi čvrsta pozicija Crne Gore kao značajne visokorangirane turističke destinacije i da se kroz tu djelatnost za stanovništvo obezbijede nova radna mjesta, rast životnog standarda za državu stabilan i pouzdan izvor prihoda. Kad smo kod toga ponoviću, ne mari zbog građana, da je Crna Gora prošle godine ostvarila prvi put u istoriji više od milijardu eura prihoda od turizma, da smo imali rekordnu sezonu preko 2,2 miliona turista, 13 miliona noćenja. Rast broja turista je veći za 10% u odnosu na 2017. godinu kao i rast broja noćenja preko 8%. Otvoreno je 25 novih hotela tokom 2018. godine od čega 15 sa četiri i više zvjezdica. Stoga je veoma važno da Zakon o turizmu i ugostiteljstvu prati ovakve trendove i da njegove odredbe ne budu smetnja za ubrzani razvoj ove djelatnosti i sprovođenja politika u ovo

oblasti. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona treba da se obezbijedi kvalitet usluga i legalnost poslovanja. Dopunjene su odredbe koje se tiču rada turističkih vodiča jer je dosadašnja praksa pokazala da su tu bile dosta neprecizne odredbe i tu je predviđeno da usluge turističkog vodiča može da pruža lice koje je upisano u centralni registar privrednih subjekata kao preduzetnik zaposleni u turističkoj agenciji ili lice koje je angažovano od strane udruženja turističkih vodiča ili turističke agencije koja ima licencu. Po važećem zakonu, samo da napomenem, tu uslugu do sada nije moglo da pruža lice koje je bilo zaposleno u turističkoj agenciji. Takođe, su dopunjene odredbe koje se tiču programa za polaganje koje turistički vodiči, koji inače posjeduju legitimaciju, treba da polože da bi prosto znali što turisti mogu da kažu o svemu ovome i što je kolega Martinović kazao i o ljepotama Crne Gore i o istoriji i o kulturi i svemu ostalome. Mislim da je ova odredba jako dobra.

Takođe, ste posebno tretirali pružanje turističkih usluga u nautičkom turizmu, što obzirom da dolazim iz Tivta, me posebno interesuje i tu ste naravno naveli da to može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice - preduzetnik koji je upisan u centralni turistički registar, ali mora da ima dokaz o pravu korišćenja obale, luke itd. sve ono što je u skladu i sa novim Zakonom o lukama, koji smo usvojili, i da ima dokaz o pravu obavljanja javnog prevoza u skladu sa posebnim zakonima. Malo me interesuje zbog čega ste skratili rok za donošenje rešenja o pružanju renta car usluga. Obrazloženje da je to zbog ćutanja administracije kod mene ne pije vodu. Mislim da je trebalo, da li je tako složen taj postupak da ste produžili rok, čini mi se da treba da svi zajedno učinimo napore da lokalne samouprave pokažu ažurnost, a ne da im skraćujemo, ali evo o tome možda mi možete i kazati.

Takođe, izmjenama zakona precizirano je da ugostitelj može otpočeti sa obavljanjem djelatnosti ukoliko nadležno ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave u roku od 20 dana nije odlučilo o njegovom zahtjevu za obavljanje djelatnosti, ali normalno uslov je da je on podnio uredan zahtjev koji sadrži sve što treba. Zbog primjera iz prakse mislim da je važno akcentirati još jednu dopunu, a to je da ugostiteljski objekat da bi obavljao ugostiteljsku djelatnost mora da ispunjava minimalne tehničke uslove u pogledu prostora uređaja i opreme, ali i druge uslove koji se tiču bezbjednosni hrane, izgradnju objekata, zaštite na radu, protivpožarnu zaštitu i zaštitu od buke.

Samo još malo ako mogu, kada su u pitanju ovlašćenja turističkog inspektora onda mislim da je jako važno dopunjeno rješenje da on može da kontroliše točenje alkohola licima mlađim od 18 godina i da u tom smislu preuzima mjere. Ovo sam posebno akcentirala da se u svim zakonima doprinese da se zabrani točenje alkohola maloljetnim licima malo više posveti pažnja tom pitanju jer su me naprosto frapirali podaci koje sam čula prije dva dana u jutarnjem programu ...(Prekid)... djece, odnosno mladih ljudi konzumira alkohol. Stoga pozdravljam ovu odredbu.

Na kraju želim da kažem da zaista se radi o važnim izmjenama i dopunama koji će dodatno osigurati kvalitetnije pružanje usluga i osigurati više reda u nizu djelatnosti koje ovaj zakon uređuje i stoga smatram da će Klub poslanika Demokratske partije socijalista zdušno podržati ovaj zakon. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:44:49)

Zahvaljujemo se poslanici Laličić.

Sada pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ? Želi.

Riječ ima Damir Davidović.

DAMIR DAVIDOVIĆ (02.04.19 13:45:03)

Poštovani potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici,

Ja naravno prvo bih želio da iskoristim priliku da se zahvalim na jednoj vrlo konstruktivnoj raspravi o dva zakona koja su zaista suštinski važna za funkcionisanje crnogorskog turizma.

Naše je uvjerenje da smo ovim predlozima jednostavno generalno da preformulišem stav

koji smo mi zauzeli u Ministarstvu jeste da kada tokom sezone kada u bilo kom trenutku vidimo nešto što nam se čini da ne funkcioniše na pravi način da na to pokušamo da reagujemo što je moguće prije i ovi zakoni između ostalog su upravo rezultat te naše želje. Da narednu turističku sezonu sačekamo sa nekim novinama za koje nam je bilo potpuno jasno u prethodnoj godini da postojeća rešenja možda i donešena u najboljoj namjeri, ali nisu dala očekivane rezultate u praksi se nisu pokazali onakva kakva smo mi zamislili da ona trebaju da budu. Pokušali smo da izađemo u susret da stvari konkretizujemo, da ih zaista vežemo i postavimo na način kakve one zaista jesu u životu i u privrednoj djelatnosti kada govorimo o turizmu.

Nastavićemo da pratimo sve što se dešava. Svi sastanci o kojima smo pričali, svi podaci koji su iznošeni znači to je nešto što se kod nas obrađuje. Uveli smo praksu na nedeljnom nivou. Sastanci oko priprema turističke sezone su već uveliko počeli. Opet bilježimo i uočavamo neke stvari koje će možda da budu predmet djelovanja u nekom narednom periodu. Vjerujem da je ovo bila zaista interesantna ideja koju ste iznijeli vezano za javni interes. Mi ćemo zaista to da sagledamo detaljno. Ove neke informacije koje ste iznijeli i dodatne podatke koje ste tražili to ćemo vam dostaviti. Mislim da ovo predstavlja samo još jedan korak jer kada govorimo o rezultatima koje ostvarujemo u turizmu i ja ću vam reći svoje lično uvjerenje i uvjerenje našeg ministarstva da ni 24% GDP ni milijardu eura prihoda od turizma ne predstavlja nikakvu granicu u odnosu na ono što crnogorski turizam može da postigne. Ona je za nas izuzetno važna, pokazali smo da nešto što u prethodnom periodu nije postojalo često povjerenje da se to može ostvariti i da je ostvareno i da je prebačeno. Sada sebi postavljamo neke nove ciljeve koje vjerujem da zajedničke institucije na državnom i lokalnom nivou, što je jako važno, turistička privreda i naučne institucije zajednički mogu da ostvare i da postignemo ono što smo uspijevali do sada, da je svaka turistička godina postavljala novi standard u odnosu na koji mjerimo sve buduće rezultate.

Uvodni podaci za ovu godinu su jako dobri, mi radimo na tome da oni budu, da se taj trend nastavi. Mi smo već, da budem potpuno otvoren, počeli pripreme za sezonu 2020. godine. Sljedeće godine u januaru Crna Gora će da bude prvi put zemlja partner jednog velikog zapadno evropskog sajma koji ima između 250 i 300 hiljada posjetilaca i traje nekih sedam dana. Paralelno smo to uradili s činjenicom da je upravo sa tim gradom, tj. Štutgartom da su otvoreni od ove sezone direktni avio letovi. Znači da jednostavno svi oni resursi sve što se ulaže i sa strane države i sa strane privrede, pokušavamo da uvežemo na način koji će uvijek da određenu dodatnu vrijednost. Tako da ja vam se zahvaljujem još jednom.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:48:32)

Zahvaljujem vam gospodine Davidoviću.

Nadam se da će ovaj zakon biti koji će doprinijeti decentralizaciji.

Mogu konstatovati da smo završili pretres zakona o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu. O njima ćemo se izjasniti naknadno.

Zahvaljujem svima koji su uzeli učešće u raspravi.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda po prečišćenom dnevnom redu, a ona je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde i Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor.

Obaviješteni smo da ministar nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici pa će se pretres obaviti sa drugim ovlašćenim predstavnikom predlagača.

Izvjestioци odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora, Andrija Nikolić Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade da li želi dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima Ibrahim Smailović. Izvolite.

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane poslanice i poslanici,

Vrlo kratko u pogledu izmjena i dopuna Zakona o parničnom postupku. Dakle, izmjenama i dopunama navedenog zakona pristupilo se prije svega radi njegovog usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije i to sa regulativom o dostavljanju u građanskim i privrednim stvarima u državama članicama regulativom o izvođenju dokaza, takođe u građanskim i privrednim stvarima u državama članicama, regulativom o evropskom postupku u sporovima male vrijednosti i regulativom o evropskom platnom nalogu. Dakle, usklađivanje sa navedenim regulativama je bio osnovni razlog zbog kojih se pristupilo izmjenama i dopunama predloženog teksta zakona.

Ja bih samo, upoznavanja radi, podsjetio da je Ministarstvo pravde 2014. godine sačinilo analizu usklađenosti crnogorskog parničnog izvršnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije koja analiza je upravo ukazala na potrebu usklađivanja sa predmetnim regulativama. U skladu sa tim Ministarstvo pravde je 2018. godine formiralo radnu grupu koju su činili eminentni predstavnici iz reda Suda, Advokature, Ministarstva pravde, koji su sačinili predlog navedenog zakona. Dakle, pored usklađivanja sa navedenim regulativama prilikom pripreme teksta predloženog zakona ocijenjeno je neophodnim, a za ovaj zakon viš samo podsjetio, prije svega da je sprovedena javna rasprava u trajanju od 40 dana i prije njegovog predlaganja pribavljeno je i mišljenje Evropske komisije koja je dala pozitivno mišljenje na predloženi tekst zakona. Dakle, radna grupa je prilikom pripreme ovoga zakona ocijenila da je nužno preispitati pojedine njegove odredbe, a posebno u dijelu angažovanja advokata kao privremenih zastupnika u parničnim postupcima sa razloga što nije postojao jasan kriterijum za njihovo postavljenje pa je, s tim u vezi, predloženo da se oni postavljaju po redosljedu sa liste advokatske komore.

Druga važna novina na koju bih takođe ovom prilikom ukazao jeste da se u bitnom mijenjaju pozitivno pravna rješenja u pogledu ličnog dostavljanja sudskih pismena. Dakle, jedna vrlo važna novina zbog čega se pristupilo predlaganju ovakvog rješenja iz prostog razloga što što neuredna dostava fizičkim licima vrlo često u praksi predstavlja razlog za odlaganje ročišta, što nužno vodi odugovlačenju postupka, a samim tim i povredi prava na suđenju u razumnom roku i bespotrebnom povećanju parničnih troškova. S tim u vezi predloženo je, a imajući u vidu obavezu građana da uredno prijave promjenu svog prebivališta, odnosno boravišta u skladu sa propisima kojima se uređuje prebivalište i boravište, pošlo se od navedene obaveze i radna grupa je predložila rješenje po kome se lična dostava sudskih pismena fizičkim licima i to onih pismena koja im se moraju lično uručiti, a to su pozivi za ročište, zatim rješenja, presude, platni nalog i druga pismena koja se moraju lično uručiti, dostavljaju na adresi prijavljenoj adresi njihovog prebivališta odnosno boravišta i u slučaju ako se lice ne zatekne na toj prijavljenoj adresi dostavljač će ostaviti obavještenje da se pismeno može podići u sudu koji ga je uputio u roku od 30 dana od dana ostavljanja obavještenja, uz upozorenje što je posebno važno da će se dostava smatrati uredno izvršenom po proteku roka od 30 dana. Ovdje bih takođe dodao da predložena norma sadrži određenje da će se u tom slučaju postaviti obavještenje i na oglasnoj tabli suda.

Treća novina i ono što je izazvalo povećanu pažnju javnosti odnosi se na sporove male vrijednosti, dakle troškove u sporovima male vrijednosti, prije svega radi pravilnog razumijevanja predloženog teksta norme, dakle predložene norme. Samo bih podsjetio da su sporovi male vrijednosti oni u kojima vrijednost službenog zahtjeva ne prelazi iznos od 1000 eura, ali da u skladu sa zakonom o parničnom postupku u sporove male vrijednosti ne ulaze sporovi iz radnih odnosa kako je to i propisano odredbom člana 448 Zakona o parničnom postupku. Dakle, prilikom predlaganja navedenog rješenja pošlo se od rješenja iz regulative o evropskom postupku o sporovima male vrijednosti koja propisuje ... (Prekid)... rješenje u slučaju kada su troškovi postupka nesrazmjerni sa visinom tužbenog zahtjeva. Dakle, ja bih samo, radi informisanja javnosti, podsjetio da je u Crnoj Gori u protekle dvije godine bilo nešto preko 14,5 hiljada sporova male vrijednosti u koje, opet podsjećam, ne spadaju sporovi iz radnih odnosa niti sporovi zbog smetanja posjeda i povodom nepokretnosti. Hvala.

Zahvaljujem se gospodinu Smailoviću.

Pitam da li izvjestioci odbora žele riječ.

Da vam pročitam spisak prijavljenih i da idemo po tom redosljedu da bi se znali unaprijed pripremiti. Kolega Željko Aprcović, Marta Šćepanović, Draginja Vuksanović Stanković, Jovanka Laličić, Ranko Krivokapić, Milorad Vuletić, Raško Konjević i Miloš Nikolić.

Po tom redu ćemo ići i da znamo da se pripremimo.

Riječ dajem kolegi Željku Aprcoviću. Kolega Aprcović imate riječ.

Izvolite proceduralno.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 13:56:09)

Mislim da se radi o jednom vrlo važnom sistemskom zakonu ako ne i među najvažnijim iz oblasti koju pokriva Ministarstvo pravde. Nije bilo tipično do sada da o važnom sistemskom zakonu Parlament razgovara bez prisustva ministra. Pretpostavljam da je neki opravdani, manje opravdan razlog ali cijenim da smo mogli neku drugu tačku da razmatramo jer o ovako važnom sistemskom zakonu mislim da ministar treba da je u parlamentu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 13:56:35)

Kolega Konjeviću, da imate sasvim legitimni argument ali legalni je na strani predlagača da se zakon može razmatrati i od ovlašćenog. Znači ovlašćenje od strane Vlade imaju i ministar Pažin i direktor Smailović, tako da i na moju žalost o ovom zakonu raspravu ćemo obaviti uz direktora Smailovića.

Nastavljamo dalje.

Kolega Aprcoviću, izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ (02.04.19 13:57:13)

Uvaženi gospodine Smailoviću, kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Želim da kažem da danas razmatramo izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku. Mi smo važeći zakon donijeli 2004. godine, on reguliše pravila postupka o građansko pravnim stvarima u procesima koji se odnose na lična i porodična prava, imovinska prava kao i druga prava koja nisu posebnim zakonom teretirana da imaju posebne uslove postupka.

Ono što bih želio da kažem, a što je kolega Smailović u svom uvodnom obrazloženju istakao jeste da je ovaj zakon naslonjen na regulative koje smo mi u obavezi kao buduća punopravna članica Evropske unije da implementiramo u domaće zakonodavstvo, iz razloga što regulative Evropske unije važe za cjelokupnu teritoriju Evropske unije i moraju postojati unificirani propisi koji će se primjenjivati na teritoriji Crne Gore kada Crna Gora bude punopravna članica Evropske unije.

Želim da kažem da ovo što jeste predmet interesovanja nadležnog Direktorata za zakonodavstvo jeste u dijelu, kako je i rekao kolega Smailović, gdje se trebalo na potpuniji, cjelovitiji način prezentirati kako se biraju advokati iz redova Advokatske komore po imeniku, iz razloga što u prethodnom periodu takve odredbe nijesu bile implementirane u važeći Zakon o parničnom postupku. To je moglo da izazove određene nedoumice, odnosno da dovede do problema kako i na koji način određen broj advokata mimo redosleda s liste dobijaju rješenja, odnosno budu postavljeni za privremene zastupnike u određenim parničnim sporovima gdje jedna od stranaka, odnosno tužena strana nije dostupna sudu. Moram da kažem da upravo ti članovi koji se odnose na izbor advokata su sada precizno regulisani, biraju se iz reda advokata Advokatske komore po listi, tako da će se, evo, dozvolite mi da kažem jednu žargonsku misao, eventualno spriječiti bilo kakav vid zloupotrebe.

Ono što je jako bitno, a što tretiraju predložene izmjene i dopune Zakona o parničnom

postupku tj. lična dostava. Kako je uvaženi kolega Smailović kazao, lična dostava je predstavljala problem u vođenju parničnog postupka iz razloga što su stranke u postupku bile, moram da kažem, nedostupne sudu, pa čak i policiji koja je u određenim slučajevima po nalogu suda trebalo da dostavlja pismena stranke u postupku, da je to odugovlačilo postupak, dodatno iziskivalo troškove stranaka u postupku i onemogućavalo, a što je najvažnije, jedan kvalitetan pristup pravu i pravdi kako bi svakoj stranci, što jeste intencija zakonodavca, bio dozvoljen jedan efikasan pristup pravdi. Na ovaj način smanjeni su rokovi iz prostog razloga, evo samo bih kratko, neke od kolega će se sigurno nadovezati, šire će elaborirati ličnu dostavu, u slučajevima kada se radi o tužbi, odgovoru na tužbu, kada se radi o rješenjima, odnosno presudama gdje su dozvoljeni pravni lijekovi, odnosno prava žalbe, precizno je do tančina regulisano kako i na koji način se ta dostava vrši i na radnom mjestu i u okviru prostora za stanovanje, odnosno adrese na koju se prijavila stranka u postupku, pri tom ne zanemarujući činjenicu da je ostavljen jedan puno kraći rok ako se pismeno dostavlja putem oglasne table suda da je taj rok od 30 dana u kojem roku će se smatrati da je stranka blagovremeno obaviještena o svim postupcima i proceduri koja je pokrenuta protiv nje.

Ono što jeste jako značajna novina u izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku jeste odredba da sud može da se odredi prema troškovima postupka u sporovima male vrijednosti na način da ne odobri tražene troškove za zastupanje u tim postupcima, pri tom ne zanemarujući činjenicu da se ne radi o imperativnoj normi, prema procjeni suda će se određivati, prema troškovniku koji se dostavlja u spise predmeta i prema rješenju gdje se odobrava isplata troškova. Ono što sam zaboravio da kažem jeste da će se advokati koji budu birani u predmetima da budu privremeni zastupnici plaćati iz troškova koje je dužan da dostavi tužilac tako da će i tu biti ograničenje iz razloga što bez dokaza da je predujam troškova uplaćen neće se moći ni postaviti privremeni zastupnik. Želim da kažem da sporovi male vrijednosti, ima ih preko 14.000 smatram da će se upravo kroz ovako predloženu i koncipiranu normu doći do efikasnijeg rješenja iz razloga što su to sporovi vrijednosti do 1000 eura i negdje po logici stvari oni trebaju vrlo efikasno i brzo da se završe. Međutim, u prethodnom periodu pojavile su se određene zloupotrebe kod takvih sporova i trebalo se na ovakav način kako je to i predstavnik predlagača istakao riješiti u Zakonu o parničnom postupku. Smatram da će sve kolege poslanici prihvatiti predložene izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku, što će efikasnije i zaštitarski se odnositi prema svim učesnicima parničnog postupka. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:03:21)

Zahvaljujem, kolega Aprcoviću.

Sledeća je, kao što sam najavio, kolegunica Marta Šćepanović, a neka se pripremi kolegunica Draginja Vuksanović Stanković.

Poslanice Šćepanović, imate riječ.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (02.04.19 14:03:35)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani predstavnice Ministarstva, uvaženi građani,

Pred nama se danas nalaze izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku, zakona koji uređuje građansko sudski postupak i to ne samo u parničnom postupku kao primarnom nego i subsidijarno se primjenjuje u vanparničnom postupku, a takođe i od pravnog značaja za izvršni postupak. Ovaj zakon nema veliki broj izmjena i obično se ulazilo nakon detaljno sprovedene analize i kada se iskristališe da li su sva pravna rješenja koja se primjenjuju u svim sporovima adekvatna i da li odgovaraju potrebama Crne Gore, što je upravo rezultiralo i ovim izmjenama u zakonu. Neću se baviti detaljno izmjenama zakona, ostaviću to kolegama, ali ću svakako da se osvrnem na jednu normu koja se isproblematizovala ovih dana u javnosti, a koja se tiče troškova postupka u sporovima male vrijednosti.

Dakle, na Zakonodavnom odboru s aspekta ustavnosti nijesmo doveli u pitanje ovu normu.

Jedino što smo postavili kao dilemu na samoj sjednici Zakonodavnog odbora jeste preciznost ove norme. Konkretna norma vezano za troškove odnosi se isključivo na postupak u sporovima male vrijednosti koji su u stvari sporovi do 1000 eura, postupak u radnim sporovima je nešto sasvim drugo i to tretiraju druge odredbe Zakona o parničnom postupku, znači to su radni odnosi i nikako se ova odredba ne može odnositi na te odnose. Uvažavamo sve primjedbe nevladinog sektora i dobro je što imamo i taj vid kontrole, uvijek imamo i taj vid građanske kontrole, ali svakako one primjedbe koje su osnovane, znači na mjestu je primjedba i nevladinih organizacija i Zakonodavnog odbora koja se odnosi na preciznost norme i s tim se svakako slaže i predstavnik Ministarstva da ovu normu treba precizirati, a ovo amandmansko djelovanje svakako neće biti iz razloga koji su dati u saopštenjima određenih nevladinih organizacija. Zašto? Upravo iz razloga što sam već rekla da su sporovi male vrijednosti jedno, a radni sporovi su sasvim drugo. Dakle, ova norma se ne odnosi na sporove iz radnih odnosa, pa se po Zakonu o parničnom postupku sporovi iz radnih odnosa ne smatraju sporovima male vrijednosti. To je član 448 Zakona o parničnom postupku.

Ponavljam, sporovi iz radnih odnosa se ne smatraju sporovima male vrijednosti ma kolika vrijednost tih sporova bila. Tako da ti razlozi koji su dati ne stoje. Nadam se da ćemo na Odboru, a svakako sve po dogovoru s predstavnicima Ministarstva pravde, odnosno s Ministarstvom predložiti jasniju normu, ne dovodeći u pitanje da ova norma koja se odnosi na troškove treba da stoji ovdje. Ako je to standard koji je Evropska unija prihvatila u prekograničnim sporovima male vrijednosti ne vidimo ništa sporno da je jedan evropski standard bude implementiran u nacionalno zakonodavstvo, s tim što, opet ponavljam, kao što smo već rekli, ovu normu moramo učiniti preciznijom kako ne bi ostavljali previše prostora za arbitrarnost sudu i naglašavam da je ovo izuzetak od pravila, dakle samo ako sud tako procijeni.

Još jednom dakle norma nema nikakve veze sa radnim odnosima niti sa tužbama zaposlenih prema poslodavcima. Zašto je baš ovo na ovakav način istumačeno pitanje je. Mi svakako zajedno sa Ministarstvom pravde uvažavamo svaku osnovanu primjedbu i u tom smislu ćemo i amandmanski djelovati kako bi precizirali ovaj član zakona.

Ja ću samo iskoristiti priliku da postavim pitanje predstavniku Ministarstva, vezano je za dio koji se odnosi na regulativu koja se implementira u ovaj zakon i u vezi dostave. Jer, ovdje se obavezujemo da prosto imamo jedno tijelo za slanje koja su dužna države da formiraju u svojim organizacijama. Ovdje je jasno da će to biti pri ... (Prekid).

Tako da mene interesuje koji je to period za koji smatrate da je dovoljan da će sudovi morati da ojačaju svoje kadrovske kapacitete i da li je uopšte neophodno jačati kadrovske kapacitete sudova kada je u pitanju primjena i implementacija ove regulative.

Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:09:04)

Hvala poslanice Šćepanović.

Kao što sam najavio sljedeća je koleginica Draginja Vuksanović Stanković.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (02.04.19 14:09:10)

Zahvaljujem.

Uvaženi građani Crne Gore, poštovani predstavnice Ministarstva pravde, poštovana Skupštino,

Kao što ste već čuli pred nama je jedan važan sistemski zakon, izmjene zakona u parničnom postupku. Jer, znamo da u konačnome spor između dvije strane to su tužioci i tuženog može da se završi na sljedeći način tako što će sud usvojiti tužbeni zahtjev tužioca, tako što će sud djelimično usvojiti tužbeni zahtjev tužioca, tako što će odbiti tužbeni zahtjev tužioca kao neosnovan ili će pak odbaciti tužbu kao nedopuštenu ili nedozvoljenu i u konačnome sva ova tri ishoda, četiri tiču se samih stranaka u postupku, a to su tužioci i tuženi koji vode postupke po privatnim tužbama.

Tužilac naravno ima interes da se tužbeni zahtjev usvoji, a tuženi opet da ostvari neko svoje pravo u parničnom postupku. Zaista primjećujem dobru namjeru Ministarstva pravde, da ovim zakonom prilagodi ove propise samim propisima Evropske unije. Ali, kao što smo čuli iz prethodnih diskusija postoje neke norme koje su izazvale određene dileme u javnosti i mislim da određene norme, barem iz mog ugla, nijesu precizirane do kraja. Tako da u tom dijelu smatram da zbog efikasnosti i ažurnosti vođenja parničnog postupka treba možda nešto dodatno pojasniti ili u samom dijelu precizirati.

Kada govorimo o ovoj novini, a to je da privremenog zastupnika iz reda advokata sud postavlja sa spiska advokatske komore ja vas pitam uvaženi predstavnice Ministarstva da li vi zaista vjerujete da neće biti zloupotrebe u ovom dijelu. Jer imamo situacije sa kojima je i javnost upoznata, a to je kada se biraju advokati po službenoj dužnosti da su velike zloupotrebe u pitanju. To je zaista skandalozno, ja želim da mi vi objasnite kako je moguće stati na put tim zloupotrebama, da pojedini advokati budu privilegovani u postavkama, a da pojedini advokati apsolutno nikada nemaju mogućnost da vode spor po službenoj dužnosti. Pa se zaista i pitam jeste da se zakon mora poštovati, ali mi smo suočeni sa činjenicom, da u velikoj mjeri postoji zloupotreba zakona i smatram da neko ko se nalazi na spisku advokata advokatske komore da treba da ima jednako pravo kao sa i onim drugim advokatima. Pogotovo govorim o službenim odbranama, jer vi odlično znate kolike su nadoknade na kraju okončanja tih postupaka, pa ne vidim zašto svi advokati ne bi imali jednaka prava osim ako naravno neko posebno lice advokata ne znate da je nešto zloupotrijebio ili nije uradio, ali opet tu Advokatska komora vodi adekvatan postupak.

Tako da vas pitam da li vi zaista vjerujete u ovu normu? Ona je napisana, ona je prilagođena evropskim standardima. Ali vas pitam da li vi kao predstavnik Ministarstva pravde vjerujete da i ova norma neće biti zloupotrijebljena, kao kada su u pitanju advokati koji se postavljaju po službenoj dužnosti. Ako mislite da nije tako, recite mi koji je motiv da mi provjerimo da li će to biti istina ili ne, jer teško da se advokati mogu izboriti sa tim. Mislim da će se i kolega Aprcović složiti sa time jer je on advokat.

Šta je najveći problem po meni što primjećujem razgovarajući sa građanima. Nijesam imala tu priliku ali razgovarat ću sa onim građanima koji su imali problem, to je upravo lična dostava. I vi ste zaista ovom normom željeli da pospješite ovaj zakon.

Međutim, ja mislim da ono što je napisano u zakonu nije dovoljno da se zloupotreba i u tom dijelu spriječi.

Prije svega od toga da se ne može saznati adresa evo sad vidimo preko organa nadležnog za upravne poslove da se može saznati adresa, ali se postavlja pitanje, šta ćemo sa onim koji uporno izbjegava da primi poziv. Vi ste ovdje u članu 3 kaže: poslije člana 135, dodaje se novi član koji glasi: to je član 135a kaže sljedeće stav 1 - ako se lice kome treba da se pismeno dostaviti ne zateknu u svom stanu dostavljanje se vrši predajom pismena nekome od njegovih odraslih članova domaćinstva koje je dužno da primi pismeno. A ako se oni ne zateknu u stanu pismeno će se predati susjedu, ako on na to pristane. Time se dostavljanje smatra izvršenim, a šta ćemo sa time ako susjed na to ne pristane. Da li imate odgovor za to pitanje?

Onda ja znam situacije da na primjer dostavljači se pola godine, godinu i po jure sa nekim da mu uruče pismeno. Imate ljude koji neće da odlaze u sud da gledaju, jesu li istaknuti na oglas u sudu ili nijesu. To u velikom osporava postupak i to je problem pogotovo za onu stranu koja smatra da je u pravu u sporu.

Pazite, svi smatraju da su u pravu i tužilac i tuženi, ali svi oni između sebe znaju ko je u pravu ko nije. Pogotovo kada se ti sporovi po privatnoj tužbi vode, kada su u pitanju svojinsko pravni sporovi, sporovi za zaštitu prava službenosti, da ne govorimo o brakorazvodnim postupcima, gdje nekada i bračni drug ne želeći da primi pismeno bježi od dostavljača, tu se prave razne scene itd. i tome slično.

Zakon, koliko god na papiru ima dobar tekst, opet ostaje nešto kao u vazduhu da fali, tako da se izrazim, da nedostaje da se u punoj mjeri kaže e dostava će se izvršiti na ažuran način i to je to. Nešto tu nedostaje i mislim da bi u tom dijelu zaista trebalo razraditi ovu normu, jer mislim ako dođemo do toga da se dostavljanje izvrši smatra dostavljanjem na oglasnoj tabli suda vi nećete natjerati nekoga da iz Gusinja ili ne znam iz kog drugog mjesta, čak iz ovih većih gradova dođe sad da se informiše preko suda jer mu nije interes da dođe da se obavijesti o tome.

Jednostavno hoće da izbjegava suđenje. I opet znači time narušavamo ono što je vrlo važno a to je suđenje u razumnom roku, što je predviđeno Evropskom konvencijom.

Što se tiče ove norme oko sporova male vrijednosti, zaista mi je poznato kada su u pitanju radni odnosi oni se regulišu posebnom normom, oni su zaista i specifični i rješavaju se ...(Prekid)

Ali ono što je vrlo bitno i što moramo naglasiti to je sljedeće. Mislim da ovu normu kao što je predložila koleginica Šćepanović i ostale kolege zaista trebamo doraditi nekim stavom jer bojim se, znajući neke stvari u našem pravosuđu, da nekad sudije tumače norme kako njima odgovara, da trebamo izbjeći svaku moguću zloupotrebu. Treba možda dodati ili novi stav ili naglasiti da se ovo, iako mi pravnici znamo ako hoćemo na pravi način da tumačimo kao pravници zakon, ne tiče radnih sporova, postoje šanse gdje je moguća zloupotreba i zato treba dodati novi stav, nije suvišan i precizirati da se to ne odnosi na sporove iz radnog odnosa.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:16:02)

Hvala kolegice Vuksanović Stanković.

Kao što sam najavio koleginica Laličić, neka se pripremi kolega Raško Konjević.

JOVANKA LALIČIĆ (02.04.19 14:16:11)

Uvaženi potpredsjedniče, kolege i kolegice, uvaženi kolega Smailoviću,

Zakon o parničnom postupku ja bih rekla jedan je od najvažnijih procesnih zakona čije norme u bitnom određuju stepen zaštite građana pred sudovima i uz podsjećanje da smo u 2017.godini izvršili dvije bitne izmjene ovog zakona koje su značile da se mjesna nadležnost sudova utvrđuje prema prebivalištu tužioca i drugu važnu izmjenu da država kao nosioc prava na naknadu troškova kada uspiju u sporu može biti poznata i priznata. Danas imamo izmjene zakona na prvi pogled male ali veoma značajne. Kolege su govorile o potrebi usaglašavanja sa regulativama ja to ne bih posebno potencirala.

Ono što želim da istaknem u svom izlaganju to su upravo one novine koje je prosto nametnula praksa a i dobro je, opet ponavljam, da praksa kreira određena zakonska rješenja, jer je ona najbolje rešeto. Zbog građana koji nas slušaju to su ove novine koje se odnose na ličnu dostavu pismena sudskim postupcima. Dostavljanje je važna faza postupka svakog, važna faza svakog postupka naročito u parničnom postupku. Pravilno izvršenim dostavljanjem obezbjeđuje se s jedne strane kontinuitet postupka, mogućnost da se postupak pokrene vodi i okonča, a sa druge strane obezbjeđuje se ostvarivanje prava stranaka odnosno obaveza drugih učesnika u postupku. Nepravilnim dostavljanjem poziva i drugih pismena, tužbi i svih ostalih postupak se neopravdano odugovlači, uvodi se na ekonomičnu neefikasnost, stvaraju se nepotrebni troškovi za stranku i za sud i probijaju se zakonom utvrđeni rokovi. Ponuđenim novim rešenjima unaprijeđeno je lično dostavljanje pismena fizičkim licima, ali ovdje bi zaista podsjetili ono što je koleginica Draginja rekla veoma je važno poštovanje ovih odredbi. Međutim, podsjetiću i na odredbe jednog drugog zakona koji smo usvojili, a to je Zakon o registru prebivališta i boravišta i obaveza građana da svoje promjene prebivališta, promjene adrese, odsustvo iz zemlje na duži period mora uredno prijaviti. Čini mi se kada bi građani ispunjavali tu svoju obavezu, da ne bi bilo problema u ličnoj dostavi i kada su u pitanju pismena, odnosno sudske presude i sve ostalo i upravo je ta adresa prepoznata kao mjesto glavno za ličnu dostavu i riješeno je ukoliko se ne može na toj adresi onda se takvo obavještenje stavlja u sudu. Da li će građanin pogledati obavještenje u sudu, to je uostalom na njegovu štetu, jer postupak, smatraće se da je uredno obaviješten ukoliko u roku od 30 dana od dana takvoj objavi u sudu ili je obaviješten ili nije obaviješten.

Zbog toga je veoma važno i zbog ove promjene u ličnom dostavljanju što je u završnim odredbama predviđena odložena primjena ovog zakona, prosto u namjeri da nadležno ministarstvo i svi zajedno mi pomognemo građanima, odnosno obavijestimo ih, informišemo ih o ovoj važnoj izmjeni koja se može sutra ticati njihovih prava i obaveza kada su u pitanju sudski sporovi. Ono što je i neću ponavljati, nema potrebe, kolege su elaborirale kada su u pitanju način

postavljanja i utvrđivanja kriterijuma za postavljanje advokata i o sporovima male vrijednosti mislim da ne oduzimam vrijeme da je ovdje dovoljno bilo rečeno o tim pitanjima, o tim novinama.

Na kraju bih samo zaključila da možda na prvi pogled ove izmjene i dopune ne djeluju da su mnogo bitne, ali ako se dublje sagledaju, imajući u vidu i ove izmjene koje sam rekla na početku, a koje smo uradili tokom 2017.godine, mislim da sve ukupno doprinesu da naši građani imaju bolju dostupnost pravosuđu i da mogu lakše ostvariti svoja prava pred sudovima u Crnoj Gori. S toga će Klub DPS-a podržati ovaj zakon. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:20:35)

Hvala vam, poslanice Laličić.

Sada je na redu poslanik Raško Konjević, nek se pripremi kolega Milorad Vuletić.

Poslaniče Konjeviću imate riječ.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 14:20:43)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Dakle, kao što su već kolege rekle radi se o jednom važnom zakonu, bez obzira na sam obim izmjena. Naravno, uvijek je prilika kada predstavnici nekog ministarstva iz svoje oblasti predlože propis ovom parlamentu da ne samo o propisu nego malo i u politici koja se tiče samog Ministarstva pravde i nečega što bi bilo vezano za same građane i za ono što građani očekuju od svoje države, a to je uspostavljanje elementarnog principa pravde i jednakosti pred zakonom. To uspostavljanje elementarnog principa pravde i jednakosti pred zakonom bi podrazumijevalo dakle, da gdje god, u kojoj god oblasti Ministarstvo pravde može da utiče, jeste da afirmiše princip odgovornosti.

Ministarstvo pravde shodno Zakonu o tužilaštvu ima člana Tužilačkog savjeta. Pa me interesuje kako Ministarstvo pravde preko svog člana u Tužilačkom savjetu uspostavlja princip odgovornosti kada se to tiče baš primjene ovog zakona, dakle ali u kontekstu tužbi koji su porodice Šarić i Kalić uputile prema državi Crnoj Gori. Da li može biti i da li je pravedno da niko u ovoj državi ne odgovara, a da građani Crne Gore će isplatiti, za sad su isplatili dva miliona eura od ukupno 10 tužbenih zahtjeva koje je samo porodica Kalić platila. Dakle, ili se radi o maltretiranju porodice Kalić koje je trajalo više godina, kako je smatrao sud, ili se radi o činjenici da Tužilaštvo nije obezbijedilo dovoljno dokaza, ali ja ne želim sad da ulazim šta je razlog, da li je maltretiranje porodice Kalić ili nedovoljno dokaza koje je Tužilaštvo prezentiralo Sudu. Ja želim da mi odgovorite ono što se tiče svih nas, što bi posebno trebalo da nas interesuje. Što bi rekao specijalni državni tužilac gospodin Katnić, za ova dva miliona mogli smo da napravimo sigurno dva vrtića, jedan u Gusinju, jedan u Plavu. Mogli smo sigurno da renoviramo više domova zdravlja jedan u Rožajama, drugi u Bijelom Polju, treći u Beranama. Samo je dio tužbenih zahtjeva koji će ovi građani Crne Gore da plate tim porodicama. Zbog čega? Valjda u ovoj državi za jednu takvu štetu neko bi trebao da odgovara. Tužilac koji je postupao u tim predmetima je danas napredovao i naravno nigdje ni kroz Tužilački savjet, ni kroz aktivnosti Ministarstva pravde kada se dođe u ovaj parlament ne želi se afirmisati princip odgovornosti za štetu koja je na današnji dan dva miliona eura, a ostalo je više od preko 10 sporova koji su aktivni i koji će imajući u vidu sudsku presudu u ta dva predmeta sigurno biti isplaćeni u ta dva slučaja zavisno samo koji iznosi u pitanju.

Da li Ministarstvo pravde misli da treba kroz Tužilački savjet i kod svoga predstavnika, kod svoga predstavnika u Tužilačkom savjetu da pokrene pitanje odgovornosti. Da li mislite zaista da niko u ovoj državi ne treba da bude odgovoran zato što se isplaćuju tolike naknade štete. I na kraju ko isplaćuje te naknade štete? Isplaćuju građani Crne Gore. Da li su građani Crne Gore krivi zbog nesposobnosti tužioca ili zbog loše namjere tužioca? Ne znam šta je od toga u pitanju, ali je sud u ta dva predmeta rekao da optuženi nijesu krivi. Tu su pitanja koja kada se tiču i ovog zakona, koji reguliše tužbe u građanskim stvarima, proceduru kako to ide, dakle su vrlo važne. Sve je to super što ste ovdje implementirali određeni evropski standard vezano ne znam što je koleginja Laličić ili Vuksanović govorila oko dostave itd. Ja vas pitam je li evropski standard da

neki tužilac koji je izgubio dva ključna slučaja, gdje zbog njegove nesposobnosti danas građani plaćaju preko dva miliona eura? Je li evropski standard da on bude unaprijeđen ili da nosi neku vrstu odgovornosti ...(Prekid)... završavam, ili je ovdje normalno da ne postoji nikakva vrsta odgovornosti pa je u takvim predmetima. Nemojte zaboraviti to su bila dva ključna predmeta kojima smo se dičili borbom protiv korupcije i organizovanog kriminala u našem procesu pristupanja prema Evropskoj uniji. Neću da komentarišem kako su predmeti završeni. Sud je odlučio onako kako je mislio iz spisa koja su bili tu, ali i te kako ću da komentarišem zašto niko u Tužilaštvu, odnosno tužioci koji su radili na tom predmetu ne odgovaraju.

Ima li Crna Gora višak sredstava u svom budžetu, pa može da toleriše toliku vrstu neodgovornosti ili neznanja? Ne ocjenjujem ni da li je neodgovornost, ni da li je neznanje, ali ocjenjujem da neko mora biti odgovoran i da završim sa tim ...(Prekid)... dva miliona koliko je do sada plaćeno, mogli smo sve domove zdravlja na sjeveru Crne Gore renovirati. To je samo početak. U ta dva predmeta isplatićemo sigurno četiri do šest miliona eura. Naravno po starom dobrom crnogorskom "običaju" niko neće biti odgovoran. Što bi naš narod rekao i "Vuci siti i ovce na broju". Ko je vuk, a ko je ovca neka građani zaključuju.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (02.04.19 14:27:24)

Hvala, poslaniče Konjević.

Sledeći je kolega Milorad Vuletić, nek se pripremi kolega Ranko Krivokapić.

Poslaniče Vuletić imate riječ.

MILORAD VULETIĆ (02.04.19 14:27:39)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi gospodine Ibrahim Smajloviću, poštovani građani,

Dakle, rekao bih da je moja priča gotovo potrošena zahvaljujući ovako dobrim i kvalitetnim obrazloženjima i pričama od strane mojih koleginica i kolega, kao i obrazloženju koje je dao predstavnik obrađivača materijala gospodin Smajlović.

No, mislim nije na odmet da se podsjetimo onoga što smo možda i čuli u prethodnim diskusijama, da mi imamo izuzetno jedan kvalitetan sistemski procesni zakon, kao što je Zakon o parničkom postupku iz 2004. godine, koji je vrlo malo izmjenjen za ovo vrijeme doživio, a što znači da je izuzetno kvalitetno i dobro koncipiran i da je to pokazala njegova primjena u praksi.

Naravno, savremeni tokovi traže i određena usaglašavanja i izmjene pojedinih odredbi iz sistemskih zakona, tako i danas pred sobom imamo ovaj Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, gdje nam je obaveza prije svega da ga usaglasimo sa mnogim regulativama Evropske unije koja su obavezujući zakonski akti za sve države članice Evropske unije, pa tako i nas koji smo na putu za učlanjenje u Evropsku uniju, i nije ni čudo što je poglavljem 508 dio četvrti ... propisane odgovarajuće odredbe koje će se primjenjivati, naravno našim učlanjenjem u Evropsku uniju.

O ovim ostalim detaljima bilo je dosta obrazloženja, prije svega koji se tiču postavljanja privremenog zastupnika iz reda advokata koje postavlja po redosledu, kako smo čuli, Advokatska komora što je koleginica Vuksanović i konstatovala. Da li će se to pratiti i ko je u obavezi da to prati, da li to ide po redosledu ili ide po simpatijama ili na neki drugi način, meni nije dovoljno jasno.

Međutim, cijenim da je to dobar iskorak i da se na taj način postiže odgovarajuća jednakost ukoliko bi se primijenila ova odredba dosledno, i to poštujem i to podržavam.

Što se tiče ličnog dostavljanja. Lično dostavljanje za nas pravnike uvijek je bilo mislena imenica i uvijek je dovelo do toga da nikad do kraja ne može biti decidno i jasno niti propisano, niti sprovedeno. Ali, je činjenica da odredbama člana, čini mi se, 135-a i 136, dosta precizno koliko je to objektivno moguće i ta oblast propisuje u ovim izmjenama zakonskim.

Takođe, da i njih podržavam bez obzira na određene dileme, kako i na koji način se može kvalitetno izvršiti dostava makar prema onoj stranki ili prema onom licu koji izbjegava lično da mu

bude dostavljen. Dobra je i novina ta da u postupku kada se ne može dostaviti lična dostava, da je obaveza na određeni način i one stranke koja pokreće postupak da da tačnu adresu lica koje bi trebalo da bude protivna stranka i da se nađe u postupku.

Ova treća odredba koja se stiče, koja se mijenja o troškovima postupka male vrijednosti, sporovima male vrijednosti, sasvim je logična, jer definitivno ako se radi o nekakvim baš maličnim sporovima u svakom slučaju vrlo je bitno da ti postupci kratko traju. Ne mogu kratko trajati ukoliko se određuju neki veliki troškovi postupka, da budu vredniji od glavnice same za koju se stvar presuđuje.

Naravno, dobro je pojasniti, o čemu su i kolege rekly, da se isprecizira još bolje ova norma člana 449-a, da se kaže da se to ne odnosi na sporove o radnim odnosima u dijelu sporova male vrijednosti. Sve u svemu radi se, dakle o ...(Prekid)... kvalitetan način uvele određene novine u pravni sistem procesnog zakonodavstva, prije svega Zakona o parničnom postupku, i ja kao i moje kolege iz Demokratske partije socijalista podržaću donošenje ovoga zakona, pa predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:33:05)

Zahvaljujem, poslaniče Vuletić.

Kao što sam najavio poslanik Krivokapić i neka se pripremi za sad zadnji prijavljeni Miloš Nikolić.

Poslaniče Krivokapić imate riječ.

RANKO KRIVOKAPIĆ (02.04.19 14:33:14)

Hvala, poštovani potpredsjedniče.

Uvijek je inspirativno ovako kad se usaglašavamo sa Evropskom unijom. Kad radimo formu da bismo izbjegli suštinu i mi smo tu papirnatu fazu već doveli do savršenstva. Sve papire smo usvojili još možda prije dvije, tri godine. Ovo su detalji. Ono malo što je ostalo ćemo usvojiti, ali od papira do života sve je veća diskrapancija ili što bi se reklo, sve je veća razlika. Nije više pravde u Crnoj Gori, nije više osjećaja pravde i što je najgora, sve je manje jednakosti pred zakonom, i to je osjećaj koji vidimo i na crnogorskim trgovima. To je osjećaj nepravde i nejednakosti koji je najopasniji za svako društvo, zvalo se ona Francuska, Crna Gora, Britanija, Amerika, najopasnije za svako društvo je osjećaj nejednakosti i nepravde, od kada je svijeta i vijeka.

Negdje sam skoro čitao kako su faraoni obučavali svoje nasljednike da moraju sačuvati osjećaj pravde u svom društvu, a bili su bogovi na zemlji, bili su u dinastiji i bili su bogovi na zemlji i zvanično bogovi na zemlji, ali se nijesu smjeli igrati sa tim.

Crna Gora tone u nepravdi, u nejednakost i to je njena najveća opasnost. To je njena najveća opasnost, jer nikad vas niko ni u porodici ni u životu, a pogotovu ne u politici ne može uništiti ako sami sebe ne pojedete, a za državu je to osjećaj pravde.

Kolega Konjević i koleginka Vuksanović Stanković su jasno objašnjavali neke elemente. Meni je poznato što misle o slučaju Kalić i Šarić van naše zemlje. Meni je poznato što misle, ponešto sam i čuo i vidio. I mi možemo ovdje prosuditi ovako ili onako, ovdje ne gube Kalić i Šarić, gubi Crna Gora. Dva miliona je velika cifra za zemlju koja tone u dugove. U Njemačkoj vrtić od 350 mjesta zidaju za 500 hiljada, u Crnoj Gori ga zidaju za dva miliona, tolika je razlika u korupciji, tvrdim, tolika je razlika u korupciji, nešto i u neznanju. Evo, da odbijem 500 hiljada na neznanje, ali onaj drugi milion je sigurno korupcija. I sve to nas tako vide. Što smo mi slabiji manje smo važni, a lakše lomljiviji. Smisao svega ovoga usklađivanja je da mi odlažemo suočavanje sa samim sobom. Kao i svaka bolest, a najgora je bolest korupcija. Korupcija je loš izraz. U našem narodu bi se najbolje reklo krađom od naroda, po raznim osnovama. Ovdje su i tužilaštvo, dakle kolega Konjević je naveo, a i sud, loše sudili ako ih gledate sa Zapada, jer optužnica je potvrđena. Oba slučaja su bili međunarodni elementi, dokaza ima i u tim sistemima, i oni samo gledaju kako mi branimo sebe i njih od opasnosti. Koliko je nemoćna naša pravda i koliko pomalo pređemo u onu drugu fazu da još krive, potencijalno krive, nije moje da sudim

njima, ali neke druge potencijalno krive ćemo još i nagrađivati. I to je naša nemoć koju ovaj parlament jedino može da spriječi. Nas su ovdje birali upravo zbog toga, da budemo prvi garant pravde, jer odavde dolazi volja naroda. Niko nije birao ni tužioce ni sudije na izborima, mi smo ih napravili našim autoritetom, što loše urade, mi smo im to dali. Oni našim obrazom sude, našim legitimitetom sude, našim imenima sude. Ako nema odgovornosti njihove - mi smo odgovorni, nijesu oni. Oni jednostavno rade što im može biti. Ne treba nikome objašnjavati kako se sude ovakve stvari, na Zapadu. Ovdje možemo jedni drugima pričati ovakve i onakve floskule, nezavisnost sudstva, samostalnost tužilaštva. Nama koji smo nešta i videli i čuli a i narodu što je najgore to ne možemo pravdati. I ako ne uspijemo odavde shvatiti da je to najveći državni interes veći od ijedne partije, od ijednog od nas, mi ćemo biti zemlja koja propada u punu neizvjesnost. U Crnoj Gori su navikli na tu mantru, neću latinski da citiram milija mi je ova naša, nije mi krivo na mali no na krivi dio. Ne možete objasniti ljudima 80.000 prima ispod 250 eura, da ste dva miliona dali nekome ko ima imovinu, ko je došao niodkuda, kuće i pumpe i sve ostalo. To narod vidi. Mi smo transparentni što je najgore. Para buči, a pogotovo među sirotinjom još se lakše vidi.

Ponavljam, ne krivim ni Tužilaštvo ni sudstvo, krivim nas. Ako mi ne možemo uvesti volju naroda da ima pravde pa makar ničeg drugog ne bilo, onda mi nismo dostojni funkcija koje obavljamo. I nemojte da mislite da to što će dolaziti poslije nepravde može biti išta dobro. Sve imperije, sva carstva su se raspadala zbog nepravde. U konačnom rimsko zbog korupcije, zbog krađe od naroda. Nećemo ni mi biti izuzeti od zakona...(Prekid)... veći od zakona pravde. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:39:24)

Zahvaljujem poslaniče Krivokapić.
Poslanik Miloš Nikolić ima riječ, izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (02.04.19 14:39:35)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani,

Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku i iz pređašnje diskusije nekako ne mogu da se otmem utisku da je ključna riječ u kojoj se na neki način definiše ovaj zakon, ali i današnja diskusija srazmjernost, odnosno nesrazmjernost. Imamo jednu odredbu koja je definiše nesrazmjernost troškova sa visine tužbenog zahtjeva, to je prvo. Drugo rekao bih da postoji jedna neuobičajena nesrazmjernost između obima zakona i suštinskog značaja koji on ima i iskoraka u odnosu na određene oblasti koje treba da pokrije i treće o čemu je govorio moj kolega jeste oko odnosa između nepravde i ljudi koji su svake subote na trgovima u Crnoj Gori. I mislim da bi u tom kontekstu bilo dobro ako bi postojala srazmjernost između nepravde u Crnoj Gori i ljudi koji protestuju na trgu jer bi to onda značilo da u Crnoj Gori ima vrlo malo nepravde. Ali o tome je li pravedno je li srazmjerno ili nesrazmjerno neka građani procijene.

Što se tiče konkretnog zakona, kao što je rekao kolega Vuletić, veoma je teško sad nešto reći budući da je po obimu manji zakon ima samo tri neke ključne novine, veoma je teško reći nešto novo, ali ipak zbog građana veoma je važno pomenuti neke ključne stvari.

Dakle, prvo jeste racio legis, razlog donošenja zakona, a on se odnosi na usklađivanje sa pravnom tekovinom, na obavezujućim pravnim aktima i regulativama i u tom kontekstu naravno da, ne samo da imamo obavezu pravnu, već rekao bih i ideološku političku da se usklađujemo sa onim što je pravna tekovina Evropske unije.

Drugi značaj rekao bih da je preventivni, odnosno da eventualno sprečava moguće zloupotrebe u dijelu odredaba koji se tiče preciznijeg regulisanja biranja advokata kao privremenih zastupnika sa redosljeda sa liste Advokatske komore. Dakle, ova odredba koju smo uveli na jedan preventivan način onemogućava eventualne zloupotrebe koje bi mogle biti u ovoj oblasti i mislim da advokatska profesija, a njihove predstavnike imamo tu, ima razloga da bude zadovoljna sa

jednim ovakvim rješenjem.

Kao što su i uvažene kolegice prije mene govorile, smatram možda i ključnom odredbom ovog zakona uručivanje pismene, odnosno preciznije regulisanje uručivanja sudskog pismena budući da on zaista u jednom pravno tehničkom smislu, ali ipak suštinskom, onemogućava pravo građana na suđenje u razumnom roku. Na neki način građani odbijajući da prihvate to pismo iz razno raznih razloga kao što smo neke mogli čuti, sami sebi uskraćuju to pravo ali ipak država ima obavezu da kroz svoje mehanizme, a zakon svakako jeste jedan od njih i ova izmjena zakona jeste jedna od njih, omogući da se to pravo ostvari na adekvatan način i da bez potrebnih ograničenja se sudovi, odnosno sudski procesi završavaju u zakonom predviđenim rokovima, naravno na način da zadovolje pravičnost, ali da omoguće prije svega efikasnost kako se zbog ovakvih stvari tehničkih ne bi gubilo na onome što je brzina i efikasno suđenje.

I treća važna stvar jeste ova o kojoj smo danas govorili nesrazmjernost troškova sa visinom tužbenog zahtjeva. Dakle, mislim da se svi slažemo oko toga bez obzira da li smo predstavnici vlasti ili smo predstavnici opozicije da zaista imamo ogroman broj sporova male vrijednosti i da imamo nesrazmjernu visinu sudskih troškova dosuđenih po tom osnovu i da to zaista jeste jedan od načina kako se prazni državni budžet i da je bilo potrebno naći dobar način, način naravno u skladu sa Ustavom i garantovanim pravima da se ovaj problem prevaziđe.

Složio bih se sa nekim od prethodnih govornika da je moguće ovu normu potrebno dodatno precizirati da bi se utvrdilo šta znači nesrazmjernost između tužbenog zahtjeva i eventualnih troškova koji bi bili dosuđeni u tom kontekstu, vjerujem da će biti nekog amandmanskog djelovanja koje će ovo dodatno pojasniti, ali sve u svemu u suštinskom smislu mislim da se i ovakvim rješenjem pravi jedan značajan iskorak u dijelu uštede državnih sredstava, u dijelu prevencije određenih mogućnosti zloupotrebe kakvih je do sad bilo u ovom dijelu, ali ne na način da se građanima uskraćuju bilo koja od prava koja su im do sada bila garantovana. Tako da sve u svemu vjerujem, kao što sam reko, iako ima ovih nesrazmjernosti između obima i suštinskog značaja teksta, imamo jedan kvalitetan predlog pred nama i vjerujem da će on na pravi način ...(Prekid).... ono što su realne potrebe svakodnevnog života. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:44:41)

Hvala poslaniče Nikolić.
Za komentar se prijavio kolega Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 14:44:47)

Javio sam se samo u jednom dijelu.

Dakle, kolega Nikolić je pokušao da govori o pravdi i nepravdi i o brojevima, pokušavajući negde da to uvede i da u jedan, rekao bih, dosta pežorativan kontekst stavi građanske proteste koji se održavaju svake subote.

Kolega Nikoliću, vi ste mlađi od mene a ja i sebe smatram mladim, možda se ne sjećate, nisam mislio politički nego životni. Pogledajte kolega Nikoliću šta znače brojevi i pravda i nepravda recimo sa jednog skupa iz 89. godine na Gazimestanu, pogledajte ko je bio u prvom redu, može vam značiti nešto. Pogledajte ideje sa tog skupa, bilo je milion ljudi, čemu su klicali svi koji su bili na tom skupu, a ovi koji su bili u prvom redu su se maksimalno slagali sa tim i pogledajte gdje je taj tadašnji osjećaj pravde i istine doveo onu bivšu državu. Toliko o pravdi i nepravdi sa kratkog istorijskog aspekta, odnosno iz pogleda unazad, a pogledajte šta danas znači pravda i nepravda u Crnoj Gori. Dakle, danas je pravda u Crnoj Gori ako ste visoki funkcioner Demokratske partije socijalista i priznate da ste šef organizovane kriminalne grupe, onda ste umjesto u zatvoru, u Beogradu, umjesto u ZIKS-u gledate prestižne sportske manifestacije. Pretpostavljam da svih 600.000 građana Crne Gore vrlo vrednuju taj osjećaj pravde kolega Nikoliću.

Danas je pravda u Crnoj Gori kolega Nikoliću da građani koji imaju minimalnu zaradu od 193 eura a njih 80.000 živi od zarade od 250 eura, plaćaju preko dva miliona eura Šarićima i Kalićima, i pravda je gospodine Nikoliću da ova država ne zna odakle silne kuće, pumpe i ostala

imovina. To bi kolega Nikoliću danas bila interpretacija pravde. Ona je jednako kolega Nikoliću pogubna kao ova iz 89. Ova iz 89. pravda i istina kojoj se klicalo na Gazimestanu je dovela do, bivšoj Jugoslaviji na stotine hiljada mrtvih, ... solucije one države, inflacije, rata, čuda i čudesa. A ova pravda danas će koštati ovo društvo po više osnova, osim što ga košta u finansijskom smislu, kolega Nikoliću, generacije koje su mlađe i od mene i od vas, što je pogubno za svako društvo pa i ovo crnogorsko, kad je pravda da ako ste šef organizovane kriminalne grupe umjesto u ZIKS-u budete na košarkaškoj utakmici, kad je pravda da vam država plaća preko dva miliona eura zato što vam nije dokazala krivicu, a svi znamo o čemu se radi, onda ta mlada generacija upravo zbog tog osjećaja pravde, kolega Nikoliću, napušta ovu državu. Kada se u jednoj državi pravda osjeća kroz potrebu da iz nje ide, tu kolega Nikoliću nema pravde.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:48:49)

Izvolite poslaniče Nikoliću.

MILOŠ NIKOLIĆ (02.04.19 14:48:54)

Da budemo precizni, bilo je četiri, i ovo navodim jer je rečeno dosta toga, ako mi bude trebalo minut možda da se izađe u susret.

Dakle, da ponovim ono što sam rekao vezano za pravdu i za proteste. Gospodin Krivokapić je to doveo da kažem u koleraciju. Ja sam rekao da je dobro ako je srazmjerna količina nepravde sa brojem ljudi koji je na trgu, jer bi to značilo da nepravde u Crnoj Gori onda ima izuzetno malo. To je ono što mogu ponovo da ponovim.

Što se tiče mog odnosa i govora o tom skupu, on nije bio pežurativan, on je bio precizan. Rekao sam ono što mislim iz moje perspektive o broju ljudi na trgu i mislim da se svi zajedno možemo složiti da četiri ili 4,5 hiljada ljudi od 600.000, opozicionog korpusa 180.000 kad je objedinjena opozicija u pitanju jeste zaista malo. Prema tome nije pežorativno već je bilo veoma precizno o onome što su opozicioni politički protesti.

Gospodine Konjeviću, u nekoliko vaših teza provijava na neki način ista činjenica, a to je da na određenim izuzecima pokušavate da gradite pravila. To što je na nekom skupu, konkretno na Gazimestanu nekad bilo milion ljudi sa lošom idejom, a što na ovom današnjem po vama je malo ljudi sa dobrom idejom, to ne znači da na taj način možemo generalizovati stvari i postaviti ih na način kako ste to pokušali da brojke zapravo i nemaju neku veliku ulogu već je važno kako neko od nas to percipira. Dakle, veoma je važno koliko ljudi podržava određenu ideju i mislim da zaista ne smijemo upasti u taj teren pretjerane relativizacije da uvijek se možemo pozivati na takve izezetke da smo imali situaciju u istoriji kada je ogroman broj ljudi bio podržavalac određene ideje koja se na kraju kasnije pokazala pogubna. Dakle, brojke jesu ipak važne.

Što se tiče određenog odliva iz Crne Gore koji ste navodili zbog navodne nepravde koja postoji u Crnoj Gori evo baš juče ste dosta govorili o određenim primjerima iz Hrvatske i o tome da ćete i ovdje predložiti određena rješenja koja su tamo implementirana, ja bih vas podsjetio na recimo ogroman odliv ljudi koji trenutno trpi Hrvatska koja je članica Evropske unije, koja ima životni standard iznad crnogorskog, koja upravo zbog toga što je da kažem članica tog društva, po prirodi stvari ima veći stepen vladavine prava koja ima veće zadovoljavanje pravde i u jednoj takvoj državi imamo desetine pa i stotine hiljada mladih ljudi koji je svake godine napuštaju. Šta to znači? Znači li to da je Hrvatska nepravedna država? Ne znači. Prosto znači da su određena tržišta zapadna, tržišta konkurentnija od našeg zbog dugog zaostajanja i to je nešto što se mi svi zajedno moramo boriti da prebrodimo ali ne znači da je karakteristika Crne Gore.

Podsjetiću vas da je Rumuniju u jednom trenutku napustilo tri miliona ljudi, da je Poljsku napustilo čini mi se četiri ili pet miliona ljudi, dakle sve snažne države sa snažnim industrijama, sa visokim stepenom vladavine prava ali koje prosto ne mogu, prije svega u ekonomskom smislu da se izbore sa onim što su(Prekid) ...danas.

Ponovili ste i doveli u retoričkom smislu pitanje odnos pravde i visokih funkcionera Demokratske partije socijalista i na jedan onako ironičan način, rekao bih postavili pitanje da li su

građani zadovoljni sa tom pravdom. Ja bih rekao da su građani zadovoljni sa činjenicom što smo u mogućnosti da u Crnoj Gori imamo Demokratsku partiju socijalista koja je na vlasti koliko jeste smo ipak u mogućnosti da drugog čovjeka Demokratske partije socijalista izvedemo pred lice pravde na način kako to zakon predviđa jednako za sve. Da li smo zadovoljni time gdje se on danas nalazi ili ne, više puta je ministar pravde odgovorio na to pitanje da je to trenutno u nadležnosti Srbije, ali mislim da je to značajan iskorak i potvrda onoga o čemu govorimo sve vrijeme, a to je da u Crnoj Gori ne postoje privilegovani. Evo to možemo vidjeti na posljednjem slučaju Duška Kneževića koji sam tvrdi da je bio navodno veliki prijatelj Demokratske partije socijalista, veliki finansijer, da je otvoreno prijetio da će sve ovo napraviti što trenutno radi Demokratskoj partiji socijalista, pa ga sve to nije spriječilo(Prekid)... optužnice šest istraga koje se vode protiv njega i da je u potpunosti priveden u skladu sa zakonom i onim što su pravila koja važe za sve. Dakle, sve ovo su poruke, gospodine Konjeviću, da u Crnoj Gori postoji pravilo da smo pred zakonom jednaki svi. Od tog zakona koji u svakoj državi na žalost uvijek postoje određeni izuzeci po nekom nepisanom pravilu, treba se truditi da ih bude što manje, ali je ključno da se na tim izuzecima ne pokušava predstaviti kao pravilo, jer pravilo nije takvo upravo je suprotno. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:53:32)

Hvala poslaniče Nikolić.

Kolega Luid Škrelja se javio za proceduru. Izvolite.

LUID LJUBO ŠKRELJA (02.04.19 14:53:42)

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Prvo, izvinjavam se svojoj porodici što se javljam za riječ jer sam smatrao da ovu sesiju parlamenta treba da nezapaženo prolazim jer sam prije dvije nedjelje, na današnji dan sahranio brata rođenog, ali kad sam čuo neke stvari moram da reagujem jer naprosto savjest mi ne da mira. To su dva pitanja koje je iznio gospodin Konjević, to je po pitanju Gazimestana i po pitanju pravde.

Po pitanju Gazimestana gospodin Konjević postpisuje sporazum o budućnosti sa onima koji su bili na Gazimestanu. Znači potpisuje sporazum o budućnosti Crne Gore sa onima koji su klicali Slobodanu Miloševiću na Gazimestanu.

Danas po pitanju pravde gospodin Koknjević trebalo bi crnogorskoj javnosti da objašnjava šta.....(Prekid).... član Sudskog savjeta države Crne Gore, pa da nama objašnjava sada kakvi su mu rezultati i koji je on doprinos dao da pravosudni organi, pošto su puni priča o nepravilnostima i nepravdi u Crnoj Gori, šta je njegov doprinos kao diplomirani ekonomista koji je mene lično zamijenio u Sudski savjet, ja kao pravnik a on kao diplomirani ekonomista. To bih volio da čujem od gospodina Konjevića, jer neke stvari se ne mogu staviti u isti ravan. Znači, pominje se Gazimestan a Hadži Džemal Perović izbacuje ih na binu....(Prekid)..... sporazum o budućnosti Crne Gore.Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:55:40)

Kolega zbilja nije bilo u duhu procedure, tako da ću morati u ime kluba, niste imali pravo jer je kolega Nikolić, kolega Nikolić je odgovarao na komentar Konjevića i to je veoma kvalitetno odgovarao koliko sam ja slušao, tako da kolega Konjeviću dobili ste ja mislim minut i po dva da proceduralno reagujete.

Repliku ne bih iskoristio jer ne znam gdje da nađem u proceduri, ali evo izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 14:56:18)

Ne znam gdje ćete gospodine Nimanbegu da nađete to u proceduri ali da ste tražili ne biste dali riječ, nijeste imali pravo, spomenuli ste me lično. Imam pravo na repliku i koristim pravo na repliku.

Prvo na repliku. Znači, prvo mi je žao što vam se javljam na repliku imajući u vidu prvi dio vašeg govora, taj dio porodični koji ste spomenuli, unaprijed se izvinjavam .

Kolega Škrelja, znate li ko je bio na Gazimestanu? U prvom redu na Gazimestanu je bio Momir Bulatović i Milo Đukanović i vjerujte najveći aplauz su davali prilikom govora Slobodana Miloševića. E ti su bili kolega Škrelja na Gazimestanu. Nego ste vi kolega Škrelja pobrkali stvari. Dakle, u prvom redu na Gazimestanu, kolega Škrelja, bili su Momir Bulatović, Milo Đukanović, ne znam da li je bio Svetozar Marović, izvinjavam mu se ako griješim, ali za ovu dvojicu znam.

Kolega Škrelja, dakle vaši partijski funkcioneri su bili na Gazimestanu. Divili se Slobodanu Miloševiću i klicali ideologiji. Dakle, kolega Škrelja bili ste dekoncentrisani, zaboravili ste ko je bio na Gazimestanu. Da znate onda biste ustali i kritikovali bivšeg i sadašnjeg lidera partije kako je moguće da aplaudira porukama koje su se čule sa Gazimestana koje su bile pledoaje za stradanje upravo naroda kome vi pripadate. Nemojte da me prekidate. Znači koje su bile ...(Prekid)....

Molim vas, potpredsjedniče ako možete da mi obezbijedite da kolega Škrelja ne dobacuje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:58:40)

Hvala vam. Molim vas za pažnju.
Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 14:58:49)

Znači, kolega Škrelja, da vam ponovim - na Gazimestanu bili su Momir Bulatović i Milo Đukanović. Aplaudirali su Slobodanu Miloševiću, a govor Slobodana Miloševića bio je pledoaje za stradanje naroda kome vi pripadate, a taj pokušaj mijenjanja teza zato što ste iz dekoncentracije mislili da ćete da zaradite neki politički poen vratio vam se kao bumerang.

Kolega Škrelja, šta sam ja radio kao član Sudskog savjeta? Tamo su me postavili jer su vas makli. Što su vas makli iz Sudskog savjeta(Prekid).... pitajte šefove svoje partije. Niti znate da su vam bili na Gazimestanu, niti znate da su ...(Prekid)... koja je najviše koštala narod kome vi pripadate, niti ste znali da su vas makli iz Sudskog savjeta i vi ih još branite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 14:59:45)

Hvala.

Poslaniče Škrelja, molim vas.

Dobićete još 30 sekundi jer će dobiti druga strana, ja tako vodim sjednicu.

Kolega Škrelja, vi znate poslovicu koji drugi ne znaju na tom jeziku kaže: (govor na albanskom jeziku) , što znači "Ko će kome nego svoj svome". Da nismo kršili proceduru priveli bi ovu tačku kraju. Molim vas, da sjednete i da nastavljamo. Pa, moraću dati 30 sekundi pravo na ispravku navoda i drugoj strani.

Molim vas, da sjednete da nastavimo dalje.

Izvolite, 30 sekundi .

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (02.04.19 15:00:49)

Gospodine Konjeviću, što se stradanja moga naroda nemojte da brinete. Ako mislite na to da je danas od Gazimestana Kosovo proizvedeno u nezavisnu samostalnu, priznatu državu u svijetu. Tako da o stradanjima nemojte da pričate. Znači to vam teza propada. Isto se radi o vašoj

dekoncentraciji, a ja sam samo rekao da vi sa sljedbenicima onih koji su bili na Gazimestanu danas potpisujete sporazum o budućnosti Crne Gore. Ja da sam Crnogorac ja bih se stidio. S kim vi potpisujete sporazum o budućnosti za budućnost Crne Gore? Sa četničkim vojvodama i onima koji su htjeli 1999. godine da Crnu Goru pretvore u mjesnu zajednicu u okrugu Niša . To je živa istina. E, sad vi možete da to(Prekid).... to ste vi, a kad se svirala ranije crnogorska himna vi ste stavili ruku na srce sada ne znam koju himnu slušate.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 15:02:02)

Ponavljam da bi neko bio sljedbenik Gazimestana morao je biti tamo. Tamo na Gazimestanu. Kolega Škrelja, budite pristojni ja vas nisam prekidao.

Na Gazimestanu, kolega Škrelja, u prvom redu ozarenog lica, oduševljeni nacionalističkim pokličima Slobodana Miloševića bili su Momir Bulatović. Nemojte da me prekidate i budite vaspitani. Nemote da me prekidate, ne prekidajte me kolega Škrelja. Budite elementarno pristojni, kolega Škrelja.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:02:41)

Molim vas, poslaniče Škrelja, molim vas da saslušate poslanika. On je vas saslušao dva puta u vašoj intervenciji proceduralnoj.

Izvolite, kolega Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (02.04.19 15:02:59)

Znači, kolega Škrelja, ozarenog lica oduševljeni porukama velikosrpskog nacionalizma aplaudirali su Momir Bulatović i Milo Đukanović. Platforma te politike dovela je do stradanja naroda kome vi pripadate. Prema tome, te jeftine političke varijante koje vi mislite sada ovako u minut, dva da prodate ko je đe ...(Prekid)... Još nešto ja se nadam kolega Škrelja da crnogorsku himnu sa jednakom emocijom slušamo i ja i vi.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:03:42)

Hvala.

Ovim smo zaključili red prijavljenih poslanika.

Pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ?

Riječ ima Ibrahim Smailović.

IBRAHIM SMAILOVIĆ (02.04.19 15:04:10)

Uvažene poslanice i poslanici,

Prije svega želim da vam se zahvalim na zaista konstruktivnim komentarima u dijelu koji se odnosi na predloženi tekst zakona i negdje ću pokušati da u tom dijelu i dam svoje odgovore.

Prije svega, osvrnuo bih se na pitanje uvažene poslanice Šćepanović koje se odnosi na to šta je do sada preduzeto u pogledu stvaranja kadrovskih kapaciteta za primjenu, kako je ona precizno navela, regulative o dostavljanju. Ja bih samo podsjetio da prije sam u stvari pomenuo da smo 2014. godine sačinili analizu na bazi koje smo i sačinili predlog navedenog zakona, što smo bili u obavezi radi usklađivanja sa predmetnim regulativama, a za koje bih podsjetio da će se primjenjivati nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju i ovakvim propisivanjem stvaramo sve neophodne uslove za njihovu nesmetanu implementaciju nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Kada je u pitanju, zaista je pitanje prije svega na mjestu i kada su u pitanju kadrovski kapaciteti osposobljenost zapravo institucija da sprovede ono što je predloženo u ovom zakonu, nesmetano da sprovede regulative Evropske unije ja bih istako da se sudovi i danas time bave, ali ne po osnovu obaveza po ovim regulativama nego međunarodne pravne pomoći u građanskim i u krivičnim stvarima. Sudovi i danas rade vrlo sličan posao koji ih čeka nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, a mi smo u Ministarstvu na bazi upravo ove analize iz 2014. godine sačinili novu analizu o neophodnim kadrovskim i administrativnim kapacitetima za nesmetanu primjenu predloženog zakona. Vrlo aktivno smo pristupili, vrlo posvećeno ovom poslu i nalazi iz te analize poslužili su nam kao dalji putokaz u pravcu osnaživanja i stvaranja svih neophodnih uslova za nesmetanu primjenu regulativa nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju.

Što se tiče pitanja uvažene poslanice Vuksanović Stanković da li vjerujem zaista da će se primjenjivati, da kažemo, ono rješenje koje predviđa postavljanje advokata za privremenog zastupnika po redosljedu sa spiska advokatske komore, ja ni sekundu ne sumnjam da će sud to primjenjivati. Negdje kao bivši praktičar sudije Osnovnog suda u Podgorici nijesam nikad imao dilemu da je redosljed sa liste jedini ispravan način ako već ne postoji neko tehnološko naprednije rešenje da bi se radilo, da kažemo, takođe ravnomjerno raspoređivanje, ali preko odgovarajućeg softvera. Pošto u ovom trenutku smo procijenili da takav softver do njegove nadogradnje u tom dijelu ne postoji smatrali smo da je postavljanje advokata za privremenog zastupnika po redosljedu sa liste ispravan način jednako kao što se to radi u predmetima pokrenutim radi utvrđivanja krivične odgovornosti određenih lica.

Kada je u pitanju oglasna tabla suda, takođe se odnosi na pitanje uvažene poslanice Vuksanović Stanković. Ja bih samo podsjetio da postoji obaveza dostavljanja obavještenja kako na mjestu u kome se nalazi prebivalište, odnosno boravište lica i to u poštanskom sandučetu, odnosno na drugom vidnom mjestu i na oglasnoj tabli suda.

Da li bi bila oglasna tabla suda garant uredne dostave sama po sebi, lično mislim da ne.

Dakle, sigurno ni ja kao pravnik i kao neko ko se vrlo aktivno bavi pravom u svojoj profesiji, ne bih išao do suda da vidim da li ima nešto vezano za bilo koji postupak, a što se može ticati mojih prava ili interesa, ali ostavljanje obavještenja upravo na adresi prebivališta odnosno boravišta stranke fizičkog lica kome se dostavljanje vrši je dovoljna garancija da to lice će zaista i uredno primiti pismo koje mu je upućeno.

Podsjetio bih samo na jednu prelaznu odredbu, da smo mi predvidjeli odloženu primjenu ovakvog zakonskog rješenja iz prostog razloga što sa ovim rješenjem dolaze i određeni rizici od neobaviještenosti građana o predloženom rješenju.

Dakle, onoj obavezzi da svako uredno prijavi promjenu prebivališta odnosno boravišta. Da prijavi svoje kretanje u zemlji u skladu sa propisima koje smo svi pomenuli u ...(Prekid)... koji uređuju prebivalište i boravište i da u tom periodu namjeravamo preduzeti niz aktivnosti u pravcu upoznavanja građana sa predloženim rješenjem kako eventualno ne bi neko pretrpio bilo koju štetnu posljedicu.

Ovo su dakle bila pitanja koja se odnose na predloženi tekst zakona. U konačnom samo bih još ponovio da predloženim zakonom stvaramo sve neophodne uslove za nesmetanu primjenu regulativa koje smo obavezni da primjenjujemo kao obavezujuće zakonodavne akte nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, a da smo predloženim rješenjima u dijelu koji se ne odnosi na regulative nastojali da dodatno unaprijedimo procesna rješenja i zakone o parničnom postupku, što je sve u pravcu zaštite prava i interesa građana.

Zahvaljujem se na podsjećanju ... (Prekid)...norma koja uređuje sporove male vrijednosti, troškovi u sporovima male vrijednosti.

Ja bih samo pošao od činjenice da Zakon o parničnom postupku sadrži posebni dio koji uređuje posebne postupke. U te postupke pored ostalog imate sporove male vrijednosti, privredne sporove.

Dakle, radne sporove i svi su oni regulisani posebnim normama. Lično smatram da ni jedan od sudija zaista ne smije doći u iskušenje da primijeni na spor male vrijednosti ono što se odnosi na radni spor jer postoje norme koje uređuju radne sporove. Predlagač je spreman da u saradnji sa ovim visokim domom zaista dodatno i precizira navedenu odredbu po potrebi da je dopuni, kako bi se otklonile sve potencijalne nejasnoće za njenu pravilnu praktičnu primjenu.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:10:54)

Hvala vam gospodine Smailoviću.

Prije nego što konstatujem pretres samo da napomenem da sam ja spriječen u mogućnosti da diskutujem na ovu temu. Podnio sam tri amandmana koji će sigurno biti možda i u duhu ovoga što smo govorili do sada. Posebno o izjednačavanju tog spora između države i lokalne samouprave i nadamo se da ćemo dobiti vašu pažnju za te amandmane.

Zato sada konstatujem da smo završili pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku o kojem ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice poslanice, kolege poslanici prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda koja glasi.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde i Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor.

Obaviješteni smo da ministar nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici pa će se pretres obaviti sa drugim ovlašćenim predstavnikom predlagača.

Izvjestioci odbora su: Andrija Popović, Zakonodavnog i Jovanka Laličić, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje?

Riječ ima Ibrahim Smailović.

IBRAHIM SMAILOVIĆ (02.04.19 15:12:32)

Hvala potpredsjedniče Skupštine .

Dakle, izmjenama i dopunama ovoga zakona pristupilo se iz istoga razloga iz koga se pristupilo izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Dakle, na bazi analize koja je sačinjena 2014.godine, a koja je ukazala na potrebe usklađivanja sa Evropskom pravnom tekovinom. Prije svega, predmetnim regulativama pristupilo se izmjenama i dopunama i ovoga zakona. U pitanju su tri regulative. To su regulativa o evropskom izvršnom nalogu, regulativa o evropskom platnom nalogu i regulativa o evropskom postupku u sporovima male vrijednosti.

Takođe i za potrebe izrade predloga ovoga zakona kao i kada je bio u pitanju Zakon o parničnom postupku, Ministarstvo pravde je formiralo radnu grupu u čijem sastavu su bili predstavnici svih relevantnih institucija kako bi predložili rješenja koja će biti u skladu sa evropskom pravnom tekovinom i kako bi smo dodatno preispitali sva ona pozitivno-pravna rješenja i Zakona o izvršenju i obezbjeđenju i potencijalno uticali u pozitivnom pravcu na unapređenje efikasnosti izvršnog postupka uz puno poštovanje i zaštitu prava interesa stranaka i drugih učesnika u postupku.

U ovom zakonu pored neophodnog usklađivanja sa navedenim regulativama izvršeno je preispitivanje ostalih odredaba zakona radi njihovog preciziranja dopune izmjene, a sve u pravcu daljeg unapređenja njihove praktične primjene i daljeg osnaživanja efikasnosti sistema izvršenja.

Ovdje bih posebno istakao tri važne izmjene i dopune u zakonu, a to je izvršenje koje se sprovodi na osnovu mjenice, zatim postupak javne prodaje putem javnog nadmetanja i posebno važnu glavu koja uređuje izvršenje kod oduzimanja i predaje djeteta od jednog roditelja drugom i vršenja roditeljskog prava.

Kako je radna grupa u svom sastavu imala i predstavnike sudstva, predloženo je da se glava koja uređuje oduzimanje i predaju djeteta i vršenje roditeljskog prava dodatno dopuni i precizira. S obzirom da postojeće odredbe nijesu na cjelovit način obuhvatile ovaj postupak prinudnog sprovođenja, a koji je napomenuo bih zbog njegove složenosti posebne važnosti i potrebe zaštite prava interesa djeteta u isključivoj nadležnosti suda.

Nijesu prenesene na javnog izvršitelja i u skladu sa tim predlogom, a imajući u vidu međunarodne standarde i najbolju praksu predložene su odredbe u posebnoj glavi koja uređuju ovu oblast.

Kada je u pitanju izvršenje na osnovu mjenice samo bih istakao da se u konkretnom radi o situaciji da se preciziranjem i dopunom postojećih odredaba kako izvršenje na osnovu mjenice kada su u pitanju fizička tako i pravna lica sprečavaju bilo kakve zloupotrebe bilo od strane onoga ko ima izvršnog dužnika koji bi imao interes da povuče sredstva sa svog računa za vrijeme isteka trajanja onoga roka od tri dana. Tako i od strane drugih koji sprovode izvršenje, a koji mu ne bi dozvolili onaj rok od tri dana da dobrovoljno izmiri svoje potraživanje i time smanji troškove izvršenja.

Kada je u pitanju prodaja putem javnog nadmetanja. Dakle, norma je dopunjena time što je predloženo da mora postojati srazmjera između posljednje objavljene cijene i naravno ponuđene cijene upravo u pravcu sprečavanja bilo kakvih zloupotreba i postizanja najbolje cijene nepokretnosti koja je predmet prodaje.

To je najkraće, samo bih još ponovio.

Ovim zakonom stvaramo sve neophodne uslove za nesmetanu primjenu predmetnih regulativa nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:16:59)

Zahvaljujem se direktoru Direktorata Smailoviću.

Pitam da li izvjestioci odbora žele riječ?

Nastavljamo sa redoslijedom prijava.

Prvo prijavljeni je kolega Željko Aprcović, poslije njega Miloš Nikolić, Draginja Vuksanović, Jovanka Laličić i Milorad Vuletić.

Poslaniče Aprcoviću imate riječ.

ŽELJKO APRCOVIĆ (02.04.19 15:17:27)

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi gospodine Smailoviću, predstavnici Vlade, kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Ja bih jednu zamjerku vama gospodine potpredsjedniče uputio što se tiče prethodne tačke koja se odnosila na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku da se poslanik udaljio od tačke dnevnog reda pri tom iznoseći određene kvalifikative u smislu da je ovaj parlament u kojem smo većinom svi mi zajedno sjedjeli, donosili papirčine unazad tri - četiri godine i da ovo suštinski predložene izmjene iz Zakona o parničnom postupku i Zakona o izvršenju i obezbjeđenju predstavljaju izmjene koje jesu kozmetičke i suštinski ništa u pravnom sistemu Crne Gore ne donose. Nije tako radi građana Crne Gore, znači Crna Gora je zajedno u ovome parlamentu donosila zakone, zakone koji su obezbjeđivali veći stepen svih sloboda ostvarenja, sloboda i prava svih građana Crne Gore i želio sam da podsjetim kolege poslanike i da kad smo donosili zakone vezano za Vrhovno državno tužilaštvo, Specijalno tužilaštvo, kada smo donosili Zakon o sudskom savjetu da smo zajednički koncipirali najkvalitetnije norme. Upravo sa željom da nema nejednakosti nepravde odnosno da iskorijenjeno na najbolji mogući nivo.

S toga se ne slažem apsolutno sa takvim kvalifikativima i pri tom podržavajući napore Ministarstva pravde da u dijelu kako se to u praksi iskristalisalo da predlog izmjena i dopuna Zakona o parničnom postupku i Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Bez obzira na činjenicu što je predstavnik Vlade Crne Gore gospodin Smailović istakao osnovne naznake zbog čega se dolazi do predloženih izmjena Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Želim da kratko naglasim da mi moramo da poštujuemo regulativne Evropske unije, ako ćemo u najskorijem mogućem periodu biti punopravna članica kao što je iskristalisano kroz dogovore sa Evropskim partnerima u smislu da će Crna Gora na putu ka Evropskoj uniji biti sigurno prva zemlja Zapadnog Balkana koja će biti punopravna članica Evropske unije.

Regulative moraju da budu dio unutrašnjeg zakonodavstva i moraju da se protežu na sve članice Evropske unije kada Crna Gora bude punopravna članica.

Zbog toga je bilo neophodno potrebno da usaglasimo regulativu o izvršnom nalogu, platnom nalogu i u sporovimo male vrijednosti koje se odnose na Zakon o izvršenju i obezbjeđenju i da zajednički probamo da uradimo po meni jedan ogroman pomak, pogotovu u dijelu koji se tiče postupaka koji se odnose na vršenje roditeljskog prava odnosno djece, kako i na koji način kvalitetnije da se uredi zakonskim rješenjima pri tom ne zanemarujući činjenicu da moramo da vodimo računa o interesu djeteta.

Sad po ovome što jesu predložene izmjene i dopune zakona sa dodatim novim članovima 238a i 238b imamo precizirano kako i na koji način se gledanje djeteta ostvaruje da sud prilikom predloga za izvršenje sudske odluke može da sprovede ročište na kojem će biti angažovan psiholog koji će pratiti samo to ročište i utvrditi koji su to najbolji interesi djeteta kako bi taj izuzetno kompleksan, mukotrpan postupak u smislu interesa djeteta obavio na njemu najpovoljniji način.

Takođe moram da kažem da ono što jeste pitanje svih pitanja što je odgovor dat kroz predložene izmjene i dopune Zakona o izvršenju i obezbjeđenju jeste pitanje ... Mi znamo da je dobrovoljni rok od tri dana dovoljno ostavljao prostora za manipulativne troškove, manipulativne radnje izvršnog dužnika na način da je rok od tri dana sasvim dovoljno dug, da se sredstva koja su trebala da budu izmirena sa putem mjenice, da su ta sredstva prebacivana na druge račune te je onemogućeno izvršnom povjeriocu da na kvalitetan način ostvari svoje prava kroz izvršenje i obezbjeđenje.

Na ovaj način imamo tu potpunu zaštitu pri tom ne zanemarujuću činjenicu da ukoliko treća strana podnese tužbu pred nadležnim sudom da se može prekinut postupak izvršenja i obezbjeđenja, pri tom što ta treća strana kao zainteresovana u tom postupku mora da obezbijedi dodatan nivo sredstava u formi jemstva kojim će, ukoliko ne uspije u tom postupku gdje je položeno jemstvo, to jemstvo biti iskorišćeno da bi se izvršni povjerilac naplatio kod svog potraživanja.

Kažem, ovo su izuzetno značajne izmjene jer upravo praksa što je gospodin Smailović i kazao u svom uvodnom obrazloženju je pokazala da su se sudovi suočavali pogotovu u dijelu koji se tiče prava roditelja odnosno ostvarivanja roditeljskih prava i predaje i gledanja djece koja nije omogućena odnosno nije moguće ostvariva zbog zakonskih rješenja koja nijesu išla ni u korist roditelja koje mu je to pravo dodijeljeno ni u korist same djece. Smatram da ćemo zajednički doprinijeti svojim glasom podržati predložene izmjene i dopune Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:23:09)

Hvala vam poslaniče Aprcoviću.

Iste vaše primjedbe koje ste mi uputili posebno u dijelu da sam dao riječ neproceduralno na zahtjev za ispunjavanje procedure poslanika, ali sam to u toku političkog dijaloga, koji je potreban ovdje, dao.

Sada nastavljamo dalje.

Kao što sam najavio poslanik Miloš Nikolić, neka se pripremi Draginja Vuksanović-Stanković.

MILOŠ NIKOLIĆ (02.04.19 15:23:40)

Hvala poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama o izvršenju i obezbjeđenju i prethodna dva govornika uvaženi gospodin Smailović, gospodin Aprcović su onako u sadržinskom smislu rekli koje su to ključne izmjene koje ovaj zakon donosi.

Podsjetio bih na činjenicu o kojoj smo govorili prilikom pređašnje tačke dnevnog reda kada je bilo riječi o izmjeni Zakona o parničnom postupku da je razlog za donošenje ovog zakona

usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije i u tom kontekstu iskoristit ću priliku da kažem nešta više o generalnom građanskom pravu u Crnoj Gori o onome gdje je ono danas jer da se podsjetimo i 1878.godine kadaimovinski zakonik na neki način ne mogu reći imali smo usklađivanje, mogu reći imali smo mnoge stvari po kojima smo imali značajan iskorak u odnosu na druge države Evropske unije. Ali tada smo u jednom dijelu kasnili za onim što su bile moderne građanske kodifikacije 19. vijeka.

Podsjetiću da je Francuska donijela građanski zakonik 1804.godine prvi u toj zlatnoj eri građanske kodifikacije 19. vijeka. Da je Austrija donijela 1811.godine, da je srpski građanski zakonik donešen 1844.godine, a da smo mi kod imovinskog zakona donijeli 1888.godine.

Dakle, da kažem uz određena kašnjenja dobili smo jedan tekst koji je značajno prevazilazio trenutak vremena u kojem je rađen i koji se izučavao znatno šire u odnosu ne samo na region i ovo područje nego i u odnosu na Evropu imali smo jedan dokument sa kojim sam zaista sa pravom ponosimo u onome što je pravna tradicija Crne Gore. Danas možemo reći da je građansko pravo u Crnoj Gori na dobrom nivou i ono što nas svakako raduje jeste radna grupa koju je formiralo Ministarstvo pravde za izradu novog građanskog zakonika Crne Gore.

Rekao bih da je riječ o jednom od najzahtjevnijih projekata u oblasti uopšte novotehnike ne samo kada je u pitanju Crna Gora nego na nivou nauke kada govorimo uopšte o normiranju jednog odnosa u jednoj državi. U jednom dokumentu normirati praktično svu građansku oblast i urediti odnose u jednoj tako složenoj oblasti koja je nepresušan izvor potencijalnih mogućnosti izbora odnosa jeste nešto što zaista nije lako i koliko je zapravo teško pokazuje i primjer Srbije koja zaista uz izvanredne stručnjake u dijelu građanskog prava već desetak godina radi na tom tekstu, negdje su sada pri kraju ali i dalje taj posao nije završen.

Dakle, taj posao sigurno u Crnoj Gori neće biti završen skoro. Veoma je važno da se on počeo, ali vjerujem da onda kada bude završen da će tekst građanskog zakonika nam moći poslužiti na čast da se sa pravom ponosimo onim što imamo u pravnom sistemu Crne Gore.

Crna Gora u širem kontekstu ima jedan dobar pravni sistem i rekao bih da bi naročito građanskom dijelu građanskog zakonodavstva na jedan efikasan i brz način, zahvaljujući i ovoj sprezi kako stoji između Ministarstva pravde i Parlamenta ali i ostalih sudionika u tom sistemu, na efikasan način pratimo ono što su društvene promjene i društvene potrebe u tom dijelu.

Nadam se da će to biti tako i u narednom periodu jer je upravo efikasno praćenje koraka sa onim što su realne potrebe prakse jedini način da se zadovolji zaštita na adekvatnom nivou u jednoj državi. Ali, vjerujem da će u materijalnom smislu prije svega, ali ako hoćete u apstraktnom pravnom smislu upravo građanski zakonik koji bi trebalo da objedini ovu oblast na pravi način biti najznačajniji iskorak u možda dosadašnjim kodifikacijama obnove nezavisnosti kada je riječ o uređivanju bilo koje oblasti naravno ne računajući Ustav koji je nešto drugo, ali građanski zakonik dobio je snažan iskorak za Crnu Goru i često volimo da kažemo za sebe ne zbog pretjerane zaljubljenosti u sebe već iz realnih parametara da smo lideri u regionu kada su u pitanju evropske integracije, kada je u pitanju životni standard, kada je u pitanju visina prosječne zarade, stopa rasta itd.

Kada je u pitanju pravna struka veoma je teško pohvaliti se tom kategorijom. Jer, nije mjerljiva i nije lako izmjeriti ko je lider u regionu kada je u pitanju pravna zaštita građana. Ali sam siguran da, nakon donošenja građanskog zakonika koje možemo očekivati za nekoliko godina uz predan rad na njemu i kvalitet ljudi koji na njemu rade, možemo očekivati da ćemo i u dijelu ukupne pravne zaštite pravnog sistema Crne Gore, iako smo to i danas ali i tada defakto sa papirom u ruci, moći da kažemo da zaista imamo jedan odličan pravni sistem i da sebi damo taj epitet ili kvalitet ne toliko koliko epitet, da zaista jesmo jedini u regionu i u tom dijelu.

Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:28:24)

Hvala poslaniče Nikolić.

Kao što sam najavio sada je poslanica Draginja Vuksanović-Stanković, neka se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

Uvaženi građani Crne Gore, pred nama je zaista jedan veoma važan zakon koji na mnogo potpuniji način objašnjava jednu vrlo složenu pravnu proceduru postupka izvršenja obezbjeđenja nego što je to dosadašnji Zakon o izvršenju i obezbjeđenju.

Ono što smatram kao vrlo bitno jeste činjenica da sam postupak izvršenja i obezbjeđenja treba da ima za cilj, po meni, ne samo da se izvršenje sprovede do kraja, već da se tokom tog postupka do samog ishoda vodi računa ne samo o zaštiti interesa povjerilaca, ovdje naravno isključujem ovo poglavlje koje se odnosi na zaštitu interesa djece, nego se više tiče izvršenja na nepokretnosti. Već treba voditi računa o interesima dužnika. Mislim da smo malo prestrogo postavili norme zakona u odnosu na interes dužnika jer znamo da smo i u praksi imali velike probleme i u ovoj Skupštini se puno raspravljalo o onima koji su bili korisnici kredita u švajcercima i znamo do čega je sve to dovelo.

Evo Srbija se sad suočava sa velikim problemima u tom dijelu, Crna Gora je uspjela da donošenjem posebnog zakona zaštiti te ljude koji su koristili kredit u švajcercima. Ali moramo priznati da naša zakonska rješenja u tom dijelu nijesu dovoljno zaštitila interese dužnika i mislim da to i ovim zakonom nije određeno u krajnjoj mjeri.

Kada govorimo o izvršenju i obezbjeđenju na nepokretnostima želim da povežem ovaj zakon sa vansudskom prodajom, naročito u dijelu hipotekovanja nepokretnosti. Ja vjerujem da i sami građani kada se pomene ovaj zakon u većini vide ne subjekta, građanina koji je uzeo kredit kod banke za ime obezbjeđenja tog kredita upisana je hipoteka najčešće na mjesto stanovanja ili na nekoj drugoj nepokretnosti.

Dolazimo do van sudskog postupka namirenja. Kako smo mi došli do van sudskog postupka namirenja. Prije van sudskog postupka namirenja hipotekarnog potraživanja imali smo Zakon o parničnom postupku koji je posebno regulisao Zakon o izvršnom postupku i pokazalo se da u tom postupku izvršenja, ukoliko dužnik ne izmiri dug prema banci u roku dospelosti, dolazi do namirenja potraživanja. Kako se namiruju potraživanja prema tim ranijim zakonima u dijelu sudskog namirenja hipotekarnog potraživanja?

Tačno je Zakon o izvršnom postupku postavio redosljed namirenja. Imamo stavku jedan, stavka jedan je bila troškovi postupka, stavka dva bila su u drugom redu država za namirenje poreza i doprinosa. Onda smo imali treći red namirenja gdje se namiruje dijete koje uživa pravo na alimentaciju. Zatim lica koja uživaju pravo na naknadu štete i hipotekarni povjerilac tj. banka nalazio se tek na šestom ili sedmom mjestu i kada hipotekarni povjerilac dođe na red da se namiri ili ne ostavlja ništa ili samo djelimično namiri svoje potraživanje.

To je na neki način ugrozilo i kreditiranje u Crnoj Gori. Sjećate se da je jedno vrijeme, što posljedica implementacije, što kao posljedica ovog načina namirenja redosljeda namirenja mi smo imali situacije da banke nijesu tek tako lako odobravale kredite građanima koji su imali potrebu da uzmu kredite. Zato se primjenom novog zakonskog rješenja, a to je da pored sudskog kao alternativu se uvede i van sudsko namirenje koje je automatski davala bankama prioritet u namirenju potraživanja. I sada imamo tu postupak koji je dosta ažuriran i dosta ubrzan i to zaista pozdravljam u tom dijelu, jer je to na neki način stvorilo osnovu da banke daju sada veći iznos kredita, veći broj kredita i da građani sada i lakše dolaze do kredita.

Međutim, ono što se dešava jeste da je kupovna moć samih građana dosta slaba. Dešava se da građani ne mogu da vrate svoje kredite u roku dospelosti. Mi smo hvala bogu uveli, i to pozdravljam, izvršitelje koji sad imaju značajnu ulogu u ovom pravnom sistemu i koji zaista doprinose ažurnosti u tom postupku izvršenja. Ali, mislim da trebamo voditi s obzirom na ekonomsku situaciju u društvu, a poučeni onim što se desilo sa korisnicima onih kredita u švajcercima, moramo voditi računa i u dužnicima u postupku.

Naročito kada dođe do prinudnog izvršenja na nepokretnosti koja predstavlja njihovo mjesto stanovanja i kada naprosto nepokretnost se stavlja i evo ovdje imamo i član 11 u članu 178 koji se mijenja i glasi da se javno nadmetanje počinje objavljivanjem početne cijene nepokretnosti ako najmanje jedan učesnik prihvati obavljene cijene obavlja se sljedeće o kojoj više od prethodne pričamo i sud. Odnosno javni izvršitelj je dužan da vodi računa da svako sljedeće povećanje cijene ne bude nesrazmjerno sa posljednjom obavljenom cijenom nepokretnosti, iz

prakse koju sam pratila jer sam se ovim bavila u okviru svoje doktorske disertacije. Utvrdila sam da bogami ova nesrazmjerno sa posljednjom obavljenom cijenom se zloupotrebljava i mi smo svi svjesni činjenice kad dođe do ovog konačnog izvršenja da zaista se te nepokretnosti daju pošto zašto.

Ja apsolutno kažem kao građanin ne bih se ustručavala da kupim nečiju nepokretnost naravno pod pretpostavkom da imam novac, ako imam saznanje da je taj neko došao do nepokretnosti krivičnom radnjom krivičnim djelom, ali bogami da kupite nečiju nepokretnost gdje se neko zadužuje da bi možda prehranio porodicu, pa ne može to da vrati, pa se ta nepokretnost da pošto, zašto. Zaista to je za veliko razmišljanje, da se ipak mora uvesti neka norma gdje dužnici neće moći da zloupotrijebe zakon, ali gdje se mora voditi računa. Evo ja sam prva bila za to da se ubrza taj postupak namirenja zbog kreditiranja od strane banaka. Ali moram ipak naći mjeru ovo bila jedna krajanost, a ovamo druga. O čemu još treba razmisliti, vrlo bitno pitanje o kojem treba razmisliti, o kojem Crna Gora čini mi se nije pavela računa Srbija davno jeste, a to je sad se dotičem izvinite izvršnog postupka, sudskog namirenja iako nije konkretna tema ovoga. A to je, da moramo staviti dijete koje uživa pravo na alimentaciju, prioritet može da se namiri ispred države za poreze i doprinose. Po meni niko u ovoj državi ne može imati prioritet u odnosu na dijete.

Znači, ako dođe do prirode prodaje nepokretnosti imamo različitih povjerilaca. Moramo kao što je Srbija uradila staviti dijete ispred interesa države za namirenje poreza i doprinosa i troškova postupka. Prvo dati djetetu ako taj roditelj duguje za alimentaciju dati djetetu, pa onda namiriti i troškove postupka i poreze i doprinose jer je najpreči u ovoj državi interes djeteta.

Samo još nešto pošto je u pitanju zaista interes djece, vidimo ovdje novo poglavlje ono je samo bilo taksativno navedeno u prethodnom Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju. Razumijem evo kolega je pominjao građanske zakonike sad se radi na građanskom zakoniku u svim državama počev od donošenja francuskog građanskog zakonika preko svih onih koje je kolega nabrojao do našeg Opšteg zakonika za Knjaževinu Crnu Goru. Uvijek su ti neki lični odnosi roditelja, djece, bez obzira što se radi o toj normi izvršnosti ... odnosa bili regulisani nekim posebnim zakonom, nikako u okviru građanskih zakonika.

Zato povedena time, zbog upravo interesa djeteta, pošto je ovo sigurno direktiva Evropske unije malo mi je, radi interesa djeteta, možda trebalo baš biti u Zakonu o izvršenju nešto od porodičnog zakona, pa nešto u odnosu održavanja ličnih odnosa roditelja i djece. Tu možda neku normu, da ipak ne dovodimo izvršenje predaje djeteta u isti ravan sa nepokretnostima. Da li je tu možda moglo se razmisliti mimo te norme Evropske unije regulative i tu možda naći isto neku mjeru. Tako da u suštini potpuno razumijem norme zakona.

Međutim, smatram kao neko ko se dugi niz godina bavi baš ovom problematikom da zaista treba povesti računa da ne idemo iz krajnosti u krajnost. Povesti računa o bankama kao hipotekarnim povjeriocima, a s druge strane zbog kamatnih topa, vi znate kakve su kamatne stope, kada se odobravaju krediti. Isto povesti u konačnome, naravno uz ažurnost postupka računa o interesima hipotekarnih dužnika.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:36:55)

Zahvaljujem.

Sada riječ ima Jovanka Laličić, nek se pripremi posljednji prijavljeni Milorad Vuletić.

JOVANKA LALIČIĆ (02.04.19 15:37:05)

Gospodine potpredsjedniče, uvažene kolege i kolegice, poštovani građani, uvaženi predstavnici Vlade,

U svojoj diskusiji ću se osvrnuti detaljnije na dio Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju o obezbjeđenju, tačnije na poglavlje 22 koje uređuje predaju i oduzimanje djeteta, održavanja ličnih odnosa sa djetetom.

Smatram da se ovim odredbama izlazi u susret potrebama prije svega sudske prakse. Kada je ova oblast u pitanju koriste se dobro uporedna iskustva, ali ono što je najvažnije po mom mišljenju da ova rješenja treba da u cjelosti zaštite prava i najbolje interese djeteta koje je na žalost, ne svojom voljom, dovedeno u vrlo delikatnu životnu situaciju. Jedan holistički pristup pravima djeteta čime se poštuju prava, interesi djece i praktično time pokazujemo i da uvažavamo i član 3 Konvencije o pravima djeteta u koje se pored ostalog navodi da u svim aktivnostima koje se tiču djece bez obzira da li preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tijela najbolji interesi djeteta biće od prvenstvenog značaja. U odnosu na važeći zakon ovo poglavlje je sada dopunjeno sa nekoliko novih članova kojima je detaljno uređena ova materija. Reći ću da je izvršni postupak strogo formalni postupak koji počiva na određenom broju načela među kojima i načelo formalnog legaliteta koji znači da izvršni postupak može pokrenuti isključivo lice koje je prema izvršnoj ispravi aktivno legitimisano da pokrene postupak. Međutim, ovdje se odstupa od tog načela. Imajući u vidu upravo navedeni holistički pristup, odnosno poštovanje najboljih interesa djeteta legitimaciju za podnošenje predloga za predaju djeteta ima ne samo roditelj kome je dijete povjereno na čuvanje nego i drugo lice, Centar za socijalni rad i organ starateljstva. Nadalje propisuje se kada se odlučuje o ovom predlogu da se mora voditi računa, ponovo ponavljam jer je jako važno, o najboljem interesu djeteta da se na ročište kao što je rekao kolega Aprcović može pozvati psiholog koga odredi organ starateljstva pa čak i vještak druge odgovarajuće struke. Njihova uloga je prosto da na najbolji način spriječe negativne reakcije djeteta na stres, da vide kakve su emocionalne veze i odnosi roditelja i djeteta i da obave informativno savjetodavni razgovor sa roditeljem ne bi li možda pristao i privolio se da dobrovoljno preda dijete, a na taj način da se izbjegnu traume koje su neminovne kada se prinudno oduzima dijete. Sud može odrediti i sprovesti izvršenje radi predaje djeteta bez obzira da li je odlukom o vršenju roditeljskog prava naložena predaja i ono što je bitno ta predaja se može odnositi i odrediti ne samo prema licu na koje se ova odluka odnosi nego i prema licu od čije volje zavisi predaja i prema svakom licu kod koga se dijete zatekne. Ovako formulisane odredbe, po mom mišljenju, ukazuju da je prilikom njihovog koncipiranja veoma pažljivo konsultovana praksa i da je u pitanju bio jedan multidisciplinarni pristup ovoj problematici.

Kada su u pitanju sredstva izvršenja ona mogu biti prinudno oduzimanje i predaja djeteta, novčana kazna. Međutim, višedecenijska sudska praksa u Crnoj Gori je pokazala da je novčana kazna potpuno nedjelotvorna i da ona gotovo ništa ne znači, da roditelji nastavljaju da na svaki način onemogućavaju lični kontakt djeteta sa drugim roditeljem. Stoga se ovim predlogom uvodi kazna zatvora što uostalom poznaje i uporedna praksa, ali ovo sredstvo nadam se da će imati prije svega snažan psihološki efekat i da će dovesti do efikasnog izvršenja i zaštite interesa djeteta, a da neće biti potrebe stvarno da se ona i realizuje u praksi.

Završavam, iako u ovom postupku važi načelo hitnosti zakonom su definisane jasno razrečena dva slučaja sprovođenja izvršenja kada se dijete predaje odmah ili u određenom roku. Kada je u pitanju održavanje ličnih odnosa djeteta sa roditeljem zakon sadrži upućujuću normu pa i u ovom slučaju kao i kad je u pitanju predaja oduzimanja djeteta sudu stoje na raspolaganju iste mogućnosti da zakaže ročište, da pozove psihologa, vještaka, stranke i da procijeni konkretno svaki slučaj i okolnosti njegove.

Na kraju puna podrška ovakvim rešenjima i cijelom zakonu koji znači unapređenje ove materije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:42:07)

Zahvaljujem poslanice Laličić.
Poslanik Milorad Vuletić je zadnji prijavljeni.
Poslaniče Vuletić, imate riječ.

MILORAD VULETIĆ (02.04.19 15:42:19)

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnice predlagača materijala gospodine Smailoviću,

Vežano za izmjene i dopune Zakona o izvršenju i obezbjeđenju dosta toga je rečeno. Ono što je predmet moga interesovanja je to da malo analitičnije i kroz podsjećanje, kroz neki kratki istorijat dam svoj doprinos i prilog na raspravu o ovoj temi.

Mi koji malo duže sjedimo u poslaničkim klupama sjećamo se da je shodno akcionom planu za implementaciju vladine strategije reforme pravosuđa za period 2007-2012. godina u okviru reforme postojećeg zakonodavstva u oblasti izvršenja ova skupština tokom 2011. godine usvojila Predlog zakona o izvršenju i obezbeđenju i Zakona o javnim izvršiteljima. Na taj način zaokružena je reforma, rekao bih, izvršnog postupka i učinjen bitan iskorak ka efikasnijem i konkretnijem eliminisanju poslovnih barijera i obezbjeđivanju boljih uslova za unapređenje poslovnog ambijenta. Uvođenje javnih izvršitelja u pravni sistem države s razlogom se očekuje i traži da sudovi rade efikasnije, brže i rasterećenije, te da se postupci izvršenja sudskih odluka obavljaju efikasnije, stručnije i profesionalnije. Dosadašnja primjena Zakona o izvršenju i obezbeđenju u praksi pokazala je neke nedostatnosti i nepreciznosti pa nije ni čudo što je na njemu intervenisano putem izmjena i dopuna pojedinih odredbi 2014, 2015. i 2017. godine. Isto tako predloženim izmjenama i dopunama ovog zakona o kojima danas vodimo raspravu nude se nova rešenja koja imaju za cilj da unapređenjem postupka izvršenja se ostvari pozitivan uticaj na građane i privredu i na efikasnost funkcionisanja građanskog pravnog izvršenja.

Ovim izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbeđenju vrši se usklađivanje, kao što smo čuli, sa regulativama Evropskog parlamenta i Savjeta radi stvaranja uslova za njihovu nesmetanu primjenu nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Izvršeno je i usklađivanje sa Zakonom o upravnom postupku i unaprijeđena su postojeća zakonska rješenja koja se odnose na dopunu sredstava i predmeta izvršenja, sprovođenja izvršenja na osnovu mjenice kada su u pitanju fizička i pravna lica, pomoć policije kroz sprovođenje izvršenja, odlaganje izvršenja na predlog trećeg lica, vrijeme za koje se odlaže izvršenje i izvršenje na štednom ulogu i javno nadmetanje kod prodaje nepokretnosti lica koja ne mogu biti kupci nepokretnosti na javnom nadmetanju, uklanjanje pokretnih stvari kod ispražnjavanja i predaje nepokretnosti i predaje oduzimanja djeteta i održavanje ličnih odnosa sa djetetom.

Najbitnije novine u zakonu ogledaju se kroz predloge rešenja o izvršenju donesenog na osnovu mjenice prema kojem banka prethodno blokira račun izvršnog dužnika dok se prenos sredstava sa računa vrši tek po naknadnom nalogu javnog izvršitelja kao izvršenja koje se odnose na izvršenje na štednom nalogu izvršnog dužnika kao fizička lica na dan isteka roka o oročavanju sredstava ili privremenog razročavanja sredstava nesumnjivo će doprinijeti izvjesnoj i efikasnijoj naplati potraživanja izvršnih povjerilaca u stvaranju povoljnijeg ambijenta za nova investiciona ulaganja. Unapređenje zakonskih rešenja kod predaje i oduzimanja djeteta i održavanja ličnih odnosa sa djetetom za očekivati je da će se time pozitivno uticati ...(Prekid)... postupci oduzimanja i predaje djeteta(Prekid)... u interesu djeteta. Posebno će kazna zatvora kao sredstva izvršenja imati prvenstveno efekat psihološke reakcije na izvršenju dužnika.

Završavam - u izradi ovog zakona pored ostalih eksperata vidan doprinos dali su predlozima i sugestijama Udruženje banaka Crne Gore kako sam vidio u izvještaju, zatim službenica kancelarije za Evropske integracije i Komora javnih izvršitelja što ulijeva nadu i povjerenje da je pred nama kvalitetan, sveobuhvatan i dobar propis koji će primjenom u praksi to i pokazati. Zato isti podržavam i predlažam da ga Skupština usvoji. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:48:16)

Zahvaljujem se poslaniče Vuletić.

Da li još neko od poslanika želi riječ?

Pošto ne pitam predstavnika Vlade da li želi zavšnu riječ.

Izvolite.

Riječ ima Ibrahim Smailović.

IBRAHIM SMAILOVIĆ (02.04.19 15:48:34)

Uvažene poslanice i poslanici,

Prije svega moram da istaknem da me posebno raduje zato što je u fokusu današnje rasprave u izmjenama i dopunama predmetnog zakona bio upravo dio zakona koji se odnosi na djecu, negdje kao po prirodi nezaštićene subjekte kojima moramo posvetiti naročitu pažnju i zaista negdje u svemu dijelim Vaše mišljenje kada je u pitanju zaštita prava interesa djece, a prije svega obezbjeđenje holističkog pristupa u pravcu obezbjeđenja najboljeg interesa i zaštite prava djece. Kada je u pitanju položaj izvršnog dužnika u samom izvršnom postupku na koju temu je širu elaboraciju dala uvažena poslanica Vuksanović-Stanković posebno bih istakao da smo prilikom koncipiranja predloženih rješenja vodili računa ne samo o efikasnosti izvršnog postupka, što podrazumijeva naplatu potraživanja, odnosno sprovođenje izvršenja u korist izvršnog povjerioca, već ste istovremeno jednako tako vodilo i računa o zaštiti prava interesa izvršnog dužnika kao stranke u postupku, kao i drugih učesnika u izvršnom postupku. Dakle, očekujemo da će implementacijom predloženih izmjena i dopuna predmetnog zakona obezbijediti se unapređenje efikasnosti izvršenja uz istovremenu zaštitu prava interesa i izvršnog povjerioca. Posebno bih se zahvalio svim diskutantima koji su pomenuli izradu građanskog zakonika kao jednog izuzetno važnog i zahtjevnog posla, koji je povjeren Komisiji za izradu građanskog zakonika i ovom prilikom Vas obavještavam da komisija vrlo aktivno i posvećeno radi na realizaciji povjerenog zadatka. U konačnom još jednom bih se zahvalio svim diskutantima. Kako se radi o Zakonu o parničnom postupku tako i o Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju, vrlo važnim procesnim zakonima koji uređuju vrlo važne oblasti sa kojima svi kao građani dolazimo u dodir danas ili sutra i očekujemo da će predložena rješenja doprinijeti daljem unapređenju i parničnog postupku i postupka izvršenja i obezbjeđenja. Vjerujemo da smo predloženim rješenjima stvorili sve neophodne uslove za nesmetanu implementaciju predmetnih regulativanakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, zašto smo dobili i pozitivno mišljenje Evropske komisije. Hvala još jednom.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:51:35)

(Nema tona)

DRAGAN PEJANOVIĆ (02.04.19 15:53:11)

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi poslanici, drage kolege,

Važeći Zakon o detektivskoj djelatnosti donijet je 2005.godine, to je dovoljan razlog da danas pred Vama imamo novi Zakon o detektivskoj djelatnosti. Jedan dio izmjene i dopuna urađen je 2011.godine, ali u međuvremenu razvojem društvenih odnosa javlja se potreba za savremenim uređenjem ove oblasti, za dopunom određenih normativno pravnih rješenja i generalno za normativno pravnim uređenjem ove materije na jedan savremeni i kvalitetniji način. U odnosu na dosadašnja zakonska rješenja jasnije su postavljeni i precizirani uslovi kako za izdavanje odobrenja za obavljanje detektivske djelatnosti tako i uslovi za odgovorno lice u pravnom licu. Takođe, uređen je postupak podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja, kao i situacije u kojima se to odobrenje oduzima. Kao novina u odnosu na važeće zakonsko rješenje uvodi se obavezno osiguranje od profesionalne odgovornosti, čime se štite lica koja su korisnici usluga pravnih lica, koja obavljaju detektivsku djelatnost od eventualne štete koja može nastati vršenjem detektivskih poslova. Takođe, propisana je i obaveza vršenja poslova uz posebno punomoćje izdato od stranke koja mora biti ovjerena u skladu sa zakonom dok su detektivski poslovi u odnosu na dosadašnja zakonska rješenja preciznije određeni i jasno postavljeni.

Novina je da se detektivski poslovi vrše na osnovu plana aktivnosti koji sačinjava detektiv. U cilju zaštite ličnih podataka koje dektetiv prikuplja i obrađuje tokom vršenja dektetivskih

poslova pribavljen je mišljenja Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, čime su odredbe u predlogu zakona koje se odnose na prikupljanje informacija uvid u lične i druge podatke u potpunosti saglasne sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Takođe, i sa aspekta bez zaštite ličnih podataka Evropska komisija je dala pozitivno mišljenje na tekst predloga ovog zakona. Posebna novina je da je članom 29 predloga zakona propisana mogućnost rješavanja detektivskih poslova na teritoriji Crne Gore, od strane detektiva od drugih država, država članica Evropske unije odnosno ugovornica ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Razlog potpisivanja ove norme jeste obaveza transponovanja direktive uslugama na unutrašnjem tržištu, i na ovaj segment predloga zakona Evropska komisija je dala pozitivno mišljenje.

Uz zahvalnost za vašu pažnju i za saradnju u pripremi ovog zakona vjerujem da ćete podržati predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 15:55:47)

Hvala vam.

Imamo dva prijavljena, a to je Milorad Vuletić i kolega Željko Aprcović.

Moram pitati da li izvjestioci odbora žele riječ. Ne.

Onda dajem riječ kolegi Vuletiću.

Izvolite, imate riječ.

MILORAD VULETIĆ (02.04.19 15:56:12)

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući, pozdrav za sve prisutne, uvažene građane, naravno za uvaženu gospodu Dragana Pejanovića i Safeta Koraća kao predlagača ovog zakona.

Dakle, kao što smo i čuli donošenje Zakona o detektivskoj djelatnosti iz 2005. godine, pravno je uređen jedan novi segment zaštite građana. Tada započeti trend privatizacije obezbjeđenje i zaštite građana, i sve veći razvoj u toj oblasti zahtijevaju uslovno faktičko postojanje Agencije za pružanje detektivskih usluga. Sticanjem nezavisnosti i donošenjem Ustava Crne Gore dobila je zadatak da uskladi odredbe pozitivnih pravnih propisa sa najvišim ravnim aktom i sa novim zakonom. Takođe, je i proces evropskih integracija zahtijevao poboljšanje standarda u ovoj pravnoj oblasti. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o detektivskoj djelatnosti iz 2011. godine, uređene su i uvedene novine u ovu pravnu oblast u cilju obezbjeđenja potpune pravne sigurnosti građana, bolje povezivanje privrednih subjekata iz Crne Gore. Poboljšani su i standardi u pogledu implementacije zaštite ljudskih prava i sloboda, prilikom obavljanja detektivske djelatnosti u dijelu zaštite dostojanstva, ugleda, časti i privatnosti lica. Razlog za donošenje ovog zakona je potreba za detaljnijim, preciznijim uređenjem detektivskih poslova i cjelokupnog rada detektiva, naročito u onom dijelu koji je u dosadašnjoj praksi izazivao nedeoumice, a koje su vodile pravnim prazninama i nedorečenostima.

Dakle, ovim aktom pokušava se na cjelovit način urediti ova pravna oblast, detektivska djelatnost koja je u Crnoj Gori, reklo bi se, još slabo razvijena, a na putu evropskih integracija svakako joj predstoji dalji razvoj sa povećanjem broja lica koje će se baviti ovom djelatnošću. Konceptijski i sadržajno Predlog zakona je sistematizovan u osam poglavlja. Osnovni dakle, pored osnovnih odredbi detektivski poslovi i detektivska djelatnost u vršenju detektivskih poslova prava i dužnosti detektiva, detektivska legitimacija, evidencija, nadzor i kaznena odredba. Zakonom su propisani uslovi koje moraju ispunjavati privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici za obavljanje detektivske djelatnosti u odnosu na dosadašnja zakonska rešenja jasnije su postavljeni i precizirani uslovi kako za izdavanje odobrenja, tako i uslovi za odgovorno lice u pravnom licu. Uređeni postupak podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja kao i situacije u kojima se to odobrenje oduzima kao novina u odnosu na važeće zakonsko rešenje uvodi se posebno osiguranje od profesionalne odgovornosti, čime se štite lica koja su korisnici usluga, pravnih lica koja obavljaju djelatnost detektiva od eventualne štete koja može nastati vršenjem detektivskih poslova. Detektivski poslovi se mogu isključivo vršiti na osnovu ugovora zaključenog

između pravnog lica koje obavlja detektivsku djelatnost i stranke.

Izdvojio bih kao najbitnije po meni što prilikom vršenja detektivskih poslova, detektiv ne smije da vrši, ne smije da ometa državne organe, organe državne uprave, organe lokalne uprave u vršenju poslova iz njihove nadležnosti. Ne smije vršiti policijske poslove, vojno obavještajne i kontra obavještajne poslove i poslove nacionalne bezbjednosti. Detektivski poslovi propisani su članom 20 Predloga zakona i ono što je bitno to je da podaci koji su obrađeni u vršenju detektivskih poslova ne mogu se ustupati trećim licima, niti javno objavljivati osim u slučajevima propisanim zakonom. Detektiv ...(Prekid)... sa koje se goni...(Prekid)... izvinjavam se, policiji ili državnom tužiocu, detektiv u vršenju poslova ne smije da nosi vatreno oružje, upotrebljava druga sredstva prinude niti da vrši posmatranje, praćenje i fotografisanje suprotno članu 23 ovog zakona. Sve u svemu radi se o vrlo interesantnom zakonskom Predlogu čija će primjena u praksi u mnogome ukazati na opravdanost pojedinih rešenja koja se predlažu u cilju stvaranja optimalnih pretpostavki i uslova za bavljenje ovom djelatnošću zbog čega ću ovaj zakon i podržati i predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:02:07)

Zahvaljujem se kolegi Vuletić.
Poslanik Željko Aprcović ima riječ.

ŽELJKO APRCOVIĆ (02.04.19 16:02:17)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi predstavnici Vlade, gospodin Pejanović sa saradnikom Koraćem, kolegince i kolege poslanici i uvaženi građani Crne Gore,

Očigledno da ovaj zakon nije izazvao pretjerano interesovanje kolega poslanika što se tiče detektivske djelatnosti kao da je sve poznato kolegama i poslanicima. Međutim, nije mi želja bila i kao predsjednika matičnog odbora, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu da olako pretrčimo preko članova, odnosno predloženih zakonskih rešenja iz prostog razloga što smatram da i ono što se u ranijem periodu izkristalisalo kroz Zakone o detektivskoj djelatnosti da je upravo i zakonom i otklonjeno. Od uvaženog gospodina Pejanovića smo čuli da važeće zakonsko rešenje iz 2005.godine da su izmjene i dopune Zakona bili 2011. godine i da su društveno ekonomski odnosi i pristup Crne Gore po ovom dubokom uvjerenju koji je tu na pragu natjerali da uradimo cjelovitija rešenja koji ćemo na potpuno precizniji, kvalitetniji način u odnosu na ono što jesu postojeća precizirati detektivsku djelatnost. Pri tom ne zanemarujući ono što jeste cilj i suština duha ovoga zakona da se ljudska prava i lične slobode maksimalno zaštite zakonskim rešenjima.

Ovo pričam iz prostog razloga što određene norme u ovome zakonu tačno propisuju kako i na koji način se detektiv, odnosno preduzetnik, odnosno privredno lice koje se bavi detektivskom djelatnošću odnosi prema ličnim podacima. Znači da ovaj zakon prepoznaje tu potrebu da ono što jesu osnovna ljudska prava i slobode treba zaštititi i ono što je jako bitno u predloženom zakonskom rešenju jeste da detektiv mora da čuva tajnu. On je dužan da to uradi iz prostog razloga da bi zaštitio sve one podatke, činjenice, informacije koje svojim radom u toj djelatnosti saznaje.

Ono što bih želio da kažem da je posebno dobra zakonska norma koncipirana da se između detektiva koji obavlja detektivsku djelatnost bez obzira da li se radilo o privrednom subjektu, o drugom nekom pravnom licu ili preduzetniku i korisniku usluga da se sklapaju ugovori. Ugovor je tačno precizno definisan kako i na koji način se sklapa, pri tom uzimajući u obzir činjenicu da je onaj korisnik usluga detektivske agencije dužan da potpiše punomoćje u skladu sa posebnim zakonima koji tretiraju ovjeru potpisa.

Moram da kažem da su interesi klijenta koji treba da dobije određenu detektivsku uslugu zaštićeni i kroz obavezno osiguranje i po tom principu biće zaštićen krajnji klijent u smislu ostvarenja onih prava koje se detektivska organizacija, odnosno detektivska agencija obavezala ugovorom sa njim da će ispuniti. Moram da kažem takođe da ono što jeste u prethodnom periodu

za mene je jako simptomatično bilo da gospodin Korać je kazao na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu da mi imamo sad jednog ili dva detektiva. Ne znam koliko ima detektiva na nivou Crne Gore, da smo ovdje ovim zakonskim rešenjima predvidjeli kako i na koji način se registruje djelatnost, koji su to uslovi za registraciju detektivske djelatnosti i kako prestaje, odnosno kako se gubi licenca za obavljanje detektivske djelatnosti.

Na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu takođe smo razjasnili zbog čega se licenca za obavljanje te djelatnosti daje na ograničen rok, odnosno oročen rok iz razloga što smatramo da će upravo i neka nova dešavanja, društveno ekonomski odnosi, pristup Crne Gore Evropskoj uniji usloviti da dođu i neka nova implementirana rešenja koja će biti upodobljena sa najboljom evropskom tekovinom.

Moram da istaknem da su dobro precizno definisane norme i u dijelu koji se tiče stranih detektiva koji mogu da obavljaju djelatnost na nivou Crne Gore i mislim da je to jedna dobra norma iz prostog razloga što će i detektivi koji budu ispunili uslove shodno zakonu imati mogućnost da kada Crna Gora bude punopravna članica Evropske unije obavljaju detektivski posao i na nivou Evropske unije. Ono što jesu ograničenja da bi to predstavili građanima što je kolega Vuletić istakao u svojoj diskusiji jeste ograničenja da detektivi nisu osobe koje mogu da obavljaju poslove iz nadležnosti policije, kontra obaveštajnih službi, vojno obaveštajnih službi da oni imaju...(Prekid)... određen opseg svoga rada, obuhvat svoga rada i da te sve činjenice, informacije koje prikupe tokom obavljanja detektivske djelatnosti moraju da sačuvaju za sebe.

Za kraj, bez obzira što sam prekoračio vrijeme, želim da kažem što je za mene impozantno da svi detektivi moraju da budu saradnici državnih organa u smislu i Policije i Tužilaštva da prijave eventualno otkrivena krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti i s te strane mislim da će imati svoju važnu ulogu predupređenju svih onih štetnih stvari koje jedno društvo mogu da pogode. Smatram da će kolege poslanici, bez obzira što nas je malo u plenarnoj sali, podržati predloženi tekst zakona o detektivskoj djelatnosti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:08:14)

Zahvaljujem, poslaniče Aprcoviću.

Pitam da li još neko od poslanika želi riječ?

Pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ?

Pošto ne, konstatujem da smo završili pretres o Predlogu zakona o detektivskoj djelatnosti o kojoj ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovani poslanici i poslanice, sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda. Po dogovoru tačka 8, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore neće se danas raspravljati već u četvrtak zbog razloga da predlagač bude tu.

Sada prelazimo na 9. tačku po prečišćenom dnevnom redu, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Dragica Sekulić, ministarka ekonomije i Marko Radulović, generalni direktor Direktorata za energetska efikasnost koga pozdravljam. Obaviješteni smo da ministarka nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici, pa će se pretres obaviti s drugim ovlašćenim predstavnikom predlagača. To danas prelazi u tradiciju, evo već treći zakon da na isti način raspravljamo. Da vam saopštim ko su izvjestioci odbora. To je Danijel Živković ispred Zakonodavnog i Ana Nikolić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade da li želi dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima gospodin Marko Radulović.

MARKO RADULOVIĆ (02.04.19 16:09:50)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana gospodo i gospođe poslanici,

Ukratko bih htio da se osvrnem da smo Zakonom o energetskej efikasnosti iz 2010. po prvi put pravno uredili oblast energetske efikasnosti u Crnoj Gori, a što je značajnije unaprijeđeno zakonskim rješenjem iz 2014. godine, Zakonom o efikasnom korišćenju energije. Cilj predmetnih izmjena i dopuna Zakona o efikasnom korišćenju energije je dodatno usklađivanje s EU pravnim okvirom u oblasti energetske efikasnosti, unapređenje pravnog okvira i za primjenu podzakonskih akata.

Naime, preuzete međunarodne obaveze po osnovu članstva u energetskej zajednici i na osnovu procesa pristupanja Evropskej uniji iziskuju konstantno praćenje i usklađivanje nacionalnih zakonodavstava s pravnim okvirom Evropske unije. Izmjene ključnih direktiva za ovu oblast na nivou Evropske unije se dešavaju svake dvije, tri godine i potrebno ih je na odgovarajući način uvažiti na nacionalnom nivou.

S druge strane, u prethodnom periodu primijećeno je da Zakonom o efikasnom korišćenju energije nisu u potpunosti na odgovarajući način uređena sva pitanja, odnosno da postoje problemi u implementaciji određenih zakonskih odredbi. Ovo se naročito odnosi na dosadašnje nedovoljno definisane obaveze subjekata javnog sektora, a što za posledicu ima nezadovoljavajući stepen energetske efikasnosti u objektima javnog sektora.

Takođe, nepostojanje odgovarajuće inspeksijske službe u Upravi za inspeksijske poslove završen je nadzor nad primjenom Zakona o efikasnom korišćenju energije i imalo je za posledicu nedoslednu primjedbu odredaba zakona od strane relevantnih subjekata. Ovako stanje stvari, kao i dalji razvoj pravnog okvira na nivou Evropske unije zahtijevalo je odgovarajuću reakciju Ministarstva ekonomije. S toga su u 2018. godini pripremljene izmjene i dopune Zakona o efikasnom korišćenju energije čiji je predlog Vlada usvojila na sjednici 20. decembra.

Ovim izmjenama i dopunama se poboljšava postojeći pravni okvir u oblasti energetske efikasnosti i to, prije svega, kroz usaglašavanje sa zahtjevima osnovne EU direktive za oblast energetske efikasnosti koju je Crna Gora u obavezi da transponuje po osnovu članstva u energetskej zajednici i to u dijelu uvođenja obaveze uspostavljanja centralizovanog izvještavanja o realizaciji mjera energetske efikasnosti i uštede energije od strane subjekata prepoznatih zakonom i izrade posebne studije za unapređenje energetske efikasnosti u zgradama u Crnoj Gori. Usaglašavanje s direktivom 2006/123 o uslugama na unutrašnjem tržištu u dijelu vršenja djelatnosti energetskih ... od stranih lica, primjena navedenih odredbi predviđena je nakon pristupanja Crne Gore Evropskej uniji. Jasnije definisanje zakonskih zahtjeva, procedura, prava i obaveza subjekata javnog sektora, naročito u dijelu uspostavljanja sistema upravljanja energijom tzv. energetskeg menadžmenta s ciljem sistemskog postupnog planiranja, sprovođenja i praćenja mjera energetske efikasnosti, kao i izvještavanja o postignutim rezultatima. Uspostavljanje inspekcije za energetske efikasnost, u cilju boljeg sprovođenja zakonskih odredbi i kontroli ispunjenja obaveza od strane subjekata prepoznatih zakonom. Poboljšanje pravnog osnova za bolju primjenu postojećih i donošenje budućih podzakonskih akata, a posebno po pitanju uređenja problematike označavanja energetske efikasnosti i ... proizvoda ... potrošnji energije. U procesu izrade podzakonskih akata kojima se uređuje označavanje energetske efikasnosti i sprovođenje zahtjeva ... koji utiču na potrošnju energije uočene su određeni nedostaci postojećeg zakonskog okvira uglavnom po pitanju pravnog osnova koji su u znatnoj mjeri otežali proces usklađivanja sa zakonima Evropske unije. Sprovođenje mjera inspeksijskog nadzora na tržištu. Hvala, gospodine potpredsjedniče. Toliko u uvodnom dijelu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:14:11)

Zahvaljujem i ja vama, gospodine Raduloviću.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ? Da, žele.

Riječ ima koleginka Ana Nikolić ispred Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

ANA NIKOLIĆ (02.04.19 16:14:27)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Predlažem da kao izvjestilac iskoristim svoje vrijeme za upoznavanje kolega iz Skupštine i građana Crne Gore, a isto tako i predlažem da nastavim kao diskutant ukoliko se vi slažete. Zahvaljujem.

Poštovane kolege, predlagači, građani Crne Gore,

Ovo je vrlo važan zakon, naravno izmjene i dopune Zakona za Crnu Goru, za građane, za privrednike u Crnoj Gori. S obzirom da se radi o tako važnoj temi, želim prvo reći da prije matičnog odbora na kome su izmjene i dopune ovog zakona bile razmatrane, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet organizovao je i konsultativno saslušanje Ministarstva ekonomije na temu - stanje u oblasti energetske efikasnosti i svi projekti koji se u tom domenu rade, a u svjetlu i susretu ovim izmjenama i dopunama Zakona.

Konsultativno saslušanje je održano 25. marta, bilo je jako uspješno. Pored resornog ministarstva bili su prisutni i članovi i predstavnici Zajednice opština Crne Gore, nevladin sektor i bila je prisutna ispred GIZA, Regionalni fond za energetiku i za energetske efikasnosti ispred GIZA. Definitivno smo na tom saslušanju čuli jako puno informacija šta sve Ministarstvo ekonomije u svom domenu radi u oblasti energetske efikasnosti i projekata koji se tu implementiraju. Tu nam je već pojašnjeno i objašnjeno sve prednosti i benefiti ovih dopuna zakona koji treba da ima ovaj zakon koji danas ovdje raspravljamo u Skupštini. Tako da 28. marta kada je i bio matični odbor za raspravu ovog zakona, maltene nismo imali nepoznanica tako da smo se onda vrlo lako svi jednoglasno izjasnili pozitivno o ovom zakonu, svih sedam članova se tako izjasnilo i želi da predloži ovaj zakon Skupštini na usvajanje.

Da se radi o jednom jako bitnom zakonu govori i to da energetika pored turizma o kojem smo danas jako puno ovdje čuli zajedno i s poljoprivredom, predstavlja jedan od najvažnijih stubova dugoročnog razvoja Crne Gore i to stabilnog razvoja Crne Gore. Da je energetika upravo jedan takav stub pokazuju i tri glavna prioriteta koje Crna Gora ima u sektoru energetike, a to su sigurnost u snabdijevanju energentima svojih građana, razvoj konkurentnog tržišta energetike i održivi energetske razvoj. Prioriteti se u Crnoj Gori ne sprovode u jednom zatvorenom sistemu već su uvezani kroz sistem energetske zajednice ...(Prekid) zbog zajedničkog funkcionisanja energetske sektora na Balkanu. Upravo na ovaj način omogućeno je unošenje energetske politike Evropske unije u zemlje koje nisu još članice Evropske unije, što je dobro jer nam je na taj način omogućena implementacija

... Evropske unije, zakonskih standarda iz ove oblasti koja je jako važna, tako da možemo slobodno reći i na tom konsultativnom saslušanju se i zaključilo pogotovo od nevladinog sektora da je energetika upravo ta oblast gdje smo najviše involvirani u legislativi Evropske unije. Njihove direktive iz energetske efikasnosti su nam jako dobro poslužile kao izvrsna podloga za donošenje strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine kao strateškog dokumenta, a naravno i donošenje seta zakona i podzakonskih akata iz ove oblasti.

Danas ovim zakonom imamo kvalitetnije definisanu oblast energetske efikasnosti, odnosno efikasnog korišćenja energije u sektoru finalne potrošnje, ali mnogo lakše primjenljivi zakon u praksi i u stvarnom životu. Energetska efikasnost nema alternativu jer se najracionalnija valorizacija energije dobija upravo smanjenjem tehnički neopravdanih gubitaka. Do energetske efikasnosti dolazimo uglavnom u dva pravca, a to je ostvarivanjem odgovarajućih mjera i drugi to je način ponašanja.

Kad govorimo o mjerama, najvažnije mjere kad su u pitanju energetska efikasnost, jesu mjere koje se primjenjuju iz oblasti upotrebe obnovljivih izvora energije, iz oblasti dobre izolacije objekata, iz oblasti stolarije, efikasne stolarije na svim objektima koji se grade i upotreba uređaja sa većim stepenom korisnog dejstva. Sve ove mjere zajedno treba da donesu upravo do toga da se energija na efikasan način koristi. Mjere su namijenjene svim pravnim licima u javnom i privatnom sektoru, naravno i fizičkim licima u mjeri mogućih rješenja. Cilj ovih mjera je smanjenje nepotrebnih izdataka za energiju, smanjenje neracionalne potrošnje na jednoj strani a dobijanje većeg komfora a boljeg radnog i životnog standarda na drugoj strani. To su benefiti ovog zakona, benefiti koji će se osjetiti u javnom i privatnom sektoru, a refleksiju će imati naravno u preduzetništvu i rastu zaposlenosti.

Za sprovođenje ovih mjera Vladi je neophodno vrijeme, neophodni su joj projekti i neophodna su joj ulaganja. U ovom kontekstu smo upravo 25. marta na tom saslušanju dobili detaljne informacije i prezentaciju projekata iz ove oblasti koje Ministarstvo ekonomije radi i

sigurno je važno pomenuti građanima da znaju, to su projekti iz dvije grupe oblasti, projekti koji se odnose na institucije, odnosno i državne i privatne i projekti koji su namijenjeni građanima. Informisani smo da je do sada za sprovođenje tih projekata utrošeno oko 11 miliona, da su mjere energetske efikasnosti primijenjene na 25 javnih objekata u Crnoj Gori, znači kad je u pitanju izolacija, promjena stolarije, kompletnog građenja objekata i poboljšanje njihovog sistema, od tih 25 uglavnom se 16 odnosi na zdravstvene ustanove, devet na obrazovne, na jedan dom za studente i taj dom je dom na Cetinju, bio je dom za studente koji je na taj način renoviran. Znači, pametnijom i efikasnijom potrošnjom energije u svim ovim objektima su i zaposleni i pacijenti i djeca i studenti dobili bolji komfor i bolji standard, a institucije je to mnogo manje koštalo. U toku je i druga faza ovog projekta i trajaće do kraja 2020. godine.

Za građane je takođe implementacija programa energetski efikasan dom gdje se građanima omogućavaju povoljni krediti za primjenu ovih mjera u svojim objektima pri čemu Vlada subvencionira troškove kamata i obrade kredita za čitavo vrijeme trajanja kreditiranja a to je šest godina. Vlada nastavlja sa ovim programom onoliko koliko to budžetska sredstva budu dozvoljavala taj program će da traje i ubuduće.

Ono što je dosadašnja primjena zakona pokazala kao manjkavost jeste kontrola sprovođenja zakonskih odredbi i prava mjerljivost odnosno verifikacija stvarnih ušteda električne energije. U tom smislu novine zakona jesu uspostavljanje centralizovanog monitoringa, jedinstvenog informacionog sistema za verifikaciju utrošene energije, uspostavljanje inspekcije za energetske efikasnost, izrada studije za energetske efikasnost grada. Da bi se nastavio ovakav projekat dalje, označavanje energetske efikasnosti projekta ... eko dizajn. itd. Novine dobro osmišljenje ali pred institucijama sistema su izazovi njihove dobre primjene u praksi ubuduće.

Za ostvarenje energetske efikasnosti rekla sam da pored mjera važno je i ponašanje potrošača. Ovaj zakon predviđa set kaznenih odredbi za sve one koji će se naći u zoni nepoštovanja zakona u njegovoj primjeni a ja bih ovdje pomenula i neophodno obrazovanje na svim nivoima kada je u pitanju naš odnos prema bilo kojem prirodnom resursu. Ispravnim ponašanjem čuvaćemo resurse, racionalnije koristiti, smanjiti troškove, povećati prihode, povećati štednju, i stvoriti jednu stvarnu sigurnost u svemu, a onda ta sigurnost će donijeti generalno jedan bolji ambijent. Znači definitivno na obrazovanje od malih nogu, od djece, od malena treba naučiti da se na pravi način ponašaju prema resursima.

Posebno treba istaći da glavni indikator uspješnosti primjene ovog zakona ...(Prekid)... jeste baš ostvarena ušteda u toj energiji, a kolika će ona biti i kako će se ona mjeriti biće ustanovljena po metodologiji Ministarstva ekonomije, to je jako važan korak. Posebno treba istaći da se ne očekuju negativni uticaji primjene ovih propisa ni u jednoj sferi života i rada, neće izazvati administrativna opterećenja niti će se stvoriti biznis barijere, neće izazvati dodatne troškove građanima ni privredi.

Iz svih ovih razloga odbor matični, na odboru matičnom smo svi prisutni glasali za, sedam članova i naravno sa punim zadovoljstvom, pravim zadovoljstvom predlažemo Skupštini da usvoji ove izmjene i dopune Zakona. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:24:11)

Zahvaljujem vam se poslanice Nikolić.

Sad prelazimo na rad po redosljedu prijava. Prvi je kolega Filip Vuković, nek se pripremi kolega Predrag Sekulić.

Izvolite kolega Sekulić, idemo onda po predsjedavanju u odboru. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (02.04.19 16:24:37)

Hvala vam gospodine potpredsjedniče,
Gospodine direktore, kolegice i kolege,

Naravno, energetika je uvijek inspirativna oblast a ovo je jedan od zakona koji je usklađivanje sa propisima evropske, sa Evropskom unijom, ali je čini mi se i od onih zakona gdje

nije važno samo šta radi država nego je veoma bitno i ono što rade građani. Čini mi se da je pitanje energetske efikasnosti negdje svih ovih godina bilo u zapečku zato što je cijena električne energije bila socijalna kategorija, naravno kako se cijena električne energije povećava zajedno sa onim što su naše obaveze prema energetske zajednici, rekao bih da i energija dolazi u fokus.

Ono što jeste dobro jeste da je država i ranije prepoznala to pitanje energetske efikasnosti, ono što je loše to je što mi kao građani, čini mi se, još uvijek ne prepoznamo dovoljno ono što su benefiti energetske efikasnosti. Naravno nije dovoljno samo to što država ulaže napore pa da javne ustanove, prije svega mislim tu na škole, bolnice, itd., čini te objekte energetski efikasnim, nego rekao bih da moramo i mi da učinimo napore i da zbog svojih budžeta, ali i zbog uštede energije tu energiju trošimo na pravi način ili da kažem da je čuvamo na pravi način.

Naravno, ovdje možemo govoriti o dva aspekta. Koleginica Nikolić je veoma lijepo govorila o onome što su naše obaveze date i kroz ovaj zakon, a dozvolite samo nekoliko napomena koje se tiču energetike u Crnoj Gori. Ono što jeste problem Crne Gore je činjenica da mi već više od tri decenije nijesmo napravili ni jedan veliki energetski objekat. Na sreću posljednjih godina se počelo sa iskorišćavanjem, kad govorim o obnovljivim izvorima energije sa vjetroelektranama znači na sreću ćemo veoma brzo imati i prva solarna polja. Čini mi se da su to neki pomaci koje zaista moramo i treba da budemo ponosni.

Ono što nije dobro jeste, recimo činjenica da već decenijama imamo planove izgradnje većih hidrocentrala, da još uvijek ni jedna od tih hidrocentrala nije realizovana. Čini mi se da negdje u ovom trenutku najbliža realizacija kolega iz Ministarstva ekonomije će me ispraviti ako griješim jeste ova Komarnica. Tu imamo dva moguća rješenja, znači zavisno od toga da li želimo da potopimo dio Nevidio kanjona. Ja zaista jesam protiv toga, bez obzira što to možda ekonomski mnogo isplativije znači da li je to 810 ili 816mm odnosno metara visine. U svakom slučaju brana se radi na istom mjestu, ali ono što jeste znači pitanje je da li ćemo dobiti 232 gigabajt časa ili ćemo dobiti 227. Znači, čini mi se da razlika nije velika a sačuvati Nevidio jeste nešto što je naša obaveza prema potomstvu i čini mi se da tu negdje smo došli do idejnog rješenja. Kažem, još jedan put. Znači, obaveza države jeste da brine o energetskom sistemu. Vjerujem da tu obavezu sprovodimo i na način što se gradi, što je već pri kraju ovaj energetski kabal koji nas povezuje sa Evropskom unijom, sa Italijom. Sa druge strane ono što građani mogu da učine jeste da zaista vode računa o uštedi električne energije. Kažem još jedanput ne samo zbog toga što energija jeste skupa i što treba da vodimo računa o energetske efikasnosti, ne samo po pravilima Evropske unije, nego zato što na taj način najbolje čuvamo svoj kućni budžet. Naravno svako za sebe ima svoju računicu na koji način će da se grije, a čini mi se do sad imamo malo problem sa potrošnjom električne energije kada je u pitanju ljetnji mjeseci, kada je u pitanju hlađenje i korišćenje split sistema za koje su nam kolege iz energetske zajednice jasno stavili do znanja da su u dosta lošem stanju i čini mi se da tu negdje trošimo više energije nego što bismo to smjeli. Dobro je kažem još jedanput što imamo zakon ispred sebe, što idemo u korak sa onim što su propisi Evropske unije i čini mi se da polako sazrijeva svijest o našoj obaveznosti kada je u pitanju čuvanje energije i ono što je pitanje energetske efikasnosti. Bilo bi dobro kada bi i građani više vodili računa o energetske efikasnosti, jer isto tako vjerujem da će i država u nekom narednom periodu uložiti i više novca i više truda da javne objekte dovede do nivoa energetske efikasnosti kako i to treba da bude. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:28:54)

Zahvaljujem, poslaniče Sekulić.

Sledeći je poslanik Filip Vuković i neka se pripremi Nikola Rakočević.

FILIP VUKOVIĆ (02.04.19 16:29:09)

Poštovani potpredsjedniče Nimanbegu, uvijek mi je drago kad mi vi date riječ i kad predsjedavate našim Parlamentom. Iz razloga efikasnog vođenja rasprave, moja diskusija je na ovu temu podijeljena u dvije faze. Znači energetska efikasnost u zemljama Evropske unije i u

zemljama Zapadnog Balkana je između ostalog različita iz toga što je cijena električne energije u Zapadnoj Evropi izuzetno visoka. Kod nas je cijena električne energije niska, bez obzira što se onome ko je plaća uvijek učini da je skupa. Bez obzira na standard i na prosječnu platu i bruto i neto kad se uzmu ti odnosi, kad se uporede naše prosječne plate sa platama u nekoj od zemalja Zapadne Evrope i kad uporedimo cijene električne energije, opet taj odnos je u velikom disbalansu da je tamo struja izuzetno skupa. Energetska efikasnost naravno u ovom zakonu i u ovoj priči se odnosi na samo električnu energiju, a generalno energetska efikasnost može i neposredno kroz mnogo drugih vidova energije da se ostvari i da se to na kraju reflektuje kroz kilovat sat električne energije, može i kroz kilovat sat toplotne energije, može kroz stepen iskorišćenja toplote iz osnovnog goriva, fosilnih goriva, može u mnogo sfera da se to iskaže.

Međutim, sve rasprave i svi zakoni koji se kod nas donose uglavnom se to misli na efikasnost prvenstveno objekata u kojima živimo i radimo i naravno da će u nekim sledećim fazama našeg tog napretka u oblasti energije i energetike i to biti u fokusu Ministarstva i naravno svih subjekata koji zavise od energije i energetske efikasnosti. Da bi bili efikasniji i da bi inspekcije mogle da vrše nadzor što je intencija ovih izmjena da malo preciznije upravljamo tim važnim procesom u energetici, naravno da je potrebno kao i svugdje ovdje možda i najviše da imamo evidenciju prvo u uloženom novcu u sistem energetske efikasnosti i o novcu koji smo uštedjeli tj. dobili kroz taj postupak. Da bi to mogli da pratimo, da bi te inspekcije mogle da budu efikasnije, da bi mogli da šaljemo izvještaje onome ko ulaže pare, odnosno odobrava trošenje tih para moramo da imamo baze podataka. Moramo da imamo informacione sisteme koji imaju podsisteme u različitim oblastima, ne znam, javne ustanove, industrijska postrojenja itd. U jednom dijelu izmjena ovog zakona se i to pominje i kaže se da će Ministarstvo preuzeti na sebe i organizaciju i trošak tog možda i najvažnijeg dijela cijelog ovog procesa, najvažnijeg u smislu ako ne znate šta ste postigli sa određenim novcem, onda ste tek neefikasniji u trošenju novca, a samim tim ćete biti neefikasniji u energetskej efikasnosti. Tako da taj segment upravljati sa troškovima je praktično nemoguće ukoliko nemate adekvatan informacioni sistem, a da bi njega imali morate da imate i adekvatno osoblje. Mašina bez čovjeka ne znači ništa. Znači administratori, baza podataka arhiviraju sve te podatke u baze koje su namijenjene primjera radi, ne znam evo sad Ministarstvo prosvete, ja vjerujem kad bi sad neko vama postavio poslaničko pitanje ili neko drugi koliko para ste uložili u škole, koliko ste time uštedjeli električne energije, skupili bi vi te podatke, ali bi vam trebalo puno vremena. Morali bi da zovete neke direktore pa koliko ti je bio račun prije pet godina, koliko ti je sad, šta smo promijenili - prozore, vrata, ali nijeste ni promijenili ovo itd. i na kraju krajeva to je i dio kulture. Sve da napravite energetskej efikasno ako ti ljudi nemaju tu kulturu štednje električne energije ni najbolji sistem u koji su uložene najveće pare neće davati željene rezultate. Da bi znali da li neko griješi, da li neko ne zna da koristi taj sistem, da li to radi namjerno, morate to da imate te podatke, da bi ih i ti podaci ništa ne znači kad prođe godina, a mi kažemo vidi potrošili smo. Znači pratiti troškove u realnom vremenu ili potrebno je pratiti troškove u dovoljno realnom vremenu. Kad je škola u pitanju to dovoljno realno vrijeme može da bude mjesec, može da bude i dan. Što je manje to vrijeme veća je mogućnost da budemo precizni, tj. manja je mogućnost da napravimo trošak koji ne možemo više da vratimo.

To po malo postaje isprofanisana riječ energetska efikasnost kao kad kažete fudbal. Šta fudbal, o fudbalu može svak da priča. Tako i energetska efikasnost kao ekologija, pa se sad svi bave ekologijom i oni koji nemaju ni elementarno znanje o tome oni su najzvučniji ekolozi, tako i ovo o energetskej efikasnosti, ali suština siguran sam i sviđa mi se ovaj korak koji ste dali sa izmjenama usklađivanje sa evropskim zakonodavstvom iako smo mi još daleko od toga, ali ako budemo uporni i budemo dosledni onome što ...(Prekid)... u ovom parlamentu na Predlog Vlade, tj. na Predlog resornog ministarstva, onda će i efekti te operacije energetskej efikasnosti biti željeni i očekivani. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:35:25)

Zahvaljujem vam se poslaniče Vuković.

Sledeći je kolega Nikola Rakočević, a neka se pripremi koleginja Sanja Pavićević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (02.04.19 16:35:37)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Evo nakon predsjednika Odbora i bivšeg ministra i bivšeg predsjednika Opštine, pokušaću ja, mada vjerovatno manje stručno, da dam osvrt na ovaj veoma važan zakon načelno. Međutim, vrlo je važno razmotriti mogućnosti njegove implementacije makar u određenim ključnim intencijama. Jedna od ključnih intencija je svakako da se pokuša uvesti način i standard korišćenja električne energije u javnim ustanovama uključujući i Skupštinu. Tako da recimo u ovoj sali danas, makar ovih dana u ovom dijelu drugom sale gdje opozicije već nema mjesecima, bi trebali isključiti svijetlo ili recimo ne grijati prostorije poslaničkih klubova opozicije, jer tamo nema nikoga, a trošimo uludo električnu energiju. Tako da treba razmišljati o tim stvarima.

Takođe, možemo govoriti o tome da recimo na sajtu Ministarstva ekonomije imamo veoma konkretne savjete kako da domaćinstva štede električnu energiju. To je uvaženi Filip Vuković, kolega poslanik, dobro kazao da je vrlo važno da svi naši građani usvoje kulturu korišćenja električne energije, jer bez toga teško da će naši računi moći biti niži bez obzira na to što visoka cijena električne energije, iako profesor Vuković kaže da nije tako, ipak može biti naravno niža. Sigurno ne zadovoljava očekivanja građana, odnosno nije ako hoćete komplimentarna sa njihovim životnim standardom. Međutim, moramo svi doprinijeti tome da manje trošimo električne energije, pa tamo možete na sajtu vidjeti savjet da se kupi štedna sijalica umjesto obične sijalice. Ona jeste skuplja. Međutim, deset puta duže traje, a pet puta manje troši električnu energiju i razne druge stvari. To moje uvažene kolegice i kolege bi znali bolje vezano za domaćinstvo, odnosno na koji način spremati ručak, večeru itd. Sve to ima u priručnicima ministarstva i sve to ipak treba približnije građanima predočiti, jer postaje mrtvo slovo na papiru ukoliko ozbiljnom kampanjom ne izgradimo potrebu da se jača svijest u ovom dijelu. Ipak i pored odgovornijeg trošenja električne energije i u domaćinstvu i u javnim ustanovama, što potpuno podržavamo i što je dobro da se nalazi u ovom tekstu zakona, pored toga što moramo vidjeti na koji način implementiramo te odredbe zakonske, zaista me interesuje na koji način će, i to bih volio da znam, čak možda da odgovorite na to pitanje, na koji način vjerujem da je to uređeno. Na koji način mislite da kontrolišete tu potrošnju, neodgovornu potrošnju ili je plan samo da određenim instrukcijama to propišete.

Međutim, kažem i pored toga što moramo svi kao pojedinci odgovornije trošiti električnu energiju, ne smijemo propustiti da u ovoj raspravi ne kažemo da Termoelektrana "Pljevlja" proizvodi samo 30%, samo 30% enegrije od uglja koji nam je Bog dao, pa ga imamo. Ako ne griješim, dobro sam zapamtio, stepen iskorišćenja energije dobijene od uglja je samo 30%. Evo, kolega Vuković mi je to kazao i dobro sam interpretirao.

Moramo da kažemo istinu, a to je da bez modernizacije Termoelektrane, odnosno izgradnje Drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima mi nećemo uspjeti samo time što ćemo ojačati svijest građana i ojačati svijest onih koji sjede u državnim institucijama. Vrlo je važno, međutim moramo da modernizujemo svoje pogone za proizvodnju električne energije. S tim u vezi, dobro je da radimo na obnovljivim izvorima energije, na hidroelektranama, vjetroelektranama i drugim izvorima eko proizvodnje energije. Međutim, kažem, ovaj dio je vrlo važan, dakle obnoviti i Termoelektranu u Pljevljima, odnosno izgraditi Drugi blok.

Ponavljam i time završavam, dobro je zakonsko rješenje pred nama, dobre su instrukcije za domaćinstva o kojima sam govorio, međutim moje pitanje ostaje. Na koji način mislite da implementiramo...(Prekid)... ono u tekstu zakona i da li će postojati određene sankcije za one koji se u državnim organima ne pridržavaju, recimo toga da mora biti zatvoren prozor ako već grijanje radi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:40:58)

Hvala, poslaniče Rakočević.

Poslanica Pavićević je sada, a neka se pripremi poslanik Bogdan Fatić.

S njim ćemo završiti današnji dio rada i nastavićemo sutra sa još tri poslanika. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (02.04.19 16:41:15)

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici, poštovani gospodine Raduloviću, poštovani građani,

Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije predlagač nastoji da unaprijedi postojeći zakon, pojasni naravno isti i usaglasi sa dvije evropske direktive i to 2012- 27 o energetske efikasnosti i 2006 - 23 o uslugama na unutrašnjem tržištu. Zakon obrađuje jednu veoma važnu oblast koja podrazumijeva da između ostalog sve javne ustanove, bilo one na državnom ili lokalnom nivou više vode računa o potrošnji finalne energije.

Pored javnih subjekata zakon pokriva i takozvane velike potrošače, odnosno potrošače čija je godišnja potrošnja preko 10 gigavat-časnova, kao i snabdjevače energijom i distributere energenata. Po mom mišljenju javni sektor je uvijek zanimljiva i aktuelna tema i to iz najmanje dva razloga.

Prvi razlog je, što se potrošnja utrošene finalne energije plaća iz budžeta. Dakle, novcem svih građana.

I drugi, što svijest zaposlenih u javnim zgradama obično nije u skladu sa značajem unapređenja energetske efikasnosti.

Pripremajući se za ovu diskusiju iz dokumenta Direktorata za energetske efikasnost pod nazivom "Sistem za monitoring potrošnje energije i vode u javnim objektima" iz novembra 2018. godine, došla sam do podataka da u oko 2500 objekata javne uprave potrošnja električne energije i energenata za grijanje iznosi oko 30 miliona eura. U tom dokumentu se takođe navodi da iako po važećem Zakonu o efikasnom korišćenju energije sve javne institucije su to obavezne, ipak se ne vodi evidencija o potrošnji energije u nekim objektima. Više nego jasno, da ukoliko bi sve javne institucije malo više povele računa, efekat po budžet kako na državnom, tako i na lokalnom nivou bi bio očigledan. Željela bih da naglasim još par novina koje ovaj Predlog zakona o izmjenama i dopunama u sebi sadrži.

Predlagač je predvidio da se u svim organima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava odredi odgovorno lice za upravljanje energijom. Tu je i dio odgovora prethodnog poslanika Rakočevića, kako mislite da to sprovedete.

Na ovaj način konkretizuje se energetske menadžment i određuje odgovornost za sprovođenje iste. To do sada nijesmo imali.

Takođe se ista mjera odnosi na takozvane velike potrošače i oni će biti u obavezi da isto ovo sprovedu. Ono što je veoma važno je, da se u ovom predlogu zakona decidno određuje koje su to inspekcije i koji su inspektori koji vrše nadzor nad sprovođenjem zakona. Uvodi se inspektor za energetske efikasnost, dok se kroz predlog zakona definišu nadležnosti tržišnog inspektora.

Novina je naravno, pozitivna po meni, da ukoliko procijeni da nema dovoljno stručnog znanja iz pojedine oblasti, što je vrlo vjerovatno, često, tržišni inspektor može da angažuje stručnu ustanovu kao pomoć u obavljanju poslova iz njegove nadležnosti.

I na kraju završiću sa jednom takođe bitnom novinom koja je saglasna, već pomenuta u evropskoj direktivi 2012-27 propisuje se da se u roku od godinu dana od dana usvajanja ovog predloga zakona moraju uraditi Studije unapređenja energetske efikasnosti u zgradama. Sve ovo nam daje nadu da će se, kako je rekao gospodin poslanik Filip Vuković, kultura štednje električne energije i primjene energetske efikasnosti, jer ušteda energije i energetska efikasnost su dva različita pojma, uz podizanje svijesti i primjene ovog zakona poboljšati tako da ću glasati za vaš predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:45:27)

Hvala, poslanice Pavićević.

Sada dajem riječ poslaniku Bogdanu Fatiću.
Poslaniče Fatiću imate riječ.

BOGDAN FATIĆ (02.04.19 16:45:39)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici Ministarstva ekonomije,

Ministarstvo ekonomije je pripremlilo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije koji treba da riješi problem kao što ste i sami kazali, neusklađenosti našeg zakona sa direktivama Evropske unije koje se tiču energetske efikasnosti. Ovaj propis neće izazvati administrativna opterećenja, niti će stvoriti biznis barijere. Takođe, predmetni propis neće uticati na budžetske troškove u dijelu uspostavljanja informacionog sistema za monitoring, jer je to već planirano u okviru regionalne podrške njemačkog društva za međunarodnu saradnju.

Takođe, izrada Studije za unapređenje energetske efikasnosti zgrada u Crnoj Gori neće izazvati dodatne troškove, jer je njeno uspostavljanje planirano u okviru projekta koji se realizuje po osnovu kredita i donacije Njemačke razvojne banke.

Tek nakon stupanja na snagu ovog zakona planiraju se posebne budžetske stavke za narednu godinu, ali se ne očekuju posebni problemi u obezbjeđivanju neophodnih sredstava, jer se radi o relativno malim troškovima. Međutim, sve eventualne prepreke nije teško ukloniti ukoliko shvatimo kolika je ušteda energije investicija u ličnu i kolektivnu budućnost. Svakako, rasipanje tako skupog artikla mora da se odrazi negativno na budžet, kako države, tako i svakog pojedinca. Svijest građana po pitanju energetske efikasnosti se mijenja iz godine u godinu. Rekao bih da građani već sada vode računa kada kupuju proizvode koji troše električnu energiju izborom aparata koji imaju energetska oznaku štede energiju i sopstveni novac. Uređaji se prema potrošnji dijele na četiri nivoa energetske efikasnosti označeni slovima od A do G, čak danas imamo i oznake A+ i A2+. Energetska efikasnost odnosi se ne samo tehničke uređaje već i na određene mjere ponašanja. Cilj je da svedemo potrošnju energije na minimum, a da pri tome ne rušimo nivo komfora niti efikasnost u obavljanju posla. Rezultat povećane energetske efikasnosti su značajna novčana ušteda ali ne treba zanemariti i direktan uticaj na očuvanju životne sredine. Energetska efikasnost se može tretirati kao poseban izbor energije. Biti energetski efikasan danas je model ponašanja u najrazvijenim zemljama svijeta i postaje sve više i odraz kulture. Sa druge strane, primjena zakona na svim nivoima rezultirala bi i smanjenju zavisnosti od uvoza energenata. Crna Gora uz primjenu mjera energetske efikasnosti i iskorišćenja potencijala i obnovljivih izvora energije može obezbijediti dovoljno energije bez uvoza. U tom dijelu pozdravljam i aktivnosti Vlade Crne Gore i Ministarstva ekonomije na aktivnostima, na istraživanju i iskorišćenju energetskih resursa, obnovljivih izvora energije, energije sunca, vjetra, biomase, kao i istraživanju ugljovodonika u podmorju Crne Gore.

Alternativni energetski izvori pri eksploataciji, pri nekoj daljoj transformaciji imaju vrlo mali ili gotovo neznatan negativan uticaj po čovjeka i životnu sredinu. Ta osobina je veoma značajna upravo danas kada je životna sredina sve više degradirana između ostalog i zbog neopreznog korišćenja konvencionalnih energetskih izvora. Povećanje energetske efikasnosti predstavlja imperativ svake odgovorne energetske politike. Važno je napomenuti da su efekti u ulaganju energetske efikasnosti mnogo brži nego efekti ulaganja u proizvodnju.

Na kraju, strateški cilj u energetici je obezbjeđivanje elektroenergetske nezavisnosti države i poboljšanje sigurnosti snabdijevanja potrošača. Da bi se došlo do ovog cilja neophodno je stvoriti održivi energetski koji se temelji na racionalnom korišćenju sopstvene energije, kao i efikasnom korišćenju energije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (02.04.19 16:49:41)

Hvala i Vama, poslaniče Fatić.

Ovim konstatujem da ćemo ovu tačku nastaviti sutra u 11 časova. Imamo još četvoro, troje

prijavljenih poslanika: Andrija Popović, Nikola Divanović, Aleksandar Damjanović i moja malenkost, koja objavljuje da smo završili za danas rad i nastavljamo sutra u 11h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 11:38:55)

Poštovane kolege poslanici, nastavljamo sa radom.

Četvrta je sjednica prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja u 2019. godini.

Nastavljamo pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije.

Sada riječ ima Nikola Divanović, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (03.04.19 11:38:57)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Dakle, ova tema danas inspirativna i svakako nije lako govoriti na ovu temu nakon jučerašnjih diskusija koje su se ovdje čule, dakle puno toga je rečeno.

Ja ću pokušati svakako da dam osvrt na ono što jeste vizija državne politike kada je u pitanju efikasno korišćenje energije i podsjetiti na jednu činjenicu koju svi znate, dakle, Crna Gora je i Ustavom određena kao ekološka država i sve ove teme koje imaju taj prefiks *zeleno, održivo, efikasno* su prosto prioritet državne politike Crne Gore. Jedan ovakav zakon definitivno spada u grupu zakona koju ekonomisti često nazivaju vin vin, dakle nešto što ima ili bi moralo da ima sve dobre efekte u sebi. S jedne strane važno je biti ekonomski opravdan, ekonomski isplativ ali svakako imati i druge komponente, imati komponentu održivosti, imati komponentu zaštite životne sredine.

Zakon o efikasnom korišćenju energije, odnosno njegove izmjene i dopune su vrlo važne jer, kao što smo juče čuli iz klupa, imaju jedan širok opseg i tiču se ne samo ljudi i institucija, koji su direktno involvirani u proces stvaranja i distribucije električne i svake druge energije, nego naravno i domaćinstava, dakle i po vertikali i po horizontali. Kao prilog toj tezi ja ću pročitati ovdje iz Zakona koje su to ciljne grupe, odnosno koliki je taj opseg koji se tiče primjene ovog zakona. Dakle, to su organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava za objekte u državnoj svojini kojima upravljaju, investitori izgrašenih, odnosno rekonstruiranih zgrada za koje su dobili građevinsku dozvolu nakon stupanja na snagu ovog zakona, vlasnici zgrada, odnosno djelova zgrada prilikom prodaje i iznajmljivanja, vlasnici bioskopske sportske odnosno izložbene strane, tržni centri itd. Veliki potrošači električne energije, dakle privredna društva čija je pretežna djelatnost u proizvodnom sektoru, sektori trgovine i usluga čija ukupna godišnja potrođnja primarne energije prelazi 10.000 megavata i snabdjevači energijom i distributeri energenata.

Dakle, osim ovako široko postavljenog opsega ovog zakona on je važan i njegov je, kao što to kaže kolega Miloš Nikolić, često dakle ratio legis razlog za donošenje ovog zakona svakako je prvenstveno harmonizacija propisa iz ove oblasti sa regulativom Evropske unije. I u tom dijelu pomenuo bih ove dvije glavne evropske direktive, to je direktiva 2012/27, dakle direktiva o energetske efikasnosti i direktiva 2006/123 direktiva uslugama na unutrašnjem tržištu. Osim ovog cilja, dakle koji je harmonizacija sa evropskom legislativom ima i par izvedenih ciljeva naravno koji su posebno bitni za unutrašnje tržište i za funkcionisanje energetske sektora u Crnoj Gori, a to su: poboljšanje pravnog okvira u ovoj oblasti, postizanje strateških ciljeva u oblasti efikasnog korišćenja energije i ostvarivanje ušteda, razvoj preduzetništva, konfor u objektima i zaštita životne sredine. Dakle, vrlo je važno istaći i to da ovaj zakon donosi izvjesne novine koje se ogledaju u sljedećim mjerama, dakle obezbjeđenje centralizovanog monitoringa i verifikacija ušteda energije kroz uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema i izrada studije za unapređenje energetske efikasnosti zgrada u Crnoj Gori.

Ja sam svojevremeno kao sekretar jednog sekretarijata u lokalnoj samoupravi Opštine Budva imao ideju i stavio to na papir, imali smo jedan projektni scenario, da ga tako nazovem, koji se zvao zeleni gradski kvart. Mislim da je to tada bio doprinos razmišljanju na ovu temu. Danas

kada pogledamo predloge ovakvih zakonskih rješenja jasno je da je to top tema kada je na dnevnom redu pitanje iz efikasnog korišćenja energije, a taj projekat se zapravo ticao ideje da se jedan gradski kvart, jedan dio nekog grada, manje ili više naseljen, jedna recimo rezidencijalna cjelina u bilo kojem gradu Crne Gore uredi na način da se efikasno koristi energija, dakle da ima kvalitetne fasade, da ima solarne panele, da ima kvalitetno odlaganje otpada, da ima uređenu saobraćajnu signalizaciju, puno pametnih tehnologija, itd.itd. Dakle to je trebao da bude jedan pilot projekat koji je bio zapravo pionir u ovakvom korišćenju energije. Mislim da je to budućnost Crne Gore, mislim da je zapravo suštinsko pitanje da li ono što trošimo na energiju može biti efikasnije, da li sa onim što plaćamo možemo uštedeti više, da li ono što uštedimo da li sa tim možemo imati više energije u našim domovima i u našoj privredi. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 11:44:34)

Hvala i vama, kolega Divanoviću.
Sada riječ ima poslanik Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (03.04.19 11:44:50)

Poštovani predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,
Samo dvije informacije od vas. Prva informacija, uz zahvalnost naravno što smo dinamikom ostavili prostor da se raspravlja o ovoj važnoj materiji. Bio je neki dogovor odnosno molba na kolegijumu da do nekih 10 minuta može onaj ko hoće da priča o ovoj tački. To sam čini mi se ja iznio, do 10 minuta. I druga stvar, vidim odsustvo gospođe Sekulić, ministricice pa samo da vidimo iz kojih razloga nije uvažila danas ovaj dom. Da zaokružimo ovu raspravu. Samo te dvije informacije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 11:45:21)

Prva informacije je da jeste na kolegijumu tražili da po ovoj tački vi govirite 10 minuta i imaćete 10 minuta, tako uvijek izlazimo ako je neko predstavnik kluba traži toliko za raspravu.

Druga tačka je pitanje da li bih, počeli ste raspravu bez prisustva, činjenica je, ministricice Sekulić. Naravno da to nije uobičajeno i ona je zaista najavila svoje odsustvo i mogućnost drugi ovlašćeni predstavnik da bude. Kolege iz Vlade moraju dobro da vode računa da ministri bez nekih specijalnih izuzetaka moraju biti prisutni kad se raspravljaju njihove tačke.

E sad, izvolite a neka se pripremi Milutin Đukanović.
Aleksandar Damjanović 10 minuta ostali idemo dalje.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (03.04.19 11:46:08)

Hvala.

Iz razloga zašto je ministrice, čini mi se obavljaajući svoju prethodnu funkciju bila nadležna za ovu oblast, a sada je resorno nadležna, smatram da je bilo potrebe i interesa da ona bude ovdje tokom ove rasprave, uvažavajući naravno i kolegu Radulovića, koji je takođe jedan od ovlašćenih predlagrača.

Evo probaću ja da se pozabavim malo suštinom. Gospodine Raduloviću, da se ne prepričavaju ovdje razlozi itd. i obrazloženja, nakon 2010. godine pa 2014. donošenje novog zakona i ovih nekih izmjena. Vjerovatno se pokušava napraviti neki iskorak u smislu primjene samog zakona i svega onoga što su neki nacionalni ciljevi i naša potreba da se mjerama energetske efikasnosti suzbije energetsko siromaštvo u Crnoj Gori koje i dalje postoji, koje razara i ekonomsko tkivo ove države i da se naravno činjenica da smo na začelju Evrope po onome koliko trošimo energije za jedinicu društvnog, odnosno domaćeg bruto proizvoda, da se ta tužna slika

promijeni. Dfa bi se negdje i angažmanom države, je li, tako ovog visokog doma, dobilo ono što je danas trend u Evropi a to je da se energetska efikasnost stavi u fokus energetskih politika i o čemu govore naravno i brojna dokumenta koja nam stižu iz Brisela, odnosno Evropske komisije.

Kratko samo, bilo bi vjerovatno potrebe i prostora da ovdje govorimo i o tome kako smo ovaj zakon primjenjivali do sada, koji je i dalje važeći. Pa da pitamo što se dešava sa onim dijelom pružanja energetske usluge i onim takozvanim energetskim kompanijama, uslužnim kompanijama koje su trebale da zažive u Crnoj Gori a od čijih prihoda su se trebali istovremeno finansirati, iz čega su se trebali finansirati projekti energetske efikasnosti s obzirom da se iz budžeta lokalnih samouprava i državnog budžeta gotovo ništa ne odvaja za ove oblasti. Pa bi onda mogli da pitamo kakav je nadzor bio u ovoj oblasti? Koliko se inspektora iz inspeksijske uprave bavilo ovim poslom, jer vidim da ste ovim predlogom zakona predvidjeli da ćete jednoga inspektora da zaposlite, pa se oko njega pravi dilema da li ima tih 15.000 evra za njegov posao, a treba da kontroliše oblast koja je teška, uslovno rečeno, desetine i desetine miliona evra. Pa bi mogli da pričamo o tome šta se dešava sa sertifikovanjem zgrada i kako je ispunja ona odredba iz Zakona da do 2018. godine, je li tako, svi objekti preko 500 kvadrata, dakle iz privatnog sektora, hoteli, pozorišta, itd. itd. i iz državnog sektora imaju sertifikacije vezane za energetske efikasnot. I vi i ja znamo da ih malo ima te energetske sertifikate.

Bilo je potrebe da se obavijestimo kako primjenjujemo sadašnji zakon i kad već u obrazloženju za donošenje novog stoji nešto s čime se potpuno slažem i ovo stvarno treba navesti prije svega zbog građana i zbog svih nas ovdje. Ministarstvo, odnosno Vlada govore o neadekvatnoj primjeni odredbi zakona, govori o tome da ne postoje odgovarajuće inspeksijske službe u Upravi za inspeksijske poslove, govore o nedosljednoj primjeni Zakona i td. i tome slično, a odgovornost nulta. Ko je onda odgovoran? Zašto imamo nešto što je samo na papiru a što je jedna od ključnih politika Evropske unije u oblasti energetike, generalno u oblasti ekonomije? A da jeste tako o tome svjedoče brojni dokumenti koji se bave politikom energetske efikasnosti, dakle od ugovora o formiranju energetske zajednice, od direktive iz 2012. godine, je li tako, s kojom sada sa ovim predlogom zakona želimo da se uskladimo, sedam godina nakon nje. A i vama je poznato, gospodine Raduloviću, da su Evropski parlament i Evropski savjet u decembru 2018. godine, dakle prije tri mjeseca donio izmjene ove direktive, postavili nove ciljeve od 32,5% , je li tako i 40% indikativno do 2030. godine a mi se i dalje bavimo jednocifrenim brojkama i usaglašavamo se sa nečim što je već doživjelo izmjene i od strane Evropskog parlamenta i Savjeta. Dakle, stalno kaskamo i stalno odlažemo nešto što bi trebalo da bude, ponoviću, fokus energetske politike u Crnoj Gori. Da ne govorim o tužnim poraznim rezultatima. I da ne govorim o tome da su glavni finansijeri projekata iz oblasti energetske efikasnosti i oni koji nam kakve takve olakšice omogućavaju strane finansijske korporacije, njemački GIZ, njega moram da pohvalim zbog svog angažmana koji je mnogo veći nego što je angažman državnih službenika Ministarstva i Vlade, ali to nije dobro. Dobro je da oni budu dodatak jednoj optimizovanoj politici Vlade iz ove oblasti, pa da onda imamo sinergiju pa da imamo i konačno neke i rezultate. Sa tim angažmanom pojedinačnih donatora koji su entuzijasti, imajući u vidu kako se mi odnosimo prema toj oblasti, nećemo daleko stići.

Dakle, u ovom važećem zakonu postoji nešto što nije predmet izmjene i dopune ovog zakona, rekao bi neko za to što se makar ta odredba primjenjuje kako treba. To je član 29 Zakona koji govori o finansiranju i podsticajima, pa se kaže da se sredstva za finansiranje projekata i sprovođenja mjera energetske efikasnosti obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore. Koliko sredstava? Tu su naravno donacije i drugi izvori, pa se onda kaže da će se obezbijediti i iz finansiranja po osnovu pružanja energetskih usluga. Vidjeli smo kako su se ta društva formirala, koliko ih je i koliko je novca otišlo za ove projekte.

Dakle, zašto i dan danas, 7,5 godina nakon početka regulisanja ove materije u našem sistemu, a znam da sam vam ovdje, ne vama i 2010. i 2011. kad je Zakon počeo da se primjenjuje, 2010. kad smo ga donijeli, pa 2014. kad smo donijeli drugi put Zakon, da sam ovdje kumio i molio da se podsticaji i Fond za energetske efikasnost definišu jasno Zakonom. Nema ga. Nećemo ni na ovaj način ovakvim izmjenama ništa više uraditi nego do sada u smislu podsticaja, olakšica, subvencija i posebnoga fonda koji neće biti "alaj begova slama" nego namjenski fond za ove projekte. Kako bismo zaista, ne uštedjeli mjerama energetske efikasnosti, već se svrstali u red ozbiljnih zemalja koje vode računa posebno i o klimi i o klimatskim promjenama, o urbanoj

mobilnosti, o svemu onome što su trendovi u ozbiljnim državama a mi kaskamo i za osnovnim stvarima poput podsticaja, poput informacionog sistema koji je sad evo glavni razlog da poslije četiri godine mijenjamo Zakon. Imali smo prilike i na nekim studijskim posjetama, kolega Nimanbegu je bio da vidimo šta su trendovi. I nije pitanje novca, i nije pitanje znanja. Pitanje je volje, pitanje je da li to neko shvata kao prioritet i da li želi da se s tim ova država ozbiljno bavi. Mi kažemo trošimo po jedinici domaćeg bruto proizvoda najviše energije i među najvišim potrošačima energije u Evropi. To je podatak koji govori da smo na repu u Evropi u oblasti energetske efikasnosti.

Imamo problema sa energetskim prioritetima u drugim oblastima, lutamo šta ćemo da gradimo, radimo i td. Ovdje nam se krije jedna velika termoelektrana, hajde tako da je nazovem ili hidroelektrana sa primjenama mjere energetske efikasnosti. Neće ih biti ako nemamo ne samo zakonom regulisano nego ako nemamo u praksi primijenjeno ono što jesu i podsticaji, i briga države, i validan inspekcijски nadzor, i ozbiljna ekipa koja bi bila spremna da kontroliše šta se stvarno radi, i ozbiljno kažnjavanje onih subjekata koji nemaju sertifikat, itd. itd. Pa hiljade, stotine hiljada stanova, ne znam ni ja sam, poslovnih prostora, zgrada po primorju, ovamo onamo se gradi, pa svi na klimu, svi na TA peći. Pa račun i za struju ovoliki, onoliki, pa onda kategorije neke II, III i ne znam ni ja koja kako bi se tobože napravila ušteda na računima, a ovo su elementarne mjere. Od onoga da država, da grad, da Podgorica, da svi ostali gradovi u Crnoj Gori, opštine moraju da brinu i da vode računa da u interakciji i sa civilnim sektorom i sa građanima i pojašnjavaju i edukuju i izađu u susret građanima pa da se neke mjere sprovedu i na privatnim stanovima itd. pa da uštedimo ogromne količine energije, a ne da budemo, ponavljam na začelju zbog toga što u zakonu jedno piše, ni njega ne usaglašavamo kako treba, sa dokumentima stalno kasnimo, mijenjamo ga a ne mijenjamo praksu, ne mijenjamo ponašanje.

To je ono, gospodine Raduloviću, o čemu sam htio da pričam sa gospođom Sekulić jer smo ovu priču imali prije pet, šest, sedam godina dok je gospođa Sekulić bila u dijelu sektora za energetske efikasnost, sada u Ministarstvu ekonomije. Predlagao sam i da se, ali sad je to već stvar, je li tako, visoke politike, mi se ovdje bavimo ovim običnim stvarima, da se zbog specifičnosti značaja energetike u Crnoj Gori ministarstvo definiše posebno za energetiku, a da se onda obrati posebna pažnja za energetske efikasnost. Nećemo ništa uraditi sa pojedinačnim donacijama koliko nam god bile i potrebne i u stručnom smislu i ekspertska podrška KfV banke, ERBRD-a, ako mi ne uradimo mnogo više nego oni i ako to ne bude pokazatelj i njima neke naše odgovornosti na ovom polju, a nema je. Nisu dovoljno dobri dosadašnji rezultati, i to malo škola ili bolnica po sjeveru što je rekonstruisano tuđim parama, odnosno donacijama a da mi nismo tome dali ključni doprinos. I za to smatram da same izmjene ovog zakona, informaciona tehnologija, informacionog sistema, jednog inspektora koji će se zaposliti, neće biti dovoljne, ukoliko se žestoko ne promijeni praksa i odnos, prije svega odgovornih u Vladi i svih nas prema ovoj oblasti. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 11:56:01)

Hvala i vama, poslaniče Damjanoviću.

Sada riječ ima poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi poslanik Genci Nimanbegu. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 11:56:15)

Poštovani građani Crne Gore,

Demokratski front još jednom iskazuje svoju spremnost i odlučnost da se na svakom mjestu i u svakom trenutku suprostavi aktuelnom režimu i ukaže na sve greške i štetu koju taj aktuelni režim nanosi građanima Crne Gore. Te greške i ta šteta koja se nanosi građanima Crne Gore od strane aktuelnog režima može se mjeriti štetom koju nanose organizovane kriminalne grupe građanima, imovini i licima. Ova tačka dnevnog reda je dobra prilika da još jednom ukažemo na sve manipulacije koje se dešavaju u energetskoj oblasti.

U Evropskoj uniji su postavljeni određeni postulati, a postulati koji se odnose na proizvodnju energije iz obnovljivih izvora kao i energetska efikasnost, to su marginalni postulati u oblasti razvoja energetike. Ali, šta radi naša vlada? Naša vlada te marginalne postulate proglašava za vrhunске ciljeve. Zbog čega su to vrhunски ciljevi. Zar nije vrhunски cilj sagraditi moćne elektro energetske objekte, imati gasovode u Crnoj Gori? Ne. Vi se bavite mini elektranama, bavite se vjetrenjačama, a zaboravljate strateški razvoj energetike. Vi samo ovim zamajavate oči građanima, ali osim zamajavanja postoji značajna finansijska korist od ovih projekata i to isključivo za ljude bliske aktuelnom režimu.

Samo da posjetim građane Crne Gore, posljednja dva značajna elektroenergetska objekta su napravljena 1976. Hidroelektrana Piva i 1982. Termoelektrana Pljevlja. Od toga datuma za 27 godina ovaj režim ništa nije uradio. Znači, on je navlasti 27 godina, a evo 40 godina, nije napravljen nijedan elektroenergetski značajniji objekat, i onda nas zamajavate vetrenjačama,efikasno korišćenje električne energije.Šta znači efikasno korišćenje električne energije? Da proizvođači materijala građevinskog imaju određenu korist, kroz ovo će, kad se primjeni, poskupiti izgradnja stanova i građani će ponovo morati da plaćaju određenim ljudima bliskim režimu, to jeste kriminalcima poseban profit. Dokaz da će i ovo se izroditi u ono što su se izrodile male elektrane i vetrenjače. Mi danas iz malih elektrana imamo cijenu električne energije gotovo 0,15 evra centi, proizvoljno. Za razliku od toga Termoelektrana Pljevlja i Hidroelektrana Perućica cijena je ispod pet centi, čak Hidroelektrane Perućica ispod tri centa. Zbog čega to ne radite, zbog čega se tim ne bavite? I ko ima koristi od ovih mini elektrana? Imaju djeca najviših funkcionera, rođaci najviših funkcionera u aktuelnoj vlasti, i građani moraju da plaćaju skuplju cijenu električne energije zbog toga da bi vrh vlasti i njihove porodice imali koristi. Kako se to zove? To je klasična pljačka građana, zbog toga su se građani kao jedan od razloga zbog čega su se pobunili, i to je ne izdrživa ekonomska situacija. Ovdje je pljačka postala redovna djelatnost. Mi se kao Demokratski front, a pozivamo građane da se jednostavno sa takvom situacijom ne mire. Dokazano je u prethodnih 20 godina, koliko je u Crnoj Gori, opljačkano i ko danas ima novac nema predsjednik države,ali svi oko njega iz njegove rodbine imaju ogromana sredstva,nema potpredsjednik Vlade ili predsjednik Vlade rođaci i kumovi imaju ogromna sredstva niti su završili neke velike škole, niti su se pokazali stručnjaci,specijalisti u nekim oblastima. Pa što su oni to pametniji od drugih građana? Zato što imaju privilegiju da sarađuju sa aktuelnim režimom,da su to najbliži srodnici aktuelnog režima. Samo malo produženja.

Voditi politiku u oblasti energetike nije kompleksno,imamo mnogo primjera,ali u Crnoj Gori te politike nema, ima pljačke građana. Vidjeli ste dan danas,saznajemo što se danas dešavalo između kompanije A2A i Elektroprivrede Crne Gore. Najnovije informacije govore da se o toga najviše koristi imali Silvijo Berlusconi i Milo Đukanović. Ko je gubitnik, ko će to da plaća? Građani Crne Gore. E pa gospodo, to ne može tako. Mi smo tu da ukažemo na sva nepočinstva koja Vi radite,a onda kao imate nezavisne sudove i sve je po zakonu. Ali doći će sloboda i jednog dana ćete svi odgovarati pred slobodnim i demokratskim institucijama. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:02:25)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.
Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (03.04.19 12:02:45)

Hvala vam, predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice poslanice, kolege poslanici,

Na predlog zakona koji je na dnevnom redu, to je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, moram istaći par detalja iz neke moje političke prošlosti. Naime, kao predstavnik nacionalnih zajednica Albanaca u Crnoj Gori, mi smo se često bunili da u naše škole nije investirano po 30-tak,40-tak godina. I onda se desilo možda i Zakon o energetske

efikasnosti i investicije koje su školama u Ulcinju urađene u javnim objektima, u toku zadnjih rekao bih sedam, osam, deset godina, su rađeni iz projekta energetske efikasnosti investicije u osnovnoj školi gdje sam ja pohađao: Boško Strugar, Maršal Tito i u Vladimiru. Zašto ovo napominjem? Baš su dva razloga zbog kojih treba podržavati ovaj zakon, to je na osnovu onoga što je uređeno i na osnovu naše vizije i perspektive što trebamo uraditi sa našim društvom. Kvalitet primjene ovog zakona će direktno pomoći rastu društvenog proizvoda u Crnoj Gori. Ja sam siguran da ono što je saopšteno ovdje kolege koje su i u opoziciji da je zabrinjavajući podatak, ali podatak koji treba da usmjerava našu politiku je taj da mi koristimo, trošimo puno više energije za jedinicu društvenog proizvoda nego što troše zapadne zemlje. Taj podatak je bio nekad sedam prema jedan, sada smo na kontrolnom saslušanju što treba i pohvaliti na Odboru za ekonomiju koji smo imali prije desetak dana, da smo na nekom nivou 3,5 prema jedan za jedinicu proizvoda, što znači da bi pojasnio onako kako ja to razumijem da tri put više kilovata trošimo energije za jedan euro stvoren društveni proizvod nego što se to radi u drugim razvijenim zemljama. To je ušteda u ovoj grani znači ušteda novca, ušteda novca znači da taj novac može da upotrijebi za druge djelatnosti koje su interes za građane.

Stoga ovaj zakon trebamo svi podržati on nema neke političke ili ideološke matrice on je zakon koji je potpuno usmjeren prema našem procesu pridruživanja, a to znači rastu kvalitetu života. S tim da ovaj zakon treba posmatrati u dvije sfere, znači oko javnog sektora i oko privatnog sektora. Oko javnog sektora to treba podržati, i ja sam tako razumio da je zakon iniciran izmjene i dopune zakona iz razloga što imamo problema sa implementacijom softvera koji kasni, i da ovim zakonom ćemo ograničiti da u sledećoj godini dana završimo taj proces, i još godinu dana oko unošenja podataka koji bi se trebalo raditi. U roku od dvije godine, da već možemo sa nekim kvalitetnim mjerljivim rezultatima izaći i reći što će ovaj zakon doprinijeti uštedi i efikasnijem korišćenju energije. Što se tiče drugog segmenta i u stvari i u javnom sektoru do sada je urađeno investiranje preko 20-tak javnih objekata na nivou Crne Gore, mislim da je broj oko 25, i treba postaći da se to radi i ubuduće jer ja sam siguran bez smjelih rezultata, bez kvalitetnog softvera, bez inženjerskih rješenja, bez mjerenja toga, nećemo znati da li je efikasnije znači i efikasno trošenje električne energije. Cilj je da to bude efikasno mi na žalost mislim da još u Crnoj Gori nemamo objekat koji je energetski efikasan u potpunosti ili koji je samoodrživ i to je cilj gdje mi treba da težimo, jer živimo na tom području gdje sigurno bar što se tiče toga imamo energije koja se stvara na veoma lak način, i koji se samo treba kvalitetno koristiti. Dok što se tiče energije ili efikasnijeg korišćenja u privatnom sektoru to je jedan segment koji po meni treba još efikasnije da se uključimo, na žalost ne vidim da postoje strukturni fondovi koji bi se u regularno upotrijebili za podršku građanima, za efikasnije korišćenje energije znači za investiranje u njihove privatne objekte, bilo da su u privrednoj, bilo da su u stambenoj svrsi, dio za koji u budućem radu vaše ministarstvo će imati podršku, siguran sam, poslanika ovog doma, i to bezrezervno. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:07:58)

Hvala, posalnice Nimanbegu.

Za komentar se javio poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (03.04.19 12:08:06)

Hvala.

Kolega Nimanbegu, dakle slažem se sa ocjenom da se ovdje ne radi o političkom zakonu, radi se o nečemu što je potreba da se reguliše jedna oblast u kojoj imamo loše rezultate. Nijesam očekivao kritični ton, ne može opravdanje biti za blanko podršku ovom aktu, to što je međunarodna zajednica, Giz, KFV, EBRD, ko god, investirao i pomogao, dao donaciju da bi se 20-ak objekata, između ostalog, i nekoliko škola, što je dobar primjer svakako, renovirale u smislu savremenih potreba energetske efikasnosti. Dakle, bilo je potrebe da se ovdje kaže da je to jedna

od ključnih energetske oblasti, energetske politike i puta ka Briselu i da kaska u ovoj oblasti Crnu Goru drži i dalje u stanju energetske siromaštva i veliki broj građana. Da je ova oblast koja je prosto, ako bi mjere bile adekvatne imali bismo ne samo uticaj na rast životnog standarda nego bi imali uticaj i na rast zaposlenosti u industrijama koje se naslanjaju na oblast energetske efikasnosti. Da su već izmijenjene direktive iz '12-ste godine, odnosno direktiva koju mi sad usaglašavamo sa novom Direktivom Savjeta i Parlamenta da su postavljeni novi ciljevi od 32,5-40% smanjenje energetske efikasnosti odnosno finalno konstrukcije da mi imamo cilj, jel' tako indikativni iz 2011.godine koji je istekao krajem '18-ste koji govori od 9% jel' tako smanjenje finalne produkcije potrošene energije u Crnoj Gori. Prosto postoji potreba da se da jedan ozbiljan kritički osvrt. Ja sam se potrudio da u tih desetak minuta samo najvažnije stvari pomenem, da ni najbolji zakon ni izmjene zakona, a ove izmjene se pravdaju informacionim sistemom koji nije zaživio ni u prošlom ni u ovom važećem zakonu pravdaju se zapošljavanjem energetske inspektoratu. O tome smo pričali prije četiri godine, da neće tada inspeksijska služba odgovoriti obavezama. Sada se ovdje govori imamo li 15.000 eura ili nemamo. Ministarstvo finansija daje, čuče, saglasnost za tih 15.000 eura za tog jednog jedinog energetske inspektora koji treba da obavi posao po cijeloj Crnoj Gori. Ili se brišu neke odredbe koje su se ticala obaveza jedinica lokalne samouprave, pa se prebacuju u one generalne odredbe koje se tiču izvještavanja. Nije to dovoljno, gospodine Nimanbegu. Bez promjene prakse ponašanja, odgovornosti, prije svega u Vladi Crne Gore, u jedinicama lokalne samouprave, u institucijama koje su dužne da se ovom politikom bave neće biti promjena samo time što ćemo donijeti izmjene i dopune zakona. Pa samo to što nemamo izvještaj o tome koliko je objekata van zakonskih normi ili je prekršilo zakonske norme a trebali su da imaju sertifikate do kraja '18. godine, većih od 500 kvadrata u ovoj državi, dovoljno govori o svemu. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:11:05)

Hvala i vama.

Odgovor na komentar potpredsjednik Nimanbegu. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (03.04.19 12:11:10)

Poslaniče Damjanoviću,

Ja mislim da ćete se složiti sa mojim stavom da zakon da nesprovođenje kvalitetnog ovog zakona znači eventualno i nedostatak, rekao bih, možda političkog fokusa bilo u Vladi bilo u lokalnim samoupravama, bilo u opštem društvenom mnjenju. Oko važnosti ovog zakona. Zašto ja podržavam ovaj zakon? Zato što njegova primljena znači ušteda novca. Njegova primljena znači rast društvenog proizvoda u Crnoj Gori i to sve vi naveli u svom izlaganju, ako sam vas dobro shvatio. Znači, rast zapošljavanja znači, znači bolji kvalitet života i znači ono što, po meni je najbitnije, kvalitetniji život građana u svom domu, kvalitetniji život korisnika prostora, jer ovdje se radi kako upotrebiti energiju, energija u objektima upotrebljava za život, za rad, za poslovanje. Mi smo svjedoci puno tih primjera kako smo nekada trošili energiju na koji način smo kada je energija bila možda neki socijalni parametar ili ima tržišnu vrijednost danas se ona jednostavno to je roba i to je strateška roba. Nije samo obična roba koja nego strateška znači ono energetske efikasnosti tu su i strateški ciljevi jedne države gdje ona vidi sebe u budućnosti.

Mi moramo svi biti složni da ipak Crna Gora je došla u poziciju da je prošlo dosta vremena od implementacija ovakvih zakona i zbilja imamo konkretne rezultate. Ja sam zbilja nabrojao te objekte, javne objekte. Ne, iz razloga da pohvalim što se ne smije hvaliti, da pohvalim nešto što ljudi znaju, što roditelji znaju, to je učinjeno ili za njihovu djecu ili za našu djecu sveukupno u kvalitetu njihovog školovanja, a da se objasni odakle je bio taj novac.

Stoga i ponavljam, glavne mane u primljeni ovog vidim u budućnosti, znači ako država ne bude ili ministarstvo, odgovorno, dovoljno fokusirano u budućnosti za implementaciju onih zakonskih odredbi koja nam je predložila. Slažem se s vama da možda i nema prevelikih opravdanja zašto to nije urađeno u zadnjih četiri - pet godina, ali mislim da je dovoljno kvalitetan

pomak koji se mora priznati pa bilo da govorimo sa pozicije - opozicije ili vlasti.

Takođe, vi znate da u regionu imam inicijative oko stvaranja, rekao bih mreža koje bi se bavile ovom tematikom, mrežama koje se odnose na ljude, predstavnike određenih struktura, jer ovdje nema podjela, ovdje je zajednički jasan interes i stoga očekujem da ćete i vi podržati ovaj predlog. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:14:28)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu. Ovim smo iscrpili listu govornika. Ako se više niko ne javlja za riječ ja pitam da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ. Želi. Izvolite.

MARKO RADULOVIĆ (03.04.19 12:14:50)

Poštovani gospodine predsjedniče, poštovane kolege, poštovani poslanici,

Htio bih da vam zahvalim na vrlo iscrpnoj i sadržajnoj diskusiju koju smo imali tokom jučerašnjeg i današnjeg dana, i ukratko bih se osvrnuo na ono što ste i sami u svojim diskusijama istakli. Pravog menandžmenta bez podataka nema. Cil ovoga zakona i onim narednih koraka koje Ministarstvo ekonomije planira kad je u pitanju javna potrošnja energije u javnom sektoru jesu konkretni, mjerljivi podaci odnosno prikupljanje podataka na osnovu kojih možemo da pratimo rad svakog od javnih službenika iz domena svoje odgovornosti. Činjenica je da jedno obezbjeđenje jednog takvog alata kao takvog neće dat samo svoj rezultat je opredijelilo Ministarstvo ekonomije da paralelno krene u rad i obuku ljudi, kadra koji bi trebali da implementiraju mjere energetske efikasnosti. Kao što ste i sami naveli u vašim diskusijama jednostavno moramo zajednički da podržimo i da unaprijedimo i znanje i svijest svih nas građana i službenika u javnom sektoru na značaj energetske efikasnosti.

Pored segmenta i uticaja koje zakon ima na javne objekte, osvrnuo bih se i na uticaj koji zakon ima na građane i na implementaciju obaveza koje zakon propisuje u Ministarstvu ekonomije, a po pitanju energetskeg pasoša objekata. Očekujemo da ćemo do kraja godine završiti tuproceduru, jer će građani moći da vide, odnosno moći da dobiju energetske pasoš za svoj objekat, a kao što imaju mogućnosti da u prodavnicama se upoznaju sa energetskeg klasom pojedinih proizvoda moraće da dobiju informacije koliko njihovi objekti su energetskeg efikasni odnosno energetskeg neefikasni, a samim tim u okviru takvog pasoša dobiće i preporuke koje mjere bi trebali da primijene kako bi podigli energetskeg efikasnost.

Takođe bih iskoristio ovu priliku da napomenem i projekte koje Ministarstvo ekonomije sprovodi u cilju podrške implementaciji mjera energetske efikasnosti građanima i to su: direktna pomoć građanima kroz obezbjeđenje beskamatnih kredita za implementaciju mjera energetske efikasnosti, tu su projekti koji su poznati građanima Enedživud 1,2,3, Montesol. Sada je u toku, završila se prva faza projekta Energetskeg efikasan dom.

Očekujem vrlo brzo početak druge faze Energetskeg efikasan dom gdje će građani imati mogućnost da dobiju beskamatne kredite za ugradnju demit fasada, fasadne bravarije energetskeg efikasni izvora. U svakom slučaju, još jedan put da se zahvalim na vrlo konstruktivnim predlozima i vašem radu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:18:07)

Hvala vam.

Konstatujem, da je pretres po ovoj tački završen i izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na set tačkaka Ministarstva zdravlja i imamo sugestiju Poslaničkog kluba DPS-a da se tačka o Predlogu Zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji ostavi na kraju ovog seta zakona na ćemo preći na prvo razmatranje Predloga Zakona o apotekarskeg djelatnosti.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su. Kenal Hrapović, ministar zdravlja i Slađana Pavlović, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa.

Sjednici prisustvuju Slavojka Šuković, načelnica u Ministarstvu i Majda Šahman, predstavnica Agencije za lijekove i medicinska sredstva.

Izjestioci odbora su: Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Draginja Vuksanović Stanković Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Obaviješten sam da bi uskoro sa službenog puta trebao da nam se priključi i ministar zdravlja. Pa, da počnemo pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi, izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 12:19:23)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene poslanice, uvaženi poslanici,

Obavljanje apotekarske djelatnosti se prvi put uređuje posebnim zakonom u Crnoj Gori cijeneći značaj snadbijevanja građana kvalitetnim, bezbjednim i efikasnim lijekovima medicinskim sredstvima. U tom smislu predlaže se obavljanje apotekarske djelatnosti u skladu sa načelima poštovanja ljudskih prava, pravičnosti, dostupnosti, kontinuiranosti, stalnog unapređenja kvaliteta i bezbjednosti i efikasnosti kao i u skladu sa principima dobre apotekarske prakse. Shodno zakonu apotekarska djelatnost, kao dio zdravstvene zaštite, obavlja se u apoteci na primarnom sekundarnom i tercijalnom nivou zdravstvene zaštite, a njen osnivač može da bude država, jedinica lokalne samouprave, domaće i strano pravno i fizičko lice. Apoteka mora da ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i medicinsko tehničke opreme i da ima rešenje Ministarstva zdravlja kojim se potvrđuje ispunjenost tih uslova. Apoteka može da ima i više organizacionih djelova i ono što je važno jeste da svaki taj organizacioni dio mora da ima farmaceuta koji je odgovoran za zakonitost rada apoteke, odnosno njenog organizacionog dijela i obavljanja apotekarske djelatnosti u skladu sa zakonom. Tako apoteka u okviru propisanog radnog vremena pruža apotekarsku djelatnost radom u jednoj, dvije ili više smjena i dvokratnim radnim vremenom uz neprekidno prisustvo farmaceuta. Takođe, propisano je da određene poslove u skladu sa stručnim kvalifikacijama može da obavlja i farmaceutski tehničar, ali opet naglašavam uz prisustvo farmaceuta.

U obavljanju apotekarske djelatnosti farmaceutskom tehničaru je zabranjeno da samostalno izdaje lijekove i izrađuje galenske, odnosno magistralne lijekove i da uopšte obavlja apotekarsku djelatnost bez prisustva farmaceuta. Zakonom se propisuju i zabrane koje se odnose na promet određenih lijekova i medicinskih sredstava u apoteci, a sve u cilju zaštite života i zdravlja građana kao i slučajeve kada farmaceut građaninu ne mora da izda, odnosno proda lijek i medicinsko sredstvo. Tokom obavljanja apotekarske djelatnosti farmaceut građaninu ne mora da izda, odnosno proda lijek ili medicinsko sredstvo u slučaju neispravne ili nepotpune medicinske dokumentacije u slučaju prijetnji ili nasilnog ponašanja građanina i za koji stručno procijeni da bi mogao da ugrozi zdravlje građanina.

Samo bih na kraju istakla da prilikom pripreme ovog zakona imali smo ekspertsku podršku Svjetske zdravstvene organizacije. U tom procesu učestvovali su eksperti iz Slovenije, Hrvatske i Malte. Takođe, razmatrane su i preporuke Evropske i Međunarodne federacije udruženja farmaceuta, a od strane domaće javnosti imali smo podršku Farmaceutske komore i Uprave za inspeksijske poslove. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:22:26)

Hvala vam.

Da li neko od izjavitelaca odbora želi riječ? Ne želi.

Onda prelazimo na diskusiju. Prvi riječ ima poslanik Suad Numanović, a neka se pripremi poslanik Mihailo Anđušić. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 12:22:42)

Zahvaljujem, predsjedniče Brajoviću.

Poštovani predstavnici Vlade, Ministarstva zdravlja, poštovne kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je Zakon o apotekarskoj djelatnosti. Moramo na početku iskazati zadovoljstvo što je ova oblast po prvi put zakonom uređena i na taj način naša država Crna Gora kroz svoja strateška dokumenta, kada je u pitanju apotekarski sektor, želi da pokaže iskorak u unapređenju farmaceutske zdravstvene zaštite koji je svakako od javnog interesa i služi prije svega u cilju zaštite života i zdravlja ljudi. U apoteci kao što znamo se obavlja farmaceutska djelatnost koja obuhvata i snadbijevanje lijekovima i medicinskim sredstvima, obezbjeđuje racionalne farmako-terapije u okviru sprovođenja koncepta farmaceutske zdravstvene zaštite, kao i drugi poslovi koji su shodni zakonskim propisima iz oblasti lijekova i zdravstvene zaštite. Svi oni naravno moraju da budu u skladu sa principima dobre apotekarske prakse koja treba da zadovolji građane i koji koriste farmaceutske usluge sa ciljem da pruže optimalne farmaceutske zdravstvene zaštite.

Ono što je bitno jeste da farmaceutska djelatnost se zasniva na principima humanosti i etičnosti jer je osnovni cilj i farmaceutske profesije baš kao i profesije ljekara humanost i dobrobit pacijenata. Farmaceutska praksa dopunjuje brigu o pacijentima i ona obezbjeđuje željene terapijske rezultate. Dakle, nije izolovana nego je sistem cjelokupne zdravstvene zaštite. Uloga farmaceuta u savremenoj farmaceutskoj praksi pomjerena je od stručnjaka koji izdaje lijekove jer imali smo takav osjećaj, na stručnjaka koji pruža farmaceutsku zdravstvenu zaštitu sa pacijentom u centru pažnje.

Ovim zakonom, kao što smo čuli, veoma je bitno da apoteke imaju jednog zdravstvenog radnika farmaceuta koji je odgovoran za zakonitost rada apoteke, odnosno njenog organizacionog dijela i neophodno je njegovo 24 h prisustvo u zavisnosti od toga kakvo je organizovan rad ovih apoteka. Na određenim poslovima, a u skladu sa stručnim kvalifikacijama i farmaceutski tehničar, ali uz prisustvo farmaceuta može da obavlja posao. Na taj način doprinosi se unapređenju javnog zdravlja kroz poboljšanje zdravstvenog statusa i kvaliteta života. Prisustvo farmaceuta je važno iz zbog toga što u posjete farmaceutu češće nego što su posjete farmaceutu češće nego ljekaru tako da je njegov položaj jedinstven u sprovođenju aktivnosti u vezi poboljšanja javnog zdravlja.

Donošenjem ovog zakona naša država se svrstava u red država sa državama iz okruženja Slovenijom, Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom koji imaju uređen Zakon o apotekarskoj djelatnosti. Želim da podsjetim da u Crnoj Gori ima 240 privatnih apoteka i 54 državne Montefarmove apoteke. Uvezivanje privatnog sektora kada je apotekarska djelatnost u pitanju doprinosi sve boljoj snadbjevenosti, a što je dokaz da ovih dana, mjeseci i posljednjih godina nemamo nestašice lijekova. Uvijek je bilo pitanje da li uvezati privatne apoteke u sistem. Odgovor je jasan, pozitivan dobro je od ovih 240, mislim da je negdje oko 160, da je oko 160 uvezanih apoteka i nema razloga i ostale da nam budu uvezane u ovaj zdravstveni sistem.

Na kraju želim da istaknem da će uvajanjem Predloga zakona o apotekarskoj djelatnosti i kasnijim donošenjem akata koji su potrebni za njegovo sprovođenje stvoriti se uslovi da se unaprijedi organizacija apotekarske djelatnosti u skladu sa evropskim standardima kao i da će se povećati kvalitet i bezbjednost farmaceutskih proizvoda i usluga. Bitno je da u slučaju nepoštovanja zakona postoje i predviđene su novčane kazne i do 20.000 eura što će odrediti inspekcijски nadzor.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:27:45)

Hvala, poslaniče Numanoviću.

Sada ima riječ poslanik Mihailo Anđušić, a neka se pripremi Draginja Vuksanović Stanković. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (03.04.19 12:27:56)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče Skupštine.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi predstavnici Ministarstva, uvaženi građani,

Evo, meni je uvijek posebno drago kada na dnevnom redu plenarnog zasijedanja imamo bilo koje zakonsko rešenje koje obuhvata unapređenje u oblasti zdravstvenog sistema i generalno u oblasti zdravstva. Složićemo se da u ovom sazivu Crnogorskog parlamenta i u ovom mandatu Vlade smo ne mali broj puta imali prilike da razmatramo zakonska rešenja koja prije svega treba da stvore dobre preduslove da bi stanje u oblasti zdravstva mi izdigli na jedan veći nivo. Zaista ti rezultati kada je u pitanju prije svega zakonska regulativa postaju sve vidljiviji i vidljiviji uz sve ono što dodatno se na terenu radi. Posebno mi je drago što imamo prilike često i da usvajamo zakonske regulative u oblasti zdravstva koje se direktno tiču kvaliteta zdravstvene usluge, odnosno tiču se direktno građana. Složićemo se da je malo koja oblast u dijelu zdravstvene zaštite kao apotekarska djelatnost često predmet interesovanja građana i ima direktne implikacije na njihova pozitivna ili negativna iskustva. Kada govorimo o tome, prije svega mislimo na kvalitet usluga u apotekarskoj djelatnosti, takođe taj aspekt stručnosti, zatim snabdjevenosti apoteka lijekovima i, naravno, taj posljednji segment koje ovo zakonsko rješenje ne obuhvata, ali svakako je uvijek predmet interesovanja javnosti, a to su, u krajnjem, zašto ne reći, cijene samih lijekova. Mislim da je posebno značajno što se ovo zakonsko rješenje dominantno bavi kroz neke njegove ključne odrednice ovim aspektom stručnosti koje dobijamo kroz izmjene ovog zakona. Drago mi je što ključna izmjena, suštinska i najupečatljivija izmjena jeste to obavezno prisustvo farmaceuta u apotekama. Smatram da će nam to dati jednu novu vrijednost koju do sada nijesmo imali. Dakle, radi se o farmaceutima s visokom stručnom spremom. Naravno, ostaje uloga farmaceutskih tehničara, ali uz obavezno prisustvo farmaceuta. Imali smo tu jedan mali problem koji se javlja u praksi. To su te male sredine ili opštine koje nijesu u mogućnosti da kroz 24 - časovno radno vrijeme obezbijede u više smjena više farmaceuta, ali složićemo se da više koristi imamo od jedne ovakve odrednice nego da je ne sprovedemo u realnost. S druge strane, nadam se da će se to kroz podzakonske akte i komunikaciju s resornim ministarstvom regulisati na način da i manje sredine, odnosno manje opštine budu u prilici da imaju uvijek u apotekama po zakonu stalno prisutnog farmaceuta.

Smatram da će odrednica koja se tiče obaveznog prisustva farmaceuta u apotekama uticati na aspekt stručnog savjeta koji sami farmaceuti daju prilikom preuzimanja lijekova građanima, odnosno korisnicima usluga, uticaće na kvalitet, snabdijevanje, bolje planiranje i sve ostalo što se tiče same apotekarske djelatnosti, ali u drugom dijelu, siguran sam, i na jedan negativan segment i trend koji imamo kod nas, a to je racionalnija potrošnja lijekova. Jer, samim prisustvom stručnih lica kao što su diplomirani farmaceuti može se uticati, prije svega i na svijest samih građana i određenog dijela populacije koju može ponekad karakterisati neracionalno trošenje, odnosno kupovina lijekova.

Takođe, još jedan segment, pomenuo sam zakonska regulativa je nešto na čemu veoma puno radite, ali moramo se dotaći toga, moramo to pomenuti, nadam se da će kontinuitet niza ovakvih mjera i ovakvih dobrih zakonskih rješenja, evo ako govorimo o apotekarskoj djelatnosti, makar u dugom roku uticati i na neku vrstu cjenovne politike kada su u pitanju cijene lijekova u Crnoj Gori. Moramo se toga dotaći iako su to neke implikacije koje su rezultat tržišnih trendova i onoga na šta Ministarstvo u određenom dijelu ne može uticati, ali isto tako svjedoci smo da pojedine cijene lijekova u Crnoj Gori ponekad znaju da budu višestruko skuplje nego što su u državama u regionu. Tu imamo faktora kao što su tržišni trendovi, odnosno ekonomija, da određene cijene lijekova ne mogu biti ponuđene Crnoj Gori kao zemljama koje imaju više miliona stanovnika. Dakle, uticaj ekonomije je obiman.

Kontinuitet donošenja ovakvih zakonskih regulativa će sigurno u dugom roku uticati da i u tom dijelu imamo određene pomake. U svakom slučaju, ovo zakonsko rješenje i sve ono što u kontinuitetu radimo, pomenuo sam da smo ovdje u Parlamentu u ovom sazivu imali puno puta priliku da razgovaramo o sličnim zakonskim rješenjima, siguran sam da će u narednom periodu stanje u oblasti zdravstvene zaštite i generalno u oblasti zdravstva izdići na jedan značajniji nivo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:33:37)

Hvala.

Sada riječ ima poslanica Draginja Vuksanović Stanković, a neka se pripremi poslanica Maja Bakrač.

Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 12:33:46)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, poštovana Skupštino, uvažene predstavnice Ministarstva zdravlja,

Kao što smo mogli čuti, pred nama je, zaista, jedan važan zakon. Ono što smatramo i što je bitno, vjerujem, za sve nas ovdje da je zdravlje naših građana najvažniji resurs ove države. Zato je vrlo bitno, kada neki bolestan građanin dođe u apoteku i kada treba da uzme lijek s receptom ili bez njega, da je u apoteci sve radno vrijeme, od otvaranja do zatvaranja apoteke, upravo prisutan farmaceut sa završenim fakultetom. Sada su to doktori farmacije, a znamo da su prema ranijim zakonima bili diplomirani farmaceuti i magistri farmacije. Vrlo je bitno prisustvo farmaceuta jer, ako uzimate neki lijek bez recepta, farmaceut može da vam postavi vrlo značajna pitanja koja se tiču vašeg zdravlja i u zavisnosti od toga da opredijeli šta je to što vam je potrebno ne samo s aspekta bolesti koju imate već i s aspekta činjenice da u određenom godištu možete ili ne možete da koristite neki lijek.

Kada su u pitanju lijekovi koji se uzimaju na recept, takođe je važno prisustvo farmaceuta. Jer, često se dešava u apotekama da naprosto nemate onaj lijek koji se nalazi na receptu, ali onaj koji je završio fakultet, farmaceut tačno zna koja je zamjena potrebna. Često se dešava da će vam, uz dužno poštovanje farmaceutske tehnike, i oni ponuditi zamjenu, a da vas pri tom ne pitaju da li ste alergični na ovu ili onu supstancu lijeka jer naprosto nemaju adekvatno znanje za to, za to se završava fakultet.

Ono što je poznato svima nama, to je da je i do sada postojala obaveza prisustva farmaceuta od otvaranja do zatvaranja apoteke, ali mislim da je to više bila postavljena kao neka deklarativna norma nego kao imperativna norma. U tom dijelu sada postavljam pitanje vama kao predstavnicima Ministarstva da li imamo dovoljan broj inspektora koji će kontrolisati ovu situaciju jer imamo veliki broj apoteka, da li imamo i dovoljan broj inspektora koji će moći da iskontrolišu da li u pojedinim apotekama imamo prisustvo farmaceuta od momenta otvaranja do momenta zatvaranja apoteke.

Veoma je važna činjenica da imamo situaciju da je i prije postojala zabrana da se može izdati lijek ako se on ne izdaje na recept. Znači, dođe pacijent u apoteku, traži antibiotik, jedno vrijeme se to poštovalo, dajte mi recept, ako nemate recept ne možete dobiti taj lijek. Međutim, sada se i antibiotik može dobiti bez recepta. Ono što je jako važno jeste da je u tom dijelu, takođe, vrlo bitno iskontrolisati rad apoteka.

Ono što sam željela da vam postavim kao pitanje, ne znam da li se to ovdje moglo regulisati imperativnom normom ili nekim drugim aktom, a što nisam postavila pitanje na Odboru. Mi svi znamo da nam je u Crnoj Gori jedna od najvažnijih grana prirede, najvažnija djelatnost turizam i turistička djelatnost. Zaista je nevjerovatno da je usred mog rodnog grada Bara, usred ljetnje sezone nemate nijednu apoteku koja radi noću. Vi u Podgorici imate dežurnih apoteka, ne kažem da na primorju treba da rade apoteke zimi, ali je nevjerovatno da usred Bara, usred turističke ljetnje sezone ne postoji apoteka koja je dežurna tokom noći. Da li to može da se reguliše ovim zakonom ili je potrebno možda donijeti neki poseban uput u okviru Ministarstva zdravlja koji će se dati apotekama da u vrijeme turističke sezone budu dežurne apoteke barem u tim većim gradovima. Ne znam za Budvu, govorim za moj rodni Bar, vi nemate dežurnu apoteku usred ljeta. To je nevjerovatno i, zaista, nemoguće. Eto, to je nešto što bih sugerisala.

Podržavam ovaj zakon jer je vrlo bitan. Vjerujem da ono što piše u ovom zakonu neće samo ostati na papiru. Jer, potreban je rad inspekcije na terenu za koje sigurno znam da rade, ali je pitanje da li imamo dovoljan broj inspektora za čitavu Crnu Goru koji bi iskontrolisali primjenu ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:38:05)

Hvala vam, poslanice Vuksanović Stanković.

Sada riječ ima poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi poslanik Ervin Ibrahimović.

MAJA BAKRAČ (03.04.19 12:38:15)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana gospođo Pavlović, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pred nama je danas, kao što smo već čuli, Predlog zakona o apotekarskoj djelatnosti i obavljanje apotekarske djelatnosti po prvi put se uređuje zakonom u Crnoj Gori. Razlozi za donošenje ovog zakona su normativno uređivanje apotekarske djelatnosti i obezbjeđivanje lijekova kao važnog segmenta zdravstvene zaštite. Zakonskim oblikovanjem ove oblasti utiče se na poboljšanje života građana, a to nam je svima primarni cilj.

... kako znamo da farmaceuti spadaju u kategoriju regulisanih profesija pokazala se potreba zakonskog uređivanja apotekarske djelatnosti po uzoru na niz drugih država kako u regionu, tako i u Evropi. Radi zaštite života i zdravlja građana u obavljanju apotekarske djelatnosti pored snadbijevanja lijekova i medicinskih sredstava apoteka sprovodi i farmaceutsku zdravstvenu zaštitu. Ovo sve u cilju postizanja boljih farmakoterapijskih efekata i sprovođenja racionalnije potrošnje lijekova i medicinskih sredstava čime se čuva zdravlje i preventivno djeluje na bolesti.

Zakon propisuje da apoteka i svi njeni organizacioni djelovi moraju da imaju farmaceuta koji je odgovoran za zakonitost rada apoteke a djelatnost može da se obavlja samo u prisustvu farmaceuta, dok određene poslove može da obavlja i farmaceutski tehničar. Neposredno obavljanje apotekarske djelatnosti vrše farmaceuti i farmaceutski tehničari u skladu sa stručnim kvalifikacijama. U obavljanju apotekarske djelatnosti pored snadbijevanja lijekovima i medicinskim sredstvima apoteka sprovodi i farmaceutsku zdravstvenu zaštitu. Dalje se definiše da farmaceuti i farmaceutski tehničari lične podatke o zdravstvenom stanju građana koje saznaju obavljajući apotekarsku djelatnost dužni su da čuvaju kao profesionalnu tajnu, odnosno kao lične podatke u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Takođe, predlogom zakona definiše se kada farmaceut ne mora da izda lijek, odnosno medicinsko sredstvo, kao i zabrane vršenja prometa lijekova i medicinskih sredstava u cilju zaštite života i zdravlja građana. U praksi primjena ovog zakona obezbijediće kontinuirani proces snadbijevanja građana kvalitetnijim, bezbjednim i efikasnim lijekovima kao i medicinskim sredstvima. Bitno je naglasiti da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih po osnovu zakona vrših ministarstvo, inspekcijski nadzor vrše zdravstveni inspektori, za postupanja suprotna ovom zakonu propisana je odnogovornost apoteke, odgovornog lica i farmaceuta, odnosno farmaceutskog tehničara. Ovaj zakon je veoma važan za sve građane. Propisana je i odgovornost apoteke, a pored toga usvajanjem ovog predloga zakona čini se veliki iskorak u unapređenju života i zdravlja ljudi.

Usvajanjem ovog predloga zakona uređuje se jedna veoma važna oblast a ujedno stiče se povejanje korisnika u bezbjednost i kvalitet lijekova. Moram da pohvalim Ministarstvo zdravlja koje ulaže velike napore kako bi se unaprijedio kompletan zdravestveni sistem u Crnoj Gori i puna podrška i ovom zakonu i svim zakonima koji će naravno pomoći da se unaprijedi život i zdravlje građana u Crnoj Gori. Takođe, moram da se nadovežem na prethodnu koleginicu koja je govorila da ne postoji ni jedna dežurna apoteka u Baru. Moram da kažem da ne postoji ni jedna dežurna apoteka u Herceg Novom, a čini mi se ni u Boki Kotorskoj i mislim da bi to trebalo pitanje urediti da posebno u ljetnjoj turističkoj sezoni, a Boga mi i u zimskim mjesecima je neophodno da postoji makar jedna apoteka koja će biti dežurna 24h. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:42:15)

Hvala i Vama, poslanice.

Sada riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi poslanica Marija Čatović.

Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (03.04.19 12:42:23)

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnikom, uvažene predstavnice ministarstva, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Vlada Crne Gore ulaže napore da na transparentan, odgovoran i adekvatan način omogući kvalitetnu zdravstvenu zaštitu građana. Bošnjačka stranka kao konstituent vlasti smatra da je donošenje Zakona o apotekarskoj djelatnosti svakako kontinuitet navedenog. Vjerujem da smo saglasni da je ovaj zakon bio neophodan, da će se njegovim donošenjem uvesti red u oblasti apotekarske djelatnosti u cilju pružanja adekvatnije usluge građanima, omogućiti građanima kvalitetnije lijekove i medicinska sredstva od provjerenih dobavljača i proizvođača, obezbjeđivanje stručnog i profesionalnog obavljanja farmaceutske djelatnosti, da građani dugoročno imaju bolji, jednostavniji put do lijekova, tj. pravo na zdravstvenu zaštitu i obezbjeđivanje lijekova, što sve doprinosi snažnijem sistemu zdravstvene zaštite naših građana.

Predložni zakon je važan i zbog eksapnzije otvaranja apoteka u našoj državi, mislim da ima preko 500, jer uređuje uslove otvaranja apoteka, gdje je neophodno stvoriti jednake šanse za sve. Navedeni prijedlog zakona o apotekarskoj djelatnosti na kvalitetan način uređuje ovu oblast u skladu sa najvišim standardima zdravstvene zaštite i svakako uz rješenje ministarstva. Pokušaću da ne ponovim što su koelge danas rekle u vez ovog prijedloga zakona, a što ide u pravcu unapređivanja statusa apotekarske djelatnosti u cjelini. Pozdravljam rješenje da je zabranjena prodaja lijekova putem interneta. Ljekovim i medicinska sredstva u kombinaciji sa nekim drugim lijekovima ili čak hranom mogu imati neželjene efekte, nekada i fatalne. Upravo u tom dijelu je nezamjenjiva uloga farmaceuta koji će građanima objasniti tačan način i vrijeme upotrebe, procijeniti sve moguće efekte lijeka u zavisnosti od zdravstvenog i drugog stanja pacijenta i korićenja drugih lijekova.

Naglašavam, da odabir kupovine putem interneta umjesto konsultacije sa samim farmaceutom može dovesti do negativnih posledica po zdravlje samog pacijenta. Ovim zakonom se uređuje da apoteka u toku radnog vremena ne smije da bude bez farmaceuta, što je posebno važno za naše građane, jer omogućava konstantnu zdravstvenu uslugu stručnjaka tj. diplomiranog farmaceuta. Mislim da je apoteka dužna da na vidnom mjestu istakne ime odgovornog farmaceuta koji je odgovoran za cjelokupno rukovanje lijekovima i medicinskim sredstvima, odnosno izradu magistralnih i galenskih lekova i da taj podatak dostavi ministarstvu u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast lijekova i medicinskih sredstava. Prema članu 16 ministarstvo vodi i redovno ažurira registar apoteka koji objavljuju na svojoj internet stranici. Samatram da ministarstvo treba voditi evidenciju zaposlenih farmaceuta u svakoj apoteci koji su zaduženi za zakonitost poslovanja apoteke i njene poslovne jedinice u kojoj obaljaju svoju djelatnost, a da je apoteka dužna da obavijesti ministarstvo o svakoj promjeni radnog vremena i o promjeni zaposlenog lica. Nakon dobijene saglasnosti ministarstva apoteka može promijenti svoje radno vrijeme.

Na kraju, da posjetim da farmacija kao nauka svakodnevno ide naprijed i da nije dovoljno imati dobar zakon, već da je potrebno imati kvalitetne i stručne farmaceute koji se blagovremeno edukuju, kako bi građanima efikasnije pružili apotekarske usluge, a sve u cilju kvalitene i stručne farmaceutske usluge i zadovoljnog pacijenta. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:46:38)

Hvala Vam, poslaniče Ibrahimoviću.

Sada riječ ima poslanica Maja Čatović, a neka se pripremi poslanik Zvonko Vuković. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (03.04.19 12:46:46)

Poštovani predsjedniče, kolege i kolegice, predstavnici ministarstva, uvaženi građani,

Svi znamo koliko je važno snabdijevanja građana kvalitetnim, bezbjednim, efikasnim lijekovima i medicinskim sredstvima, odnosno obezbjeđivanje dostupne i pravilne primjene lijekova i poboljšanja terapijskog ishoda. S toga uređivanja oblasti, obavljanja apotekarske djelatnosti na jedan sistematičan i sveobuhvatan način, tj. posebnim zakonom predstavlja jedan pozitivan korak naprijed u sistemu zdravstvene zaštite. Svakako želim napomenuti, a posebno zbog naših građana, da današnje donošenje potpuno novog zakona u sistemu ne znači da do sada ova oblast nije bila uređena.

Podsjetiću da su pojedine oblasti apotekarske djelatnosti regulisane dijelom kroz Zakon o zdravstvenoj zaštiti, dijelom kroz Zakon o lijekovima i Zakonom o medicinskim sredstvima, a bliži uslovi, kriterijumi i standardi su bili definisani podzakonskim aktima. Na ovaj način država unapređuje transparentnost rada i odgovornost prema zajednici, budući da neko ko se želi baviti ovom djelatnošću sad može sve naći kroz jedan zakonski akt, a shodno zakonu apotekarskom djelatnošću se može baviti država, jedinica lokalne samouprave, ali i domaće i strano pravno i fizičko lice. Pored jasno definisanih načela na kojima se mora zasnivati obavljanje apotekarske djelatnosti zakonom koji je danas pred nama definiše se i neophodnost, obezbjeđivanje uslova u pogledu prostora, kadra i medicinsko tehničke opreme.

Poseban akcenat svakako se stavlja na ispunjavanju usluga u pogledu kadra, imajući u vidu značaj obavljanja apotekarske djelatnosti od strane farmaceuta. Naime, zakonom je jasno propisano da apoteke moraju da imaju farmaceuta koji je odgovoran za zakonitost rada apoteke, odnosno njenog organizacionog dijela i obavljanje apotekarske djelatnosti u skladu sa zakonom. Krajnji cilj ovakvog zakonskog rešenja jeste zaštita života i zdravlja građana, budući da apoteka pored snabdijevanja lijekovima i medicinskim sredstvima sprovodi i farmaceutsku zdravstvenu zaštitu. Ta farmaceutska zdravstvena zaštita se sprovodi radi postizanja boljih farmakoterapijskih efekata i sprovođenja racionalne potrošnje lijekova i medicinskih sredstava, potom promocije očuvanja zdravlja i prevencije, bolesti građana kao i drugih aktivnosti u vezi sa izdavanjem, odnosno pravilnom primjenom i čuvanjem lijekova, medicinskih sredstava i ostalih proizvoda, čiji se promet na malo vrši u apoteci.

U tom pravcu je neophodno da stručno visoko školovano lice u ovom slučaju farmaceut koji poznaje sve standarde, procedure i načine upotrebe lijekova bude uvijek prisutno u apoteci, izdaje lijekove dok određene poslove u skladu sa stručnim kvalifikacijama može da obavlja i farmaceutski tehničar, ali uz prisustvo farmaceuta. Ovdje bih samo podsjetila da prema podacima farmaceutske komore od sredine 2018. godine broj aktivnih farmaceuta je bio oko 550. Kretanja, odnosno migracije farmaceuta su svakako aktuelna i živa priča, ali ovdje vidim i značajnu ulogu našeg Medicinskog fakulteta koji svake godine školuje i nove farmaceute. Tokom poslednjih pet godina u prosjeku su godišnje diplomirala 32 farmaceuta. Ponovo naglašavam izdavanje i objašnjavanje pravilnog načina upotrebe lijekova našim građanima treba da bude standard u poslovanju apoteka, jer svaka greška može i te kako skupo da košta. Posebno bih uputila podršku sistemu uključivanja privatnih apoteka u mrežu zdravstvenih ustanova, odnosno omogućavanje građanima da i u privatnim apotekama dobiju lijekove na recept, jer na taj način naša država nudi dostupnu i blagovremenu zdravstvenu zaštitu.

Na kraju još jednom želim uputiti podršku ovom zakonu, odnosno uređivanju zdravstvene politike na ovaj način. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:51:22)

Hvala i vama.

Za komentar se javio poslanik Milutin Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 12:51:29)

Kao što sam saopštio kada se raspravljalo o energetskej efikasnosti da će Demokratski

front ukazivati na sve greške i štetu koja nanosi aktuelna vlast građanima Crne Gore, tako i kad raspravljamo o apotekarskoj djelatnosti, želim da ukažem na štetu koja je ova vlast nanijela građanima Crne Gore. Nepobitna je činjenica i istina da su lijekovi u okruženju pogotovo u Srbiji višestruko jeftiniji nego u Crnoj Gori. Mi samo pitamo zbog čega, kako je to moguće? Moguće je, tako što postoji farmaceutska mafija koja povećava cijene i ima monopol na tržištu lijekova u Crnoj Gori. Ovo je svim građanima Crne Gore jasno. Potkradaju nas oko cijene struje, potkradaju nas oko cijene lijekova, to su elementarne stvari za normalan život, a da ne pričamo o nekim drugim proizvodima, o nekim drugim detaljima i poglavljima u kojima se aktuelna Vlada ponaša kao organizovana kriminalna grupa. Ali zato Državnom tužilaštvu nije smetalo da poziva visoke funkcionere Demokratskog fronta kad saopšte da u Crnoj Gori postoji farmaceutska mafija. Pa to je svakome jasno. Elementarna logika pokazuje ako su lijekovi u okruženju nekoliko puta jeftiniji nego u Crnoj Gori, šta se to dešava u Crnoj Gori i mi kad ukažemo na te probleme Tužilaštvo reaguje, a kad Duško Knežević da kovertu Migu Stijepoviću niko nije kriv. Zbog toga građani imaju pravo da protestuju i moraju da protestuju, jer šta god uradite vi ste grešni, vi pravite štetu. Neće niko da saopšti ovdje i da da odgovor zbog čega se to dešavalo. Povećavate cijenu struje da bi ljudi bliski aktuelnoj vlasti imali korist. Sad imamo nenormalne cijene lijekova da bi ljudi bliski Milivoju Katniću imali koristi. E pa ne može to tako. Narod ima pravo da protestuje i da bude uporan. Ne možete vi u Parlamentu, ispričate jednu priču što moja jedna koleginica kaže "Selo gori, a baba se češlja" i da mislite da ste tako završili. Ne, mi smo ti koji imamo obavezu da ukazujemo i na ovu oblast apotekarske djelatnosti i farmaceutske i jasno je da se radi o organizovanom kriminalu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:54:41)

Hvala.

Sad će da odgovori na komentar poslanica Maja Čatović, a predstavnicu Vlade želim da još jednom informišem o tome. Ako misle da odgovore na navode ili na isprave, na navode mogu to da urade dok traje diskusija. U završnim izlaganjima to neće moći da urade. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (03.04.19 12:55:01)

Proceduralno, prvo vama, predsjedniče.

Ne dozvoljavam da nas niko naziva organizovanom kriminalnom grupom, jer bi mi isto tako mogli nekoga nazvati organizovanom terorističkom grupom. Prema tome ja vas zaista molim da upozorite i da ne spajamo ono o čemu govorimo, posebno nešto što je dobro i što je riješeno zakonom da spajamo sa protestima i sa svim onim. Možemo posebno temu pa govoriti o protestima i o tome, ali nikako u ovom slučaju da se govori na ovakav način da neko nekoga vrijeđa. Svak je odgovoran za sebe i za ono što sam radi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:55:42)

Znači, vi ste proceduralno reagovali. Vi nemate odgovor na komentar. To je da konstatujemo. Dobićete i vi proceduru, a vodite računa da se držite tačke dnevnog reda, a u proceduri se obratite meni. Da čujem.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 12:55:59)

Gospođa Čatović, nijedan argument nije demantovala. Ispravljam netačne navode.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:56:09)

Procedura to nije. Vi ste proceduralno reagovanje tražili, ako se obratite meni izvolite, a ako ne nemate riječ.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 12:56:27)

Evo vama se obraćam.

Dozvolili ste proceduru gospođi Čatović u kojoj ona navodi da bi ona nas mogla da nazove terorističkom grupom. To zaslužuje repliku. Građani su svjedoci da je optužnica potpuno raskrinkana i da se radi o jednoj ujdurmi Demokratske partije socijalista. I vi da izjednačavate nas sa vama kojima pretiče na sve strane, koji imaju avione, kamione i koji barataju milijardama, nijesu više milioni eura...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:57:11)

Poštovane kolege, nemate pravo na riječ ni vi, ne možete ni vi gospođu Čatović, ni vi gospodine Đukanoviću, a oboje ste zloupotrebljavali i proceduralne intervencije i komentare i nemojte da vas kažnjavam još zbog nepoštovanja Parlamenta i procedure za koju se javite oboje. Sada ima pravo za riječ predstavnica predlagača. Izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 12:57:45)

Osvrnula bih se na komentar poslanika Đukanovića u odnosu na cijene lijekova, budući da konstantno miješamo dvije stvari. Dakle, govorimo o cijeni lijekova na slobodnom tržištu i o cijeni lijekova koji idu na teret države.

Dakle, lijek je po međunarodnim sporazumima koje smo sklopili između ostalog i sa Svjetskom trgovinskom organizacijom po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Lijek je kao i svaka druga roba slobodna na tržište, prometuje se slobodno na tržište i mi kao država koja zastupa tržišni princip poslovanja nemamo pravo da administrativno ograničavamo kako će neko u odnosu na uloženi privatni kapital da posluje. Ovo kažem iz razloga što cijene lijekova koji se izdaju na teret Fonda za zdravstveno osiguranje, odnosno države su lijekovi zapravo koji su na novoj listi. To su lijekovi koji pokrivaju 95% .i koji su savremeni u odnosu na savremene terapijske protokole formirani i ti lijekovi su na teret države izdaju se na recept i zbog toga pozivam građane da nema potrebe da samostalno bez prije svega konsultacija sa ljekarom šta je pravi lijek koji treba da se koristi, koji će najadekvatnije, da kažem, odgovori na stanje samog pacijenta. Dakle, prvo kod doktora se konsultuje, doktor je taj koji propisuje. Sada vidimo konstantno sa liste lijekova koja je opet, kažem, pokriva sva stanja i tada sa tim receptom može da ide u apoteku bilo privatno ili državnu i na teret Fonda i na teret države da dobije, da kažem, besplatno taj lijek ili uz minimalna izdvajanja sa doplatne liste koja su do pet eura. Molimo građane da se prvo konsultuju sa doktorima, doktori su ti koji će da propišu lijek. Kažem, liste pokriva 95% stanja i mogu da dobiju lijekove na recept, odnosno bez dodatnih izdvajanja. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 12:59:57)

Hvala vam.

Odgovor na komentar Milutin Đukanović.
Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 13:00:03)

Poštovani građani Crne Gore, još jednom ste vidjeli nemuštu odbranu pripadnika Ministarstva. Nijesu odgovorili na suštinsko pitanje. Kako je moguće da u Crnoj Gori lijekovi budu nekoliko puta skuplji nego u zemljama u okruženju, konkretno u Srbiji. Pričali ste o slobodnom tržištu. Pa, da je slobodno tržište tu razlika može da bude do 5%, ali ovdje su lijekovi nekoliko puta skuplji. Zbog čega? Zbog toga što imamo firmu Glosari. Pokrovitelj te firme je najbliži prijatelj specijalnog državnog tužioca Milivoja Katnića i on može da radi šta je njemu drago, ali to SDT-a apsolutno ne interesuje.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:01:02)

Kolega, molim vas da vam opet ne bih oduzimao riječ vodite računa da odgovorite na komentar koji ste čuli i nemojte ovdje sad obraćati se ni specijalnom državnom tužiocu ni bilo kome drugome. Ako to nastavite, sad vam kažem, oduzeću vam riječ. Prema tome, komentarišite tu priču koja je izazvala reakciju predlagača i sad vaš komentar na to.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 13:01:36)

Predsjedavajući, poštujuć procedure. Mi ne tražimo ništa od vas. Imate pravo da date opomenu jednu, opomenu drugu, pa da pozovete da se udaljim iz sale ako ja neću možete slobodno da zovete i obezbeđenje. Mi objašnjavamo zbog čega su cijene lijekova u Crnoj Gori takve kakve su. Predstavnicu Ministarstva ne želi to da objasni. Priča o slobodnom tržištu mi iznosimo argumente da to nije tačno. Osnovano sumnjamo da su predstavnici ministarstva korumpirani jer da nijesu imali bi normalne cijene lijekova ne bi građani morali da se ponižavaju da kupuju lijekove u okruženju nego bi to mogli da urade u Crnoj Gori.

Kažete da ne spominjem specijalnog državnog tužioca. Ja ću da ga spominjem, a vi opominjite jer specijalni državni tužioc ukoliko ne želi da procesuiru odgovorne iz firme Glosari on je saučesnik, on je dio kriminalne grupe zajedno sa pripadnicima Ministarstva zdravlja.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:02:49)

Imate opomenu kolega Đukanoviću i pokušajte da završite komentar bez još sledećih opomena.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (03.04.19 13:03:00)

U Crnoj Gori je sve ogoljeno i pljačka i krađa. Da li će to neko da shvati u ponedjeljak ili petak, to su već nijanse. Ne možete da se odbranite da ste ovu zemlju doveli na ivicu propasti, ali mafijaši u oblasti energetike, mafijaši u oblasti farmacije imaju monopole i mogu da rade šta im je drago. To sve najbliži rođaci barem da su malo suptilni da prikriju nešto. Ne, nego su toliko drski. Kažu može nam se i građani mora da nastave proteste ...(prekid)....

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:03:43)

Hvala.

Izvolite replika imate tu pravo za korumpiranost. Hvala.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 13:03:52)

Zahvaljujem.

Ja bih samo zamolila pošto se konstantno govori o nekoj vašoj, moram ograničiti, percepciji korupcije konkretno ste ovdje iznijeli da smo mi kao predstavnici Ministarstva zdravlja korumpirani. Molim vas, koliko je znači danas podnesete sve dokaze koje imate o našoj korumpiranosti. Znači, odazvaćemo se i ja i koleginica i bilo koji predstavnik Ministarstva zdravlja na sve pozive. Znači, podnesite dokaze. Nemojte konstantno da pričate o percepciji, percepciji nekoj vašoj ličnoj nego molim vas na dokazima da svaku priču. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:04:27)

Hvala vam.

Sad riječ ima poslanik Zvonko Vuković i on je poslednji prijavljeni diskutant. Izvolite.

ZVONKO VUKOVIĆ (03.04.19 13:04:38)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, uvažene predstavnice Ministarstva,

Čuli smo već da je ovo prvi put da se ova veoma važna djelatnost uređuje posebnim zakonom. Naime, do sada je ona bila uređena kroz tri zakona Zakona o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o lijekovima i Zakonom o medicinskim sredstvima.

Neophodnost definisanja preciznih uslova i standarda kako bi se obezbijedio kontinuirani proces snabdijevanja građana kvalitetnim i što je posebno značajno bezbjednim lijekovima osnovni je razlog za donošenje ovog zakona. Takođe, uređeno je i pružanje apotekarske zdravstvene zaštite od strane farmaceuta i farmaceutskog tehničara, a radi postizanja boljih farmako-terapijskih efekata, racionalne potrošnje, očuvanja zdravlja, pravilne primjene, čuvanja lijekova itd. Naravno pomenuta su i određena pitanja koja su vezana za ovaj zakon, a za koja smatram i siguran sam da će biti uređena na osnovu ovog zakona podzakonskim aktima, a to je organizacija rada apoteka, radno vrijeme apoteka, neophodnost pripravnosti u apotekama, normativi kadra, prostora, opreme i sve ono što proizilazi iz ovog zakona kao osnovnog.

Pomenuta su i načela na kojima počiva apotekarska djelatnost, a to su poštovanje ljudskih prava, pravičnost, dostupnost, kontinuiranost, kvalitet, bezbjednost itd. Ponavljam da je apotekarska djelatnost definisana u krajnjem kao kontinuirani proces snabdijevanja građana kvalitetnijim, bezbjednim i efikasnim lijekovima i medicinskim sredstvima.

Zakon je propisao i organizovanje apoteka na primarnom nivou, zatim njihovo organizovanje na sekundarnom u bolnicama i tercijalnom, odnosno Kliničkom centru. Definisao je i farmaceutsku zdravstvenu zaštitu kao i sve ono što je bitno za obavljanje ove, ponavljam, veoma važne djelatnosti. Ali, bitan detalj koji bih ja želio da istaknem koji su većina ili skoro svi diskutanti prije mene istakli je neophodnost, odnosno ono što je definisano kroz član 21 i član 15 ovoga zakona, a to je neophodnost prisustva diplomiranog farmaceuta doktora farmacija magistra farmacija itd. u apoteci kroz kompletno njeno funkcionisanje o bilo kojoj smjeni se radi. Ovo je bitno iz mnogo razloga koji su već pomenuti. Znači, pružanje farmaceutske zdravstvene zaštite kao jedan institut koji je veoma važan, a o kojem se možda nije vodilo dovoljno računa niti u stručnoj niti u laičkoj javnosti sada zauzima svoje pravo mjesto.

Dalje, napomenuću da je Farmaceutska komora u Crnoj Gori prisutna od 2001. godine da je Farmaceutski fakultet, odnosno odsjek pri Medicinskom fakultetu osnovan 2007-2008. godine školske, da je kao samostalni fakultet formiran 2010. godine, a dobio je akreditaciju od Savjeta za visoko obrazovanje 2011. godine. Zašto je to bitno? To je bitno da kroz to istaknem imamo realnu kadrovsku bazu da imamo realne resurse na osnovu kojih ćemo razvijati ovu djelatnost. Neko je pomenuo kad je govorio o energetici da je energija roba i to strateška. Ja ću da se usudim da kažem da su lijekovi roba i da su strateška roba. Mi imamo takođe i Agenciju za lijekove i medicinska sredstva koja je uvezana sa svim sličnim institucijama i ustanovama u svijetu, a pominjem je zbog kontrole kvaliteta lijekova, odnosno zbog ključnog termina koje podrazumijeva pod tim, a to je vigilanca bukvalni prevod je budnost, oprez, pažnja, a odnosi se samo na onaj

prastari postulat koji je vezan za to a to je Primum Non Nocere, prevashodno ne naškodi. U tome vidim ulogu i Fakulteta za farmaciju i Agencije za lijekove i Ministarstva koje sve to nadzire i kontroliše i Fonda za zdravstvo koji sve to organizaciono informatički zatvara i naravno finansira.

Pomenuću da Agencija za lijekove i medicinska sredstva po mojim informacijama u ovom trenutku ima 10 doktoranata na posdiplomskim studijama koje stipendira, možete misliti kakav je to ljudski resurs. Takođe, ako se ne varam, informacija mi je da se planira da se kroz novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti njeno izdizanje na viši i kvalitetniji nivo, da se formira Institut za lijekove i medicinska sredstva ili se makar razmišlja o tome što sa Farmaceutskim fakultetom predstavlja jednu dobru nastavnu naučnu bazu za razvoj farmaceutske industrije. Zašto da ne. Crna Gora je nažalost u bivšoj SFRJ bila jedina republika koja nije imala razvijenu farmaceutiku, a farmaceutika je i te kako konkurentna i profitabilna i softificirana djelatnost. Dakle, moramo stvoriti resurs i za te poslove.

Dakle, tačno je da sve ove aktivnosti koštaju. Ali, ulaganje u zdravlje nije trošak, ulaganje u zdravlje prevenciju i liječenje povećava ekonomsku aktivnost i pojedince i društvo u cjelini. I podatak koji sam prije nekoliko dana imao priliku da vidim je, da je Američka privredna komora u Crnoj Gori istakla da je vršila ispitivanje i kontrolu i da je snabdijevnost crnogorskog tržišta lijekovima, znači dostupnost onih za liječenje najtežih bolesti na nivou zemalja Zapadne Evrope. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:10:45)

Hvala i Vama, poslaniče Vuković

Ovim smo iscrpili diskutante za ovu tačku dnevnog reda, konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na **Predlog zakona o kozmetičkim proizvodima.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su doktor Kenan Hrapović ministar zdravlja, Slađana Pavlović generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i hronalizaciju propisa. Takođe, sjednici prisustvuje i Slavojka Šuković načelnica u Ministarstvu zdravlja.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Maja Bakrač Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želi, izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 13:11:28)

Zahvaljujem.

Proizvodnja i promet kozmetičkih proizvoda, takođe kao i predhodni zakon prvi put se na jedan sistemski, kroz jedinstven zakon uređuje u Crnoj Gori. Zakonsko uređivanje ove oblasti je proisteklo usled potrebe, prije svega za zaštitom zdravlja i uopšte života ljudi. Imajući u vidu da su kozmetički proizvodi, proizvodi koji imaju veoma široku primjenu. Ovim zakonom propisuju se zahtjevi koje moraju da ispunjavaju kozmetički proizvodi koji se stavljaju na tržišta, odnosno jasno su definisane procedure i da kažem koraci koji se moraju preduzeti prije stavljanja kozmetičkog proizvoda na tržište, ali i postupci tokom i nakon stavljanja kozmetičkog proizvoda na tržište. Shodno Zakonu za bezbjednost i usklađenost kozmetičkog proizvoda odgovorni su svi lanci, proizvođač, uvoznik, distributer i zastupnik. Samu procjenu bezbjednosti i ocjenu usklađenosti kozmetičkog proizvoda prije njegovog stavljanja na tržište u skladu sa ovim zakonom treba da obezbijedi proizvođač. Ista se vrši sprovođenjem, ne kliničkih ispitivanja i provjerom sastava kozmetičkog proizvoda, a u skladu sa standardima i metodama uzorkovanjem analiza i to u odgovarajućoj akreditovanoj laboratoriji. Proizvod koji je već stavljen na tržište mora da bude označen podacima koji se odnose na proizvođača, sadržajem u momentu pakovanja, najkraći rok trajanja, posebne mjere opreza kojih se treba pridržavati prilikom korišćenja, serijski broj proizvodnje, namjenu kozmetičkog proizvoda i njegov sastav.

Posebna pažnja kroz ovaj zakon je posvećena informisanju i uopšte razmjeni informacija o bezbjednosti kozmetičkih proizvoda, kao i pojavi neželjenih dejstava, odnosno događaja koji nastupaju usled upotrebe kozmetičkog proizvoda, odnosno procedurama koje se moraju sprovesti u slučaju pojave sumnje u kvalitet i bezbjednost upotrebe samog kozmetičkog proizvoda. Pojedinačno su dakle definisane obaveze, ali i odgovornosti svakog u lancu. Intencija ovako sveobuhvatnog uređivanja tržišta kozmetičkih proizvoda jeste prije svega da se spriječi zloupotreba i dovođenje u zabludu potrošača. Ovo posebno ističem, jer je način prezentiranja posebno uređen ovim zakonom, odnosno propisuje se zavera deklariranja proizvoda da posjeduju svojstva koja zapravo nemaju.

Želim istaći i da sve informacije o proizvodima, odnosno rizicima koje kozmetički proizvodi mogu da imaju po zdravlje i bezbjednost potrošača, moraju shodno ovom zakonu biti dostupne javnosti, odnosno u skladu sa načelom transparentnosti.

Dakle, sve faze života kozmetičkog proizvoda mora da prati odgovarajuća dokumentacija koja se tokom, da kažem, životnog vijeka kozmetičkog proizvoda redovno ažurira i čuva 10 godina od dana stavljanja poslednje serije kozmetičkog proizvoda na tržište. U krajnjem, primjena ovog zakona treba da eliminiše ne bezbjedne kozmetičke proizvode sa tržišta, kao i proizvode nepoznatog porijekla i sumnjivog kvaliteta, jer se na tržištu mogu naći samo proizvodi koji su izrađeni u skladu sa relevantnim standardima. Nadzor nad sprovođenjem zakona će vršiti Ministarstvo zdravlja, inspekcijski nadzor Uprava za inspekcijske poslove preko Sanitarne inspekcije i to su ujedno institucije, odnosno organi kojima se građani mogu javiti u slučaju sumnje u kvalitet i bezbjednost samog proizvoda. Naglašavam, da je i donošenje ovog zakona i uslovljeno i potrebno i harmonizacije i prenošenje odgovarajućih propisa Evropske unije u domaće zakonodavstvo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:15:07)

Hvala Vam.

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Ne žele.

Onda, prvi diskutant je poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanica Ljiljana Đurašković.

Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (03.04.19 13:15:20)

Ono što bi mene zanimalo i što bih zaista voljela da čujem od predlagača ovog zakona odnosi se na nekoliko, čini mi se, tema koje mogu biti interesantne. Nisu vezane samo za ovaj zakon, ali obzirom da se tiče ljudskog zdravlja i naravno činjenice da je u pitanju javni interes, moja vječita dilema je kad donosimo ove zakone šta je sa implementacionim mehanizmima i zašto je ostavljen rok od 18 mjeseci za donošenje podzakonskih akata rukovodeći se činjenicom da i ovaj zakonski propis, pretpostavljam negdje preuzet iz tekovina država koje su ranije imale prilike da ga implemmentiraju, odnosno, naravno da ga usvajaju kroz procese evropskih integracija.

Zašto je posebno meni ovo interesantno? Zato što mene interesuje šta će se desiti sa mikro-biološkim i toksikološkim analizama kozmetičkih proizvoda? Tačnije, da li imamo u sistemu i kada ćemo ih dobiti ako ih trenutno nemamo u laboratoriji koje će biti u potpunosti akreditovane da vrše sve vrste ispitivanja, odnosno analiza? Tim prije, što ja barem imam podatak da je do sada, a evo to vam je možda i primjer samo iz jedne godine, prošle 2018. u Institutu za javno zdravlje vršeno 286 kontrola, od tih 286 kontrola dva uzorka nisu bila po važećim propisima. A nigdje, recimo na sajtovim a nijesam našla šta je onda bila posledica tako utvrđenog stanja i koje su preduzete mjere da bi se te nepravilnosti eventualno otklonile.

I drugo, što me posebno interesuje, što je sa toksikološkim analizama? Znamo da ih rade oni koji proizvode kozmetičke preparate i da je bezbjednost kozmetičkih proizvoda koja se nalaze na tržištu i u promet na neki način obaveznost onih koji te kozmetičke proizvode i distribuiraju,

odnosno prenose dalje. Ali, mene interesuje ko će raditi toksikološke analize za takozvane CMT supstance? Dakle, radi se o supstancama koje ozbiljno ugrožavaju ljudsko zdravlje, odnose se na kancerogene, mutagene i toksične supstance. I pošto znam da će Institut za javno zdravlje, pretpostavljam nakon usvajanja dijela podzakonske regulative već u septembru početi sa akreditacijama za ove metode ispitivanja o kojima sam govorila, da li će oni biti akreditovane iz toksikološke analize ili ćemo u Crnoj Gori imati još jednu laboratoriju, odnosno već imamo, koja će se po istom ili sličnom osnovu pripremiti za analize koje su posebno interesantne i posebno važne za ljudsko zdravlje? Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:18:09)

Hvala i Vama, poslanice Pejović.

Sada riječ ima poslanica Ljiljana Đurašković, a neka se pripremi poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (03.04.19 13:18:19)

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče.

Dame i gospodo, poštovani građani,

Danas razgovaramo po prvi put o Zakonu o kozmetičkim proizvodima. Ovim zakonom propisuju se zahtjevi koji moraju da ispunjavaju kozmetički proizvodi koji se stavljaju na tržište. Bezbjednost i procjena bezbjednosti i usklađenosti, informisanje potrošača, razmjene informacija, nadzor nad tržištem kozmetičkih proizvoda kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost kozmetičkih proizvoda u cilju zaštite života i zdravlja ljudi. Veliki problem vezan za ispravnost kozmetičkih proizvoda predstavljaju profili i internet stranice koje su prepune ponude, kopija i kvazioriginala i to dekorativne kozmetike po nižim cijenama od originala i često se ti proizvodi mogu naći i našim obližnjim pijacama. Iako se kupovina naizgled čini jednostavnom i jeftinom, postavlja se pitanje koja je cijena sopstvenog zdravlja.

Detaljnijom analizom kopija pronađeni su opasni elementi po život poput žive, olova i mnogih alergena. U akciji razotkrivanja sumnjivih proizvođača i distributera u regionu otkriveno je da oni rade u nesterilnim i nehygieničkim radionicama. Pojam "dobre kopije" uvijek će ostati paradoks. Većinu kopija je moguće lako prepoznati u odnosu na original, ovo moram da kažem radi naših građana, i to na prvi pogled. Neodgovarajuća ambalaža, logo utisnut u drugačijem formatu i na drugom mjestu, čudan miris i boja preparata, kao i lepljivost preparata. Trgovina lažne kozmetike i šminke godišnje košta svjetske brendove više od 300 miliona funti, a tek koliko skupo košta naše zdravlje. Kaznene odredbe koje su uvedene ovim zakonom, novčana kazna u iznosu od 500 eura do 25.000 eura je kazna za pravna lica, a za fizička lica od 200 eura do 2.000 eura, ovo sve daje nadu da će se ova oblast konačno regulisati i da će naši građani biti sigurni u svoje zdravlje. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:21:02)

Hvala i vama.

Izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 13:21:14)

Zahvaljujem.

Pošto je bilo pitanja i od poslanice Pejović i poslanice Ljiljane, samo bih probala da ih sumiram. Naime, prvo pitanje je bilo u vezi s implementacionim mehanizmom. Vjerujem da će Uprava za inspeksijske poslove uz postojeće kapacitete staviti na raspolaganje sve svoje trenutne

kapacitete, a da ćemo negdje u narednom periodu moći da kažemo i da proširimo njihove kadrovske kapacitete. Jer, fakat je, da na svim poljima da bismo vršili konstantno kvalitetnu kontrolu moramo unaprijediti taj dio resursa.

Na drugo pitanje koje je bilo postavljeno da li će Institut za javno zdravlje biti akreditovana laboratorija za sve postupke, na to ne mogu dati odgovor. Jer, ono što propisuje Zakon o akreditaciji jesu jasne procedure i postupci i uslovi koje mora svaka laboratorija koja se prijavi da ispuni da bi se uvrstila na listi akreditovanih laboratorija. Ne možemo uticati na to ko će se prijaviti, da li će ispuniti uslove, ali svakako da su jasne procedure za prijavu i, eventualno, dobijene akreditacije.

Poslanica Ljiljana je navela da je cijena zdravlja nešto o čemu se ne može raspravljati. Korišćenje proizvoda sumnjivog kvaliteta je nešto što smo upravo kroz ovaj zakon pokušali da adekvatno i uz sve napore regulišemo. Upravo u tom pravcu je bilo ono što sam i u uvodnom izlaganju navela, a to je obilježavanje proizvoda koje mora da sadrži i podatak da je prošla ta procedura ispitivanja, uzorkovanja i analiza i da je to jedini proizvod koji zadovoljava i na taj način ćemo informisati naše građane da je taj proizvod jedini koji ispunjava standarde kvaliteta. Zabranili smo zakonom reklamiranje onih proizvoda da sadrže neka svojstva koja zapravo u praksi nemaju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:23:39)

Hvala vam.

Za komentar se javila Daliborka Pejović. Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (03.04.19 13:23:52)

Hvala vam, predsjedniče.

Izvinite, samo ću minut da se zahvalim predlagачu na ovim odgovorima.

Namjerno nisam htjela da pominjem inspeksijske službe zato što bih onda trebala da pričam o svim zakonima koje donosimo kada su u pitanju evropske integracije i generalno kada su u pitanju ovakve teme. Znao kako se osjećaju inspektori, pošto sam imala prilike s njima da radim i o tome mislim da moramo voditi računa, ne više sanitarni, ne više inspektori u ovoj oblasti nego generalno, kao ljudi o kojima mi apsolutno ne mislimo. Zašto to uvijek kažem. Zato što je naš posao da donesemo zakon, da ga ovdje ishvalimo, da kažemo da je on divan, da je bajan, da će kodifikovati određenu oblast, onda podnesemo zakon maltene kao vruć krompir i kasnije nemamo nigdje analiza, odnosno monitoringa nad primjenom tih zakona, ne vidimo koji su efekti. Na žalost, oni nisu nikada u prilici da nam kažu da nešto nije u redu i da nešto treba mijenjati. Hvala ukoliko uspijete da napravite taj potez i taj korak da povećate kapacitete, a što je posebno važno da povećate kvalitet.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:24:58)

Hvala.

Poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (03.04.19 13:25:02)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane predstavnice Ministarstva, poštovane kolegice i kolege,

Proizvodnja i promet kozmetičkih proizvoda zakonom se, kako smo već čuli, prvi put uređuje u Crnoj Gori. Razlog za zakonsko uređivanje ove oblasti je zaštita života i zdravlja ljudi, efikasno funkcionisanje tržišta, imajući u vidu činjenicu da se radi o proizvodima koji imaju široku

primjenu. Ovim zakonom propisuju se zahtjevi koji moraju da ispunjavaju kozmetički proizvodi. To su proizvodi koji stavljaju na tržište bezbjednost i procjena bezbjednosti, informisanje potrošača, razmjena informacija, nadzor nad tržištem kozmetičkih proizvoda, kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost kozmetičkih proizvoda, a sve u cilju zaštite zdravlja ljudi.

Kako bi se spriječila zloupotreba bilo je neophodno pristupiti uređenju ove oblasti. Zakon propisuje zabranu reklamiranja kozmetičkih proizvoda, njihovo prezentiranje da posjeduju ona svojstva koja nemaju, kao i zabranu dovođenja krajnjeg korisnika u zabludu. Obezbeđuje se praćenje kozmetičkih proizvoda i međusobno obavještavanje proizvođača i drugih subjekata u poslovanju, kao i samih potrošača. Kozmetički proizvod koji se prvi put stavlja na tržište radi dostupnosti potrošača mora da bude bezbjedan za zdravlje ljudi i da ispunjava zahtjeve bezbjednosti propisane ovim zakonom. Proizvođač je dužan da izvrši procjenu bezbjednosti i ocjenu usklađenosti kozmetičkog proizvoda prije stavljanje na tržište. Za označavanje, stavljanje na tržište, prezentaciju i reklamiranje kozmetičkog proizvoda nije dozvoljeno korišćenje naziva, robnog žiga, slika ili simbola, drugih oznaka kojima se propisuje osobina ili dejstva koju ti proizvodi nemaju.

Svi znamo da sve ono što korisnimo i što stavljamo na kožu brzo završi u našem krvotoku i da se distribuira po cijelom tijelu. U našoj svakodnevnoj brizi oko zdravlja i kvaliteta našeg izgleda često upotrebljavamo kozmetičke proizvode vjerujući da su upravo onakvog kvaliteta kakvima se prikazuju u reklamama. Ne provjeravamo da li su isti upravo baš ono kako su prethodno bili prezentovani. Na žalost, nekad se i desi da isti ostavi posledice koji može dalje da utiče na život nekog pojedinca. Kako smo čuli u prethodnim izlaganjima, reklame koje se koriste i koje su nam dostupne kako nama tako i našoj djeci preko interneta, često nas dovode u zabludu da pojedini proizvodi nemaju ona svojstva koja su prikazana u reklamama.

S toga, Predlogom zakona se propisuje zabrana dovođenja u zabludu krajnjeg korisnika kozmetičkog proizvoda bilo kakvim korišćenjem, reklamiranjem, izgledom ili pakovanjem materijalima za pakovanje, kao i informacijama koje su o kozmetičkom proizvodu dostupne putem sredstava javne komunikacije. Takođe, zakon jasno definiše da je proizvođač dužan da vrstu i količinu supstanci kozmetičkog proizvoda, kao i raspoložive podatke o neželjenim dejstvima i ozbiljnim neželjenim dejstvima korišćenje istog učini dostupnim javnosti i krajnjim korisnicima putem etikete, drugog pratećeg materijala ili na drugi način uključujući sredstva savremene tehnologije i komunikacije. Ako proizvod koji je stavljen na tržište predstavlja rizik po zdravlje ljudi proizvođač, odnosno uvoznik dužan je da u skladu s procjenom rizika izvrši ispitivanje njihovih uzoraka i da o tome obavijesti distributera. Distributer ne smije da isporuči na tržište kozmetički proizvod za koji zna ili bi na osnovu informacija kojima raspolaže na osnovu svog profesionalnog iskustva trebalo da zna da je opasan i da predstavlja rizik za zdravlje ljudi. Zakon, takođe, predviđa distributera i uvoznika da u cilju informisanja krajnjeg korisnika obezbijedi uputstvo i drugu dokumentaciju o proizvodu i bezbjednosti istog kao i podatke o proizvođaču i uvozniku. Obaveza proizvođača i distributera je da odmah nakon saznanja da je na tržište stavljen kozmetički proizvod koji nije bezbjedan i usklađen sa ovim Zakonom preduzme mjere i da obavijesti o tome organ nadležan za inspekcijske poslove. Subjekt kod koga se nalazi dokumentacija o kozmetičkom proizvodu kao i distributeri, zastupnike i nadležna tijela drugih država. U cilju zaštite zdravlja ljudi, praćenja kozmetičkih proizvoda, propisana je obaveza proizvođača, uvoznika, odnosno distributera da dokumentaciju o procjeni bezbjednosti i ocjeni usklađenosti čuva 10 godina od dana stavljanja poslednje serije kozmetičkog proizvoda na tržište. Primjena ovog Zakona eliminisaće ne bezbjedne kozmetičke proizvode sa našeg tržišta i iz toga puna podrška ovom Zakonu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:29:56)

Hvala vam.

Riječ ima poslanica Draginja Vuksanović Stanković, a neka se pripremi poslanik Mirsad Murić. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 13:30:03)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, i još jedan veoma važan zakon je pred nama na skupštinskim klupama.

Ako pogledamo podjelu subjektivnih građanskih prava, veoma važno mjesto u toj podjeli zauzimaju lična prava. Lična prava koja za objekat ima određeno lično dobro, jedno od tih ličnih prava i pravo na tjelesni integritet ličnosti. Iako posmatramo to naše pravo na tjelesni integritet čije je zaštitno dobro naše tijelo, onda pretpostavlja se da svako od nas ima pravo da sa svojim tijelom upravlja i radi šta želi. Od toga šta će staviti na svoju kosu, šta će staviti na svoje lice, ruke i ostali dio tijela, radi uljepšavanja, radi njege ili radi neke druge svoje potrebe. Međutim, koliko god to djelovalo apsolutno pravo, veoma je važna uloga nadležnih državnih organa da nas uprave zaštite od onih proizvoda koji se nalaze na tržištu, a koji se kako bismo mi u narodu rekli falšovani proizvodi i čiji sastav ne odgovara onome što zaista i jesu. Najveći problem jesu i oni proizvodi o kojima je govorila uvažena koleginica Đurašković gdje naši građani preko interneta da bi prošli jeftinije naručuju različite proizvode i onda imamo za posledicu vrlo neželjene efekte koji se spolja manifestuju na tijelu koji mogu zaista imati i negetavine i ružne posledice.

Ono što želim da naglasim jeste da je u poslednje vrijeme maha uzelo i upotreba tih anti age različitih preparata, naročito u velikom broju ordinacija, stomatoloških, ovakvih i onakvih gdje naprosto ljudi prolaze neke samo određene kurseve, a da bi se naravno ženama prezentiralo kako oni su obučeni da stavljaju različite filere, hijaluronske kiseline itd. a pri tom ne konsultujući one koji su nadležni za to, a to su prije svega specijalisti, ljekari, dermatolozi, zatim tu mogu da budu takođe i farmaceuti diplomirani, ali samo ukoliko su završili subspecijalizaciju kozmetologije i naravno ljekari koji su završili plastičnu hirurgiju. Tako da imamo po raznim kozmetičkim salonima upotrebu tih sredstava koja moguće da imaju neku dobru aplikaciju, ali da imamo i ljude koji na neadekvatan način to primjenjuju na određeno tijelo samo zato što su završili neki određeni kurs.

Pozdravljam ono što je rekla predstavnica Ministarstva da će inspekcija biti u punom pogonu, samo se postavlja pitanje niste mi na to odgovorili. Da li imamo dovoljan broj inspektora koji će moći da pokrije? Evo počeli smo od apoteka preko raznih kozmetičkih salona, stomatoloških ordinacija i drugih ordinacija gdje se na našem licu i našem tijelu stavljaju različiti preparati koji mogu zaista izazvati neželjene posledice. Ono što po meni predstavlja vrlo bitan dio ovoga Zakona, ako do sada niko to nije pomenuo, jer se ne pominje direktno u Zakonu, ali će da se impliciraju iz ovog Zakona, a to sam razumjela na Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, a to je da ovaj Zakon predstavlja dobru osnovu da u nadležnost sanitarnoj inspekciji da može da uđe, naravno uz izmjene drugih zakoni usklađivanja propisa u privatne stanove kako bi se stalo na put nelegalnom radu u stanovima počev od onih koji se bave pedikirima, manikirima, drugim vrstama kozmetičkih usluga do frizerskih salona koji ne rade legalno.

Tako da mislim da ovaj Zakon predstavlja dobru osnovu za ono što će se ubuduće dešavati, ali opet naglašavam, govorila je predstavica Ministarstva da se očekuje pojačanje u smislu broja sanitarnih inspektora. Za njih je zaista potrebna posebna obuka, posebno znanje, posebne vještine i naravno nepristrasnost u dijelu postupanja. Ono što smatram za veoma bitno jeste da će se konačno vjerujem ukoliko inspekcija bude mogla brojčano to da pokrije na terenu stati na put onima koji rade u stanovima, a koji nisu prijavili svoje ordinacije, frizerske salone i koji na različite načine pružaju kozmetičke usluge, kako bi se uvidjelo koji su to materijali, počev od onoga za pedikir, za manikir, za farbanje kose, koji su to materijali, supstance koji se koriste, da li su adekvatni, da li imaju dozvolu našeg Instituta za javno zdravlje, našeg Ministarstva i da li je to u skladu sa propisima u smislu mogućnosti upotrebe na određene djelove tijela. Tako da ovaj Zakon u toj mjeri je zaista odličan Zakon, samo je još ostalo da vidimo da li ćemo moći na adekvatan način da ga implementiramo, ja zaista smatram da je potreban veći broj sanitarnih inspektora koji bi ovo mogli da prokontrolišu. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:35:15)

Hvala.

Sada ima riječ poslanik Mirsad Murić, to je poslednji govornik u ovoj tački dnevnog reda.

Izvolite.

MIRSAD MURIĆ (03.04.19 13:35:26)

Nešto o kozmetičkim proizvodima, jer živimo u vremenu kada je ljepota tijela i njega tijela imperativ ne samo za nježniji pol nego u zadnje vrijeme i za nas muškarce, veoma važno. Normalno to je sve zbog produžetka vrste, znate kada je ljepota u pitanju ili kada su neki drugi kvaliteti, znači uvijek radimo to da bi se svidjelo nekome drugome, ali tu zaboravljamo i cijenu po naše zdravlje koliko su štetni ti proizvodi. Zbog toga je kozmetička industrija jedna od najprofitabilnijih industrija u svijetu i kada kupujemo kozmetičke proizvode obično ne obraćemo pažnju ništa. Nama je bitan izgled, svjetski poznata marka, kako to miriše itd. dok neke druge stvari nas ne interesuju. Ne interesuju nas recimo rok upotrebe, da li je bakteriološki ispravan taj kozmetički proizvod, da li je originalno pakovanje itd. Cijena nas gotovo nikad ni ne interesuje, ali jedan dio građanstva normalno interesuje zbog svog finansijskog stanja i kupuje ono što i do čega dođe. Tako da je prvi moj savjet povodom kozmetičkih proizvoda da se kupuju u radnjama koje su za to specijalizovane i normalno u apotekama. Tamo je navjerovantije i najsigurnije kupiti ove proizvode. Ovi nedostaci, znači sanitarna inspekcija kada kontroliše kozmetičke proizvode obično nailazi na te nedostastke, znači rok trajanja, bakteriološka neispravnost, nepotpuna deklaracija ili uopšte nema deklaracije, bez sredstva ili uputstva za upotrebu itd. Ali mi kad kupujemo takve proizvode ne vodimo računa znači o našem tijelu, vodimo o ljepoti, ali ne znamo šta je koža. Koža je organ kao i srce, kao i pluća, veoma bitan, najveći organ kod čovjeka je i ima veoma važnu funkciju, zaštitnu funkciju. Štićen je sa svih spoljašnjih faktora. Koža je i čulni organ. Preko kože osjećamo i orijentišemo se u spoljašnjoj sredini. Koža je i mjesto gdje se vrši neki biohemijski procesi, pretvaranje provitamina D u vitamin B, znate svi zbog čega je važno. Koža je i toplotni izolator, rezerva energije, održava tjelesnu temperaturu itd. Kad sve ovo kažem nameće se nekoliko pitanja. Šta to nanosimo na našu kožu? Da li su ta sredstva kozmetička za njegu tijela, ljepotu tijela ispravna? Da li podliježu nekim standardima i kakvu će nam korist ili štetu proizvesti?

Međutim, kozmetička industrija uglavnom se tu našla na nekom raskršću, da li da koristi prirodne preparate kozmetičke ili vještačke koji su puni hemikalija. Ako su prirodni u pitanju, onda zbog supstance unutra ne mogu imati neki dugi rok trajanja, pa je problem u kozmetičkoj industriji kako da zaradi novac da bi normalno taj proizvod koji je namijenjen za njegu i ljepotu tijela opstao što duže na tržištu. Zbog čega? Zbog toga što su mnogi kozmetički proizvodi prirodni podležni bakteriološkim procesima i razmnožavanju posebno patogenih bakterija. I onda između dva zla se izabralo ono manje zlo da se koriste hemijski kozmetički preparati koji koriste mnoge hemijske supstance ili mještavine kao što su boje, mirisi, sredstva koja se zovu konzervansi za produžetak roka, za očuvanje koezistencije tog nekog proizvoda koji u malim ograničenim količinama su manje štetni nego prirodni koji su podložni bakteriološkim tim procesima i zbog toga je kozmetička hemijska industrija uznapredovala i zbog toga su potrebni ovakvi zakoni kao što mi sad imamo ovaj zakon koji će ograničiti i urediti tržište kozmetičkih proizvoda na jedan odgovarajući način gdje su svi u lancu povezani i gdje će svi voditi računa ko je odgovoran i šta treba da preduzme u ovom stanju.

Ono što bih se složio sa kolegama i kolegamicama znači to su stručnjaci, povećan broj sanitarnih inspektora da bi se omogućila kontrola ovih veoma komplikovanih i kompleksnih proizvoda. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:40:39)

Hvala vam.

Sad ćete imati završnu riječ pošto smo iscrpili diskutante, izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 13:40:51)

Pojašnjenje da ne bude u dijelu jačanja kadrovskih kapaciteta Uprava za inspekcijske poslove navela, da ne bude nesporazum, pošto nije u direktnoj nadležnosti zapošljavanje kadrova u Upravi za inspekcijske poslove nije u nadležnosti Ministarstva zdravlja. Vjerujem da će država imati sluha da se jačaju ovi kapaciteti Uprave za inspekcijske poslove. Kažem nije u direktnoj nadležnosti Ministarstva da o tome odlučuje.

Ono što svakako još želim istaći jeste činjenica da postupaju po velikom broju propisa Ministarstva zdravlja inspekcije i da to podliježe potrebi jačanja njihovih kapaciteta. Ovo je sigurno i ovaj zakon je još jedan pored prethodnog zakona koji smo usvojili, još jedna dodatna obaveza za postojeći kadar, tako da kažem u tom kontekstu vjerujem da ćemo naći neko kompromisno rješenje, a u odnosu na da kažem problematiku koju je iznijela poslanica Vuksanović Stanković, u odnosu na obuke, samo da informišem da se obuke sprovode shodno podzakonskim aktima koji proističu iz Zakona o državnim službenicima i namještenicima, budući da se zaposleni u Upravi za inspekcijske smatraju državnim službenicima i namještenicima i da je to program koji svakako mora proći da bi se neko zaposlio u Upravi za inspekcijske poslove. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:42:13)

Hvala vam.

Konstatujem da je pretres završen po ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na raspravu o Predlogu zakona o medicinskim sredstvima.

Ovlašćeni predlagači Kenan Hrapović, ministar zdravlja, Slađana Pavlović, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa.

Obaviješteni smo da prisustvuje sjednici Slavojka Šuković.

Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Nedžad Drešević, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 13:42:48)

Zahvaljujem.

Prije samog uvodnog samo da istaknem da smo najavili prisustvo kolegice Lidije Čizmović iz Agencije za lijekove i medicinska sredstva, budući da su aktivno učestvovali u pripremi ovog zakona.

Naime, ovim zakonom uređuju se uslovi za proizvodnju, promet i upotrebu medicinskih sredstava za humanu upotrebu, mjere za obezbjeđivanje kvaliteta, bezbjednosti, mogućnosti namjene, tehnička procjena, ocjenjivanje usaglašenosti medicinskih sredstava sa osnovnim zahtjevima, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje ove djelatnosti. Potreba da se potpunije uredi uslovi za proizvodnju i promet na malo i veliko medicinskih sredstava, odnosno njihovo stavljanje na tržište i upotrebu, klinička ispitivanja, kontrolu kvaliteta, oglašavanje i obilježavanje medicinskih sredstava rezultat je i harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije. Ovim zakonom, između ostalog, stvara se normativni okvir za sprečavanje nekvalitetnih i nesigurnih medicinskih sredstava, nedozvoljavajućih performansi kako na tržištu tako i u zdravstvenim ustanovama, a samim tim smanjuje se rizik po pacijente. Smanjuje se i mogućnost za ulazak falsifikovanih medicinskih sredstava sa drugih tržišta na teritoriju Crne Gore, te stvaraju uslovi i za domaće proizvođače medicinskih sredstava za plasman njihovih proizvoda u zemlje Evropske unije, i druge zemlje, kao i uslovi samim tim za razvoj privrede Crne Gore u cjelini.

Uvođenje mogućnosti ocjenjivanja usaglašenosti medicinskih sredstava sa zahtjevima propisa Evropske unije od strane nadležnih tijela na teritoriji naše države, podstiče se zainteresovanost za otvaranje tih tijela u našoj državi, a opet to nadalje podstiče nove investicije zapošljavanje i razvoj privrede. Istovremeno na ovaj način se domaćim proizvođačima medicinskih sredstava omogućava ubrzavanje postupka ocjenjivanje njihove usaglašenosti kao i smanjenje

troškova, jer će postupci ocjenjivanja moći da vrše na teritoriji Crne Gore.

Predloženim rješenjima se uvodi i suštinska kontrola sigurnosti performansi medicinskog sredstva kroz različite vrste testova i postupaka kontrole kako od proizvođača tako i od ovlašćenog tijela u odnosu na dosadašnju, uglavnom da kažem, dokumentacionu kontrolu, odnosno kontrolu isprava usaglašenosti koju obavlja Agencija za lijekove i medicinska sredstva prilikom registracije. Uspostavlja se i kontrola sigurnosti i performansi medicinskog sredstva prije njegovog stavljanja na tržište, kao i kontrola i nadzor poslije stavljanja na tržište kroz dodatne obaveze proizvođača i nadležnosti, odnosno propisane mehanizme nadzora od strane Agencije za lijekove i medicinska sredstva i zdravstvene inspekcije. Naime, medicinska sredstva koja se stavljaju na tržište Crne Gore prilikom ulaza moraće da prati odgovarajuća izjava usaglašenosti sa tehničkim zahtjevima. Zakonom je propisano da Agencija za lijekove i medicinska sredstva vrši priznavanje inostranih isprava, odnosno utvrđuje da li se radi o odgovarajućim i da li se radi o originalnim ispravama. Cilj je da se spriječi uvoz medicinskih sredstava na osnovu falsifikovanih izjava o usaglašenosti kakvih je bilo u praksi, pokušaja je bilo.

Imajući u vidu da se sve više falsifikuju medicinska sredstva, naročito ona koja se mogu prodavati u prodajnim objektima široke potrošnje, posljedice koje mogu izazvati po pacijente i korisnike su nesagledive, pa je od izuzetnog značaja da se predloženim rješenjem uspostavlja mehanizam da se spriječi uvoz takvih proizvoda na tržište Crne Gore.

Ovo su samo neke od novina zakona. Pored ovog zakona usklađivanja se propisuju, se nastavlja i donošenjem podzakonskih akata za njegovo sprovođenje. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:46:32)

Hvala vam.

Sada pitam da li neko od izvjestioca želi riječ? Ne želi.

Onda prelazimo na diskusiju. Prvi diskutant je poslanik Suad Numanović, a neka se pripremi poslanik Zvonko Vuković.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 13:46:48)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Uvažene predstavnice Ministarstva zdravlja i Agencije za lijekove i medicinska sredstva, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore.

Evo još jedan zakon koji iz oblasti zdravstvene zaštite, koji na sistemski način uređuje i ovu oblast, ovo je Zakon o medicinskim sredstvima i koji će i sa ovim prethodnim zakonima zaista dati jedan značajan doprinos strukturnim reformama zdravstvenog sistema gdje će zdravstvena zaštita građana Crne Gore biti podignuta na mnogo veći nivo i gdje će građani imati kvalitetnu zdravstvenu zaštitu u šta svi zajedno ne sumnjamo.

Ovaj zakon je podržan od Odbora za rad i socijalno staranje koji je razmatrao još u februaru mjesecu i podržao je Predlog ovoga zakona.

Ono što je za nas bitno jeste što smo čuli da ovim zakonom se definiše humana upotreba i promeet medicinskih sredstava, njihovo stavljanje na tržište, klinička ispitivanja, kontrola kvaliteta, praćenje medicinskih sredstava na tržištu, ocjenjivanje usaglašenosti medicinskim sredstvima sa tehničkim zahtjevima, oglašavanje i obilježavanje medicinskih sredstava. Dakle uglavnom sve ono što smo od prilike i čuli danas i oko prethodnih zakona da želimo jednu sigurnost, kvalitet za lijekove, za medicinska sredstva, za kozmetičke proizvode. Dakle, želimo sigurnost da zdravlje bude podignuto na veći nivo i da zdravstvena zaštita stanovništva bude zagarantovana, često znamo da kažemo, po standardima Evropske unije. Evo i ovaj se zakon usaglašava sa standardima Evropske unije i na taj način ne dozvoljava nekvalitetnim i nesigurnim medicinskim sredstvima da budu na tržištu rada. Ono što je za mene veoma bitno jeste da se na ovaj način stvara mogućnost i da domaći proizvođači medicinskih sredstava imaju mogućnost i izvoz isti prema zemljama Evropske unije u drugim zemljama i na taj način daju doprinos razvoju privrede u Crnoj Gori. prosto i sa ovog mjesta poziv domaćim proizvođačima medicinskih

sredstava da što više se uključe u proizvodnju ovih sredstava.

Kad govorimo o Agenciji za lijekove znamo da je ona svojim planom za 2019. godinu planirala da nakon usvajanja Zakona o medicinskim sredstvima i primjene Predloga pravilnika o razvrstavanju i upisu u registar medicinskih sredstava, kao i usvajanje pravilnika o vigilanci i praćenju medicinskih sredstava u prometu. Često čujemo ovaj izraz vigilanca i prosto više zbog građana kažem da vigilanca medicinskog sredstva je sistem i skup aktivnosti kojima se obezbjeđuje prikupljanje, procjena, razumijevanje i reagovanje na saznanje o rizicima koji proizilaze iz upotrebe medicinskog sredstva a posebno u pogledu prijavljivanja incidenta radi poboljšanja i zaštite zdravlja i sigurnosti pacijenata, pružanje informacije koje smanjuju vjerovatnoću da se incident ponovi na drugom mjestu ili kojim se ublažavaju posljedice tog incidenta. Dakle, tačno znamo šta je nadležnost Agencije, dakle ona zajedno sa proizvođačem, odnosno ovlašćenim predstavnikom je dužna da organizuje sistem vigilancije sa ciljem prikupljanja i procjene podataka vezanih za bezbjednost i primjenu medicinskog sredstva. Jako bitna stvar da ovo zaživi donošenje kroz ovaj pravilnik i siguran sam da će i bezbjednost medicinskih sredstava na taj način biti na visokom nivou.

Kad govorimo o medicinskim sredstvima koja su u prometu u Crnoj Gori Agencija je dužna da u skladu sa standardima i kvalitetima koje propisuje Evropska unija iste primijeni i kod nas. Kad govorimo o zadatku Agencije on mora na jedan visoko stručan i odgovoran način da poveća stepen funkcionisanja sistema zdravstvene zaštite, posebno stavljanje u promet i potrošnja lijekova. I tu mi dozvolite da često čujemo kad govorimo o potrošnji lijekova zlouptorebu antibiotika koji se kod nas dešavaju. Zadatak Agencije je da obradi i prikupi podatke o potrošnji lijekova u Crnoj Gori na osnovu metodologije definisane dnevne doze na 1000 stanovnika i uporedni podaci iz 2011. govore da u Crnoj Gori potrošnja antibiotika iznosila 39,05 definisane dnevne doze na 1000 stanovnika. U istom periodu u zemljama Evropske unije, ona je bila 22,38 definisane dnevne doze na 1000 stanovnika. Kad smo vidjeli podatke iz 2017. godine ona je iznosila 30,36 definisane dnevne doze na 1000 stanovnika. Dakle, još se radi o velikoj potrošnji antibiotika. Međutim, ono što nas hrabri jeste da imamo tu pozitivan trend smanjenja upotrebe ili da ne kažem zlouptorebe antibiotika i prosto sa ovoga mjesta želim zaista da uputim apel i prema onima koji koriste bez potrebe, apel i ljekarima da bez potrebe ne propisuju, i da kažemo da crnogorski građani mogu da budu sigurni u kvalitet, bezbjednost, kako lijekova koji se nalaze na tržištu tako i medicinskih sredstava zahvaljujući i kvalitetu Agencije za lijekove i medicinska sredstva. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:53:00)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Zvonko Vuković a neka se pripremi poslanica Draginja Vuksanović Stanković.

Izvolite.

ZVONKO VUKOVIĆ (03.04.19 13:53:05)

Zahvaljmem, predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, uvažene predstavnice Ministarstva i Agencije za koju sam već rekao da će prerasti u institut što me posebno raduje i čiji rad izuzetno cijenim.

Jako je dovoljno podataka rečeno već, čuli smo već od predstavnika predlagača i od kolege Numanovića, vezano za ovaj veoma bitan zakon jer svi zakoni koji regulišu zdravstvo kao jednu od najbitnijih društvenih djelatnosti su važni. Ja ću dati neki svoj osvrt na ovaj predlog.

Dakle, važeći Zakon koji regulišu ovu materiju je iz 2004. i 2009. godine, on je dao sasvim solidan okvir. Međutim, razvoj medicinske struke i nauke kao razvoj tehnološke inovativnosti uslovio je i potrebu za donošenjem ovog zakona kao i usklađivanje sa pravnim tekovinama Evropske unije. Radi obimnijeg, sveobuhvatnijeg, preciznijeg pristupa svim onim što je savremeni pravnički i medicinski stav po ovom pitanju. Generalno, radi laičke javnosti, medicinsko sredstvo je

sve ono što nije lijek, znači to je ugrubo rečeno, a opet generalno lijek je hemijska supstanca koja je unesena u organizam utiče na neko njegovo biološko svojstvo, odnosno funkcionisanje. Mada i u sastavu medicinskog sredstva ili njegov neodvojivi dio takođe može biti lijek i shodno od sastava, odnosno shodno od njihovog međusobnog odnosa, odnosno od očekivane aktivnosti na to sredstvo, na taj proizvod primjenjuje se ili Zakon o medicinskim sredstvima ili Zakon o lijekovima.

Dakle, ovaj zakon reguliše proizvodnju, promet, upotrebu medicinskog sredstva, kontrolu kvaliteta i bezbjednosti, tehničke uslove i procjene, ocjene usaglašenosti, obilježavanje, oglašavanje medicinskih sredstava itd. Kroz proces harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije, između ostalog daju se dodatni impulsi i podstrek domaćim proizvođačima na razvoj i dostizanje međunarodnih standarda kako bi se ravnopravno uključili u tržišnu utakmicu, kako kod nas tako i u inostranstvu. Ne treba zaboraviti da farmaceuti, odnosno proizvodnja i promet lijekova, medicinskih sredstava, odnosno proizvodnja i promet, dakle proizvodnja lijekova i medicinskih sredstava spada u najsufisticiranije i generalno nakonkurentnije i najprofitabilnije industrijske grane danas. Zahtijeva razvoj tehnologije, zahtijeva dosta pameti i kao što sam rekao vrlo je profitabilna i zasnovana je na nekim realnim parametrima koji obezbjeđuju dobro poslovanje u budućnosti. Stoga treba stimulisati i naše proizvođače da se uključe u ove aktivnosti kako bi bili konkurenti na evropskom tržištu.

Zakon je dao i preciznu definiciju i klasifikaciju medicinskih sredstava i to shodno što je najvažnije po stepenu rizika za korisnike u procesu njiove primjene, a takođe i za one koji su zdravstveni radnici i koji učestvuju u njihovoj primjeni. Administrativne procedure propisane ovim zakonom, u smislu usaglašenosti ocjena usaglašenosti, registracije, njene izmjene, dopune, produženje i brisanja, imenovanje odgovornih ili ovlašćenih lica ili tijela, itd. mogu izgledati komplikovano i zahtjevno ali znajući značaj ovih proizvoda i njihov uticaj na zdravlje to je svakako neophodno.

Pocrtaću takođe ono o čemu sam i prije govorio, a što je pocrtao i kolega Numanović to je vigilanca koja s pravom zauzima bitno mjesto u ovom zakonu, odnosi se na skup mjera i aktivnosti za prikupljanje, procjenu, razumijevanje i reagovanje na saznanja o rizicima koji proizilazi iz primjene upotrebe medicinskih sredstava, a posebno u pogledu prijavljivanja incidenata, a sve u cilju poboljšanja i zaštite zdravlja i povećanja sigurnosti. Zakon po tome propisuje da proizvođač veledrogerija kao i zdravstvena ustanova moraju imati lice odgovorno za vigilancu, a Agencija za lijekove i medicinska sredstva kao u svemu ovome ima ključnu ulogu radi obezbjeđivanja sistema vigirance saraduje sa nadležnim organima zemalja evropskog ekonomskog prostora, Evropske unije, Svjetske zdravstvene organizacije i drugim organima nadležnim za javno zdravlje. Oglašavanje je takođe regulisano ovim zakonom, kao i zabrana zloupotrebe djece u oglašavanju, a zabrana se odnosi na nuđenje i davanje finansijske i materijalne i druge koristi licima koja propisuju ili izdaju medicinska sredstva kao i članovima njihovih porodica.

Takođe mi se čini bitnim da obzirom na činjenicu da medicinska sredstva predstavljaju značajan, zauzimaju bitno mjesto u sveukupnoj zdravstvenoj potrošnji, da bi trebalo uraditi dodatne mjere vezane za standardizaciju i praćenje, analogno onome što je urađeno sa kontrolom potrošnje lijekova i tu uvesti dodatni red. To se može normiranjem, standardizovanjem, shodno novim iskustvima i znanjima kao i kontinuiranom edukacijom zdravstvenih radnika koji propisuju ili primjenjuju medicinska sredstva.

I ako mi dozvolite pola minuta, jedan problem, odnosno izazov sa kojim se mi kao društvo koje se razvija suočavamo u zadnjih par decenija, a to je medicinski otpad i njegova dispozicija, odnosno njegovo upravljanje medicinskim otpadom, gdje je dobar dio medicinska sredstva upotrijebljena neispravna, povučena iz prometa, zatim biološki toksični infektivni medicinski otpad, otpad vezan za izvore jonizujućeg zračenja, itd. Ova problematika je definisana kroz strateška dokumenta koja donosi Vlada.. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 13:59:24)

Hvala vam.

Sada riječ ima posljednji diskutant Draginja Vuksanović Stanković. Izvolite.

Zahvaljujem.

Pa zaista jedan važan set zakona, poštovani građani Crne Gore. Kada govorimo o Zakonu o medicinskim sredstvima otvore se brojna pitanja.

Ono što je na samom početku veoma bitno jeste da se ovim zakonom upravo uređuju uslovi za proizvodnju, promet i upotrebu medicinskih sredstava za humanu upotrebu. Mjere za obezbjeđivanje kvaliteta, bezbjednosti i mogućnosti namjene, tehnička procjena, ocjenjivanje usaglašenosti medicinskih sredstava sa osnovnim zahtjevima, kao i druga pitanja koja su od značaja za obavljanje ove djelatnosti. Međutim, ono što je vrlo bitno prvi put susrećemo se sa jednim dijelom Zakona koji sadrži neke negativne definicije. U principu zakonika definišu neki pravni institut kaže se to je to, ili sadrži to i to. Ovdje se eksplicitno navodi u zakonu, sljedeće: "Član 5. Ovredbe ovog zakona ne primjenjuju se...", pa se taksativno navodi: "na lijekove, kozmetičke proizvode, ljudsku krv, krvnu plazmu, krvne ćelije ljudskog porijekla, proizvode sadržane u tim ćelijama, zatim transplatante tkiva ćelije ljudskog porijekla, ćelije životinjskog porijekla i td. Međutim, ako kažemo da se ovaj zakon eksplicitno u članu 5 kaže da se ne primjenjuje na lijekove, onda imamo u članu 2 sljedeću konstataciju koja je u nekoj vrsti kontradikcije sa članom 5. Stav 1 u članu 2 kaže: "Ako ipak medicinsko sredstvo sadrži lijek koji sa njim čini jedan integralni proizvod koji je namijenjen isključivo za upotrebu u datoj kombinaciji, koji se ne može ponovo koristiti, na taj proizvod se primjenjuju propisi kojima se uređuju lijekovi". Zatim imamo stav 3. "Ako medicinsko sredstvo sadrži lijek koji se može upotrijebiti odvojeno i koji doprinosi djelovanju medicinskog sredstva, na to medicinsko sredstvo primjenjuju se odredbe ovog zakona a na lijek se primjenjuju propisi kojima se uređuju lijekovi". Znači poštujemo tu normu da član 5 sadrži eksplicitno da se ovo ne odnosi na lijekove, ali mi ne možemo imperativno u potpunosti odvojiti lijekove za humanu upotrebu od upotrebe ovih medicinskih sredstava na što se odnosi ono što je govorio uvaženi kolega iz DPS-a.

Suma summarum, kada govorimo o vrlo bitnoj odredbi ovog zakona kojim se pospješuju naši domaći proizvođači, to je član 6 da proizvodnju i promet medicinskih sredstava mogu da obavljaju pravna i fizička lica koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, dolazimo do toga da ono što je velika prednost ovoga zakona upravo jeste u činjenici da kad upotrebljavamo nešto što je porijekla od životinja, vrlo bitno s ovim zakonom stajemo na put i postavljamo jasnu granicu između dozvoljenih sredstava koje će da proizvode naši domaći proizvođači i nadri ljekarstvo koje je krivično djelo. U tome je velika prednost ovoga zakona. Zato postoje službe posebne koje će da ispituju sastav tih proizvoda domaćih proizvođača, mi znamo u samom, u praksi imamo razne proizvode gdje se koriste na primjer kozje mlijeko, pa se od toga napravi na primjer sapun koji može da se koristi za lice ili nešto drugo, vrlo je bitno u ovom zakonu upravo to što se precizira, jasno odvaja taj dio od nadri ljekarstva koje je krivično djelo i tome se mora stati na put. Vi znate, ja poštujem svačiji rad, ali koliko imate pored puta kad idete putem, imate domaći neki proizvod, sad možda malo povlačim neku digresiju koji nije toliko, ali kažemo nekad se i med koristi kao lijek, je li tako a u suštini nije med pravi med nego ima puno šećera u njemu. Da ne govorimo nekad se i rakija koristi kao neko sredstvo a nije prava rakija nego je nešto drugo. U tom dijelu s matram da se ovdje povlači ta jasna granica i da je to zaista dobro.

Ono što je maloprije kolega pomenuo, upravo je pitanje otpada. Mislim da to pitanje medicinskog otpada treba riješiti. Da li ovim zakonom ili nekim drugim, je li riješeno, ja zaista nisam puno ulazila u ovu oblast, ali ako je riješeno onda nije riješeno na dobar način. Jer, na primjer u okviru nekih bolnica, u dvorištima nekih bolnica imamo medicinski otpad koji je zaista na neprimjerenom mjestu i koji može da izazove velike probleme po zdravlje i okolinu. I nemojte mi zamjeriti već kad pominjemo lijekove, ja moram sada da kažem i ono što sam ranije govorila u diskusijama kad pominjemo iako možda nije u kontekst ovog, zaista su cijene lijekova u Crnoj Gori neprimjerene, bukvalno, upotrijebiću izraz kriminalne. I to je znači za ispitivanje nadležnih organa i mislim da se tome mora stati. Te cijene koje građani Crne Gore, evo ovdje kažem, ako se kombinuje sa nekim drugim lijekom pa imamo vitamine i neki lijek, tome se mora stati na put. Te cijene koje građani Crne Gore plaćaju za lijekove su u zaista nekom disproporciji u odnosu sa onim

cijenama, evo u Srbiji koja nam je tu najbliža.

I ovo što kažete pozitivna lista lijekova. Ja vam garantujem, neću vam navoditi imena i prezimena ni članova porodice, ni prijatelja gdje ljekar propiše i kaže samo taj lijek koji košta u Crnoj Gori 70 eura i taj lijek nema zamjenu, ne dobija se na recept, znači to možemo možda intimno da popričamo, ne dobija se na recept a ovamo se dešava situacija da se u Srbiji može kupiti za 35 eura. U tom dijelu zaista dolazimo do toga da se možda ovdje, ja neću kao pravnik da prejudiciram, radi o organizovanom kriminalu. Te cijene lijekova koje građani plaćaju u Crnoj Gori to je stvarno skandal. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:05:33)

Hvala i vama.

Komentar, Suad Numanović, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 14:05:43)

Uvažena poslanice Vuksanović Stanković, ne želim da polemishem, često to čujemo cijena lijekova itd. Od predlagača zakona smo čuli da se radi o lijekovima koje država obezbjeđuje, odnosno Fond zdravstva i koliko je meni poznato ja mislim da je tri ili četiri puta, odnosno tri puta da je mijenjana lista lijekova, da je rađena dopuna liste lijekova i na toj listi se nalazi negdje oko 1.150 čini mi se lijekova koji su na istoj. Taj dijapazon i taj broj lijekova, naročito posljednja izmjena je išla u pravcu obezbjeđivanja onih lijekova koji su namijenjeni za onkološke pacijente, dakle za najteža oboljenja i za najteže pacijente i prosto ide se u susret sa tom listom da se obezbijede neophodni lijekovi za najčešća oboljenja u našoj populaciji, tu sad da ne nabrajam kardiovaskularna, hipertenzije, hiperholesterolemije, onkološka oboljenja i td. itd.

Ovo o čemu često govorimo cijena lijekova. U Crnoj Gori postoji 240 privatnih apoteka, slobodno tržište. Najvjerovatnije će i sljedećih dana biti i veći broj, to je prosto negdje tržište na što ja nijesam siguran da Ministarstvo zdravlja, odnosno Fond zdravstva mogu uopšte da utiču. Da li neko prepíše od ljekara lijek koji nije na listi na pozitivnoj listi, može i to da se desi, ali sigurno za to oboljenje postoji odgovarajući lijek iz odgovarajuće generičke grupe da se pacijent može adekvatno liječiti. Da li neko želi baš taj lijek to je izbor samog pacijenta da li želi da dobije onaj lijek koji mu je prepisan od strane ljekara. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:07:59)

Hvala.

Imate pravo odgovor na komentar. Poslanica Vuksanović Stanković. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 14:08:04)

Zahvaljujem.

Uvaženi kolega Numanoviću, slobodno tržište je i u Srbiji pa su cijene lijekova jeftinije. Vi imate 80.000 građana koji žive od 250 eura mjesečno. Mi kao političari možemo da kupimo lijek i da izaberemo. Taj neko ko živi od 250 eura mjesečno, a ima i onih penzionera koji žive od mnogo manje ne može da kupi lijek. I sad vam tvrdim, neću da iznosim ovdje te podatke, to su ipak neke intimne stvari da doktor prepíše određeni lijek, ne može se uzeti na recept pogotovo kada su u pitanju operacije, ugradnje stenda na srcu, propiše baš taj lijek, ne može da ide na recept a košta i oko 70 eura, a mora da se pije od operacije godinu dana. Ja imam, znači znam taj slučaj govorim istinu, znam taj slučaj. Drugo je to ako imate Vi mogućnost da zamijenite, a da ne govorimo o tome da postoje brojni pacijenti kojima ljekari daju recept za određeni lijek dođe u apoteku hvali nema ga, ali možemo zamjenu tu i tu pa zamjena ta i ta, treba da se dodaje novac

ili košta skuplje, to je suština priče. Suština priče da nigdje u okruženju Bosna, Srbija, Makedonija ovo je nevjerovatno kolike su cijene lijekova u Crnoj Gori, to je ne izdržljivo postalo. To je ne izdržljivo da mladi sutra razmišljamo kad pođemo u penziju, ja se razmišljam sada hoće li kao neko ko je radio kao toliko godina kao profesor univerziteta zamislite oni koji su radili na poslovima koji su možda manje plaćeni, hoće li moći da obezbijedi sebi lijekove, ako budem imala potrebe za time. Da ne govorimo o lijekovima protiv masnoće, masnoća je Vi to znate kao ljekar, ako neko dobije propisani lijek za masnoću protiv masnoće, i za šećernu bolest, on se liječi do kraja. To su mnogo skupi lijekovi in znam da često nema da se traži zamjena, i kad ih ima da uporno imate neke lijekove koji se ne daju na recept to je problem. Znači, ja pravo da Vam kažem ja nijesam doktor, ako meni doktor kaže ovaj lijek najbolji i ovaj najbolje efikasan uzmite ovaj lijek, imali li recept nema, naravno ja ću ako imam mogućnosti ja ću da platim poču i uzeti taj koji je najbolji, šta će onaj koji nema tu mogućnost, a Vi bolje to znate oko sastava lijekova, da ima možda i zamjena, a da možda nijesu nekad i adekvatne ni te zamjene. Znači, suština priče da je ovo ozbiljno pitanje Crne Gore, niko mi ne može reći da su cijene lijekova normalne, uopšte nijesu normalni. Neka ima na tržištu i ovako i onako nijesu normalne, i ovo je pitanje koje zaista može da predstavlja osnov za organizovani kriminal, kojim se ja ovdje neću baviti, jer to nije moj posao, nadležni državni organ, evo pričamo oko tih cijena lijekova evo godinama.

Ja bih najviše voljela da Vi iz Ministarstva zdravlja razgovaramo sa građanima, ja razgovaram sa građanima, ljudi su šokirani cijenama koje plaćaju za lijekove. Znači, ajmo da pričamo sa građanima, nije normalno. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:11:21)

Hvala.

Iscrpili smo diskusiju, pitam predlagača da li želi završnu riječ. Ne želi.

Hvala vam.

Konstatujem da je pretres završen izjasnićemo se naknadno. Sada prelazimo na propuštenu tačku dnevnog reda a to je Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji. Ovlašćeni prestavnici ministar Hrapović i Slađana Pavlović generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa. Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Halil Duković, Odbora zdrastva rada i socijalnog staranja.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želi.

Izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 14:12:01)

Zahvaljujem.

Pred nama je danas novi Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji, a zapravo moram reći da je u pitanju nadogradnja regulative koja je još uvijek danas uređuje pitanja liječenja neplodnosti, koja je donijeta prije deset godina. Razlog je ono što je i poslanik Zvonko Vuković, kroz prethodnu diskusiju rekao jeste to što imamo u vidu razvoj medicinske struke i nauke i nova medijska dostignuća u medicini. Dakle, dosadašnja primjena Zakona o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama odnosno prepoznati problemi iz prakse nametnuli su potrebu potpunijeg uređivanja liječenja neplodnosti kod žena i muškaraca, medicinski potpomognutom oplodnjom to jeste postupcima i tu upotrebom polnih ćelija i tkiva bračnih odnosno vanbračnih supružnika i upotrebom poklonjenih polnih ćelija i embriona. S toga su ovim zakonom između ostalog potpunije odnosno preciznije uređeni uslovi koje moraju ispunjavati zdravstvene ustanove za obavljanje postupaka medicinske potpomognute oplodnje, prije svega u smislu održavanja sistema kvaliteta koji se zasniva na određeni relaevatnim standardima i principima bezbjednosti i kvaliteta koji su uspostavljeni u svim razvijenim zemljama. Preciznije uređen i kadrovski sistem u ovoj oblasti počev od sastava medicinskog savjeta, koji su u cilju

poštovanja etničkih i bio etničkih principa sve zdravstvene ustanove koje se bave ovim postupcima dužne da obrazuju sve jasno definisanim kvalifikacijama svakog člana i jasno definisanim obavezama svakog tima koji obavlja postupak medicinske potpomognute oplodnje.

Ovim predlogom zakona proširen je i sastav posebne Komisije za praćenje svih postupaka medicinskih potpomognute oplodnje koja je i dalje u nadležnosti Ministarstva zdravlja, a proširena je sa doktorima odgovarajućih specijalnosti predstavnikom udruženja pacijenata koji imaju problem sa plodnošću, te pravnikom čime je posebna pažnja posvećena pravnoj zaštiti lica koja učestvuju u svim ovim postupcima. Novi predlog u odnosu na postojeći zakon preciznije reguliše i ko može donirati polne ćelije, davaoci su punoljetne osobe, žene do 33 godine, a muškarci do 40 godina starosti. Takođe, zakonom se omogućava i doniranje embriona koji nastaju spajanjem jajnih i sjemenih ćelija. Novitet je svakako uvedena obaveza uspostavljena efikasnog sistema sljedivosti kojim se obezbjeđuje jedinstvena identifikacija svakog davaoca polne ćelije, potom dobijene polne ćelije i identifikacija svakog postupka lica kod koga se primjenjuje kao i djeta rođenog primjenom postupka medicinskih potpomognutoj oplodnji. Naglasila bih da je zakonom propisan niz zabrana kako bi se obezbijedilo poštovanje etičkih i bioetičkih principa, ličnog dostojanstva podataka ličnosti i drugih principa. U tom pravcu želim napomenuti da u Crnoj Gori dalje opstaje zabranjenost surogat majčinstvo upravo iz razloga zaštite etičkih i bioetičkih principa. Te sprečavanje zloupotreba postupaka medicinskih potpomognutoj oplodnje, ov je praksa koja je prisutna i u okolnim državama poput Hrvatske, Srbije i Bosne i većine država Evropske unije. Dodatni razlog za pripremu ovog zakona jeste svakako harmonizacija sa odgovarajućim propisima Evropske unije iz ove oblasti prije svega u skladu sa bioetičkim načinom odnosno konvencijom o ljudskim pravima i bio medicine i njenih dodatnim protokolima.

Moram napomenuti da je usvajanje ovog zakona i uslov za ispunjavanje jednog od završnog mjerila za zatvaranje poglavlja pregovaračkog poglavlja 28 to je zaštita potrošača i zdravlja. Na kraju, ističem da je u pripremi ovog zakona su učestvovali predstavnici stuke svih privatnih i javnih zdravstvenih ustanova koje vrše postupke. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Ministarstva zdravlja. Kroz Izvještaj o javnom raspravi se vidi da je pristigao veliki broj sugestija uglavnom od stručnih lica i njihove sugestije u velikom dijelu su prihvaćene. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:16:22)

Hvala.

Da li se neko od izvjestilaca javlja za riječ ne javlja.

Riječ ima poslanik Boris Mugoša, a neka se pripremi poslanica Ljiljana Đurašković.

BORIS MUGOŠA (03.04.19 14:16:36)

Poštovani predsjedniče, uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građanke i građani, uvežena predstavnice Ministarstva zdravlja,

Ja neću se puno baviti suštinom zakona jer je to pitanje struke, i tu sam siguran da će kolege iz te oblasti dati detaljnija pojašnjenja. Naravno, zadovoljstvo je da smo jednoglasno na Odbor za zdrastvo rad i socijalno staranje podržali ovaj zakon i predstavnici i opozicije i pozicije, negdje zajednički konstatovali da on zaista predstavlja značajni iskorak u odnosu na postojeći Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama, i to u dijelu potpunijeg uređivanja samog postupka liječenja neplodnosti. Zatim propisivanja standarda kvaliteti i bezbjednosti polnih ćelija u postupcima i dobijanja testiranja čuvanja distribucije itd, a izvršena je naravno i dalja harmonizacija sa bio etničkim načelima i propisima Evropske unije. Ali iskoristio bih ovu priliku da postavimo određena pitanja koja sam i tada na odboru postavio predlagračima, jer negdje je obaveza nas poslanika da oslušujemo javnost, a u javnost su se u jednom dijelu u javnosti se pojavile određene dvije dileme vezano za ovu oblast. Vi ste jednu djelimično obrazložili u vašem uvodom izlaganju, a to je pitanje da li ovim zakonom trebalo da se predvidi odobravanje surogat materinstva kada je to medicinski opravdano, odnosno kada žena se rodi bez materice ili kada joj materica ostranjena operacijom.

Drugo pitanje, koje nije strogo vezano za ovaj zakon ali jeste u tom segmentu, a tiče se da li treba ići u pravcu da se omogući o trošku države zamrzavanje polnih ćelija. Mislim da su to neke dvije dileme koje su se pojavile tako da bi dobro bilo osim odgovora kvalitetnih koji smo dobili na odboru, da i na ovaj način javnost upoznate sa stavima predlagača odnosno resorno ministarstvo, odnosno u krajnjem Vladu. Ja ću, predsjedniče, da Vam se izvinim, na kraju ću na određeni način malo zloupotrijebiti ovo moje izlaganje u smislu da ću napraviti jednu digresiju, a tiče se isto zdravstva. Na moje veliko zadovoljstvo, ali siguran sam i kolegice Vuksanović-Stanković i kolege Numanovića. Mi smo juče posjetili Centar za autizam i razvojne smetnje Dječju psihijatriju "Ognjen Rakočević" u Podgorici, a povodom obilježavanja svjetskog dana autizma i onako smo zaista izrazili ogromnu zahvalnost i bezrezervnu podršku i direktorici Ševaljević i ostalom osoblju za njihov veoma predan rad i za mnoge izazove koji imaju u tom radu. Ali, mnogo važnije od toga, je čini mi se i moj apel, ali siguran sam i svih nas da mnogo glasnije afirmišemo poruku da se sa tretmanom djece od autizma mora krenuti što ranije preporuka je do pete godine. Jer, na taj način se ranije omogućuje stimulacija njihovog razvoja, čime se stvaraju pretpostavke da rezultati budu optimističniji.

Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:19:57)

Hvala, poslaniče Mugoša.

Juče nas je i poslanik Numanović podsjetio na dan borbe protiv autizma.

Sada riječ ima poslanica Ljiljana, hoćete li da odgovorite?

Evo da čujete i odgovor.

Izvolite, predstavnica predlagača.

SLADANA PAVLOVIĆ (03.04.19 14:20:16)

Zahvaljujem.

Zahvaljujem na pitanjima, da ponovo i pred svim građanima polemišemo koje su to da kažem etičke prije svega dileme koje potežu prije svega pitanje surogat materinstva.

Kao što sam rekla i u uvodnom izlaganju i ovim zakonom ostaje na snazi odredbe koje se tiču jasne zabrane surogat materinstva u Crnoj Gori. Zbog čega smo se opredijelili za ovaj stav krenuo bih od neke da kažem šire slike i istraživanja koja smo i mi pripremili kao argumente. Rekla sam da je mali broj država i država u okruženju i države Evropske unije, da uopšte podržava ovaj princip.

Čisto bih informisala i na nedavnu rezoluciju Evropskog Parlamenta kojim se osuđuje svaki vid i svaka praksa surogat materinstva u svim njenim oblicima budući da postoji dokazana praksa izigravanja ovog zakonskog rješenja.

Shodno Rezoluciji, kaže se da surogat materinstva između ostalog podriva ljudsko dostojanstvo žene, a mimo toga ulazi se i u korpus da kažem kršenja prava djeteta budući da se uglavnom izvrgava zakonsko rješenje u smislu da postoji biznis i da jednostavno dijete na taj način postaje predmet trgovinskog ugovora. Tu su iskustva komiteta za bio etiku Savjeta Evrope, koji takođe osuđuju svaki vid i jasno kažu da značajan broj zemalja Evropske unije ima potpuni ili veoma striktno profitabilan stav kada je ovo u pitanju.

Mi smo da kažem geografski i demografski možda kao mala zemlja i tu se otvara još jedna dilema, anonimnosti takvih slučajeva. Na taj način, smatramo da će se sistematizovati i par koji je ušao da kažem u komercijalni ugovor i samo dijete i da je zaštita privatnosti na taj način veoma otežan.

Drugo, pitanje koje ste postavili jeste da li smo razmišljali da se o trošku države vrši zamrzavanje ćelija.

Prije toga moram da kažem upravo u ovom domu je raspravljano i o budžetu za zdravstveni sistem. Koji je ove godine za tekuću iznosi 237,29 miliona eura i tada je naglašeno ovo što želim potencirati danas. Jeste da je taj projektovani budžet sa jedne strane rezultat realnih potreba

odnosno sistemu, a sa druge strane i rezultat da kažem iskustva kroz prethodne godine i stvarne potrošnje iz prethodnih godina.

Ono što mi treba da obezbijedimo u sistemu jeste održivost, efikasnog tog sistema, ali uz postojeći nivo zdravstvenih usluga koje se pružaju.

To naglašavam jer svako povećanje korpusa zdravstvenih usluga koje idu na teret Fonda zdravstva i uopšte države zahtijeva značajna finansijska izdvajanja.

Da bismo mogli da kažem da razmotrimo ovo pitanje prije svega moramo kost benefit analizu da sprovedemo, odnosno prije svega medicinske dileme koje otvara ovo pitanje. Ali finansijski izazovi koje poteže ovo pitanje.

Na kraju što želim potencirati jeste napomenuti da država svakako u ovoj oblasti ima značajna i pruža značajna finansijska sredstva. Tu pripadaju vantjelesne oplodnje koji se shodno zakonu zdravstvenom osiguranju idu na teret države, to su za žene do 44 godine, života što smo opet rijedak slučaj u odnosu na ostale zemlje. Jer, obično je ta praksa do 42 godine starosti da se ide, da se može vršiti uopšte finansirati takav oblik i još jedna stvar jeste da nova lista lijekova pokriva sve lijekove i hormone koji se koriste u postupcima medicinski potpomognute oplodnje.

Na osnovnoj listi su stavljeni svi ti lijekovi i hormoni i idu na teret države o čemu država i na ovaj način i pokazuje brigu o ovim licima.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:25:11)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanica Ljiljana Đurašković, a neka se pripremi poslanik Suad Numanović.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (03.04.19 14:25:19)

Hvala lijepo, gospodine predsjedniče.

Poštovani građani, dame i gospodo,

Problem neplodnosti u Crnoj Gori ima od 12 do 15 odsto parova. U našoj zemlji se godišnje uradi do 500 postupaka u Crnoj Gori ima od 12 do 15% parova.

U našoj zemlji se godišnje uradi do 500 postupaka medicinski potpomognute oplodnje plus one intervencije koju naši građani urade u inostranstvu, a tačan broj se još uvijek ne zna.

Parovima koji imaju problem da dođu do potomstva država obezbjeđuje tri pokušaja van tjelesne oplodnje i to za žene do navršene 44 godine života. Za primjenu Predloga zakona o kome danas raspravljamo najvažnije je poštovanje etičkih i bioetičkih principa ličnog dostojanstva, zaštita ličnih podataka, odnosno poštovanje Konvencije o ljudskim pravima i ... bio medicine.

Što se tiče Crne Gore, problem neplodnosti parova iz godine u godinu je sve veće i krajnje je vrijeme za ozbiljnu disciplinarnu analizu uzroka toga.

Što se zakona tiče važna je odredba zakona kojom se zabranjuje selektivna oplodnja radi namjerno određivanja pola djeteta i na taj način se sprečava već prenatalna diskriminacija djeteta.

Moram da iskomentarišem neke članove zakona koji su problematični.

Jedan od njih je član 30, moram radi građana da ga citiram.

Dijete začeto i rođeno primjenom postupka medicinske potpomognute od plodnje donirano polnom ćelijom ili doniranim embrionom, ako je navršilo 15 godina života i ako je sposobno za rasuđivanje ima pravo uvida u podatke o začecu i sve podatke o svom biološkom porijeklu, uključujući i podatak o identitetu davaoca polne ćelije odnosno davalac embriona, kao i podatke o identitetu svih lica koja su začeta i rođena primjenom postupka medicinski potpomognute oplodnje polnim ćelijama ili embrionima istog davaoca. Gdje je ovdje anonimnost koja je rečena na početku ovog zakona. Kako ćemo mi djetetu sa 15 godina starosti to nije 15 godina starosti nego 15 godina mladosti reći da nije naše. To je takav šok za jednoga doscelenta koji se nalazi u najproblematičnijem dobu svog života i nije samo za njega nego i za sve ove ostale osobe koje on ima pravo da ode i da oizca na vrata i da kaže hej ti si moj brat ili ti si moja sestra. Ovo je izuzetno etički i problematično pitanje i medicinski naravno.

U naprednoj Švedskoj ova granica je pomjerena na 18 godina. Što se tiče člana 37 zabranjena je primjena postupka medicinske potpomognute oplodnje ženi koja namjerava da dijete poslije rođenja uz naknadu ili bez naknade preda drugom licu, odnosno surogat zamjensko materinstvo. To podržavam, ali moramo razdvojiti biznis od emocija. Dosta puta je sestra.... rodila dijete za svoju sestru. Mogli bi ste dodati neki član i malo razraditi ovaj član.

Imam pitanje molim predlagače zakona da pojasne crnogorskoj javnosti. Da li postoji kod nas bio tkiva i ćelija u kojoj bi se čuvala i polne ćelije i na taj način omogućilo i donatorstvo naravno anonimno u našoj zemlji, a ne da se ide u inostranstvo.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (03.04.19 14:29:25)

Hvala vam.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 14:29:36)

Sada bih ja po članovima Zakona koji ste vi spomenuli kao problematičan prije svega član 30 razumio sam zašto je 15 godina stavljena kao granica. Čisto bih informisala javnost da smo mi usklađivali ovaj zakon sa porodičnim zakonom koji u poglavlju trećem dijelu zakona koji se tiče prava djeteta i odnosa roditelja i djece kod poglavlja prava djeteta to su članovi od 61 do 68 jasno navodi da prije svega dijete ima pravo da zna ko su mu roditelji. Pravo dijete da zna ko su mu roditelji može biti ograničeno jedino ovim zakonom misli se na porodični zakon. Dijete koje je sposobno za rasuđivanje može izvršiti uvid u matični registar rođenih i u drugu dokumentaciju koji se odnosi na njegovo porijeklo.

Takođe, kroz cjelokupan dio ovog zakona kaže se da dijete upravo se ova granica od 15 godina koristi da dijete koje je navršilo 15 godina života i koje je sposobno za rasuđivanje, može da odlučuje ili čak i donosi odluke u pojedinim djelovima.

Naprimjer, da odlučuje sa kojim će roditeljem živjeti, da odlučuje o održavanju ličnih odnosa sa roditeljem sa kojim ne živi. Može preduzimati čak i pravne poslove kojima se upravlja i raspolaže svojom zaradom ili imovinom koje je stekao sopstvenim radom.

Dakle, kažem vodili se da kažem ovim zakonom porodičnim zakonom koji tretira prava djeteta.

Drugo vaše pitanje jeste član 37 i razdvajanje biznisa od emocije kažem praksa koja je pokazala i zbog čega je nastala ova rezolucija Evropskog parlamenta jeste da se konstantno krši i zloupotrebljava to pravo surogat materinstva.

Ono što možda možemo i mi sa ovog mjesta da afirmišemo jeste na neki način ostvarivanje zapravo to jeste ostvarivanje roditeljskih prava, a to je kroz usvajanje djece.

Treće pitanje, jeste da li postoji bio banka u Crnoj Gori, bio banka u Crnoj Gori ne postoji moguće je zamrznuti jedino u Opštoj bolnici na Cetinju zamrznuti svoje ćelije. Ali, bio banka kao bio bankakoja mora da ispunjava još dodatne standrade u odnosu na čisto zamrzavanje i kasnije odmrzavanje ćelija u Crnoj Gori ne postoje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:32:21)

Zahvaljujem.

Izvolite, kolegkinice Đurašković.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (03.04.19 14:32:44)

Dijete od 15 godina ima pravo da zna mnogo toga i nema pravo da zna ono što je tajna. To je prvo.

Drugo, što se tiče surogat majke, što smo rekli razdvojiti emocije svega.

Postoje medicinske indikacije kada žena nije u mogućnosti da postane majka i za te medicinske indikacije treba dozvoliti surogatstvo, a naravno svaku stvar mi i humanu nastojimo da iskoristimo nađe se neki kanal da se napravi biznis od toga, to ste u pravu.

Ali, postoje čisto medicinske indikacije u kojima to treba dozvoliti.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:33:30)

Zahvaljujem se kolegici Đurašković.

Sada ide kolega Suad Numanović, ima riječ, neka se pripremi kolegica Nada Drobniak, pa Marina Jočić, Maja Bakrač, Draginja Vuksanović-Stanković, po ovom redosljedu ćemo ići. Hvala.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 14:33:50)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Dakle, kao što smo čuli, radi se o Zakonu koji se odnosi na liječenje neplodnosti i da je ovo prosto uređenje oblasti koja je započeta sa Zakonom o liječenju neplodnosti asistiranju reproduktivne tehnologije već 2009.godine.

Ono što je bitno jeste, da cilj ovog zakona jeste postizanje propisa kojim omogućava svakom licu i koji ima pravo na liječenje neplodnosti primjenom postupka medicinski otpomognute oplodnje pod jednakim uslovima i slobodno izraženom voljom. U skladu sa ovim predlogom i savremenim standardima medicinske nauke i prakse.

Dakle, prema Predlogu zakona svi oni koji to žele ubuduće mogu da polne ćelije, tkiva i embrione čuvaju i van granica Crne Gore i da po želji ztraži njihovo vraćanje. U cilju obavljanja postupka medicinski potpomognute oplodnje. Ono što želim da naglasim na početku jeste da ako nebi donijeli ovaj zakon, odnosno propis izostalo bi potpunije uređenje postupka liječenja kod žene i muškaraca sa reproduktivnim tehnologijama korišćenjem polnih ćelija i tkiva bračnih odnosno vanbračnih supružnika.

Primjena postupka medicinski potpomognute oplodnje treba da omogući postizanje trudnoće većem broju lica kod kojih nije moguće začeće prirodnim putem.

Ovim zakonom omogućava se parovima u bračnoj ili vanbračnoj zajednici ali i ženama bez partnera koji imaju problema sa plodnošću da se ostvare kao roditelji.

Granica koja se reguliše ovim zakonom jeste oni koji mogu donirati polne ćelije, se na žene odnosi na granicu od 33 godine, a za muškarce do 40 godina starosti. I kao što je rečeno, prema važećem dosadašnjem zakonu finansiraju se tri pokušaja postupka medicinske potpomognute oplodnje za žene čini mi se da je sad granica pomjerena na 44 godine života.

Znamo da u Crnoj Gori postoje četiri privatne ordinacije koje se bave ovom vantjelesnom oplodnjom i postoji naravno Bolnica Danilo prvi na Cetinju koja se bavi isto ovom medicinskom potpomognutom oplodnjom.

Ovdje bih ja se osvrnuo na dvije stvari koje su se i dotakle ali koje bih ja posmatrao iz jednog drugog ugla.

Pitanje surogat majčinstva, rečeno je da ovim zakonom jeste zabranjeno ovdje možemo da postavimo pitanje opravdanosti onoga što zakon podrazumijeva ili ovoga što smo čuli od kolegica od kolegice Đurašković. Da li je to dobro i treba ići u drugom pravcu.

Ja samtram da u ovom momentu treba nastaviti da se rade analize koje bi i uporednu praksu drugih država, ali i specifičnost naše države ne opterećujući se stalno time da ćemo nešto zlopotrijebiti nego naprotiv da ćemo u skladu sa zakonom raditi pa možda razmišljati.

Ali do tada, a i od tada ako donesemo i usvojimo to surogat majčinstvo, trebamo da se bavimo problemom djece bez roditeljskog doma, kroz institut hraniteljstva i usvajanja.

Znamo u Dječjem domu "Mladost" u Bijeloj imamo dosta djece koje se nalaze bez

roditeljskog staranja i u Crnoj Gori je do sada usvojeno nešto oko 390 djece. Dobro bi bilo da je taj odnos malo drugačiji, jer kažu od toga 360 su srodnička usvajanja, a 30 nesrodničko usvajanje. Moj apel je da svi razmislimo da možda to hraniteljstvo bude brojčano mnogo izraženije i da taj odnos srodničkog bude manji u odnosu na nesrodničko hraniteljstvo.

Što se tiče usvajanja ovdje djece, ovdje imamo mali broj tokom 2018.godine, usvojeno je jedno dijete iz Doma "Mladost" u Bijeloj, ukupno tri usvojeno i još dva iz hraniteljskih porodica tako da, evo i tu mogućnost da možda taj problem riješimo i na ovaj način. Problem od 12 do 15% neplodnosti zaista jeste nešto što treba da nas zabrinjava. I oni koji nemaju mogućnost prirodne oplodnje, često govorimo o toj granici od 36 godina, nažalost zbog raznih oboljenja ta granica se spušta. Razna oboljenja, operativni zahvati, pretjerano zračenje daju doprinos da ta granica bude mnogo niža. Zbog toga ja bih apelovao na preventivu koja treba da obaveže i Ministarstvo zdravlja i ostale nadležne organe koji trebaju da daju doprinos i da ohrabre majke da odlaze na redovne ginekološke preglede i da od svog izabranog ginekologa dobiju pozitivan odgovor, da li su ginekološki zdravi.

Dakle, evo da ne zloupotrebljavam više vrijeme, želim da kažem da problem neplodnosti pokušamo liječiti preventivnim liječenjem, da omogućimo svim majkama da na prirodan način dobiju dijete, a one naravno posle 36 godina kad napune koje ne mogu da koriste benefite i ovog zakona, ali naravno uz želju da tih majki bude, tih žena bude sve manje, odnosno sve veći broj mladih majki koji kroz planiranje porodice u mlađim godinama i kroz kvalitetno liječenje ako je potrebno stvore pretpostavku za dobijanje djeteta prirodnim putem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:40:46)

Hvala, poslaniče Numanović.

Poslanica Nada Drobnjak je sledeća, a neka se pripremi poslanica Marina Jočić.

NADA DROBNJAK (03.04.19 14:40:56)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, uvažene predstavnice Ministarstva zdravlja,

Svoju diskusiju ću krenuti definicijom Svjetske zdravstvene organizacije o tome šta je neplodnost.

To je bolest reproduktivnog sistema, definisana kao izostanak kliničke trudnoće u okviru 12 mjeseci redovnih i nezaštićenih odnosa.

Ovdje se ne govori o tome da je žena ta kojoj treba da se pomogne da se izliječi, jer svi mi znamo i muškarci mogu da budu neplodni i potrebno im je liječenje. I zato vas molim da kada se govori o ovom zakonu, govori se o liječenju muškaraca i žena i pomoći parovima da postanu zastistirane reproduktivne metode roditelji.

Mi govorimo o ovome 41 godinu, nakon što je rođena Luiza Braun. Danas je sve to postalo rutina u medicini. Ali, mi kroz zakon moramo da dođemo do toga da se u našoj državi stvori kontekst u kome će to biti normalno, nažalost to još uvijek nije. Parovi koji dobijaju bez medicinski asistiranih metoda djecu, ne znaju koje čudo, tako ću reći, u vasioni treba da se desi, koliko hiljada stvari treba da se poklopi da bi se začeo novi život. Oni koji prolaze kroz postupak bio-medicinske oplodnje o tome svjedoče, jer iščekuju, nadaju se, pate, raduju se. Mi smo ti koji treba da stvorimo zakonodavni okvir koji će da im pomogne da kroz taj proces idu što lakše. Nisam sigurna da zakon o kome danas razgovaramo to doprinosi. Nisam sigurna. To tvrdim zbog toga što ovaj zakon nije bio na javnoj raspravi i ovaj zakon, tekst ovog zakona nisu mogli da komentarišu svi oni koji su zainteresovani da postanu roditelji koristeći njegove benefite. Ja danas sebi dajem za pravo da govorim u njihovo ime, jer znam šta je proći kroz taj postupak. Znam šta je to kada je svuda u regionu zakonom dozvoljeno, a ovdje nije.

Govorilo se o tome, i zakon definiše da postoje homologne i heterologne oplodnje.

Homologne oplodnje, radi javnosti, to su oplodnje koje se dešavaju polnim ćelijama para koji dolazi.

Heterologne su one gdje je potrebna donacija.

Ako mi u Crnoj Gori dozvoljavamo donaciju, a za 10 godina koliko je prošlo od kad je usvojen prvi zakon, nismo imali nijednog donatora ili donatorku, mi moramo da se pitamo, pa šta smo mi uradili po tom pitanju. A danas zabranjujemo uvoz doniranih jajnih ćelija, a imamo Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja, koji jasno definiše kako se biološki materijal uvozi, kako se čuva i transportuje.

Znači, ne dozvoljavamo uvoz, nemamo donatorstvo, ali ljudi koji imaju novaca mogu da odu u inostranstvo i da uz donaciju reproduktivnog materijala postanu roditelji. Mi ovakvim rješenjem dovodimo do toga da pravimo diskriminaciju po osnovu toga da li smo finansijski u mogućnosti ili nijesmo da platimo postupak.

Takođe, govori se o surogat materinstvu. Mi moramo da budemo svjesni konteksta u kome govorimo o zakonu, o kontekstu u kome se sve to dešava. Na žalost mislim da nismo spremni da prihvatimo surogat materinstvo i ako djeca rođena kroz taj postupak žive sa nama. Žive, jer u pojedinim državama je to omogućeno, parovi iz Crne Gore su tako postali roditelji. Ta su djeca tu i srećan i zdrav im život bio. Ali, šta smo mi spremni da uradimo? Mi smo spremni da kažemo da je dozvoljeno da dijete sa 15 godina sazna identitet donatora.

Zakon porodični kaže, da dijete treba da zna svoje roditelje, i treba. Zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji definiše ko su roditelji, ko je majka, ko je otac tog djeteta, i dijete treba da zna. I podržavam ono što je ovim zakonom propisano, a to je zabrana tajnosti. Dijete dobijeno u postupku medicinske potpomognute oplodnje treba da zna da je dobijeno na taj način. To nije ništa strašno.. Ali, anonimnost, onaj ko je altruista, ko hoće da pomogne, ako nema njegovog pristanka, mora da postoji. Na čemu ja zasnivam ovaj stav, to nije samo moje promišljanje i ja Nada Drobnjak misli da ne treba da se zna, ja to zasnivam na stavovima Bio-etičkog medicinskog instituta Francuske, koji izričito insistira na anonimnosti donatora. To insistira zakon u Češkoj, to insistiraju mnogi zakoni. Ne sporim da se u pojedinim državama zakonski omogućava da donator ne bude anonim. Ja bih voljela da su seksualna prava, slobode i shvatanje seksualnog života u Crnoj Gori kao u Švedskoj. Nijesu. Ali, i ta Švedska, koju je pomenula koleginica Đurašković i Njemačka i Švajcarska stavljaju kao granicu, punoljetstvo. Tri godine u životu je mnogo.

Kako obezbijediti ista prava djetetu koja se rode istog dana nakon postupka vantjelesne oplodnje. Jednog koji treba da živi i po zakonu iz Crne Gore i drugog koji je začet u Pragu, gdje najviše idu naši parovi. Ta djeca sjede u istoj kljupi, znaju da su oboje začeti u postupku vantjelesne oplodnje, znaju da su izdonirano, imali donatore, i ovo iz Crne Gore ima pravo da zna ko je donator, a ovo koje je začeto u Pragu, nema. Gdje je tu ravnopravnost, na osnovu čega se izvlače ta ista prava?

Znači, zaista mislim da ovaj zakon mora da ide korak naprijed u odnosu na ono što je bilo 2009-ta, jer mi smo danas u 2019-oj, i sve podrazumijevalo izmjene i dopune tog zakona koje su rađene 2016. po meni su u mnogo većoj mjeri bile prihvatljive za sve one koji prolaze postupak vantjelesne oplodnje. O kontekstu u kome živimo i koji govori da mi to još nijesmo, da nijesmo stvorili ambijent, da je to normalno, govori to da čak i stručna javnost koristi izraz "vještačka oplodnja" što naravno dovoljno govori o njihovom prihvatanju liječenja na ovaj način. I zabranom uvoza doniranog materijala, vraćam se na to, mi obeshrabrujemo one koji hoće da osnuju banku bio-medicinskog materijala, ali opet kažem, za postupak proizvodnje ne mora da postoji ta banka, po standardima u državama Evropske unije, odakle će se kvalitetan i kontrolisan biološki materijal uvoziti, a zabranom mi rizikujemo da stvorimo crno tržište, jer želja da neko bude roditelj je mnogo jača od toga da li postoji ili ne postoji zabrana za donaciju.

Molim vas da se razmisli o svemu tome i da stvorimo zaista ambijent u kome će se roditeljima koji ne mogu da se ostvare bez medicinske da se potpomognute oplodnje omogućiti da postanu roditelji.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:49:39)

Zahvaljujem vam, koleginice Drobnjak.

Kao što sam najavio sljedeća poslanica Marina Jočić, a neka se pripremi Maja Bakrač.
Poslanice Jočić, imate riječ.

MARINA JOČIĆ (03.04.19 14:49:51)

Poštovani građani.

Predlog ovog zakona doživljam kao krajnje human pokušaj da se riješe problemi parova odnosno ljudi koji ne mogu da imaju svoju djecu, a njih nije malo u Crnoj Gori. Ja imam podatak da od 10 do 12% ljudi imaju problem sa plodnošću u braku.

Međutim, nijesam potpuno sigurna u ono što piše u Zakonu, koliko je ovaj zakon etički iz raznih stanovišta i upravo tu nam hvali ta javna rasprava o kojoj se moglo više govoriti. A ovo u smislu da je zakonom predviđeno da se može donirati embrion. Embrion je čovjek. Ko ima pravo da jednog čovjeka ustupi drugom, bez obzira koliko su humani motivi? Gdje su ljudska prava tog embriona umjesto na jednom mjestu da živi na drugom mjestu? Ni roditelji nemaju pravo meni se čini sa moralnog aspekta da ustupaju svog čovjeka koga su stvorili nekome drugome.

Ovdje ima još mnoštvo drugih dilema u ovom zakonu pa kad bi se ovako nešto dešavalo u opštoj besparici mogli bismo postati svjedoci toga, da se trguje ljudima, još nerođenim ljudima. Da li smo mi kao društvo spremni da spriječimo takve mogućnosti, meni se čini da nijesmo.

S obzirom na veličinu Crne Gore, vrlo bi moguće bilo da se u budućnosti desi da jedno dijete koje se rodilo takvim putem stupa u brak sa drugim djetetom koje je raslo u prirodnoj porodici a da budu brat i sestra. Mislim da su to takve mogućnosti s obzirom na malu zajednicu u kojoj živimo da su enormno uvećane u odnosu na velike zemlje koje su prihvatile ovakve zakone.

Zbog toga smatram da bi ovaj veliki problem neplodnosti partnera trebalo riješiti prije svega na drugi način ili pomoći. Povećati broj mogućnosti vantjelesnih oplodnji na račun države. Recimo sada tri pokušaja besplatno da bude pet pokušaja besplatno. Mislim da bi na takav način u velikoj mjeri mogli da izbjegnemo brojne probleme o kojima sada govorim. A kažem, ja ne mogu do kraja da dovedem ovaj stav jer nijesam čula mišljenja drugih, argumente drugih i tako da ta javna rasprava za ovaj zakon koji tretiraju jedno vrlo osjetljivu materiju mislim da je bila neophodna i da nedostaje i možda bi trebalo odložiti ovaj zakon.

Međutim, mi u ovom trenutku govorimo o 10 do 15% ljudi koji nemaju šansu da prirodnim putem začnu. Ali, šta je sa onih 86 do 90% ljudi u Crnoj Gori, koji bi vrlo rado imali djecu i imaju djecu, ali ne onoliki broj koliko bi oni željeli. A zašto nemaju tu djecu, zato što je toliko razorena privreda i sve oko nas da oni jednostavno nemaju mogućnosti da djecu izdržavaju.

Crnom Gorom hara bijela kuga i nijesam ništa novo rekla, ali možda će nekome poslužiti sljedeći podaci. Stopa prirodnog priraštaja 1961.godine u Crnoj Gori je bila 20,4%, 2000.godine je bila 6,2%, a 2016.godine 1,8%. Ovo su dramatični podaci koje u Vladi niko ne razmatra apsolutno. Gdje su nam podsticajne mjere za rađanje djece. Pošto vidim da ima vrlo malo vremena, samo ću reći svi oni, onih 20.000 ljudi koji se okupljaju na trgu slobode sigurno bi sa zadovoljstvom podržali mogućnost da se podsticajne mjere u pogledu povećanja nataliteta urade u Vladi i da to bude jedan od predloga zakona, a ovaj da se paralelno radi da se vide sve mogućnosti kako bi on bio što humaniji i da bi se izbjegle neželjene posljedice.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:54:52)

Izvolite Slađana Pavlović, komenariše izlaganje poslanice Jočić.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 14:54:58)

Ja bih se samo osvrnula na dio koji se tiče javne rasprave.

Jer, procedure da bi zakon stigao na Vladu mora da se poštuje, sva procedura koja je određena propisima.

Ono što želim istaći, a mislim da ste svi dobili u materijalu, a to je Izvještaj o javnoj raspravi pripremi Predloga zakona medicinski potpomognu o toj oplodnji. Tu želim istaći da je kao što sam i u uvodnom dijelu rekla. Jeste, da ovo je zakon koji je nadogradnja postojeće regulative. Prvenstveno se krenulo Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o liječenju o neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama. Taj zakon je objavljen na sajtu Ministarstva zdravlja 5.10.2016.godine. Dakle, Nacrt zakona o izmjenama i dopunama.

Taj Predlog zakona odnosno Nacrt zakona predviđao je izmjene 28 članova zakona od ukupno 55. Sa druge strane, pravno-tehnička pravila za izradu propisa koja su objavljena u "Službenom listu" kaže:

Ako se više od polovine članova osnovnog propisa mijenja odnosno dopunjava potrebno je pristupiti donošenju novog zakona. Stoga smo dakle, te izmjene i dopune koje su bile na javnoj raspravi inkorporirali u novi zakon, a onda smo u postupku usklađivanja sa Evropskom komisijom ovaj zakon je dobio pozitivno mišljenje Evropske komisije. Dobili instrukciju da promijenimo u skladu sa praksama u drugim državama da se zakon zove Zakn o medicinskim potpomognutoj oplodnji.

Javna rasprava kažem kako je tekla, ispoštovane su sve procedure, opet kažem ni na samoj Vladi ne bi mogao da dođe zakon posebno ne zakon kakav je ovaj, a da ne prođe javnu raspravu.

Naglašavam da je u toj proceduri 13.10.2016.godine održan i okrugli sto o Nacrtu zakona i u ime predlagača imate u izvještaju ko je sve bio ima sve su date i sugestije i komentari koji su pristigli sa javne rasprave kao i obrazloženje i odgovori predlagača zašto se nešto prihvata odnosno ne prihvata.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:57:13)

Poslanice Jočić imate pravo na odgovor na komentar.

MARINA JOČIĆ (03.04.19 14:57:21)

Da kažem ja nigdje nijesam pozvana na javnu raspravu, a pozvala sam se na izjavu gospođe Nade Drobnyak koja je rekla da nije bilo javne rasprave. Ja tu javnu raspravu nigdje nijesam uočila pratim stvarno dešavanja u političkom životu Crne Gore.

Ovo što sam htjela da kažem, nije pitanje propisa ono o čemu sam ja govorila prevashodno nego etičko i moralno pitanje. Da li smo sagledali sve aspekte ovog zakona? Mnoge stvari su tu problematične. Ovdje se dosta o tome čulo, ja sam samo jedan apsket ovdje pomenula.

Ali, bih nastavila sa drugim dijelom svoje diskusije, a vama odgovarajući.

Znači, nama je veliki problem u Crnoj Gori natalitet.

Ja mislim da ovaj zakon pored toga što je, kao što sam rekla povučen humanošću i humanošću njegovo donošenje nije samo pitanje autizma države prema ljudima koji ne mogu da imaju potomstvo. Nego i zbog toga što svaka normalna država pokušava da se biološki njeno stanovništvo nastavi i uveća. A kako je to kod nas, evo rekla sam vam malo prije, a evo još jedan podatak.

Od 2001. do 2016.godine u Crnoj Gori je 20% manje učenika. Da li ovo znači da ova država šminka ovakvim zakonima stanje, a ono što je suštinski važno u Crnoj Gori povećanje broja stanovnika da o tome ništa ne radi. Zašto ne radi? Zato što je ovoj vlasti lakše da upravlja sa manjim brojem ljudi. Manji broj ljudi u životu na socijalu u medicinskim tretmanima itd. ali ih ne hvali u biračkom spisku. Za birački spisak u istom periodu 60.000 ljudi je uvećan birački spisak. O tome se radi. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 14:59:21)

Poslanice Drobnjak, izvolite.

NADA DROBNJAK (03.04.19 14:59:30)

Hvala.

Prosto radi javnosti, a svi ovdje znamo procedure kako se usvajaju zakoni.

Ne, ne znači objašnjenje kolegistica Jočić se pozvala na moju izjavu pa prosto pojašnjenje. Ne bježim od toga da ima pravo jer vjerujem da smo svi u cilju toga da se stvori kontekst u kome će se raditi zdravo potomstvo i u kome ćemo pomoći da natalitet u Crnoj Gori bude veći i da svi oni koji žele da se ostvare kao roditelji imaju mogućnost da koriste medicinski potpomognutu oplodnju koju omogućava država Crna Gora.

Godine 2016. je urađen Predlog izmjena i dopuna Zakona o asistiranim reproduktivnim metodama. Taj predlog izmjena i dopuna zakona je imao 28 članova. Nakon javne rasprave i nakon nekog vremena u Ministarstvu zdravlja su donijeli odluku da urade novi zakon. Urađen je novi zakon. Taj novi zakon nije imao javnu raspravu. Ja ne sporim da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o asistiranim reproduktivnim metodama 2016. godine imao javnu raspravu. Imao i može da se nađe na sajtu. Ko je sve učestvovao koji su bili predlozi, sugestije i sve. Prosto javila sam se da kažem da sam govorila istinu i da to lako može da se provjeri. Ovo je novi zakon koji nije imao javnu raspravu i na koji baš stručna javnost neka o tome sama progovori i kaže koliko je imala uticaja. Kad kažem stručna javnost mislim na ljude koji direktno uključeni u proces liječenja pacijenta u Crnoj Gori metodama asistirane reproduktivne metode.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:01:36)

Izvolite poslanice Jočić.

MARINA JOČIĆ (03.04.19 15:01:40)

Hvala vam i hvala na redovnim pozivima kojima me zovete na odbor i vi ste jedna od rijetkih koja šalje i materijal za taj poziv na odbor. Do sada nisam imala prilike da budem, ali u svakom slučaju ljubazno vam se zahvaljujem na tome.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:02:05)

Zahvaljujem.

Nastavljamo po redosljedu prijava. Znači, kao što sam najavio poslanica Maja Bakrač, a nek se pripremi Draginja Vuksanović Stanković.

Poslanice Bakrač, izvolite.

MAJA BAKRAČ (03.04.19 15:02:18)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane predstavnice ministarstva, kolegice i kolege,

Evo dosta toga smo čuli o današnjem Predlogu zakona o medicinskim potpomognutoj oplodnji. Možda smo malo i odlutali u drugom pravcu, pa sam htjela da se sa ovom svojom diskusijom vratimo zakonu.

Osnovni cilj donošenja zakona je potpuno uređenje postupka liječenja neplodnosti kod muškaraca i žena kako je to i navela uvažena kolegistica Drobnjak. Dosadašnja primjena zakona pokazala je određene nejasnoće iz 2009. godine ujedno nametnula potrebu potpunijeg uređivanja postupaka liječenja neplodnosti kod žena i muškaraca apstiniranim reproduktivnim tehnologijama korišćenjem polnih ćelija i tkiva bračnih, odnosno vanbračnih supružnika kao i poklonjenim polnim

ćelijama i embrionima.

Donošenje ovog zakona nametnula je potreba potpisivanja standarda kvaliteta i bezbjednosti polnih ćelija u postupcima dobija, davanja, testiranja, obrade, čuvanja, distribucije, transporta, uvoza, izvoza kao i na sistem i upravljanje kvalitetom sledljivosti i praćenje ozbiljnih neželjenih pojava i ozbiljnih neželjenih reakcija. Sve pomenute bilo je neophodno definisati i precizirati zakonskim odredbama. Važno je napomenuti da se zakonom propisuju postupci medicinski potpomognute oplodnje kao i ko istu može obavljati, a to su zdravstvene ustanove i djelovi zdravstvenih ustanova koje ispunjavaju propisane uslove i imaju rešenje Ministarstva zdravlja. To znači da mora imati sistem kvaliteta zasnovan na standardima, specifikacijama i principima dobre prakse i dobre laboratorijske prakse kao i pisana uputstva koja opisuju procedure tokom svih faza u određenom postupku uključujući materijale i metode koje se koriste kao i očekivani krajnji ishod. Zakon obezbeđuje dostupnost podataka pod jednakim uslovima i bez diskriminacije, a sloboda u odlučivanju rađanju djece garantuje se time što za primjenu postupaka medicinske potpomognute oplodnje bračni, odnosno vanbračni supružnici daju pisanu saglasnost. Pravo na liječenje neplodnosti primjenom ovog postupka imaju i muškarac i žena koji žive u bračnoj ili vanbračnoj zajednici i koji s ozbirom na iskustvo medicinske nauke i preduzete načine liječenja ne mogu očekivati da će doći do trudnoće prirodnim putem. Kako bi stekli se uslovi za liječenje neplodnosti osobe moraju biti prvenstveno punoljetne i u starosnoj dobi koje omogućava ostvarivanje roditeljskih prava i obaveza.

Takođe, psihosocijalno stanje mora biti takvo da se na osnovu njega može očekivati da će se djetetu obezbijediti uslovi za pravilan i potpun razvoj. Bitno je reći da su ustanove obavezne da obrazuju medicinski savjet kao stručno savjetodavno tijelo i da uspostave efikasan sistem sledljivosti kojim se obezbeđuje jedinstvene identifikacija svakog davaoca polne ćelije.

U cilju poštovanja etičkih i bioetičkih principa standarda predlogom zakona se propisuje zabrana davanja ili primanja naknade ili bilo koje koristi za davanje polnih ćelija, polnih tkiva i embriona. Takođe, propisano je i niz drugih zabrana u cilju poštovanja etičkih i bioetičkih principa i sprečavanje mogućih zloupotreba ovih postupaka. Obavezno je vođenje evidencija ovlašćenih zdravstvenih ustanova u svim postupcima medicinski potpomognute oplodnje u cilju obezbeđivanja sledljivosti standarda kvaliteta kao i bezbjednost i zaštite života i zdravlja žene i djeteta koje je rođeno primjenom ovog postupka. U liječenju neplodnosti primjenom ovog postupka jamči se pravo na dostojanstvo, zaštitu identiteta, poštovanje ličnog integriteta i ostalih ličnih prava i sloboda.

Pored navedenog postoji još niz preciziranih odredbi koje definiše zakon i koji ujedno omogućava svima onima koji žele djecu, a prirodnim putem je to onemogućeno da na bezbjedan način se i ostvare kao roditelji. Zato puna podrška ovom predlogu zakona i pozivam poslanike da isti podržimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:06:36)

Zahvaljujem poslanice Bakrač.

Sada je na redu Draginja Vuksanović Stanković, nek se pripremi kolega Halil Duković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (03.04.19 15:06:42)

Zahvaljujem.

Uvaženi građani Crne Gore,

Iz mog ugla ovaj zakon potpunije reguliše i preciznije neke norme u odnosu na prethodni zakon. Zaista čitajući prethodni zakon na ovu temu postojala je potreba da se na ovaj način neki instituti u ovom dijelu zaista pojašne. Ovaj zakon, što se mene tiče, uživa podršku u jednom dijelu, a to je onaj dio gdje država zaista finansijski pomaže one bračne i vanbračne partnere koji žele da se ostvare u ulozi roditelja, a to ne mogu učiniti prirodnim putem. Čini mi se iz tri pokušaja, je li tako. Što smatram da je jako bitno jer to je postupak koji dosta dugo treje i zaista u tom dijelu država finansijski pomaže ove paravi kako bi se ostvarili kao roditelji.

Ono što sam posebno istakla na odboru kao veliku moju zabrinutost i samim tim sam na osnovu te svoje zabrinutosti i dala izvjesne sugestije to je činjenica da na velikoj žalosti u Crnoj Gori imamo sve više i više parova bračnih ili vanbračnih koji ne mogu da se ostvare kao roditelji prirodnim putem. Zato sam postavila pitanje da li postoji mogućnost da se u okviru Ministarstva zdravlja napravi neka šira radna grupa ili komisija koja će biti formirana od značajnih stručnjaka iz oblasti koja će eventualno utvrđivati na osnovu raznih analiza slučajnih uzoraka šta je to što dovodi do toga da u Crnoj Gori na ovoliko stanovnika imamo sve više mladih parova koji ne mogu da se ostvare u ulozi roditelja. Ako govorimo od onih koji su starije dobi od 40 pa na dalje to možemo i da razumijemo zbog starosti samog reproduktivnog sistema, ali šta je to da mlade majke i mladi očevi ne mogu da se ostvare prirodnim putem već se mora ići na tu potpomognutu oplodnju. U tom dijelu zaista smatram da postoji neki problem. To će bolje znati ljekari pogotovu oni koji se bave oblašću ginekologije, embriologije i čak i nutricionice medicine da se ispita šta, pretpostavljam da su možda i neki uzroci i u hrani da mi sad potpuno koristimo drugačiji način ishrane koji može dovesti do toga da naprosto mlada žena od 25 godina a ne jedna nego koliko je takvih slučajeva ne može da se ostvari kao majka prirodnim putem.

Da li je uzrok toga kod muškarca ili kod žene sigurno postoji statistički podaci o tome, a ja koliko sam upoznata mislim bogami da je tu negdje 50% odnos nemogućnosti da se ostvare kao roditelji prirodnim putem.

Ono što mene malo brine dok sam u međuvremenu dok je bio odbor razmišljala o tome, a podstakla me uvažena koleginica Jočić, to je da je Crna Gora ono što ste vi rekli iz Ministarstva zdravlja zaista, što se tiče teritorije i broja stanovnika mala država, pa se postavlja jedno pitanje. Jeste da može lice sa 15 godina da sazna ko mu je donor, ali šta ako to lice kaže mene to ne zanima i neću da saznam. To je njegovo lično pravo da neće sazna, ima roditelje, njih je zavolio i neće da sazna.

Postavljam pitanje.

Ako je donor na primjer neki muškarac iz Pljevalja koji ima sina sa svojom bračnom ženom i on donira svoju polnu ćeliju koju će se oploditi žena u Tivtu na primjer. Taj recimo čovjek koji je donor ima već sina od 5 godina, ta žena se oplodi njegovom jajnom ćelijom u Tivtu i rodi ćerku za 20 godina porastu i taj dječak sad već momak i ta djevojčica sada već žena i sretnu se, a on nije htio da sazna ko je donor?

Da li tu postoji neki mehanizam nad ovakom malom teritorijom da može doći do toga da se ustvari sretnu brat i sestra po ocu, jel' tako, jeste brata i sestru po ocu. Znači to je automatski incest, jer ovo je zaista mala teritorija i postoji vjerovatnoća. Znači, kad jedno takvo dijete napuni 15 godina da ne pitamo djecu psihološki je moguće da teško ako se dijete navikne na tog roditelja i oca i tu majku da možda zaista neće htjeti da sazna ko mu je pravi otac. ... emotivne veze kaže ne želim to da znam, a dođe da ljetuje na primjer, taj momak sad već veliki dođe na ljetovanje u Tivat i upozna tu djevojku oni se zaljube se jedno u drugo stupe u razne vrste odnosa, a oni su ustvari brat i sestra. E, mislim da tu imamo jedan problem i ne znam da li u tom dijelu o čemu naravno na odboru, odbor je bio dosta kratak da se razmišlja o svim tim dilemama, ali je vrlo moguće u jednoj maloj Crnoj Gori da se dese takve situacije i još vrlo bitna stvar o kojoj moramo voditi računa. Nemojte misliti da nakon ovog zakona neme biti veliki broj onih koji će se prijaviti da budu donari kako muških ćelija, tako i žena ženskih ćelija i mi imamo onda veliki problem u tom dijelu doniranja na ovako malom teritoriji. Tu može da nastane problem. A, sa druge strane zakon potpuno podržavam u dijelu obaveze države i želje države čak i ne samo tri obzirom da se pojavio zaista veliki broj mladih ljudi koji ne mogu da se ostvare možda treba da razmišljamo i o četvrtom pokušaju, a sad je pitanje koliko je to za zdravlje. Tu već ja ne ulazim kao pravnik, mislim da te metode uopšte nijesu zdrave u nekom dijelu tako da utičuna zdravlje žene, pogotovo na zdravlje žene tako da je moguće da je ta tri puta da su određene upravo zbog zdravlja žene. Predpostavljam da je to u pitanju, ali to znaju stručnjaci. Tako da dobro je sa ove strane što država finansira i to je to što se reguliše i precizirano zakonom, postupak ali ovdje je jedna sada velika dilema na ovako malom teritoriji.

I još nešto da vas pitam.

Nijesam stigla da pogledam do kraja. Izvinite ja to moram da pitam? Da li donori ... novčanu nadoknadu da im se da' novac zato što doniraju? Ne, jel'. Onda je tu moguće da će to uticati da broj bude i toliko veliki koliko možda mi predpostavljamo, ali bogami ne znam što da kažem. Evo

da vidimo kako bismo riješili to pitanje? Ako neko neće da sazna ko mu je otac ili majka. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:13:11)

Izvolite, gospođo Pavlović.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 15:13:16)

Dosta komplikovana pitanja koja zahtijevaju odgovor i zbog javnosti prije svega i svakako zahvalnost pošto ste i na odboru imali konstruktivnu raspravu i da kažemo upravo ove potencijalne probleme iz prakse otvorili kao raspravu. Ja bih se samo osvrnula prije svega na vaše prvo, da kažem pitanje, to je ono što je i nama u zdravstvu prioritet, to je istraživanje uzroka neplodnosti. Tu smo kroz ovaj zakon uveli jednu novinu, prije svega nije novina to što je komisija koja će da obrazuje Ministarstvo zdravlja, novina jeste sastav te komisije koji je definisan članom 13, gdje su, rekla sam doktori odgovarajuće specijalnosti, pravnici, udruženje pacijenata sa sterilitetom, zaštiti ljudskih prava i da ne nabrajam sad sve. Ali ono što je ključno jeste zadatak te komisije i ono što je novina u ovom zakonu jeste to je članom 14 stav 1 tačka 7, a to je da ova komisija priprema protokole i smjernice ispitivanja i liječenja neplodnosti. Dakle, u nadležnosti je ove komisije da ispituje, da istražuje, da uzrokuje neplodnosti, a potom ono što je i kroz tačku 5 što je učestvuje u izradi i inicira izmjenu postojeće regulative kako bi se, da kažem i ovo pitanje riješilo.

Drugo vaše pitanje jeste konkretno, a to je, da kažem na neki način i rodoslova i pravnih posledica koje povlače za sobom medicinski potpomognute oplodnje. Upravo članom 22 smo propisali da ovlašćenja zdravstvena osnova dužna je da obezbijedi pravno, psihološko i genetičko savjetovanje bračnim odnosno vanbračnim supružnicima i da ih upozna o, između ostalog pravnim posledicama primljene postupka medicinski pomenute oplodnje u odnosu na prava i obaveze rođenja djeteta, rođenog pod imenom ovog postupka, davaoca polnih ćelija embriona, pravu djeteta da sazna da je začeto primljenom i ko su biološki roditelji i drugim pravima u skladu sa zakonom i kada donira i kada se podvrgava postupku medicinski potpomognute obavezno je da ga ovlašćena zdravstvena ustanova koja radi taj postupak upozna sa svim tim pravnim posledicama. Uz to je usko vezano on što kažete da li postoji mogućnost da kažete da dođe do miješanja generacija, stavom 2 ovog člana se kaže: "Da doktor specijalista kliničke i medicinske genetike dužan da lice iz stava 1 radi rodoslov kroz četiri generacije i da izvrši procjenu rizika od konsekvencnosti između davaoca polnih ćelija i procjenu rizičnih oboljenja". Dakle, četiri generacije rodoslova prije nego što se pristupi postupku medicinske dužan je da uradi doktor specijalista kliničke ili medicinske genetike, a opet se vraćam na uvodni dio ovog člana gdje je ovlašćena zdravstvena ustanova dužna da upozna o svim pravnim posledicama i tome da dijete može i ima pravo da sazna o kakvim postupcima i ko su mu biološki roditelji. Eto, zbog pojašnjenja zbog javnosti da smo na ovo pitanje obratili pažnju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:16:51)

Poslanica Vuksanović - Stanković imate pravo odgovora na komentar.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 15:16:57)

Hvala.

Znači, potpuno je jasan ovaj član 22 stav 1 tačka 1 koji ste citirali, kroz pravo i obavezu roditelja djeteta. Da može i ima pravo dijete sa 15 godina da sazna, ali šta ako dijete kaže neću sa saznati? Šta onda može da se desi? Ja znam da je to pravo djeteta. Šta onda može da se desi u praksu buhvalno inces, ak dođe do upoznavanja, u većim državama je ta situacija moguća, a kamo li na manjem prostoru. To ostaje neka dilema malo specifična. Jeste. A vjerujte mi na hiljadu

slučajeva , evo nek bude na dvije hiljade slučajeva, ak dođe do toga sigurno će jedan biti ovakav. Znači statistika je neumoljiva po tom pitanju, jer dijete ne bi trebalo, možda psiholozi ocijene da može djetetu to da se kaže i sa pet godina, ali ono ima pravo i može tek od 15 godina. Šta ako ono kaže neću, vi ste moji roditelji ja vas volim, ne želim da znam. Jednostano neće da zna i jednoga dana se desi što se desi, ali dobro. Vi ste predvidjeli zakonom kao mogućnost, a praksa može da donese nešto drugo i to može da bude veliki problem u praksi po te porodice i po samo društvo ako se otkrije kao incest. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:18:22)

Hvala vam poslanice Vuksanović - Stanković.

Kao što sam najavio sledeći je poslanik Halil Duković, a neka se pripremi poslanik Andrija Popović. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (03.04.19 15:18:37)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici Ministarstva zdravlja, uvaženi građani,

Ovaj zakon se bavi i vidom liječenja neplodnosti. Jako je bitan zbog sveobuhvatnog crnogorskog društva, a vjerujem i šire. Misli da o suštini zakona je dovoljno toga do sada rečeno i da tu nema nekih drugih tajni, zbog toga ću se ja u mojoj diskusiju baviti jednom drugom problematikom, problematikom koju svi dobro poznajemo i koju svi na žalost uočavamo, a mislim da je cilj donošenja ovog zakona da barem djelimično reagujemo na ono što nam se sve dešava. Razlog toga jeste i jedna informacija koja je objavljena prije par dana, iznio je Monstat, za januar mjesec 2019.godine a tiče se crnogorske populacije. Po tom izvještaju u Crnoj Gori se u januaru mjesecu ove godine rodila 551 beba, ali za isti period, znači za taj mjesec je umrlo ukupno 650 osoba. Znači, crnogorsko društvo je samo u januaru mjesecu ostalo bez 100 svojih članova. Taj negativan trend nije karakteristika samo za Crnu Goru, na žalost karakterističan je i za Evropu, jer se sav razvijeni svijet suočava sa ovim problemom, problemom nataliteta koji je sve više izražen a saamim tim i demokratska kretanja u svijetu negdje podržana a negdje, na žalost, ne podržana ukazuju na ovu problematiku sa kojom se svi suočavamo. Ono što je karakteristika jeste da sve bogate države imaju manji natalitet a najsiromašnije države u svijetu imaju jako visok natalitet.

Crna Gora jeste država koja ima smanjen natalitet, svi bi mi voljeli da je još bogatija, ali i ovakvi kakvi smo natalitet nam je smanjen. Naravno, kao uzrok tome navodi se mnogo razloga, a ja ću navesti samo jedan, to je socioekonomski faktor koji prije svega građanima pruža jedan život bez obaveza, svi znamo da su djeca obaveza za sve i to velika obaveza, zatim, potreba za karijerom koja stvara jedan drugi uslov, a to je da danas žene rađaju sve starije, sa sve više godina i interesantan je jedan podatak koji je iznio Eurostat, a tiče se rađanja žena u Evropskoj uniji godina starosti, u prosjeku koliko imaju pri prvom porođaju. Interesantno je da je u 2013.godini u prosjeku starost porodilja, prvih porodilja, bila 28,7 godina, a da je samo četiri godine kasnije taj period narastao na 29,1 godinu. Najstarije porodilje, se kaže, po ovoj statistici Eurostata nalaze u Italiji, iznosi u prosjeku 31,1 godina, zatim, slijede Španija - 30,9 godina, Luksemburg - 30,8 godina i tako dalje, dok su najmlađe porodilje u Evropskoj uniji - Bugarska i Rumunija sa prosjekom od 26,1, odnosno 26,5 godina. Takođe, karakteristično je što se tiče i naših država u okruženju gdje kaže da prednjači Slovenija sa 28,8 godina, Hrvatska sa 28,6, Srbija sa 27,8 godina, BiH sa 27,3 godine. Ono što je karakteristika a to je da Crna Gora ima najbolju statistiku što se tiče rađanja prvog djeteta i sarosne dobi majki, čak bolju i od Makedonije i od Kosova, što je zaista za pohvalu. Da napomenem, da u Crnoj Gori prosječna starost porodilje pri prvom porođaju 26,3 godine starosti. U Evropi najnižu stopu im Turska sa 22,3 godine i Rusija sa 24,6 godina.

Naravno, ovo su samo podaci koji nas upućuju na važnost ovog zakona a i zakona koji idu u cilju materinstva, poboljšanja svih uslova koji zaista idu u cilju rasta nataliteta. Ako nastavimo ovakvim padom i mi a i države Evropske unije brzo ćemo doći u situaciju da se zaista upitamo šta

nam je dalje činiti. Ovaj zakon, jeste zakon koji ide u tom pravcu i zato vjerujem da ćemo ga svi podržati, ali moramo i pored ovog zakona raditi zaista na svim onim afirmativnim akcijama koje će uticati na rast nataliteta ne samo u Crnoj Gori, a nas prije svega interesuje Crna Gora, ali vjerujem da će i Evropska unija suočena sa ovim problemom naći i neka druga rješenja, jer zaista ovaj negativan trend kretanja populacije već postaje problem i u Evropi a i kod nas. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:24:12)

Hvala Vam, poslaniče Dukoviću.
Poslanik Andrija Popović ima riječ sada.

ANDRIJA POPOVIĆ (03.04.19 15:24:21)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovane predstavnice Vlade,

Što se tiče samog Zakona o medicinskoj potpomognutoj oplodnji veoma značajan zakon, evo puno diskutantata smo čuli danas o ovom pitanju, što misle, naročito zabrinjavajuća situacija u Crnoj Gori više nego zabrinjavajuća, naravno, neću govoriti o zemljama regiona, zemljama Evrope, to je nista stopa nataliteta. O tome smo sve čuli u 14 od 24 crnogorske opštine veća je stopa mortaliteta od nataliteta, što će narocki prevedeno značiti da ima više umrlih nego rođenih.

Sam ovaj zakon to je nastavak onog zakona iz 2009.godine, čuli smo i o tome. Dosadašnja primjena zakona o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim tehnologijama iz 2009.godine, čuli smo da praktično i nije dala rezultate. Vjerujem, a malo sam i konsultovao se sa stručnjacima, da je ovaj zakon korak naprijed, da je dobro koncipiran, vjerujem da će ovaj zakon dati rezultate. Liberalna partija će ga svakako podržati i vjerujem da je i na ovom polju postupka liječenja neplodnosti kod muškaraca, žena da je puno urađeno u poslednjih nekoliko godina.

Iskoristio bih priliku, ovdje ste vi predstavnice ministarstva zdravlja, žao mi je što nema ministra, evo danas ne možemo izgleda ni jednoga ministra da vidimo, ja ne znam što se ovo događa, kako smo ih izabrali mislim da bi trebali da ih smjenjujemo jednoga po jednoga, jer oni ne znaju gdje su izabrani u kom domu i oni misle da su oni nama šefovi u stvari i to stvarno nema nikakvog opravdanja da se ministri na sjednicama koje su zakazane desetinama dana, mjesecima prije, da se ne pojavljuju, da uvijek imaju nešto preče.

Ja bih saymo još htio da kažem nekoliko stvari koje se tiču, htio bih da kažem o nekom drugom doniranju. Dakle, ne ovom, polnim ćelijama i embrionima nego o doniranju organa umrlog. I ako neće mi zamjeriti predsjedavajući, naravno, nije to ovdje tema ali ta kampanja je potpuno zamrla u Crnoj Gori, mislim da bi smo mi kao poslanici, poslanice trebali da je pokrenemo, da mi to promoviramo u ovoj Skupštini, taj pristup čak možda i sa javnim potpisivanjem ove donorske kartice u Skupštini. Samo da podsjetim ne nekoliko stvari još je i papalvan Pavao II je govorio o tome da je grijeh pokopat sve što može poslužiti životu. To je jedan human pristup i mislim da bi ta kampanja, očekujem od vas predstavnicu Ministarstva da ćete na neki način organizovati...(prekid)... da vidimo predstavnici naroda naravno koji to žele da javno potpišu u ovoj Skupštini to donatorstvo, odnosno tu donorsku karticu, taj model pretpostavljenog pristanka na doniranje organa nakon smrti kojim se nekome spašava život, poznati u više od gotovo čitavoj Evropi, a kao najbolji primjer nama može da posluži naša susjedna prijateljska država Hrvatska koja je vodeća država svijeta po broju darivatelja na milion stanovnika. Tako da vjerujem...(prekid)... ovaj naš, odnosno moj apel iako ne tiče se samog Zakona o medicinskoj potpomognutoj oplodnji, ali mislim da bi bilo dobro da tu kampanju ponovo pokrenemo, jer ona je gotovo zamrla. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:30:48)

Hvala vam, kolega Popović.

Imate komentar predlagača na vašu diskusiju.
Gospođo Pavlović, izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (03.04.19 15:30:54)

Pošto ste pomenuli iako je tematika drugog zakona ovo doniranje ljudskih tijela i ćelija da je program rada Vlade za drugi kvartal predviđena izmjena i dopuna ovog Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tijela i ćelija u svrhu liječenja organa i da pozovemo javnost da se uključi na vrijeme da upravo probleme iz prakse probamo da normativno regulišemo. Samo kao poziv, naravno i sad ima, ali evo kažem mi smo već stavili u našem programu rada Vlade za drugi kvartal i eto da se uključe svi zainteresovani. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:31:31)

Zahvaljujem gospođi Pavlović.
Poslaniče Popović, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (03.04.19 15:31:38)

Zahvaljujem na odgovoru.

Dakle, Vlada je to pripremila za treći kvartal, gledao sam u programu rada Vlade baš tako i stoji, ali ja sam govorio o nečemu drugome. Da bismo možda mi u Skupštini trebali tu kampanju prije toga da pokrenemo kao poslanici, naravno poslanici koji to hoće, koji to žele, velika stvar samo da podsjetim svako može biti donator u Crnoj Gori i trebalo bi praktično da bude, a presadit se mogu, koliko sam ja upoznat bubrezi, srce, jetra, pluća, gušterača, tanko crijevo, rožnjače, srčani zalisci, kosti, tetive i koža poslije smrti, naravno osim ako to bar je tako bilo u onom ranijem zakonu, ne znam kako će biti u ovom novom ako to u pisanoj izjavi se tome ne usprotivi za života čovjeka. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:33:02)

Hvala kolega Popoviću.
Ovim smo završili.
Izvolite, kolega Vuksanoviću.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (03.04.19 15:33:12)

Obično kad tražimo komentar u ovoj sali, obično se podrazumijeva da je to u jednom smislu konfrontacija. Tražio sam komentar na kolegu Popovića u sasvim drugom smislu. Želio sam da pohvalim njegovu humanu inicijativu i da izrazim spremnost da prvi potpišem jednu takvu vrstu donacije. Htio sam ovako na javan način da iskažem potporu njegovom prijedlogu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:33:42)

Zahvaljujem kolega Vuksanoviću.
Kolega Popoviću, da li želite?

ANDRIJA POPOVIĆ (03.04.19 15:33:50)

Ništa, da se zahvalim kolegi Vuksanoviću na ovome. Naravno on će biti prvi, ja ću biti drugi, on zlatna medalja, ja srebrna, ali u svakom slučaju mislim da bi ta kampanja trebala, ja javno pozivam da se ta kampanja što prije sprovede u Skupštini. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:34:20)

U međuvremenu se za komentar javila kolegunica Draginja Vuksanović Stanković.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 15:34:27)

Pa evo iako nije znači tema dnevnog reda zaista u jednom periodu se bila pokrenula ta kampanja i to je išla u nekom pozitivnom smjeru. Potpuno se slažem sa kolegom Popovićem i sa kolegom Vuksanovićem. Prva ću znači potpisati donarsku karticu iako sam imala prilike i do sada, ali moram vam reći jednu stvar. Iskreno zaista je bilo potrebno raditi na izmjeni ovog postojećeg Zakona. Postoji dovoljno ne preciznosti, pogotovo u dijelu miješanja najbližih krvnih srodnika u taj dio. Smatram da to treba da bude isključivo odluka samog davaoca za života i da se apsolutno niti bračni, vanbračni najbliži srodnici ne miješaju u to. Upravo ovo povezujem sa onim što sam prethodno rekla da je naš tjelesni integritet naše lično dobro i da mi za života možemo svojom voljom da odlučimo da li ćemo da potpišemo donarsku karticu ili ne. Takođe, mislim da u zakonu treba ostaviti prostora pošto već radite na tome za moguć opoziv, znači svako ima i pravo da se razmisli, ali što se tiče toga da se pitaju roditelji, braća, sestre, bračni, vanbračni drugovi, mislim da apsolutno nema potrebe da te norme stoje u zakonu. To je ipak volja nekog o čijem ličnom tjelesnom integritetu odlučuje on sam. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:35:40)

Zahvaljujem poslanice Vuksanović Stanković.
Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (03.04.19 15:35:46)

Zahvaljujem kolegini Vuksanović Stanković.

Naravno, iako sam na neki način izašao iz dnevnog reda, ali mislim da je to bilo korisno za sve nas. Može neko postaviti pitanje čovječe pa zašto ti do sad nijesi donarsku karticu potpisao opet iz neke vjerovatno iz svoje, ne vjerovatno nego sigurno iz svoje lijenosti, ali i da do kraja i nije precizirano zakonom, ali vjerujem da evo čujemo od mnogih poslanika da bi to uradili i to bio veliki primjer i ostalima kad predstavnici, predstavnice naroda potpišu takve donarske kartice. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:36:44)

Hvala, kolega Popoviću.
Tri kluba, tri političke partije su se javile. Da čujemo dalje.
Izvolite.
Kolega Suad Numanović je po redosljedu.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 15:37:00)

Hvala, potpredsjedniče.

Dakle, kolega Popović koji je pokrenuo ovu raspravu što nije bila vezana za ovaj Zakon, ali svaki zakon iz zdravstvene zaštite jeste vezan jedan za drugim i jeste ovo i negdje kopča i prosto ja mislim da nema građanina Crne Gore koji ne podržava ovu ideju i sigurno i ovaj parlament. Ostali građani će da podrže jedan humani Predlog i to nije sporno, ali mi smo imali i postojeći zakon koji je omogućavao građanima Crne Gore zaista da potpišu to kod svog porodičnog ljekara donarsku granicu. Nažalost rezultati koje mi imamo ili broj donarskih kartica je dosta mali. Dobro je da je ovo pokrenuto, dobro je da je ovo da se prihvati ne samo iz Parlamenta kažem nego generalno građani Crne Gore moraju to da prihvate da to bude praksa, da to ne bude uz poradične akcije, nego prosto da to bude praksa načina življenja, funkcionisanja, potpisivanja donarskih kartica i ja sam siguran da ovdje ne samo poslanički klubovi, ovdje se ne možemo dijeliti ni po kakvoj osnovi, već svi moramo dati doprinos potpisivanju te donarske kartice. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:38:43)

Hvala kolega.

Nisam siguran da će biti zadnji put, ali nadam se da neće.

Izvolite, kolega Popoviću.

Naravno, dobro je što je ova tema pokrenuta i trebamo upoznavati ljude stim humanim pristupom jer je život vredniji od bilo čega. Ono što sam zaboravio da kažem, a pominjao sam Papu Ivana Pavla II ta njegova čuvena rečenica o tome i ja nisam religiozan. Ali veoma me obradovalo reagovanje iz Katoličke crkve tada koji su rekli ni jedna religija se ne protivi doniranju organa nego želi da pomogne bolesnim ljudima. Tako da mislim da je u svemu tome orgomu ulogu će igrati vjerske zajednice i one mogu da mnogo pomognu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:40:14)

Zahvaljujem, poslaniče Popoviću.

Poslanice Tanasijević, izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (03.04.19 15:40:27)

Hvala vam lijepa.

Ja sam se javila ispred kluba međutim to je uradio već kolega Suad Numanović, ali kad sam već uzela riječ onda bih željela da kažem da ovo o čemu mi danas razgovaramo nije prvi put pokrenuto u Skupštini Crne Gore. Mi smo imali na Odboru za zdravstvo rad i socijalno staranje prije nekoliko godine ovakva inicijativu i veliki broj poslanika je iskazao želju da bi bio potpisnik donorske kartice. Dakle, ja sam sigurna da bi pripadnici Demokratske partije socijalista to i sad uradili, a i kad smo razgovarali na tu temu prije nekoliko godine onda je to potpuno bilo prihvaćeno od strane te političke grupacije. S tim što želim da kažem da posmatram kranjem humanom činu, da čak godine nijesu bitne za onoga ko je donor, a ko je zdrav organ on može bez obzira na godine davaoca da bude uzet i svrhu liječenja odnosno da posluži nekome da produži život. Mislim da nema plemenitije misije nego da se na taj način nekome produži život. Ja smatram da bi zakon koji se bavi ovim problemom treba učiniti preciznijim i nastaviti kampanju za donorske kartice, neka počne to od Skupštine Crne Gore, nijesam za to da se utrkujemo ko će biti prvi, drugi, peti, deseti znači, svako od nas ko je raspoložen će biti taj ko je prvi.

Prema tome, potpuno pozdravljam ovakvu inicijativu, jako mi je drago da je kolega Popović to pokrenuo ja čak mislim da ovo što je vezano bilo za odbor za raspravu u Parlamentu da Vi pamтите jer je to bilo prije pet, šest godina, tako da raspoloženje Skupštine Crne Gore vezana za tu temu je postojalo i postoji, a nadam se da će se nastaviti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:42:13)

Zahvaljujem, poslanice Tanasijević.
Sada pitam još jednom da li neko želi riječ.
Kolega Slaven Radunović ima riječ.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 15:42:27)

Evo na istu temu, ja ću da prekinem ovu idiličnu sliku iz Parlamenta i da Vas sve podsjetim da ste i do sada mogli da potpišete donarske kartice i da ste za razliku od građana ima potpunu svijest o tome i da nema potrebe sad pred građanima ovdje da se dokazujemo, ko hoće može da pođe i da potpiše. Zašto građani ne potpisuju, to je mnogo bitnije pitanje za Vas i mene. Zašto ne potpisuju?. Zato što nemaju povjerenja u sistem, nemaju povjerenja u sistem čuvanje podataka, živi se u državi u kojoj mafija ima nevjerovatnu moć, tako da ukoliko jedan bogati tajkun ili mafijaš kojim je potreban bubreg otkrije da Vi imate baš takav bubreg. Bogami nije vam sigurno ni na zebri ni na plaži ni nigdje, građani se toga svjesni nema povjerenja u državu. Nije nažalost pitanje samo donorstvo i mnoge druge stvari u ovom zemlji zavise od povjerenja, nemama povjerenja bez da ne pričamo o zakonima, procesima, instituciji itd. Zbog toga, ministri bivši Numanoviću, ljudi ne potpisuju ne znam na čemu temeljite sad optimizam kad je i do sad postojala mogućnost ti građani su mogli da potpišu kod svog izabranog ljekara to nijesu radili.

Prema tome, sve pozivam, svi koji žele da postanu donori da to urade na vrlo prost način što će da pođu kod svog izbaranog ljekara i da potpišu donorsku karticu, ne treba da nas obavještava ovdje o tome. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:44:17)

Izvolite, poslaniče Numanoviću.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 15:44:22)

Zahvaljujem.
Poslaniče Radunoviću,

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:44:30)

Poslaniče Numanoviću, samo da drugim kolega pojasno oprostite.

Kolega Radunović, se javio za diskusiju, jer sam pitao da li još neko želi riječ. Znači to mu je diskusija na ovu temu.
Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (03.04.19 15:44:39)

Hvala lijepo.

Poslaniče Radunoviću, sve to što ste Vi rekli najvjerovatnije jeste me gledali ali me nijeste slušali, ja sma prosto to rekao to što ste Vi rekli, uglavnom sve.

Znači, imali smo mogućnosti ovo što kažete i postoji tajnost podataka između donora i porodičnog ljekara i to mora da se poštuje. Ja mislim da tu ne treba postavljati pitanje da li postoji ili ne postoji ta tajnost podataka. Ono što nije dobro što ste i Vi i ja rekli, da bez obzira na zakonsku mogućnost odgovor građana nije u očekivanom broju, naročito to problem kod trasplatacije bubrega to je nešto što je program koji zaživio kod nas, kojik radi i koji je dao rezultate u smislu

uspješnosti transplatacije bubrega,ali nažalost mi u Crnoj Gori nemamo dovoljno broj donora koji će omogućiti da taj program transplatacije zaživi punim kapacitetom. Zato je ne treba nikakva trasparetnost ja sam rekao ovo treba da bude obaveza svih građana i shodno svojoj procjeni trebaju da budu donori svih ovih organa koji će produžiti život onome ko je potreban. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:46:15)

Kolega Radunoviću, nego razmišljam da li ću sad dati pauzu ili posle vašeg odgovora samo to.

Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 15:46:18)

Ja sam Vas slušao,ali Vi mene nijeste, očigledno.Nijesam ja rekao da ne postoji zakonska regulativa vezana za tajnost nego se ovoj zemlji ona ne poštuje , u ovoj zemlji su korunpirane institucije možete da dođete do svakog podatka i to svako zna. To što možda neće otkriti sami izabrani ljekar to je manje bitno, jer mora da postoji centralna baza iz koje može da se vidi ko ima organ koji može da se iskoristi u kojem slučaju.Jednostavno mora da postoji centralna baza, i do te centralne baze će dolaziti i te kako, ja bih se strašno nadao da toga neće doći,to je užasni zločin.

Gospodine Numanoviću, u krugu bolnice jedan čovjek ubio ranjenika, na kolicima u ovoj zemlji i nije osuđen, i nikad se nije otkrilo ko je navodno i Vi pričate neće i hoće,neće gospodine Numanoviću,sve dok vaša partija bude vodila ovu državu i sve dok bude skrivala kriminalce od kojih imate povremenu korist,neće gospodine Numanoviću.Ovo je ja sam se javio onako više sam htio da se našalim da možete da počete da potpišete umjesto da se reklamirate, a postaje obziljna priča sad ovdje. Neće, gospodine Numanoviću,ne možete da glumite da se ovoj državi to ne dešava,dešava i Vi i ja znamo da je jedan čovjek hladnokrvno pucao u čovjeka koji je ležao u kolicima u Hitnoj pomoći, i da je bilo kol zna koliko svjedoka i da su svi svjedoci nestali preko noći.

Gospodine Numanoviću, i taj slučaj je zatvoren niko ne smije da pisne o tom slučaju u ovoj zemlji, dok taj slučaj ne bude riješen,ova zemlja će da bude rob tog slučaja. Svi Vi koji sjedite i podržavate i tog čovjeka koji je to uradio i sistem koji ga štiti bićete krivci.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:48:26)

Hvala.

Kao što sam najavio da li koleginja Drobniak želite proceduralno ili ću dati sada pauzu pa posle pauze proceduru.

Izvolite.

NADA DROBNJAK (03.04.19 15:48:37)

Ja sam samo htjela da Vas upozorim da se ne raspravlja već podosta minuta o temi koja je na dnevnom redu, koja je važna, ne sporim važnost donatorstva doniranje organa,ali skrećemo sa jedne vrlo važne životne teme za koju su zainteresovani preko 100.000 ljudi u Crnoj Gori, jer svi podaci govore da svaki šesti par ili nešto preko 16% ljudi u Crnoj Gori insistira na tome da im se obezbijedi, asistira na reproduktivna metoda za liječenje metoda za liječenje neplodnosti i molim vas da budemo odgovorni i pričamo o temi koja je na dnevnom redu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:49:20)

Hvala, kolegice Drobniak.

Možda se nije odgovaralo o temi, razgovaralo se o zdravstvenoj situaciji, o medicini, o predlozima, tu je predlagač. Svi su učestvovali u skladu sa našom poslaničkom procedurom, ja mislim da tu nijesmo kršili. Ja sada dajem kratku pauzu od par minuta i vidjećemo se ubrzo.

Poštovane kolegice i kolege, poslanice i poslanici,

Sada pitam predstavnika Vlade, želi li da da' završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da smo ovim završili pretres na Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji. O toj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda po prečišćenom dnevnom redu to je tačka broj 14 koja glasi - Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Mehmet Zenka, ministar za ljudska i manjinska prava i Blanka Radošević-Marović, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Izvestioci odbora su: Momčilo Martinović, Zakonodavnog odbora a takođe Odbora za ljudska prava i slobode.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi da da dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima kolegica Blanka Radošević - Marović.

Izvolite, poslanice, proceduralno Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 15:58:32)

Postaviću uobičajeno pitanje u ovakvim situacijama gdje je ministar, to je jedan, ali pošto nije ni toliko uobičajeno nego je specifično, jer gospodin Zenka je, koliko se ja sjećam, neko ko nije baš blagonaklono gledao na ovakvu vrstu zakona i volio bih da on kaže da li bi on glasao za zakon koji je predložio.

Mislim da je u ovom konkretnom slučaju slučaju on izbjegao da bude prisutan i volio bih da čujem od gospođe koja ga mijenja da li je i kojim obavezama spriječen da dođe? Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (03.04.19 15:59:09)

Hvala, poslanice Radunoviću.

Vi znate dobro da procedura se upućuje predsjedavajućem i ja ću vam odgovoriti da ste na žalost u jednom dijelu u pravu - gdje su ministri. Ovo je šesto ili sedmo ministarstvo u današnjem i jučerašnjem radu. Nemamo predstavnika ministara i tu vam dajem podršku ne samo vama nego i drugim poslanicima koji su uputili to pitanje i to je pitanje o kojem je obaviješten i predsjednik Vlade, i to pouzdano znam, tako da kolegica Blanka Radošević, ona može u svojstvu predlagača imati možda svoje viđenje, ali ne u ovom dijelu. Hvala.

Kolegice Radošević, imate riječ. Izvolite.

BLANKA RADOŠEVIĆ - MAROVIĆ (03.04.19 15:59:51)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani poslanici,

Prije nego što predstavim osnovne odredbe Predloga zakona o životnom partnerstvu osoba istog pola, želim nas sve podsjetiti na načelo da ljudska prava pripadaju svima, bez obzira na bilo koje lično svojstvo, bez obzira na nacionalnu pripadnost, jezik, političku pripadnost, bračni status, pol, rodni identitet, seksualnu orijentaciju ili bilo koje drugo lično svojstvo i da se u savremenim društvima ovo načelo predstavlja ne samo pravni standard. Radi se i o moralnom zahtjevu da više ne možemo opravdavati obespravljivanje jednih i privilegovanje drugih na osnovu njihovih ličnih svojstava.

Takođe, načelo da niko ne treba da živi u strahu zbog svoje različitosti je načelo kojim se

rukovodimo u kreiranju politike zaštite od svih oblika diskriminacije. To se naravno odnosi i na politiku zaštite ljudskih prava LGBT osoba unašem društvu.

Želim da vas podsjetim još da je Vlada Crne Gore prepoznala važnost ovih pitanja još početkom 2013.godine kada smo usvojili Prvu stragetiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba i u skladu sa ovom strategijom realizovane su aktivnosti. Prvo na izradi modela Zakona životnog partnerstva koju je obuhvatio analizu modela u zemljama Evropske unije, ali i u regionu i analizi unutrašnjeg pravnog poretka u okviru kojeg je potrebno inkorporirati ovaj novi pravni akt a potom na izradi Predloga zakona o životnom partnerstvu osoba istog pola.

Moram naglasiti da je posebno detaljno sagledan i analiziran važeći pravni okvir koji reguliše one oblasti koje su od značaja za donošenja ovog zakona, a prije svega Ustav Crne Gore, porodični zakon, Zakon o nasljeđivanju, Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o zdravstvenm osiguranju, Zakono penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti i drugi zakoni. Ovo naglašavam kako bi javnost bila upoznata koliko je ozbiljan pristup imao predlagač pri izradi predloga akta koji je danas pred nama.

Naravno, odabir modela na osnovu ovih analiza takođe je predstavljao i odabir obima prava i obaveza koja će zakonom biti regulisana.

Predlog zakona govori, prije svega o pravu na zajednički život osoba istog pola i svim ovim pratećim pravima i obavezama koja im iz tog statusa pripadaju. Zapravo, najveći dio ovog zakona odnosi se na niz prava i obaveza koja za pripadnika većinske heteroseksualne populacije se naprosto podrazumijevaju i dio su našeg svakodnevnog života.

Predloženim rješenjima u Predlogu zakona preciziran je pojam životnog partnerstva, uslovi za zaključenje prestanak životnog partnerstva, sadržaj i vođenje matičnog registra životnog partnerstva i druga pravila vezana za ovu vrstu evidencije. Najviše prostora posvećeno je pravnim dejstvima ovog zakona i to: posebno je normirano izdržavanje između partnera kao jedan od veoma važnih posledica partnerstva, detaljno su regulisani imovinski odnosi partnera, partneri imaju pravo na međusobno nasljeđivanje i u tom dijelu predviđena je i primljena Zakona o nasljeđivanju, predlogom je regulisan i poreski status partnera u smislu primljena poreskih olakšica, partneri su u pogledu prava i obaveza u sistemu zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja izjednačeni sa pravima drugih osiguranika, a isto tako i u pogledu prava i socijalne i dječije zaštite i niz drugih prava, ali i obaveza koje proizilaze iz zajedničkog života.

Naravno, omogućavanjem osobama istog pola,ostvarivanje ovih prava ničim se ne ugrožavaju niti umanjuju prava drugih, niti će ona na bilo koji način mijenjati ili uticati na ostvarivanje prava drugih lica koji nijesu pripadnici LGBT populacije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:04:33)

Zahvaljujem.

Riječ ima Momčilo Martinović. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (03.04.19 16:04:55)

Uvaženi predsjedavajući, gospodine Nimanbegu, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovana gospođo Marović, predstavnice predlagača, poštovani građani,

Dozvolite mi da u ime izvjestioca kažem nekoliko uvodnih napomena koje će, iskreno se nadam koristiti kako bi se utvrdila diskusija po pitanju predmetnog zakona i kako bi se najobjektivnije sagledale sve okolnosti koje su dovele do ovakvog predloga zakonskog rješenja koji je danas pred nama. Ja ću vas upravo pokušati informisati i prenijeti utiske sa Matičnog odbora i prenijeti dio atmosfere koji se dešavao na tom Matičnom odboru i dio koja je gospođa Radošević već iskazala, potvrditi da se to stvarno tako dešavalo.

Iznijeću takođe određena razmišljanja zamjenika zaštitnika za ljudska prava i slobode gospodina Bjekovića, iznijeću takođe razmišljanja i diskusije koje su date ispred predstavnika civilnog sektora i na kraju ću se naravno osvrnuti na dio koji se tiče samih komentara koji su se čuli od članova odbora većine koja je prisustvovala na samom tom odboru.

Na samom početku želim da kažem i da potvrdimo što je uvažena gospođa maločas govorila jeste da je urađen veoma ozbiljan pristup predlogu zakona i da za aktivnosti za njegovu pripremu u odnosu u ovom dijelu formiranjem radne grupe počelo ne samo 2013.godine nego čak i 2011.godine, a to je sve prije svega uslovalo žalbom koji su Ustavnom sudu podnijeli aktivisti civilnog društva, a potom inicijativom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore 2012.godine nakon čega je Ustavni sud utvrdio da ne postoji prepreka za usvajanje posebnog zakona kojim će se regulisati životna zajednica istog pola. Takođe, moglo se čuti da je tokom 2015 i 2016. godine uz pomoć eksperata Savjeta evrope i domaćih stručnjaka u okviru Tajs misije urađena analiza modela Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola u zemljama Evropske unije. U tom dijelu Austrija, Njemačka, Velika Britanija, Italija, Holandija i Norveška i zemljama regiona to je vrlo bitno za naš ambijent kao i analizu unutrašnjeg pravnog poretka Crne Gore koji su usaglašeni važeći zakonski i pravni okvir. Prije svega, misleći na Ustav Crne Gore, Porodični zakon, Zakon o nasljeđivanju, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti, kako bi se utvrdio model koji najbolje odgovara crnogorskim uslovima.

Pomenuću da je bilo govora, da je Zakonom o zabrani diskriminacije koji je nakon izmjena iz 2017.godine od Evropske komisije dobio ocjenu potpuno usklađenosti sa evropskim standardima i propisano je da je svaki oblik diskriminacije po osnovu ličnih svojstava među kojima su i seksualna orijentacija, rodni identitet, interseksualne karakteristike i promjene pola, zbog čega bi bilo paradoksalna osoba istog pola onemogućiti da po osnovu partnerstva uživaju prava koja imaju heteroseksualne osobe.

Takođe, da su odredbe Predloga zakona usklađene sa Ustavom Crne Gore i da će se primljenjivati isključivo na istopolne parove.

Takođe, želio bih da se osvrnem i na dio koji se tiče zapaćanja koje je iznio zamjenik Zaštitnika za ljudska prava i slobode, gospodina Bjekovića, da je prije svega predlog zakona značajan iskorak unapređenja ljudskih prava i sloboda pri čemu se niko ne favorizuje, već se stvaraju uslovi da svi budu jednaki. Da Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola predstavlja samo formalizaciju stvarnog života čime će se riješiti niz praktičnih pitanja u odnosu između partnera istog pola i da registracija životnih partnerstava lica istog pola ...
...(prekid)... stvarnosti, kulturnim obrascima, običajima i normama i da se prava LGBT populacija u Crnoj Gori ne govori po prvi put, jer je Zakonom o zabrani diskriminacije zabranjeno, diskriminacija pripadnika ove populacije.

Takođe, željeo bih da se osvrnem i na komentare i diskusije koji su iznijeli iz civilnog sektora, jer ovo je možda značajno pomenuti u odnosu na istraživanja koje su nam iznijeli tokom samog Odbora i to jeste dakle, da se prvi na inicijativi za izradu ovog Zakona o životnom partnerstvu lica iz istog pola protekla od nevladinih organizacija krajem kao što sam već rekao 2011. godine i da je 2013. godine crnogorska LGBT asocijacija podnijela konkretnu inicijativu potpisnika od 236 lica, što je kasnije rezultiralo formiranje radne grupe koje su učestvovali predstavnici tri nevladine organizacije koja je prošle godine pripremila nacrt samog zakona. Ovaj podatak je možda značajan za javnost da ... (prekid) ... dijelu koji su ugovorili na tom samom Odboru jeste da postoji povećanje podrške po ovom Zakonu u okviru opšte javnosti koja je prema istraživanjima u 2016.godinu iznosila 18%, a da je takođe u toku prvog kvartala ili početkom ove godine tekuće 2019.godine ona povećana na 55% i da su veoma zadovoljni Predlogom ovog zakona ocjenjujući ga kao važan za ukupan koncept ljudskih prava u Crnoj Gori i uvjeren da će njegovim usvajanjem pripadnici LGBT zajednice konačno prestati da žive kao građani drugog reda, jer će omogućiti minimum prava za oko 6% stanovništva Crne Gore pripadnika ove populacije.

Takođe, ću se osvrnuti i na diskusiju koja je uslovala u odnosu na uvodna izlaganja i reći ću samo kakvi su utisci bili prenešeni u odnosu na članove Odbora koji su uzeli učešća po ovom osnovu. Dakle, izneseno je mišljenje ... (prekid) ... u ovom trenutku nije spremno za predloženi zakon i da bi se nakon njegovog usvajanja Crna Gora mogla suočiti sa problemima sa kojima se primjera radi Hrvatska već suočava, jer su protiv nje Sudu podnešene tužbe zbog onemogućavanja, usvajanja djece, partnerima u istopolnim zajednicama i takođe brojne države se suočavaju sa problemima koje se odnose na poštovanje prava djeteta nakon razvoda partnera. Dakle, pitanje: Ko bi u ime djeteta mogao da odluči da li oni žele da žive u zajednici istopolnih

partnera?

Ja sam takođe iznio na samom tom Odboru jedno svoje razmišljanje ponukan ovim podacima koje smo dobili od predstavnika civilnog sektora o ovim istraživanjima koje su pomenuli i smatrao sam da treba otvoreno razgovarati o ovim pitanjima i otvoriti jednu kvalitetnu diskusiju po pitanju predmetnog zakona. Na osnovu toga svako prema svom nahođenju ili prema nekim svojim da kažem, svojim nekim ...(prekid)... zakon se izjasne onako kako smatraju. Zahvaljujem sada na pažnji. Toliko.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:12:06)

Zahvaljujem, poslaniče Martinoviću.
Za proceduru se javio poslanik Luid Škrelja.

LUID LJUBO ŠKRELJA (03.04.19 16:12:21)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.
Uvažene dame i gospodo, poslanici i poslanice,

Ja proceduralno reagujem. Kasno sam nisam na početku bio kad je uvažena gospođa iz resornog ministarstva obrazložila, ali mene interesuje, ovo je jedan od najatraktivnijih Zakona koji treba ovaj saziv da donese. Znači, nemamo ništa sporno kod toga da Crna Gora krupnim koracima ide ka Evropskoj uniji, ali me živo interesuje zašto kada se radi o ovakvim zakonima koji su po prvi put predmet rasprave u parlamentima koji hoće da se uključe u društvu modernih demokratskih država, što je razlog što resorni ministar nije prisutan na ovoj sjednici. Ovo što kažem, nisam završio, gospodine Nimanbegu, znači ovo ističem iz razloga što ja i vi i gospodin Zenka potičemo iz istog mjesta, pa ne bih volio da neko smatra da on misli ovako, ja onako ili onaj onako. Lako je to znati kako to što misli, ali funkcija pripada onome koji obavlja tu funkciju da pred crnogorsku javnost obrazlože ovaj predlog zakona. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:13:49)

Zahvaljujem, poslaniče Škrelja.

Vi znate da danas i juče nismo vidjeli ministra u Skupštini, niti jednog. Volio bih da me ispravite, znači prešli smo nekih sedam, osam ako ne i devet zakona, nije bilo ministara što sam ja iskoristio priliku da sa predsjednikom Skupštine tu informaciju podijelimo i sa predsjednikom Vlade i to je nešto što će se morati, a znate da legalno ima pravo Vlada dva predlagača uvijek i ovlašćeni predlagač je i gospođa Blanka Radošević Marović. S toga ja bih želio da nastavimo dalje raspravu i ne mogu vam više pomoći u odgovoru na vašu proceduralnu reakciju. Izvolite.

LUID LJUBO ŠKRELJA (03.04.19 16:14:54)

Ne, pogrešno, da se ne razumijemo. Ja izuzetno cijenim i uvažavam uvaženu gospođu i nemam ništa protiv da ona objašnjava, ali ja bih volio da Zenka to nama objašnjava. To je moje pravo kao poslanika. Inače nemojte sada da pravimo tu digresiju. Vlada iima pravo, ali poslanici imaju pravo da bude ministar tu. Znači nemojmo sada da razvodimo diskusiju na drugu stranu, da gospođa ne shvaća da je ona nepoželjna, čak je dobrodošla i uvijek je bila korektna i konkretna kada se tiče tih zakonskih rešenja iz domena ljudskih prava, ali niste nam dovoljno objasnili niti ubjedili razloge odsustva ministra za ljudska i manjinska prava po ovom zakonu koji nije svakidašnji i zakon kojim se sučavamo svaki dan ili parlamenti ovog regiona se sučavaju sa takvom problematikom. Tako da ne bih volio da neko shvati da ja i Genci Nimanbegu smo za to zbog toga što nemamo kud, a ministar može da uhvati neku krivinu da ne bude tu.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:16:18)

Poštovane, poštovani kolega Škrelja,

Zahitijevamo i vašu pažnju, pošto ste vi dva put reagovali pa ću molim za strpljenje vaše.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkoj organizaciji, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbeđenju, Predlog zakona o detektivskoj djelatnosti, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije, Predlog zakona o medicinskoj potpomognutoj oplodnji, Predlog zakona o apotekarskoj djelatnosti i Predlog zakona o kozmetičkim proizvodima, Predlog zakona o medicinskim sredstvima.

Svi su ovo zakoni koji su razmatrani bez prisustva ministara. Bio je samo u uvodnom dijelu gospodin dok u raspravi sutradan na dva zakona kad smo mi uzimali učešće u raspravi nije bio ovdje. Znači apsolutnim pravom vam stavljam doznanja da sam pažljivo razumio vašu primjedbu i daću desetominutnu pauzu da vidimo što ćemo dalje. Evo ovdje će klubovi da se dogovore, jer ne možemo ovu, imate pauzu.

Izvolite, kolega.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (03.04.19 16:17:54)

Prvo ovo što ste vi pokušavali da odbranite ministra ne morate od mene da ga branite. Radi se o tehničkim ispravkama zakona. Manje više sve što ste vi pročitali. Ovo je Zakon o istopolnim brakovima koji prvi put je u skupštinskoj proceduri i zaslužili puni kapacitet Ministarstva i Vlade države Crne Gore. Ja to lično iznosim. Ko se ne slaže ne mora. Tako da nisam niti tražio pauzu, niti da se odlaže, nego niste nam ni jedan razlog naveli zašto ministar nije prisutan i tako da nemate potrebe za pauzom. Nastavite što se mene tiče, sasvim slobodno. Nemam ja problem oko toga da ne ide rasprava, ali kao predsjedavajući imate obavezu da Parlament i crnogorsku javnost obavijestite o ...(prekid)... jer nije prvi put, ja ne znam zašto to radimo...

...nije prvi put što su i drugi tražili prisustvo određenih resornih ministarstava po pojedinim tačkama dnevnog reda pa ste sasvim drugačije postupili. Sada mi nabrajate zakone, izmjene i dopune zakona, tačka, zarez, sto, dvjesta, što nisu isto sa zakonom ...(prekid)...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:19:15)

Poslaniče Škrelja, izvolite završili ste minut ja ću vam sada odgovoriti. Imate još jednom ću vas opomenuti. Ovo je 13 tačka koja je raspravljena do danas gdje na 11 nismo imali ministara. Znači, ono što vi insistirate ja ću i da branim Memeta Zenku jer jedan od predlagača zakona koji je ministar, a koji nije bio ovdje i ne vidim nikakvu razliku u puno zakona koji su ovdje na dnevnom redu.

Poslaniče Radunoviću, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 16:19:51)

Nije o gospodinu Zenki nego o nečemu drugom. Vi ste to morali da primijetite kao neko ko vodi ovu sjednicu. Ja sam iz izlaganja od malo prije gospodina Škrelje primijetio u njegovom glasu jedan vapaj. Čovjek je očigledno on možda ne zna svoja prava kao poslanik on treba da glasa po svom ubjeđenju. On je očigledno primoran da glasa po pitanju ovog zakona na neki način koji nije u skladu sa njegovim razmišljanjem. Zar vi to nijeste primijetili kad je rekao gospodin Zenka se nije pojavio mi smo iz istog grada i ispašće kako smo kaže, gospodine Genci, vi i ja ovdje tu natjerani da nešto glasamo, a on ne. Molim vas da zaštitite gospodina Škrelju, jeste da je on predsjednik Administrativnog odbora, a da zaštitite njegovo pravo kao poslanika da se ispita da li neko na njega vrši pritisak da glasa po pitanju ovog zakona na silu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:20:52)

Hvala, poslaniče Radunović. Vaša primjedba nije bila poslovnička. Izvolite, kolega Škrelja. Imate pravo na komentar.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (03.04.19 16:21:05)

Ja uopšte nisam ugrožen. Sigurno ste vi više ugroženi od mene po tom pitanju. Milion posto. Sto posto ste više ugroženi po tom pitanju. Neću dalje da idem. Pravo da vam kažem iskreno da van kažem da Bog da mi nikad u životu ne trebala vaša zaštita i vaša pomoć jer sam imao prilike da vidim kakav ste zaštitar i kakav ste čovjek koji vrednuje ljudske stvari. Kako ću se izjasniti o zakonu i o svemu onome što je skupštinska procedura, izjasniću se na onaj način kako ste se vi izjasnili po mnogim pitanjima veoma i značajnijim i bitnijim ne samo za pojedince nego i za državu Crnu Goru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:21:56)

Izvolite, kolega Radunović.
Imate pravo na repliku.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 16:22:02)

Znači, gospodine Škrelja, vi ne umijete da cijenite čak ni kad čovjek hoće da vam pomogne. Znači, ja bih tako i za nekog drugog i za bilo koju ugroženu vrstu. Znači, čim morate da glasate protivno svojoj volji vi ste ugroženi i treba da vam se pomogne. Ja sam ovdje narodni predstavnik, možda me vi niste glasali, ali to ne znači da ne treba da ukažem na taj problem.

Što se tiče mojih glasanja vi vjerovatno tako njih doživljavate i to je potpuno normalno. Kao anti državne, ali su proizvod moje volje gospodine Škrelja, proizvod moje volje. To što ja mislim o mnogim stvarima različito od vas to je moje pravo i glasam. Vi možete da me zovete izdajnikom čime god hoćete i moram vam reći da to doživljam kao kompliment, ali ovdje moramo svi da se trudimo da zaštitimo svoje poslaničko pravo da možemo da se o svim stvarima izjašnjavamo u skladu sa svojim uvjerenjima. Vi ste jasno pokazali strah od povratka u Ulcinj nakon što se završi sjednica.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:23:03)

Izvolite, kolega Škrelja, vi sad imate pravo na repliku.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (03.04.19 16:23:13)

Što se straha tiče nije lijepo ovdje da kažemo, ali za mene je to nepoznata kategorija. Nepoznata 100% kategorija pogotovo kad vidim i čujem prijatnije od nekih. Pa, bilo kojih jer slušaj ima jedna stara izreka koja kaže i pohvale i pokude traba shvatiti jednostrano zavisi od koga dolaze. Oni koji te mongo hvale i oni koji te mnogo napadaju. Tako da što se straha tiče ja nemam straha nikad nisam imao i da sam imao straha ne bih bio tu đe jesam. Pokušali ste da me prestrašite nijeste uspjeli, nijeste mogli vi lično i tvoji drugovi. Tako da o kategoriji straha nemojte da pričate, pričajte nekome drugome ne meni. Ja pričam o proceduri za ono što bi trebalo da bude afirmativno za ovaj parlament. Da završim ovu priču, sada kako ću ja glasati i kako ću se ja

izjašnjavati zadnje što će mi biti u životu jeste vaša preporuka. To budite sigurni.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:24:24)

U redu, hvala, mislim da smo završili.

Za proceduru se javila koleginica Draginja Vuksanović Stanković.
Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 16:24:33)

Pošto ste već nabrojali petnaest ovih tačaka na kojima nisu bili prisutni ministri ja moram da konstatujem sledeće. Ovo ponašanje ministara u poslednje vrijeme je krajnji bezobrazluk. Ovo je više nedopustivo. Ovo je nepoštovanje Skupštine, a samim time nepoštovanje građana jer mi ovdje smo izabrani od strane građana. Još nešto ta gospoda iz Vlade treba da shvate da mi biramo njih, a ne oni nas i oni su ovdje dužni da budu prisutni i nije samo tehnička rasprava o zakonima već ovdje je bilo zakona i te kako u materijalnom pravnom smislu koji su vrlo bitni. Ali, jednim dijelom nisu oni krivi oni su bezobrazni, a mi smo krivi što smo ovakav Poslovnik donijeli. Mi treba da donesemo Poslovnik da ministar mora biti prisutan obavezno i na sjednicama odbora i na sjednicama Parlamenta. Pa, ako ne može iz zdravstvenih razloga ili je morao da otputuje odložićemo tačku dnevnog reda, ali ovakvo nepoštovanje i bezobrazluk, ovo je više prevršilo svaku moguću mjeru. Sramota jedna.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:25:37)

Hvala, koleginice.

Draginja Vuksanović Stanković imate potpuno pravo samo vaš rječnik nije u par riječi primjeren bio reakciji, ali dajem vam pravo za intenciju vaše reakcije.
Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (03.04.19 16:26:01)

Ja mislim da sam prepoznata i u Parlamentu i na Univerzitetu i u javnosti kao jedna vrlo kulturna osoba koja nikad nikoga uvrijedila nije, koja poštuje integritet prvo svoj pa onda svih ostalih. Prema tome, ovo je blaga forma koji su oni zaslužili da kažem, ali mi pristojnost i vaspitanje ne dozvoljva da koristim druge riječi jer ne znam kako drugačije da nazovem ovo ponašanje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:26:30)

Hvala.

Kolega Andrija Popović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (03.04.19 16:26:35)

Zahvaljujem.

Stvarno poslanica Vuksanović Stanković kulturna, pristojna, temperamenta posalnica. To o tome ne treba ni pričati, ali da mi se VDT ne naljuti neću nastaviti o tome.

Ovo je vraćam se na Predlog zakona o životnom partnerstvu lica istog pola. Naravno ja

sam o ovome govorio i ranije prije nekih pola sata sramota je da danas ovdje nema ministra ne ovoga nego svih onih koji se nijesu pojavili. Ovo danas je već treći dan da mi radimo. Trebalo je danas ovdje da bude predsjednik države, predsjednik Vlade da govori o zakonu koji je iznad mnogih drugih zakona. Sa ovim zakonom Crna Gora stupa u red progresivnih država Evrope i svijeta suštinski, a ne na papiru. Zakon koji se tiče ljudskih prava i sloboda za sve. Znači, najodgovorniji ljudi u državi svi su danas morali biti ovdje, a ne ministar. Mislim da nema nikakve svrhe ova rasprava, a plus imam poprilično iskustvo kao poslanik nimalo mi ne miriše na dobro i ovo što čujem bočno iz parlamentarne većine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:28:30)

Kolega Popoviću, ja se otprilike suosjećam i sa vama i sa svim poslanicima koji cijene da je potrebno bilo prisustvo ministara.

Za procedure se javio sad i kolega Slaven Radunović.
Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 16:28:47)

Evo, još ovaj put i više nema, neću se javljati za proceduru.

Ovdje se jednostavno sumnja od određenih poslanika, ja sam prvi izrazio tu sumnju, a onda čak i poslanik DPS-a, da ministar koji predlaže zakon izbjegava da ga brani jer ne stoji iza njega. To je ozbiljan problem koji u čitavoj instituciji ministarstva postoji. Ovo mora da se riješi. Da ne govorimo o tome da samim tim što je ministar trebao da pristustvuje, međutim posle ovako izraženih sumnji sa više strana ja insistiram da se prekine današnje zasjedanje i da se gospodin Mehmed Zenka pojavi i da brani predlog zakona ministarstva na čijem je čelu. Mislim da je to elementarno pošteno i prema osobama na koje se ovaj zakon odnosi i prema svim građanima Crne Gore. Potpuno je jasno nakon ovoliko izlaganja da se krije. No dobro, ako se ne krije neka se pojavi sutra u Skupštini Crne Gore i neka brani ovaj zakon.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:29:56)

Molim vas, kolega Radunoviću, ja pokušavam da upodobim ovu raspravu u odnosu na dosadašnju raspravu u Skupštini Crne Gore. Zato sam i prema poslaniku iz vladajuće većine bio jasan. Zato sam vam ja pročitao cijelu listu zakona koju smo mi raspravljali bez ministara. Znači, ministar Mehmed Zenka se sigurno ne krije, on nije takav čovjek da se od bilo čega krije, pogotovo ne od jednog zakona koje predlaže njegovo ministarstvo i čim je predloženo to je važeći dokument koji ćemo mi ovdje razmatrati i na koji smo krenuli sa raspravom, ako se sjećate. Ovdje je učestvovalo ne samo predlagač nego i izvjestioci odbora i zbog procedura i zbog traženja mi sigurno do 17h koji smo predvidjeli u dogovoru da radimo danas, nećemo završiti ovu raspravu.

Predlažem vam da može ispred klubova samo da date uvodnu riječ i sutra ćemo nastaviti raspravu dalje. Ja sigurno oko toga ne mogu garantovati. Gospodo poslanici, ovo su poruke koje sigurno ne samo jedan ministar, nego i predsjednik Vlade i potpredsjednici Vlade su čuli poruku poslanika koja je gotovo ne podijeljena ispred opozicije i pozicije, da bi ministri trebali biti tu kad se razmatraju zakoni, posebno njihovi.

Mislim da se javio kolega Tarzan Milošević. Izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ (03.04.19 16:31:35)

Gospodine potpredsjedniče,

Ono što je evidentno ovdje, predsjednik Vlade je po ovom pitanju bio potpuno jasan. Mi treba da se držimo tog principa. Uz svo uvažavanje ljudi koji vode ministarstvo, meni je žao zbog

njih ovdje koji su ljudi direktori direktorata, predsjednik Vlade je potpuno jasan gdje nema ministara ne treba da vodimo raspravu. Ovu sjednicu smo počeli na ovaj način kako ste vi rekli, mislim da ne bi bilo korektno prema ministru Zenki, ako smo mi 15 ministara nismo dozvolili da budu od početka ovdje nego smo mi prihvatili raspravu, sad u odnosu na ministra Zenku da imamo drugi tretman, mislim da nismo mi korektni kao poslanici, bez obzira na značaj zakona. Gospođa Vuksanović je rekla da nisu ništa manje važni svi ovi ostali zakoni. Zato molim da počeno raspravu na ovu temu, da završimo ovaj dio priče, da vidimo da li može gospodin Zenka da dođe sutra ili ne, ali ako smo započeli skupštinu na ovaj način mislim da nije korektno zbog njega ...(prekid)... odnos ljudski prema tom čovjeku u odnosu na ostale njeogve kolege. Mi smo takođe konstatovali, imali komunikaciju gdje je predsjednik bio potpuno jasan, da ne prihvatamo, da ne raspravljamo gdje nema nema ministra, odlažemo tu tačku dnevnog reda za drugi put i da završimo posao. Da to bude princip.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:32:52)

Cijenim i slažem se sa Vama, poslaniče Miloševiću, u potpunosti. Znači, stvari su apsolutno takve kakve ste ih i obrazložili, ali i javnost mora da čuje. Mi smo, ne samo u ovom zasijedanju koja je Četvrta sjednica proljećnjeg zasijedanja, do sada smo imali taj način da se zakoni brane od strane direktora direktorata, državnih sekretara, što je po našem Poslovniku, po našem uređenju pravnom potpuno legalno. Da li je to legitimno to je stvar do nekog, Poslovnik poslanice Draginja Vuksanović - Stanković je napisan puno davno prije nego što smo mi došli u ovu Skupštinu i Vi i ja, tako da je on takav već 20-ak godina.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (03.04.19 16:33:49)

Samtram da ovdje trebaju da dođu i predsjednik države i predsjednik Vlade i specijalni državni tužilac i vrhovni državni tužilac i da se jasno saopšti, gospodin Brajović da bude tu sa Vama, molim vas, da vidimo ko stoji iza ove bruke od zakona. Zna li ko je predložio ovaj zakon, ko je bio uvodničar, jedan Martinović. Pazite, jedan Martinović je saopštio Zakon o istopolnim zajednicama. Dakle, nek dođu ovdje nek ih vidi čitava javnost iza ove bruke ko stoji, dakle, i predsjednik države i predsjednik Vlade.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:34:23)

Poslaniče Vučurović, apsolutno se sa Vama ne mogu složiti u tome da je bruka od zakona, to je zakon koji, ovakvo je vrijeme došlo, ali želio bih da poslanik Martinović to. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (03.04.19 16:34:42)

Ako mi dozvolite. Zahvaljujem predsjedavajući što ste mi dali riječ, jer sam po prezimenu prozvan ovdje. U ovom dijelu ja sam se javio kao izvjestilac sa odbora. Čini mi se da sam svoju diskusiju objektivno saopštio, odnosno iznio u odnosu na atmosferu i iznijete stavove na tom matičnom odboru čiji sam član i gdje sam prisustvovao. Ne znam što tu sporno. Je li nešto, evo bili su ljudi koji su prisutni na samom odboru, da li sam ja nešto iznio da je netačno ili sam samo želio, znajući da će ovaj zakon da izazove pažnju i diskusiju kakva je već počela, želi sam da upoznam javnost sa detaljima i sa stavovima različitih struktura koje su bile prisutne na tom odboru. Ne vidim tu ništa sporno. U diskusiji... (prekid) ... i govoriti o dijelu koji se tiče ovog zakona koji je danas na dnevnom redu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:35:50)

Hvala, kolega Martinoviću.

Mislim da na ovaj način, sjedite kolega Vučuroviću, da se na ovaj način stiču uslovi da mi polako privedemo kraju naš radni dan danas i da ćemo od prilike sutra nastaviti u određeno vrijeme. Samo da čujemo šta želi kolega Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (03.04.19 16:36:10)

Gospodine Martinoviću,

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:36:14)

Molim Vas, proceduralno se nemojte obratiti Martinoviću nego meni.

JOVAN VUČUROVIĆ (03.04.19 16:36:20)

Ja sam apelovao na gospodina Martinovića kao čovjeka koji se preziva Martinović, koji pripada bratstvu, jednom od najvećih i najznačajnijih bratstava u Crnoj Gori, da je došao na taj nivo da raspravlja o istopolnim zajednicama i da to podržava. To sam ja skrenuo pažnju, a ne da mi on objašnjava utiske sa odbora. Dakle, govorimo o časti i moralu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:36:44)

Kolega Vučuroviću, apsolutno da ovo nema nikakve činjenice ni sa čašću, ni sa moralom, ovo su legitimne i apsolutno demokratske odluke i zakoni koje raspravljamo u ovom domu i kolega Martinović je sasvim, rekao bih, korektno, konkretno obrazlagao kao izvjestilac odbora.

Izvolite, imate pravo na repliku.

MOMČILO MARTINOVIĆ (03.04.19 16:37:12)

Ja nisam Martinović, ja sam Momčilo Martinović, jedan Martinović Momčilo, znači nemojte druge Martinoviće uključivati u ovaj dio. Ja sam Momčilo Martinović, imenom i prezimenom. Ja ovdje ne govorim o nikakvim podvalama nego govorim o uvodnom dijelu o ljudskim pravima i slobodama. Ako je to nešto sporno onda ne znam šta da kažem na taj dio Vaše diskusije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:37:43)

Hvala, kolege.

Pošto ja cijenim da današnji radni dan možemo ići samo ispred klubova ako želimo pet izlaganja do 17h. Pitam vas, da li želite?

Onda, prvi prijavljeni je kolega Halil Duković, nek se pripremi Slaven Radunović i poslije njega je kolega Boris Mugoša.

HALIL DUKOVIĆ (03.04.19 16:38:16)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvažena gospođo Radošević - Marović,

Na samom početku bih zaista ja istakao jedan svoj stava da bi bilo da ovdje sa nama i ministar za ljudska i manjinska prava, jer se radi o jednom zakonu koji dolazi iz seta ljudskih prava i sloboda, tuču se poglavlja 23, 24 - ljudska prava i slobode, koji su veoma značajni za evropski put Crne Gore i na koji Evropska zajednica stavlja poseban akcenat. Isto tako, mislim da će i prisustvo gospođe Radošević zaista omogućiti da sva interesovanja na predloženi zakonski tekst dobijemo kvalitetan odgovor. Što se tiče predloženog Zakona o životnom partnerstvu osoba istog pola, reći ću da ovaj Zakon dolazi iz oblasti ljudskih prava i sloboda i odnosi se na jednu zaista diskriminisanu populaciju u Crnoj Gori. Naravno, svi izvještaji Evropske komisije o napretku Crne Gore govore o tome da je LGBT populacija uz romsku populaciju najviše diskriminirana u Crnoj Gori.

Naravno, svjesni smo i činjenice da ovakvi zakoni i Zakon koji je danas na dnevnom redu zaista izazivaju određene negativne komentare u Crnogorskom društvu. Vjerovatno zbog tradicije u Crnoj Gori koje smo svi svjesni, koju svi odlično znamo, ali s druge strane i nespremnosti da se suočimo sa određenim promjenama i onim što svi znamo, a to je da pripadnici ove populacije su građani Crne Gore, naše komšije i da zaista oni su diskriminirani u Crnoj Gori. Ono što svi znamo jesu da su razvijene zemlje Evrope ove zakone već davno donijeli i da im ti zakoni uopšte nijesu smetali da oni demokratski nazaduju već su demokratski napredovali. Isto tako, ovakvi zakoni im nijesu smetali da ekonomski propadaju, već su ekonomski napredovali i stvorili su jednu klimu u kojoj je zaista lijepo i ugodno živjeti i svi bi mi željeli da živimo u takvim uslovima.

Naravno, jedan dio naših građana i u Evropi i u Sjevernoj Americi živi u državama u kojima postoje ovi zakoni koji su dio pravne legislative tih država i koji im uošte i ne smetaju, ali ponovo napominjem svi mi imamo onu tradiciju s kojom se moramo u Crnoj Gori suočiti. Mislim da je pogrešno interpretiranje, često i razlog pogrešnog i shvatanja ove populacije, ali nažalost i reagovanja kakva često čujemo. Jedan vid pogešnog reagovanja jeste i to da mi ovim zakonima favorizujemo LGBT populaciju što nije tačno. Mi sa ovim Zakonom ne favorizujemo nikog. Mi sa ovim Zakonom samo dajemo prava onoj populaciji s kojim smo predvidjeli sa prethodnim zakonima. Prije svega sa zakonom protiv diskriminacije, jer smo jasno rekli, iako smo usvojili zakon protiv diskriminacije, a ako smo iskreni bili pri usvajanju toga zakona onda ovakvi zakoni naravno ne bi trebali da nam smetaju, ali pravo LGBT populaciji daju i Ustav i zakoni, ali i određene, ostale, međunarodne ugovore koje smo donijeli ovdje u Parlamentu Crne Gore.

Naravno, svako ima pravo da bude ono što želi da bude. Ako biste mene lično pitali šta bih ja želio da budem ili kako ja to vidim, ja ću vam reći otvoreno. Da je za mene najbolji način kada muško voli žensko i obratno, i to je moje demokratsko pravo, to je moj demokratski stav i taj moj stav ne smije nikome da smeta i s tim mojim stavom ne ugrožavam nikog. Pitanje koje moramo sebi postaviti da li neko ako ne misli kao ja, moramo da ga diskriminišemo, moramo da ga napadamo i moramo da budemo okrutni maltene prema njima. Ja mislim ne. Ja mislim da moramo uvažiti činjenicu da pripadnici LGBT populacije postoje u Crnoj Gori, ja mislim da poštujući zakone koje smo donijeli, moramo da im damo prava koja smo im garantovali prethodnim zakonima i mislim da usvajanjem ovog zakona samo potvrđujemo da smo bili iskreni kada smo donijeli Zakon o borbi protiv diskriminacije, da smo bili iskreni kada smo donosili sve one međunarodne konvencije, a tiču se ljudskih prava. Zato vjerujem da ćemo imati svi taj demokratski kapacitet da zaista pomognemo ovoj diskriminiranoj grupi, jer ovaj Zakon jeste kora u poboljšanju njihovog prava. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (03.04.19 16:43:28)

Hvala, poslaniče Duković.

Poslanik Slaven Radunović i nek se pripremi poslanik Boris Mugoša.

SLAVEN RADUNOVIĆ (03.04.19 16:43:36)

Poštovane dame i gospodo,

Ovaj zakon, njegova priprema i njegovo stavljanje na dnevni red privlači mnogo pažnje, i to

vrlo zaslužen, građana Crne Gore, raznih institucija, svih vjerskih zajednica i siguran sam da ljudi sa nestrpljenjem očekuju i diskusije po ovom pitanju kao i krajnji rezultat da li će biti usvojen ili ne. Na dva načina možemo da sagledavamo ovaj zakon. Jedan je da ga posebno posmatramo kao da je sam sebi svrha i drugi iz kojeg ću ja, a to je, ja ga doživljam samo kao probni balon za nešto slijedi poslije toga, a kao racionalno biće i neko ko se bavi politikom i ko može da toliko predvidi procese iza ovoga ide zahtjev za legalizacijom usvajanja djece od strane istopolnih zajednica.

Univerzalno je pravo svakog građanina da sam sebi uređuje život i kako će da živi i s kim će da živi, i to je potpuno nesporno, i za mene, a siguran sam i za sve poslanike ovdje, ukoliko, svojim tim djelovanjem ne ugrožava treća lica. Tako da ovaj zakon kad bi ga gledali samo kao mogućnost da ljudi koji žele na ovakav način da ostvare partnerstvo, žele da urede neke svoje tehničke uslove života, pravo na nesređivanje, zdravstvenu zaštitu i sve što smo čuli, on bi možda mogao i kod ovog poslanika da nađe put za dizanje ruke, ali on je kao što rekoh samo probni balon iza njega ide pravo da se nekome uzme pravo, da se nekom djetetu uzme pravo na rast u prirodnom ambijentu. Zašto sam iskoristio baš riječ prirodnom? Da ne bismo ovdje otvrali diskusije, je li homoseksualizan normalan, nije normalan, je li medicinski pojam, ili je nešto drugo, to je ovog momenta nebitno. Ali valjda je jasno da kao svako mladunče bilo koje životinje i dijete kao proizvod ljubavi ili ne mora ni da bude ljubavi muškarca i žene ima pravo da raste u prirodnom ambijentu. Često se čuju kao prigovori da postoje nekad možda i bolji uslovi u istopolnoj zajednici da dobije topliji dom, nego u nekoj navodno normalnoj gdje otac ne znam alkoholičar, majka ovakva, onakva, međutim, incidentne situacije postoje svugdje. Desi se i da jedan roditelj dok je dijete malo umre pa da se podiže s jednim roditeljem, ni to nije potpuno prirodno stanje, a to su stvari na koje mi ne možemo da utičemo. Ono našta mi možemo da utičemo to je da obezbijedimo kao država djeci mogućnost da rastu u prirodnim uslovima. To jest, poslije šta će djeca kad porastu to je potpuno druga priča i neka se opredeljuju. Zbog toga između ostalog pored naravno i drugih činjenica, to je sve vjerske zajednice se zalažu da se ovakav zakon ne usvoji. Nije to slučajno. Nisu slučajno vjerske zajednice davno propisale određene uslove zastupanja u brak. To nije rađeno protivno nekim normalnim stvarima, nego obrnuto. Vi znate da se čak propisuje i krvno srodstvo do kojeg koljena ljudi ne mogu da se uzimaju između sebe da bi se dobio zdrav porod.

Ovdje kad pomenuh krvno srodstvo, vidi se jedno licemerje, moram da kažem evo ljudima iz Ministarstva da čuju i građani. U članu 11, zamolio sam gospodina Nimanbegua, daće mi malo duže samo, pošto je značajna tema, srodstvo kao smetnja za zaključenje partnerstva. Građani Crne Gore slušajte ovo.

Partnerstvo ne mogu zaključiti međusobo krvni srodnici u pravoj liniji kao ni rođena braća ili rođene sestre, braća ili sestre po ocu ili majci, stric i sinovac, ujak i sestrić, tetka i bratanična, tetka i sestrična, ni djeca rođene braće i sestara i djeca braće i sestara po ocu ili majci. Znači vi ste ovdje probali da odglumite kako je krvno srodstvo nešto vezano i nešto bitno za ovakvu vrstu brakova. Nije, gospođo. Ja bih govorio sad gospodinu Zenki da je tu, ali nije, bitno je tamo gdje je plod braka dijete, da ne bi iz incesta se rodilo dijete sa anomalijama. U ovom slučaju pošto nema djeteta ko ste vi da određujete šta je moralno ili ne. Ako već idemo ovim putem zašto ne mogu majka i ćerka da uđu da osnuju bračnu zajednicu. Zašto ne mogu sestre od stričeva, a mogu njihova djeca? Znači, sestre od stričeva ne mogu da zasnuju partnersku zajednicu, ali mogu. Ministarstvo za manjinska prava Crne Gore odlučilo da je tu ta granica koju ona postavlja morala. U stvarno je strašno da rođene sestre od strica budu muž i žena, ali njihova djeca e to je u redu. Ovo je licemjerno. Ovdje imate diskriminaciju majke i ćerke koje bi željele da budu, da se registruju kao partneri ako idete tim pravcem. Zato naše društvo, gospođo i gospodine Zenka, koji gleda, nije spremno za ovakav zakon. Jednostavno ovo je neprirodno. Ti koji to ne primjećuju nameću nam neke vrijednosti za koje ovi građani nisu spremni, građani koji žive u ovoj zemlji. Znači, ili idite do kraja pa onda poštuju pravo na taj način posmatrano svih građana jednako ko god hoće može da zasnuje registrovano partnerstvo ili nemojte ovaj zakon da stavljate na glasanje. Ja jednostavno ne mogu da vjerujem da ovaj zakon u Crnoj Gori, koji je prvi korak ka usvajanju djece od strane istopolnih roditelja, da može u ovoj Skupštini da dobije većinu. Ja to ne mogu da vjerujem. Ja mislim da je to nemoguće i vidim što mi je strašno neprijatno da mojim kolegama iz Demokratske partije socijalista ovo nametnuto da kolutaju očima, da skreću pogled. Vas su birali građani Crne Gore i vi treba svi kao i ja da se ponašamo u skladu sa interesima

građana Crne Gore. Pustite vi nametanje sa strane neka rade u Švedskoj šta hoće možda će i kod nas biti normalno nekad sad nije. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:50:57)

Hvala, kolega Radunoviću.
Sledeći govornik je kolega Boris Mugoša.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (03.04.19 16:51:07)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovana predstavnice Vlade,

Na početku želim zaista da se, i kao neko ko pripada partiji u vlasti, pridružim kritikama kolega vezano za prisustvo ministara i to ministara i iz moje partije i iz drugih partija. Saglasan sa kolegom Miloševićem da već kad smo počeli treba da završimo ovu sjednicu uz njihovo ne prisustvo, ali siguran sam da u narednom periodu moramo ozbiljno da povedemo računa da se ove stvari više ne dešavaju, ali sa druge strane nisam saglasan sa kolegom Miloševićem da je neko iz druge grane vlasti trebao da nam kaže da li da pričamo o nečemu to je isključivo naša odluka. Tako da u tom dijelu mi snosimo odgovornost za to da li ćemo ovakvu situaciju u budućem periodu omogućiti.

Što se tiče ovoga zakona naš stav Socijaldemokrata je jasan. On je javan i mi smo ga podijelili sa javnošću bez ikakvih kalkulacija. Mislim da je ovo zakon gdje svi trebaju da kažu svoj stav jeste li ili niste. Ako jeste zašto jesete, ako niste zašti niste nema potrebe da se krijemo. Zašto se krijemo? Što je problem da kažemo stav o ovome. Hajmo budimo odgovorni predstavnici građana i njima dugujemo jasan stav o svemu. Zašto smo mi podržali naš predlog zakona? Zato što u našem osnovnom dokumentu, a to je statut se kaže da je jedan od ciljeva i načela partije poštovanje čovjeka njegovog dostojanstva prava i sloboda bez obzira na rasnu, vjersku ili nacionalnu pripadnost pol ili seksualnu orijentaciju. Ovo je isključivo pitanje ljudskih prava poštovanja različitosti. Ja koji ne pripadam populaciji o kojoj sad govorimo, a to je LGBT pa ja imam dodatnu obavezu da im stvorim uslove za dostojanstven život, za ona prava koja im kao građanima pripadaju, a to je pravo i na socijalnu njegu i na zdravstvenu njegu i kao što je rekao kolega Radunović i na nasljeđivanje. To je definisano ovim zakonom. Ja sam u razgovoru sa predstavnicima rekao da čini mi se da je dobro izbalansiran korpus prava definisan ovim zakonom i da on odgovara trenutku u kojem živimo. Postoje brojna iskustva kada se pozivamo na standarde dobro je da se pozovemo na sve standarde. Pa, imamo 28 zemalja u osam zemalja registrovano partnerstvo u 14 dozvoljeni istopolni brakovi. Od ovih šest zemalja u kojima nije još dozvoljeno mislim da ove godine u proceduri u tri zemlje da se dozvoli registrovano partnerstvo, da ne pričam da jedan korak naprijed istopolni brakovi postoje na cijeloj teritoriji ili u pojedinim djelovima i u Americi, Argentini, Brazilu, u Australiji itd. Norveškoj.

Prema tome, mislim da smo kao društvo sazreli da razumijemo realnost. Crna Gora je u proteklom periodu u određenim fazama uspjela da razumije realnost i da je u adekvatnoj mjeri prihvati. Iako nije vezano za ovu temu ja ću vam reći da samo prije nešto više od sedam decenija su žene dobile pravo glasa u ovoj zemlji. Samo prije nešto više od 70 godina.

Na kraju postavlja se pitanje je li ovaj bitan zakon? Možda za nekog ko ne pripada toj populaciji, a ja ne pripadam toj populaciji, možda nije bitan za nekoga, ali je to sebični pristup. Bitan je za one druge koji žive u tim zajednicama jer je to realnost. U Crnoj Gori žive ljudi u tim zajednicama. Hoćemo li da im zabranimo da su ono što jesu, da im zabranimo da osjećaju ono što osjećaju. Je li to sebičan pristup? Jeste, a ja ću vas na kraju podsjetiti na jednu izreku njemačkog psihologa mislim da je Erik From možda sam pogriješio koji kaže: sebični ljudi nisu sposobni druge da vole, ali isto tako nisu sposobni ni sebe da vole. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (03.04.19 16:56:05)

Hvala, poslaniče Mugoša.

Za sada još nema prijavljenih iz Kluba SDP-a i manjinskih partija i dao bih riječ po redosljedu prijavljenih Nada Drobnjak i Branka Tanasijević.

Evo samo da koleginica Tanasijević umjesto kolegice Drobnjak kao što sam najavio. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (03.04.19 16:57:01)

Shvatila sam da ćemo završiti rad poslije uvodnih izlaganja, i to je razlog zbog čega sam napravila pauzu dok sam se javila.

Poštovana gospođo Radošević Marović, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani, Poštovanje principa jednakosti, zabrana diskriminacije direktno proizilaze iz Ustava Crne Gore kojim se garantuju jednaka prava i obaveze svim građanima i građankama i zabranjuje svaka neposredna i posredna diskriminacija po bilo kom osnovu. Takva orijentacija predstavlja ne samo uslov evropskih integracija nego i obavezu svakog demokratskog društva zasnovanog na vladavini prava. Načelo jednakosti prvi je član univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija iz 1948. godine gdje se kaže - sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.

Članom 2 Zakona o zabrani diskriminacije iz jula 2010. godine zabranjen je svaki oblik diskriminacije u vezi sa seksualnom orijentacijom. Samo ovim povodom želim da podsjetim kolege da je tada za Zakon o zabrani diskriminacije glasalo 77 poslanika 67 je glasalo za, šest je glasalo protiv i četiri su bila uzdržana, a tema kojom smo se bavili upravo su bile seksualne slobode. Prema tome, mislim da je 90% diskusija bilo upravo usmjereno na temu kojom se mi danas bavimo i prosto je nevjerovatno da postoji toliki otpor prema onome o čemu danas želimo da raspravljamo u odnosu na raspoloženje koje se pokazalo prije skoro 10 godina. Još što želim da kažem sjede u ovoj sali i oni koji su tada glasali za Zakon o zabrani diskriminacije, a kažem da je rasprava išla u pravcu seksualnih sloboda i prava seksualne orijentacije. Prema tome, ako bude bilo potrebno o tome možemo i opširnije razgovarati.

Ja želim da ovim povodom kažem da homofobija ispoljena povodom bilo koje vrste diskriminacije predstavlja društveno nedopustivo ponašanje. Ona se najčešće manifestuje kroz neposrednu, direktnu ili manifestnu diskriminaciju, to je tipičan oblik diskriminacije koji je vidljiv, jer oni koji postupaju na diskriminatorski način ne kriju svoje ponašanje. Međutim, jednako je društveno neprihvatljiva i opasna po pojedinca koji je izložen i posrednoj, odnosno indirektnoj ili latentnoj diskriminaciji, jer onaj koji se ponaša na onakav način on želi da pokaže da je u stvari njegovo ponašanje potpuno tolerantno, da on prihvata razlike, a u stvari se ponaša prikriveno diskriminatorski. To otežava njeno prepoznavanje, jer diskriminator nastoji da stvori privid jednakog tretmana i nastoji da ostavi utisak osobe koja poštuje prava svakog pojedinca.

Homoseksualna orijentacija i homoseksualno ponašanje nije isto. Seksualna orijentacija je urođena, a seksualno ponašanje može biti promjenljivo. Do homoseksualnog ponašanja, heteroseksualnih osoba može doći u određenim situacijama kada su dugotrajno izložene osobama istog pola i u ustanovama zatvorenog i poluzatvorenog tipa. Iako se može reći da je homoseksualizam tema o kojoj savremeni svijet često govori, a evo govorimo i mi sada sa velikom posvećenošću ona nije produk modernog doba. To je pojava koja postoji još od antičkog perioda i u različitim razdobljima i područjima različito je tretirana od odobravanja do žestoke osude i drakonskih kazni. Tokom 20 vijeka divergencije su još naglašenije. Na jednoj strani profilisu se prve gej potkulture koje od sredine vijeka nadalje postepeno izlaze iz sjenke, da bi se od 1970. godine uobičio gej pokret. Sve do prije 30-setak godina smatralo se da su za ovu pojavu nadležne isključivo medicina, psihijatrija i psihologija. Vodile su se žestoke rasprave da li je homoseksualizam bolest, socijalna patologija ili društvena devijacija, da li je to antropološka greška. Međutim, posljednjih godina se napušta stanovište da su homoseksualci prirodna društvena ili antropološka greška. Homoseksualizam se sve više posmatra kao potkultura više nego kao kontrakultura. Američko udruženje psihijatarata je 1973. godine uklonio homoseksualnost kao

poremećaj iz odjeljka seksualne devijacije, ASD 9 Svjetske zdravstvene organizacije 1977.godine je navodio homoseksualnost kao mentalno oboljenje. Međutim, 1990. godine potpuno jasan stav usvojena je Rezolucija kojom je homoseksualnost uklonjena iz tog dokumenta i smatra se stilom ponašanja.

Mnoge države svijeta prihvatile su homoseksualizam kao stil ponašanja, kao društvenu pojavu. Međutim, još uvijek nije dostignuto jedinstvo mišljenja po tom pitanju i zato je rekao kolega, svako ima pravo da iznese svoj stav, ja ga iznosim na ovakav način i smatram da to što sam potpuno opredijeljena heteroseksualno ne treba da ugrožava one koji to nijesu, koji su drugačiji, jer ako su drugačiji nijesu manje vrijedni.

Procjenjuje se da se broj homoseksualaca kreće između 1 i 10%, pri čemu je više homoseksualnih muškaraca nego žena. U Crnoj Gori su još uvijek podijeljeni stavovi i mišljenja o homoseksualizmu i kreću se od potpunog primitivnog, čak rigidnog odnosa prema pojavi. Ipak mi smo svjesni da ta pojava postoji. Predlog zakona o životnom partnerstvu osoba istog pola je u stvari samo legalizacija postojećeg stanja, uvođenje pojave u zakonske okvire. Međutim, odnos prema LGBT osobama se ne reguliše samo donošenjem zakona. To jeste značajan korak, ali je i pored zakona potrebno raditi na promjeni svijesti o pravima ovog dijela populacije.

Predlogom zakona o životnom partnerstvu lica istog pola regulisano je i zaključenje i prestanak partnerstva, dalje registar partnerstva, prava i obaveze partnera, imovinski odnosi i druga prava po osnovu partnerstva, odnosno predloženim rješenjima se unapređuje položaj LGBT zajednice i normativno uređuje život kojim oni žive. Ja sam direktno pitala gospodina koji je prisustvovao odboru ispred LGBT populacije, LGBT zajednice da li žive već u vanbračnim zajednicama. Rekao je da žive. Dakle, to je realnost, to je stanje. Ako već postoje vanbračne zajednice, onda je ovaj zakon samo legalizacija vanbračne, odnosno bračne zato što između vanbračne i bračne zajednice po zakonu ne postoji razlika.

Sve rečeno je za mene jedan od osnovnih razloga zbog čega smataram da, ne da je potrebno nego ja smatram i neophodno podržati Predlog ovog zakona.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (03.04.19 17:04:30)

Zahvaljujem vam, poslanice Tanasijević. Vama i kolegini Drobniak, ja se izvinjavam zbog malog kršenja najavljenog redosljeda.

Ovim bih zaključio današnji radni dan Skupštine.

Poštovane kolegice poslanice i poslanici, samo da bih vas i javnost obavijestio da su ovu današnju sjednicu pratili predstavnici LGBT Forum Progres i NVO Juventas i Kvin Montenegro kojih svi pozdravljamo, a očekujte da ćemo sjednicu sutra nastaviti rano sa početkom, najvjerojatnije u 10 časova, o kojem ćete biti obaviješteni. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (04.04.19 10:15:51)

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Vlade, nastavljamo sa radom Četvrte sjednice Prvog redovnog proljećnog zasijedanja.

Kao što znate, nastavićemo sa tačkom koju smo sinoć počeli. To je Predlog zakona o posredovanju pri životnom partnerstvu lica istog pola.

Po redosljedu prijavljenih sljedeći je Jovan Vučurović, ali je kolega Sekulić zamolio da bude prvi zbog obaveza ako je moguće. Hvala, kolega Vučuroviću.

Kolega Sekuliću, izvolite.

Za proceduru se javio kolega Rako Konjević.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (04.04.19 10:16:32)

Potpredsjedniče Nimanbegu, obraćam se Vama i rukovodstvu Skupštine. Mi smo u ovim nekoliko dana razmatrali, zaključno sa jučerašnjim danom, 15 zakona čiji je predlagač bila Vlada. Od tih 15 zakona, samo na tri zakona iz oblasti turizma i održivog razvoja bio je prisutan resorni

ministar gospodin Radulović. Za ostalih 12 zakona nije ovaj dom udostojio svojim prisustvom nijedan član Vlade.

Ja bih Vas zamolio, i Vas i predsjednika Parlamenta da elementarno vratite dostojanstvo ovome domu, jer ministri su u obavezi, izuzev objektivne spriječenosti, odsustvo zbog, ne daj Bože, bolesti, da prisustvuju i brane zakone jer ih je birao ovaj parlament. Ili Vlada misli da je Parlament "protočni bojler", a rukovodstvo Skupštin, odnosno predsjednik Skupštine nema elementarnog autoriteta da se izbori kao prvi među jednakima da zaštiti dignitet ovoga doma. Dakle, od 15 zakona - samo za tri zakona je bio prisutan ministar.

Pozdravljam prisustvo ministra Zenke kod ovog zakona, važnog zakona o životnom partnerstvu istoga pola. Obavještavam vas da poslanički klub Socijaldemokratske partije od danas neće prisustvovati nijednom glasanju gdje ministar resorni nije prisustvovao odbrani tog zakona u Parlamentu. Diskusije ćemo prilagoditi /prekid/ nijesu tu, direktno ćemo ih prozivati zašto nijesu tu, jer ako radimo zajednički u ovom parlamentu, imamo iskustvo preko 20 godina parlamentarizma, ima ovdje ljudi koji su bili i članovi Vlade a znaju obaveze koje su bile ovdje da se dolazi. Ako ne može da dođe resorni ministar, neka dođe resorni potpredsjednik.

Može da bude izuzetak opravdan, to se zna kako se rješava prilikom planiranja sjednice ali u tri dana da u 90% slučajeva ne dođu ministri da brane zakone mislim da je potpuno nepoštovanje ove institucije, koja je, ipak, najveća institucija u parlamentarnoj demokratiji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:19:15)

Poslaniče Konjeviću, apsolutno ste principijelno u pravu. Vaš politički rječnik je Vaš politički rječnik i to neću komentarisati.

Ovaj dom je ne samo juče nego i ranije izrazio ove iste Vaše nelagodnosti i ne podržavamo to što se dešava, i zato. I ja, a i u razgovoru sa predsjednikom Skupštine smo ustanovili, i predsjednik Skupštine je zbilja fokusiran, da ministri treba da budu ovdje i da se neće razmatrati nijedna tačka ako nema ministara u plenarnoj sali, osim ako nije neka sila jača.

Poslaniče Konjeviću, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (04.04.19 10:20:13)

Samo da pojasnim. Razumio sam Vas da od danas, barem ste tako rekli ako sam Vas ja dobro razumio, zato mi treba pojašnjenje, neće se razmatrati nijedan prijedlog zakona ukoliko resorni ministar nije prisutan, izuzev u objektivnim razlozima o kojima smo razumjeli. Da li je to tačno?

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:20:30)

Poslaniče Konjeviću, kršite proceduru, nije bilo potrebe za proceduralnim reagovanjem. Moja izjava je bila jasna, tu izjavu su čuli članovi Kolegijuma i Vi ste član Kolegijuma, tako da to nije ništa što ćemo interpretirati ponovo.

Riječ ima poslanik Predrag Sekulić. Izvolite. Neka se pripremi Jovan Vučurović.

PREDRAG SEKULIĆ (04.04.19 10:20:51)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre sa saradnicom, uvažene kolegice i kolege,

Ovo je zakon koji govori o dvije stvari, prva je ljubav, druga je sloboda. Malo da razjasnim, iako vam se čini, svima vama uključujući i mene da o ljubavi sve znamo, vjerujem da ako neko želi zajednicu sa nekim da osnovni motiv treba, a vjerujem da to uvijek i jeste, da bude i ljubav. I čini

mi se tu nemamo ničega spornog do onog trenutka dok ta ljubav nije drugačija od ljubavi koju možda mi negdje iskazujemo, pokazujemo na ovaj ili onaj način. Bilo da se radi o ulici, kafiću, bilo da se radi unutar naših stanova. Ali, ako ljubav razumijemo na pravi način, vjerujem da neće biti nikakvog problema. Uostalom, ljubav prema Bogu s obzirom na činjenicu da su crkve negdje najveći protivnici ovakve vrste zakona, čini mi se da su negdje najkonzervativniji djelovi našeg društva, ljubav prema Bogu je samo jedan od oblika ljubavi prema životu i prema svemu onome što taj život predstavlja.

Sa druge strane, čini mi se da je malo kompleksnije objasniti riječ sloboda, bez obzira što vjerujem da i o ovoj riječi nam se čini da sve znamo. Znači, sloboda je kada pustimo druge da budu slobodni, između ostalog. Sloboda je kada mi uživamo u slobodi. Ali, ono što jeste problem kad dolazimo do toga da slobodu imaju svi, jer nam se čini da smo mi negdje ispred drugih, da nas je Bog predodredio da naša sloboda bude veća od slobode drugih. Podsjetimo se tako kroz vjekove bilo je borbe za slobodu žena za pravo glasa, recimo. Čak i ta demokratska Evropa je te slobode davala na kašičicu i davala mnogo kasnije nego što je trebalo. Puno je krvi proliveno da bi se dobila ta sloboda. Da ne govorimo o slobodi kada je bila ugrožena fašizmom, da ne govorimo o slobodi kada je bila ugrožena nacizmom. I ovo je jedna vrsta slobode samo da se razumijemo.

Znači, nemam nikavu dilemu da istopolne zajednice imaju ljubav i nose sa sobom, s jedne strane, a isto tako nemam nikakvu dilemu da tu slobodu koju mi uživamo treba da damo i ljudima koji se vole istoga pola. I naravno, bez obzira što se najčešće ovo u javnosti predstavlja da je ovo pitanje evropskih integracija. Ne, ovo je pitanje civilizacije, ovo je pitanje civilizacijskog odnosa prema drugačijem.

Dozvolite takođe, pošto ovo nije prvi put da raspravljamo na ovu temu u parlamentu, negdje se ranije čula doskočica da je Bog htio stvorio bi Adama i Stevu, a ne Adama i Evu. Tačno, ali Bog je stvorio i Stevu i taj Steva je božije dijete. Ako pođemo od toga, čini mi se da nećemo pogriješiti. Nažalost, crkve su najkonzervativniji djelovi društva i crkve se negdje najviše protive ovakvim zakonima, s jedne strane, i, s druge strane, crkve se ne protive kada se to dešava u njihovom okrilju. Znači, samo da znamo i to. Podsjetiću nekoliko tužbi o kojim imamo prilike da čitamo po medijima. U Velikoj Britaniji se vodi velika tužba protiv jedne od naših crkava. Kakav će biti epilog te presude ne želim da komentarišem, ali je činjenica da te iste crkve ono što se dešava u njihovom okviru ne osuđuju, ali veoma su protiv onoga što se dešava u društvu.

Ako nemate problem sa sobom, nemate problem ni sa ovim zakonom. Znači, shvatanje slobode i ljubavi je lična stvar svakog pojedinca, ali vjerujem da kao društvo imamo snage ne za to da izglasamo ovaj zakon, nego za to da razumijemo ljude koji možda drugačije razmišljaju bez obzira da li se radi o istopolnim zajednicama, ili se radi o nekim drugim stvarima. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:25:01)

Poslaniče Sekuliću, imaćete opet prilike. Komentar na Vaše izlaganje ima kolega Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 10:25:09)

Ne znam sad odakle odjednom baš sa Vaše strane da se crkva pominje u ovom kontekstu. Evo, dakle možemo da vidimo da eto i Vatikan smjenjuje svakog dana neke ljude koji imaju veze sa ovim stvarima, koje i po učenju crkve i po nekim postulatima neko može nazvati normalnim i prirodnim, zbog toga ih smjenjuju i izbacuju iz crkve. Takođe, to se dešava i u drugim crkvenim organizacijama. Dakle, ne vidim da je tu bilo mjesta baš za reakciju te vrste iz toga ugla, doduše ne čudi me to od Demokratske partije socijalista koja je krenula u borbu protiv crkve svim sredstvima. To vidimo ovih dana i u Tivtu, na Miholjskoj prevlaci, vidimo grupe batinaša u uniformama koje pokušavaju da se obračunavaju i sa pravoslavnim svetinjama i sa građanima Crne Gore, dok s druge strane podržavate jednu ubjedljivu manjinu, i to vrlo agresivnu manjinu i njihove nakaradne navike i nakaradne ciljeve.

Od slobode, gospodine Sekuliću, ne boli glava. Ali, od viška slobode, vjerujte mi, boli glava

čitave nacije i čitave narode, posebno ako su taj višak slobode zasnovali na nečemu što nije prirodno. Dakle, mene baš zanima od kada ste Vi zastupnik istopolnih zajednica, da li je to od prije 10 dana, da li je to od prije mjesec, deset godina. Ili se Vi tako mijenjate, mislite da je to napredak u shvatanju nekom. Posebno mi smeta je da se, a to se odnosi i na neke druge ovdje koji nijesu u vlasti, mora glasati ovaj zakon zbog toga što se iz Brisela naredilo. Dakle, što Brisel zavrće ruke nekim poslanicima i nekim strankama ovdje u Parlamentu, po tamnim ćoškovima briselskih odaja se zavrću ruke našim poslanicima i liderima stranaka da bi se glasao ovaj zakon. Neko se tamo sagao ili ne znam šta je već uradio, pristao da ga potapšu po ramenu ili po nekom drugom dijelu tijela da bi danas ovdje glasao ovaj i ovakav zakon. Dakle, vama je važnije šta misli gej lobi u Briselu od onoga šta misli narod i što je budućnost Crne Gore. To je moj utisak.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:27:58)

Poslaniče Sekuliću, imate pravo odgovora na komentar.

PREDRAG SEKULIĆ (04.04.19 10:28:02)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Vučuroviću, hvala Vam na ovom dodatnom vremenu da mogu da objasnim svoje stavove. Za mene sloboda i ljubav nemaju granica. Ne smatram da postoji višak slobode, ne smatram da posebno Vi ili ja treba da propisujemo te granice.

Pomenuo sam crkvu zato što su oni najkonzervativniji djelovi društva, pokazalo se to, i pri tome samo da znamo jednu stvar. Sve monoteističke religije govore o ljubavi. Ne govore o ljubavi u heteroseksualnom smislu, nego govore o ljubavi. Ljubav prema Bogu je jedan od oblika ljubavi. Tačno je da je papa pokrenuo nekoliko procesa protiv svojih sveštenika, ali me čudi da recimo Srpska pravoslavna crkva nikad nije osudila takve postupke svojih sveštenika. Znači, dozvolite samo da pitam, ovo je retoričko pitanje, ne treba mi nikakav odgovor - da li vam nešto govore imena Kačavenda, Ilarion, Pahomije? Znači, da li je negdje problem u nama kad ne želimo da vidimo kad ljubav postoji? Da li uopšte može da se ljubav prema Bogu zamijeni tjelesnom ljubavlju i obrnuto?

Znači, apsolutno nemam ništa protiv ni ljubavi, ni slobode u bilo kom obliku. Kažem još jedanput, nije ovaj zakon zbog Brisela, ovaj zakon je zbog nas - zbog našeg odnosa prema slobodi, zbog našeg odnosa prema drugim ljudima, zbog našeg odnosa prema ljubavi uostalom. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:29:45)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Sljedeći je poslanik Jovan Vučurović, a neka se pripremi poslanica Aleksandra Vuković.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 10:29:56)

Meni je drago, gospodine Nimanbegu, što ljubav cvjeta u ovom parlamentu. Doduše i homoseksualna izgleda i heteroseksualna, i zato ne znam zbog čega su Demokratska partija socijalista i ostali iz vladajuće većinesu, što bi rekao naš narod, mogu li da iskoristim riječ "uprli" da se izglasa ovaj zakon, osim ako ne postoji jak gej lobi ovamo preko puta mene. Evo ode gospodin Sekulić.

Ja lično sam, gospodine Sekuliću, pristalica da se građani na referendumu izjasne o ovakvim pitanjima koja duboko zadiru u suštinu bića, i duhovnog i nacionalnog Crne Gore. Zašto građani ne bi to fino riješili na referendumu o ovom i drugim temama, pa da vide i ti zagovornici i oni koji plasiraju ovakve stvari kakav je odnos građana i prema njima i prema ovakvim idejama.

Juče smo imali ovdje jednu, ja moram da pohvalim, raspravu o oplodnji i o stvarima koje se tiču povećanja nataliteta. Tu su izvanredno govorile i gospođa Jočić i gospođa Đurašković, a odmah nakon tih zakona dolazi na scenu zakon koji je sve suprotno od toga. Ovaj zakon je usmjeren na biološko uništavanje Crne Gore. Dakle, ne može drugo. Da možda ne znači ovo da je podrška natalitetu što će Steva i Steva ili Ana i Ana da se uzmu? Nemojte molim vas.

Dakle, ovo je svakako jedan od zakona koji određuju gdje će krenuti Crna Gora. Da li će nastaviti sa politikom obračuna sa svojom tradicijom, sa istorijom, ili će odbaciti ono što je gura u ponor besmisla i srama, poštovani građani. To su granične tačke na kojima se sudaraju mnoge norme - i civilizacijske, i duhovne, i moralne. I na ovom polju se vode borbe ne samo u Crnoj Gori. Vode se borbe i šire, imamo i dvije Evrope. Imamo vječnu Evropu nacija, imamo hrišćansku Evropu. S druge strane imamo Evropu kataklizme, Evropu anarholiberala, koja guta samu sebe i klizi u zlo u duhovni biološki nestanak. Koliko se god to nekom svađelo ili nesviđalo, ali to je istina. Niko nije toliko ponizio, poštovani građani, Crnu Goru koliko vlast u Crnoj Gori i ovaj zakon je samo dodatak takvom ponašanju režima. Ova zemlja se kroz vjekove sačuvala i temeljila na nekim vrijednostima, a sigurno nije na krađi, lopovluku, kriminalu, mafiji i istopolnim zajednicama. To je suština ovoga predloga zakona, koji nema nikakvo uporište u Crnoj Gori i ovaj zakon čak nema veze ni sa ljudskim pravima i slobodama. Ima veze samo sa anarhijom i da se nastavi sa duhovnim i moralnim posrnućem Crne Gore jer Demokratsku partiju socijalista, njih direktno pominjem, jer ovi ostali sateliti nijesu mi toliko bitni, ne interesuje budućnost Crne Gore. Njima je bitno, kao što sam rekao, da se ovakvim nakaradnim zakonima dodvore Briselu, da ih tamo potapše neki od onih činovnika iz Brisela. Veoma je jak gej lobi u Vladi Crne Gore, ne znam ko je sve tamo i ne interesuje me, možda je lobi i u predsjedništvu, možda je lično i predsjednik pozadinac ili nešto slično tome, to me ne interesuje, ali je suština da je 90% građana Crne Gore protiv ovoga zakona. Zato kažem da treba provjeriti ovakve zakone na referendumu. Je li tako, gospodine Stanišiću? Jer, ako Vi glasate za ovaj zakon, ja bih mogao da pomislim da i Vi, da ne kažem šta.

I u konačnom, valjda je bilo važnije da se obrati pažnja na masovno kršenje ljudskih prava čitavih nacionalnih zajednica. U Crnoj Gori se sprovodi aparthejt, segregacija, kršenje ljudskih prava nad čitavom nacionalnom zajednicom, nad čitavim srpskim narodom, srpskim jezikom, srpskom crkvom, a ovdje se obraća pažnja na jednu agresivnu manjinu. Ja bih to plastično objasnio. Dakle, sa jedne strane imamo batinaše u uniformi koji žele da sruše pravoslavne svetinje, a sa druge strane se saginjete pred željama gej lobija. To je za mene sramno.

PREDSJEDAVALAČI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:35:14)

Imate komentar? Izvolite, gospodine Stanišiću.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (04.04.19 10:35:19)

Ne želim da imam komentar zaista na ovako nisku priču. Neću da imam komentar, ali, gospodine predsjedavajući, Vi ste trebali da opomente kolegu Vučurovića. On etiketira ljude, proziva, svrstava ih u jednu grupu, u drugu grupu i predsjednika Vlade. Mislim da je to neprimjereno ovom domu i rječniku koji treba da imaju poslanici. Vi ste trebali da ga opomenete.

PREDSJEDAVALAČI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:35:45)

U redu.
Izvolite, kolega.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 10:35:58)

/Prekid/ da nije bilo mjesta da gospodin Stanišić uzme ovu proceduru. Vi ste zloupotrijebili

Poslovnik. Jer, ako raspravljamo o ovom problemu, ako će neko da glasa, ne pominjem imena, za ovo, ja osnovano sumnjam da pripada toj grupaciji šta je strašno. Ako neko glasa za to, njemu valjda nije strašno da pripada toj grupaciji, kao što ste Vi juče rekli - došla su čudna vremena.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:36:23)

Nisam tako rekao, ali etiketiranje je stvar prošlosti i demokratskog kapaciteta da prihvatimo različitosti. Komentar na Vaše izlaganje ima kolega Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (04.04.19 10:36:43)

Gospodine potpredsjedniče, samo da razjasnimo jednu stvar. Znači, prozvan sam po prezimenu, tražio sam pravo na repliku prema članu 101. Da li je to u redu? U redu. Zahvaljujem.

Uvaženi kolega Vučuroviću, /prekid/ ima problem sa sobom, nema problem sa drugima. Da li možda Vi imate negdje problem sa sobom? Ja nemam ni kao suprug, ni kao roditelj nikakav problem nemam. Nemam problem ni sa odnosom prema slobodi, ni sa odnosom prema ljubavi. Uostalom, ako ništa drugo, napisao sam nekoliko knjiga na temu ljubavi. Ne smatram sebe ekspertom zato što uvijek kažem postoje one male niše i hodnici koje mi nikada nažalost nećemo moći da otkrijemo, ali zaista ne mislim da bi bilo ko trebao u Crnoj Gori da uživa manje prava zato što drugačije misli od Vas ili od mene. E to je ono gdje se mi razlikujemo. To je moje shvatanje i slobode i demokratije. Ako neko ima drugačiju prirodu, zašto treba on da se krije? Ovo je pitanje slobode, da li neko zato što ima drugačiju boju očiju, ili boju kose, ili ima drugačiju frizuru treba da bude proganjan u Crnoj Gori? Vi se upravo zalažete za to. Jer, mi govorimo o prirodi, govorimo o slobodi. Ako vjerujete u Boga, vjerujete da je i te ljude Bog stvorio po svom obliku. I to je osnovno pitanje. Znači, pitanje slobode i pitanje ljubavi. Odnos prema Bogu i ljubav prema Bogu je samo jedan od oblika ljubavi.

Zašto je problem da razumijemo da osobe istoga pola mogu da imaju tu ljubav koju mi iskazujemo na neki drugačiji način. Osnovno pitanje je da li vi imate problem sa sobom. Ja taj problem nemam.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:38:37)

Hvala, kolega Sekuliću.

Kolega Vučuroviću, mislim da nemate pravo iz razloga što ste, ja ne znam sad naći izraz za to, prozvali kolegu Sekulića da želi napustiti Skupštinu zbog nečega, tako da sam mu zbog toga dao pravo na repliku.

Prije nego što dam riječ kolegici Vuković, obavještavam vas da je, saglasno Poslovniku Skupštine, poslanik Janko Vučinić pristupio Posebnom klubu poslanika.

Koleginica Aleksandra Vuković, a neka se pripremi po redosljedu Budimir Aleksić.

Koleginice Vuković, imate riječ.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (04.04.19 10:39:21)

Uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, zahvaljujem na datoj riječi.

Pozdravljam kolegice i kolege u Parlamentu i naravno građanke i građane Crne Gore, kao i predstavnike LGBT zajednice koji nas u ovom trenutku prate.

Moram spomenuti u ovom trenutku kada čujem raspravu u Parlamentu, riječi da se ubijamo međusobno kako bismo imali što više heroja, ja bih rekla nadriheroja i antiheroja. Takođe dovedeni smo u situaciju da se naši poslanici ovih dana čujemo izjašnjavaju i po nacionalnoj, i po vjerskoj, i po seksualnoj orijentaciji, a mislim da ćemo prag demokratije dostići tek onda kada ne budemo morali dokazivati ono što smo i ko smo, naročito u tom smislu nekih intimnih osećanja. Ali,

kako raspravljamo u tom duhu, kao hrišćanka, kao pravoslavka želim da kažem i da počnem svoju diskusiju upravo riječima apostola Pavla, njegovom poslanicom Korinćanima kojom živim od kada sam slovesno biće - Ako jezike čovječije i anđeoske govorim a ljubavi nemam, onda sam kao zvono koje ječi ili kimbal koji zveči.

Hoću da kažem da ljubav dugo trpi blagotvorne, ljubav ne zavidi, ljubav se ne gordi, ne nadima se, ne čini što ne pristoji, ne traži svoje, ne misli o zlu itd.

DPS je moderna i savremena partija. Naši poslanici i poslanice su u diskusijama o ovom intrigantnom, ali na moju veliku žalost, i intrigaškom pitanju, s obzirom na pokušaj političkog ubiranja plodova sa drveta nečije ugroženosti i nezaštićenosti, pokazali visok stepen osviještenosti, saobraznosti vremenu i izazovima vremena u kome živimo. Mi smo partija koja drži do sebe, najviše zbog svoje izuzetne sluhovitosti za ljudska prava i antropologiju susreta sa drugim i drugačijim. Mi čuvamo tradiciju, ali nikako tradicionalizme, anahronizme, konzervatizme, i na kraju primitivizme. I posebno - ne kažemo licemjerju koje računa na političku profitabilnost tamo đe bi trebalo da postoji saglasnost svih nas. Ođe je riječ o ljudskim pravima.

Pakao, da se izvinim Sartru, nije drugi, nije drugi. Pakao je kada mislimo da treba da budemo prvi u negiranju drugoga i potiranju njegovoga prava. Pitam negatore LGBT zajednice i njihovih prava čega se u sebi plaše pa imaju potrebu da glasno izražavaju svoje zgražavanje pred onim što ih se navodno ne tiče.

Ovim zakonom ništa se ne promoviše i ne afirmiše. Njime se samo čuvaju ljudska prava kako ne bismo došli u situaciju da ih branimo. Ja smatram da je ovaj zakon jedan od štitova tih ljudskih prava. Problem je kad se modernizacija shvata opadanjem i propadanjem, uvođenjem nečeg novog po svaku cijenu. Ovim zakonom se, gospodo, utvrđuje samo ono što postoji. To što je neko drugačiji od mene ne znači da je manje vrijedan, a još manje da je neprijatelj meni ili sistemu, kako je nekad u komunističkoj partiji označen onaj ko je pripadao LGBT zajednici. Ovim zakonom ništa ne namećemo, samo želimo dostojanstven status svih koji žive u Crnoj Gori, bez obzira na nacionalnost, vjeru, seksualnu orijentaciju. Ne znači da ne postoji i da nije postojalo ono o čemu se ne govori ili se nije zborilo. I baš u tom smislu hoću da kažem da je istorija Jugoslavije i komunizma bila istorija nevidljivosti i prešutanosti homoseksualnosti, ali ne i njegovog postojanja. Svi koji su zbog onoga što su progonjeni zaslužuju naše razumijevanje i tradicionalni crnogorski odnos prema drugome - čuvati ga od sebe. Ako se svako od nas potruđi da sačuva od sebe, svoga nipodaštavanja i uvrede da drugoga koji se po svojoj prirodi ili izbori ne uklapa u postojeći sistem vrijednosti, bićemo srećni i moralni ljudi. Pravo drugog nas obavezuje. A naši građani homoseksualne orijentacije imaju pravo da kao i mi žive slobodno, u slobodnoj državi i da slobodno zasnivaju svoje zajednice.

U zabludi su oni koji misle da je homoseksualnost uvoz sa zapada, ili još konkretnije iz Brisela. Sa zapada nam, gospodo, dolazi samo demokratski odnos prema postojećem stanju, a homoseksualizam i na ovom prostoru postoji od vjkada. I baš zbog toga što se ovdje pominje crkva kao konzervativna zajednica koja se protivi ovakvom stanju u društvu, dakle ovo je stanje, nešto što je nepromjenjivo, nešto što postoji, napomenula bih da je, pošto smo često mi iz Demokratske partije socijalista optuženi kao mladunčad komunizma, i Komunistička partija Jugoslavije imala sličan odnos prema homoseksualcima kakav danas čujemo iz redova Demokratskog fronta. To je možda i jedna od onih neuralgičnih tačaka đe je komunizam možda pokazivao neke naznake totalitarizma, jer svaki odnos ugrožavanja drugih i nerazumijevanja drugih, po mom mišljenju, jeste to.

Mogu li samo da završim rečenicu? Evo javio se kolega Vučurović pa ću nastaviti. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:44:59)

Hvala, poslanice Vukoviću.

Poslanik Vučurović ima komentar na Vaše izlaganje.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 10:45:16)

.... tri puta rekao da je gospođa Vuković zalutala u Demokratsku partiju socijalista koja je striktno komunistička stranka. Dakle, bazirana na komunizmu, nastala iz Saveza komunista i ne znam odakle sad Vama to da se Vi distancirate od komunizma. Evo ne distancira se dakle od komunizma, ali ga žestoko napada i molim Vas da taj dio kolača uzmete za sebe ili kažete gospodinu Đukanoviću - ja ne pripadam ovdje. Vi ste došli iz neke liberalne, demokratske, ne znam kakve stranke. Vi nikad niste bili komunista. Ovdje prisustvujemo jednoj paradi. Ja sam pisao često neke tekstove o političkoj šizofreniji. Demokratska partija socijalista je primjer političke šizofrenije, kao i njen lider. To je čovjek koji je mijenjao političke dresove od 1989. godine do danas. Promijenio ih je makar pet, šest, ali je ostao dosljedan jednom, punio je svoje džepove i kralo je od naroda.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:46:19)

Hvala, poslaniče.

Molim Vas upodobite svoj rečnik komentaru, nemojte kvalifikacije oko kriminalne aktivnosti bilo kako upodobite taj rečnik, jer dobićete ...

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 10:48:31)

Dobro.

Predsjednik Demokratske partije socijalista koji je otuđivao od naroda, koji je imao mnoge izlete, kao što vidimo čovjek nosi sat od milion i nešto, stotina hiljada evra. Ako Vam, to ne smeta, gospodine Nimanbegu, to je i dokazano. Nema ko da ga privede jer imamo takvo pravosuđe i sad mi ovdje slušamo paradu neku o Demokratskoj partiji socijalista kao demokratske organizacije koja se bavi pravima LGBT osoba.

Nemojte da vrijeđate intelegenciju ovoga naroda, radi se o stranci koja mora da bude zabranjena kad dođe demokratija u Crnu Goru. Dakle, jednostavno mora da se izvrši lustracija, a kad se izvrši ta lustracija, onda neće moći da se bave politikom ni Milo Đukanović, ni Duško Marković, ni većina ljudi, dobar dio ljudi koji sjede čak i u ovom Parlamentu i dobar dio ljudi iz Vlade Crne Gore. Nemojte da Demokratsku partiju socijalista izjednačavamo sa demokratijom. Htio sam da Vam kažem, gospođu Vuković, šta slijedi poslije ovoga zakona. Juče je gospodin Radunović odlično to kazao. Poslije ovoga zakona slijedi Zakon o usvajanju djece, da ova lica mogu da usvoje djecu. Da li ćete Vi, direktno Vas pitam, tada glasati za taj zakon, a to slijedi poslije ovoga? Jer, tako je bilo u svim državama u Evropi gdje je prošao ovaj zakon. A ja vam kažem, kad mi budemo u prilici da odlučujemo, nećemo ni uzeti u obzir što danas raspravljamo, čak ni uzeti u obzir.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:48:34)

Hvala.

Poslanice Vuković, imate pravo odgovora na komentar.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (04.04.19 10:48:40)

Početak mog odgovora gospodinu Vučuroviću biće pozdrav, kako on kaže, njegovoj bratskoj, ja bih rekla sestrinskoj državi Srbiji, koja na čelu Vlade ima premijerku koja je izrazila svoju seksualnu orijentaciju. Ali, odgovora bi trebalo da bude mnogo. Ode je bilo zaista potrebe za Vašim reagovanjem, gospodine potpredsjedniče, jer je naš lider i predsjednik ove države, Vaš predsjednik i svih nas nazvan političkim šizofrenikom itd. Dakle, ono što se u svim demokratskim državama osjećaj za vrijeme, vizionarstvo, državnička osviještenost smatra demokratskim iskorakom a što poseduje naš predsjednik, ovde se naziva šizofrenijom. Dakle, zato što nije ostao

u onim kalovima balkanskim da se ponavlja u stalnim greškama koje su činile i države u regionu subjekti politike u ovom okruženju. /Upadice/ lično i naravno partijski i državnički napravio iskorake koji su svakako jedna začudnost u okruženju i regionu u kome živimo, s jedne strane. S druge strane, postavili ste mi više pitanja. Znete, svako svoje breme nosi. Mi smo ... koji je na našu sreću dobio taj zadatak. Ja zaista se osjećam privilegovanom što demokratizujemo i modernizujemo ovo društvo, što smo drugačiji nego što smo bili, što smo napredniji nego što smo bili, što se danas gledamo u oči i razgovaramo, što ću ja sutra štiti Vaša eventualno ugrožena prava, kao što se nadam da ćete Vi.../Upadica/

Ja nijesam, gospodine Vučuroviću, komunistkinja, ali taj komunistički režim je imao toliko toga dobroga, na kraju stvaranje Jugoslavije i antifašistički pokret. A o ovom konkretno uzmite i čitajte Revolucionarni rat Milovana Đilasa. Viđete i njegove stavove prema ovom pitanju, ali nemojte da spočitavate da Crna Gora čini nešto što nije u njenoj tradiciji. Jeste, evo sad ću Vam reći. U okviru Jugoslavije Crna Gora je bila jedna od prvih država, uz Sloveniju, koja je zahvaljujući velikom profesoru, koji je mislim i danas živ, Ljubo Bartson sa Ljubljanskog fakulteta, predavao je krivično pravo i bio je jedan od prvih zagovornika da se dekriminalizuje homoseksualnost pošto je ona, kao što znate, u zakonima Jugoslavije bila kriminalizovana. Znete li koja je prva država uz Sloveniju učinila dekriminalizaciju homoseksualnosti? Vjerovali ili ne - Crna Gora.

Crna Gora, Slovenija, Hrvatska i Vojvodina, to nije učinila Srbija. Oni su to kasnije radili. Jer, znate kada su se desili veliki šesdesetosmaški pokreti, i to je bio jedan od rezultata pobune naroda, njihove borbe za slobodu, jedne revolucionarnosti, na kraju krajeva, onoga što je i rok and rol kao jedan izraz velike slobode doprinio da se ostvari na jugoslovenskim prostorima.

Dakle, ne možemo na taj način razgovarati na ovu temu. Možemo se samo zapitati hoćemo li Vi i ja kao profesori književnosti reći ne čitajte Andreja Žida, ne čitajte eventualno Tomasa Mana. Ne gledajte kulturni film Bergmanov Persona. Nemojte da čitate stihove koji i danas struje u mom tijelu kao izraz najvećega /prekid/, a i kao poruka koju želim sada da pošaljem građanima Crne Gore.

Znete li ko su Vladimir Nazor i Ivan Goran Kovačić? Nikada se nijesu stajali u kontekst nečega što je eventualno homoseksualna ljubav, ali on je onaj koji je napisao "Jamu", posvećenu zločinima ustaša prema Srbima, a na kraju je bio ubijen 1942. godine od strane četnika. Hoću da vam kažem da treba da progledamo - budale su sa očima slijepe koje vide a zaludu vide. Mislim da svi vidimo da u Crnoj Gori postoje homoseksualne zajednice, a mi ovim zakonom samo omogućavamo da se one i ozvaniče.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:52:31)

Hvala, poslanice Vuković.

Sada poslanik Budimir Aleksić, a neka se pripremi poslanica Nada Drobnjak.

BUDIMIR ALEKSIĆ (04.04.19 10:52:46)

Poštovani građani, /prekid/ vlasti koji su obrazlagali ovaj zakon čuli nešto o motivima za ovaj zakonski predlog, pa je rečeno da je LGBT populacija uz romsku populaciju najviše diskriminisana u Crnoj Gori, pa zaboga da bi se ta diskriminacija eliminisala predlaže se ovaj zakon.

Postavljam pitanje kako je ta populacija diskriminisana kad ima osam ministara u Vladi Crne Gore pripadnika te populacije. Ja neću ovdje ovom prilikom da govorim o tome, da postoje čitave nacionalne zajednice i čitavi narodi koji učestvuju u ukupnoj populaciji sa 30%, a nemaju nijednog ministra u Vladi Crne Gore. A osam ministara tamo sjedi, pripadnika ove populacije, ovdje ne znam zašto je zabranjen termin pozadinaci. Pa to je termin iz NOB-a, zato su se dobijale boračke penzije. Kaže bio je pozadinac. To je srpska riječ ne vidim što je zabranjena. Imate je u svakom rečniku od Vukovoga do Matice srpske.

Dalje, predstavnica Ministarstva ovdje je juče kazala obrazlažući ovaj predlog da je njihov

motiv "zaštita od svih oblika diskriminacije". Ministarstvo je zaboga protiv svih oblika diskriminacije, pa nudi ovaj zakon na usvajanje i mi treba da vjerujemo da je to baš tako. Kako da ne! Pa recite nam koliko ima u vašem Ministarstvu zaposlenih pripadnika srpskog naroda. Imate pripadnike svih nacija i Crnogoraca, i Albanaca i onih koji se nacionalno deklarišu kao muslimani, i onih koji se iskazuju kao Bošnjaci, ali nijednog pripadnika srpskog naroda. I ja da vam vjerujem da ste vi protiv diskriminacije!

U zemlji u kojoj je diskriminacija ozakonjena, u kojoj ako ste Srbin ili protivnik ove vlasti ne možete na puškomet prići državnim institucijama, a ne dobiti šansu da se tamo zaposlite, gdje ja znam samo iz moje struke 22 nezaposlenih doktora nauka zato što Srbi, nijesu DPS, rade ili posao neki potpuno neprimjeren svojoj struci, privatno ili sjede kući. I onda mi se ovdje priča da je ova država i ova Vlada protiv diskriminacije i da ovaj zakon treba da eliminiše diskriminaciju.

To je hipokrizija najgore vrste, to je školski primjer licemjerja i hipokrizije. Koji su zapravo razlozi za donošenje ovog zakona? To je jasno i to je već rečeno, obračun sa tradicijom, sa svim oblicima i svim formama tradicionalnog načina života, sa svim onim što je činilo naše, kako bi rekli ovi iz vlasti, milenijumsko trajanje. Dakle, milenijumsko trajanje naše hrišćanske civilizacije na ovom prostoru treba izbrisati gumicom zahvaljujući Vladi Crne Gore i njenim navodno evropskoj posvećenosti i evropskim vrijednostima. Dobro je rekao juče gospodin Nimanbegu, došla su poremećena vremena, takva su kaže vremena došla. Ono što je Andrić govorio o poremećnim vremenima, gdje, kako ono bješe - mudri začute, avetinje i budale uzmu vlast i kolo vode, a fukara se obogati. E to je ovdje u posljednjih 30 godina u potpunosti materijalizovano.

Arnold Tojnbi, čuveni historičar evropski, rekao je sljedeće: Od 21 značajne civilizacije, 19 ih je propalo ne zbog toga što su poražene spolja, nego zbog moralnog propadanja iznutra. Naime, postoje izvjesni aksiomi društvenih nauka koji su zasnovani na milenijumskim iskustvima čovječanstva, a među tim aksiomima su i ovi. Sve što je nemoralno i abnormalno vodi do razaranja porodice, razaranja porodice vodi društvenoj nestabilnosti, a društvena nestabilnost vodi slomu civilizacije. To kaže ovaj historičar.

Dakle, dolazi do moralnog posrnuća, do nestanka građanskih vrlina, do pada nivoa obrazovanja, do porasta kriminala, do smanjenja nataliteta. To je ono upravo do čega nas ova vlast vodi punih 30 godina. U kontekstu ovoga režimskog obračuna sa tradicijom, a ovaj Predlog zakona je iskaz upravo toga, treba posmatrati i ovaj obračun sa crkvom i rušenjem krstionice na Miholjskoj prevlaci. Ruše krstionicu, vlast koja je protiv krštavanja i rađanja, vlast koja promovise jednu ideologiju smrti i propadanja, vlast koja promovise /prekid/ dovede do života i nataliteta i do prosperiteta. Ona nas vodi u jedno potpuno moralno i duhovno posrnuće. I u pravo oni koji se najviše zaklinju u Crnu Goru i njene vrijednosti, oni rade sve da ona nestane i da propadne u svakom pogledu - i duhovnom, i moralnom, i materijalnom.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 10:58:12)

Hvala, kolega Aleksiću.

Poslanica Drobnjak.

Imam jednu molbu. Kolega Popović zbog zakonodavnog odbora moli da li on može umjesto

Vas.

Zahvaljujem u moje ime, kolegice Drobnjak.

Izvolite, kolega Popoviću.

Molim Vas sa primjerenim inicijativama danas.

ANDRIJA POPOVIĆ (04.04.19 10:58:40)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Danas kad ovaj dom diskutuje o Prijedlogu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola, bez obzira da li neko bio za ovakav zakon ili protiv njega sigurno je da je ovo veoma značajan i

reformistički trenutak za crnogorsku državu, društvo i crnogorsko zakonodavstvo.

Činjenica je da postoje naši građani, poznanici, kolege, komšije, prijatelji koji žive ili žele da žive u istopolnim zajednicama sa svojim parnterima ili partnerkama. Obaveza je onda zakonodavca da prepozna takvu potrebu i obliči ovaj zakon, što je i učinjeno. Obaveza je i ove Skupštine da to konstatuje i omogući jednake uslove života i ostvarivanja svakodnevnih prava svim ljudima u ovoj državi.

Liberalna partija svojim programom i statutom, kao i konkretnim djelovanjem na političkoj sceni Crne Gore zalaže se od svog osnivanja za kreiranje društva u kojem niko neće trpjeti bilo koji oblik diskriminacije, uznemiravanja i nasilja i u kojem će biti jednaki svi građani i građanke, pa prema tome i LGBT osobe, u skladu sa Ustavom Crne Gore i zakonima koji garantuju jednakost svih građana Crne Gore. Liberalna partija vjeruje u pojedinačno ljudsko pravo i uvjereni smo da je slobodan pojedinac osnova društva. Zato svaka osoba mora da ima pravo da ispoljava svoju individualnost, bilo da se radi o etničkoj, religioznoj, polnoj ili seksualnoj.

Kao liberal, osjećam obavezu da budem na strani onih koji su ugroženi, marginalizovani i koji često nemaju adekvatnu zaštitu institucija i društva pred agresivnim nasiljem i pokušajima ugnjetavanja. Jasno je da takav otvoren stav nije politički profitabilan, zbog čega je većina partija ćutala kada je riječ o ovoj temi. No, Liberalna partija nikad nije vodila politiku kalkulacije, niti smo računčijijski posmatrali slobodu čovjeka.

Naša dužnost jeste da edukujemo građane i utemeljimo društvo na osnovama pravde, slobode i prosvijećenosti i tu nema kompromisa. To je jedini ispravan put u izgradnji moderne ozbiljne evropske države za sve njene ljude. Važno je naglasiti da je naše društvo do danas, a posebno u zadnjih par godina, dostiglo viši stepen tolerancije i prihvatanje LGBT osoba kao sastavnog dijela društva.

Ipak, trebaće nam dosta posvećenosti u radu sa samim LGBT osobama, njihovim porodicama i prijateljima koji na ličnom nivou moraju prihvatiti sebe ili svoje najbliže koji pripadaju LGBT populaciji kao ravnopravne građane na svakom mjestu i u svakoj situaciji. Uvjeren sam da će većina danas shvatiti da ovakva zakonska rješenja zapravo samo olakšavaju građanima život u onim oblastima koje već postoje i koje ove osobe svakodnevno žive i proživljavaju.

Podrazumijeva se kad to kažem i na zajednički život, i sticanje zajedničke imovine dvoje ljudi, i podršku u trenucima koji podrazumijevaju bolničko liječenje, kreditiranje i nasljeđivanje i niz drugih temeljnih prava koja moraju imati osobe koje kroz život koračaju stvaraju ili žive zajedno - ko god oni bili.

Ta prava nikome ne škode, a korisnicima zakona od životnog su značaja. Priroda zakona jeste da samo prepozna i kodifikuje ono što je činjenično stanje, te olakša svakodnevno funkcionisanje stavljanjem građana u jednak položaj u jednakim situacijama i slučajevima, a to se zove pravna država i vladavina prava.

Isto tako, nije nevažno podsjetiti na međunarodni kontekst kad su u pitanju LGBT prava. Sjetićemo se da je godine za nama obilježila odluka Vrhovnog suda SAD da podrži istopolne brakove u svakoj od američkih država., ali i činjenica da je i Evropski sud za ljudska prava donio presudu koja postaje obavezujuća za sve članice Savjeta Evrope, samim tim i za Crnu Goru, a kojom nalaže da se jednaka prava koja uživaju heteroseksualni parovi moraju što prije obezbijediti za istopolne parove. Ovakav /prekid/ međunarodni kontekst, uz evropsku perspektivu koja je snažna u Crnoj Gori, ne dozvoljava da naša politička agenda skrene i sklizne u populistički nedemokratski pravac, već Vlada politička većina i civilno društvo ostaju čvrsto opredijeljeni za ovakav progresivan put.

Zato, poslanice i poslanici, morate danas naći maksimum političke volje i reći ću i lične i političke hrabrosti, ali isto to moraju uraditi crnogorske partije na svim stranama i vjerujem nadmoćnom većinom podržati ovaj prevashodno evropski i civilizacijski zakon. Ovaj zakon je mnogo više od običnog zakona. Njime Crna Gora stupa suštinski u društvo progresivnih država svijeta. Naročito niko iz parlamentarne većine ne smije imati rezerve prema njemu, a očekujem da će i oni koji povremeno ili stalno bojkotuju Parlament doći da podrže ljudska prava i slobode za sve, bez obzira na bilo koje njihovo lično svojstvo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:05:02)

Zahvaljujem, kolega Popoviću.

Sljedeća je poslanica Marina Jočić, a neka se pripremi Nada Drobnjak.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 11:05:20)

Poštovani građani,

Ovaj zakon ima jednu posebnu težinu i možda je jedan od najznačajnijih o kojima se govori u ovoj godini.

Ovdje se radi o mijenjanju kulturnog koda Crne Gore. S ozbirom da je tako značajan zakon, mene baš čudi što je ova sala danas poluprazna, da nema poslanika koji će glasati po partijskoj dužnosti, da i svojim likom ovdje stanu iza ovakve odluke koju nam predlažu. Pričamo o nečemu o čemu mnogi ljudi samo površno znaju. Mislim da polovina ljudi s ove strane sale koji će da glasaju za ovaj zakon ne zna šta znači LGBT, ne bi mogli da nam prevedu. Evo, recimo gospodin Novović. Baš bih voljela da znam da li on zna da nam prevede skraćenicu LGBT.

Međutim, to je u ovom trenutku manje bitno. Bitno je da se u ovoj državi radi sve na prevaran način. Žele da danas usvojimo zakon koji se zove Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola. To je eufemizam. Riječ je o Predlogu zakona o braku osoba istog pola.

Ja ovo mogu da podkrepim i članovima predloženog zakona, gdje se u članu 12 kaže - Lica koja namjeravaju da stupe u partnerstvo podnose prijavu za zaključenje partnerstva organu lokalne uprave, a u članu 14 se kaže da je to matičar. U članu 16 se kaže - Partnerstvo se zaključuje pred matičarem na svečan način u službenoj prostoriji prigodno uređenoj za tu namjenu. Je li ovo brak ili partnerstvo? Ja mislim da je ovo brak i da svako zna da je riječ o braku.

Ovdje su se čuli mnogi slobodarski govori u obrazloženju ovog zakona. Ima tu mnogo argumenata i ne zna čovjek na koji bi prije odgovorio. Ja ću pokušati samo na nekoliko. Ovdje su se pozivali na univerzalnu Deklaraciju o ljudskim pravima. Crna Gora je toliko savjesna da hoće da poštuje tu Deklaraciju. Pa, poštovani građani, iz ove Deklaracije koja ima 33 člana makar polovinu Crna Gora ne poštuje. A ono na šta su se pozvali iz ove Deklaracije, doslovno glasi: "Pravo punoljetnih muškaraca i žena da sklope građanski brak i time osnuju porodicu koja se štiti kao temeljna društvena jedinica". To piše u univerzalnoj Deklaraciji o ljudskim pravima, a o istopolnim brakovima nema jedne jedine riječi.

Dalje, argument na koji se pozivate ukidanje diskriminacije. Vi ovdje imate u Crnoj Gori i mirno gledate svi vi, čak i oni koji kažu da su naši prijatelji, kako se diskriminiše 1/3 stanovništva. Srbi se diskriminišu u Crnoj Gori. Ne možete ih naći osim lupom u državnim organima, ne možete ih ni na koji način naći na mjestima upravljanja. Ali, se ovdje jedna mala zajednica koja je vrlo agresivna i potpomognuta sa strane promoviše, promovisu se njihova prava. Hajde da vidimo prije svega koliko ih je. Kažu, u stanovništvu ih ima od 1 do 10%. U Crnoj Gori ima 30% Srba koji su apsolutno deklarirani i svi vi borci za ljudska prava nijednom nijeste rekli - moj komšija je diskriminisan, moj brat od strica je diskriminisan. Čutite na to, ali se zalažete za prava LGBT populacije.

Juče se čulo - treba legalizovati postojeće stanje, to je činjenica da ovi ljudi žive zajedno. Pa neka žive zajedno, ko im brani. Je li ima nekog ko se tome protivi? Da li je neko zbog toga doživio neku neprijatnost? Ali, ako bismo išli ovom logikom da treba da legalizujemo postojeće stanje, da li treba da legalizujemo kriminal, korupciju opštenje s kozama, nemam pojma šta sve ne postoji u životu i u ljudima.

Usklađivanje sa evropskim standardima. Pozvali ste se na tačku Konvencije o pravima djeteta. Zamislite, istopolni brakovi, a pozivate se na Konvenciju o pravima djeteta. Ali, nije samo to, nego imate član Zakona 69, gdje kaže - partner i djeca /prekid/ Pominju se djeca u istopolnim brakovima. To je ono o čemu govorimo da je to sljedeće. Kaže, treba socijalna i zdravstvena njega. Pa gdje je država da se brine o tome? Zašto moramo zakone o istopolnim brakovima da donosimo da bi ljudi imali medicinsku i socijalnu njegu?

Kažu, prava nasljeđivanja. Pa zar tu za sve građane ne postoji ugovor o nasljeđivanju, testament i ostali mehanizmi? Znači, to su sve argumenti. Ovdje se čuje da je sljedeće usvajanje

djece. Ne. Dekadencija ima svoju logiku. Prije 20 godina da ste nekome rekli da će u Crnoj Gori da se u Parlamentu usvaja Zakon o istopolnim brakovima, rekli bi da ste poludjeli. To ne postoji. Isto tako će za 10 godina ovdje da se nađe zakon da se legalizuje pedofilija, jer već iz Holandije imamo takve zahtjeve zvanične.

U Crnoj Gori ovo donijeti znači kršiti kulturni kod. I zato se zalažem, pošto je toliko značajno pitanje, da bi bilo korektno da se oko ovoga referendum organizuje i da smo potpuno sigurni da nećemo pogriješiti bilo kakvu odluku da donesemo. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:11:55)

Hvala, kolegice Jočić.

Poslanica Nada Drobnjak, a neka se pripremi poslanik Nebojša Medojević.

NADA DROBNJAK (04.04.19 11:12:01)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre,

Mi juče i danas govorimo o ljudskim pravima i pozivamo se na konvencije, na dokumenta, a zaboravljamo često da se ljudska prava dobijaju rođenjem. Mi ih imamo i neko nam ne dozvoljava da ih živimo. Na nama koji kreiramo zakonodavstvo je obaveza da stvorimo, makar zakonodavni kontekst u kome će svi moći da ostvare svoja ljudska prava. Na nama jeste velika odgovornost, ali mi danas govorimo o zakonu koji se temelji, ja ću reći, na vrijednostima na koje se često pozivamo svi mi, bilo kojoj grupi u Crnoj Gori da pripadamo, a to je da mi u Crnoj Gori imamo vrjednost da poštujemo drugoga, drugačijeg, da smo ponosni i da kao na bogatstvo gledamo našu različitost i da zaista sav taj mozaik, koji činimo takvi kakvi jesmo, čini bogatstvo društva u kome živimo.

Ja ću vjerovatno imati vremena i da govorim o zakonodavstvu i našem, i evropskom, i o konvencijama, ali ću ispričati dvije životne priče. Jedna je, i dešava se bolesničkoj sobi, da dva pacijenta sa zaista teškom dijagnozom leže i čekaju dalji postupak liječenja. Jako im je važno vrijeme posjete i dolazak osoba koje će ih podržati, koje ih vole, koji ih razumiju i koji vjeruju u izlječenje. Vrijeme posjete, i jednom pacijentu dolazi posjeta a drugom ne, jer ovaj prvi je u braku koji jeste i sada dozvoljen, a ovaj drugi ima partnera i nije zakonom definisano da je član porodice i da može da ga posjeti. Da li te dvije osobe imaju isto pravo? Da li te dvije osobe imaju istu podršku?

Druga priča je priča o ljudima koje su porodice odbacile zbog njihove seksualne orijentacije. Jedan drugom su bili podrška, stvorili su lijepu firmu, koja se zvanično vodila na jednog od njih, drugi je iz sfere privatnosti ga podržavao. Oni su stvarali jednu dobru privrednu imperiju do trenutka kada je osoba na koju se vodio sav biznis poginula u saobraćaju. U tom trenutku, pojavljuje se porodica biološka, koja kao nasljednici pakupe sve, a onog koji je živio sa njim, koji mu je pomagao da sve to stvori, izbace na ulicu. Da li je to pravda? Da li je to pravedno? Da li je to poštovanje ljudskih prava? Da li mi želimo da se takve situacije događaju i ovdje kod nas? Ja mislim da niko od nas to ne želi. Ja vjerujem da svi hoćemo da stvorimo kontekst u kome će osobe drugačije seksualne orijentacije, ali kad ovo govorim, drugačije, loše se osjećam iako znam da je to terminologija koja se koristi, jer ko smo mi da kažemo - drugačije? Ko je odredio šta je to prvo, a šta je drugo? Jer, svi smo ljudi rođeni sa manama, vrlinama, osobinama koje živimo.

Rekla sam da znam zakonodavni okvir i znam šta propisuje i Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava, ali evo ovdje sa vama ću podijeliti šta je u junu 2015. godine Evropski sud za ljudska prava u predmetu Oliveri poručio. On je zauzeo izričiti stav da države potpisnice Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i nacionalnih sloboda imaju obavezu da donesu zakonodavne propise kojima će osigurati pravno priznanje stabilnih emocionalnih zajednica osoba istog pola i odgovarajući nivo prava neophodnih za djelotvorno poštovanje prava na porodični život takvih zajednica. To je vrijednost koju i mi treba da živimo, to je vrijednost koju mi ovdje treba da stvorimo. To je nešto što moramo da uradimo da bi priznali postojeće stanje.

Ovaj zakon nije donijet preko noći. O ovom zakonu se dugo promišljalo, godinama se na njemu radilo, još 2012. godine Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je pokrenuo inicijativu da se ovakav zakon u Crnoj Gori donese jasno obrazlažući zašto je to važno. LGBT zajednica je predano radila u saradnji sa institucijama da se mogući kompromis /prekid/ kreirajući ovaj zakon i zaista vjerujem da imamo spoznaju o vrijednostima, tako ću reći, a ne nikakav pritisak ili hrabrost da glasamo ovaj zakon.

Imamo tu spoznaju zato što želimo da i drugom, drugačijem damo ljudska prava koja je dobio životom. Da stvorimo kontekst koji ćemo u potpunosti usaglasiti sa ovim zakonom, kada još 22 zakona promijenimo, a o tome je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava itekako vodilo računa predlažući ovaj zakon.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:17:46)

Hvala vam kolegнице Drobnjak.
Kolegница Jočić se javila za komentar.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 11:17:54)

Gospođo Drobnjak,

Ja mislim da nećete nikoga naći ili vrlo mali broj ljudi u Crnoj Gori koji bi osporio ljudska prava drugom ljudskom biću. Pravo na ljubav, pravo na kretanje, pravo na život kakav želi da živi. Ja mislim da to niko ne dovodi u pitanje. U pitanje se dovodi mijenjanje kulturnog koda u Crnoj Gori, dozvoljavanje nečega što je do sada bilo nedozvoljeno. Riječ je o društvenim normama. Postoje društvene norme za razne stvari, pa tako i za ovo koje su utemeljene kod većine naših građana.

Pozivate se na neke dramatične primjere. Ja se izvinjavam, ali ja to tako doživljavam, neko ne može nikoga da posjeti u bolničkoj sobi jer nije registrovan partner. Prije svega, svi znamo, u bolnici ne traže vjenčanicu da uđete u bolnicu. Isti problem može da ima nevjenčana supruga ili suprug. Pravo nasljeđivanja, ovo što ste rekli, poginuo čovjek a zajedno su radili. Zna li Vi koliko se predmeta vodi pred našim sudovima zbog nasljeđivanja? Razne su okolnosti. I sada radi ovakvog jednog primjera mi treba da usvojimo zakon. Mislim, potpuno su mi toliko nelogični ti argumenti da ne mogu da vjerujem. Osim, jedno pomodarstvo i želja da se priključimo nekim zapadnim centrima gdje je apsolutna dekadencija društvena. Vi imate najveće države u svijetu koje ovo ne prihvataju. Dvije trećine čovječanstva ovo ne prihvata. Ne prihvataju: Rusija, Kina, Indija, sve arapske zemlje, afričke zemlje. Ljudi, pa zašto mi moramo da idemo tamo gdje kulturno ne pripadamo? Jednostavno ne pripadamo.

Ja, koja se zalažem protiv ovog zakona, biću prva koja ću svako ljudsko pravo tih osoba da zaštitim i prva da dignem glas, za svaku diskriminaciju koju oni u društvu u Crnoj Gori dožive. Ali, davati im pravo na brak, zaista... Kažete - postoje prava sa kojima se rađamo. Rađamo se sa pravima koja nijesu bezgranična, nego su ograničena društvenim normama. Zašto se sada ne bi javio neki nekrofil ili zofil da kaže - ja imam ljudsko pravo, s tim sam rođen, ja hoću slobodno da ispoljavam svoje seksualne aktivnosti. Mislim da ovo nijesu argumenti koji mogu da prođu jednu ozbiljnu kritičku analizu. Pored svega toga, rekla sam, neka mi oprostite ljudi sa hendikepom, o deklaraciji ljudskih prava. Recimo, osoba ne vidi, ima pravo da vidi, ali jednostavno ograničena je svojom bolešću. Čovjek u kolicima ima pravo da se kreće slobodno, a o tome ćemo kasnije sljedeći zakon šta smo im uradili i kako smo im izašli u susret.

Znači, postoje neka ograničenja u slobodi u ljudskom djelovanju. Ljudsko društvo se razlikuje od ostalih zajednica u prirodi zato što ima pravila.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:21:20)

Zahvaljujem, poslanice Jočić.

Poslanica Drobniak koristi pravo odgovora na komentar.

NADA DROBNJAK (04.04.19 11:21:28)

I dalje ostajem pri mišljenju i vjerujem da je to tako.

Naravno da se čovjek rađa sa ljudskim pravima, da mu drugi ograničava svojim djelovanjem potpuno uživanje ljudskih prava ono što zaista jesu izvorno ljudska prava. Mislim da nije paralela ako se neko rodi slijep ne može mu se ostvariti ljudsko pravo da gleda, ali se može stvoriti kontekst u kome će on uživati sva druga ljudska prava i gdje će mu biti omogućeno da ima sva saznanja i da taj nedostatak vida neće biti kazna i toliko ograničavajući za njega.

Ovim zakonom mi stvaramo kontekst gdje osobe drugačije seksualne orijentacije će moći da žive svoja ljudska prava javno, neskriveno. Svi mi znamo osobe iz te zajednice, svi mi znamo da oni žive sa nama i da moraju u većini da kriju svoju seksualnu orijentaciju. Ko smo mi da namećemo te standarde i takav društveni kontekst u kome oni ne smiju da kažu da su to što jesu?

Ja nijesam pričala melanholične priče. Ja sam pričala priče iz života tih ljudi, jer ti ljudi iako zajedno žive i znamo da zajedno žive - nemaju pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu jedan i drugi. Nemaju pravo na socijalnu zaštitu, na izdržavanje, na nasljeđivanje, na zajedničku i posebnu imovinu, pravo na naknadu neimovinske štete, pravo na poreske olakšice i niz drugih prava.

Ovaj zakon će to omogućiti. Ovim zakonom ćemo reći da ne stavljamo stvari pod tepih zato što mislimo da to ne treba da se ukaže i da se zaista omogući drugima.

Još jedna poruka i završiću štedeći vrijeme, ja sam sigurna da Crna Gora jeste u Evropi i da treba da živi evropske vrijednosti. Svaka čast i Istoku i Africi. Oni imaju kulturu od koje isto možemo nešto da učimo, ali evropske vrijednosti su te koje mi živimo.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:23:42)

Zahvaljujem, poslanice Drobniak.

Poslanik Nebojša Medojević i neka se pripremi Andrija Mandić.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 11:23:54)

Poštovani građani Crne Gore, evo još jedan od zakona koji samo formalno ima veze sa ljudskim pravima i samo formalno tretira oblast o kojoj diskutujemo, a radi se o jednom od zakona koji nameće, kako ja volim da kažem, globalni bankarski fašizam, koji želi da se obračuna sa osnovnim vrijednostima svakog društva i svake civilizacije. Danas je na sceni jedna velika borba između političkih snaga nove ideologije, koji žele da sačuvamo neke osnovne vrijednosti koje su bile prije politike i koje će biti poslije politike. Ovdje je naravno na sceni jedan ozbiljan napad da se razore suštinske vrijednosti Crne Gore, kao i mnogih drugih država. To je demokratija, to je suverenost građanina, to je suverenost države, to je vjera, to je identitet, to je jezik, to je ono što jedan narod čini civilizovanim. S druge strane, imate Soroša i sorošoida i slične globalne moćnike koji žele da se obračunaju sa tim konzervativnim vrijednostima na kojima je nastala ova Crna Gora i na kojima je ovo društvo nastalo.

Crna Gora je konzervativno društvo i kada analizirate istraživanja, koja sam ja imao prilike da vidim, nevjerovatno - ali podjednako su konzervativni i Srbi, i Crnogorci, i Albanci, i Bošnjaci. Ono što Crnu Goru dijeli u političkom smislu, najveća podjela je po to etničkoj, nacionalnoj.

Međutim, kada uzmete odnos tih ljudi prema vrijednostima, mi smo svi kao da smo jedna nacija. Mi smo konzervativni. Volimo da vodimo računa o svom dignitetu, o svom dostojanstvu. Nekad možda i pretjerujemo, nekad smo možda i agresivni, ali to je naš mentalitet, to smo mi. I

kad pogledate naše ljude bilo gdje po svijetu, vidite razliku, da je čovjek iz Crne Gore, a da je čovjek iz neke druge države u okruženju.

Dakle, ovdje je napad na te osnovne vrijednosti od strane globalnih moćnika i oni žele ne da se mijenjaju stvari u Crnoj Gori. Nije to prvi put da jedna ideologija želi kažu da se promijeni čovjek. Znači, mi treba da se mijenjamo, da više vjerujemo Sorošu i nekim finansijskim oligarhijama iz svijeta nego svome ocu, svome djedu, svome prađedu, svojoj majci. Ovdje se uopšte ne radi o LGBT pravima. Ovdje se radi o mehanizmu kako da se uništi porodica u Crnoj Gori. Podjednako su ugroženi svi u Crnoj Gori. Recimo, sticajem okolnosti, pošto je ministar Albanac, često raspravljamo u tim nekim ekspertskim krugovima - u Crnoj Gori albanska populacija takođe ima problem sa demografskim trendovima. Jedino u Albaniji nema, na Kosovu nema, u Crnoj Gori ima. Znači, imamo iste probleme, ljudi. Treba ovdje da se skupimo da vidimo šta treba da uradimo da pomognemo kako da održimo i ojačamo porodicu. 25 hiljada samohranih majki ima u Crnoj Gori, koje su ostavljene na milost i nemilost sistema. Zašto se ne osnuje alimentacioni fond? Zašto ne pratimo i ovako zdušno ne tražimo da se izmjene zakoni koji se tiču nasilja u porodici? Zna li koji je broj razvoda u Crnoj Gori? Zna li da 230 hiljada građana Crne Gore ima prihode manje od apsolutne linije siromaštva? Zna li da siromaštvo razara našu porodicu, da se brakovi razvode, da naša djeca, imao sam priliku da budem 15 dana u Spuzi, da vidite tu tugu - 20 godina, 21 godina, 19 godina, 21 godina. Svi su povratnici, svi po tri ili četiri puta osuđivani. Sve su to neka sitna djela, narkomanija, kriminal. Znači, ova vlast je uvela kriminal u naše porodice, uvela je dva opasna neprijatelja porodice - siromaštvo i kriminal. I šta sad? Sad treba da se bavljamo ovakvim zakonima? Ovo je samo početak. Dakle, ako želimo da sačuvamo Crnu Goru, moramo da sačuvamo naš moralni kod i kad su ovakve stvari u pitanju, moramo da konsultujemo građane. Ko smo mi da odlučujemo o ovakvim stvarima? Šta je sljedeće? Usvajanje djece. Recite građanima da je sljedeće da se zakonom omogući usvajanje djece ovim partnerima kojima ste prethodno dali mogućnost da ovo rade.

Ja želim, takođe, kao i sve moje kolege, da kažem - ja sam prvi predsjednik jedne političke partije koji je imao sastanak sa šefom LGBT populacije, koji je otišao, pobjegao za Kanadu i tamo vrlo pristojno živi od svog LGBT aktivizma. Nemam nikakav problem sa tim ljudima. Mnogo imam sastanaka, kontakata. Vi znate u Briselu je, 'ajde da ne kažem /prekid/ institucijama Evropske unije. Oni nama, gospođa Drobniak je otišla, oni nas zovu drugačijima. Ja nemam nikakav problem sa tim. Ovo je mnogo ozbiljniji problem. Ako prihvatimo da neki finansijski centri moći, koji imaju ideje i sa migracijama, i sa vakcinama, i sa depopulacijom, i koji žele da upravljaju sa populacijom svjetskom, preko političke kontrole da formiraju svjetsku vladu, da ovdje imaju poslušnike, rukoljupce i sa takvim strukturama mi imamo problem. Ovo je samo jedan od zakona koji se slučajno bavi LGBT pravima. Ja znam da aktivisti, ljudi koji za ovo dobijaju grantove, da je to jedna poželjna oblast i da je to okej. Ali da je to tema od toliko društvenog značaja da mi kao parlamentarci, zakonodavci usvajamo zakone - građani Crne Gore da znaju da to nije tačno. Dakle, ovo je tema o kojoj treba da se organizuje referendum. Zašto? Zato što duboko zadire u moralni kod ovog naroda, zato što zadire u neke stvari koje su iznad politike. Pokret za promjene je na svojoj Skupštini upravo napravio korekciju svoga programa. Mi se zalažemo da se Ustav Crne Gore dogradi po principu direktne demokratije, da građani imaju pravo da ako mi, koji zastupamo neke od političkih interesa ili ideologija, donesemo zakon koji je suprotan interesima naroda, narod ima pravo da to provjeri na referendumu. Što bježimo od izjašnjavanja građana? Ne može sad jedna većina da vlada četiri godine i da donosi zakone koji su suprotni moralnom kondeksu ovoga naroda. Uništavaju porodicu. Vi možda imate obaveze prema Sorošu i prema Rotšildima i prema globalnim bankarskim fašistima, ali imate obavezu i prema građanima.

Dakle, čuli ste stav Demokratskog fronta. Nemojte napadati na jedino još što je ostalo od Crne Gore a to je porodica, koja je inače napadnuta vašom pogrešnom politikom, siromaštvom, kriminalom, koja je razorena, pogledajte podatke /prekid/ pogledajte podatke o samohranim majkama i očevima. Znači, 25 hiljada samohranih majki, pet hiljada samohranih očeva. O njima ne brinemo, a brinemo sad da li će jedan ili dva u naredne tri godine, četiri para sklopiti svoje životno partnerstvo. Vrlo važno! Zalažem se protiv diskriminacije tih ljudi, oštro osuditi svakoga ko ih napada, ko ih maltretira gdje ne mogu da ostvare svoja životna prava. Ali, dajte, nemojte donosimo zakone za pet ljudi, a ovamo imamo stotine hiljada ljudi koji jedva preživljavaju /prekid/ politike ove vlasti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:31:33)

Hvala, poslaniče Medojeviću.

Prije nego što dam riječ kolegi Mandiću, izvinjavam se, ali iz razloga što praktično ne mogu dati sam sebi riječ, samo želim da obavijestim i javnost prvenstveno i ponukan diskusijama iz dijela većine gdje se kaže da jasno i smatram da građani trebaju jasno da čuju stav - Mi smo u Klubu manjinskih partija pažljivo razmatrali ovu temu. U skladu sa predloženim zakonom, moramo konstatovati da je to napredak demokratije u Crnoj Gori što se tiče toga da mi u ovom domu zbilja razmatramo jedan zakon koji je, rekao bih, težak, koji je odraz promjena u vremenu demokratije. Ali, zauzeli smo stav da ne možemo podržati ovakav predlog zakona, prvenstveno iz razloga, što se mene tiče, da je partnerstvo izjednačeno sa brakom. Države Evropske unije koje ovo nemaju predviđene su bar šest ili sedam. Stoga, naš klub jasno želi i građanima objasniti kakva je naša pozicija.

Ja bih onda dao riječ kolegi Mandiću.

ANDRIJA MANDIĆ (04.04.19 11:33:10)

Dame i gospodo,

Pošto sada možemo da konstatujemo da neće postojati apsolutna većina, bez ako neko iz opozicije ne podrži ovaj zakon, ali od one parlamentarne većine koja postoji nemamo apsolutnu podršku i nemamo u toj parlamentarnoj većini, koja je konstituisala Vladu, nemamo podršku za ovaj zakon. To je ono što je dobro. Ja mislim da je to jedna od onih linija odbrane tradicionalne Crne Gore, da je to odbrana načina života našega koji smo odje nekako stvarali hiljadu godina, kao što bi rekao Budimir Aleksić. Dakle, imamo priliku da sada ministar posle ovoga, pošto sam ja posljednji govornik danas ovdje u ime Demokratskog fronta, povuče ovaj zakon i da pokuša da u parlamentarnoj većini pronađe sa nekom drugom formulacijom podršku, da se ne oslanja na neke glasove koje će dobiti eventualno iz opozicije. Mislim da bi to bilo jedino prirodno, da bi to bilo jedino normalno. Ovdje je od strane mog kolege Budimira Aleksića saopšteno da osam ministara u Vladi pripada ovoj takozvanoj diskriminiranoj grupi. Ja znam i vjerujem njemu, pošto je on ozbiljan naučnik, da to nije obična priča, nego da su to egzaktni podaci i znam da postoji želja da se ovo tako-kako progura.

Poštovani građani, ovaj predlog zakona je najjači udarac tradicionalnoj Crnoj Gori, ovo je dno našeg moralnog posrnuća kao ukupne zajednice ako ovaj zakon danas prođe u ovoj Skupštini, ili ako on dobije većinsku podršku. Mislim da će to značiti mnogo jednom malom broju ljudi, koji će se izdvojiti, koji će imati više prava u odnosu na druge građane Crne Gore, a da će se zaboraviti sve one diskriminirane populacije. Ja sam srpski političar i znam kako je teško diskriminisan srpski narod. Nebojša je govorio o majkama, očevima. Govorili smo o svim onim ugroženim kategorijama koje imaju pravo da se prvo njihovo pitanje i njihov problem riješi u ovoj Skupštini, a onda sa se razgovara o ovim stvarima koje postoje za jednu polupaciju za koju je prvenstveno zainteresovan inostrani faktor.

Pošto se u ovom suđenju gdje se sudi Milanu Kneževiću, Mihailu Čađenoviću, drugim licima i meni vezano za lažni državni udar u Crnoj Gori pominje stalno faktor inostranosti, da je neko iz inostranstva umiješan u taj slučaj. E, ako ima miješanja inostranstva, to je ovaj zakon koji se ovdje predlaže, a gledam ovu nevoljnu facu našeg ministra iz Vlade Crne Gore koliko je tek on zainteresovan za ovaj zakon i s koliko ga zdušnosti podržava, kao i većina ljudi iz parlamentarne većine. Nije ovo prvi put. Vlada je priznavala nezavisno Kosovo, a da je premijer govorio da je 80% građana protiv toga. Mnogo je političkih poteza povukla Vlada Crne Gore, a da nije imala većinu iza sebe. Zar nije prirodno, zar nije normalno da se u ovoj zemlji vodi politika koja ima podršku većine građana? Stavimo ovo na referendum, ne ovo nego mnoga druga pitanja. Vodimo politiku u skladu sa većinskom voljom interesa građana. Nemojmo da stojimo tamo u redovima u Briselu ili nekoj drugoj adresi, Vašington, London, Moskva, Berlin, nije važno, i da čekamo šta će

neko nama da kaže, a da mi ne vodimo računa šta misle naši rođaci, šta misle oni koji su nas birali u ovu skupštini ili oni koji su birali Vladu Crne Gore. Boravio sam mnogo puta u Briselu. Mnogo puta sam bio i sa Nebojšom Medojevićem. Gledao sam to. Susretao sam se sa tim ljudima. Vidio sam da im je najvažnije da se raščisti pitanje vezano za one koji upražnjavaju slične aktivnosti kao oni sa kojima smo se sretali. To što je to tako i što neko želi da kroz ovo slomi kičmu tradicionalne Crne Gore, mislim da mi na to ne treba jednostavno da pristanemo, a posebno da ne dajemo ona jednostavna objašnjenja, vrlo ružna, vrlo prosta, kako mi usvajamo vrijednosti.

Ovdje se, poštovani građani, ne usvajaju nikakve vrijednosti. Ovdje se lomi porodica u Crnoj Gori. Svaki drugi brak je razveden u Crnoj Gori. Ta djeca koja se rađaju danas su djeca razvedenih roditelja, koja se oblikuju tako da imamo stotine problema. Umjesto Vlada Crne Gore i ova zajednica da povede računa kako da ojačamo porodicu, kako da povećamo natalitet, kako da otvorimo nova radna mjesta, kako da časno živimo u Crnoj Gori, mi smo krenuli sa onog tanjeg kraja - zabrinuti za jednu populaciju koju, evo, nikome ne želimo da ulazimo u spavaće sobe, niti da zavirujemo u njihove privatne živote, ovo nije komunističko društvo, neka svako radi onako kako misli, neka svako vodi računa o svojoj pozadini onako kako misli da treba da vodi, ali mi nemamo pravo da jednim zakonom kojim lomimo porodicu i tradicionalno društvo u Crnoj Gori kažemo da smo napravili iskorak i da smo usvojili neke vrijednosti. Nijesmo mi usvojili nikakve vrijednosti, mi smo samo nas bacili u još jedno blato srama, blato zastiđa. To je naše mišljenje.

Govorim, gospodine Nimanbegu, u ime hrišćanske pravoslavne srpske populacije. Ako neko drugi protestuje, želi da govori u ime ovih pozadinaca, neka uzme riječ, uključi taster. Da ne dobacuje Vama i da ne traži da me Vi prekidate. Slobodno ustanite i recite što imate, a ja ću Vam odgovoriti. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:39:34)

/Upadice/ Kolega škrelja, polako. Kolege, hvala. Ovim smo zaključili redosljed prijavljenih poslanika.

Pitam Vladu da li želi završnu riječ.

Želimo zaključiti riječ. Kolega Mandiću, kolega Medojeviću, molim vas da zaključimo.

Da li predstavnik Vlade želi završnu riječ?

Završnu riječ ima ministar Mehmed Zenka. Izvolite, kolega Zenka.

MEHMED ZENKA (04.04.19 11:41:22)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici i poslanice, poštovana javnosti Crne Gore,

Pred vama je ovaj zakon na usvajanje, shodno evroatlantskim idejama i programima Vlade Crne Gore i velikog dijela društva Crne Gore, koje želi i teži evropskim integracijama. Da vas podsjetim, gospodo. Imali ste prije godinu dana usvajanje izmjena i dopuna Zakona protiv diskriminacije, koji je većinom ne samo pozicije, nego i opozicije izglasan i dobio je povjerenje, samo što ste zaboravili da pročitate član 19. Pročitaću vam jednu skraćenu verziju - Svako pravljenje razlike i nejednakog postupanja ili dovođenja u nejednak položaj lica ili grupa po osnovu rodnog identiteta, seksualne orijentacije, interseksualnih karakteristika smatra se diskriminacijom. To vam je član 19.

Svi smo mi tradicionalni, imamo te tradicionalne i konzervativne vrijednosti, ali nemojmo da vam ovaj zakon koji smo donijeli u ovaj dom na usvajanje služi za pravljenje drugih političkih priča. Nemojte ovaj zakon da skrećete na jednu stranu đe ne vodi. Mi se dičimo otvaranjem velikog broja poglavlja i zatvaranjem. Lideri smo, s pravom, u regionu. Prvo poglavlje vam je poglavlje 23. Neću da igram politike danas ovdje s vama, nego ako hoćemo iskrenu priču, onda krenimo iskrenim smjerom, pravim smjerom. Hoćemo ka Evropi, ovo vam je Evropa. S ovim zakonima.

Gospodo, uz puno poštovanje, nećemo da se integrišemo ni u rusku, kinesku, arapsku asocijaciju, nego hoćemo u Evropsku uniju. Poglavlje 23, jedan od bitnih, prvo se otvorilo, zadnje se zatvara. Nema zatvaranja poglavlja 23 bez usvajanja ovog zakona, ako hoćemo iskrenu priču

prema Evropi, gospodo. Ako hoćemo s ovim floskulama, poznajem Brisel prije pomenute gospode. Prozivate nas ovdje da nas ima osam ministara koji, tobože, mi smo pripadnici nacionalnih manjina, članovi Vlade Crne Gore. Koje smo seksualne orijentacije nikoga nisam pitao. Znam koje sam ja. /Upadica/ Ja volim žene. Ali, gospodo, nisam došao ovdje da pričam moje lične stavove, ovdje sam ministar. Gospodo, ja sam ođe ministar koji pokriva resor ljudskih i manjinskih prava, u čijoj je nadležnosti poglavlje 23. Naše Ministarstvo pokriva veliki dio obaveza koje proizilaze iz ovog poglavlja. Ako sam u programu, ako sam prihvatio da budem i da vodim politiku evropskih integracija, ovo je to. Jedno od stotine, stotine uslova. Ne možemo mi, Evropski parlament nam neće izglasati pristupanje Evropskoj uniji bez usvajanja ovih i sličnih zakona i drugih koji će biti. Imaćemo mi i težih zakona na usvajanje, koji će zadirati u ekonomiju, koji će zadirati u nekakva druga prava koja sada imamo a koji će prići njima.

Što ćemo, gospodo? Ja se obraćam jednostavno svim poslanicima koji imaju iskrenu evropsku integracionu politiku u svojim političkim programima. Ni meni se možda ne sviđaju neka opredjeljenja, imamo i mi naše vrijednosti, ali sve se radi. Slušajte, gospodo, ja sam imao toliko poštovanja da vas slušam sve. Ako imate toliko obzira da me poslušate, jer sam ipak ozbiljno pristupio ovome. Moji saradnici godinama rade na ovom zakonu. Dobili smo, radili smo sa evropskim ekspertima, sa svima. Znači, sve smo procedure ispoštovali dok nismo dobili ta pozitivna mišljenja. Nismo došli ovdje sa nepripremljenim zakonom, ili sa bilo kakvim zakonom, nego smo došli sa jednim zakonom. Vi se pozivate na neke evropske zemlje koje nisu baš prihvatile ove zakone. /Prekid/ može biti i prije nego što su ovi standardi ušli u Evropsku uniju i o tome rezmišljaju. Nije pitanje da li su, ko je sada i u Evropi nemamo unikatne ili standardne neke metode neke zakone. Ovi zakoni što se tiče baš zajednica, ili kako će ih nazvati svaka evropska zajednica ima poseban naziv u vezi ovoga. Suština je ista. Je li to suživot ili brak - to je jednostavno isto, zajednički život istopolnih osoba. Da li ćemo se mi s time složiti privatno ili nećemo, to je naša privatna stvar. Hoćemo li da budemo iskreni u evropskoj priči, ovo je druga stvar. Hoćemo li ka Evropi, ovo je to. Jedan od /prekid/ sve se radi na tome kakva nam je iskrena priča prema evrointegracijama, a budite sigurni - nema zatvaranja ovog poglavlja bez usvajanja ovog zakona.

Hoćemo li ga mi danas ovdje usvajati ili neka druga skupštinska većina, druga stvar. Hoće li druga skupštinska većina da vodi Crnu Goru neđe drugo, neće morati da usvaja ovakve zakone - usvajace druge zakone. Ali bude li htjela ta druga većina da ide ka Evropi, e bogami moraće jer nema integracija bez ovoga zakona.

Još jedna stvar ako dozvoljavate, gospodine predsjedavajući.

Nemojte zaboraviti jednu stvar. Ti ljudi su bili i jesu tu pored nas, uz nas. Hoćemo li /prekid/ zakonom i nemojte miješati babe i žabe u ovom zakonu. Decidno niđe, apsolutno niđe ovaj zakon ne predviđa usvajanje dece, čak je definisano tamo dijete ako u slučaju umre neki roditelj ko ima pravo prvenstva usvajanje toga djeteta. Ne, ne njima dijete, nego jednostavno ako su prethodno prije stupanja u tu zajednicu imali dijete. Zato decidno pričam. Imate decidno objašnjavanje na koji način može usvojiti dijete, na koji način dijete može tu da bude ili da bude u toj zajednici. Znači, imaju pravo prvenstva i familija, i rođaci i bližnji prije nego što bi se dijete dalo na ovakav sličan način /prekid/. Znači, to je krajnje rješenje po ovom zakonu, ali otom-potom. Mi smo ovaj zakon veoma ozbiljno, u saradnji sa evropskim ekspertima, odradili, pripremali godinama. Donijeli smo ga sa svim pozitivnim mišljenjima, da je u skladu sa svim EU standardima. Na ovoj većini je hoće li ga prihvatiti ili neće, na ovoj većini je da odluči hoće li ka EU integracijama ili neće. Zatvaranje Poglavlja 23 nema šanse da će biti bez usvajanja ovoga zakona.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:51:10)

Hvala, ministre Zenka.

Ovim mogu konstatovati da smo završili diskusiju i raspravu o predmetnom zakonu i da ćemo se o zakonu izjasniti naknadno.

Prije nego što pređemo na Zakon o mladima, za proceduru se javila poslanica Jočić.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 11:51:42)

Gospodine potpredsjedniče, ovakav način rada ponovo pokazuje svoje manjkavosti. Umjesto dok smo raspravljali o ovome, mogli smo da imamo jako kvalitetnu diskusiju i da dođemo do nekih zaključaka. Ova praksa da na kraju izlaganja svih poslanika se javi predlagač zakona, odnosno ministar, uskraćuje raspravu na jednom višem nivou, odnosno razgovor sa gospodinom Zenkom. On je maloprije rekao da možemo ovo partnerstvo da nazovemo i brakom. Ako je to tačno, krši se član 71 Ustava, gdje se decidno govori o zajednici muškarca i žene. Sljedeća stvar ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:52:27)

Hvala. Razumio sam Vašu proceduralnu reakciju. Imate minut, iskoristili ste ga. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 11:52:40)

Nemojte tako da budete selektivni.

Sljedeća stvar - ako ne možemo da usvojimo Poglavlje 23, znači Crna Gora ne pregovara nego prihvata ucjene. Ako to želi Crna Gora, svaka vam čast. Ja to ne želim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:52:51)

U redu. Hvala, poslanice Jočić.

Što se tiče procedure, niste u pravu jer ovakav je naš Poslovnik, a imamo još rasprave. Imali smo raspravu na odborima oko ovog zakona i eventualno ako budemo raspravljali amandmane i tada ćemo imati dalju raspravu. Tako da nismo uskraćeni za raspravu i cijenim da je današnja rasprava, uz izuzetak malopredašnji incident, bila dosta kvalitetna.

Ministre, Vi ste se javili za proceduru takođe. Izvolite.

MEHMED ZENKA (04.04.19 11:53:27)

/Prekid/ decidan i jasan. Vaša je riječ brak. Ja u ovom zakonu ne vidim i ne čitam brak. Načitani ste dovoljno, a možda i više. Nema nikakve riječi o braku. Imate i u civilnom životu između različitih polova zajednički život i brak i tu je razlika. Suživot i brak ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 11:53:39)

Hvala, ministre. Zaključio sam raspravu o ovom zakonu.

Zahvaljujem.

/Prekid/

Možete vani nastaviti ovu diskusiju ili na odborima podnijeti amandmane. Hvala vam, poštovane kolegice i kolege. Prelazimo na sljedeći zakon koji ćemo raspravljati danas. To je Predlog zakona o mladima.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Nikola Janović, ministar sporta i mladih, koga pozdravljam i Nenad Koprivica, generalni direktor Direktorata za mlade. Takođe ga pozdravljam.

Izvjestioци odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Aleksandra Vuković, Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

NIKOLA JANOVIĆ (04.04.19 11:55:01)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Poštovane dame i gospodo poslanici,

Zadovoljstvo mi je da vam se obratim i predstavim nova zakonska rješenja u oblasti mladih i poboljšanja njihovog položaja, koja će, uvjeren sam, doprinijeti unapređenju planiranja i sprovođenja omladinske politike kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou u Crnoj Gori.

Na samom početku bih istako da sam posebno ponosan na činjenicu da je utvrđeni tekst Predloga zakona o mladima rezultat zajedničkih napora i djelovanja svih subjekata relevantnih za oblast omladinske politike, koji su svojim komentarima i sugestijama doprinijeli kreiranju zakonskih rješenja koja imaju za cilj poboljšanje položaja mladih u Crnoj Gori.

Izveštaj sa javne rasprave o Nacrtu zakona o mladima sadrži preko 200 komentara i sugestija koje je Ministarstvo sporta /prekid/ 30 nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija, lokalnih samouprava, stručnjaka u oblasti omladinske politike, ali i zainteresovanih mladih pojedinaca koji su značajnoj mjeri inkorporirana u tekst Predloga zakona o mladima. Vjerujem da ovo dovoljno govori o jasnoj opredijeljenosti Ministarstva sporta i mladih da na krajnje transparentan način uvaži sva ona rješenja koja će doprinijeti unapređenju planiranja i sprovođenja omladinske politike. Od momenta donošenja prvog Zakona o mladima, nakon dvije godine njegove implementacije, utvrđene su određene nedorečenosti u pojedinim rješenjima, koje su onemogućavale kvalitetno planiranje i sprovođenje mjera i aktivnosti omladinske politike, a samim tim i punu primjenu važećeg Zakona o mladima. Jedan od ključnih razloga za donošenje novog Zakona o mladima uslovljen je i potrebama njegovog usaglašavanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, i to u pogledu finansiranja nevladinih organizacija koje sprovode omladinsku politiku. Naime, Zakon o mladima propisano je da se nevladine organizacije koje sprovode omladinsku politiku, u skladu sa Strategijom za mlade, finansiraju putem javnog konkursa iz budžeta Ministarstva. Međutim, kako su Zakonom o NVO propisani načini i postupak finansiranja iz Budžeta Crne Gore, na taj način je Zakon o mladima postao neusaglašen sa zakonom koji primarno uređuje način funkcionisanja i finansiranja nevladinih organizacija.

Važećim Zakonom o mladima nijesu propisana rješenja koja određuju način funkcionisanja i finansiranja omladinskih servisa, odnosno omladinskih centara i klubova, već su isti prepoznati samo kao drugi oblici organizovanja mladih. Predlogom zakona o mladima se stvaraju uslovi za jačanje institucionalnog okvira za planiranje i sprovođenje omladinske politike, naročito u pogledu osnaživanja omladinskih servisa kao prostoru u kojem se sprovodi omladinske aktivnosti i omladinski rad. Održivost i obezbjeđivanje kontinuiteta u radu i funkcionisanju omladinskih servisa, u kojima mladi razvijaju svoje vještine, znanja i kompetencije kroz različite programe neformalnog obrazovanja, u samom su fokusu Predloga zakona o mladima. Stvaraju se i unapređuju uslovi za rad. Omladinski servisi se prepoznaju kao oblasti od javnog interesa za mlade sa ciljem osnaživanja servisa kroz finansiranje, izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije, opremanja prostora u kojima mladi stiču znanje i jačaju svoje kompetencije.

Shodno propisanom zakonskom rješenju, Ministarstvo sporta i mladih može finansirati, odnosno sufinansirati izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju ili opremanje omladinskog servisa u vrijednosti od 30 hiljada eura. Uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, sve nabrojane aktivnosti mogu biti finansirane u iznosu preko 30 hiljada eura. Prostor za omladinski servis obezbjeđuje organ uprave nadležan za poslove imovine ili opštine na zahtjev Ministarstva. Izuzetno, i Ministarstvo može obezbijediti prostor putem javnog poziva. Predlogom zakona je propisano da omladinske servise mogu obrazovati i drugi subjekti koji sprovode omladinsku politiku, te da isti kao osnivači obezbjeđuju prostor, kao i sredstva za opremanje i rad omladinskih servisa koje su obrazovali. Ministarstvo, odnosno opština upravljaju servisima za čije funkcionisanje su obezbijedili sredstva i uslove za rad, a upravljanje servisom mogu povjeriti i nevladinoj organizaciji koja sprovodi omladinsku politiku putem javnog poziva. Način upravljanja omladinskim servisom, uslovi i postupak ustupanja omladinskih servisa na korišćenje drugim subjektima biće propisani podzakonskim aktom Ministarstva.

Predlogom zakona o mladima uvode se inovativni mehanizmi za sufinansiranje omladinske politike, i to putem utvrđivanja i sprovođenja prioriternih mjera i aktivnosti, koje imaju za cilj poboljšanje položaja mladih kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou. Naime, jedna od najznačajnijih novina propisana Predlogom zakona o mladima je donošenje programa ostvarivanja javnog interesa u oblasti omladinske politike. Vlada će, na predlog Ministarstva sporta i mladih, najmanje jednom u dvije godine donositi program ostvarivanja javnog interesa, a na osnovu prethodno sprovedene analize potreba mladih. Ovdje treba spomenuti da je novom Vladinom uredbom o načinu i postupku izrade usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata predviđeno da se program kao strateški dokument izrađuje u skladu sa posebnom metodologijom, uz organizovanje javnih rasprava i konsultovanje zainteresovane stručne javnosti, što će, vjerujem, u velikoj mjeri uticati i ohrabriti prvenstveno mlade ljude da se aktivno uključe u proces kreiranja strateškog dokumenta, koji će sadržati prioritne mjere sa ciljem unapređenja /prekid/. Na ovaj način se fokus vladine politike u ovoj oblasti usmjerava ka zadovoljavanju konkretnih potreba i rješavanju problema mladih u svim oblastima od javnog interesa. Svakako treba napomenuti da je na ovaj način kroz donošenje programa od javnog interesa na osnovu sveobuhvatne analize potreba mladih Ministarstvo uvažilo neke od važnih preporuka međunarodnih organizacija, prije svega preporuke Savjeta Evrope za samoprocjenu omladinske politike usmjerene na uključivanje mladih u proces kreiranja omladinske politike i izražavanja njihovih stavova i efikasnosti njene implementacije, kao i na uspostavljanje sistema prikupljanja pouzdanih podataka o potrebama mladih kako bi se pravovremeno i efikasno odgovorilo na ključne i prioritne izazove i probleme mladih ljudi, vodeći računa o njihovoj pripadnosti različitim društvenim grupama koje žive u određenim oblastima ili određenim uslovima.

Važećim zakonom o mladima propisano je osnivanje Savjeta za mlade kao tijela za podsticanje i unapređenje razvoja omladinske politike, kao i unapređenje položaja mladih. Međutim, do formiranja /prekid/ dvije godine implementacije zakona nije došlo zbog neprimjenjivosti postojećeg rješenja. Novim zakonskim rješenjima preciziraju se uslov i način konstituisanja Savjeta za mlade, kao i uslovi za formiranje reprezentativnog saveza nevladinih organizacija, koji sprovode omladinsku politiku uz fleksibilnije omladinsko organizovanje čime će se stvoriti druge povoljnosti, a posebno kada je u pitanju njegovo potencijalno članstvo u Evropskom omladinskom forumu.

Predlogom zakona o mladima je propisano da se pravci razvoja i unapređenja omladinske politike utvrđuju Strategijom za mlade, koju donosi Vlada na predlog Ministarstva za period od najmanje četiri godine. Sprovođenje Strategije i Izveštaj o sprovođenju akcionog plana podnosi Vlada. Novim zakonskim rješenjima proširuje se lista oblasti od javnog interesa za zadovoljavanje potreba mladih i uvode novine u pogledu definisanja omladinskog rada čija se definicija usklađuje sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Naime, prvi put se kroz definiciju omladinskog rada targetira prelazak mladih u odraslo doba, te se na ovaj način prepoznaje /prekid/ kroz omladinski rad pruža puna podrška mladima u procesu njihovog osamostaljivanja u skladu sa njihovim potrebama i mogućnostima. Predlogom zakona o mladima stvaraju se uslovi za unapređenje omladinske politike na lokalnom nivou i propisuje da radi saradnje nadležnih organa opštine sa osnovnim subjektima koji sprovode omladinsku politiku, opštine u okviru svojih organa ili službi određuju sprovođenje javnog interesa u oblasti omladinske politike. Propisanim rješenjima se uvodi obaveza opštini da usvaja lokalni akcioni plan za mlade, u skladu sa strategijom za mlade, i prvi put se uvodi prekršajna odgovornost za odgovorna lica u opštini u slučaju nedonošenja istog. Prekršajna odgovornost se utvrđuje u slučaju da nacrt lokalnog akcionog plana opština ne dostavi Ministarstvu radi davanja mišljenja o usaglašenosti istog sa Strategijom, kao i u slučaju nepodnošenja godišnjeg izvještaja o realizaciji lokalnog akcionog plana za mlade Ministarstva sporta i mladih. Vjerujem da će ova rješenja doprinijeti da opštine intenziviraju rad u oblasti utvrđivanja planiranja i sprovođenja omladinske politike i uvažavanja potreba mladih na lokalnom nivou. /Prekid/ mjere koje propisuje Predlog zakona o mladima realizovaće se iz redovnog budžeta Ministarstva sporta i mladih i neće zahtijevati dodatna sredstva.

Dame i gospodo poslanici, nadam se da ćete prepoznati značaj predloženog zakonskog teksta i važnost rješenja, čijom primjenom će se na jedan krajnje održiv način obezbijediti kontinuitet u oblasti poboljšanja položaja mladih u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:03:28)

Hvala, ministre Janoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Onda idemo po redosljedu prijava. Prvi govornik je kolega Radule Novović, a neka se pripremi Dragutin Papović.

RADULE NOVOVIĆ (04.04.19 12:03:55)

Poštovani građani i građanke, uvaženi gospodine Janoviću, uvaženi gospodine Koprivica, Čuli smo, rekao bih, vrlo kvalitetno i detaljno obrazloženje jednog važnog zakona koji je danas pred nama. Takođe, na matičnom odboru, Odboru za prosvjetu, kulturu i sport smo veoma detaljno razgovarali o ovom zakonu.

Ja ću pokušati nešto iz jednog drugačijeg ugla da kažem o ovom zakonskom rješenju o kojem danas razgovaramo. Mladost se definiše kao razdoblje života između djetinstva i odraslog doba, dok se pojam mladih odnosi na osobe koje se nalaze u tom životnom razoblju. Pored pomenute biološke, mladost je i društvena kategorija. U tradicionalnom društvu posebna društvena grupa mladih nije postojala, jer je uključivanje u sferu rada započinjalo već u djetinstvu, tako da je dijete postojalo odrasla osoba čim bi počelo zarađivati za život. Uporedo sa razvojem društva javila se potreba za kvalifikovanom radnom snagom, što je dovelo do omasovljenja i produženja procesa školovanja i obrazovanja, to jeste odgađanja ulaska mladih u svijet odraslih. Kao najvažnija obilježja mladih mogu se navesti životno doba, razne socijalne konotacije koje društvo pridaje mladima, raskorak između psihofizičke i društvene zrelosti koji ima za posljedicu specifični društveni položaj mladih u odnosu na referentne grupe odraslih i izgrađivanje posebne svijesti koja mlade razlikuje od svijeta odraslih. Mladi u savremenom društvu predstavljaju kategoriju koja ima različite potrebe, ali i probleme u odnosu na druge starosne kategorije. Tranzicija mlade u odraslu osobu ogleđa se u preuzimanju odgovornosti za različite domene života, obrazovno-profesionalni, stambeni, ekonomski, porodični, tj. osamostaljivanje i ostvarivanje autonomije u odnosu na porodicu. U tom procesu često nailazimo na pojavu produžene mladosti na koju utiču nestabilnost tržišta rada, potrebe i zahtjevi za produženim školovanjem, kao i želje mladih da isprobaju različite stilove života prije nego što preuzmu ulogu odraslih. Tako se kao teorijska istraživačka granica mladosti više ne uzima 25, već 30 godina života. Takođe treba naglasiti da su aktivnosti koje su od značaja za poboljšanje položaja mladih, i koje se realizuju sa mladima ili za mlade, u nadležnosti više različitih institucija, te je neophodan međusektorski pristup tokom njihovog planiranja i sprovođenja, što je moguće realizovati kroz strateške dokumente i jedinstven i zajednički pristup svih subjekata čiji rad utiče na populaciju mladih.

Što se tiče utvrđivanja i sprovođenja omladinske politike, pravci razvoja i unapređenja omladinske politike utvrđuju se donošenjem Strategije za mlade, koja treba da obezbijedi sistematsko unapređivanje stanja u oblastima područja interesovanja mladih. U Predlogu zakona o mladima, o kojem danas razgovaramo, prepoznata je potreba da se preciziraju uslovi i način konstituisanja savjeta za mlade, kao i ostvarivanje omladinske politike od strane nevladinih organizacija sa fokusom na njihovo udruživanje u saveze, kao i učešće u radu državnih i lokalnih savjeta. O tome je nešto detaljnije govorio uvaženi ministar.

Neadekvatan položaj u društvu i slaba participacija pri odlučivanju glavni su problemi mladih u Evropi, zbog čega su evropske zemlje pitanje zaštite mladih ljudi u svojim zakonodavnim okvirima riješile na nekoliko načina. Smatram da je predloženi zakon usmjeren ka rješavanju konkretnih potreba mladih ljudi koji su budućnost Crne Gore i da ga treba bezrezervno podržati.

Na kraju, dodao bih i sljedeće. Ovo tim prije ističem jer je partija kojom pripadam, Demokratska partija socijalista, uvijek bila, a tako je i sada okrenuta mladima. Naročito u vremenima kada su neke strukture našeg društva bile okrenute prošlosti, mitovima i mitovanstvu, kada su svim silama željeli da našu zemlju uvuku u krvavi rat, mi smo se okrenuli mladosti i

budućnosti i već tada projektovali Crnu Goru po mjeri budućeg mladog čovjeka, građanina Evrope i svijeta. Sjećam se, na primjer, koliko je tada značilo mladim ljudima ukidanje viza, što im je omogućilo da putuju i da se školuju gdje god požele. To je jedna od velikih tekovina naše politike koje nekako olako zaboravljamo. Da nije bilo takve politike, danas se ne bismo bavili ovim zakonom nego nekim drugim temama. Demokratska partija socijalista i danas ne riječima nego djelima jeste partija okrenuta mladosti, mladim ljudima, njihovim idejama, idealima o novoj Crnoj Gori kao modernoj evropskoj državi. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:09:12)

Hvala, poslaniče Novoviću.

Poslanik Dragutin Papović, a neka se pripremi Jovan Vučurović ili Budimir Aleksić.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (04.04.19 12:09:25)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, poštovani građani, naročito mladi Crne Gore, naročito studenti Crne Gore,

Poklopilo se da raspravljamo o ovom zakonu na datum koji studenti Crne Gore slave kao svoj dan - 4. april. Mislim da je bitno pomenuti zašto slave 4. april. Jer, 4. aprila 1936. godine u Beogradu je ubijen crnogorski student prava, član Komunističke partije Žarko Marinović, u sukobu sa nacionalističkom, tačnije profašističkom studentskom organizacijom sa suprotne strane. Stradao je u borbi za antifašizam, u borbi za bolje društvo i, u krajnjoj liniji, stradao je za slobodnu Crnu Goru.

Mi danas ovdje moramo, raspravljajući o ovom zakonu, naglasiti da mladi imaju obavezu da se na današnji dan podsjetite da je antifašizam najveća vrijednost i da ovaj zakon o mladima, takođe, u okviru omladinske politike, prije svega, afirmiše one vrijednosti koje proizilaze iz antifašizma. Takođe, ovaj zakon je sledstveno nastavak politike DPS-a, koja mladima omogućava, prije svega, da budu dio civilizovanog najrazvijenijeg svijeta, odnosno da budu dio Zapadne Evrope.

Prethodnim zakonima iz visokog obrazovanja omogućili smo mladima da imaju besplatno studiranje, da oni najkvalitetniji mogu besplatno da studiraju master i doktorske studije. Ovim zakonom omogućavamo im institucije i sredstva da se na adekvatan način pripremaju za prelazak u zrelo doba, odnosno da sami odlučuju o svojoj sudbini i u skladu sa tim upućujemo ih na ono što su temeljne crnogorske i evropske vrijednosti.

Mladi moraju biti svjesni da je isključivo politika DPS-a i ove koalicije koja upravlja Crnom Gorom danas njihov jedini izbor ako žele da imaju bolju mladost, ako žele da imaju bolju budućnost i ako žele da imaju bolji život. Ne smiju nikako podleći onome što se, s druge strane, nudi, a to je sporazum o tzv. budućnosti koji udružena opozicija ovih dana propagira. Jer, taj sporazum o budućnosti se, možemo reći, lažno predstavlja. To nije sporazum o budućnosti. Taktički to je sporazum o tome kako da opozicija bez izbora dođe ili preuzme vlast. Strateški to je sporazum za Crnu Goru bez budućnosti.

Mladi, dobro upamtite, ne može biti crnogorske budućnosti na principima ideologije Marka Dakovića, Puniše Račića i Pavla Đurišića. Tu ideologiju promovišu one snage koje su dominantne u ovom sporazumu o tzv. budućnosti. Dakle, danas je izbor pred mladima jasan, čist za sve one koji hoće da ga jasno vide. Ovo je trenutak kada jednostavno treba da izaberete pravu politiku. Dosad ste to uvijek pametno radili. Mislim da to sada treba i da nastavite. Ne dozvolite da vas zavedu slatkorječive socijalne poruke, socijalna propaganda, socijalna demagogija. To je ono što vam se nudi kao alternativa ovom našem ozbiljnom proevropskom putu koji crnogorskoj mladosti nudi ono što nikada nije imala u svojoj istoriji. Mi crnogorsku mladost, crnogorske mlade integrišemo u Zapadnu Evropu. Stvaramo im uslove da mogu biti konkurentni svojim vršnjacima iz Zapadne Evrope, odnosno iz najrazvijenijeg dijela svijeta.

S druge strane, nudi vam se reintegracija Crne Gore, reintegracija u prošlost, reintegracija

u naopake zločinačke politike. Mislim da morate biti svjesni političkog momenta u kojem se nalazi današnja Crna Gora. Ovaj zakon vam omogućava da se kroz civilizovane, kroz demokratske servise koje vam nudi, kroz budžet Crne Gore koji vam omogućava finansiranje ovih servisa i finansiranje omladinskih projekata, povežete sa svijetom, da svakog dana budete bliži tom razvijenom svijetu koji ima visoka, moralna i vrednosna načela. Mislim da je to najvažnija poruka koju morate shvatiti. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:14:16)

Zahvaljujem, poslaniče Papoviću.
Za komentar se javila koleginica Jočić.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 12:14:28)

Nisam, nažalost, čula od početka diskusiju gospodina Papovića, ali ovo što sam čula sasvim je dovoljno da reagujem. Ne mogu da vjerujem da čovjek ovako nešto priča, a da smo svi svjedoci politike DPS-a. Da li je ovaj gospodin čuo za onu kovertu od 97.500 eura? Je li to budućnost koju nudite mladima Crne Gore? Kažete da ste za politiku koja vodi Crnu Goru u Evropsku uniju. Znate li vi da to pričate 30 godina? Znate li da, kada ste počeli to da pričate, ljudi koji su imali 30 godina danas imaju 60 godina? Treba li još 30 godina ovi mladi da čekaju za takvu politiku o kojoj Vi govorite? Vi se poštujete Pavlom Đurišićem i ne znam kim, četnicima. Ko priča o tome? To je završeno prije 70 godina. O čemu Vi to pričate? Pokušavate ponovo nekakve podjele da izazivate.

Žulja vas sporazum o budućnosti, je li tako? To je ono što DPS-u ne odgovara. Ne odgovara mu pomirenje. Hoćete mlade da uvučete u to. Kako ih uvlačite vidjeli smo juče, ova tuča, ovo maltretiranje mladih, sakaćenje mladih, nenaoružanih. Je li to budućnost koju DPS nudi mladima Crne Gore? Odakle vam hrabrost da nešto na tu temu pričate? Vi koji ste uništili budućnost Crne Gore. U Crnoj Gori mladi koji nisu u DPS-u i u vladajućoj koaliciji nemaju nikakvu šansu, gospodine. Moja kćerka koja je doktor nauka nema šanse u svojoj struci da nađe posao zato što je moja kćerka. Ovo prvi put za dvije i po godine pominjem. A nije moja kćerka jedina, nego ih je na desetine hiljada u Crnoj Gori koji nemaju šansu. Da li Vi govorite o budućnosti mladih DPS-a? Ostavite to za svoj kongres, a ne za nas ovdje u Skupštini i za građane Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:16:31)

Poslaniče Papoviću, imate pravo.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (04.04.19 12:16:34)

Poštovane kolege, uvaženi mladi Crne Gore, sa politikom i sa vlašću DPS-ove koalicije izvjesno je da ćete ući u Evropsku uniju - prije ili kasnije. Ukoliko ova strana preuzme vlast, izvjesno je da nikad nećete ući u Evropsku uniju. To je ono što je istina. Ja ne vraćam priču u Parlament vezano za ono što je bilo u prošlosti Crne Gore, niti pokušavam da bilo šta inputiram, već pratim ono što se dešava. Nova srpska demokratija ustanovila povelju, nagradu, orden Marko Daković. To je čovjek koji je strijeljao crnogorsku nezavisnost. Ako afirmišete čovjeka koji je to uradio u današnje vrijeme, to je jasna poruka svima nama, uključujući mlade šta će oni raditi sa Crnom Gorom, odnosno sa njenom državnošću ukoliko dođu na vlast. To je jasno. Dakle, tu nema dileme, nema nikakvih neizvjesnosti. To je ono što nas čeka i to je jedna od boljih strana kod ove strane, boljih osobina kod ove strane. Sa njima tačno znate šta vas čeka, kao što znate mladi šta vas čeka i sa nama. Mi ne sporimo greške, ne sporimo da može u nekim oblastima bolje, ali je

sigurno da sa nama idete u dobrom pravcu.

Ovdje opozicija često voli da govori o zarobljenoj državi. Ja mislim da je opozicija zarobila bar trećinu Crne Gore sa ovakvom naopakom politikom. Sa liderima koji se 30 godina ne mijenjaju, koji nijedan poraz nijesu platili političkom odgovornošću. Građane koji glasaju, mlade, pa uključujući i njihove članove porodica drže kao zatočnike njihovih pogrešnih ideologija i politika. Tu je zarobljena energija. To je ona energija koja nama treba, jer mi stalno ponavljamo, govorimo - nije dovoljno da nas podržavaju oni koji nas sada podržavaju. Mi želimo nove glasače, želimo iz druge strane. Dakle, sve su to naši građani i sve ovo što su benefiti naše politike nijesu samo za naše glasače. Ove benefite osjeća i ima čitava Crna Gora. Tako da mislim da je bitno govoriti korektno, mislim da je bitno govoriti istinito i građanima reći s kakvim politikama se ovdje suočavaju. Sa DPS-om je sigurno da idu u razvijeni i civilizovani svijet. Ova vlast je prihvatljiva danas za sve demokratske adrese u svijetu. Ova vlast je prihvatljiva i za NATO, i za Evropsku uniju, i za region, i ono što je rekao prije neki dan generalni sekretar OEBS-a - Crna Gora je stabilna država. Ne samo to, nego je Crna Gora garant stabilnosti u regionu. Čuli su oni u OEBSu - za sve ove nepravilnosti o kojima vi govorite i spočitavate DPS-u. Da li su promijenili Izvještaj o izborima iz 2016. godine? Da li su povukli svoje mišljenje uprkos tim vašim velikim dokazima? Ne. Oni i dalje tvrde da se u Crnoj Gori demokratija skladno razvija i to je ono što je suština.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:19:57)

Hvala, poslaniče Papoviću.

Poslanik Budimir Aleksić, a neka se pripremi koleginica Branka Tanasijević.

BUDIMIR ALEKSIĆ (04.04.19 12:20:06)

Pa evo, poštovani građani, ja sam više puta ovdje postavljao pitanje smisla donošenja zakona u jednoj besudnoj zemlji. Dakle, u zemlji u kojoj je pravosudni sistem toliko urušen. Država Crna Gora i pravni poredak su antipodi. Ovdje mogu biti donešeni najbolji zakoni - oni se ne poštuju. U privatnoj državi za koju je dobro kolega Krivokapić kazao da to više liči na imanje i na posjed, nego na jednu ozbiljnu državu. Možemo imati najsavršenije zakone. Možemo otvarati i zatvarati poglavlja, možemo donositi deklaracije i rezolucije. U jednom urušenom sistemu, u jednom privatnom imanju gdje jedna partija i procesuiru, i tuži, i sudi, i presuđuje i šalje u zatvor, to nikakvoga smisla nema. Ali, smisao naše priče je ovdje upravo da ukažemo građanima na to, a ne da popravljamo zakone i da govorimo o meritumu problema, o zakonima koji se ne primenjuju. Onda koliko karikaturalno djeluje priča kad se ovdje kaže da će ovaj zakon riješiti potrebe mladih ljudi. Pazite, u jednoj partijskoj državi u kojoj se tačno zna šta mladi očekuju i šta ime se nudi. Kriminal, narkomanija na jednoj strani i na drugoj članstvo u DPS-u da bi dobili bilo kakav posao.

Najbolji primjer je za to jedan poslanik DPS-a koji je bio Šešeljev radikal. On i njegov otac samo što nijesu bili pašenoga, njegovog oca, jer je bio SNP-ovac. Otac ovoga poslanika ga je ubjeđivao, kakav SNP, to je federalistička stranka. Jesi li ti normalan? Jedino unitarna država ima smisla. Dakle, ideološki profili, toliko ideološki profilisani bili da su htjeli da biju najbližeg srodnika zato što je SNP i što nije za unitarnu državu, nego je za ravnopravan status Crne Gore zajedno sa Srbijom. Onda mu nešto nije bilo dobro krenulo na Filozofskom fakultetu. On fino odluči da promijeni radikalno bitna, najbitnija svoja uvjerenja - nacionalna, identitetska, vjerska, ideološka. Učlani se u DPS i doktorira i dogura do poslanika. To je recept. To je jedan poslanik DPS-a koji nam ođe drži lekciju o Crnoj Gori, a htjeli on i otac da biju rođaka zato što je SNP i što nije za unitarnu državu. Pisao u Matici, ja sam ovdje citirao kako je kritikovao ovdje Miška Vukovića zato što je Miško Vuković slavio Jugoslaviju i napisao jedan apologetski tekst u istorijskim zapisima povodom pet godina Jugoslavije 1997. godine. Ako ćete da dobijete posao, ne smijete biti Srbi, ne možete biti protiv vlasti, nego se učlanite u DPS. To je jedina šansa da dobijete bilo kakav pa i najmizerniji posao. Nudi se partijska poslušnost, nudi se sluganstvo, a ne autonomno i suvereno mišljenje i formiranje u intelektualca. Ovdje je zabranjeno biti intelektualac, koji ima svoje mišljenje, čovjek mladi koji se formira da ima jedan sistem vrijednosti. Kakav ova vlast promovise

sistem vrijednosti vidjeli smo u prethodnoj tački dnevnog reda. Dakle, potpuno urušavanje svih vrijednosti. Medojević je govorio o mladim ljudima koji su zbog kriminala u zatvoru. Dakle, to su sitni kriminalci, povratnici. Nudi im se ulica, nudi im se da budu narkodileri, da nešto sitno zarade, onda ih država ocjenjuje prilikom izbora. To su oni čuveni spiskovi, diskriminacija na svakom koraku, podjele po svim osnovama. Evo, u Nikšiću juče milicija bije navijače Budućnosti, pokušavajući da zavadi Nikšićane i Podgoričane. Oni samo produkuju podjele od 1990. godine od kada su na vlasti kad je Đukanović uočio 40.000 ustaša na crnogorskoj granici i zaprijetio da će da se surovo sa njima obračuna i da neće da igra šah. Od tada on ode proizvodi i traži neprijatelje. Evo sad i po toj regionalnoj osnovi zavađa ljude i to baš mlade. Dakle, nijesu Nikšićani se tukli sa podgoričkim navijačima Budućnosti u Nikšiću, nego milicija tuče pokušavajući na taj način da proizvodi konflikte. Nema proizvodnje u fabrikama. Sve su zatvorili, sve su uništili i onda proizvode podjele i na tim podjelama opstaju. Konfliktni potencijal otvaraju na svakom koraku, diskriminacija je legitimna. Koliko u vašem Ministarstvu ima pripadnika srpskoga naroda? Nema ni jednoga. Sve ste tamo nakrcali po partijskoj osnovi. Eto to je stvarnost Crne Gore koju je kreirao ovaj režim i to je perspektiva mladih.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:25:15)

Zahvaljujem, kolega Aleksiću.

Ja sam vidio dvije prijave. Sad ih više ne vidim, tako da nastavljamo dalje.

Sljedeći bi trebao biti kolega Ervin Ibrahimović koji nije trenutno u sali.

Gospođa Tanasijević pa Draginja Vuksanović.

BRANKA TANASIJEVIĆ (04.04.19 12:25:51)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre Janoviću sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Mladi su sa svojim idejama, energijom, svojom kreativnošću i željom za dokazivanjem najveći resurs i potencijal svake države. Kao neko ko je 20 godina radio u prosvjeti, u obrazovanju, znam koje kapacitete ima omladina u Crnoj Gori i šta sve ona može da pruži. Zbog svih onih kvaliteta koje imaju mladi ljudi, ovaj dio populacije jedan je od najpouzdanijih pokazatelja svih promjena u društvu. Zato je u svakoj situaciji neophodno podsticati mlade ljude, podržavati njihov aktivizam i doprinos stvaranju boljeg društva. Zbog integrisanja mladih u društvo to ih označava kao jednu od najdinamičnijih društvenih grupa. Ovaj proces je uvijek bio obilježen specifičnim problemima na koje mladi i društvo u različitim socioekonomskim razdobljima i situacijama različito reaguju.

Kada se mladima imanentna transformacija od djetinjstva do zrelosti smjesti u kontekst značajnih društvenih promjena, kao što su globalizacija, tranzicija, transformacija i reformski procesi u okviru društvenog modela, istraživanja koja se odnose na unapređivanja položaja mladih nijesu samo naučno opravdana, nego i društveno potrebna. Ovakav pristup populaciji mladih dobra je polazna osnova i za kvalitetno normiranje njihovog statusa u društvu.

Zakon o mladima iz jula 2016. godine prvi put je pravno regulisao pitanje od interesa za njihovo djelovanje. Ovaj zakon predstavlja važan korak u stvaranju institucionalnog okvira za sprovođenje i unapređenje kvaliteta života i položaja mladih kroz rješavanje problema sa kojima se suočava ovaj dio populacije. Takođe, zakon je stvorio pretpostavke za poboljšanje uslova za aktivnije uključivanje mladih u društvene procese, uz uvažavanje specifičnosti u svakoj pojedinačnoj lokalnoj sredini uz sistemski pristup. Ovim zakonskim rješenjima je omogućeno da se omladinska politika kreira i sprovodi na osnovu stvarnih potreba mladih, empirijskog i praktičnog znanja položaja ovog djelovanja populacije, istraživanja i redovnog praćenja i procjene pozicije mladih uz njihovo aktivno uključivanje u ovaj proces.

Da bi se dodatno unaprijedilo planiranje i sprovođenje omladinske politike posebno na lokalnom nivou i da bi se važeći zakon usaglasio sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, predložen je novi Zakon o mladima. Predlogom zakona propisane su

novine u pogledu utvrđivanja finansiranja i sprovođenja prioriternih mjera i aktivnosti koje imaju za cilj razvoj omladinske politike. Planirano je da se na poseban način uredi omladinsko udruživanje kroz licenciranje Saveza nevladinih organizacija, koje sprovode omladinsku politiku na način i pod uslovima definisanim ovim zakonom.

Predlogom zakona u članu 2 se kaže da se mladima smatraju lica od navršениh 15 do navršениh 30 godina. Takvu izmjenu kojom se granica mladosti pomjera sa 25 na 30 godina smatram potpuno opravdanom, jer pored tranzicije društva u kome mlada osoba odrasta ona prolazi i sopstvenu tranziciju suočavajući se sa mnoštom izazova, a koja ima za cilj osamostaljivanje, odnosno ostvarivanje autonomije u odnosu na porodicu porijekla. Taj proces zahtijeva vrijeme jer podrazumijeva završetak školovanja, samostalnost, odnosno odvajanje od roditelja, zapošljavanje, zasnivanje porodice i tako dalje. U dijelu odredbi koje se odnose na načela omladinske politike definisani su osnovni principi na kojima se ova politika zasniva: jednakost, volonterizam, solidarnost, aktivno učešće i informisanost mladih. Posebno želim da istaknem značaj volonterizma, jer utiče na zbližavanje mladih, na stvaranje dobrih navika i na stvaranje radne kulture, razvijanje naklonosti prema društvenoj sredini i poštovanje društvenih vrijednosti.

Jedna od najznačajnijih novina propisanih predlogom zakona je da Vlada na predlog ministarstva donosi program ostvarivanja javnog interesa u oblasti omladinske politike najmanje jednom u dvije godine, a na osnovu analize potreba mladih koju izrađuje ministarstvo. Ovo rješenje je bitno, jer podstiče mlade da prepoznaju sopstvene potrebe, da ih analiziraju, da upravljaju njima, a mladima na taj način se daje šansa da se bave sopstvenim prioritetima i aktivno uključe u njihovu realizaciju, na taj način unapređujući svoju poziciju u društvu. Predlogom zakona o mladima obezbjeđuje se temeljni institucionalni okvir za sprovođenje i unapređenje politika i normativni uslovi za kontinuiranu i održivu institucionalnu brigu o mladima. Njegovo usvajanje je od izuzetnog značaja, jer stvoriti uslove za poboljšanje pozicije mladih osnovni je zadatak svakog demokratskog društva.

Za kraj, željela bih da kažem da sam prepoznala u ovom mandatu ministra Janovića kao nekoga ko je jako posvećen potrebama mladih ljudi i da je ovaj zakon nastao iz tog razloga. To se vidjelo i kada smo razmatrali i analizirali Zakon o sportu, jer je suština tog zakona upravo bilo podsticanje mladih na zdrave stilove života. Zato kao neko ko je proveo život, ja nijesam mlada, ali sam čitav život radila sa mladim ljudima, smatram da ste i ovim zakonom i svim onim normativnim rješenjima koja se ponudili Crnoj Gori na pravom putu. Ja ću zaista ne samo iz tog razloga, nego zato što zaista smatram da ovaj zakon zavređuje pažnju glasati za njega.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:31:52)

Zahvaljujem, kolegice Tanasijević.

Koleginica Draginja Vuksanović - Stanković me je obavijestila da dio svog vremena ustupa poslaniku Konjeviću i redosljed.

Izvolite, kolega Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (04.04.19 12:32:09)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Zahvaljujem kolegici Vuksanović.

Naravno, mislim da su i ministar Janović i njegovi saradnici u ove dvije godine uložili zaista dosta napora u više oblasti u koje je nadležno ministarstvo mnoge stvari pomjerilo sa mrtve tačke. Međutim, znate kada govorimo o mladima, teško negdje da u kontekstu te priče ne možemo u bilo kom kontekstu da ne spomenemo stanje koje imamo na našem univerzitetu i sa jedne strane onako dosta začuđeno čujemo tokom današnjeg zasijedanja na sjednici da je upravo opozicija ta koja je zarobila institucije i zarobila ovu državu.

Poštovani građani, u svakom demokratskom društvu univerzitet je bastion slobode. Upravo danas je Viši sud, kao posljednja sudska instanca, pravosnažno utvrdio da je prethodna rektorka

gospođa Radmila Vojvodić nezakonito razriješena sa te funkcije. Dalje sud kaže: "Sud je konstatovao da je Vojvodić kao rektorka Univerziteta u cijelini postupala u skladu sa zakonom i statutom." Pazite dalje: "Sud je, takođe, utvrdio da je Ministarstvo prosvjete donijelo rješenje kojim je licenciralo studijski program suprotno stavu Univerziteta Crne Gore."

I onda uvažene kolege iz Demokratske partije socijalista kažu da je opozicija zarobila institucije, a rektorka je smijenjena voljom Demokratske partije socijalista zato što je imala, ne znam da li je ispravan ili neispravan, svoj stav. Znači, ako imate stav koji nije u saglasju sa stavom Demokratske partije socijalista u tom trenutku, onda ste smijenjeni. Brže-bolje se izabere neko drugi, a odluka suda samo pokazuje da su naše institucije, govorim sada o Univerzitetu, apropo Zakona o mladima, bojim se dobrim dijelom zarobljene.

Kako nazvati instituciju u društvu kada Ministarstvo prosvjete, kako sud kaže, licencira program suprotno stavu Univerziteta Crne Gore? Dakle, Ministarstvo prosvjete je iznad organa Univerziteta Crne Gore i Univerzitetu /prekid/ nije bilo od pomoći, pa presuda suda da je ministarstvo to uradilo suprotno zakonu, suprotno Univerzitetu i onda kolege izi DPS-a kažu - opozicija je zarobila državu. A sud nakon godinu i nešto dana, ili koliko već ima dvije, upravo ukazuje da su ova postupanja potpuno suprotna zakonima ove države. Da li ima odgovornosti ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:35:48)

Kolega Konjeviću, kolegunica Draginja Vuksanović Stanković će ostati bez svog vremena. Hvala, kolega Konjeviću. Sada nastavljamo po ovom redosljedu - Ervin Ibrahimović i Jovan Vučurović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (04.04.19 12:36:12)

Zahvaljujem, potpredsjedniče sa saradnicom.

Uvaženi ministre sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Bošnjačka stranka će podržati svaku inicijativu i reakciju Vlade i resornog ministarstva koja se tiče unapređenja položaja mladih u našem društvu i planiranju omladinskih politika - kako na državnom, tako i na lokalnom nivou. Predloženi Zakon o mladima prepoznavamo kao jednu od konkretnih inicijativa u tom pravcu, što je svakako razlog da poslanici Bošnjačke stranke podrže predloženi zakon. Mladi su najveći potencijal svake države. Mladi daju najveći doprinos u razvoju društva, tj. bez aktivnog učešća mladih nema ni napretka jednog društva. Danas mladi imaju slične izazove u svim zemljama Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana. To su: sigurnost, izvjesnost, bezbjednost, perspektiva, položaj u društvu, jednom riječju - kvalitet života, što sve utiče na sve učestalije razmišljanje mladih za odlazak u zemlje Zapadne Evrope i Sjedinjene Američke Države. Frapantan je podatak, koji sam našao, da iz susjedne nama prijateljske zemlje Albanije čak 70% mladih želi zbog ekonomske situacije da napusti zemlju.

Kvalitet života mladih u velikoj mjeri zavisi od toga koliko im je uspješna tranzicija od školovanja do pronalaženja posla. Kada kažem tranzicija, mislim na socijalnu, psihološku, u kojoj moraju donositi važne odluke i izbore koji će im znatno uticati na dalji tok života. Zato je neophodno stvarati uslove kako bi se mladi što aktivnije uključili u društveno-političke procese, tj. kako uključiti mlade u donošenje institucionalnih odluka i kreiranje socioekonomskih politika i onoga što utiče na njihov položaj u društvu, a samim tim stvoriti kod mladih osjećaj važnosti, sigurnosti, izvjesnosti. Krajnji rezultat bi trebalo biti smanjenje potrebe mladih za odlazak iz svoje zemlje. Potrebna je i primjerena edukacija mladih koja će omogućiti razvoj njihovih demokratskih potencijala i građanskih kompetencija, te sprovođenja aktivnosti usmjerenih na osvećivanje o važnosti formalnih i neformalnih oblika političke participacije svih građana. Naravno, osnovni preduslov je, prije svega, jačanje ekonomije i stvaranje novih dobro plaćenih radnih mjesta. Svakako je važan i svaki iskorak u pravcu unapređivanja položaja mladih.

Vlada Crne Gore kroz razne stimulatívne projekte omogućava mladima da se aktivno

uključite u sopstveni razvoj i postanu samostalni. Izuzetno je važno da se radi na boljoj saradnji Ministarstva prosvjete, lokalnih vlasti, privrednika i civilnog sektora kako bi se mladi na vrijeme usmjerili na one smjerove koji su deficitarni u našoj zemlji. Svjedoci smo da je hiperprodukcija određenih profila dovela do toga da su određena zanimanja previše zastupljena na tržištu rada. To je osnovni razlog zašto mladi ljudi najčešće završavaju na Zavodu za zapošljavanje. Zato je neophodno da se obrazovanje prilagodi tržištu. Na početku izlaganja sam izrazio nadu da će predloženi zakon doprinijeti aktivnijem učešću mladih u društvenim procesima, a samim tim i poboljšati svoj položaj u društvu.

Na kraju, naglašavam da vjerujem i u Strategiju za mlade 2017-2021. godina, gdje je nadležan Direktor za mlade, koja strateški jasno pozicionira mlade kao pitanje od značaja za Crnu Goru i holističkim pristupom predviđa međusektorsku i multiresornu saradnju aktera omladinske politike. Zato i pozivam sve aktere u društveno-političkim procesima u našoj državi da zajedno radimo na dijagnosticiranju i neutralisanju prepreka koje stoje na putu mladih kako bi sačuvali ono najvrednije u našoj državi, a to su mladi. Poslanici Bošnjačke stranke su uvijek podržavali mlade i sve vezano za unapređenje njihovog položaja u društvu, što ćemo glasanjem za predloženi Zakon o mladima svakako uraditi i ovoga puta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (04.04.19 12:40:36)

Hvala, kolega Ibrahimoviću.

Komentar na Vaše izlaganje ima kolega Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (04.04.19 12:40:45)

Gospodine Ibrahimoviću, zaista sam mislio da ćete Vi da iskoristite ovo vrijeme da ukažete na jedan strašan problem koji populacija koju Vi predstavljate i grad iz kojeg Vi dolazite ima. Iz Vašeg grada se iseliše svi, mladi odoše, svi su nezaposleni, a Vi nalazite afirmativne riječi za politiku Vlade kada su u pitanju mladi. To je stvarno nevjerojatno. U Rožajama radi u procentima najmanje ljudi u Crnoj Gori u odnosu na broj stanovnika. O mladima da ne pričamo. Autobusi idu u jednom pravcu u inostranstvo. Više mladih iz Rožaja, iz crnogorskog dijela Sandžaka živi u Luksemburgu nego u Rožajama, Beranama i Bijelom Polju. Onda predstavnik tih ljudi ovdje afirmativno priča o potezima crnogorske Vlade kada su mladi u pitanju.

Nadovezaću se na jednog vašeg kolegu iz pozicije koji je maloprije ovdje diskutovao, koji je ubjeđivao kako Crnu Goru DPS vodi u Evropsku uniju. Kada su mladi u pitanju, DPS je već mlade uveo u Evropsku uniju. Rade po Njemačkoj, po Francuskoj, peru sude, okopavaju tuđe bašte, već to rade. DPS ih je tamo poslao i to svi znamo, a to niko bolje od vas ne zna. Siguran sam da vam više rođaka i prijatelja živi u Luksemburgu, u Francuskoj i Švajcarskoj, nego što ih živi u Rožajama. Vi ovdje afirmišete politiku mladih Vlade Crne Gore. Mislim da su mladi najveća žrtva politike DPS-a. Izvinjavam se penzionerima sa onako niskim penzijama. Znam i da je njima teško, ali oni su makar jedan dio života proveli koliko-toliko u nekim korektnim uslovima. Mladi koji su rodili od kada je DPS, ovakav DPS, znači DPS koji iako je nasljednik Komunističke partije, koji je zamijenio komunističku ideologiju za sicilijansku ideologiju, od kada je taj DPS na vlasti, oni koji su rodili u to vrijeme nisu imali prilike da žive normalno - osim ako su bili bliski režimu ili su imali sreću pa su nešto naslijedili od svojih roditelja, dedova i prađedova.

Gospodine Ibrahimoviću, mislim da ste Vi dužni prema građanima Crne Gore, prema svima nama, a posebno prema Vašim sunarodnicima da, evo, iskoristite makar ovo što dobijate na račun mog javljanja da popričate malo sa ministrom o teškoj situaciji u /prekid/ crnogorska vlast.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (04.04.19 12:43:47)

Hvala, kolega Radunoviću.

Kolega Ibrahimović koristi pravo odgovora na komentar.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (04.04.19 12:43:54)

Na početku da izrazim zadovoljstvo, uvaženi kolega Radunoviću, za brigu o narodu u sandžačkom dijelu Crne Gore. Vjerujem da ćemo zajedno doprinijeti unapređivanju boljih uslova i za mlade i za sve koji žive tamo.

Ako ste slušali dobro moju priču, rekao sam da podržavamo sve ono što mislimo da je dobro, da će unaprijediti život mladih ne samo na sjeveru, nego i u cijeloj Crnoj Gori i da ćemo uvijek glasati za to. Ovo su konkretne stvari, uvaženi kolega Radunoviću. Zato smo za akciju, da nešto promijenimo, ono što je ovoliko godina bilo zastupljeno nešto se dešava. Nije zasluga Bošnjačke stranke što narod odlazi. Prije svega sam naglasio da je ekonomija glavni razlog i da ekonomija pokreće mlade i sva dešavanja u jednoj državi. Napredak je, složićemo se, i Ministarstvo sporta i mladih, nismo imali. Vjerujem da će njihova Strategija doprinijeti da se skrene pažnja da su mladi temelj jednog društva kao što se uspjelo da se usmjeri od kapitalnog budžeta preko 70% na sjever. Složićemo se da je to vrlo značajno. Složićemo se da se skrenula pažnja na razvoj sjevera, da i ti ljudi imaju pravo da žive. Slažem se s Vama, razne politike 90-ih su odvele taj narod tamo. Vjerujem da svaki građanin Crne Gore iskreno poziva sve mlade da ostanu u Crnoj Gori, da zajedno razvijamo Crnu Goru i, ono što je glavno, da više nećemo dijeliti sjever i jug i srednju regiju, nego da u pravom smislu politika Vlade radi na tome da se ujednači razvoj svih regija. Dolaskom puta, otvaranjem novih ski rezorta i svega toga što dolazi imaće razlog mladi da vjeruju u svoju izvjesnost, imaće razloga da će ova Vlada uspjati da otvori nova radna mjesta i imaće snagu da ostanu na svojim mjestima i da stvaraju porodice na svojim ognjištima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:46:10)

Hvala, poslaniče Ibrahimoviću.

Poslanik Jovan Vučurović je na redu, a poslije njega neka se pripremi poslanik Mihajlo Anđušić.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 12:46:20)

Ja bih prvo htio apropro incidenta koji se desio prije, je li bio incident ili što bilo. Naravno, ne želim da se izvinim, nego da kažem da budemo svi jasni, da kažem svoj stav o tome i on je veoma jasan. Ja mislim DPS-u od kada zna za mene, ne mora znati za mene, evo što se tiče mene. Jedina moja emocija prema DPS-u je kako urušiti, srušiti i zabraniti tu stranku. Dakle, na tom fonu nastupam i ne štedim sebe, a neću ni štedjeti ni vas nikoga pojedinačno. Dakle, to je moja emocija prema DPS-u. Da se ta stranka sruši, uruši i zabrani i da se oni koji su Crnu Goru vodili ovih 30 godina stave iza rešetaka, počev od Mila Đukanovića, Duška Markovića i svih ostalih koji su nešto zgriješili pred zakonom. Tako da mi ne bi slučajno ko prišao da poziva da se nekom izvinim, jer prema vama nastupam tako i nastupaću i dalje. A vi ako hoćete da mi se suprostavite, dođite. Tu sam i čekam vas da to raspravimo...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:47:37)

Kolega Vučuroviću, vidim da je to kao dio proceduralne reakcije, pa ću Vam kao predsjedavajući, u trideset sekundi odgovoriti.

Znači, Vaše legitimno pravo je da političke djelujete kako želite. /Upadica/

Ja pokušavam da vodim sjednicu i saslušajte me samo tridesetak sekundi. Znači, Vi imate legitimno pravo da politički djelujete, ali u skladu sa zakonima i Poslovníkom. Ja se staram ovdje oko primjene Poslovníka i u skladu sa mogućnostima koje mi daje Poslovník tako ću i da djelujem

Tako da i Vama bude jasno da ću tako morati djelovati.
Sada nastavite sa diskusijom na ovu temu nadam se.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 12:49:05)

Sve u skladu sa zakonom i Ustavom je li tako?

Dakle, za želim da prije svega kažem pošto se govori o mladima da u ovom trenutku imamo mlade na fakultetu Filozofskom u Nikšiću, kojima je bilo juče zabranjeno, gospodine Janoviću, zabranila im je Uprava fakulteta da protestuju u krugu fakulteta, da protestuju u zgradi fakulteta. Oni su danas postupili onako kako treba i ja ih pozivam da ne budu poslušni, nego da se suprostave DPS-u, da se suprostave tom zlu kojem Vi pripadate i da danas ostanu na fakultetu u Nikšiću, da se ne povlače. Da ostanu do ispunjenja svih zahtjeva. Oni se danas nalaze na fakultetu u Nikšiću, njima je zabranjeno bilo da dođu ispred i unutra. E oni su sad zauzeli poziciju koju treba. Ja ih podržavam u svemu tome, a ono da ja sad pričam o onome što ste Vi pričali, to je jedna gomila floskula, opštih mjesta, čisto da se otalja taj posao koji ste igrom slučaja tu zauzeli.

Dakle, moja intencija je, kao što sam pomenuo, vezano za mlade ljude za ove studente da počnu da se bune. Ne može bez pobune ništa drugo da se desi, ne može doći do promjena. Ja slušam ovdje, pravo da vam kažem, povraća mi se od floskula koje sam čuo od gospođe Tanasijević, od više ne znam koga, od ovoga, onoga o mladima, a koji su uništeni. Njihova budućnost je izgleda u kladionicama, njihova budućnost na nekim drugim mjestima. Oni su zaposleni po buticima, a nigdje budućnosti za te ljude. Dakle, mladi ljudi - pobunite se, srušite ovo zlo, kako god znate i umijete. Na vama je odgovornost.

Evo ja vas pozivam odavde, pa neka dođe taj Milivoje Katnić, neka dođe taj Ivica Stanković, pa neka mene tuže da pozivam na pobunu. Pozivam na zdrav razum i da se pobunite protiv ludila, a ludilo se zove DPS. Jer ovo se slušati više ne može, ovdje pričaju o mladim ljudima oni koji su zarobili mladost u Crnoj Gori 30 godina. Pa ja sam bio mlad isto 1991. godine, Janoviću stručnjake veliki, ja sam bio mlad 1991. godine i uništili ste mi mladost i tebi su uništili mladost. Nemoj da me prekidaš.

Bunt je suština mladosti, dame i gospodo, a ova generacija ima priliku da zajedno sa nama oslobodi Crnu Goru. Znate koji je način, pronaći ćete ga vrlo lako. Zato vas sve pozivam i na proteste u subotu koji se dešavaju i nadam se da će ti protesti dobiti na intenzitetu, da će biti i maštoviti, i radikalniji, i kakvi god hoćete drugo. Dakle, zamislite tu bolesnu svijest da se zabranjuje studentima da se okupljaju na fakultetu. Baš me interesuje šta Vi mislite o tome, gospodine Janoviću. Ja sam Vas čuo juče kad je Šehović pričao protiv studenata. Vi ste pokušali tu da izvirate nešto da ispadnete političar, a Vi ste, čovječe, sportista. Vrhunski sportista ste bili i treba da ste uz mlade ljude, a ne da budete u partiji koja je zlo Crne Gore. Ja ne mogu da vjerujem, ja se nadam da ćete se Vi osvijestiti. Apelujem na Vas i vjerujem u Vas.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:52:28)

Procedura.

Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (04.04.19 12:52:44)

Dakle, potpredsjedniče, Vama se obraćam. Čini mi se da je više puta bilo prilike da intervenišete i da upozorite onoga koji je prethodno govorio nazivajući Demokratsku partiju socijalista, kojoj svi ovdje pripadamo, zlom, ludilom itd. Ali, pošto to nijeste učinili, koristeći se poslovničkim pravom tražim pravo na kaznenu repliku.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:53:14)

Imate pravo.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (04.04.19 12:53:17)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, prije svega, poštovani mladi ljudi, poštovani studenti, čestitam vam Dan studenata. U odnosu na sve ono što se moglo čuti, gdje je Demokratska partija socijalista karakterisana kao zlo, kao partija koja demonstrira ludilo, dozvolite prije svega obraćajući se vama da vas posjetim na neke stvari iz ne tako davne prošlosti koje su vam omogućile da vi danas živite u jednoj stabilnoj, prosperitetnoj i demokratskoj državi. To nije utisak samo nas koji predstavljamo aktuelnu vladajuću politiku u državi. To je utisak svih onih zemalja koje su bastioni demokratije i slobode u Evropi. Inače, Crna Gora danas ne bi bila u poziciji da bude zemlja članica NATO-a, ne bi bila u poziciji da predvodi proces pregovora sa Evropskom unijom, i to sa 32 od 33 otvorena pregovaračka poglavlja, da je oslonac regionalne stabilnosti i prozor Evropske unije prema regionu Zapadnog Balkana. To se ne može dešavati i događati sa državom koja je okarakterisana kao privatna, kao zarobljena itd.

Tačno je da mladi ljudi nikada ne treba potpuno da budu zadovoljni sa svojim građanskim pravima i onim pravima koja podrazumijevaju ostvarivanje svih njihovih interesa, počev od onih ranih studenskih, pa do kasnije valorizacije njihovog obrazovanja. Tačno je takođe da je to obrazovanje uvijek bilo pokretač razvoja i tačno je da su Ministarstvo sporta i Vlada Crne Gore to prepoznali i za samo dvije godine renoviralo čak više od 150 škola u Crnoj Gori. To su konkretni rezultati /prekid/ prema mladim ljudima, to je odnos prema mladim generacijama i ove floskule koje čujete sa druge političke obale cilj su da minimiziraju sve one rezultate koje sprovodi aktuelna državna politika. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:55:36)

Hvala, poslaniče Nikoliću.
Izvolite, kolegkinice Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (04.04.19 12:55:58)

Poštovani potpredsjedniče,

Vi procijenite da li je komentar ili replika. Zavisi od Vašeg stava da li ću ja imati repliku, ili ću komentarisati. /Upadice/ Dozvolite mi samo, zaista kad neko govori od vas, znate da se ponašam krajnje korektno. Jer, reći povraća mi se na ono što je rečeno dobro o mladim ljudima itd, ja to procjenjujem. Svako ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:56:24)

Izvolite, imate pravo na repliku.

Podsjetili ste me da kolega Vučurović je rekao da mu se povraća od hvalospjeva koji ste Vi imali na... Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (04.04.19 12:56:35)

Znači imam pravo na repliku, prvo to da razjasnimo.

Ja sam govorila o Zakonu o mladima. To je Zakon koji je u ovoj Skupštini usvojen jednoglasno. Znači, prije dvije godine smo mi taj Zakon usvojili jednoglasno i ovakvi tonovi koji se danas čuju za mene su, pravo da vam kažem, iznenađenje i mislim da nijesu doprinos mladim ljudima. Ja sam neko ko je čitav svoj život, i rekla sam to u svojoj diskusiji a nijesam mlada, posvetio mladima. I ja sam neko koga mladi sigurno poštuju zbog onoga što sam radila za njih. Ja bih voljela da govorimo u tom duhu. Šta je ko od nas učinio da bi mladim ljudima u Crnoj Gori bilo bolje.

Ja sam kompletnu svoju profesionalnu karijeru i ovu karijeru koju imamo ovdje posvetila problemima mladih. Između ostalog, kao potpuni entuzijasta, i to mladi znaju. Bavila sam se problemima zavisnika, radila sam sa njihovim porodicama. Vrlo sam ponosna na taj dio svoje karijere, maloljentičkom delikvencijom, svim problemima sa kojima su se suočavali mladi. Vi na kraju znate da su to teme koja ja nikada ne zaobilazim u Parlamentu. To što sam radila sa mladima je možda najljepši i najbolji dio moje karijere i to je ono zbog čega je nikada neću upotrijebiti termine koje ste Vi upotrijebili obraćujući se meni. Ja ću uvijek Vama reći - poštovani gospodine Vučuroviću, ja nijesam saglasna sa onim što ste rekli. Ali od mnogo toga bi se možda povraćalo ovome ili onome, ali to nije za mene način koji treba da koristi jedan poslanik u Skupštini Crne Gore. Naročito ne kad govorimo o Zakonu o mladim ljudima, jer kad se obraćamo njima i te kako moramo voditi računa da budemo njihovi uzori. Mi njima otvaramo put za sve profesije, pa i za ovu profesiju politike, a da bi neko u tome bio uspješan, ne smije koristiti termine koji nijesu primjereni. Možda ja imam veći senzibilitet u tom smislu, jer sam radila toliko godina kao pedagog. Zato sam i tražila da govorim, zato sam tražila da Vam se obratim.

Ja ću još jednom reći - ono što je urađeno od strane Vlade Crne Gore i danas je predmet rasprave zakon koji je predložen /prekid/ prepoznat kao neko ko je mladim ljudima posvetio kompletan svoj dio dosadašnje ministarske karijere, a ja zaista neko ko je 30 godina se time bavio, i to mogu zaista bez lažne skromnosti da kažem uspješno, i obraćam se ovaj put mladim ljudima kojima sam pomogla u životu da mi je jako drago što danas mnogi od njih vode kvalitetan život i imaju budućnost.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (04.04.19 12:59:36)

Hvala. Isteklo Vam je vrijeme.

Kolege, molim vas bez dobacivanja, jer ću izreći opomene. Kao što sam najavio, sljedeći govornik je Mihajlo Anđušić.

Molim vas iz kluba Demokratskog fronta da me dobro saslušate. Ovo su bile dvije uzastopne, ispred kluba i lična replika koja je data kolegini Tanasijević. Ona je pomenuta po imenu i prezimenu. To je bilo za klub.

Izlaganje kolege Vučurovića je bilo tako da sam ja procijenio da Klub DPS-a i poslanica Tanasijević imaju pravo na repliku.

Sada smo završili. Ne možete komentar sam sebi, Vi ste zadnji koji ste diskutovali danas, a ja sam procijenio i kod kolegini Tanasijević mi to zbilja nije teško da u njenom izlaganju nikad niko nema nešto da može tražiti repliku i zato nemate pravo. Molim Vas da sjednete da nastavimo sa radom.

Ako ne bude procedura, to će biti kršenje Poslovnika.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 13:01:08)

Dakle, u redu je. Ja govorim zbog javljanja gospođe Tanasijević. Govorim Vama, jer ne vidim, opet kažem da imam taj isti osjećaj poslije njenog izlaganja. Sad ovdje slušamo floskule o njenoj velikoj karijeri, u redu. Mi se poznajemo...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:01:30)

Hvala. Sjedite.

Ovo nije proceduralna reakcija, pokušavate da koristite repliku i ne dajem Vam to pravo. Molim Vas da sjednete i da nastavimo dalje sa radom.

Ministre Janoviću, Vi ste javili za komentar ili učešće u raspravi?

Komentar. Izvolite.

NIKOLA JANOVIĆ (04.04.19 13:02:16)

Bilo je par pitanja upućenih meni.

Prvo želio bih da kažem da sam eto, sigurno igrom slučaja, ako se sjećate prošle godine kad je bio Zakon o sportu takođe imao tu sreću da vidim DF na radnom mjestu baš tog dana kada je bio Zakon o sportu. U međuvremenu opet ste bili nestali, sada ponovo ste tu i zaista sam izuzetno zbog toga zadovoljan što možemo danas da raspravljamo o Zakonu o mladima.

Kao što vidim, zadovoljni ste Zakonom o mladima, jer vidim da nemate što da zamjerite na ovaj Zakon koji je predložila Vlada Crne Gore Ministarstvu sporta i mladih koji je zaista usmjeren ka mladima i gdje negdje želimo da unaprijedimo omladinsku politiku na najbolji mogući način.

Ono što me posebno frapiralo u Vašem izlaganju, količina mržnje koju ste Vi izrekli danas, ja sam prosto ostao zatečen. Možda moje kolege iz partije to imaju priliku da slušaju češće. Ja sam danas bio potpuno zatečen šta ste Vi sve izgovorili vezano za zlo, za partiju, da treba istrijebiti, uništiti, upropastiti, ne znam šta ste sve rekli. Baš sam ovako mogu Vam reći zgrožen. To je jedna stvar. Zgrožen sam i sada kao ministar i kao bivši vrhunski sportista i hvala Vam na tome. Sa jedne strane, mislim da baratate kad iznosite tako neke informacije, to su poluinformacije, ali to je nešto u Vašem maniru, a, sa druge strane, želio bih da Vam kažem i vama uopšte kao Demokratskom frontu - nije normalno da baš ništa ne valja i da kad uđete ovdje, kao da stavite neke tamne naočare one za sunce crne da se toliko jedne negativnosti se širi ovdje da se svima nam čini - što ću živjet, kad ću umrijet.

Znači, moramo malo da gledamo neke stvari pozitivno. Ima afirmativnih stvari. Ima sigurno propusta. Hajde da ih svi zajedno unaprijedimo, ali nemojmo da sve gledamo da ništa ne valja i da širite jednu lošu poruku. Nije tako i na taj način mislim da značajno gubite vaš kredibilitet, ako ga više imate. Mislim da biste trebali o tome da povedete računa.

Zaista je ovaj Zakon, da se vratim na temu, jer smo s teme debelo skrenuli, tako široko postavljen da ne miješamo mlade u politiku, u partije i da negdje znate da imate apsolutnu u Ministarstvo sporta i mladih i u Vladi Crne Gore podršku da zajedno kreiramo neke stvari za mlade i da doprinesemo /prekid/ mladima, čuli smo i od kolega ovdje koji su naš najvredniji kapital učinimo svi zajedno napor da im bude bolje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:05:18)

Hvala, ministre Janoviću.

Kolega Vučuroviću, imate pravo odgovora na komentar.

JOVAN VUČUROVIĆ (04.04.19 13:05:25)

Poštovani građani Crne Gore, čuli ste kako klasično izgleda jedan primalac i davalac koverti. Dakle, onaj koji učestvuje u krađama izbora, u otimačini, u svemu. Umjesto vrhunskog sportiste, vi ste čuli političara koji vam poručuje - nemojte mladi da se bavite politikom, osim ako niste u Demokratskoj partiji socijalista. E, to je filozofija kovertaša, to je filozofija onih koji pljačkaju Crnu Goru već 30 godina. Zato sam rekao da je meni prosto neshvatljivo da čovjek koji je bio vrhunski sportista pane na nivo Dragutina Papovića. Zamislite vi kakvo je to zastiđe.

Dakle, ministar Janović je pristao na tu ulogu i meni je žao. A to što Vi govorite da je neka

mržnja, vjerujte, poslije 30 godina vašeg zla, ne Vašeg, nego zla koje produkuje Milo Đukanović, Duško Marković i ekipa koja drži ovu zemlju pod okupacijom 30 godina, malo je sve vam reći. Bilo šta vam reći je malo. I zato sam ja u startu kazao, jer je bilo prije aktuelna priča o incidentu sa Škreljom, pa sam zato rekao da nije bilo možda nekih nedoumica. Ja se zalažem da se DPS ugasi uruši i zabrani. To nije mržnja, to je politička poruka.

/Upadica/ Sjajno jeste. Ti si veliki stručnjak. A zašto da se zabrani? Zato što je izazvao zlo u Crnoj Gori 30 godina i mržnju, i podjele, i krađu i zato, gospodine Janoviću, evo ja ću sa pozicije Nikšićanina reći, zato što je od 25.000 radnika u Nikšiću sveo na 500 radnika. Ako vam je to malo, hoćete još da vam objasnim, gdje god hoćete i na bilo kojem mjestu. Evo sa tim da završim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:07:39)

Kolega Vučuroviću, izričem Vam opomenu za riječi koje ste uputili u incidentu prema kolegi Luidu Škrelji. Sa službama Skupštine još jednom sam provjeravao koje su ovdje riječi bile izrečene i zato Vam izričem prvu opomenu za danas. Ja sam Vas u toku Vašeg izlaganja prvo zamolio da upotrijebite riječi koje su prikladne ovom domu. Naš dom nema spisak zabranjenih riječi. Ali, nivo netolerancije koji Vi ovdje govorite i govorite sa mjesta, upućujete primjedbe bilo ministrima, bilo poslanicima - ovo Vam je prva opomena. Nijesam siguran da ćete u toku dana dobiti više, ali nadam se da ćemo dobro raditi.

Kolega Papoviću, Vi koristite pravo na repliku. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (04.04.19 13:08:36)

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Do ovoga dolazi kad se suoče ozbiljna i neozbiljna politika. Ozbiljni političari, ozbiljne partije, ozbiljne vlade, ozbiljni ministri, ozbiljni poslanici govore na nivou principa, na nivou politike, na nivou dokumenata. Mi smo danas ovdje demonstrirali superiornost politike DPS-a ove koalicije i ministar Janović superiornost politike svog Ministarstva. Dok smo s druge strane dobili uvrede. Nema kontraargumenta, nego ima uvreda na ličnoj i porodičnoj osnovi i to je recimo današnja karakteristika izlaganja poslanika Demokratskog fronta, prije svega, i u odnosu na mene. Dakle, običnih izmišljotina koje se tiču mene i moje porodice.

S druge strane još je ovdje nešto bitno. U prethodnoj raspravi sam govorio o tome zašto je ideološki i politički opozicija odnosno ovaj njen najmoćniji dio loš. Sada pogledajte, građani, ko ima ambiciju da upravlja ovom državom. Poslanici, političke partije kojima je teško da dođu na posao. Samo se sjetite koliko su bojkotovali ovaj Parlament. Hoće da preuzme rukovođenje državom neko ko ima ozbiljan napor da se pojavi na poslu.

I s druge strane, ima ambiciju da uzme neko rukovođenje državom kojom izgleda ima problema sa elementarno pristojnim odnosom između ljudi.

Dakle, ja mislim da je to dovoljno i da je to ono što sam rekao za svakoga jasno o kakvoj se ambiciji radi i o kakvoj se politici radi.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:10:21)

Hvala, kolega Papoviću.

Prije nego što dam riječ kolegi Anđušiću, proceduru imamo od kolege Koče Pavlovića.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 13:10:29)

Gospodine predsjedavajući, ja ću se obratiti Vama.

Dakle, pomalo sam se iznenadio koliko god da sam mislio da imam prilično jasno formiranu

sliku o ovome Parlamentu od kada ga Vi vodite. Mislim da se u međuvremenu otišlo još nekoliko koraka unazad u odnosu na demokraciju onoga ambijenta koji je ovdje bio zadnji put, bio sam u međuvremenu iz zdravstvenih razloga odsutan.

Gospodine predsjedavajući, kada u Parlamentu Velike Britanije, koji ja igrom slučaja zadnjih dana intenzivno gledam oko Bregzita, je normalno i ne smatra se neprimjerenim, a pogotovo ne kažnjava se ni na koji način da neko kaže Terezi Mej, premijerki, da priča gluposti. Ne vidim zašto bi Vi to kažnjavali ovdje u ovome Parlamentu.

Mi smo ovdje suočeni sa beskrajnim floskulama od kojih mi ovdje /prekid/ i sad ja Vas pitam zbog čega Vi uvodite tu praksu. Shvatate li Vi šta radite? Zar nije normalno da se komentariše? Zar nijesmo ovdje da komentarišemo sadržaje i izlaganja jedni drugima? I zar nije normalno da se u okviru tih komentara kaže - to što vi kažete najobičnije lupetanje? Nemojte da mi mrsite ovdje, nego crnogorskoj javnosti jasno kažete o čemu se ovdje radi. Kakve su to ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:12:09)

Kolega Pavloviću, ja bih se složio sa Vama u principu jer ja pratim sa veoma velikim interesovanjem kako će stvari teći za Bregzit. Veoma cijenim demokratiju koja je duga nekih 850 godina. Kao što je demokratija Velike Britanije iako možda neko će reći da nijesu baš takva demokratija, da i tamo Soroš sve ili ekonomija. Oni su demokratija s kojim mi želimo biti u društvu, posebno ja iz manjinskih partija. I u NATO i u Evropskoj uniji. Iako će oni možda napustiti Evropsku uniju, ali to će biti naš izbor.

Ali, ono što ja ne radim, a to je ono što mi pokušavate da prebacite, a znamo se dovoljno dugo da znam da to nije tako - ja ne uvodim u ovaj Parlament ništa novo. Slijedim Poslovnik koji kaže da u članu 105 nije dozvoljeno korišćenje uvredljivih izraza, iznošenja činjenica i ocjena koje se odnose na privatni život poslanika i drugih lica. Član 107 - poslaniku koji pored upozorenja predsjednika govori o pitanju koje nije na dnevnom redu sjednice Skupštine, koji prekida govornika u izlaganju ili dobacuje, odnosno ometa govornike i na drugi način ugrožava slobodu govora, koji upotrebljava uvredljive riječi ili izraze, koji iznosi činjenice i ocjene koje se odnose na privatni život poslanika i drugih lica i ako drugim postupcima narušava red na sjednici ili postupa protivno odredbama ovog Poslovnika itd.

Imamo još tri, četiri člana Poslovnika koji mi daju pravo da radim ovo na koji način ja vodim sjednicu i siguran sam da i desna strana i lijeva strana imaju primjedbe. Ovo je moj emocionalni i lični način kojim vodim ovu sjednicu. Ja bih vas zamolio da svi pružimo ruku jedan drugom, da smanjimo konflikte koji su nepotrebni i u sali Skupštine oko određenih pitanja. Zakon o mladima sigurno cijenim da je zakon gdje moramo dići svi ljestvicu visoko na dva metra koju ne možemo preskočiti ni jedna ni druga strana. Ali to je način na koji ja ću voditi sjednicu dok mi se ukaže prilika i dok poštujem ono što većina koji su me birali misle da to radim na dobar način.

Vi znate da na proceduru nemate pravo odgovora.

Izvolite, proceduru tražite još jednom.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 13:14:29)

Gospodine predsjedavajući, kao što ste i sami rekli, u ovome Parlamentu ne postoji važeća aktuelna lista zabranjenih riječi.

Prema tome, te norme koje ste Vi pročitali sad iz Poslovnika u sebi sadrže jednu značajnu arbitrarnost predsjedavajućeg. Ja sam upravo u tom smjeru i upozorio i rekao Vam - od Vas zavisi, od Vaših odluka, nije bez veze sjedjeti tu, od vas zavisi, da li Vi nešto procjenjujete kao uvredljivo ili ne. Ja sam samo htio da ukažem na frapantnu činjenicu, da vi ovaj Parlament vučete prema demokratskoj Koreji, a ne prema Velikoj Britaniji. I da u Velikoj Britaniji, ovo što je rekao moj kolega gospođi, ne bi bilo ni na koji način sancionisani. Sasvim je normalno da se kaže - od tih floskula me podilazi jeza i povraće mi se, jer smo suočeni pogotovo danas na ovoj temi sa beskonačnim floskulama koje...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (04.04.19 13:15:36)

U redu, bili ste jasni. Dao sam Vam priliku drugi put. Vi meni ste dali priliku drugi put da Vam potvrdim - tradicija države Crne Gore, svih naroda koji ovdje žive, po mom sudu, nažalost, nije jednaka tradiciji naroda koji žive u Velikoj Britaniji. Pokušavam da nepristrasno vodim sjednicu i na vama je da procijenite... A na Kolegijumu predsjednika je da damo zajedničke odgovore na puno stvari. Ovim smo završili ovaj dio i nastavljamo sa redom prijava. Poslanik Mihailo Anđušić. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (04.04.19 13:16:29)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, uvaženi građani,

Pa evo ja ću pokušati koliko je to moguće da se na samom kraju diskusije o ovom prijedlogu zakona vratim na temu, jer uvijek mi predstavlja posebno zadovoljstvo kada ovdje na plenumu imamo prilike da razmatramo i diskutujemo o prijedlozima zakona koji se tiču aktivizma mladih ljudi, učešća mladih i omladinske politike generalno i položaja mladih ljudi u društvu. Mislim da bi se svi ovdje složili da u ovom sazivu crnogorskog parlamenta i u mandatu ove vlade to nije bio rijedak slučaj - nismo mali broj puta imali prilike da razgovaramo o ovoj temi. S tim što bih izrazio posebno zadovoljstvo što ovo zakonsko rješenje, koje na neki način gledamo kao novo, za razliku od nekih prethodnih čini mi se onako suštinski i na kvalitetan način se direktno i suštinski bavi položajem mladih ljudi u društvu.

Ja sam nedavno kroz institut poslaničkog pitanja imao prilike da se osvrnem generalno na ovu temu i dobijem određene egzaktno podatke od ministra. Jedan dio tih podataka je pomenuo kolega Nikolić i neću se dodatno osvrnati na njih, jer smo imali prilike prije nekoliko sedmica kroz institut poslaničkog pitanja da čujemo zaista kakvi su sve rezultati koje je za dvije i po godine Ministarstvo sporta i mladih uradilo po pitanju položaja mladih ljudi u društvu. Neću se dodatno osvrnati na konkretne pojedine odrednice. Zaista smo precizno od mojih kolega čuli koji su to sve noviteti u zakonu. Ja bih pomenuo par najmarkantnijih tačaka za koje zaista smatram da suštinski mogu da stanje u ovoj oblasti izdignu na poseban nivo. Posebno mjesto treba obratiti na osnivanje servisa i centara koji su predviđeni ovim zakonom, ali posebno i na jedan drugi segment koji se prati ovim zakonom, a to su mehanizmi koji su predviđeni da logistički u svakom drugom smislu potpomognu osnivanje ovih centara. Znamo da su ti uslovi koji su potrebni i kada je u pitanju izgradnja tih objekata, adaptacija, opremanje problematični u nekim kasnijim fazama. Drago mi je što su zakonski prepoznati određeni mehanizmi i načini da se taj dio problema posebno reguliše. Suštinski je možda najkvalitetnija izmjena koja se tiče konkretno ovog zakonskog rešenja i obaveza izrade programa ostvarivanja javnih interesa mladih ljudi i obaveza resornog ministarstva da makar jednom u dvije godine ažurira i izrađuje nanovo ovaj dokument, kao i posebno prilika da u okviru njega kroz javne rasprave mladi ljudi imaju prilike da iznesu svoja zapažanja i interese a da resorno ministarstvo izradom kroz dvije godine i ažuriranjem te strategije utiče da se što veći broj njihovih inicijativa uvrsti u programe kako bi se bolje ostvarivala njihova prava.

Takođe, treba napomenuti i odrednicu po kojoj su po prvi put targetirani mladi ljudi koji prelaze u fazu odraslog doba. Mogućnost ovog zakona koji je prepoznao određene mehanizme kojim pomažu da taj period na bolji način prevaziđu, jer smo svjedoci, rekli su to danas i kolege iz opozicije, i svi smo svjesni problema koji se tiču fluktuacija mladih ljudi, problema koji sa kojim se suočavaju sve države u okruženju. Dakle, sa njima se bori i Crna Gora, ali ja sam siguran da sa ovakvim zakonskim rješenjima i sa nekim pređašnjim koje smo imali se stiču dobri preduslovi da na duži rok ovo i te kako kvalitativno utiče i na te negativne trendove. Siguran sam da ovakva zakonska regulativa može u dobroj mjeri da utiče na to.

Na kraju bih se pridružio čestitkama koje je iznio kolega Nikolić da svim studentima čestitam Međunarodni dan studenata. Ja sam u cilju toga, kao neko ko na neki način u ovom Parlamentu zastupa interese mladih ljudi, jer negdje pripadam toj grupaciji, na prijedlog ovog zakona podnio dva amandmana, nisam imao prilike da ih obrazložim, koji su prihvaćeni na

matičnom Odboru za prosvjetu. Ovom prilikom bih se zahvalio na senzibilitetu i konstruktivnosti predstavnicima Ministarstva, koji su imali senzibiliteta da prihvate ove prijedloge koji se tiču određenih inicijativa koji su imali predstavnici studenskih i učeničkih parlamenta. Bilo je značajno, iako ih je ovaj zakon obuhvatio, da se ove grupacije koje negdje procentualno preko 30% učešća obuhvataju mladi ljudi budu direktno pomenuti u ovom zakonu. Još jednom bih zahvalio /prekid/ za usvajanje ovog zakona i tih amandmana kao sastavnog dijela teksta imati danas prilike da usvajanjem ovog zakona utičemo na duži rok do položaja mladih ljudi u našem društvu izdignemo na jedan veći nivo, a sve ono što evo za dvije i po godine mandata ove vlade ministarstvo radi u cilju toga zaista zaslužuje čestitke sa ovog mjesta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:22:09)

Zahvaljujem poslaniku Mihailu Anđušiću.

Pravo na komentar je tražio šef poslaničkog kluba DF-a Milutin Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (04.04.19 13:22:20)

Poštovani građani, evo koristim ovaj komentar da se ne bih javljao za diskusiju da polemišem sa nekim stavovima Demokratske partije socijalista koji su zaista krajnje zlonamjerni i licemjerni, a jedan od tih stavova je i da mladi u Crnoj Gori ne treba da slijede ideologiju Marka Dakovića. Marko Daković je veliki borac za demokratiju. Marko Daković je puno učinio da se ujedine Srbija i Crna Gora i Marko Daković u svakom trenutku i na svakom mjestu borio protiv tiranije. Zbog toga preporučujem da pročitate knjigu dr Vukića Ilinčića "Bombaška i vasojevićka afera", gdje se detaljno govori o Marku Dakoviću. Marko Daković, sljedbenik Njegoševe misli, po Demokratskoj partiji socijalista ne treba da bude uzor mladima. Ako nijesu Marko Daković i Njegoš uzor mladima, onda su to sigurno po vama: Sekula Drljević, Alija Izetbegović, Franjo Tuđman, Ramuš Haradinaj, Hašim Tači, Edi Rama. To mora tako - ili cijenite Marka Dakovića i Njegoša, ili cijenite ovu antisrpsku gospodu. Strašno je u ovom Parlamentu čuti takve stavove.

Što se tiče ove svađe koja se desila, odnosno maltretiranja policije u Nikšiću neko pokušava očigledno da zavadi navijače Sutjeske i Budućnosti, policija konkretno, ali mi smo ubijedeni da će u subotu i Varvari i Vojvode biti na protestima u Podgorici. Vi, gospodo, koja se odriče zajedništva, koja se odriče temeljnih vrijednosti u Crnoj Gori, svojim primjerom, vaši šefovi dajete loš primjer mladima. Kako su se obogatili vaši šefovi, kako su se obogatili članovi njihovih porodica - e to razara ovo društvo. Uništili ste sistem vrijednosti i onda da bi bili nešto korektni, da pokrijete svu tu prljavštinu, dovedete za ministra sporta vrhunskog sportistu. Gospodin Janović pravi životnu grešku što je pokrivalica za kriminalce i mafijaše iz redova Demokratske partije socijalista. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:25:07)

Mihailo Anđušić ima pravo, u skladu sa Poslovnikom, da da svoj odnos prema komentarima koje je dobio od poslanika Đukanovića. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (04.04.19 13:25:23)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Pa, dobro ja zaista jasno je da na moje izlaganje kolega nije imao konkretno komentar i čuli smo prirodu njegovog komentara, ali Vam se svakako zahvaljujem na prilici da iznesem određene stavove koje nisam imao vremena da iznesem u svojoj diskusiji. Tako da Vam hvala što ste mi obezbijedili dodatno vrijeme. Dakle, o tom pristupu nisam bio upućen, nisam pratio dio polemika i izlaganja koji se odnose na sugestije koje ste Vi dali vezano za štivo koje ste pomenuli, tako da ne

mogu to dodatano komentarisati. U svakom slučaju, mislim da je kolega Papović negdje dobro elaborirao današnju situaciju kada je u pitanju diskusija povodom Zakona o mladima i pristup koji smo imali sa lijeve i desne strane o svemu tome. Ja bih napravio paralelu da ono što smo mi danas iznijeli braneći ovaj zakon, bez obzira što vi mislili o tome, da li to gledate kao floskulu ili ne, moj pristup svemu ovome je bio da se baziram konkretno na materiju i mlade ljude sam na taj način uvažio tako što sam kroz razgovore sa predstavnicima Studentskog parlamenta uložio dva amandmana na ovaj zakon i na taj način određene njihove inicijative i interesovanja uvažio inkorporirao u toku ovog zakona. A, sa druge strane, ja zaista smatram uvažavajući sve ono što ste rekli, odnosno dio onoga što ste rekli, da takav pristup kakav smo mi imali sa ove strane, odnosno način na koji sam ja pokušao njihove interese da inkorporiram kroz ovo zakonsko rješenje oni više cijene. Najiskrenije mislim tako, ali neka oni sude o tome ko je na bolji način razgovarao o ovoj materiji ovdje danas.

U svakom slučaju, kada govorimo o rezultatima resornog ministarstva, zaista mislim a i siguran sam da i predstavnici opozicije dobro znaju da ako uzmemo neka nezavisna istraživanja, trenutni imidž i reputaciju Ministarstva sporta i mladih i lično ministra sporta gospodina Janovića sam siguran da i vi znate da sami građani cijene sve ono što su oni za kratko vrijeme napravili i kako kod mladih ljudi stoji trenutno mišljenje vezano za sve ono što je resorno ministarstvo napravilo.

I još jedno, iskoristiću samo detalj vezano za jedan segment koji sam propustio u toku izlaganja, a vezano je za konkretnu odrednicu u zakonu, segment lokalne samouprave mi je posebno drago što se zastupio u ovom zakonu, jer to je negdje trend Vlade da kroz ta zakonska rješenja koja smo imali nedavno se pokušava lokalna samouprava inkorporirati kroz sva zakonska rješenja. Složićemo se da je inertna bila lokalna samouprava na teritoriji čitave Crne Gore kroz izrade lokalnih strategija, kroz programe i kroz savjete za mlade na nivou lokalnih samouprava. To je takođe kvalitativno još jedan dobar segment koji mislim da će i vama prije svega olakšati, a sigurno doprinijeti da učešće mladih ljudi i aktivizam mladih ljudi generalno bude izdignut na jedan još veći nivo i kroz i taj segment. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:28:41)

Zahvaljujem gospodinu Anđušiću.

Dajem riječ Druginji Vuksanović Stanković. Izvolite. Poslije toga neka se pripremi Andrija Popović.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (04.04.19 13:28:49)

Zahvaljujem.

Na samom početku želim da pozdravim uvaženog ministra sa saradnikom i drugog ministra sa saradnicom, poštovana Skupštino, građani Crne Gore, ali posebno želim danas da se obratim studentima Crne Gore i da im čestitam Dan studenata 4. april.

Sa posebnim pijetetom i poštovanjem danas svi se sjećamo Žarka Marinovića, Cetinjanina, studenta Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, koji je davno poginuo u demonstracijama koje su organizovane u Beogradu, gdje su učestvovali i studenti beogradskog univerziteta, demonstracijama u kojima je poginuo on boreći se protiv tada jedne fašističke organizacije. I zato taj dan koji obilježavamo dan studenata trega da bude i pouka mladima, da mladi u Crnoj Gori treba da se bore za sebe, svoje stavove i svoje principe. Mladi, ukoliko nemate svoje stavove i svoje principe, onda nemate ni sebe. I onda ne možete uspjeti ni u jednom poslu kojim se bavite. Trebate da budete u svakom svom poslu profesionalni, bez obzira na bilo kakav osjećaj u smislu političke pripadnosti, u smislu nekih drugih osjećanja koji bi vas doveli da se suprostavite onome što je suprotno vašem stavu i onome što je suprotno struci i profesiji kojom se bavite i za koju radite. Ne može jedan pravnik sutra biti uspješan kao sudija ili kao tužilac ako nad njim postoji politički uticaj i ako ne primjenjuje strogo Ustav i zakon. Niti može biti jedan ljekar uspješan ako gleda koliko će mu koji pacijent dati eventualno novca, ako se time bave, i ako u svakom momentu

ispred sebe nema Hipokrata.

Da se vratimo danas na Zakon o mladima. Mi smo čuli prepirku i sa jedne i sa druge strane. Čuli smo različite riječi koje su i jedni i drugi tumačili na različite načine i svi imamo pravo na stav o tome, ali svaka izgovorena riječ demantuje se djelima, konkretno životom.

Uvaženi ministre, ja jako cijenim Vaš rad, ne samo na ovom zakonu, nego Vaš dosadašnji rad. Iz mog ugla Vi ste jedan od ministara u Vladi koji je najviše radio i na tome Vam čestitam i zaista se vidi Vaš trud i rad. Međutim, ono što želim da istaknem jeste da kada gledamo mlade u životu građana Crne Gore, mladi uopšte nisu srećni. Zašto? Zato što nikada u Crnoj Gori nije bilo više droge i više nezaposlenih mladih ljudi nego što je to danas. Da li se mi u društvu pitamo zašto je to tako i da li ovaj jedan zakon o mladima to može da promijeni? Apsolutno ne može da promijeni. Nemojte me pogrešno shvatiti, sada ste Vi kao ministar član DPS-a. Da ste i ministar moje partije ili bilo koje druge partije, ja bih Vam rekla da me ovaj zakon, bez ikakve uvrede, podsjeća na statut, konkretno Vi ste sada ministar DPS-a, Omladinske organizacije DPS-a. A sad ću Vam reći na konkretnom primjeru i zašto. Pominje se jednakost, pa se kaže da su svi mladi jednaki u ostvarivanju prava bez obzira na: uzrast, fizičku sposobnost, fizički izgled, zdravstveno stanje, političko opredjeljenje. Da li ste sigurni, ministre, u tome da neko od mladih može uspjeti u ovoj državi ako nije pripadnik političke partije kojoj Vi pripadate ili neki drugi koji to podržavaju? Ja ću Vam reći na svojoj koži da sam osjetila da ne možete uspjeti. Neću javno iznositi zašto, jer me mnogo boli, ali kao roditelj sam u postupku prikupljanja dokaza koje ću podnijeti nadležnom državnom organu i naći ću načina da zaštitim ono za što se borim, a tvrdim Vam da je to tako - od mobingovanja u sportskim organizacijama, pa nadalje, kroz različite poslove koje obavljamo.

Nadalje, pominju se organi, Savjet za mlade, pa se kaže u stavu 2: Savjet za mlade ima predsjednika i osam članova. Stav 3 - Predsjednika i tri člana predlaže Ministarstvo, po jednog člana predlažu organi državne uprave nadležni za poslove rada i prosvjete i biraju se na period od četiri godine. Jedan član Savjeta za mlade je predstavnik pravnih lica itd. Niste, ministre, u zakonu razradili kriterijume kako ćete vi da predložite, po kom kriterijumu nekog omladinca /prekid/ tri člana predlaže Ministarstvo, /prekid/ člana predlažu organi državne uprave. Po kojim kriterijumima ćete vi da predložite mlade ljude?

Dalje, pominju se omladinski servisi, omladinski klubovi, omladinski centri, obrazovanje omladinskih servisa. Pozdravljam ja da je sve ovo u interesu omladine, ali ovdje nisu jasno razrađeni kriterijumi i zato jasno navodi na zaključak da u ovom dijelu pripadnost jednoj političkoj organizaciji, najvećoj, može odigrati bitnu ulogu.

Drugo, mi smo došli u jedno društvo gdje smo doveli u pitanje vrijednosti društva. Nama su glavni opredjeljujući momenti kod nekih mladih ljudi ko nosi koju firmu, da li nosi Versači, da li nosi Barbari - to su nam kriterijumi vrijednosti. Ali, znate li zašto? Zato što nečija djeca nemaju, a nečija djeca imaju milione. Ne možemo na tim osnovama graditi budućnost ove države i ne možemo na tim osnovama razmišljati da naša omladina može uspjeti. Ako nečije dijete gleda drugog da ima vile i milione a taj neko ne radi, nije zaposlen, nema ni jednog dana radnog staža a gradi hotele po Crnoj Gori, gradi vile po Crnoj Gori - kako ćemo da gradimo zdravu omladinu? Neko nema hleba da jede a nečiji sin vozi džipove, skupocjene džipove. Da li su to kriterijumi na kojima će se zasnivati /prekid/ naše omladin?.

Na samom kraju, zahvaljujem što ste mi dali više vremena, pozivam mladost, ja vjerujem u mlade ljude. Radim sa njima punih 18 godina i znam da naša omladina umije, zna i može, ali mora se izboriti za svoj stav i svoje mišljenje, jer samo na taj način će poštovati sebe i samo na taj način možemo uspjeti da gradimo bolju i ljepšu Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:36:20)

Komentar ima ministar Janović. Takođe, javio se za komentar Radule Novović. Izvolite. Ministar Janović, a poslije Radule Novović.

NIKOLA JANOVIĆ (04.04.19 13:36:33)

Pa najprije želio bih uvaženoj poslanici Vuksanović Stanković da zahvalim na lijepim riječima koje ste uputili i meni lično i Ministarstvu na čijem sam čelu i što ste prepoznali zaista jedan veliki rad i rezultate koje smo imali u proteklom periodu i upravo radi rezultata koji su usmjereni ka mladim ljudima, što kroz oblast omladinske politike, a što kroz oblast sporta jer ste se u svom izlaganju dotakli i sportske oblasti. Sigurno ste i primijetili da upravo Zakonom o sportu, koji je usvojila Skupština Crne Gore, smo krenuli sa jednim uređenjem sistema sporta i sigurno da u tom dijelu već imaju velike rezultate. Reći ću Vam iskreno da i ja trpim izuzetne u tom dijelu pritiske, jer nije lako jedan sistem čistiti /prekid/

Takođe, što se tiče mladih ljudi, moram da Vam kažem da od samog početka Ministarstvo sporta i mladih uradilo je dosta na polju omladinske politike. Podsjetiću samo prošle godine da smo kroz 86 projekata i preko pola miliona eura podržali značajne projekte u omladinskoj politici. Reći ću Vam da po prvi put u Crnoj Gori imamo Evropsku omladinsku karticu gdje je skoro tri hiljade studenata i mladih ljudi dobilo tu karticu, koja im omogućava oko 70 popusta u našoj državi i oko 80.000 popusta širom Evrope, gdje smo htjeli negdje da im približimo vrijednosti Evropske unije. Takođe i mnogi drugi projekti koji su jako značajni, a ovaj Zakon o mladima upravo stvara mogućnost da država u odnosu na analize potreba mladih direktno sufinansira javni interes iz oblasti omladinske politike. Uvjeravam Vas da će to biti jedan značajan iskorak i da ćemo sve ono što je u ingerencijama Ministarstva sporta i mladih pomoći našim mladim ljudima da /prekid/ osjećaju uvaženi i da im stvorimo nove mogućnosti. Kao što znate, Vlada Crne Gore je /prekid/ kulture, poljoprivrede, imamo fondove za mlade ljude. Dakle, sa te strane radimo jedan velik posao upravo na način što želimo da se okrenemo mladim ljudima i da sa te strane unaprijedimo njihov posao maksimalno.

Što se tiče Vašeg pitanja, člana 16 koji ste rekli za Savjet za mlade, upravo sada /prekid/ da može formalno da funkcioniše, a ovo što ste rekli što se tiče kriterijuma, biće razrađeni kroz podzakonske akte. Upravo da ne bi došlo do toga da bude nekih tumačenja i da ovo što ste pitali na koji način će biti neko izabran, ono što sigurno mogu da Vam kažem da će biti sve relevantne ličnosti u tom savjetu za mlade. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:40:11)

Da li želite prvo da damo riječ Radulu Novoviću pa onda da objedinite komentare? Imate, ali možete malo produžiti.

Izvolite, gospodine Novoviću.

RADULE NOVOVIĆ (04.04.19 13:40:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

/Prekid/ uvažene kolegice, koliko danas od nekoliko poslanika čuli smo teze o beznađu omladine u Crnoj Gori, o narkomaniji, o kockanju i o sličnim pošastima savremene civilizacije koje nažalost u određenoj mjeri ne zaobilaze ni Crnu Goru. Ali, ja bih ipak, ako dozvolite danas ovdje, čini mi se sasvim argumentovano plasirao jednu drugu tezu, a to je da nikad položaj mladih ljudi u Crnoj Gori nije bio bolji nego danas i drago mi je što pripadam politici, odnosno partiji koja je zaslužna za takvu situaciju.

Danas se mladim u Crnoj Gori, studentima, danas obilježavamo njihov dan i ja se pridružujem čestitkama, omogućava besplatno studiranje na državnom univerzitetu. Nudi im se studiranje na univerzitetima u Evropi na osnovu sporazuma koji imamo sa univerzitetima u okruženju. Recimo podatak koji sam skoro saznao koji mi je bio interesantan, na osnovu tog sporazuma, u Sloveniji /prekid/ studenata iz Crne Gore od kojih su neki veoma uspješni. Nudi im se stipendija za školovanje u evropskim srednjim školama. I više od svega, rekao bih, nudi im se bezbjedno i stabilno okruženje za učenje, za rad, za život. Nudi im se okruženje jednakih šansi, nudi im se okruženje koje se neće baviti ratovima sa komšijama, nego napretkom i razvojem.

Čuli smo i nekoliko poziva na bunt mladih. Mlade ne treba pozivati, niti upozoravati ni na šta. Dobro oni razumiju ambijent u kojem žive, dobro ga percipiraju i dovoljno ga dobro analiziraju,

jer su informisaniji nego ikad zahvaljujući tehnologijama kojima raspolažu. Mladi su se veoma aktivno uključili u izradu ovog zakona. Čini mi se da se ovaj zakon bezmalo godinu dana radio kroz jednu veoma iscrpnu i sveobuhvatnu javnu raspravu u kojoj je učestvovao veliki broj mladih, da bi u finalu bili uvaženi neki amandmani određenih studentskih organizacija, konkretno Studentskog parlamenta.

I konačno, država odnosno Vlada daje jasnu poruku time što se Ministarstvo sporta evo već pola godine, možda to nismo dovoljno jasno uočili, ne zove samo Ministarstvo sporta, nego Ministarstvo sporta i mladih. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:43:06)

Hvala, gospodine Novoviću. Vi ste onako vjerovatno uzeli komentar zbog toga što ste i predsjednik resornog odbora.

Pravo na odgovor i komentare ima poslanica Vuksanović Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (04.04.19 13:43:20)

Zahvaljujem ministru Janoviću i zaista mi je drago da sam čula. Vidjela sam da postoji potreba da se zaista razrade kriterijumi po osnovu kojih će se mladi birati da uđu u savjet mladih.

Ono što sam ja zaboravila da Vas pitam je koliko nevladinih organizacija sprovodi omladinsku politiku u Crnoj Gori. Da li imate tačan broj? Nema ih puno, je li? Dobro, u redu je. Zašto Vas to pitam? Zato što pored tih postojećih nevladinih organizacija koje sprovode politiku, piše u članu 20 da one mogu osnovati savez. Pročitala sam u prethodnom članu - reprezentativni savez nevladinih organizacija. Znači, imamo neke koje već su u reprezentativnom savezu i one takođe delegiraju, evo vidjeli smo ovdje da reprezentativni savez nevladinih organizacija koje sprovode omladinsku politiku predlažu dva člana savjeta za mlade. To je u članu 16. Znači predlažu dva člana za mlade. A onda kažete u članu 20 da nevladine organizacije koje sprovode omladinsku politiku mogu osnovati savez tih nevladinih organizacija. Mene zanima, pošto ovaj zakon stupa osam dana od dana objavljivanja u Službenom listu na pravnu snagu, ukoliko se desi u međuvremenu da reprezentativni savez već imenuje, predloži dva člana savjetu za mlade, šta će se desiti sa ovim koji tek treba da osnuju savez. Da li će se i tu dati mogućnost da i oni imaju prostora? To me zanima. Pretpostavljam da da. Mislim da ćete i to moguće sačekati da i ovi koji nisu formirali savez mogu da formiraju savez. Jeste li razumjeli što hoću da Vas pitam?

Znači, oni će tek da osnuju od ovih postojećih saveza? Tu je malo nejasna norma jer ovdje se ostavlja utisak da kada se norma tumači do kraja da već postoji reprezentativni savez nevladinih organizacija. Znači ostavlja se prostor da oni mogu da formiraju taj savez.

Što se tiče uvaženog kolege Novovića, zahvaljujem što mi je uputio komentar. Vaše je pravo da imate Vaš stav. Ja to zaista cijenim. Vaše je pravo da mislite da nikad položaj omladine nije bio bolji. Moje pravo je da mislim da nikada nije bilo zaista više droge u Crnoj Gori nego što je sad. Zašto? Zato što teška imovinska situacija u kojoj žive naši građani naprosto dovodi do toga da mnogi brakovi pucaju, mnoge zajednice pucaju. U svim tim svađama, teškim imovinskim situacijama djeca su prinuđena da budu na ulici i onda dolaze u dodir sa tim nekim stvarima i pošastima. Vidimo ih na ulici. Ja kad sam bila dijete, nisam znala šta je droga, niti se to ikad pominjalo u medijima. Nadalje, nikad više nezaposlenosti nije bilo. To se nije moglo desiti nekad u Crnoj Gori da neko lice /prekid/ fakultet, bilo da je srednja ne može da nađe posao.

Sve vrijeme pričate o tome da je besplatno školovanje za naše studente. Potpuno to podržavam, ali šta je sa onima koji ne studiraju? Ima mnogo omladine koja ne studira. Ima i onih koji završavaju zanate. To zaista cijenim i poštujem. Ja sam baš zagovornik toga da ne možemo svi u Crnoj Gori biti magistri i doktori nauka, postajatai magistri i doktori nauka preko noći sa falsifikovanim diplomama, sa plagijatima itd. Ali, imate mnogo omladine koja ne radi i to je žalosno u Crnoj Gori. I nemaju svi jednake šanse i mi to odlično znamo. Ja neću ovdje sad da navodim konkretne primjere. U velikoj mjeri politička pripadnost opredjeljuje da li ćete u ovoj državi dobiti posao ili ne. Jer, ja neću danas ovdje koristiti se bilo čijim imenima i prezimenima, jer to nije

uputno, da vam navedem puno slučajeva ljudi koji su ostali nezaposleni zato što pripadaju drugoj opciji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:47:32)

Andrija Popović, a poslije njega Boris Mugoša.

ANDRIJA POPOVIĆ (04.04.19 13:47:44)

Zahvaljujem, poptpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Na samom početku da čestitam 4. april Dan studenata. Što se tiče samog Zakona o mladima, postavlja se pitanje može li novi zakon unaprijediti položaj mladih u crnogorskom društvu. Imajući u vidu da se radi o rijetkom zakonu ovakve vrste, položaj mladih će se mijenjati nabolje, ali tek ostaje da se vidi da li će Zakon zaživjeti u praksi. Prema slovu zakona, lokalne samouprave bi pored lokalnih planova akcije za mlade, kao minimum standarda, trebalo da otvore omladinske klubove, omladinske centre, info centre, opredijele budžetska sredstva za mlade, zapošljavaju omladinske radnike i aktiviste i tako koriste dragocjen resurs svoje zajednice za mlade ljude kako bi istu unaprijedili.

Da podsjetim, 2007. godine je po prvi put formirano komenadžment tijelo. Mislim na Savjet za mlade koji je svojim radom pokrenuo razvoj sektora za mlade unutar tadašnje Uprave za sport i mlade. Savjet je osigurao godišnje planiranje uz maksimalno učešće svih zainteresovanih strana, podstakao Fond za mlade unutar budžetske jedinice uprave, namijenjen sprovođenju akcionog plana, te osigurao eksternu podršku za razvoj kancelarija za mlade, strukturu za mlade. Naravno, govorim o nekom prošlom vremenu, tada su institucije jedva dočekale da tadašnjem Savjetu istakne mandat kako bi se prestalo sa najvećim brojem aktivnosti za mlade. Prijedlog ovog zakona reguliše participaciju mladih u politici za mlade.

Liberalna partija je mišljenja da je dio Zakona o mladima koji se tiče omladinskog rada i omladinske politike solidnog kvaliteta. U nekom idealnom scenariju Zakon bi uredio cijelu oblast omladinske politike i omladinskog rada, kao što to radi Ministarstvo sporta i mladih u ovom mandatu. Zadovoljni smo, jer se radi o koraku naprijed kad je u pitanju briga države za mlade. Takođe, vjerujemo da će se vremenom mijenjati kako bi odgovorio na stvarne potrebe naših mladih ljudi, ali i očekivanja Evropske unije kojoj težimo. Zakon predviđa identičnu strukturu na državnom i lokalnom nivou, formiranje saveza od organizacija mladih i definiše usklađivanje internih akata nevladinih organizacija koje sebe žele da nazovu organizacije mladih ili organizacije za mlade.

Ono što bi bilo dobro jeste da Skupština prepozna da zaokruživanjem komenadžmenta u politici za mlade nedostaje takvo tijelo pri Skupštini i da ga treba napraviti. Ovo tijelo moralo bi da se bavi zakonodavstvom koje se tiče mladih podjednako kao i participacija, a to su zakoni o zapošljavanju, penzijsko-invalidskom osiguranju, stanovanju, obrazovanju. Savjet za mlade iskustveno gledano neće biti u poziciji da sagledava ove politike, jer mu zakon te mandate ni ne dodjeljuje. Crna Gora se još uvijek ne snalazi najbolje kad je ovo polje rada u pitanju, te moramo nastaviti da jačamo strukture koje su zadužene za omladinsku politiku kako u finansijskom, tako i u smislu ljudskih resursa. Stoga mora biti jasnija opredijeljenost Vlade da na strukturiran način brine o mladima.

Trenutan položaj mladih u društvu Liberalna partija ne vidi kao dobar, ali ipak smatramo da se stvari polako mijenjaju nabolje. Generalno, mladi su usljed percepcije prilične besperspektivnosti, bez motiva da puno urade da bude drugačije. Postoji želja za nečim drugačijim, slobodnijim, ali okruženje nameće izvjestan strah. Što onda reći za preduzetnički duh, za samozapošljavanje koje se sporo razvija? Veoma važan zakon tiče se naše brojne populacije, do 30 godina starosti. Vjerujem da ćemo im omogućiti najbolje moguće uslove za život, učenje, rad u crnogorskim uslovima.

Na kraju, jedan od ključnih problema jeste problem velikog procenta nezaposlenosti mladih. Ta stopa među diplomcima je oko 32% koji duže čekaju na posao, a postoji jedna sklonost koja dolazi iz porodice /prekid/ da završe što veće škole. Naravno, ne očekujem niti to može ovaj zakon riješiti, ali sigurno je da može doprinijeti da se ovaj problem ublaži. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:53:44)

Zahvaljujem poslaniku Popoviću.
Dajem riječ poslaniku Mugoši.

BORIS MUGOŠA (04.04.19 13:53:52)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre Janoviću i direktore Koprivica, uvažene građanke i građani,

Zaista mi je drago da smo i ovom zakonu posvetili adekvatnu pažnju, jer pitanje problematike mladih je zaista jedno od najvažnijih pitanja kojim trebamo da se bavimo. Naravno, problematika mladih je jedna široka tema. Ona ne tangira samo resorno ministarstvo, nego i mnoge druge sfere, tako da ću se truditi samo da se fokusiram na predloženi tekst zakona i da nešto kažem o njegovim pojedinim normama.

Na početku, drago mi je što se na taj simboličan način promijenilo ime ministarstva. Naravno, ta sama promjena ne znači da će položaj mladih biti poboljšán, ali sve one aktivnosti koje radite govore u prilog tome. Zaista želim, to sam Vas negdje i na Premijerskom satu pohvalio, želim da Vas pohvalim i ovom prilikom za mnoge stvari koje radite. One su evidentne i mislim da i poslanici i opozicije i pozicije su takođe podijelili doživljaj tih pozitivnih stvari koje se dešavaju u vašem ministarstvu. Isto tako, pomenuli ste i Vi, u nekim drugim ministarstvima postoje takođe značajne aktivnosti u pravcu poboljšanja položaja mladih.

Sami zakonski tekst je korak naprijed u odnosu na postojeći i dobar je normativni okvir. Jedna je stvar imati dobar normativni okvir, a druga stvar i mnogo važnija je njegova implementacija. Zbog toga sam siguran da se, prije svega, pažnja mora fokusirati na samu implementaciju dobro osmišljenih normi. A ja ću vas podsjetiti samo na neke članove, koji su, po mom mišljenju, veoma značajni. To je čini mi se član 9 koji govori o volontarizmu. Mislim da je zaista pozitivna stvar što se i na ovaj način afirmiše, /prekid/ ali čini mi se da smo svi napravili određene greške kada je u pitanju afirmisanje toga volonterizma i da je ovo negdje i poruka svima nama da mnogo više moramo poraditi na tome. Zaista vrijednosti koje mladi ljudi stiču kroz volonterizam su dugoročne i to je jedna stepenica gdje oni već u tom uzrastu trebaju da shvataju svoju društvenu odgovornost. Takođe, u članu 11 ste i pomenuli, što je veoma značajno i presudno, učešće omladine u kreiranju i sprovođenju omladinske politike, a svi mi ostali segmenti smo tu da im pomognemo da se njihove ideje realizuju.

Veoma važna stvar koja se tiče omladinske politike odnosi se i na lokalne zajednice. Znači, vođenje omladinske politike i realizacija svih ciljeva nije zadatak samo državnih organa, nego mora da bude i prioritet u agendi svih lokalnih samouprava. Zadovoljstvo mi je što sam i kao neko ko je bio prethodne četiri godine u upravi Glavnog grada bio u prilici da učestvujem u projektu formiranja Omladinskog centra u Glavnom gradu, što zaista smatram da je jedan dobar iskorak, ali da ne budem subjektivan, neću hvaliti rezultate Glavnog grada. Ovoga puta ću pohvaliti jednu odluku koju je donijela Skupština opštine Nikšić, koju je usvojila na predlog Milana Koraća, sekretara za mlade, koji jeste iz redova moje partije, ali to je manje bitno. Usvojila je predlog podsticaja zapošljavanja mladih u Opštini Nikšić. Negdje je to bila intencija prethodnih izmjena Zakona o mladima, ali mislim da lokalni akcioni planovi moraju da sadrže i taj dio. Tu je donijeta jedna dobra odluka da će oko 250 hiljada eura biti izdvojeno Opštini Nikšić za podsticaj zapošljavanja, što znači 200 eura po kandidatu, pri čemu su poslodavci obavezni da takođe 200 eura odrede za toga kandidata. Mislim da to jeste jedna korektna zarada u tom nivou njihovog profesionalnog razvoja.

Takođe, veoma su značajna poglavlja 4 i 5, članovi 21 do 28 koji govore o osnivanju omladinskih servisa i sufinansiranju omladinske politike. Tu se vraćam na onu tezu da je na omladini da kreiraju ideje, a da je na nadležnim državnim organima i opštinama da im stvore prostorne uslove, da za njih obavljaju administrativno tehničke poslove, da im pomažu u sufinansiranju kada je u pitanju realizacija tih ideja. Mislím da je to dobro zamišljeno u tim članovima, uz naravno opštu ocjenu da ćemo vidjeti kako se to realizuje u praksi. Na kraju bih podsjetio na jednu stvar koja se desila prošlog mjeseca. Jedna strana fondacija, nažalost ili na sreću, dešava nam se da strane fondacije okupljaju političke organizacije /prekid/. Ovoga puta se to ticalo omladinskih političkih organizacija gotovo svih partija koje učestvuju u ovom Parlamentu i tada su donijeta dva zaključka. Jedan je da mladi treba da sarađuju, što trebamo svi da ohrabrujemo bez obzira kojoj opciji pripadaju i drugi zaključak, takođe, veoma važan da bi trebalo možda formirati neku krovnu organizaciju mladih. Meni je Ženska politička mreža jedan zaista ogroman pozitivan primjer. Možda bi omladinske organizacije političkih partija trebale da slijede i primjer Ženske političke mreže i da formiraju jednu krovnu organizaciju koja će na taj način sublimirati njihove interese.

Na kraju, još jednom podrška ovome zakonskom tekstu, uz obavezu svih nas da pomno pratimo njegovu implementaciju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 13:59:48)

Hvala.

Na ovaj način smo završili izlaganje gospodina Mugoše.

Imamo još tri govornika: Andrija Nikolić, Nebojša Medojević i Aleksandra Vuković.

Andrija Nikolić. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (04.04.19 14:00:10)

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani ministre Janoviću, sa saradnikom,

Evo pred nama je jedna zaista izuzetno važna tema, prije svega i u odnosu na okolnost da smo kroz aktuelnu državnu politiku prepoznali interes da Ministarstvo sporta bude istovremeno i Ministarstvo sporta i mladih ljudi, što negdje sugerše jasno opredjeljenje da se više pažnje posveti onim politikama koje se dominantno odnose na mlade ljude. Bez umne i kolektivne energije mladih ljudi, nema progosa nijednog društva i čini mi se da postoji snažno ukorijenjena svijest u protagonistima vlasti u Crnoj Gori da je to pitanje od kojeg suštinski zavisi razvoj naše države.

Mi smo se opredijelili da našu budućnost trošimo u društvu civilizovanih i razvijenih demokratija. To je ključno opredjeljenje ove državne politike. Samim tim, faza integracija u kojoj se nalazimo sugerše da smo već ostvarili određene benefite za mlade generacije u Crnoj Gori. Jer, ako idete tamo gdje su najrazvijeniji, gdje su najprogresivniji, gdje su najbolji, gdje su najpametniji, ako hoćete, i ako želite vaše društvo da pridružite jednom takvom klubu, a prilično ste uspješni u tom poslu, onda vam se za to mora odati priznanje. To je nešto što i mlade generacije u Crnoj Gori treba da prepoznaju kao priliku da valorizuju svoja znanja i iskustva. Ako ne u sopstvenoj državi, onda oni koji žele da svoja znanja i vještine stiču u nekim drugim državama, a kud ćete bolju priliku nego u državama najrazvijenijih demokratija Evrope, promovišu i dalje svoja znanja i iskustva.

Mladi, tačno je, bilo je ovdje priče i o tome, nikada ne treba da budu u potpunosti zadovoljni svojim statusom i ostvarenim građanskim pravima. Međutim, mladima je potrebno stvaralačko, a ne rušilačko nezadovoljstvo. Razumijem jako dobro da je ovo poligon i da je ovo tema gdje mnogi prepoznaju interes da politički profitiraju, smatrajući da su im mladi ljudi najbolji resurs da svoj kontigent glasova uvećaju na predstojećim izborima. Međutim, čini mi se da je u aktuelnoj državnoj politici, koja je dominantno personifikovana politikom Demokratske partija socijalista, postalo jasno opredjeljenje i kroz ono što je njena aktuelna politika da priliku treba dati mladim ljudima. Zbog toga su poslaničke klupe Demokratske partije socijalista i Vlade Crne Gore

obogaćene ljudima mladih generacija, jer je to jedan od uslova da ova država ide naprijed.

Svijest koja postoji o tome valjda dovoljno sugerije i ono što imamo priliku da vidimo na drugoj političkoj strani. Imamo ljude koji su izudarani desetima izbornih poraza. Nećete vidjeti i nećete primijetiti da je bilo ko njih podnio sopstvenu odgovornost zbog političkih neuspjeha, da je ustupio svoje mjesto nekom od mladih ljudi, ali ćete vidjeti ovdje makar desetak novih lica kojima je ostavljen prostor da integrišu svoja znanja za korist i dobrobit svih.

Naravno, nije po svaku cijenu neophodno uključivanje mladih, potrebno je uključivanje kvalitetnih mladih ljudi, niti je ovaj osvrt potreba da ističemo kvalitete ljudi koji se nalaze u Demokratskoj partiji socijalista, ali je jedna jasna slika opredjeljenja ove politike da se mladim ljudima ostavi prostor da utiču na kreiranje ambijenta u Crnoj Gori, koji prije svega treba da omogući i mladim ljudima da svoja znanja iskoriste na pravi način i da se kreira onaj ambijent koji zagovaramo u sklopu cjelokupnog sistema, a to je ono što radi i Ministarstvo sporta. U tom smislu /prekid/, dovoljan prilog uvođenja čovjeka u resor koji je /prekid/ u sportu koji se naučio radnoj disciplini i koji je tu radnu disciplinu prenio na resor kojim upravlja i taj resor već daje očigledne rezultate već za ove dvije godine mandata. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ:
Izvolite.

MARINA JOČIĆ (04.04.19 14:06:18)

Potpuno ste inspirativni, gospodine Nikoliću. Vi ste primjer kako DPS vidi mlade. Vi ste bili član DPS-a kada ste ušli u Televiziju, gdje nije mogao da uđe nijedan čovjek koji ne pripada toj partiji. Vi ste zahvaljujući DPS-u postali urednik u Televiziji. Kakav ste urednik bili to je mogla javnost da vidi, koliko ste bili novinar, a koliko ste bili poslušnik DPS-a u svom radu. Krunski dokaz, nagradili su Vas mjestom poslanika zato što ste toliko odani partiji. Da li je to ono što vi nudite mladima? Zašto mladima ne nudite slobodu? Zašto u vašem uređivačkom timu nije bilo nijednog pripadnika neke druge stranke, da ne pomenem Srbina? Vi ste tu zato što baš takvi trebate DPS-u. To se vidjelo zadnja dva, tri mjeseca od kada traje afera "Koverta". Kako se ko oglasio od starijih političara, odmah je dobio packe po prstima od gospodina Kneževića. Oni su vas isturili mlade u front da se vi sukobljavate sa nečijim poslovnim partnerima zato što u nekom smislu, u smislu krađe ili tako nečega vama ne mogu još uvijek ništa da nađu, ali ste na najboljem putu.

Pozivate se na naše izborne poraze. Slika naših izbornih poraza je ona koverta koju je onako znalački uzeo bivši ministar prosvjete, bivši gradonačelnik i sadašnji savjetnik predsjednika države. Svake izbore na isti način dobijate. Ono je slika izbora. I vi nekoga da osuđujete što gubi izbore iz jednog u drugi izborni ciklus. To bi bilo isto kao da osudite boksera kome su ruke i noge svezane, a onda dođe neki grmalj i počne da bije po njemu, na kvarno i onda ga proglasite za pobjednika. To su naši izborni procesi, to su vaše izborne pobjede. Vezani bokser koji je izgubio meč nema odgovornost što ga je izgubio. Možda ima odgovornost što je pristao da uđe na takav meč, ali to je neka druga priča.

Što se tiče mladih i vaša poruka mladima glasi - mladi, vi nemate slobodu, vi nemate moć razmišljanja. Ako pokažete svoje razmišljanje, ako pokažete svoju slobodu bićete kažnjeni, drastično kažnjeni. Ovo što kažem na desetine hiljada mladih u Crnoj Gori može da posvjedoči. A vi s neke DPS-ovske visine ovdje dijelite lekcije svima nama i mladima koji su završili fakultete i rade kao taksisti, rade u buticima, rade najgore poslove koji mogu da se rade, najteže poslove koje mogu da rade, a ne ono za šta su se školovali. Vi svjesno lišavate mogućnosti kapaciteta koji se nalaze u mnogim mladim ljudima. Vi im ne date šansu. E, to nije ono što treba mladima u Crnoj Gori. Treba im nešto sasvim suprotno.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (04.04.19 14:09:47)

Pravo na odgovor na komentar ima poslanik Andrija Nikolić.

ANDRIJA NIKOLIĆ (04.04.19 14:09:49)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana koleginice Jočić,

Neću sebi dozvoliti da se bavim Vašom profesionalnom karijerom prije nego što ste se upustili u političke vode, jer bi to onda pretpostavljalo da Vam dajem legitimitet da se Vi bavite mojom prošlošću. Pošto ste Vi to već učinili, to je dio Vašeg političkog manira i o tome neka sude oni kojima ste te poruke uputili.

Samo ću Vam reći da ne znam za bilo koju demokratiju u svijetu gdje je novinarima onemogućeno pravo glasa ili da se politički opredjeljuju. Na kraju krajeva, i Vi ste potvrdili tome, jer i Vi i još nekoliko Vaših kolega ste bivši novinari, što je potpuno legitimno i očekivano ne samo u poslaničkim klupama. Mnogi ljudi koji kreiraju politiku zemalja Evropske unije su nekada bili novinari i o njima možete da imate različita tumačenja i utiske. Vama je to dozvoljeno, naravno, da imate i takve utiske o onome što sam profesionalno radio u Televiziji, ali ću Vas podsjetiti da su neke Vaše kolege iz opozicije, takođe imale potpuno dijametralno suprotno tumačenje mog profesionalnog rada onda kada sam bio u Televiziji. To što sam se u jednom trenutku odlučio na profesionalni izbor koji sam napravio da uđem u politiku je teret odgovornosti koju snosim pred crnogorskom javnošću, ali ga ne smatram u bilo kom smislu kompromitantnim. Naprotiv, smatram da sam dio jedne progresivne politike i da sam profesionalnim autoritetom, kakav god on bio i koliko god ga Vi dovodili u pitanje, dao prilog upravo afirmaciji one politike koju zagovara Demokratska partija socijalista.

Što se tiče izbornih procesa, znate kako, postoji mnogo elemenata u demokratiji koji podrazumijevaju odgovornost. Ali, kada govorite o odgovornosti, a prethodno ste izgubili sve izborne utakmice, broja im se ne zna, nijeste bili u stanju da podnesete ličnu i političku odgovornost i da ponudite ostavku organima svoje partije, onda je to jako upitno sa standarda odgovornosti kao kada se govori o kovertama i o odgovornosti a ne dolazi se na posao po godinu i kusur dana, a uredno se dolazi na blagajne da se podignu nezarađene plate. Znao kako, mi smo ovdje svakog dana na poslu, bilo u odborima, bilo u svojim kancelarijama, bilo na sastancima. Dakle, redovno servisiramo one obaveze za koje su nam građani ukazali povjerenje.

Još nešto, poslanik je, gospođo Jočić, u svom radu i u uzvišenom poslu predstavljanja građana Crne Gore dužan da pruži najbolje od sebe, u smislu društvene i intelektualne odgovornosti, a da u tom smislu bude uzor onima koje predstavlja - i ne samo njima, nego i ovim mladim ljudima o kojima govorimo. Način na koji smo mi to danas učinili pomoći će im da jasno naprave distinkciju ko može biti uzor, a ko ne može biti uzor.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 14:13:47)

Hvala.

Dajem riječ Nebojši Medojeviću, a neka se pripremi Aleksandra Vuković.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 14:13:52)

Poštovani građani Crne Gore i, što bi rekao Milan Knežević, slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Zaista hrabra odluka Vlade Crne Gore da predloži Zakon o mladima u trenutku duboke političke krize, kada je najveći broj mladih na ulicama Crne Gore i bori se za osnovne vrijednosti za koje treba da se bore svi mladi širom svijeta. Meni je uvijek teško kada u redovima Vlade lopovskog DPS-a vidim neke ljude za koje sam lično navijao i prema kojima imam određenu simpatiju kao navijač. Gospodin ministar je bio poznat kao vrlo drčan sportista, vaterpolista koji je znao da se izbora za svoju poziciju i da uradi sve što je dozvoljeno i nedozvoljeno da pobijedi

njegova ekipa.

Gospodine Janoviću, ovo Vam je Demokratski front. Mi se borimo za vrijednosti, vrijednosti pravde, istine, demokratije, slobode. Vi ako vjerujete u one sportske vrijednosti, fer i pošteno nadmetanje i da pobijedi bolji, treba da budete na ovoj strani istorije. Ne mogu jednostavno, vjerujte mi ovo, iako je javno i sve, vrlo mi je teško kada vidim, kao i kolegu Purišića, znam šta je pričao za Vladu Mila Đukanovića, znam šta je sa mnom zajedno govorio o neoliberalnom kapitalizmu i sada sjedi kao ministar tamo. Meni je neprijatno, vjerujte. Vrlo izbjegavam da komuniciram i da ga kritikujem jer smo imali vrlo dobre komunikacije kao opozicioni poslanici.

Dakle, gospodine Janoviću, Crna Gora je privatna država. Vi sjedite u Vladi mafije. Izađite odatle. Vi ste častan, profesionalan sportista. Svim srcem sam Vam se divio kako odrađujete posao u bazenu, ali nasukali ste se na suvo. Vi kao simbol mladih treba da pošaljete poruku - mladi Crne Gore treba da imaju uzore u časnim, poštenim ljudima, domaćinima, patriotama, demokratama, ljudima koji vole i ljube slobodu. To je crnogorska tradicija, gospodine Janoviću. Mi ne ljubimo ruke nikome, mi ne gledamo visoke državne funkcionere koji se druže s kriminalcima, mafijašima, na bunga-bunga žurkama, koji se drogiraju. Vi ste u njihovoj vladi.

Znači, mladi Crne Gore, vi treba da u subotu masovno dođete na proteste i da radite ono što rade svi mladi ovoga svijeta - da se borite za slobodu, za demokratiju, da se borite protiv mafije, protiv lopova, protiv izdajnika. Da stanete na prag ove otadžbine kao što su svi mladi radili svih ovih godina. Po tome se Crna Gora poznaje. Nismo mi velika zemlja, nismo mi neki ni proizvođači, ni konstruktori, ni inženjeri, ni tehnolozi. Tamo će je crnogorski narod, ovdje govorim za sve nacije u Crnoj Gori gdje smo mi Crnogorci prepoznati, tamo bre će treba da se stane na liniju, da se izađe na teren i da se pobijedi. Po tome su Crnogorci poznati i u politici, i u vojsci, i u kriminalu. Dakle, tamo gdje treba petlja da se stisne, da se nešto uradi, da se preuzme odgovornost, tu su Crnogorci na prvoj liniji. I kad vidim ove mlade ljude, vjerujte, meni je neprijatno.

Ja sam 1988. godine vodio studentske proteste protiv one bivše vlasti iako je premijer bio naš porodični kum. Ja sam bio posljednji studentski lider u Crnoj Gori. Poslije je bio Jole '96, '97. godine, ali ja sam vodio te demonstracije protiv tadašnje vlasti. I kad je policija postupila po naređenju i prebila ljude u oktobru 1988. godine, prva reakcija, prvi štrajk je bio u studentskom domu. Ja sam bio među organizatorima toga štrajka i toga protesta.

Zato, poštovani građani, svi u subotu na ulicu. Meni je posebno žao, kada znam recimo da se košarkaški klub Budućnost finansira od šverca droge, kada se kontejner kompanije koja je sponzor košarkaškog kluba Budućnost naše sa 30 kg kokaina i niko nije odgovoran. Katnić ne želi nikoga da procesuiru, proglasi se nenadležnim. Ja koji sam igrao aktivno košarku, ja sam navijač košarkaškog kluba Rudar iz Pljevalja, za kojeg sam četiri godine igrao i navijač košarkaškog kluba Partizan iz Beograda. Ja nisam navijač košarkaškog kluba Budućnost iako tamo imam velike prijatelje i drugove, počev od Žarka Paspalja pa nadalje, kad sam vidio da se taj klub finansira od šverca cigareta i šverca droge. Smijete li to reći ovdje, gospodine ministre, a znate da je istina? U bazenu niste se pomicali nikome ni jačim, ni hrabrijim, ni bezobraznijim, ali ovdje ste spremni da prećutate kako se finansira vrhunski sport u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 14:18:56)

Vi ste tražili završnu riječ. Završna riječ je tri minuta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 14:19:05)

Pa dobro, izvinjavam se samo da završim pošto ništa nisam nigdje prekršio, govorimo na nivou vrijednosti, na nivou principa. /Upadica/ Zašto kaznena replika, zašto Vi kaznenu repliku? U ime koga? Ja nisam nikoga pomenuo.

Znači, nemojte da dijelite ljude, svi navijači Varvari i Vojvode, u subotu zajedno upletite dvije svoje zastave i dođite i borite se za slobodu za Crnu Goru, za onu pravu Crnu Goru koju je nažalost ministar demonstrirao u bazenu, ali je prihvatio da bude pokrivalica za razne stvari u

Vladi Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 14:19:38)

Završnu riječ u ime DPS-a ima Aleksandra Vuković.

Vi ćete na kraju. Završne riječi, uveli smo pravilo, da nemaju komentara. Tako vi nećete imati pravo na komentar ministra Nikole Janovića.

Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (04.04.19 14:20:01)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Pozdravljam građanke i građane Crne Gore i naročito mlade Crne Gore i studente Crne Gore i studentkinje zato što je ovo formalno njihov dan, ali svaki dan u Crnoj Gori je njihov dan. Zato je moja poruka, nakon govora koji smo čuli u Demokratskom frontu, ne dozvolite da vam određuju dane u vašem životu, ne dozvolite da vam ljudi koji su sinonim destrukcije u Crnoj Gori odrede neku subotu kao vaš dan. Vi imate svoje dane i izmislite svoje dane kada ćete se boriti za svoje politike. Mladost je neuštogljena, ona je buntovna. Mladost je razbarušena, nonšalantna, inteligentna i treba da budete buntari ove države. Ali, mladi, bunite se ali to znači da ste budni ali ne zato što vam to diktiraju opozicione i paraopozicione strane u namjeri da vas zastrane i koristeći energiju vašeg agona u svoje uskopartijske i plitkopoliitičke svrhe.

Budite svoji, ne moji, ne Aleksandre Vuković, ne naši, ne DPS-a, ne DF-a, budite svoji, jer tek kad budete svoji onda ćete moći da svojite neku politiku i, što je najvažnije, da u ovoj državi možda zasićenju raznim nepolitikama stvorite novu politiku. Nama je potrebna ta energija i zbog toga ministar Janović, kao čovjek o kome smo danas čuli dovoljno kvalifikativa i koji treba da bude ponosan što je u Demokratskoj partiji socijalista, jer upravo je i jedino Demokratska partija socijalista kojoj su pripadni ljudi oličeni u ličnosti Nikole Janovića. Dakle, upravo je to ministarstvo danas proizvelo ovaj zakon, Zakon o mladima koji se bavi vašim problemima, jer ne da postoje, nego su veliki. Ono društvo kome mi želimo da pripadamo je krajem 2018. godine, tačnije u oktobru, donijelo Strategiju Evropske unije koja se odnosi na omladinske politike za godinu 2019. do 2027. zato što se i Evropska unija i razvijene države suočavaju sa onim što je zaista veliki problem, a to je problem nezaposlenosti.

Ali, da vam kažem, pošto se ođe pojedini poslanici hvale da su učestvovali u neakvim protestima protiv vlasti, i ja sam bila u studentskim protestima. I jedna naša poslanica iz Demokratskog fronta se seća da sam bila na tim studentskim protestima ali ja se nijesam borila protiv nekoga i nečega zato što je moja energija bila toliko jaka kao i mojih kolega da se borimo za nešto. Mi smo stvorili u sebi i u ovom društvu nešto za što želimo da se borimo. Ako ste sigurni, mladi ljudi Crne Gore, da zaista u vašim dušama, u vašim duhovima postoji nešto vrijedno da prevaziđe i nas koji se nalazimo u Demokratskoj partiji socijalista, i njih koji se nalaze u opozicionim redovima, onda sam ja za to da vi izađete na ulicu. Kad kažem ulica, onda imam zaista i jednu vrstu nelagode zato što se danas govori o ulici kao jedinom mjestu đe se stvara i proizvodi demokratija. Ne bih rekla. Pokazali ste da ste i nekim divnim namjerama mladih ljudi u Crnoj Gori jednostavno slomili krila zato što ste kada su oni željeli nešto da promijene u ovom društvu, kada su činili da ih mi zaista čujemo i da se zabrinemo i za nas što smo ovakvi i za njih što imaju takve probleme, vi počeli vijoriti svoje nacionalističke zastave, kad kažem zastave ne mislim na nacionalne simbole, nego mislim na ideje i ideologije, opteretivši njih i njihove probleme onim što su vaši lični i partijski problemi.

Stoga mislim da je ovaj zakon o kome danas govorimo veoma važan iako mislite da je uzgredan. Važan je zbog toga što se pokazuje briga Vlade Crne Gore i uopšte struktura u našoj vlasti da se riješi onaj problem koji definitivno jeste gorući, a to je kako u stvari izvršiti jednu vrstu modernizacije društva koja će stvoriti takva radna mjesta koja će biti dobra i prihvatljiva ljudima koji su jednostavno drugačiji u odnosu na one mlade koji su bili mladi prije 20 godina.

Danas smo čuli divne stvari zašto se 4. april slavi kao dan studenata. Ja ću podšetiti da su

neki mladi, danas sam ovdje pomenula Ivana Gorana Kovačića koji je izgubio svoj život sa 29 godina, ili Iva Lola Ribara koji je bio simbol i mladosti, i revolucionarnosti, i borbe, koji je izgubio svoj život u 27 godini, primjeri i možda bismo svi mi mogli reći kao Ibrica Jusić - Ja bih onu mladost kad je bilo teže, kad je bilo kompleksnije. Ali, ne. Nijesam sklona da kritikujem mlade. Čućemo - malo čitaju, ovo su drugačija vremena, mi smo bili bolji, mi smo više bili koncentrisani, oni su sada stalno na društvenim mrežama, samo gledaju u telefone. /Prekid/ zato što su dani koji su pred nama naši najbolji. I zato, uvijek ću ponavljati kada govorimo o mladima, zato što ova partija baštini i svoje istočno i svoje zapadno kulturno porijeklo, stihove velikog ruskog pjesnika Aleksandra Sergejevića Puškina. Suviše nam je blizu njegov spomenik, a i to govori o tome kakav mi odnos imamo prema ruskoj kulturi. U ovoj Skupštini kazaću:

Ko ptica slobodna je mladost.
Ko može ljubav još da sputa?
Svakom se redom daje radost,
Ne biva ništa po dva puta.

Zato, budite odlučni, budite mudri. Ne dopustite da vas zavedu i zavedemo, birajte svoj put. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 14:25:47)

Zahvaljujem poslanici Vuković, koja je imala završnu riječ u ime Demokratske partije socijalista, a sada dajem završnu riječ ministru sporta i mladih Nikoli Janoviću.

NIKOLA JANOVIĆ (04.04.19 14:26:05)

Hvala, potpredsjedniče.

Na kraju mi je ostalo da zahvalim svima koji su učestvovali u diskusiji. Moram da kažem da mi je žao što su možda naši mladi ljudi ostali uskraćeni za neka pojašnjenja iz zakona, jer mislim da smo u dosta navrata skrenuli s teme bez razloga, po mom mišljenju, ali ono što me posebno raduje to je da je zakon očigledno izuzetno dobar i kvalitetan, čim na sam dokument zakona nismo imali neke pretjerane sugestije.

Ono što bih želio da kažem da i ponoviću da Vlada Crne Gore u kontinuitetu radi na unapređenju uslova za mlade. Pomenio sam to već da smo omogućili našim mladim ljudima besplatno školovanje da kroz neke druge resore imamo fondove za mlade, a konkretno za resor ministarstva sporta i mladih da već u protekle dvije godine smo uradili mnogo, a sa ovim zakonskim rješenjem imaćemo zaista mogućnost da po prvi put kao država sufinansiramo javni interes u oblasti omladinske politike. Želim da poručim svim našim mladim ljudima da smatraju Ministarstvo sporta i mladih adresom za sve neke njihove ideje; da smo tu da u narednom periodu uradimo mnogo i po pitanju otvaranja i rekonstrukcija omladinskih centara i da ćemo sigurno uraditi sve da unaprijedimo njihov položaj još više u našem društvu.

Ono što, takođe, moram da kažem i shvatam da je negdje posao opozicije da kritikuje, ali mislim da danas zaista oko ovog zakona bismo trebali svi da se složimo i da ne stoje neke konstatacije koje smo čuli. Ne dozvoljavam da se za moje kolege iz Vlade govore ovakve riječi kakve smo čuli. Zaista prema njima imam duboko poštovanje, to su izuzetno vrijedni i časni ljudi koji rade svoj posao najbolje što mogu i rezultati su tu. Vlada Crne Gore je kredibilan partner svim međunarodnim adresama i radimo izuzetan posao, a rezultati su vidljivi u svim segmentima.

Takođe, na kraju, a jedan od opozicionih poslanika je to pomenuo tokom sporta i baveći se sportskom karijerom da nisam podnosio nepravdu. Tačno je, moram da istaknem da sam se uvijek trudio. Nekad i kada nisam bio zadovoljan nekim utakmicama kako su se završavale, uspio sam da se zajedno sa svojom ekipom izdignem i da sljedeći put pokušam da pobijedim, ali sam to uvijek radio na fer i na pošten način. Nisam tražio da umjesto mene i umjesto moje ekipe, a za mene pobijedi neko drugi. Dakle, nemojte to da radite, nego fer i pošteno izađite na izbore i probajte da pobijedite. Ja vam garantujem da ćete opet izgubiti, a ono što je nezgodno je kada, i to vas potpuno razumijem, pokušavam sebe da stavim na vaše mjesto, a bio sam 30 godina u

sportu, od sedme godine sam krenuo. Ne daj Bože da sam 30 godina gubio. Ja bih se stvarno osjećao izuzetno isfrustrirano i poražavajuće. Apsolutno vas sa te strane razumijem, ali mislim da biste pomogli sami sebi da ste ranije tokom prethodnih poraza možda pošli kući. Ali, nikakav problem nije. Probajte da izađete ponovo kada budu se stekli uslovi za to.

Da se vratim na temu. Značajno je da svi zajedno probamo da unaprijedimo oblast omladinske politike. Pozvao sam vas kada je bio Zakon o sportu, drage kolege iz opozicije, da zajedno dođete kada je bilo otvaranje sportskih terena, sportskih igrališta. Bilo ih je mnogo u proteklom periodu. Želio sam da vam pokažem kako izgledaju osmjesi djece kada im omogućite da mogu da se bave sportskim aktivnostima. Uradili smo mnogo na tom polju, želimo da djecu navedemo na zdrave stilove života, želimo da ih uvedemo u sport. Pozvao sam vas tada, niko od vas se nije našao za shodno da ode, da podsjeti jednu školu, da vidi kako izgledaju ti događaji. Nema veze. Evo sad vas pozivam kada su /prekid/ mladima, biće otvaranje omladinskih centara. Hajde da zajedno pođemo do mladih ljudi da svi zajedno doprinesemo tome; da izađemo iz tih rovova i probajmo da budemo jednom konstruktivni. Hvala.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 14:31:21)

Hvala, gospodine Janoviću.

Na ovaj način smo završili Predlog zakona o mladima.

Zahvaljujem Nikoli Janoviću, ministru sporta i mladih i Nenadu Koprivici, generalnom direktoru Direktorata za mlade. Zahvaljujem svim učesnicima u ovoj raspravi koja je trajala oko dva sata i četrdeset i pet minuta.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, to je Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su doktor Kemal Purišić, ministar rada i socijalnog staranja i Edina Dešić, generalna direktorica Direktorata za tržište rada i zapošljavanje. Sjednici prisustvuje i Ana Leković, samostalna savjetnica u Ministarstvu.

Izjesci Odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Maja Bakrač, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade ministar Purišić želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite, ministre.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 14:32:30)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, uvaženi građani,

Nijesam doktor. Greška je u najavi, vjerovatno neću ni biti.

Želim da kažem je da Vlada Crne Gore sprovodi strukturne reforme na tržištu rada u cilju unapređenja poslovnog ambijenta, pružanja finansijske i institucionalne podrške razvoju preduzetništva, unapređenju radnog zakonodavstva, penzionog sistema, zdravstva, obrazovanja, podizanja veće efikasnosti i produktivnosti državne uprave. Doprinos konkretan ka ostvarivanju ovog cilja je i Prijedlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti koji se danas razmatra u ovom uvaženom domu.

Želim da kažem da je ovo još jedan od zakona kojim se postiže usklađenost našeg pravnog poretka u ovoj oblasti sa standardima Evropske unije. On je usaglašen sa tri relevantne direktive Evropske unije i osam konvencija Međunarodne organizacije rada.

Uvaženi poslanici, zbog vas i zbog naših građana predstavicu vam ključne odredbe ovog Prijedloga zakona. Posredovanje pri zapošljavanju je prepoznato kao temeljna aktivnost i uloga Zavoda za zapošljavanje Crne Gore na tržištu rada. Definisani su poslovi u vezi sa zapošljavanjem, a to su: posredovanje pri zapošljavanju, priprema za zapošljavanje, sprovođenje mjera, politika, aktivne politike zapošljavanja i druge aktivnosti usmjerene na povećanju zaposlenosti, odnosno smanjenju nezaposlenosti. Definisana su i prava i obaveze nezaposlenog

lica. U prava nezaposlenog lica su: pravo da prima novčanu naknadu, novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme uključenosti u mjere, jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i seledbenih troškova ako nezaposleno lice zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta.

Obaveze nezaposlenog lica su da aktivno traži zaposlenje, da je raspoloživo za rad, da sa Zavodom zaključi individualni plan zapošljavanja i izvršava obaveze koje su predviđene tim planom, da učestvuje u programima aktivne politike zapošljavanja, da prihvati ponuđeno zaposlenje i da obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava koja su utvrđena ovim zakonom.

U odnosu na važeći zakon, Prijedlogom su posebno definisane usluge na tržištu rada u odnosu na mjere aktivne politike zapošljavanja. Usluge za tržište rada koje pružaju Zavod za zapošljavanje i Agencija za zapošljavanje su priprema za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju. Mjere aktivne politike zapošljavanja će se ubuduće sprovoditi kroz programe koje donosi Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje. Mjere su definisane u skladu sa EUROSTAT-ovom metodologijom i odnose se na obrazovanje i osposobljavanje odraslih, podsticaj za zapošljavanje, direktno otvaranje radnih mjesta i podsticaje za preduzetništvo.

Međutim, pored navedenih, zavod može sprovoditi i druge mjere aktivne politike zapošljavanja u zavisnosti od potreba tržišta rada i identifikacije ciljnih grupa. Prijedlogom je redefinisano institut novčane naknade u dijelu koji se odnosi na uslov za ostvarivanje tog prava, a to je prethodni staž osiguranja, koji se odnosi na vrijeme trajanja toga prava i na visinu naknade. Propisano je da pravo na novčanu naknadu stiče osiguranik kojem je u smislu posebnog zakona prestao radni odnos bez njegove krivice i saglasnosti i koji u trenutku /prekid/ od najmanje devet mjeseci, do sada je važila odredba da je to najmanje 12 mjeseci sa prekidima ili bez prekida u posljednjih 18 mjeseci. Dakle, u ovom dijelu /prekid/ u odnosu na važeći.

Vrijeme primanja novčane naknade je od tri mjeseca do 12 mjeseci i zavisno od prethodno ostvarenog staža osiguranja nezaposlenog određeni su različiti periodi primanja naknade. Za nezaposleno lice koje ima staž osiguranja preko 35 godina priznaje se pravo na novčanu naknadu do ponovnog zaposlenja, odnosno do ispunjavanja jednog od zakonima propisanog uslova za ostvarivanje prava na penziju.

Takođe, propisano je da novčana naknada iznosi 120% od obračunske vrijednosti koeficijenta. Redefinicijom instituta novčane naknade je obezbijeđen minimum standarda socijalne sigurnosti, što je u skladu sa Konvencijom broj 102 Međunarodne organizacije rada. Sastavni dio Prijedloga zakona nosi i odredbe koje se odnose i na posredovanje pri zapošljavanju i unostranim /prekid/ trenutno propisane drugim zakonom. Ove odredbe su dodatno unaprijeđene u skladu sa zahtjevima EURES-a.

Kada su u pitanju evidencije u oblasti zapošljavanja, posebno bih istakao evidencije o ostalim tražiocima zaposlenja. Ostali tražioci zaposlenja su lica koja se ne smatraju nezaposlenim licima i ne ulaze u zvaničnu evidenciju nezaposlenih lica, a koja se Zavodu mogu prijaviti radi savjetovanja i informisanja u svrhu razvoja i upravljanja svojom karijerom i posredovanja pri zapošljavanju. Poseban osvrt prijedlogu zakona je dat na Zavodu za zapošljavanje i ovim zakonom je uređen njegov status, obaveza, ovlašćenja, izbor organa itd. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (04.04.19 14:38:55)

Zahvaljujem ministru Purišiću.
Da li izvjestioci odbora žele riječ?
Prvoprijavljeni je Suad Numanović.
Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (04.04.19 14:39:20)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.
Uvaženi ministre sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne

Gore,

Pred nama je Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravilima za vrijeme nezaposlenosti. Zakon koji će dati doprinos strukturnim reformama, kao što je rečeno, za tržište rada i zakon koji će sigurno pomoći da imamo povećanu zaposlenost, a samim tim da se borimo protiv i smanjenja dugoročne nezaposlenosti.

Ministar je u uvodnim napomenama rekao sve šta ovaj zakon podrazumijeva. Ono na šta ću ja posebno da se osvrnem su aktivne mjere zapošljavanja, jer za povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti čini mi se da akcenat se i kroz implementaciju ovog zakona mora bazirati na aktivne mjere zapošljavanja, što je primjer i razvijenih država, ali i onih država koje se suočavaju sa istim problemom pitanja nezaposlenosti kao i mi u crnogorskom društvu.

Dakle, aktivne mjere zapošljavanja, kao što znamo, podrazumijevaju i obrazovanje, i osposobljavanje. One podrazumijevaju podsticanje za zapošljavanje, svakako i direktno otvaranje radnih mjesta, kao i podsticaj za preduzetništvo. Ako jesu to obaveze, odnosno ingerencije tog segmenta aktivnih mjera zapošljavanja, onda zaista tu vidim jednu veliku šansu da kroz implementaciju ovih i drugih zakona, ali i Zakona o budžetu, iznađemo mogućnost da tu mjeru finansijski održimo mnogo više nego što je to bilo tokom 2019. godine planom budžeta. Znamo da je planirano za aktivne mjere zapošljavanja tri miliona i trista hiljada za kreditnu liniju. Ja smatram da to nijesu dovoljna sredstva i siguran sam da će se resorni ministar, resorno ministarstvo zajedno sa nama prilikom koncipiranja budžeta za sljedeću godinu boriti da taj iznos bude mnogo veći i da kroz mjere aktivne politike zapošljavanja damo doprinos povećanju zaposlenosti. Da to treba da uradimo najbolji je primjer Hrvatske, koja se isto bori sa ovim problemom, nama susjedne države, koja je kroz povećanje iznosa za aktivne mjere zapošljavanja uspjela tokom prošle godine da samo zaposli preko pet hiljada lica, što je duplo više nego godinu dana prije toga. Dakle, ako imamo taj jedan dobar primjer, onda ga treba slijediti i dati zaista podršku ovakvom pristupu.

Aktivne mjere podrazumijevaju i donošenje strategije od strane Vlade za četiri godine koje trebaju da ojačaju sve ove mjere i da idemo u pravcu, kažem, jednog sistemskog rješenja pitanja nezaposlenosti kod nas.

Drugo pitanje na koje želim da se osvrnem jeste pitanje sezonskog rada koje je aktuelno. Znamo da svake godine Vlada donosi Odluku o potrebi radnih mjesta za sezonsko zapošljavanje. Čini mi se da ove godine je rečeno da je potrebno nekih 20 hiljada radnih mjesta. Uglavnom te odluke se i preinače tokom godine i bude mnogo veći broj nego što je to prvobitna odluka. Očekujem da to bude i tokom ove godine. Ali, ono što treba da nas brine jeste odnos ponude od strane domaće radne snage i radne snage koja dolazi sa strane.

Dakle, mi kroz ponudu radnih mjesta sezonskih imamo ljude koji dolaze iz susjednih nam država: Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, a istovremeno te poslove ne popunjava naša radna snaga koja se nalazi na Birou za zapošljavanje. Tu moramo da kroz edukaciju, kroz /prekid/ damo mogućnost da ono što je ponuda na tržištu rada bude kompatibilno sa tražnjom od strane nezaposlenih lica. Naravno tu i obrazovanje treba da da svoj doprinos. Siguran sam da neke stvari nam se neće dešavati kao u predhodnom periodu, gdje smo u jednom momentu imali na Zavodu za zapošljavanje nešto oko 30 hiljada nezaposlenih lica, a istovremeno smo imali preko 50-60 hiljada osoba koje su dolazili sa strane i radile sezonske poslove. To ne treba da nam se dešava i prosto naše investicije, a ja želim samo da istaknem veliku mogućnost investicija koje se dešavaju, koje vidimo golim okom i koje zaista jesu izazovne za mnoge ljude koji nemaju radni angažman. Tu prije svega mislim na ove investicije koje idu prema sjeveru; to je izgradnja autoputa Bar-Boljare, to je valorizacija Bjelasice, benefite sa kolašinske strane već vidimo, bjelopoljska, mojkovačka strana. Intenzivno se radi, planira Hajla, Komovi prosto su sve izazovi koji moraju kroz rad institucija, kroz aktivne mjere zapošljavanja nezaposlene ponuditi tržištu rada i slobodnim radnim mjestima. Ne sumnjam da ćemo na taj načini dati doprinos smanjenju nezaposlenosti na sjeveru i samim tim mogućnost da naročito ti mladi ljudi ostanu da rade i žive u gradovima odakle i vode porijeklo, odnosno sa sjevera Crne Gore.

Hvala.

Zahvaljujem poslaniku Suadu Numanoviću.
Dajem riječ Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (04.04.19 14:46:40)

Poštovani građani,

Evo pred nama se nalazi još jedan zakon kojim Vlada ponovo manipuliše građanima, ali izgleda da je to osnovna djelatnost ove Vlade da manipuliše građanima. Tako danas ne znamo tačan broj nezaposlenih građana Crne Gore. Pošto je Zavod za zapošljavanje pribjegao jednoj nevjerovatnoj manipulaciji da sa Zavoda za zapošljavanje miče ljude koji se ne jave u tačno određenom datumu i na taj način se fiktivno kao smanjuje broj nezaposlenih - ali, kao što vidimo, u Crnoj Gori nema povećane privredne aktivnosti. Prema tome, broj nezaposlenih u Crnoj Gori sigurno se kreće preko 20%, ali Zavod za statistiku i Vlada Crne Gore sve rade da se to javnosti ne prikaže. Slično se manipuliše, i to građani moraju da znaju, i sa prosječnom platom. Uporno nas ubjeđujete da je prosječna plata u Crnoj Gori 515 evra, a onda neformalno sa kraja čujemo da to važi samo za preduzeća koja imaju preko 10 zaposlenih. Preduzeća koja imaju manje od 10 zaposlenih radnika - iz tih preduzeća ne uzimate u prosjek kad računate prosječnu platu. Prevara za prevaram, obmana za obmanom, suština je što se zapošljavanja tiče da se pojača privredna aktivnost. Ako se pojača privredna aktivnost, ako pojačamo realni sektor mi ćemo imati više novih radnih mjesta, a samim tim i smanjiće se broj nezaposlenih lica. Ali, kakva je privredna aktivnost u Crnoj Gori, kakvi su bili trendovi podaci u prethodnih 12 godina da vam saopštim - od 2006. godine do 2018. godine bruto domaći proizvod se povećao, u apsolutnim ciframa govorim, dvije milijarde i četrismo miliona, a u istom tom periodu javni dug se povećao za dvije milijarde i šesto miliona. Ovdje ne računamo strane direktne investicije, koje su se sigurno iznosile oko pet milijardi, ne računamo privatizacije velikih kompanija. Onda se postavlja elementarno pitanje - gdje je 10 milijardi evra? A kakva je privredna aktivnost evo još jedan podatak. Spoljno-trgovinski bilansi Crne Gore - 2006. godine Crna Gora je izvezila robe u vrijednosti 461.999.000.

Znate li koliko je Crna Gora izvezla robe u 2018. godini? 435.873.000. Slabija privredna aktivnost 2018. nego 2006. Računajući inflaciju, to bi bilo dramatično. I o čemu pričate? I onda ste vi institucije sistema, vi ste ti koji pošteno radite i vi ste ti koje neko treba da uvažava i da poštuje.

Kroz ove brojeve se sve jasno vidi i mi vas pitamo i to vas pitaju građani: Gdje su pare? Kako to da narod teško živi i da je prosječna plata 420 evra, a da pojedinci na vrhu vlasti mogu da nose satove od preko miliona, da njihova djeca imaju velika bogatstva, da mogu da lijepe pjevačicama na čelo novčanice od 500 evra? I onda kažete da radite u interesu Crne Gore, da smo mi neprijatelji Crne Gore itd.

U zakonu su saopštena načela koja treba poštovati prilikom posredovanja pri zapošljavanju. 1. Zabrana diskriminacije. Poštuje li se to? Katastrofa, samo na primjeru srpskog naroda dovoljno da se utvrdi da se vrši stravična diskriminacija, odnosno, vodi se politika koju je promovisao glavni odbor Demokratske partije socijalista, jedan zaposleni - četiri glasa.

Da li se poštuje rodna ravnopravnost? Ova Vlada je daleko od toga i administracija. Afirmativne akcije usmjerene prema posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica - ni od toga nema ništa.

Slušajte ovaj četvrti postulat, nepristrasnost u obavljanju poslova u vezi sa zapošljavanjem. Koliko ste nepristrasni? Vi ste ultrapristrasni. To kako se vi ponašate prema određenim nacionalnim zajednicama, prema političkim protivnicima, znate li gdje se to dešavalo? U nacističkoj i fašističkoj Njemačkoj. Ali, narod je /prekid/ smiriti dok ovu vlast ne smijeni ili dokle ne podnesu ostavke oni funkcioneri od kojih to traže i građani i cjelokupna opozicija.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENIĆ (04.04.19 14:52:56)

Sljedeći prijavljeni diskutant je Maja Bakrač, a neka se pripremi Budimir Aleksić.

MAJA BAKRAČ (04.04.19 14:53:06)

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pred nama je danas Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. U satrateškim opredjeljenjima u pogledu pristupanja Evropskoj uniji, demografskom razvoju i razvoju tržišne ekonomije mogućnost zapošljavanja i prilagodljivost građana potrebama tržišta rada su od vitalnog značaja za Crnu Goru. Proces približavanja Evropskoj uniji i do sada ostvareni rezultati na tom putu zahtijevaju da se pitanje zapošljavanja i nezaposlenosti sagledavaju intenzivnije i složenije.

U toku primjene važećeg zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, koji se primjenjuje od marta mjeseca 2010. godine, došlo je do značajnih promjena u pogledu razvoja tržišta rada. Posredovanje pri zapošljavanju prepoznato je kao temeljna aktivnost, po kojoj se prepoznaje uloga Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Svakako t moram da naglasim riječ posredovanje, iz razloga što je često percepcija građana da Zavod za zapošljavanje ima mogućnost suštinski da zapošljava. Zavod za zapošljavanje služi kao spona između poslodavca i nezaposlenih lica i njegova uloga je čisto posredovanje pri zapošljavanju.

Ovim pomenutim zakonom definiše se, kao što je već uvaženi ministar rekao, da se institut novčane naknade sada stavi na devet mjeseci u odnosu na postojećih 12 mjeseci. Vrijeme primanja novčane naknade je od tri mjeseca do 12 mjeseci, zavisno od prethodno ostvarenog staža, osiguranja, a nezaposleno lice koje ima osiguranje od 35 godina priznaje se pravo na novčanu naknadu do ponovnog zaposlenja. Takođe, propisano je da novčana naknada iznosi 120% od obračunske vrijednosti koeficijenta umjesto dosadašnjih 40% od minimalne zarade.

Svakako ovaj zakon donosi određene benefite, ali ja bih se fokusirala na dvije stvari koje su meni značajne, na koje bih željela da mi uvaženi ministar da odgovor. Odnose se na to da Zakon o zapošljavanju ne predviđa mogućnost da porodilje imaju pravo da budu stavljene u poseban status evidencije Zavoda za zapošljavanje, kao što to, recimo, imaju zaposlene žene po Zakonu o radu. Što znači da žena koja je prijavljena na Zavodu za zapošljavanje ima obavezu da se javlja svaka dva mjeseca i da učestvuje u mjerama aktivne politike zapošljavanja. O ovome smo govorili i na Odboru i negdje ste mi pomenuli da će se to definisati podzakonskim aktima. Htjela bih sada da čujem kada će to biti definisano i da li namjeravate ubrzo poslije usvajanja zakona da definišete i ovo kako ne bi žene koje su prijavljene na Zavodu za zapošljavanje bile diskriminisane u odnosu na žene koje su zaposlene. To je jedna stvar.

Druga stvar. Znamo da je propisana obaveza Zavoda za zapošljavanje da prijavi svako slobodno radno mjesto podnošenjem prijave o slobodnom radnom mjestu. Često smo u praksi imali prilike da vidimo da određeni poslodavci oglašavaju radna mjesta na jedan dan, 5 dana, 15 dana po slobodnoj volji. Nijesmo mogli u zakonu da nađemo član koji definiše koliko je trajanje oglasa za privatni sektor a koliko za državni status cijene, pa bih da mi odgovorite na pitanje kojim zakonom će to biti definisano jer ovo u zakonu to sada ne postoji i kada planirate da definišete ovu stavku kako ne bi građani donosili sami odluku koliko će biti trajanje oglasa. Jer, ako mu je zakonska obaveza da objavi oglas preko Zavoda za zapošljavanje, onda mu, složićete se sa mnom, mora biti propisana obaveza koliko će trajati taj isti oglas i da li su to neradni dani i sve ono što uključuje da bi se precizirala ova stavka vezana za oglašavanje.

Što se tiče zakona, smatram da su ove promjene koje su donijete, usklađivanje sa standardima Evropske unije, dobre, ali svakako mišljenja sam da moramo više raditi na usklađivanju ponude i tražnje na tržištu rada, da ne smije postojati ovoliki disbalans između ponude i tražnje na tržištu rada, ali ovdje mora biti uključeno pored vašeg Ministarstva i Ministarstvo prosvjete kako bi se u budućnosti disbalans koji sada imamo smanjio na najmanji mogući nivo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (04.04.19 14:57:58)

Imali ste direktno pitanje. Da li će te da odgovorite sada? Shvatio sam da hoćete. Izvolite.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 14:58:05)

Hvala Vam.

Uvažena poslanice Bakrač, postavili ste dva pitanja. Jedno se odnosi na status porodilja, odnosno na situaciju njihove raspoloživosti za rad. U kontekstu toga uslova pod nezaposlenim licem smatra se lice koje je raspoloživo za rad pored ostaloga. I onda ste pitali za poziciju porodilja koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih. Mi smo ovdje predvidjeli u samom zakonu da ćemo donijeti podzakonski akt i to pitanje i još neka druga pitanja koja se smatraju izuzecima iz standarda regulisati. Jer je potpuno normalno da porodilja jedno vrijeme ne može biti dostupna za rad, posebno ne za zaposlenje van mjesta prebivališta i još u nekim drugim situacijama, na neka konkretna radna mjesta itd. To će biti predmet podzakonskog akta koji ćemo donijeti nakon usvajanja ovoga zakona.

Što se tiče pitanja trajanja oglasa, ovaj zakon propisuje obaveze Zavoda i rokove u kojima je dužan Zavod da nakon što dobije obavještenje o slobodnom raspoloživom radnom mjestu to istakne. Kad kažem ostavljena je, to je novo rješenje koje smo predvidjeli u Zakonu o radu. Dakle, privrednici će moći samo da obavijeste Zavod da je neko radno mjesto raspoloživo, a njihova je sloboda da li će ga i oglasiti ili će samo prijaviti slobodno radno mjesto i obavijestiti da su zaposlili nekoga.

Što se tiče javnog sektora, državne i lokalne samouprave i drugih javnih institucija, one imaju obavezu da oglase radno mjesto. Trenutno se razmtra primjereni rok je li to tri ili pet dana. Privredna preduzeća koja su u državnom vlasništvu ili djelimično državnom vlasništvu insistiraju da taj rok bude kraći zbog potreba njihove funkcije i obavljanja te djelatnosti. Javni interes je da je ta informacija dostupna i da svi mogu da učestvuju i tu će se negdje naći taj balans. A naravno to pitanje će biti jako važno. Vjerujem da će se oko toga diskutovati kada zakon dođe u proceduru u Parlament.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (04.04.19 15:00:58)

Pravno na komentar, javio se poslanik Koča Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 15:01:03)

Hvala, gospodine predsjedavajući.

Poštovane građanke i građani Crne Gore,

Ti mene vojvodo, ja tebe serdaru - to je taj koncept takozvane harmonije u crnogorskom Parlamentu kada nema unutra opozicije i prvenstveno Demokratskog fronta. Tako su oni navikli ovo vrijeme kako nas nije bilo i misle tako da nastave. I to je ta uljudna takozvana diskusija u crnogorskom Parlamentu kojemu teži rukovodstvo ovoga Parlamenta. Pa onda dođe Demokratski front i kaže - nemojte vi meni više tu šuplju priču. Jer, crnogorskim građanima je više preko glave te šuplje priče.

Priča neko iz DPS-a o tržištu rada, predlaže neko drugi koji formalno nije iz DPS-a ali je u stvari njihov izmećar, predaje zakon... /Upadica/ Narodna riječ. Predaje zakon u kome je jedno od načela na kojima je zasnovan zabrana diskriminacije i nepristrasnost u obavljanju poslova. Svi znamo, uostalom jedna od gospođa iz Poslaničkog kluba DPS-a je vrlo jasno to u živom prenosu ili na televiziji definisala - Mladi učlanite se u DPS, pa ćete dobiti posao. E to je koncept zapošljavanja koji ustvari postoji u crnogorskom društvu, a koji vi želite da potpuno relativizujete sa ovim ping-pongom koji igrate ođe u Parlamentu, pa predlaže zakon koji je evropski, a ovaj drugi iz DPS-a mu kaže - baš ti je dobar ovaj zakon, možda bi trebalo pomjeriti dva tri zareza. A onda se

ovaj javi u odgovoru na komentar kaže: hvala vam na ovoj opasci oko dva, tri zareza, pomjerićemo ih.

Onda poslije svega dođete nama da nam pričate o tome kako mi ovdje dolazimo sa nekakvim crnim naočarima i sve vidimo crno. Ne. Kad ste ušli u DPS, u njinu postelju, stavili ste ružičaste naočare, vi više ne vidite kako izgleda Crna Gora. Ako želite da vidite kako izgleda Crna Gora, dođite na protest u subotu ako imate petlju. Čućete šta vam govori 20.000 ljudi. Tada ćete čuti stvarno šta o vama misli Crna Gora. Ovo što se mi ovako ponašamo, što govorimo - nije to iskaz naše frustracije. To je iskaz frustracije 80.000 ljudi koje mi ovdje predstavljamo, jer im je dovde više ove vaše šuplje priče.

Hvala.

PREDSJEDAVALA MAJA BAKRAČ (04.04.19 15:04:02)

Pravo na komentar ima Maja Bakrač.

Ja Vas nijesam prekinuo. Rekli ste jednu jako uvredljivu riječ, kad pogledate precizno. Ali nijesam htio da joj baš pridajem značaj, baš iz tog razloga.

Pročitacete.

Maja Bakrač.

MAJA BAKRAČ (04.04.19 15:05:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Ja ću se samo osvrnuti na ovaj dio o kojem sam ja i govorila i kao neko ko dolazi iz institucije Zavoda mogu da pričam kakvi su poslovi Zavoda i kako Zavod funkcioniše.

Što se tiče opaske koju je uputio kolega Pavlović, ja ću samo reći sljedeće.

Ja dolazim iz Herceg Novog u kojem već 20 godina vlada opozicija.

Znači, u Herceg Novom što se tiče opštinskih institucija ko je god prepoznat kao aktivista ili simpatizer DPS-a nikakva prava nema, niti može da ostvari bilo kakvo pravo u opštinskim institucijama. Znači, ja vrlo profesionalno sam obavljala svoj posao i znam ljude koji su dolazili da se žale da imaju reference za određena radna mjesta, a da pri tome, jer nijesu imali člansku kartu DF-a, SNP-a ili drugih opozicionih partija nijesu bili u mogućnosti da se zaposle.

Što se tiče Zavoda za zapošljavanje, sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje onoliko koliko je u mogućnosti trudi se da pruži svima punu podršku i pomoć koliko može u onom dijelu koliko je to moguće. U dijelu zapošljavanja javnih institucija u Herceg Novom, vjerujte da mi nemamo nikakvu podršku ni potporu - niti učestvuju, niti imaju neku posebnu saradnju što se tiče zapošljavanja u našoj opštini.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA MAJA BAKRAČ (04.04.19 15:06:47)

Hvala.

Ministar Purišić.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 15:06:52)

Nije mi problem da budem sluga narodu i svim poštenim ljudima.

Nijesam izmećar, štošta bih mogao da odgovorim kolegi, u odnosu na nešto što sam ja imao kao predstavu o njemu, njegovom profilu ukupnom - ali naravno neću jer ne želim da o sebi govorim na taj način.

Drugo, nijesam, niti su moji partijski i ostale kolege ušli ni u čiju postelju, poslaniče. Kako ste vi ušli u tu grupaciju, tako smo i mi u neku drugu. Imamo svoje razloge. Mnogo razloga bih

mogao da Vam navedem, ali nemam potrebu da Vama i javnosti to govorim.

Trudim se da ovaj posao radim korektno i sve vas poštujem. Ako još jednom na ovaj način budete komunicirali sa mnom, ja mogu da izađem. Vi pričajte sa kim god hoćete i baš ste uspjeli da me po treći put iznervirate - Vi o kome sam imao sasvim drugačije mišljenje i stav. Ne znam zašto to radite. Ja mogu da dođem da vas poštujem i saslušam, nemojte da me vrijeđate. Kažite sve što je relevantno za moj posao i sve što je opšti kontekst i u nečemu ću se složiti sa vama. Ne morate me uvrijediti. Sad mogu da vam deset ovakvih uvreda isporučim i da su sve osnovane na Vaš račun. Ne pada mi na pamet to da radim. Ne pada mi na pamet da ovaj dom unizim na taj način.

PREDSJEDAVALAĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:08:49)

Hvala, ministre.

Računam da ste na jedan korektan način iskoristili repliku po članu 101. Moje je pravo da to procijenim i ne dajem poslaniku Pavloviću pravo da komentariše Vaše izlaganje, već dajem pravo Budimiru Aleksiću da nastavi diskusiju.

BUDIMIR ALEKSIĆ (04.04.19 15:09:09)

Poštovani građani,

Još jedan manipulativni zakon, kao što je rekao Mićo Đukanović, koji služi u svrhe manipulisanja ljudima, koji vrvi od ovih floskula kojima se svakom poštenom čovjeku u najmanju ruku smući.

Zakon predviđa aktivne mjere zapošljavanja, aktivna politika zapošljavanja, koja podrazumijeva otvaranje radnih mjesta i preduzetništva, pa onda podrazumijeva donošenje strategije Vlade za naredne četiri godine. Pa kad Vlada donese strategiju za naredne četiri godine, kukala ti majka. I šta je to nego šuplja priča? Kako čovjek da se ne vrijeđa kad čuje ovo? Pa, veli, zakon se zasniva na načelima zabrane diskriminacije. Zasniva se na načelima zabrane diskriminacije, a poslanica iz redova DPS-a lijepo kazala kako se dobija posao u ovoj državi i poruka mladima - učlanite se u DPS i dobićete posao. I stvar prosto je jasna u jednoj prostoj rečenici, a ovdje zakon, pola kila u njega ima. Žali bože ovoga papira, koji se arči za badava.

Znači, u zemlji u kojoj je diskriminacija toliko očigledna, u kojoj je ozakonjena, u kojoj je sve ogoljeno, bivši poslanik DPS-a pa ministar, pa sad već namješten u Državnoj revizorskoj instituciji - četiri glasa, jedan zaposleni. Sve formule date kroz iskaze funkcionera Demokratske partije socijalista kako se ovdje čovjek može zapošljavati, gospodine Purišiću, sa ovolikim zakonom.

Prije sam govorio, 25 mojih prijatelja doktora i magistara nauka. Što mislite koliko ih ima koje je ne znam u Crnoj Gori? Znači, iz oblasti društvenih i humanističkih nauka, doktorirali na prestižnim univerzitetima u regionu i Evropi. Ne u Donjoj Gorici, Gornjim Kokotima, Tutinu itd, nego doktorirali u Beogradu, Londonu, Rimu. Nema šanse da mogu da dobiju posao. Ja za 50 godina jednoga dana u svojoj struci nijesam mogao da radim, portir da budem u obrazovnom sistemu u nekoj školi, recimo u Dobrilovini. Tamo me ne bi zapalo da ložim vatru i da budem domar, đe sve ćeta, buja i klija i vrvi od demokratije, gospodine Purišiću.

Šta je ovo nego šuplja priča i manipulacije? Kome vi pobogu pričate? Drugo je Bošnjačka stranka, tamo nema nezaposlenih. Evo svakoga dana otvorite novine da se strijeljam ako ne nađete podatak neki - zaposlio tetku za direktora škole u Bijelom Polju, zaposlio sestričnu u Berane, zaposlio ovoga. Uključite dnevnik uveče. Ja, Bogu hvala, to ne gledam odavno iz razloga zdravstvenih, ali mi pričaju. Portparoli, menadžeri, zamjenici direktora, sve iz reda Bošnjačke stranke. Kod vas stvarno nema nezaposlenih i svaka vam čast. Ali, zato ovamo je situacija drugačija, pa opštinski odbori DPS-a to rade na sljedeći način.

Znači, predsjednik Odbora dobije spisak kandidata i on bira koga zapošljava. Recimo, u osnovnim i srednjim školama, to sam posebno pratio, kaže sa ovim svojim neću upotrijebiti ovu tačnu riječ koju je rekao gospodin Pavlović, ali upravo na to mislim. Njihov koalicioni partner iz

Socijaldemokrata veli - četiri naša, a jedan iz Socijaldemokrata. Tako se direktori postavljaju po osnovnim i srednjim školama u obrazovnom sistemu.

Mi ostali, gospodine Purišiću, na Birou. U mojoj kući pet diploma, od toga jedna magistar nauka, jedna doktora nauka. Ja sam mislio da dođem pa samo ne znam đe prije - kod Vas ili kod Sulja Mustafića u Zavod za zapošljavanje, da pozovem novinare, sazovem konferenciju za štampu i te trice spalim. Čemu one služe u ovoj zemlji? Evo sutra i sin i kćer, Bože zdravlja, završiće. Donesem fino te diplome i spalim tamo kod vas jer jer ovdje nije na cijeni rad, obrazovanje, znanje, prestižni univerziteti koje završavate, naučni radovi koje objavljujete. Ovdje je partijska pripadnost jedini kriterijum i to treba biti pošten pa unijeti u zakon. Ne može Srbin dobiti posao u državnoj upravi u Crnoj Gori, ne može nijedan protivnik DPS-a, zapravo ne može niko ko nije član DPS-a, Bošnjačke stranke ili Socijaldemokrata dobiti posao u državnoj upravi u Crnoj Gori. Samo jedan član ovaj zakon treba da ima. To bi onda bilo pošteno, inače sve ovo je najobičnija šuplja priča i propaganda. Svaka vam čast kako imate hrabrosti da nama pričate ozbiljnu priču oko zapošljavanja i oko ove materije.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:14:42)

Imamo tri prijavljena za komentar: Ana Nikolić, Obrad-Mišo Stanišić i Ervin Ibrahimović.

Ja bih samo zamolio da se Ana i Obrad-Mišo Stanišić dogovore ko će govoriti. Dogovor je da jedan govori iz kluba.

Izvolite. Ana Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (04.04.19 15:15:11)

...Stanišiću, ali želim da se javim i moje javljanje se odnosi na diskusiju poslanika Pavlovića.

Ja sam se prijavljivala, ali me nijeste, potpredsjedniče, vidjeli.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:15:32)

Tada je bio komentar na komentar i po Poslovniku to nije bilo moguće.

ANA NIKOLIĆ (04.04.19 15:15:43)

Tražim kaznenu repliku, jer odnosilo se i na mene njegovo komentarisanje, a to što je komentarisao, što su u više navrata komentarisali poslanici iz Demokratskog fronta je neistina.

Ja danas želim da kažem građanima Crne Gore ustvari istinu o svemu i tome da se jedanput stavi tačka na to. To je bila jedna diskusija koja je bila otvorena u Cetinju sa strane opozicionih partija i nas i u toj diskusiji napadnuta naravno Demokratska partija socijalista da zapošljava ljude po svojoj knjižici i da joj je to glavna referenca kada je u pitanju zapošljavanje ljudi na Cetinju. Ja sam objasnila na radnim mjestima gdje sam bila da se nije tako radilo, da je referenca glavna bila škola i njihova stručnost, naravno mladost ako se ona tražila, a da ostale stvari nijesu bile važne. I još nešto da kažem po tom pitanju - tamo gdje smo mi radili nikad se nije desilo da neko ko nije pripadnosti naše partije dobije otkaz ili nešto slično. To je bilo u kontekstu kada su oni rekli jeste, onda jeste mi bez toga ne možemo ako ne uzmemo knjižicu DPS-a ništa završiti. Ja sam rekla pa ako vi tako mislite, vi onda uzmite, šta drugo? To je bilo u šaljivom kontekstu. Da bi poslije toga možda i vaši članovi i već ne znam ko napravio tužbu i mene procesuirao. U procesu je sagledano i odbačeno da sam ja potpuno iz konteksta bila pogrešno optužena i to je odbačeno.

Prema tome, želim danas da kažem da ja to nijesam radila, nijesam nikoga pozivala, a to je iz konteksta izvučeno. Ja sam političar i svoju partiju propagiram i ja o svojoj partiji pričam mladim ljudima u Crnoj Gori, pričam mladim ljudima u Cetinju, kao što vjerovatno i vi radite i pričate sa mladim ljudima i pozivate da se pridruže vašoj partiji. Prema tome, mladi ljudi u Crnoj Gori to prepoznaju, našu priču prihvataju, našu priču primaju i zbog svih rezultata koje imamo u Crnoj Gori nama pristupaju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:17:43)

Malo smo pošli vam Poslovnika, ali nijesam htio da na ovaj način zaustavljam, jer je poslanica tražila. Shvatio sam da ste bili prozvani i u izlaganju gospodina Aleksića, to nije se desilo je li tako? Ako je tako, mislim da bi na taj način mogli da damo pravo gospodinu Aleksiću da odgovori i da na taj način poštujemo pravila.

Sada želim da se konsultujem sa šefom Poslaničkog kluba DF-a. Razumio sam kada se javila koleginica Nikolić da je ona dala svoj komentar na izlaganje Aleksića. Prije toga nije bilo moguće se javiti, jer je bio komentar na komentar. A sada sam provjerio. U stenogramu nije direktno bilo rečeno Vaše ime. Sve sam provjerio da bih do kraja vodio sjednicu. Mogu da dam mogućnost minut jedan Koči Pavloviću i na taj način damo komentar Stanišiću na izlaganje Aleksića. Na taj način smo napravili dogovor.

Izvolite jedan minut i iskoristite svoje pravo.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 15:19:23)

Nijesam razumio šta sam dobio. Koje vrijeme sam dobio?

Ja sam tražio pravo na repliku, jer je gospođa vrlo decidno rekla da replicira, da odgovara na moj komentar, direktno na mene, dakle nije nikoga drugoga pomenula i rekla je da govorim neistinu. Ja mislim da je to uvredljivo i mislim da po Poslovniku meni pripada pravo na repliku tri minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:19:53)

Ja nijesam imao pravo poslanici Nikolić da dam, jer je bio komentar na komentar, ali evo želimo da izađemo iz ove situacije. Znači, da Vama dam pravo da date neki svoj osvrt na ovo izlaganje u što kraćem vremenu. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 15:20:19)

Hvala, gospodine predsjedavajući. Ja ću vrlo kratko, neću potrošiti ta tri minuta, ali se radi o principu i o zaštiti Poslovnika i moga prava koje je sadržano u tom Poslovniku. Ja sam želio prvo Vama da se obratim, kao čovjeku koji je završio tehnički fakultet i ima senzibilitet za logiku i znate šta je oksimoron? Niko gospođu nije pomenuo po imenu i prezimenu. Ja čak ne znam ni kako se gospođa zove ni preziva u ovome trenutku. Ona se prepoznala.

Prema tome, ako se ona prepoznala da je ona ta koja je rekla to, onda je potpuno sumanuto da joj se daje pravo da negira da je to rekla. Jer, ako to nije rekla, onda nema pravo na repliku. Zašto se prepoznala? Prema tome, to je na osnovnom, logičkom nivou glupost, oksimoron.

Drugo, jeste li vi svjesni da govorite pred javnosti crnogorskom? Svako u Crnoj Gori, svi sa onoga trga, koji će biti prepun u subotu, nadam se, prošli put ih je bilo petnaestak hiljada, onaj prethodni je bilo dvadeset, nadam se da će u subotu biti 30.000, zna da je stanje u Crnoj Gori

takvo kakvo ja govorim, a ne kako vi govorite sa onim šarenim naočarima što vam stave u DPS-u da se učlanite. Prema tome, imajte to u vidu. Imajte u vidu da to ne zadovoljstvo, ta frustracija sa ovom vašom pričom raste u narodu. Ja bih volio da prestanete više sa tom pričom i da iz ove političke krize izađemo dogovorom. Ako nastavite ovako, bogami usko će vam biti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:22:06)

Mislim da ovakve poruke ne biste trebali da šaljete. Siguran sam da poslanici DPS-a ovakve poruke neće slati, da će voditi računa, prije svega, o kodeksu ponašanja koji je usvojio ovaj Parlament i zamoliću vas sve da još jedanput to pogledate.

Sada dajem pravo na komentar na izlaganje Budimira Aleksića poslaniku Obradu - Mišu Stanišiću. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (04.04.19 15:22:36)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Kolega Aleksiću, sve je to dobro da bi bilo tako fino i da biste vi bili demokratični u vašim redovima. Vi dobro znate, u Plužinama ste na vladi od kada se DPS raspao. Niko u državnoj upravi ne radi iz druge partije osim iz onih koje ste vi na vlasti. Herceg Novi, Kotor, ali nema partije ni u Crnoj Gori ni na svijetu koja u svom programu nema i zapošljavanje, ali na štetu drugih i ne na diskriminaciji. Ja namjerno nijesam pomenuo sada Budvu, a znate li zašto, kolega Aleksiću? Zato što je čovjek iz Demokratskog fronta koji je došao na čelo opštine korektan, pa nije trčao za kvantitetom nego je tražio kvalitetan kadar i on je bio iz DPS-a. Na stub srama ga je veliki dio opozicije zašto to radi. I vi sad pričate nama kako ste vi demokratični, kako kod vas nema diskriminacije. Kod vas je sve dobro dok se ne uđe u vaše dvorište. Ja vjerujem da većina vas koji ste u ovom domu poslanici iz opozicije, da vas je malo koji nemaju iz uže, a posebno iz šire familije svoje članove da rade u državnim organima.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:24:00)

Budimir Aleksić. Izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (04.04.19 15:24:05)

Sve je suprotno od onoga što ste kazali. Ne da nemamo članova u državnoj upravi, nego možemo da nabrajamo baš suprotno. Kćerka gospođe Jočić je doktor nauka - nema posla. Snaha gospodina Đukanovića završila je književnost i francuski jezik, preko osam i po prosjek - 10 godina čeka na posao. A imate jednog dekana vašeg člana 6,2 prosjek mu je, a dekan je jednog od najpreslužnijih fakulteta u svakoj državi. O tome su novine pisale. Profesor doktor Tanja Bečanović sa Filološkog fakulteta u Nikšiću više puta pisala je o tom slučaju. Dakle, čovjek završio fakultet 6,20 prosjek i dekan je fakulteta. Toliko o tome kakvi su vaši kadrovi. Sad mi recite - on se zaposlio tamo kao stručnjak sa tim prosjekom? Zapalo ga je da bude dekan sa tim prosjekom, a Mićova snaha preko osam i po 10 godina sedi kući i čeka da gospodin Purišić ispravi ovim zakonom diskriminaciju. Ja mislim da poslije ovog zakona, gospodine Purišiću, neće biti ove diskriminacije - vi ćete to neutralisati. Eto mene s porodicom tamo kod vas i sa tim diplomama da makar jedno zaposlite. Je li pošteno? Jesmo li zaslužili toliko kao građani ove zemlje? Eto, vi ćete mi pomoći ili kao demokrata i pripadnik vlasti koja ide kako je krenula ka Evropi i tako dalje. Plužine je li? U Plužinama vlast ima socijalistička /prekid/ partija. To je ona partija koja se zalagala za federalnu državu Crne Gore i Srbije, a koju je jedan vaš poslanik kritikovao zato što je federalna, što nije u unitarna. To je ta partija. On će vam objasniti o kakvom profilu je riječ. To nije mora partija, nego ta partija. Naša stranka tamo ne učestvuje u vlasti, nikako. Dakle, nijedna

stranka iz reda Demokratskog fronta nije konstituent vlasti u Plužinama. Inače, ko drži policiju, ko drži tužilašto, ko drži ove strukture u Plužinama? Pa vi da ste demokratska stranka, struktura zaposlenih u toj opštini u onim institucijama koje dolaze sa državnog nivoa preslikavala bi etničku sliku te sredine. To je evropski standard. Nijednog Srbina nemate u miliciji u Plužinama, nijednog direktora škole, ni jednog u posljednjih 20 godina Srbiona niste zaposlili. Apsolutno nijednog, to pouzdano znam i tvrdim i dokazujem - iako je tamo 70% pripadnika srpskog naroda. Pa to je eklatantan primjer brutalne nacionalne diskriminacije i segregacije i aparthejda. O tome se radi.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:27:11)

Pravo na komentar prijavio je Ervin Ibrahimović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (04.04.19 15:27:17)

Uvažavajući Vas, uvaženi kolega Aleksiću, odgovoriću na nešto što je već više puta tvrđeno iz ove ili one strane.

Prvo treba da razjasnimo da vi niste nezaposleni zbog Bošnjaka. Mislim da ste saglasni. Da se bavimo politikantstvom, ova Vaša priča bi nam odgovarala, da su svi Bošnjaci zaposleni zahvaljujući Bošnjačkoj stranci, ali je stvarnost drugačija. Nažalost svi Bošnjaci ne glasaju Bošnjačku stranku, nismo zavrijedili pažnju svih Bošnjaka. Realno, fakat je da i dalje bošnjački narod nije dovoljno zastupljen u institucijama sistema. To ćemo se, nadam se, složiti.

Ono što je više puta sa vaše strane prebačeno, sigurno ako je takav procenat neupošljenih Srba, sigurno da mi je žao i da mi kao društvo treba da radimo da to izmijenimo. To sigurno mislim. Treba svi da radimo na tome da vidimo gdje griješimo, da demokratizujemo društvo, da ta javno izgovorena riječ ima veliku težinu u Crnoj Gori. I dalje se nalazimo u patrijarhalnom okruženju. Zato sam se javio Vama. Kao prvo, jer Vas poštujem, drugo, vodeći računa o javno izgovorenoj riječi već više puta da su svi Bošnjaci zapošljeni.

Obraćam se javnosti Crne Gore. Bošnjaci nisu nikome uzeli mjesto. Bošnjaci su sa svim onim pravima koja trebaju da bi se uposlili, konkurisali i onamo gdje su zadovoljili su upošljeni. Tako da još jednom javnost obavještavamo - Bošnjaci nikom nisu uzeli posao i da treba u onom svjetlu građanske Crne Gore da se vodimo time da svi imaju jednake šanse za zapošljavanje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:29:25)

Zahvaljujem poslaniku Ibrahimoviću.

Pravo na odgovor na komentar ima Budimir Aleksić, koji je imao osnovno izlaganje.

BUDIMIR ALEKSIĆ (04.04.19 15:29:35)

Gospodine Ibrahimoviću, nisam rekao da su svi Bošnjaci zapošljeni zahvaljujući Bošnjačkoj stranci, niste dobro zapamtili, a možemo da pogledamo i stenogram. Rekao sam da u Bošnjačkoj stranci među njenim funkcionerima nema nezaposlenih. Ja znam dobro da Bošnjaci svi nisu zaposleni. Evo jedan od njih je Šefket Krčić. Dakle, on je vodeći filozof među Bošnjacima u Crnoj Gori. On nije vaš član. Bio je za zajedničku državu, za razliku od vaše stranke i on radi u drugoj državi. Njemu niste pomogli sa pozicije vlasti da se vrati na mjesto sa koga je eliminisan sa Filozofskog fakulteta u Nikšiću. Vi ste vlast. Zašto čovjeku nijeste pomogli da se ispravi ta nepravda koja mu je, kako vi kažete, tih sramnih 90-ih nanesena, pa je pomjeren sa mjesta profesora filozofije na Filozofskom fakultetu u Nikšiću? Ne, nije vaš član, niste mu pomogli. On ide i radi u drugoj državi. Znači, ima nezaposlenih Bošnjaka, a to su uglavnom, po pravilu, oni koji vama ne pripadaju. Vaši funkcioneri, vaši aktivisti su zapošljeni i to ne samo zahvaljujući struci. Vi

kažete to je zahvaljujući struci, a mi Srbi smo nezaposleni zato što valjda po logici stvari nismo stručni. Ne, Vi ste ovaklo rekli, žao vam je što su Srbi diskriminirani, ako su, rekli ste, diskriminirani. Sad mene zanima, da li Vi mislite da su Srbi diskriminirani? Ako Vi mislite da nijesu diskriminirani Srbi u Crnoj Gori, svaka Vam čast, u redu. Ja mislim da to nije istinito i da to nije tačno i da svaki korektan čovjek tu toliko brutalno očiglednu činjenicu ne može da prenebregne. Dakle, evo gledate mene, Mića Đukanovića, Marinu Jočić, pričamo vam, ja svjedočim svojim primjerom, 50 godina života jednog dana ovdje u ovoj državi ne mogu da u obrazovnom sistemu, doktor nauka. Opet kažem, nisam doktorirao i magistrirao i diplomirao ni u Donjoj Gorici, ni u Gornjim Kokotima, nego na prestižnom beograskom univerzitetu, koji je po svim ovim istraživanjima i tim listama koje se bave kvalifikacijama i bodovanjima tih fakulteta prvi u regionu. Beograd i Zagreb bez konkurencije. Ali džaba mi to, mogao sam i na Oksfordu, mogao sam dobiti Nobelovu nagradu, ako nisam u DPS-u ili u Bošnjačkoj stranci, ili u Socijaldemokratama - posla nema, jer se posao dobija upravo onako kako je koleginica definisala. Vi ste stvar potpuno uprostiti, svima je to očigledno i ja ne mogu da vjerujem da to Vama nije očigledno, da ne vidite kako se ovdje ljudi zapošljavaju. Opet kažem, vi u vašoj partiji to najbolje znate. Svaka vam čast, zapalo vas je.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:32:40)

Dajem riječ poslaniku Ranku Krivokapiću.

RANKO KRIVOKAPIĆ (04.04.19 15:32:53)

Hvala, potpredsjedniče.

Ovo je vjerovatno najmasovnija nepravda i nejednakost u Crnoj Gori - zapošljavanje. Najtrajnija i najmasovija. Traje mnogo više u višepartizmu, nego što je čak bilo u jednopartijskom sistemu u Crnoj Gori. Mnogo je više nepravde u višepartizmu nego što je bilo u Socijalističkoj Republici Crnoj Gori. Oni stariji će znati da se deca i ... i ostalih zapošljavala u Socijalističkoj Republici Crnoj Gori, školovala jednako kao ostala deca. Ali od '90. krenulo je to zlo najveće nejednakosti i nepravde, koje je postavljeno kao model vlasti, a nije samo model vlasti. Pokušaću da budem precizan. To je istovremeno najpogubniji dio u jednom društvu kad se tako vlada i dešava. To je naša kolektivna sramota, naravno, model je stvorio DPS i jedan period je bilo partijsko, a onda su bile sve manjine dodatni neprijatelji. Znači, morao si biti u DPS-u, a ako si bio Bošnjak, Hrvat i Musliman, dodatno si ćeran. Imao si dva kvalifikativa za ćeranje. I to je trajalo dok DPS nije promijenio politiku. Od 1998. se obrnulo, pa onda mogao si biti i Bošnjak, i Musliman, i Hrvat i ostali, da ne nabrajam, onda si postao neprijatelj zapošljavanja ako si protiv nezavisne Crne Gore, a to je po definiciji značilo da si Srbin. Onda se samo klatno istorijsko pokrenulo na drugu stranu, a kriterijum je ostao isti.

Da budemo otvoreni, tamo gdje je opozicija na vlasti - isto se zapošljava partijski. Ne mogu da znam oko nacionalnog ali isti je kriterijum partitokratije po istom principu. U Kotoru, tamo gdje smo mi opozicija na vlasti, DPS-ovci su isplaćeni a na njihovo mjesto mimo zakona dovedeni drugi ljudi iz takozvane opozicije. Isplaćeni su, dobro. /Upadice/ Ponavljam, dozvolite mi da objasnim, mislim da su činjenice tačne, dozvolite mi da dam zaključak. Tu smo negdje kao splav meduza, zajedno se međusobno jedemo, a splav će potonuti. Nema uspješnog društva ako nije napredovanje po kriterijumu sposobnosti, meritokratiji. Turska imperija, koja nam je zajednička ovdje, ostala je zato što je imala meritokratiju. Najbolji su vojskovođe, veziri dolazili po kriterijumu sposobnosti, a ne plemenske pripadnosti i aristokratske pripadnosti, kao u većini Evrope. Zato je Turska trajala. Imala je kriterijum kvaliteta, pa si mogao biti i predsjednik. Zvali su je zaostalom Turskom, a ona je 100 vjekova ispred našeg načina biranja kadrova i zapošljavanja. I zato sada imate, imali ste 90 u Kotoru, 80 zaposlenih u Skupštini opštine, sa svih 28 daktilografkinja, sad imate 300 sa svim kompjuterima. Tada se u Opštinu Kotor pitali, izbor sudija se radio u opštini i izbor šefa policije i sve ostale socijalne stvari su se dešavale u toj opštini. Znači, imate pet puta više zaposlenih, imamo, jer ovo je zajednička propast, kao na splavu meduza, rekao sam.

Poješćemo se međusobno i potonućemo zajedno, a imate toliko više zaposlenih. I sve je partijski riješeno. Nema tu kriterijuma, osim kriterijuma imaš li više članova familije. Pa ako imaš više članova familije, lakše će se zaposliti. Prošao sam i jedne i druge iz DPS-a, i jedne i druge iz vlasti, jer sam bio i vlast i opozicija, prošao sam kad su 90-ih me branili ljudi iz DPS-a, da ostanem bez posla, ali sam prošao kad su mi supruzi izbrisali diplomu ljekara. Ljudi i neljudi ima na obje strane, ali sam prošao i sada kad više nema objašnjenja kad ste ćerali SDP da su izdajnici, da su na pravdi Boga, da su mimo zakona, sve je počišćeno što je bilo u SDP-u ostalo u administraciji, a nijesu ni antidržavni, nemaju sad ni nacionalni problem sa DPS-om, isto su ćerani bezdušno. Sudovi vraćaju, ovi ćeraju. To je dijagnoza Crne Gore - društvo u propasti. Postoji samo jedan kriterijum - koliko glasova donosiš.

Drugi je modelacija zavisno ko je đe nacionalno i svi smo u tom istom splavu, svi smo mi u tom splavu manje više isti pojedinačno možda različiti, ali kao sistem isti. Kvalitet ne može doći do izražaja, niti ima ijedno mjerilo za kvalitet, ako se doda školski sistem /prekid/ privatni fakulteti, koliko imaš rata, a ne koliko imaš ispita do kraja, sve nam je jasno đe smo kao društvo. Presložićemo se i ovako ili onako na vlasti, ali će model vladati isti bojim se u toj oblasti. Pokušavam da pričam o svima nama koliko mogu objektivno.

I desiće nam se grčki scenario. Prepolovićemo penzije, a sljedećih 30 godina ćemo vraćati dugove, a moraćemo imati rast najmanje 2,8%. Bićemo u dužničkom ropstvu, otpustićemo od tih 60 hiljada sigurno 30 hiljada preko noći, ko god bio vlast, ko god bio opozicija, to nas čeka, jer se to brojevi. Sovjetski Savez nije uspio da prevari brojeve sa najvećim bogatstvom na planeti, nego se raspao upravo zbog nemanja kriterijuma koji je omogućavao da u svim oblastima napreduju oni koji valjaju, i to je pitanje elite. Ovo ovdje što sjedi, što sjedi u partijama još 100 ljudi, i to sve zavisi od 200 ljudi u ovoj državi. Može li se drugačije? Može i mora. I to je to zašto nam treba građansko jedinstvo, Vlada kako god hoćete zovite, Parlament da se dogovorimo oko kriterijuma koji ćemo zajedno živjeti ako volimo ovu zemlju. Sve ostalo: zaklinjanje, mjerenje crnogorstva, srpstava, zastave - vodi nas na dno ko živi u ovoj državi.

Najveći broj zaposlenih Bošnjaka nije u Crnoj Gori, nego u Americi, u Luksemburgu. Rašćerani su da budem pošten.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:39:27)

/Prekid/

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:39:52)

Komentar je tražio poslanik Željko Aprcović.
Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ (04.04.19 15:39:55)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Nijesam imao namjeru da komentarišem, odnosno da razgovaram na ovu temu dnevnog reda. Međutim, ponukan sam diskusijom kolege Ranka Krivokapića, u dijelu koji se tiče Kotora, kao primjera kako i na koji način je rađeno u prethodne dvije i po godine, a tiče se zapošljavanja, nepotizma, partijskog zapošljavanja, davanja otpremnina. Moram da imam svoj komentar na tu temu.

Želim da Vam kažem, a što Vi znate, kolega Krivokapiću, jer smo u prethodnom periodu na nivou Kotora vršili vlast zajednički, da prioritet nama koji smo radili na nivou Kotora nije bila ni partijska pripadnost, nije bilo ni partijsko zapošljavanje, nego smo išli upravo po onome što bi

trebali da budu kriterijumi u narednom periodu, da to bude zapošljavanje prema onome kakvi su afiniteti, kakva je struka odnosno kakva je predisponiranost određenim brojem kadrova koji trebaju da vrše određene poslove na nivou određene lokalne samouprave, odnosno javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave. Želim da istaknem da ono što je urađeno u prethodne dvije i po godine za mene je frapantno iz prostog razloga što i Vi i ja dobro znamo da je 400 hiljada eura ne odvojeno za otpremnine, kako ste Vi rekli pripadnika Demokratske partije socijalista, iz razloga što je u tom korpusu ljudi koji su se prijavili na konkurs za otpremnine velika većina bilo ljudi koji partijski nijesu bili istog mišljenja Demokratske partije socijalista. I što se desilo? I Vi i ja znamo da je bilo 90 ljudi u Kotoru zaposleno u okviru lokalne samouprave, sad ima 250 ljudi. Dali smo 400 hiljada eura otpremnina i dali smo ljudima koji su imali 41 godinu radnog staža. Kakve su to otpremnine? Znači, Vi dobro znate da ja nemam namjeru da pričam i da prozivam ljude koji nijesu u sali, koji ne mogu da se brane, ali Vi to dobro znate, da su date otpremnine ljudima koji su napunili 41 godinu i sedam mjeseci staža imali 67 godina života.

Možemo da komentarišemo na ovaj ili onaj način, ali zajednički ćemo se složiti da se radilo o čisto partijskom razmišljanju određenih struktura vlasti kako bi se oslobodio određeni broj radnih mjesta na koja su dovedeni ljudi iz partija koje sada vrše vlast u Kotoru. Znači, Kotor nije velika sredina nego 20 hiljada ljudi i zna se ko se zapošljava. Ja moram da Vam kažem da smo mi, i zajednički ćemo se složiti, u prethodnom periodu imali Aerodrome Crne Gore. Znači tamo su se mogli ljudi zapošljavati po određenoj partijskoj pripadnosti. Negdje taj afinitet da preferira određenu političku opciju bila je preporuka za zapošljavanje. Moram da kažem, primjeri Kotora, Herceg Novog, Budve, dovoljno govore, Kolašina, tako je koleginice, da ne pričamo /prekid/ o tome da sa te strane od određenih kolega poslanika koji su imali komentare na današnje predložene izmjene zakona da nijesu .. iz razloga što ih praksa, odnosno vrijeme demantuje u smislu ovoga što sam pričao. A Vi i ja ćemo se složiti oko toga. I Vi to dobro znate iz razloga što znate kakve su strukture zaposlene u okviru organa lokalne samouprave, odnosno društava sa ograničenom odgovornošću čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:43:28)

Poslanik Željko Aprcović je komentarisao izlaganje Ranka Krivokapića. On sad ima pravo na svoj stav.
Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (04.04.19 15:43:35)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Nastaviću. Najveći broj, rekao sam za Bošnjake, najveći broj Crnogoraca, sve više ne radi partijski no radi u inostranstvu. Ako je prije par godina išlo nevoljnici, niže obrazovani, sad ide najprogresivniji dio Crne Gore u inostranstvu. Mi gubimo potpuno budućnost. Znači, najkvalifikovanije i najspremnije da uzmu rizik, struktura odlaska se mijenja na radikalnu štetu Crne Gore. Znači, idu sada najsposobniji, ne najveći nevoljnici, nego najsposobniji odlaze iz Crne Gore iz bogatih sredina: Podgorice, Nikšića, Kotora. To je priča o našoj državi. Ponavljam, nijesam ja uzeo ni jednu partiju, kao što ste čuli, u programima se razlikujemo. SDP nije nikad nikoga otpustio i proganjao, zapošljavao partijski jeste da budem do kraja otvoren, ali ni proganjao, ni otpuštao po partijskom osnovu. Daću vam ako treba i ličnih primjera i svega ostaloga.

Ali se vraćam na sljedeću stvar, Srba naravno sad su oni negdje u poziciji kako su nekad bili Bošnjaci, Hrvati, Albanci i 100% Crnogorci kako su nas zvali. To je naša zajednička bruka, jer smo mi mnogo više slični nego što hoćemo da priznamo. Kad dođemo do moći, model koji je ustanovljen postaje poprilično opšti. Najveća pobjeda vašeg protivnika je znate kada? Kad počnete da ličite na njega, to nam se svima desilo ko je prvi zna se, a potonji ćemo biti svi, ustvari potonja će biti Crna Gora jer neće imati kvaliteta da stvara dohodak koji će se moći dijeliti, da se stvara materijalno dobro koje će moći unaprijediti opšte dobro. Mislim da je kolega Đukanović naveo te brojeve koji su zastrašujući, finansijski pokazatelji koji kucaju na vrata. Tu istinu nećemo

moći izbjeći. Hoćemo li imati mudrosti kao što smo dogovorili oko mira u Crnoj Gori, da se dogovorimo oko razvoja Crne Gore, to je veliko pitanje. Znam da nam sat otkucava, kad se uđe u taj vrtlog, čak ni sposobni neće htjeti biti u politici. To vam ja tvrdim. Pametni i ozbiljni će pobjeći iz politike, pa ćemo dobiti i tu ne više ni malo kvaliteta nego će ostati samo onaj kome je to jedini način da nešto zarađuje. To je pitanje zašto ljudi biraju Parlament, zašto plaćaju vlast, zašto imaju vrh države, da rješava takva pitanja. Mi koji smo mislili da smo politički zrelija nacija od drugih zbog rata, zbog mira, zbog ostalih stvari sada smo na dnu, sada nas drugi preteču, Makedonija, mislim da će nas i Bosna preteći po nivou realnih stranih investicija itd. I to je naš upit. Dajte stanimo /prekid/ hoće li vršiti ova ili ona vlast, pitanje je istorijskog trenutka.

Ova država ne može da plaća ovoliko administraciju. Ova država ne može da istrpi ovakav kvalitet ne u administraciji, nego uopšte u privrednom i ekonomskom životu. Ova država nema ni školstvo ni ostalo što nam garantuje ikakvu, a ne stabilnu budućnost. To je tema za razgovor. Ne zaključujem, više sam dao dijagnoza i uporednih pokazatelja nego što sam htio dati rješenja, a rješenja su prosta, da tu nepravdu i nejednakost moramo ukinuti ako mislimo da zadržimo mladost u Crnoj Gori. Ako nema mladosti, banalno je reći - nema ni budućnosti. Drugi uvoze mladost, mole za mladost. Njemačka prima sve naše ljekare bez sertifikata, sve naše inženjere bez sertifikata, sve će ekonomiste primiti bez sertifikata, ali nama treba partijska knjižica. Čija god da je, princip je isti. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:47:40)

Hvala.

Praksa je kada se neko javi za komentar da se javi kada neko ima izlaganje. Vi se nijeste javili na vrijeme, ali želeći da poštujem, da tako kažem, zbog toga što više nema diskutovanja iz vašeg kluba da dobijete to pravo za komentar, ali sam razumio i poruka svima da se jave na vrijeme kako bi mogli tačno znati vrijeme poštovanja pravila koja su ispred nas.

KOČA PAVLOVIĆ (04.04.19 15:48:17)

Hvala. Nisam znao da treba da se javim baš u toku osnovne diskusije. Nadam se da nije preveliki problem što ću komentarisati gospodina Krivokapića prvenstveno zbog jedne stvari. Ovdje je u polemici s onim što ste Vi iznijeli u toku Vašeg izlaganja, teško se to može nazvati polemikom, više je bilo slaganje, stvorena je slika da je ustvari to veliko povećanje tih zaposlenih u Kotoru rezultat rada opozicije. Molim Vas da u odgovoru precizirate, nije to opozicija sada odjednom enormno uvećala broj zaposlenih u Kotoru, nego je prethodna vlast ustanovila tu praksu.

Ono što sam želio, ustvari, samo da dodam onome što ste Vi govorili i da na izvjestan način iskoristim ovu priliku da apelujem stvarno na sve kolege koji su u politici profesionalno, u ovome trenutku koji je trenutak jedne velike institucionalne i političke krize u Crnoj Gori i na tu krizu nas svake subote upozoravaju, sve nas, desetine hiljada nezadovoljnih građana, odgovorni političari bi trebalo u ovoj situaciji da malo, što bi rekli, stanu na loptu. Vidite li šta ste uradili od ove države? Neka što ste je potpuno popljačkali i oglodali gotovo do kraja, a ono malo što je ostalo sada neki novi biznismeni šarenih boja imaju namjeru da doglođu. Neka što ste to uradili, nego ste od cijele države Crne Gore napravili jednog svojevrsnog političkog bolesnika, sve u namjeri da onima koji napolju odlučuju i imaju politički uticaj pošaljete poruku da ova država neće opstati ako vi ne ostanete na vlasti. Takvu ste državu napravili, državu koja treba svojim bićem stalno šalje tu poruku - propade država ako padne DPS-ova vlast zajedno sa satelitima.

Jedan od temeljaca vaše politike jeste partijsko zapošljavanje. Vi ste inaugurisali i partijsko zapošljavanje u Crnoj Gori, toga prije nije bilo u tolikoj mjeri sigurno, ali ste inaugurisali i kriminal i korupciju i sve sve vi uveli u Crnu Goru. Dajte, ljudi, stanite više na loptu. Nemojte da rizikujemo svi zajedno. Jer, na onome trgu u subotu divni ljudi se okupljaju, mnogo je dobra atmosfera. Ne mora da znači da će uvijek biti tako. Nemojte da gurate stvari i dalje prema ivici. To vas upozoravaju one desetine hiljada koje se tamo okupljaju svake subote.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:51:30)

Riječ ima Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (04.04.19 15:51:37)

Da, tačno. Kotor je rastao sa brojem zaposlenih. Rekao sam 1990. godine je bilo 80 zaposlenih ili 85, bio sam pripravnik u Skupštini Opštine u tom periodu, pa znam kako je to naglo skočilo sa svim vlastima. SNP je 1998. predao vlast, pa smo onda to gradili. Ponavljam, ovo je naša zajednička osobina. Kao što mi vidimo Grke zajedno, tako oni vide nas u ovome zajedno. Ne razlikuju oni partije. Rekao sam, po jednoj stvari se razlikuju, po progonu ljudi. Ono što garantujem da SDP nije nikoga otpuštao s posla po političkoj osnovi i nije proganjao nikoga. Ali, opet je moj apel. To je najveća i najmasovnija nepravda u Crnoj Gori, a treba da bude osnovna snaga Crne Gore. Ako tu ne uvedemo kriterijume kvaliteta, propadosmo. Ne kao partije, nego propadosmo kao država i narod.

Reći da će propasti država ako se promijeni partija, to je dokaz da nema države. Ne treba nikakav dokaz da nema države ako se ne može zamijeniti vlast, a zove se tzv. demokratska država. Ako se u jednoj državi vlast ne može zamijeniti nego će propasti, onda države nema. To je onda partija koja drži neku teritoriju. Ne treba nikakva veća kritika nego ako sami kažete nekome na Zapadu da će propasti država ako se vi promijenite. Ja to znam. Vi ste sami sebe najviše optužili. Onda tu nema države. Onda tu nema ni D od države. Ona ozbiljna partija koju sam pohvalio na početku da je manje imala diskriminacije nego višepartijske, pa nije izdržala odlazak jedne partije, ali je bila partijska država oficijelno, nije bila demokratska. Bila je partijska država i bila je multinacionalna, nije se raspala ni zbog partije nego zbog više nacija i i sticajem okolnosti Berlinskog zida i svega ostalog.

Sve što molimo je da pokušamo, a znam da nije lako, da shvatimo da što je bilo bilo je, kidanja će morati biti. Brojevi će nam pokazati koliko da otpustite iz administracije. Tačno će se morati otpustiti. Sva je sreća, vidio sam da neki prijetite, pa ako nijeste na izborima vas ćemo otpuštati. Posle predsjedničkih izbora sam vrlo dobro čuo prijetnju predsjednika države kada je rekao da dobar dio administracije nije izašao na izbore. To u prevodu znači - otpustićemo onaj dio administracije koji nije izašao na izbore. Vrlo dobro znam kako to funkcioniše. Vrlo dobro sam čuo tu prijetnju. Vrlo dobro sam je čuo. Sve je to do nekog vakta. Vrlo brzo do onog koji otpušta te dođete do onog koji je otpušten. Istorija je puna takvih primjera. Što god siješ to ćeš i žnjeti, samo je pitanje vremena. Ko god se igra takvom sabljom nepravde prema ljudima, imaće velike protivnike. Ponavljam, znam ljude koji su ćerani na pravdi Boga. To mora stati. Ponavljam, to je najveća nepravda i najmasovnija nepravda u Crnoj Gori. To može stati samo dogovorom da zakon napokon važi kako piše u ovim papirima koji će ostati sami papiri i ništa više dok se za to ne postigne konsenzus kao za neke druge stvari u ovoj državi. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 15:55:02)

Na ovaj način smo završili izlaganje poslanika Krivokapića.
Sada riječ ima poslanik Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 15:55:16)

Poštovani građani Crne Gore i vi u ZIKS-u,

Tema zapošljavanja i posredovanja u Crnoj Gori jeste suštinska ideološka tema po kojoj se razlikuju Demokratski front i vladajuće partije, možda i neke partije iz opozicije. Rekao sam, zaista mi je teško da gledam ministra koji se dok je bio u opoziciji potpuno slagao s nama, protiv

neoliberalnog fašizma, protiv dominacije kapitala, protiv sive ekonomije. Međutim, kako se sjedne u fotelju, izgleda da se i promijeni ideologija i politika. Ne znam zašto se ljuti ministar kad ga ja na to podsjetim. Evo i ja i on smo ovdje raspravljali u ovim klupama 100 puta, čak si i glasao za zakone koje sam ja predlagao vezano za minimalnu zaradu. Kad si postao ministar, glasaš protiv. Zašto? Ja sam 2008. godine predlagao Zakon o minimalnoj zaradi, predlagao sam Zakon o progresivnom oporezivanju, predlagao sam zakon da se isplate zarada tretiraju kao krivično djelo, predlagao sam zakon da se siva ekonomija u zapošljavanju tretira kao krivično djelo. Sve je to kolega ovdje podržavao, što je i normalno, svaki normalan čovjek to mora da podrži. Nije bitno iz koje smo stranke. Dakle, to mora da se podrži. Odjednom kako sjednete tamo u tu Vladu, šta se dešava tamo ja ne znam, odjednom se promijeni i ideologija i mišljenja i sve. Nije ni problem. To je stvar Vašeg karaktera, ministre. Ja da sam na vašem mjestu, ja ne bih tako radio. To je Vaš izbor. Dakle, radite protiv sopstvenih ubjeđenja - ili ste govorili neistinu meni ovdje u klupama kao poslanik, ili sad govorite neistinu kao ministar. Ne možete oba puta Vi biti u pravu.

Dakle, poštovani građani, agencije za posredovanje u zapošljavanju, ministar treba da nam kaže ko su vlasnici tih agencija. Šta rade te agencije? Da li ucjenjuju zaposlene preko tih agencija da mimo ugovora isplaćuju reket vlasnicima tih agencija da bi dobili posao? Zašto se zapošljavaju ljudi preko tih agencija i onda ne važi pojedinačni kolektivni ugovor u firmama. Oni nemaju nikakva para. Ljudi zaposleni preko ovih agencija su klasična najamna radna snaga, apsolutno nemaju nikakvo pravo zagarantovano zakonima Crne Gore. Recite, ministre, ko su vlasnici tih agencija. Da li oni imaju dogovore sa režimskim tajkunima da režimski tajkuni otpuštaju te radnike, a onda da ih zapošljavaju preko agencija čiji su vlasnici bliski prijatelji tamburaši? Hoćemo li dalje? Recite ko su vlasnici najvećih agencija preko kojih se nastavlja robovlasnički tretman radnika u Crnoj Gori. Radnici u Crnoj Gori, zaposleni u režimskim kompanijama, u subotu svi masovno na ulicu. Ovaj sistem koji je kreirala ova vlast od 1998. godine, na čelu sa Veselinom Napoleonovim Vukotićem i Milom Đukanovićem, ne može se kozmetičkim izmjenama popraviti. On se mora demontirati. To je ministar takođe mislio do skoro dok nije postao ministar. Dakle, to se mora demontirati. Moramo da krenemo iz temelja da pravimo Crnu Goru koja će biti zasnovana na društvenom dogovoru. Društveni dogovor ili socijalni konsenzus nešto o čemu sam ja mnogo pisao, ministar nije čitao vjerovatno, koje su uradile sve zemlje normalne. Dakle, da se napravi održivi balans između svijeta kapitala i svijeta rada.

Zakon o minimalnoj zaradi 2008. godine, koji je predlagao Pokret za promjene, pet puta su odbijali ovdje svi, pa čak i poslanici Socijaldemokratske partije. Samo Džavid Šabović je glasao za to i sad kolege iz Socijaldemokratske partije pet puta predlažu zakon protiv kojeg su glasali. Dobro je, pošteno. Znači, shvatili su greške, prihvatili su originalne ideje Demokratskog fronta i to je u redu. Ja to poštujem, nije problem. Samo zamjeram kolegama, mogli bi barem nekad da se sjete da toliko ne barjače da kažu - pet, šest puta smo glasali protiv toga zakona, a sad glasamo za. U redu je.

Dakle, poštovani građani Crne Gore, radnici, ako želite pravdu, ako želite promjene, život dostojanstven čovjeka u ovoj državi, u subotu svi masovno na protest. Ovo se mora srušiti, ova se vlast mora srušiti. Najveća opasnost države za državu Crnu Goru je vlast i zato mora da se izađe na ulice, da se sruši to što je loše i da se pravi od temelja. Konsenzus, socijalni društveni dogovor da vidimo koje su to temeljne vrijednosti oko kojih možemo dalje da se dogovorimo i da idemo dalje. Ovako ne ide. Da ne govorim sve detalje, probleme koji se dešavaju na tržištu rada. Što je problem da se sankcionišu režimski tajkuni, ministre? Što je problem? Koliko ljudi nelegalno radi na auto putu za Bemax? 'Ajde izađite i recite. Znate li taj problem? Znate. Anagažuju se ljudi, stranci se anagažuju. Nisu registrovani uopšte. Niko ne zna ko radi na auto putu, ministre. Stranci dolaze ne registrovani. Ljudi nepoznati dolaze, izlaze, rade na auto putu. Nigdje nisu prijavljeni, stradaju, ginu tamo na tim građevinama, mi ne znamo ko su i šta su. I Vi da dođete ovdje nama sada da pričate kako ćete vi nešto da regulišete. Šta ćete da regulišete?

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:01:07)

Pravo na komentar ima Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (04.04.19 16:01:14)

Tačno je da ste vi to predlagali 2008. godine, ovdje nema bezgrešnih. Samo ima više i manje grešnih, ali tačno je da je tada bila ekonomska kriza i da su parametri bili drugačiji. Skoro da se nije moglo kao što znate, ali tačno je da se možda moglo i tad. Možda moglo se i tada. Sada je već definitivno jasno da smo najmanji u regionu, da su nas pretekli i Kosovo i Makedonija, da ne nabrajam ostale, jer su ionako već mnogo čemu ispred nas, a mjera države je upravo to. Kako, da li narod živi bolje ili ne živi bolje. Sve ostalo je dodatno, ali mjera politike od Platona na ovamo je da narod živi bolje. To je smisao politike po Platonu, boljitak građana i tu smo debelo otišli nazad. Neko je spomenuo Kolašin, da vidite količinu neistine koliko je u tome spominjanju za opoziciju. Znači, našla je opozicija, a SDP je tu prvi put imao gradonačelnika poslije ko zna koliko od ustavnika Bara devedesetih godina i nezavisne organizacije komunista, prvi put je imao gradonačelnika. Što je SDP radio? Od 308 je ostavio 125 zaposlenih. Znači, izgubio je najmanje glasova tih koji su ostali bez posla. Sklopio je prvi model kredita za vraćanje na 15 godina da bi se opštine vadile iz dugova da ne bi išle u dugove, a Kolašin je imao samo sakrivene račune, nije poslao preko svog računa. Čistili smo najprljavije stvari koje su ostale i najteži posao koji postoji, a to je otpuštanje ljudi sa posla da bismo dali model što nas čeka. Sve pohvale je Željka Vuksanović dobila od evropskih partnera, ambasadora, Evropske unije itd. kao gradonačelnik opozicione vlasti u Kolašinu. Znači, ima i različitih opozicija. Ni u opoziciji nismo isti. Više je u jednom mjesecu julu, zaboravio sam godinu, ne držite me za riječ jer Kolašin nije moj grad, potrošila goriva ta vlast prije nje no ona za dvije godine u jednom mjesecu.

Sad kad su došli na vlast, 50 % uvećan tekući budžet da bi zaposlili nove ljude na opet ista mjesta. A može i tako, ali to je kraj. Onda ako to radiš, nemoj vikati da voliš državu, onda da si neprijatelj države. Ako trošiš ono što nema, trošiš budućnost te države, ako trošiš budućnost svoje dece, ako im ostavljaš dugove da bi dobio izbore. Poenta, a zašto da bi dobio izbore? Da bi mogao da vršiš korupciju i pljačku naroda. Čemu služi pobjeda na izborima ako ne smiješ otići u opoziciju? Odgovor je tu. Ne mora da nam da opozicija, daje nam najelementarnija logika. Evo u Kolašinu smo pokazali kako se može teško, neprijatno, štetno po opoziciju po političku partiju, ali pošteno za državu vršiti vlast.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (04.04.19 16:04:21)

Razjasnićemo samo kad damo pravo na komentar.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 16:04:35)

Odnos ovim pitanjima je ideološki odnos neoliberalnog kapitalizma i koncepta države i blagostanja. Postoji ideološki koncept i ideološka razlika. Ovo što radi Vlada Crne Gore je to slijepo slušanje toga globalnog bankarskog fašizma, dominacija svijeta kapitala i eksploatacija radne snage. Meni samo nije jasno kako bilo koji zaposleni u Crnoj Gori može da glasa Demokratsku partiju socijalista, kada mi iz Demokratskog fronta nudimo potpuno superioran model kako da se zaštite njihova prava.

Zašto, ministre, ne prihvatite da se obračun zarada ovdje definiše kao izvršna isprava i da svaki radnik kome poslodavac ne isplati zaradu, a po zakonu je dužan da mu da obračun zarada da radnik sa tim obračunom zarada može da ide u sud i da naplati svoju platu. Što je tu problem? Što je to protiv države Crne Gore? Volio bih da mi ministar kaže što je protiv države Crne Gore da neisplaćivanje zarada bude krivično djelo ili da isplaćivanje zarada bez plaćanja doprinosa bude krivično djelo. Što je protiv ove države Crne Gore da /prekid/ agenciju za platni promet, preko koje će se vršiti plaćanje prema državi i će se neće moći isplatiti zarada bez obračunatih poreza i doprinosa. Što je to protiv države Crne Gore? I mi ovdje uporno pokušavamo da objasnimo da smo mi partije Crne Gore, a da DPS radi samo u interesu braće Đukanovića, porodice Đukanović. Radite u njihovom interesu protiv ove države. Jednom će doći račun na naplatu.

Gospodine ministre, nemojte misliti da imate sad moć i silu i iza vas stoji mafija, Milo, međunarodna zajednica. Doći će račun na naplatu i narod traži pravdu i nemojte poslije da kažete - pa ja sam samo radio svoj posao. Kao oni policajci danas u Nikšiću. Ne, ne, ne, nijeste vi radili svoj posao. Vi ste služili mafiji. Tukli ste ljude, tukli ste u Nikšiću navijače Budućnosti. Hoćete da srušite crkvu u Tivtu. Nije to - radio sam posao. Služili ste mafiji i zato ćete podnijeti odgovornost jednog dana, nadam se vrlo brzo. U subotu svi na proteste.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:07:00)

Imamo još dva prijavljena diskutanta. Komentar, uvijek imate pravo.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 16:07:11)

Hvala, potpredsjedniče.

Bilo je par primjedbi, komentara na koje bih želio da dam odgovor. Jedan je bio upit od jednog uvaženog poslanika čemu načelo nediskriminacije u ovom zakonu ako će to biti samo farsa ili puko slovo na papiru. Zaista se u vrednosnom smislu slažem sa tim da je partijsko zapošljavanje ogromna devijacija i velika šteta za društvo, na štetu kvaliteta i oko toga ne bi trebalo da imamo spora. Tim prije ovo načelo treba da je kao vrednosni stav i Vlade Crne Gore i ovoga Parlamenta nešto što treba da stoji u zakonu i da se po njemu ravnamo. Ta norma je u onom dijelu zakona koji govori o načelima. Mi kao društvena zajednica propagiramo ta načela i jasno smo dali svoj odgovor i Vlada koja predlaže Parlamentu ovaj zakon oko toga. Oko toga ne bih više. Sve ostalo su devijacije, insinacije, realnost koja se dešava, ali nije dobra za ovo društvo. Oko toga ne bismo trebali da trošimo vrijeme.

Bilo je, takođe, konstatacija da su podaci koji su vrlo afirmativni u mandatu ove Vlade a govore o stopi nezaposlenosti, obaranja nezaposlenosti takođe farsa, manipulacija koja se zloupotrebljava kako bi se stvorila kriva slika o rezultatima rada Vlade. /Upadica/ Evo sad kolegi Medojeviću da kažem par podataka koji demantuju to, na stranu sve pa i Vama.

U 2017. godini prosjek januar - decembar bilo je prosječno zaposleno 182.368 ljudi. U 2018. godini 190.132. U 2018. godini više je zaposleno 7.764 građana. Jedan vrlo mali dio, oko 1/7 u javnoj upravi a sve ostalo u realnom sektoru. To govori da je unaprijeđen poslovni ambijent, da su stvorene nove mogućnosti za razvoj biznisa, a Zavod je samo i MONSTAT kao agencija koja prati /prekid/ konstatovao.

Poslaniče Medojeviću i ostali, mogu da razumijem da je ovo zahvalna tema da se prebaci fokus /upadica/ pa saslušajte malo.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:10:34)

Upozoravam poslanike iz Demokratskog fronta da poštuju izlaganje. Upozoravam još jedan put, nemojte da me tjerate da dajem opomene. Upozoravam još jedan put da se ne dobacuje iz klupa.

Izvolite, ministre.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 16:11:39)

Mi danas raspravljamo o Zakonu o posredovanju u zapošljavanju, a ne o zapošljavanju. Ne zapošljava Zavod. Ukupni ambijent u Crnoj Gori, privreda, njena moć, pa i administracija zapošljava. Zavod samo pruža dobre usluge i realizuje državnu politiku na tržištu rada na način da kroz mjere aktivne politike zapošljavanja podstiče zapošljavanje, otvara nove mogućnosti. Oko toga u mandatu ove Vlade sredstva rezervisana za te aktivne mjere su bukvalno duplirana /prekid/ ove efekte unapređenje poslovnoga ambijeta i ta viša sredstva koja se plasiraju u nova

zapošljavanja su dali efekte.

U 2016. godini je bilo novih 1.500 radnih mjesta. U 2017. godini novih 4.500 radnih mjesta, u 2018. godini novih 7.764 radna mjesta - po visokoj stopi od 4,3% rasla zaposlenost u 2018. godini, po takođe značajnoj stopi od 2,5% rasla zaposlenost u 2017. godini. To su efekti efekti politika koje vodi Vlada, a ono o čemu ste pretežno govorili su devijacije o kojima nemam mnogo različito mišljenje, ne želim da polemishem sa tim i ja koliko mogu doprinosim da toga bude manje, a vjerujem i ova Vlada.

Kolega Medojević me proziva da sam kao ministar promijenio mišljenje i daje neku paralelu kako sam ja i šta zastupao u Parlamentu kao poslanik, a šta sada radim. Želim da svima vama kažem i crnogorskoj javnosti. Vrijedno radim da socijalni dijalog u ovoj državi i oni koji su referentni, pozvani, reprezentativni predstavnici u tom dijalogu nađu rješenja za izazovne teme kakve su i minimalna zarada u Crnoj Gori, i penzione reforme u Crnoj Gori, i poslovni ambijent definisan kroz Zakon o radu i sve ono što su iskušenja pa i ovaj zakon je dio te politike. Agencije o kojima ste Vi govorili nijesu tema ovoga zakona. Ako ste slušali uvodno izlaganje, ako ste pažljivo čitali ovaj zakon, agencije za zapošljavanje su Zavod za zapošljavanje i agencije za zapošljavanje kojih ima šest. Vi ste danas govorili o agencijama za ustupanje zaposlenih kojih ima 26, odnosno za ustupanje agencija kojih ima 26. /Upadica/ Ja ne poznajem te ljude.

Mislim da nije dobro za jedno društvo da srušimo sve što imamo pa da zidamo nove temelje. Mislim da je mnogo bolje da evolutivno djelujemo, da popravljamo ono što je loše i ova Vlada radi na tome i ima rezultate - jedna od najvećih stopa rasta ekonomije i jedna od najvećih stopa rasta zaposlenosti u regionu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:15:00)

Ministre, hvala.

Ako bih računao vrijeme koje je poslanik Medojević dobacivao i nije Vam dao mogućnost da iznesete na kvalitetan način, odnosno bez dekoncentracije Vaše izlaganje, onda bih vjerovatno bio u prilici da mu potpuno oduzmem riječ. Ali, nemam to pravo po Poslovniku i zbog toga sam Vama dao mogućnost da produžite svoje izlaganje. Evo sugerishem poslaniku Nebojši Medojeviću da zbilja skрати.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (04.04.19 16:15:37)

Da bismo bili korektni u ravnopravnom tretmanu, evo neka ministar čitavo vrijeme meni dobacuje. Meni uopšte to ne smeta.

Gospodine ministre, dobacujte i ko god hoće iz ovoga klupa poslanika kao u engleskom parlamentu. Meni to ne smeta. To je parlamentarizam. Ja imam samo /prekid/ sa kolegom pošto smo bili dio opozicionog ovdje saziva u parlamentu i posebno sarađivali i razgovarali oko ovih tema i imali vrlo visoki stepen saglasnosti, čak i glasove vrlo često za ovo o čemu ja pričam. Što je normalno neću da kažem sad da je griješio kao poslanik to je bilo normalno. Ovo što predlaže Demokratski front je sastavni dio jednog procesa koji se zove društveni dogovor, socijalni konsenzus. Ja sam o tome pisao mnogo radova. Nažalost ovdje je većinska volja neoliberalnih kapitalizam, de vi možete da pljačkate, da otimate i da to nazivate investicijama.

Da li znate, ministre, u prošloj godini koliki je bio priliv stranih investicija na čemu se zasniva čitava priča ove vlasti? Osamsto i nešto miliona eura. A znate li koliki je bio odliv? Petstopedeset miliona eura. Zamislite ekonomiju gdje, građani Crne Gore, gdje vam iz zemlje nestane pola milijarde eura. Pa na šta to, gospodine ministre, ukazuje? Da je ovo peraonica novca. Da vama autoput u ime Crne Gore radi firma koja je u svim bezbjednosnim registrima ove zemlje registrovana kao firma preko koje se pere novac švercom cigareta i švercom narkotika i ne samo domaćih bezbjednosnih agencija, nego i međunarodnih. Trista miliona eura smo mi, građani Crne Gore, iz našeg budžeta dali podgoričkoj firmi koja je osnovano optužena da se bavi švercom narkotika i švercom cigareta. Jesam li neprijatelj Crne Gore što ovo pričam? Je li? Ja rušim, ja sam tradicionalni centar destrukcije, je li? Šta ćemo sada da konstatujemo? Vi znate da tamo rade

ljudi koji nisu registrovani, ministre. Shvatate li Vi da na autoputu rade ljudi koje niko nije registrovao u Crnoj Gori? Uopšte ne znate koliko ljudi radi na autoputu. Građani Crne Gore, da čujete ovaj podatak. Inženjer iz ove korporacije iz autoputa je prošli mjesec primio neto zaradu 43.000 eura, a naš inženjer može da bude srećan ako primi 1.400 eura. Znate šta, građani Crne Gore? Kineski inženjer na platu od 43.000 eura platio je nula eura poreza ovoj državi. Je li to ugovor koji smo mi napadali ovdje u Parlamentu Crne Gore? Jesmo li govorili da je to ugovor koji daje jednoj strani kompaniji ofshor status u Crnoj Gori da će napraviti velike probleme i budžetu i svemu? Sad vi pričate o sistenskoj regulaciji ovoga fenomena. Znači, problem je što u Crnoj Gori postoje biznismeni i biznismeni drugog reda.

Mislim da bi nezaposleni u Crnoj Gori trebali da pođu malo do Krupačkog jezera, mislim da se zove mjesto Blace, da vide koliko hiljada kvadrata porodica Đukanović ima vikendicu koja direktno gleda /prekid/ jezero đe ima ponta dolje, đe je predsjednik Đukanović to napravio da bi mu se /prekid/ po Krupačkom jezeru. Izvolite, pođite malo na to mjesto.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:18:57)

Isteklo je Vaše vrijeme.
Poslanik Obrad Stanišić.
Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (04.04.19 16:19:15)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.
Pa evo čuli smo raspravu o jednom veoma bitnom zakonu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:19:32)

Izvolite.
Molim vas. Upozoravam poslanike iz čitave sale da dopustimo Mišu Stanišiću da ima svoju riječ.
Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (04.04.19 16:19:43)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.
Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,
Pa evo čuli smo danas raspravu o jednom veoma bitnom zakonu. Zakonu koji ima zaista dobru namjeru da se problem koji je okupira našu zemlju, problem nezaposlenosti iz godine u godinu rješava na najbolji mogući način. Ministar rada i socijalnog staranja je dobro rekao koji je trend rasta zaposlenosti u Crnoj Gori od mandata ove vlade. Tako da se od 1% i nešto posto u 2016. godini procenat zaposlenih u Crnoj Gori u 2018. godini povećao za skoro 4,5%. To je nešto što treba svi da pohvalimo, ali ovdje kolege iz opozicije više su se bavile panfletom i molbom i vapajem da se u subotu izađe na građanske proteste kojih je svake subote manje i manje. Nema ni priče o destinama hiljada, ali to je bio vapaj - dođite, pomozite nam kako da na nezakonit način dođemo do vlasti. Međutim, građani su to procijenili i vidi se svake subote ih je sve manje i manje. Dalje, gospodine predsjedavajući, mogu vam reći da smo institut diskusije i komentara danas malo degradirali. Imali smo diskusije iz dijela opozicije i komentare takođe iz drugog dijela opozicije. To je po onoj narodnoj - ti meni serdare, ja tebi vojvodo. Nikakve veze niti ima sa oponiranjem diskusije, niti sa ispravkom navoda, niti neslaganjem sa navodima kolege koji je prethodno govorio, nego je više bila priča šta je radila ova vlast, a poneko se i zaboravio da je u toj vlasti bio 18 godina.

Mislim da ovaj zakon treba podržati. O zapošljavanju prije partijskom dobro je rekao jedan kolega koji je bio dugo u vlasti. Bilo je partijskog zapošljavanja u njegovoj partiji. To je korektno i to je ljudski. Ja sam rekao u komentaru na izlaganje kolege Aleksića da nema partije koja ne vodi računa o zapošljavanju, ali ne samo svojih kadrova, nego i ljudi koji su kvalitetni i koji treba da dobiju posao na osnovu onoga što su zaradili svojim radom kroz školovanje i onim što imaju poslije završenih srednjih škola, studija itd. Naveo sam takođe jedan primjer čestit iz Budve, gdje je gospodin Carević pokušao da zaposli čovjeka iz DPS-a koji je kvalitetan, ali je dobio strašne kritike.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:22:12)

Upozoravam poslanike Demokratskog fronta da dozvole poslaniku Stanišiću da završi.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (04.04.19 16:22:22)

Neka, oguglao sam, nije meni strano što oni pričaju. Dalje, o zapošljavanju i progonu zaposlenih i otpuštanju sa posla u lokalnoj vlasti u Kolašinu u prethodnom sazivu najbolje govori Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda. To treba pročitati i sve što u njemu piše to je tako. O finansijskom poslovanju takođe te iste vlasti najbolje govori Izvještaj Državne revizorske institucije. Da ne govorim kako se došlo na vlast. O Đuđevini, prije toga nijedan glas, poslije toga, poslije 15 dana 16 glasova i sasvim dijametralno suprotne partije sa sasvim različitim programom, ali dobro je, za nevolju babu vode kad devojku ne naode. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:23:05)

Hvala.

Završnu riječ ima ministar Purišić.

/Prekid/

Izvolite.

/Prekid/ Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (04.04.19 16:23:40)

... ako je završna riječ, imamo i mi pravo na završnu riječ. Ako nije završna riječ, imamo pravo na komentar. Znači, postoji jedno i drugo. Izaberite. Ako je završna, imamo i mi, a ako nije, nema se što prijavljivat - to je princip. Ako ima jedan, imaju svi. Nemojte me još tome učiti. Hajde mogu biti gluplji nego što jesam, ali toliko sam zapamtio. Ako je završna, imamo i mi, a ako nije završna, komentar pa će kolega Stanišić odgovoriti. Izaberite, meni je sasvim svejedno. Hvala Vam, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:24:19)

Znači, zbilja pokušavam da obezbijedim neku korektnu komunikaciju među poslanicima potpuno poštujući Poslovnik. Da budem vrlo precizan, u prijavljenim diskutantima za ovu tačku dnevnog reda nije bio poslanik Krivokapić. Došao je i zamolio je da priča kao predstavnik kluba. Ja sam to tako protumačio. Nisam želio da dam tri minuta, nego sam dao čini mi se šest i po minuta na koliko me je upozorila koleginica. Takođe, je i gospodin Medojević imao završnu riječ, ali zbog toga što to nismo precizirali, dali smo pravo na određene komentare. Sada smo vrlo precizno definisali da je završnu riječ tražio Klub DPS-a, jer je to najavio danas. Iz tog razloga, očekujem da

svi poštujemo pravila ponašanja i da sada damo završnu riječ ministru Purišiću.
Izvolite, ministre.

KEMAL PURIŠIĆ (04.04.19 16:25:22)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani poslanici, poštovani građani,

Ovaj zakon, kao što sam kazao, u prvi plan postavlja ulogu posredovanja u zapošljavanju i na taj način se jasno definiše osnovna intencija ovoga zakona. Dakle, važno je da se zna da Zavod za zapošljavanje ustvari ne zapošljava radnike. On vodi procedure u ime države, posreduje u zapošljavanju, priprema nezaposlena lica za zapošljavanje, realizuje mjere aktivne politike zapošljavanja i registruje nezaposlenost. Ovaj zakon je bitno unaprijedio institut naknade po osnovu nezaposlenosti i, takođe, procedure i način realizacije mjera aktivne politike zapošljavanja koje su sada usaglašene sa Eurostatovom metodologijom. Ovaj zakon propisuje kraće i bolje mehanizme posredovanja u zapošljavanju. Računam da će u bitnom popraviti stanje na tržištu rada, jer je same procedure i naš pravni poredak usaglasio sa standardima na evropskom tržištu rada i na taj način pripremio Crnu Goru za funkcionisanje unutar jedinstvenog tržišta rada.

U velikoj mjeri rasprava koja je vođena u Parlamentu se uglavnom ticala tema koje nemaju neposrednu vezu sa ovim zakonom, sa njegovim sadržajem. Više je to bila priča koja objašnjava neki širi kontekst politika zapošljavanja, a to nije tema ovog konkretnog akta. Naravno, svjedočili ste da je bila u funkciji protesta i drugih načina saopštavanja političkih stavova. U tom dijelu računam da nijesmo dobili nešto korisnih sugestija da, eventualno, izmijenimo ovaj zakon. Mogu da zaključim da je on korektan, dobar tekst i predlažem poslanicima da bude usvojen. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:28:10)

Zahvaljujem, ministre.

Konstatujem da smo povodom ove tačke dnevnog reda, to je bio Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, završili pretres. Izjasnićemo se naknadno. Zahvaljujem dr Kemalu Purišiću, njegovim saradnicima i svim diskutantima koji su učestvovali u radu povodom ove tačke dnevnog reda. Na zahtjev Demokratskog fronta dajem pauzu od petnaest minuta. Tada ćemo organizovati konsultativni kolegijum da bi se dogovorili oko daljeg načina rada. Hvala vam.

/Pauza/

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:49:06)

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi poslanici,

Obavili smo konsultacije u okviru šefova poslaničkih klubova. Iako je bio plan da večeras završimo ovu sjednicu, dogovoreno je da danas završimo uvodno izlaganje koje će povodom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore dati Aleksandar Bogdanović, ministar kulture. Nakon toga, pravimo pauzu i glasamo za tačke dnevnog reda koje su bile predmet rasprave koje smo do sada završili. Plan je da sutra počnemo u 11h i da završimo u periodu od 16h do 17h kompletnu sjednicu. Hvala.

U skladu sa tim dogovorom, dajem riječ ministru Bogdanoviću, a ujedno pozdravljam i Aleksandra Dajkovića, generalnog direktora Direktorata za kulturnu baštinu. Takođe je dogovor da sutra od 11h do 12h ministar Bogdanović bude sa nama, a poslije toga, zbog već preuzetnih obaveza, mogu da ga zamijene njegovi saradnici.

Izvolite, ministre.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (04.04.19 16:52:28)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući gospodine Gvozdenoviću.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Zakonom o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore utvrđuje se grb, zastava i himna Crne Gore i uređuje način upotrebe i zaštita državnih simbola, te utvrđuje Dan državnosti Crne Gore. Državnim simbolima predstavlja se Crna Gora i izražava pripadnost državi. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i danu državnosti sprovedeno je usaglašavanje sa Predlogom zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola. U tom smislu, izvršena je dopuna propisa u odnosu na obavezu da se zastava stalno vije na objektima u kojima su smješteni organi lokalne samouprave i javne ustanove čiji je osnivač država, odnosno opština. Takođe, odredbe odnosnog propisa su usaglašene i sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona kojim se propisuju novčane kazne za prekršaje. Izmjenama i dopunama zakona smo pristupili i kako bi preduprijedili i sankcionisali narušavanje ugleda države i njenih simbola, odnosno opravdali očekivanje građana da preduzmemo neophodne mjere u interesu očuvanja simboličkih i identitetskih obilježja države.

Ističem da smo vođeni jasnim ciljem da se u Crnoj Gori, kao i u drugim savremenim demokratskim državama obezbijede svi mehanizmi za normativnu i materijalnu zaštitu državnih obilježja i njenih posebnosti. Riječju, utvrđivanjem jasnih smjernica za poštovanje propisa u cilju izražavanja pripadnosti državi kroz poštovanje njenih državnih simbola stvorili smo uslove za preciznije normiranje u dijelu sankcija za određeno nepoštovanje istog. Želim da napomenem da smo u cilju dodatnog normiranja načina isticanja upotrebe, kao i sastava materijala državne zastave, a za potrebe suštinskog definisanja simbola prihvatili amandman Zakonodavnog odbora i pristupili aktivnostima na izradi podzakonskog akta koji će /prekid/ pomenute segmente. U ovom dijelu propis nije bliže uređivao brojna pitanja od značaja za državnu zastavu kao simbola koji je naročito bio u fokusu javnosti. Cijenim da je ovo veoma značajno pitanje koje će se urediti podzakonskim aktom i omogućiti nadležnim organima, službama i drugim korisnicima jasna, relevantna i obavezujuća uputstva za način isticanja, upotrebu i sastav materijala za izradu državne zastave.

Ako se nešto želi pravno urediti, onda se mora uzeti u obzir i sama logika pravne norme, da to jeste pravilo koje uređuje odnose i čijim poštovanjem se izbjegavaju neželjene posljedice po društvo i eventualna primjena sankcije za nepoštovanje tako uređene oblasti. Suština svake norme nije u kazni, već u vrijednosti zaštićenog dobra, a u ovom slučaju je to država čiju posebnost i identitet izražavaju upravo njeni simboli kao u svakoj zemlji modernog i civilizovanog društva. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (04.04.19 16:55:49)

Uvaženi ministre, zahvaljujem.

Na ovaj način smo počeli tačku dnevnog reda Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore.

Za desetak minuta očekujem da svi poslanici budu u sali i da tada glasamo o tačkama dnevnog reda koje su bile predmet dosadašnje rasprave.

Uvaženi ministre, uvaženi gospodine Dajkoviću, planiramo sutra u 11 sati da počnemo i da nastavimo povodom ove tačke dnevnog reda.

Vama zahvaljujem i pozivam poslanike da zauzmu svoja mjesta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (04.04.19 17:12:51)

... jednom broju zakona o kojima smo završili raspravu, a o jednom broju zakona ćemo se naknadno izjašnjavati i naravno kao dogovor, sutra nastavljamo raspravu u Plenumu.

Prvo prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o porezu na nepokretnosti.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.
Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - 42 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto šest amandmana. Zakonodavni odbor, pet amandmana koji su sastavni dio predloga zakona; Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine, poslanik Raško Konjević izdvojio je mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Poslanik Konjević nije tu.

Onda stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o porezu na nepokretnosti.

Prelazimo, kolege, na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - 41 za, nije bilo glasova protiv, jedan uzdržan. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto šest amandmana, i to: Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona i poslanik Genci Nimanbegu dva amandmana o kojima treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Ima riječ poslanik Nimanbegu. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (04.04.19 17:15:22)

Zahvaljujem, predsjedniče Brajoviću.

Poštovane kolegice poslanice i kolege poslanici,

Predao sam na Predlog zakona dva amandmana koji glase da se u članu 5 stav 2 briše i da se uvedu poslije stava 3 dva nova stava koja glase "da prethodno mišljenje koje se daje lokalnoj turističkoj organizaciji su akti u skladu sa smjernicama Nacionalne turističke organizacije".

Predlagač je predvidio da je neophodna saglasnost Nacionalne turističke organizacije da se da lokalnoj turističkoj organizaciji, na šta sam upozorio i predlagača i članove Odbora za turizam da ćemo u ovom slučaju imati dvije saglasnosti koje se daju na program rada lokalne turističke organizacije, osnivač lokalna samouprava kao skupština opštine i nacionalna turistička organizacija. U situaciji kada imamo dvije saglasnosti to smatram problemom koji treba ukloniti. Moje mišljenje je da se da mišljenje Nacionalne turističke organizacije na predlog rada lokalne turističke organizacije, s tim da je to u skladu sa smjernicama koja Nacionalna turistička organizacija upućuje lokalnoj turističkoj organizaciji.

Amandman 2 je jednostavan. On predlaže da se briše član 7. Član 7 predloženog zakona je da Ministarstvo može zabraniti rad ako se dvije godine uzastopno ne da prethodna saglasnost Nacionalne turističke organizacije. Znači, ako NTO dva puta lokalnoj turističkoj organizaciji redovno ne da saglasnost, može da donese odluku o zabrani rada. Mislim da to nije u skladu s ingerencijama, s pravima osnivača. To je lokalna samouprava i stoga sam predložio ova dva amandmana. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (04.04.19 17:17:21)

Hvala Vama, potpredsjedniče Nimanbegu.

Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - pet za, 16 protiv, 20 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 2 poslanika potpredsjednika Nimanbegua.

Izvolite, poslaniče Nimanbegu, ali zaustavite glasanje.

GENCI NIMANBEGU (04.04.19 17:18:26)

Nažalost, moram povući ovaj amandman jer se ide dalje u centralizaciju ingerencija Nacionalne turističke organizacije nad lokalnom turističkom organizacijom.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (04.04.19 17:18:42)

Hvala Vam, potpredsjedniče Nimanbegu.

Znači, potpredsjednik Nimanbegu je povukao drugi amandman zato što smatra da je vezan sa prvim amandmanom koji nije prošao.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turističkim organizacijama.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - 42 za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto šest amandmana, i to - Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona; Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije - sektor 5. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Sastavni dio Predloga odluke je jedan amandman Zakonodavnog odbora. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se pristupi uređivanju prostora koji je predmet ove državne studije lokacije.

Stavljam na glasanje postojanje razloga hitnosti da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga hitnosti da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Sada stavljam Predlog odluke u cjelini na glasanje. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o donošenju izmjena i dopuna Državne studije lokacije - sektor 5.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana, pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o detektivskoj djelatnosti. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio predloga čini jedan amandman Zakonodavnog odbora. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o detektivskoj djelatnosti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini sedam amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - 41 za, nije bilo glasova protiv, jedan uzdržani, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona su podnijeta 24 amandmana, i to: Zakonodavni odbor osam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje osam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanica Nada Drobnjak osam amandmana o kojima treba glasati, s tim što je Zakonodavni odbor ocijenio da su amandmani tri, četiri i pet pravno neprihvatljivi.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Ima riječ poslanica Drobnjak.

Izvolite.

NADA DROBNJAK (04.04.19 17:26:26)

Hvala, predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Ovo je zaista zakon o kome sam dosta govorila kako na plenumu, tako i na odborima. Zakon koji se tiče života, o tome ne moram da govorim, toga smo svi svjesni, zakon koji je, po mom mišljenju, dosta problematičan u nekim rješenjima, na koji sam zbog toga podnijela i amandmane. Potpuno svjesna da ti amandmani nisu prošli javnu raspravu i nijesu rezultat stručnog mišljenja iz oblasti koja se tiče ovog zakona, a upravo sam tokom rasprave ukazivala na to da je bilo neophodno čuti i stručnu i laičku javnost da se izjasni o ovom zakonu. Ja, da se ne bismo preglasavali oko amandmana, amandmane povlačim, ali najavljujem inicijativu u narednom periodu i očekujem podršku, sasvim sam sigurna, kolega iz mog poslaničkog kluba, ali i od drugih. Da napravimo radnu grupu, da ozbiljno konsultujući struku iz raznih oblasti, jer ovo nije samo pitanje medicine, već i etike i prava, mi iz Skupštine predložimo izmjene i dopune ovog zakona koje bi zaista na pravi način riješile ovo pitanje u Crnoj Gori, poštujući to da već 40 godina se u

svijetu djeca rađaju uz pomoć asistiranih reproduktivnih metoda. Mi ne treba da izmišljamo toplu vodu, mi ne moramo da izmišljamo procedure, mi samo treba da pratimo kontrolu bezbjednosti i dobre prakse i u Evropi i u regionu.

I zato vas molim da razumijete da ja neću glasati ovaj zakon danas, ali molim kolege da ga glasaju i da prosto idemo u dalju proceduru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (04.04.19 17:28:33)

Hvala Vam.

Koleginica Drobnyak je povukla svoje amandmane, o njima se ne izjašnjavamo. Znači da je neophodno da ovaj zakon dobije većinu svih poslanika.

Znači, pošto su amandmani povučeni i o njima se ne izjašnjavamo, stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Glasao je 41 poslanik - 40 za, protiv nije bilo, jedan je uzdržan. Konstatujem da Skupština nije usvojila Predlog zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o apotekarskoj djelatnosti. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini pet amandmana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština /prekid/, ne u načelu. Sastavni dio Predloga zakona čini pet amandmana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o apotekarskoj djelatnosti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o kozmetičkim proizvodima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 10 amandmana, i to: Zakonodavni Odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona; Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o kozmetičkim proizvodima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o medicinskim sredstvima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 16 amandmana, i to: Zakonodavni odbor četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje 12 amandmana

koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o medicinskim sredstvima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti. Odlučuje se većinom glasova svih poslanikla.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini 10 amandmana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o mladima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala. 42 poslanika su glasala - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona su podnijeta četiri amandmana, i to: Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona; Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona; poslanik Mihailo Anđušić dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika je glasalo - svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o mladima.

Poštovane kolege, sutra nastavljamo sa raspravom koju smo upravo započeli uvodnim napomenama u 11 časova.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:14:51)

Uvaženi građani Crne Gore, uvaženi poslanici,

Nastavljamo Četvrtu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Pozdravljam ministra Bogdanovića i njegove saradnike.

Na dnevnom redu je ***Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore.***

Juče smo imali uvodno izlaganje ministra Bogdanovića, nakon toga smo dogovorili pauzu, i danas idemo sa uvodnim izlaganjima po poslaničkim klubovima.

Prvi prijavljeni, ispred poslaničkog Kluba DPS-a je Dragutin Papović, poslije toga neka se prijavi predstavnik DF-a.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (05.04.19 11:15:49)

Uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre Bogdanoviću sa saradnikom, uvažene građanke i građani,

Sada je na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore. Svega dva člana koja se odnose na izmjene i dopune, tačnije na usaglašavanje sa Predlogom zakona o izboru i upotrebi i javnom isticanju nacionalnih

simbola i usaglašavanju sa Zakonom o prekršajima. I gotovo, što se tiče samih odredbi izmjena i dopuna, da nije ni potrebno neka detaljnija i šira rasprava, jer ovdje je propisano samo ono što je, može se reći, tehnički dio koji se tiče ove materije.

Dakle, najveća izmjena je to da su u skladu sa ovim predloženim dopunama i izmjenama ustanove prije svega čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava i same lokalne samouprave u obavezi da ispred svojih zgrada, odnosno ispred svojih objekata istaknu državnu zastavu. I drugi dio, odnosno drugi član ovih izmjena i dopuna se odnosi na kazne, odnosno usaglašavanje o kaznama na osnovu Zakona o prekršajima.

Ja znam naravno, da će današnja rasprava otvoriti brojne teme, prije svega sa aspekta opravdanosti ili prije svega prihvatanja postojećih državnih simbola, grba, zastave i himne. Da će to svakako otići u jednu drugu oblast rasprave, da će dobiti političku dimenziju i zato prije svega želim da u načelu govorim u ostatku diskusije o onome što bi trebalo da predstavljaju državni simboli.

Dakle, ističemo to da su ovo državni simboli Crne Gore, dakle da nije riječ o nacionalnim simbolima. Dakle, da grb, himna i zastava prije svega predstavljaju Državu Crnu Goru i da ti simboli u skladu sa zakonom, pa i u skladu sa nekim opštim načelima lijepog posnašanja zaslužuju poštovanje i dužan odnos svih građana, naročito ljudi koji obavljaju javne funkcije. Dakle, mi imamo od 2004. godine ove simbole i ono što je po mom mišljenju njihov najveći kvalitet, to je da ti simboli nikoga ne vrijeđaju, jer mislim da u ovim simbolima nema ništa uvredljivo ni protiv jedne nacije, ni protiv jedne vjeroispovjesti u Crnoj Gori, oni su naši tradicionalni historijski simboli, svakako ima i drugih historijskih simbola. U tom periodu, dakle 2004. godine većina je odlučila da ovo budu državni simboli i mislim da su oni do sada, da je ta odluka do sada opravdala svoj razlog, odnosno argumente koji su tada izneseni kako bi se opravdalo njihovo usvajanje.

Dakle, imamo grb koji je u našoj heraldici duboko ukorijenjen, koji je tu još od dinastije Crnojevića. Dakle, dvoglavi zlatni orao, preko dinastije Petrovića i mislimo da je naravno sasvim opravdano da i on danas bude državni grb Crne Gore. Imamo zastavu koja je takođe iz perioda dinastije Petrovića, jedna od zastava koja je tada bila u upotrebi. Imamo himnu "Oj svijetla majska zoro", narodnu varijantu himne, dakle sa onim tekstom koji je usvojen kao zvaničan, odnosno kao tekst himne koji je dobio zakonsko utemeljenje i odobrenje, i ono što je najvažnije u toj himni u tom tekstu, odnosno u njenim strofama, u svim strofama od prvog do poslednjeg stiha nema ništa uvredljivo. Ta himna samo slavi Crnu Goru državu, i ona je ja mislim sa tog aspekta prihvatljiva za sve građane, za sve narode, za sve vjeroispovjesti u Crnoj Gori.

Kada bismo napravili jednu objektivnu analizu, kao što evo pokušavam makar u nekim načelima da tu analizu izvedem, mislim da nema nijednog opravdanog razloga zašto bi neko bio protiv ovih simbola.

Što se tiče građana, oni imaju potpunu slobodu da odrede svoj odnos prema državnim simbolima. Dakle, i ovaj zakon ne propisuje da je bilo ko obavezan da voli ove državne simbole. Kao što ne možete propisati obavezu da bilo ko voli državu, ali mislim da je makar na nivou pristojnosti da svi građani imaju poštovanje prema ovim simbolima i prema ovoj državi. Ne morate ih voljeti, ali mislim da je elementarno korektno da ih poštuju.

Takođe, mislim da je to nešto što je obaveza svih javnih funkcionera, počevši od funkcionera koji su u lokalnim samoupravama do funkcionera kojisu u državnim institucijama. Ne postoji, ja mislim, nijedna ozbiljnije uređena država u kojoj javni, bilo da je lokalni, državni funkcioner ne poštuje simbole države za koju radi. Tako da mislim da se ove izmjene i dopune Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore odnose prije svega na to da stvorimo jedna pristojan odnos prema ovim simbolima.

Takođe, ni ovi simboli nijesu nešto što ne bi moglo podleći nekoj reviziji, jer svaki zakon se može mijenjati, recimo ako se neko ne slaže sa ovim simbolima uvijek može da pokrene inicijativu kroz zakonske norme. Dakle, za sve postoji jedna usklađena praksa, odnosno usklađeni put, institucionalni put, proceduralni put, tako da nema potrebe da se oko ovoga stvaraju neke nemile scene, dakle sukobi ili da dolazi do nekih neprijatnih i uvredljivih situacija. Svako ima pravo kao građanin da odabere simbole koje voli, ali mislim da svako mora poštovati važeće simbole i mislim da je to najkorektniji odnos. Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:21:48)

Zahvaljujem se predstavniku DPS-a poslaniku Dragutinu Papoviću.
Dajem riječ Andriji Mandiću, poslije njega Aleksandar Damjanović.

ANDRIJA MANDIĆ (05.04.19 11:21:57)

Dame i gospodo, poštovani građani,

Ovo je veoma važna tema iz jednog jednostavnog razloga, što evo već dugi niz godina se borimo da pronađemo adekvatno rješenje u ravni simbola koje bi bilo prihvatljivo za sve građane Crne Gore. Svakako da Crna Gora kao stara država ima veoma veliki broj simbola koji mogu biti prihvatljivi svim njenim građanima, ali 2004. godine kada su se usvajali ovi simboli, tada je još uvijek postojala državna zajednica Srbija i Crna Gora, i onaj ko je pisao zakon prosto je želio i sa simbolima da pošalje poruku da je protivnik te države i da je protivnik većinskog naroda koji je živio u toj državi. Kako je na referendumu koji nije bio pošten, znate kako smo ga ocijenili, konstituisana je i uspostavljena nezavisna država Crna Gora. Prosto onaj ko je slao 2004. godine poruku da treba podbijediti taj većinski narod iz državne zajednice Srbija i Crna Gora nekako se pogubio, pa mu se dopalo, procjenjujući da kroz brutalnu diskriminaciju, kroz politiku nezapošljavanja pripadnika srpskog naroda i kroz čitav niz drugih metoda da se izvrši asimilacija onih naših sunarodnika koji žive na prostoru današnje Crne Gore. Želim da iskažem zahvalnost svim pripadnicima srpskog naroda kao i drugim građanima Crne Gore koji evo već godinama pružaju otpor i istrajavaju na jasnoj poruci, da recimo između ostaloga i simboli u Crnoj Gori nijesu prikladni. Vi to vidite najbolje po utakmicama, vi to vidite po navijanju za reprezentaciju Crne Gore, vi tačno možete da prepoznate šta je jedan od glavnih problema i da žrtva ne želi da se pokloni onom koji još želi i da je ponizi, tako što će je prisiljavati da voli ono što je za nju neprihvatljivo. U politici kažnjavanja, a mi smo navikli da ova vlast uglavnom njeguje takvu politiku, politiku kažnjavanja i politiku zastrašivanja jer politika vladanja ove vlasti to je vještina koju zna ova manjina koja već 30 godina vlada sa nama koji činimo ubjedljivu većinu u Crnoj Gori. Jedna od važnih tehnika je tehnika zastrašivanja i ovaj zakon je u funkciji toga, da se građani uplaše. Međutim, ja sam siguran da u Crnoj Gori postoji dovoljno veliki broj građana koji će pružiti otpor na svakom mjestu i koji će poslati jasnu poruku da nije uspjelo i nije zaživjelo to što je bila osnovna namjera 2004. godine, a takođe pošaljem i drugu poruku da nađemo rešenje. Jesmo li više puta u ovom Parlamentu govorili na tu temu i svaki put kada bi saopštili da moramo da tražimo rešenje da imamo himnu bolju od ove koju je napisao čovjek koji je ratni zločinac, čovjek koji je odgovoran za smrt najmanje 10.000 ljudi u šumama Slovenije u Gradišci, u Jasenovcu da mi koji to ne prihvatamo, a nije nas mali broj da treba da tražimo himnu koja će biti prihvatljiva svima. Vi znate koliko je nama bliska himna Onamo, namo, nekadašnja himna Crne Gore, nije bila službena, ali je pjevao čitav narod, ali takođe i shvatamo da ima mnogo ljudi koji ne žele tu himnu. Kao što i vi morate da shvatite da i ova himna nije prihvatljiva svima, posebno nijesu prihvatljivi oni stihovi koje je napisao Sekula Drljević. Vi ste odlučili da kroz kažnjavanje u postupku prekršaja da odbranite svaki stih te himne. Evo, da ne budemo svaki put da se samo svađamo sa vama mi pozivamo, hajde da pronađemo rešenje. To pozivamo vas, pozivamo sutra i one sa kojima ćemo biti većina. Pošto evo čujemo da svaka tema koja ide izvan životnih tema je skretanje pažnje da ne bude da je neko skretanje pažnje prosto tekovine i to loše tekovine vlasti Demokratske partije socijalista i vašeg predsjednika Mila Đukanovića ne mogu sutra da budu nepromjenjive nekome drugome ko će da bude partner sa nama. Sve što je loše mora da se promijeni, a pogotovu je loše ono što ne prihvata polovina naroda Crne Gore. Dakle, ova politika kažnjavanja, ova politika kojom želite da zaštitite nešto što nije dobro, pod različitim izgovorima skrnavljenja i sličnoga, a svi znamo o čemu se radi, nije dobra politika. Narod će pružiti otpor jednoj takvoj ideji. Mi ćemo biti zajedno sa narodom, a računam da će biti pametniji, da će biti mudrijih, da će biti naravno i ljudi koji žele rešenje i da ćemo imati onu situaciju koja je prihvatljiva za sve. Onaj ko ima posebnu potrebu za kažnjavanjem je osoba kojoj mnogo ne vjeruju ljudi. Tako i režimi koji imaju posebnu potrebu za kažnjavanjem njima ljudi ne vjeruju. Evo gledate kako su u Nikšiću kaznili ovu djecu iz Podgorice koji su bili na jednoj utakmici kako tome da se vjeruje. Sve je to u funkciji zastrašivanja građana i

mislim da je važno da građani to dobro razumiju da ovdje ispred Skupštine Crne Gore sutra več u 19:00 h treba da budu i zastave Fudbalskog kluba Sutjeska i zastave Fudbalskog kluba Budućnost. Da treba da budemo svi zajedno, da pošaljemo poruku da zavađanja više nema, da se moraju tražiti rešenja, a posebno da nema zastrašivanja građana Crne Gore. Mnogo nam je bitno i mnogo nam je važno da u ovom vremenu koje je pred nama pronađemo mirana rešenja.

Još jedna rečenica, poštovani građa, vi znate da se Crnom Gorom od strane agenture ovog režima širi jedna priča da ovaj režim neće otići bez krvi. Hoće, hoće samo treba da izađe dovoljno veliki broj ljudi i sve će biti onako kako treba mirno veselo s pjesmom da ispratimo jednu generaciju da dođe druga.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:28:35)

Sljedeći diskutant ispred kluba nezavisnih poslanika Aleksandar Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (05.04.19 11:28:50)

Poštovana Skupštino, poštovani građani, ministre Bogdanoviću, gospodine Dajkoviću, Naravno da se radi o par ekšelans životnoj temi. Ona ne bi bila života kada ne bi govorila o nečemu što nas je spojilo, što nas spaja, ali na žalost i danas 2019. godine govorimo o nečemu što nas ne spaja, i dalje nas razdvaja, odnosno ogromne većine u Crnoj Gori, i zato je ovo bitna tema i zato se ovom temom trebamo baviti kao što se bavimo non-stop i životnim stvarima, poput ekonomsko socijalnih pitanja itd.

Dakle, kratko oko samog akta i formalnog dijela. Vi ste ovaj akt predložili još 15. oktobra prošle godine. Evo nakon pola godine on se našao na dnevnom redu, ne ulazimo u razloge zašto je to tako. Jedan od ključnih razloga za predlaganje ovog akta je bio što se tada, a to ste naveli u obrazloženju, rekli da je Vlada utvrdila Predlog zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola. Nema toga predloga u proceduri. Dakle, obrazloženje za predlaganje ovog zakona je što je Vlada utvrdila neki drugi predlog zakona koji nije došao do Parlamenta i nije raspravljan ovdje. Dakle, razlozi su nevalidni za predlaganje ovog zakona u ovom trenutku, iako u samom zakonu se radi o dvije odredbe usaglašavanje sa prekršajima, je li tako, i onaj dio koji se tiče isticanja simbola. Dakle, osim na državnim ustanovama i na ustanovama čiji su osnivači lokalne samouprave, odnosno i na javnim ustanovama, školama itd. odnosno, pošto je prihvaćen amandman gospodina Popovića, i ispred zgrada političkih partija. Da se i to ovdje jasno kaže. Ti razlozi su "benigni", ali je problem što imamo jedan, pa hajde blago je reći, mali pravi kaos u dijelu infrastrukture zakonske koja definiše ovu i širu problematiku. Da, imamo važeći Zakon o upotrebi nacionalnih simbola, je li tako, koji je sam po sebi problematičan jer se ovdje definišu pripadnici nacionalnih i etičkih grupa u članu 1. Kad uzmemo Ustav Crne Gore u članu 79 nema tog termina nacionalno etičke grupe. Ovdje se govori o pripadnicima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Čak se i u preambuli govori o narodima i nacionalnim manjinama. Tako da je ova odrednica sama po sebi problematična u važećem zakonu. Znate i sami šta se desilo pred kraj prošle godine kada je ovdje pao Predlog zakona o javnom redu i miru koji je takođe jedan dio infrastrukture ove problematike. Četvrti akt je Zakon o državnim i drugim praznicima, a ovdje se u Predlogu zakona ne definiše, odnosno ne mijenja ona odredba u važećem zakonu gdje imamo uz simbole definisan i dan državnosti, iako je to materija drugog zakona.

Ministre, moja sugestija da malo pogledate šta je sve infrastruktura ove problematike, da se malo i pozabavite i sa tim dijelom, da dođemo do neke konzistentne priče, odnosno rešenja, odnosno predloga akta koji bi obuhvatio sve ono što zaista želimo da pokušamo u dijelu ne samo formalnom već i suštinskom. U odnosu na ovaj sam predlog i na pitanje državnih simbola, dana državnosti jasno je da od ne samo 2004. godine već u jednom dužem nizu maltene od kad smo promijenili simbole i onaj grb koji mi se lično dopadao, je li tako, sa Lovćenom, sa kapelom pa do trobojke mi imamo neslaganja u najvećem dijelu državotvornog naroda u Crnoj Gori, šta god ko mislio oko simbola. Nije tajna, to sam i dok sam djelovao u Socijalističkoj narodnoj partiji Crne Gore žestoko promovisao, da se zalažem da se uz simbole koji su definisani Ustavom Crne Gore

i ovim aktima, ministre, razmišlja o tome da zbog potrebe pomirenja u državotvornom narodu u Crnoj Gori i rešavanja ovog pitanja za sva vremena mora da se uvaži nešto što je ne samo želja aktuelne vlasti ili želja državnih struktura u jednom momentu već i nešto što je nacionalna tradicija, sjećanje, kultura sjećanja sve ono što nas veže, naša prošlost. Dakle, govorimo o ovim ključnim članovima zakona, članu 5 koji definiše zastavu, članu 6 koji definiše himnu. Da se razgovara o tome ako su pojedine strofe problematične. Nije valjda problem razgovarati i doći do rešenja jer niko nema ništa protiv ove narodne pjesme koja je naša himna ako se dođe do teksta koji je prihvatljiv najvećem dijelu naših građana ili po pitanju zastave. Dakle, trobojka koja je narodna zastava u Crnoj Gori pod kojom je sahranjen i kralj Nikola. Dakle, trobojka kao simbol trajanja Crne Gore, uz alaj barjak, koji je sada državna zastava gdje smo se sa njim borili protiv otomanskih zavojevača, svakako ni to ne bi trebalo da bude smetnja za razgovor. Da li u formi uvođenja narodne zastave ili predsjedničke zastave što je bio predlog formalni SNP-a koji sam i sam promovisao nekad ovdje u parlamentu. Dakle, poziv na dijalog, ministre, oko ovih. Svakako ukazujem da postoji potreba da se zakonski galimatijas od tri, četiri akta svede na konzistentan akt koji bi regulisao za svagda ovu materiju. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:34:34)

Na ovaj način smo završili tri kluba. Imamo sad četvrti klub - SDP-a Draginja Vuksanović - Stanković. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ 05.04.19 11:34:49)

Poštovani građani Crne Gore, poštovana Skupštino,

Pred nama je Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore.

Vidimo da se ovim zakonom zaista mijenja samo jedan član, međutim detaljnom analizom člana 2 stav 1 tačka 4 mi smo u našem klubu došli do zaključka da se ukoliko ovo ovako ostane ovo je zakon, a ukoliko se izglasa, neće moći primijeniti ili ćemo dovesti pod znakom pitanja prije svega primjenu dugogodišnje prakse upotrebe grba i simbola Crne Gore na pojedinim proizvodima.

Naime, želim radi građana da pročitam ovaj član 2. Kaže u članu 2 da se član 29 mijenja i glasi: "Novčanom kaznom od toliko i toliko kazniće se za prekršaj pravno lice ako, pa ću samo citirati stav 4, upotrebi grb i zastavu kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model ili kao bilo koji drugi znak za obilježavanje roba i usluga." Ja vas sad praktično pitam? Imamo nikšićko pivo koje kažemo "nikšićko a naše" na naljepnici crnogorski grb. Imate oznaku Porte Montenegro gdje vam pored slova "M" koje po sredini stoji crnogorski grb. Da li to sad znači da ćemo primljenom ovog zakona sa mnogo brendiranih proizvoda upoznala nas je Vlada koji su to brendirani proizvodi, od njevuške pršute, preko drugih proizvoda gdje mora stojati oznaka crnogorskog grba primljenom ovog zakona mi ćemo sa svih tih proizvoda da mićemo crnogorski grb. Evo pogledajte molim vas, ja ću još jedanput citirati ovaj stav: Upotrijebi grb ili zastavu kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model ili bilo koji drugi znak za obilježavanje roba i usluga. Znači vama je nikšićko pivo roba. To je brend Crne Gore. Plantaže su brend Crne Gore. Svi ostali proizvodi koji su poljoprivrednog porijekla, crnogorska stelja, morate maći grb Crne Gore.

Znači, u ovom dijelu moramo imati amandmansko djelovanje, jer uprotivnom mi ćemo morati sa brendiranih proizvoda Crne Gore da mićemo te znakove. Daću vam određene primjere, uvaženi ministre. Evo, upravo sam rekla. Na primjer da brojne države svoju zastavu i grb koriste kao značajan dio kompanijskog identiteta, pa imate na primljer kompanije Reebok i Mini moris koriste britansku zastavu. Stotine drugih kompanija koriste američku zastavu, da ne govorimo o garderobi gdje vidimo često na proizvodima italijansku zastavu. Proizvođači automobila gdje ćete vidjeti zastave tih država. Znači, naprosto došli smo u situaciju, ako izglasamo ovaj zakon i ovaj stav ostaje ovako da ćemo na mnogim crnogorskim proizvodima, kao što sam već rekla, da se ne ponavljam, morati da mićemo crnogorski grb, što je oznaka crnogorskog brenda.

Ono što želim još da ukažem smatram da ste trebali propratiti nova zakonska rješenja a to je da se više u pravnoj teoriji ne koriste izrazi uzoraka i model, tako da vjerujem da tu nema problema da predlagač prihvati da umjesto riječi "uzorak i model" sada po novom zakonu više toga nema u pravnoj teoriji niti u zakonu koristi se jedan izraz a to je dizajn, i vi imate i Zakon o dijaznu Crne Gore. Tako da je to sigurno promaklo zato što je ranije rješenje bilo uzorak i model, a ustvari sada je to objedinjeno u svim zakonima svih država i Crne Gore i regiona u jedan termin dizajn tako da ne možemo koristiti nešto što više ne poznaje kao pravnu terminologiju ni sam zakon.

Ono što želim da kažem moje lično mišljenje, ne ulazeći u mišljenje drugih, da je zaista žalost da živimo u državi u kojoj uopšte treba da se raspravlja o tome da mi odeđujemo himnu, grb i zastavu sa nekom cifrom da će se neko kazniti od 1.000 i 2.000 eura maltene ja to posmatram kao građanin ove države kao cijenu, jer to je za mene konkretno za mene nešto što zaista ima vrijednost koja se ne može mjeriti bilo kakvim prekršajima, eurima, krivičnim djelima i tako dalje.

Sa druge strane, imamo nonsens da mi hoćemo da kažnjavamo za neupotrebu zastave himne i grba, a pritom se, ja mislim da je ovo jedina država na svijetu de se radi u vrijeme državnih praznika. Znači za Dan nezavisnosti Crne Gore i za Dan državnosti Crne Gore rade trgovine, to je zaista nevjerovatno. Znači, ako ćemo da govorimo o patriotizmu u pravnom smislu te riječi, da poštujemo državne simbole Crne Gore, grb, zastavu i himnu, prije svega treba da obezbijedimo da se na državne praznike ne radi, jer je to način poštovanja, nije sve u parama. Ne možemo da radimo trgovine na dan državnih praznika to je pod jedan i pod dva zaista treba stvoriti dobre ekonomske uslove da bi gradanin Crne Gore bio srećan u državi u kojoj živi da ima pristojnu platu i pristojne uslove za život svoj i svoje porodice.

Uvaženi ministre, ja se izvinjavam na početku nijesam pozdravila vas i vašeg kolegu iz Ministarstva tako da se izvinjavam i vjerujem da ćete razmisliti o ovome da zaista ovdje treba amandmansko djelovanje, ako mislimo da zadržimo ono što je zaista crnogorski brend. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:40:22)

Zahvaljujem.

Sada smo završili uvodna izlaganja o klubovima. Sad prelazimo na prijavljene diskusije po partijama.

Prva prijavljena poslanica ispred DPS-a je Aleksandra Vuković.
Izvolite, Aleksandra.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (05.04.19 11:40:46)

Uaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, zahvaljujem na datoj riječi. Pozdravljam ministra Bogdanovića sa saradnikom Dajkovićem i naravno kolegice i kolege, moje drage građanke i građane naše države.

Naravno, pred nama je veoma važan zakon i ja ću pokušati da govorim iz balkanskog ugla, ne zbog toga što se tako zove najnovina knjiga profesora doktora Živka Andrijaševića čije čitanje će nam svakako osvjetliti veoma važno tamne strane balkanske istorije u crnogorskoj grani nego će nam i pomoći u razumijevanju ovoga o čemu danas govorimo, a baš u svjetlu toga da osuđujem zaista ovaj pokušaj tradiranja samo selektivno. Dakle, prenošenja nekih vrijednosti kako kome odgovara u političkom i datom trenutku, a da se ne promisli pritom da neke vrijednosti jednostavno treba prenositi bez obzira na to koliko su se one u odeđenom mjerilu istorije koristile.

Crnojevići su Crnom Gorom vladali svega pola vijeka, međutim ostavili su nam veoma važnu zaostavštinu između ostalog čuli smo i pojedine simbole kojima se danas ponosimo i koji su poslužili današnjim rješenjima i Ministarstvu kulture, ranijim, naravno 2004. kao i 2007.godine kada smo radili Ustav Crne Gore da naprave dobru osnovu koja ne bi bila predmet, opet ću upotrijebiti jedan poznati naziv knjige koja je 1944.godine u Zagrebu objavljena, napisao je baš

Sekule Drljević "Balkanski sukobi".

Željela bih zaista ovu priču o našem identitetu da ne pretvorim u sferu identiteta i aferu alterniteta, kako se to govori, i da ode u Crnoj Gori jedna grupa ljudi koja sebe smatra Srbima, što smatram zaista autohtonim odnosno koje smatram autohtonim narodom Crne Gore želi pretvoriti u neku vrstu sukoba. Ja mislim da je i ova rješenja državnih simbola jednostavno predmet jednoga opšteg dogovora i saglasja koje je bio 2004.godine kao neka uvodnica u ono što će nam se desiti 2006.godine dakle nezavisna Crna Gora.

Mi smo čuli da Balkanci proizvode suviše istorije i da jednostavno mnogo više nego što mogu da je potroše, ja mislim da smo je proizvodili i mnogo više nego što smo mogli izvesti, ali da smo ipak izvozili ne ono dobro što je bilo kod nas. Zbog toga je stvorena i takva slika Balkana koja danas postoji i na koju ja ne pristajem, ne pristajem zbog toga što sam čitateljka Marije Todorove, peporučujem svima njima njenu knjigu i Imaginarni Balkan da bismo u stvari onu sliku koja postoji i o nama kao neevropskom narodu koji pripadamo Balkanu promijenila zato što mi jesto evropski entitet, evropski dio ovoga uopšte kulturnog identiteta i zbog treba da damo zaista veliki doprinos time što ćemo razgovarati na drugačiji način.

Čuli smo iz pojedinih klubova zaista danas, čini mi se prvi put rješenja koja su prihvatljiva svima, dakle ponudu za razgovor.

Prvi put nijesmo u ovome Parlamentu u prethodnih nekoliko dana čuli uvrede nego pokušaj da se uspostavi dijalog i viši nivo trpeljivosti, što pozdravljam posebno kada su u pitanju ovakva kompleksna pitanja, a željeći da ovu zajednicu kakva je Crna Gora, ovo društvo pretvorimo u društvo poželjno svim njenim građanima i građankama. S toga, mislim, bez obzira na to što smatram da su možda neka rješenja u vezi s našom himnom idealna, zato što je ta pjesma, himna, u stvari himna za slavu Crne Gore, rješenja koja smo dobili u prošlosti, mi čujemo danas da treba prihvatiti državnu zastavu iz perioda kralja Nikole, međutim u nekim segmentima, i zato sam govorila o selektivnom tradiranju, čujemo da je kralj Nikola izdajnik. Sviđa nam se pjesma kralja Nikole "Onamo 'namo", ne sviđa nam se njegov odnos prema 1918. godini. Dakle, moramo imati nekakav konzistentan stav prema onome što jeste naša prošlost kako bismo stekli povjerenje ovih od kojih očekujete dijalog i od kojih očekujete razumijevanje. Kod mene ga imate, i ja sam spremna na tu vrstu razgovora. Međutim, ne mogu da razumijem da nešto valja kod određenog vladara, a onda ono što sugerije na njegovu državotvornu svijest nikako nije podobno i nikako nije dobro.

Najzad, ono što bih željela reći, žalim što danas, a u vezi s protestima koji su aktuelni, imamo jedan proces obezastavljivanja. Dakle, vidimo da je postignut ... (Prekid) povlačenje onog drugog u korist stvaranja prostora za onog prvog koji želi da pregovara. Međutim, ne smijete se povlačiti pred onim što su interesi države. Dakle, time što ste sklonili nacionalne zastave ili zastave koje iziskuju potrebu pokazivanja drugih osećanja, po mome mišljenju samo ste licemjerno stali pred obraz Crne Gore kako biste na neki način uružili njeno dostojanstvo. Smatram da obezastavljivanje jeste obesmišljavanje samih protesta zbog toga što svaki građanin, odnosno građanka bi trebalo na tom skupu i protestima da ima slobodu da iskaže svoje nacionalno osećanje. Hoće li neko na skupu nositi onu zelenu zastavu koja se meni dopada, da li će za pravo časti i slobodu Crne Gore, da li će nositi trobojku koju svakoga dana i naročito vikendima vidimo kada su svadbe u Crnoj Gori, to je ... (Prekid) neka izaberu.

To što ste učinili u vezi s obezastavljivanjem, po mom mišljenju jeste pokazalo da ovi protesti jesu paraopozicioni i da su nastali kao neka vrsta licemjernog kompromisa, a posebno apostrofiram ulogu onih koji su se za ovu državu borili na način na koji sam to činila ja i partija kojom pripadam, Demokratska partija socijalista. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:47:14)

Hvala vam.

Za komentar se javio Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (05.04.19 11:47:22)

Predsjedavajući, pošto to nisu drugi vidjeli nego ste mi vi pokazivali očima da me molite da se ne javljam za komentar, ako već tražite da štedimo vrijeme tako što se ja neću javljati za komentar onda opomenite onog ko govori da ne može dva minuta da prekorači. Znači, da nađemo neki način koji će da bude elementarno korektan i za jednu i drugi stranu.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:47:42)

Slažem se. Niko vas nije molio nego sam vam sugerisao da bismo uspjeli da završimo sjednicu u rokovima. Vi ste se prijavili i kao diskutant i kao završna riječ, i samo sam rekao da onda nećete imati pravo na završnu riječ.

SLAVEN RADUNOVIĆ (05.04.19 11:48:02)

Ne znam po kom pravilu neću imati pravo na završnu riječ jer sam se javio za komentar. Nećete nam vi propisivati pravila, ali ako ne bude vremena, naravno odustaću od nečega.

Javljam se, biće tu dosta diskusija, i čuće se, vjerovatno, kompletna argumentacija, ali gospođice ili gospođo Vuković, zaista ste izgovorili nešto što je, najblaže rečeno, potpuno neistinito. Rekli ste da je 2004. godine postojao konsenzus, da je to bila mjera kompromisa. To je najbrutalniji čin koji je ikad ijedna država napravila prema svom narodu i svojim simbolima. Znači, svaka država se trudi da se njeni simboli poštuju od što većeg broja građana i donosi ih uz najveći mogući konsenzus. Samo ova država je to uradila na sjednici na kojoj nije uopšte prisustvovala opozicija. Vi kažete plod kompromisa. Na prevaran način je donesen ovaj zakon, bez jednog jedinog poslanika opozicije koja tada, zbog rada Radio Televizije Crne Gore, kao i sada uostalom, ne mijenja se ništa kod njih i kod UDBE, nije prisustvovala sjednicama Parlamenta. Ovi simboli su strogo i isključivo plod političkog dogovora Ranka Krivokapića i DPS-a, i to su više plod njegove mašte nego što je to bilo stalo Demokratskoj partiji socijalista. Vi niste tada bili član Parlamenta, kao ni ja uostalom, vi ste jedna pragmatična partija koja se lako savija na bilo koju stranu, do tada ste bili pobornici velike trobojke, što je jasno, vaša država iz koje ste izašli kao vladajuća stranka i moja, Socijalistička Republika Crna Gora tadašnja je imala trobojku s petokrakom, mogli ste da maknete petokraku, mogli ste kao što je u vrijeme kralja Nikole bila trobojka, ali je cilj bio da se neko jadi ako može kako i da se Crna Gora dijeli i uvaženo je ono što je htjela apsolutna manjina tada u Crnoj Gori na čelu s Rankom Krivokapićem. Pričaćemo kasnije o drugim stvarima, sada sam samo htio da vam ovo stavim do znanja jer možda ne znate.

Vaša briga kako bi trebalo da izgledaju protesti, takođe je vrlo licemjerna. Vi ste apsolutni protivnik protesta, vi se bojite uspjeha protesta i onda vi ustanete i savjetujete ljude koji idu na proteste šta bi trebalo i šta ne bi. Nema zastava ne zato što mi to ne bi voljeli nego što znamo da ćete vi to da zloupotrijebite kao i svaki put. Trčaće fotoreporter iz Pobjede da slikaju ako ima gdje kakva kokarda ili kakav viljan ili ...(Prekid) ...

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (05.04.19 11:50:52)

Uvaženi kolega Radunoviću, baš ne, baš se ničega ne plašim, mislim baš ničega u vezi s tim o čemu vi govorite. Voljela bih da je u meni malo više straha i da više zebem kao žena u Crnoj Gori. Možda je to i ljudskije i prirodnije imati strah, ali ja baš nemam strah kada govorim o interesima države Crne Gore. Mislim da u vezi s državom ne smije biti trgovine. Izvinite, molim vas, ali kao političarka sam primijetila izvjesnu vrstu trgovine, prećutne, u vezi s tim. Dakle, sve što se može kupiti novcem je jeftino. I

u vezi sa sankcijama, ovim koje se propisuju za nepoštovanje simbola, takođe u moralnom i ličnom smislu imam određenu vrstu odnosa koja možda baš i nije afirmacija, ali vjerujte, bez obzira na to, ne smijemo tako ponižavati i na neki način stavljati cijenu na svoju državu. Dakle, taj grb i ta zastava mislim da se ne protive bilo čijem nacionalnom ošućanju u Crnoj Gori. Kome

smeta raskrivljeni orao kao personifikacija Crne Gore. Kome smeta snaga lava. Kome smeta žezlo. Kome smeta šar. Razmislite o simbolici i heraldici koja postoji. Prepustimo stručnjacima koji su nam i dali te rezultate, heraldičari, oni koji se time bave, koji nas političare pozivaju da ne upotrebljavamo... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:52:16)

Zamolio bih poslanike Demokratskog fronta da uče od kolega iz DPS-a, da se prema svakom izlaganju ponašaju onako kako piše Poslovnik i onako kako poštuje DPS. Očekujem od šefa Poslaničkog kluba Demokratskog fronta da obezbijedi red u svojoj partiji. Vi nastavite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (05.04.19 11:52:53)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Gospodine Radunoviću, nema konačnih rješenja. Vi znate kako zlokobno zvuči inače to konačno rješenje. Dakle, nema ni ova država ni ova vlast konačna rješenja. Mi smo upravo ti koji vas mole za trpeljivost i mole za dijalog. Je li strašno nešto u tome moliti za dijalog? Nemojte a priori postavljati takav stav i zauzimati takav stav da mi ne možemo da razgovaramo. Mislim da možemo. Nije ovo privid razgovora. Prepustite možda energiji. Juče smo govorili o Zakonu o mladima, da možda se sporazumijemo u tim suštinskim stvarima kako bismo ostvarili srećno društvo i kako bi ova država bila prva na listi ljudi koju čine optimisti, a ne pesimisti, očarani a ne razočarani.

Najzad, željela bih da kažem u vezi s tim trobojka, barjak, kome se što 2004. godina, je li postignut, jesu li to nečija lična rješenja. Nemojte pripisivati određenim ličnostima u Crnoj Gori toliku moć. To radite i u vezi s pomenutim gospodinom Krivokapićem i u vezi s predsjednikom naše partije Đukanovićem. Ti ljudi su samo promišljali trenutke u kojima su živjeli. Imali su viziju svoje djelovanje prema viziji i zato su im ljudi vjerovali, zato su dobijali glasove, zato smo ostvarili nestvarnu pobjedu 2006.godine. Samtram da je urpavo u tome i moć politike. Politika treba da bude takva stvaralačka, potentna, a ne rušilačka, ne stalno vraćanje u prošlost. Ja sam juče rekla da su najbolji dani pred nama. Ne treba se na to odnositi sa podsmijehom. Podsmijeh je nešto što stanuje ispod smijeha. Neću reći što bi Njegoš u vezi sa tim rekao, jer neću da upotrijebim čak ni tu lirsku riječ u njegovom književnom djelu koja bi uvrijedila ma koga vas, jer ja bih vrijeđajući vas vrijeđala sebe. Hajede da se saglasimo oko državnih simbola. Zato što ne postoji ni jedan stih u našoj himni koji se protivi onome što je ideja svih nas, da živimo u vječnoj Crnoj Gori u kojoj će biti vječno osviješten i vječno slobodan njen građanin i građanka. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 11:55:04)

Hvala.

Nastavljamo po prijavljenim diskutantima. Imamo prijavljenu Marinu Jočić i poslanika Pavlovića.

Razumijem da se promijenio redosled, poslanik Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (05.04.19 11:55:28)

Poštovani građanke i građani Crne Gore,

Kao što samo ime kaže pojam nacionalni državni simboli, lako je prepoznati namjenu, cilj, misiju toga, tih simbola, a to je da obezbijedi nekakvo državno jedinstvo. Znači, u trenutku kad se emituje himna trebalo bi da u svim građanima Crne Gore ima jednak osjećaj jedinstva i ponosa, naravno. Isto i sa zastavom, isto je i sa drugim elementima identiteta, jezik i tako dalje, manje više. Sada, imate dva koncepta, poštovane građanke i građani Crne Gore, kako neka vlast pokušava

da postigne državno jedinstvo u narodu. Jedan je autokratski, autoritarni način, a to je način zasnovan na takozvanom principu konvertitstva, i to je ono što je prisutno u Crnoj Gori. Jednom prije 100-ak godina smo bili svi Srbi u nacionanom izjašnjavanju, pa onda posle toga je partija tražila da budemo svi Jugosloveni, danas DPS pritiska da prevodi ljude i da se deklarišu kao Crnogorci i tako dalje. To je, naravno, jedan koncept autokratski koji je utemeljen na sili, na strahu, što je sadržano u ovom zakonu. Evo Zakonu o himni sve propisi o tome kazniće se ovoliko, onoliko, pa ste ga stavili u Zakon o javnom redu i miru, ako ne ustane i tako dalje. Dakle, to je taj autokratski princip na kome vi zasnivate promišljanje državnog identiteta. Drugi je ovaj za koji se mi zalažemo, to je uvažavanje, obuhvatanje različitosti u Crnoj Gori. To je demokratski princip, to je suštinska razlika između nas i vas. Moram reći, ne mogu da se otmem utisku, juče sam čuo od kolege Aleksića, da kažem, jedan aspekt lične predistorije jednog ovdje poslanika o njegovom ranijem političkom angažmanu i njegovom konvertitstvu političkom. Moram reći, ne mogu da se otmem utisku, da je potpuno prirodno da tu konvertitsku politiku, taj konvertitski princip u pokušaju rješavanja problema koje u Crnoj Gori imamo kada su u pitanju državni simboli i uopšte nacionalni identitet upravo taj poslanik izlaže. Dakle, demokratski princip, poštovane građanke i građni Crne Gore, obuhvatanje svih različitosti koje postoje vjekovima u Crnoj Gori. Kada je u pitanju zastava, mi smo posredovali tada i uspjeli da ubijedimo parlamentarnu većinu da prihvati zahtjeve SNP-a da i trobojka ili takozvana narodna zastava bude ustavna kategorija, da bude jednako uvažena kao i ova aktuelna zastava. Onda je u zadnjem trenutku SNP odustao. Ja mislim da je napravio grešku, mislim da danas svi vidimo, da bi bilo bolje da su to tada prihvatili, glasali za ustav koji se inače usvojio i bez njihovih glasova, ali danas bi imali i tu trobojku kao jednu od ustavnih kategorija.

Himna, zašto ne odbacite taj dio koji smeta? Imate prosto u Evropi u ovoj demokratskoj Evropi imate primjer države koja ima dosta sličnu predistoriju tokom zadnjeg vijeka sa nama. Španija je zemlja u kojoj je bila snažna, duboka unutarnacionalna podjela, oni su ratovali, imali su građanski rat. Šta imate tamo? Imate himnu bez riječi, samo muziku. Ja ne tražim da mi odbacimo sve riječi iz naše himne, ostavim ono što je zajedničko svima, a to je najveći dio himne, odbacimo one strofe Sekule Drljevića ili se plašite da ćemo time narušiti autorska prava Sekle Drljevića. Zašto od simbola državnih pravite oružje razdora u Crnoj Gori?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:00:31)

Poslije prijavljenog Koče Pavlovića ispred Demokratske partije socijalista imamo Milorada Vuletića.

Izvolite, gospodine Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ (05.04.19 12:00:52)

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnikom, poštovani građani,

Državnim simbolima predstavlja se Crna Gora i izražva pripadnost Crnoj Gori. Tako stoji u zakonu iz 2004.godine, dakle, važećem i osnovnom zakonu po ovom pitanju koje je preživio i izmjene i dopune 2007, 2010. i 2011.godine u nekim usaglašavanjima sa ostalim propisima i onim što je trebalo. Dakle, državni simboli su kategorija utavna i propisani su u članu 4 Ustava Crne Gore.

Ono što je najbitnije to je da se ovim zakonom faktički predlaže samo jedna izmjena i to člana 15 stav 1, a odnosi se na upotrebu zastave gdje se dodaje tačka 4 da se zastava stalno mora vijoriti na organima lokalne uprave, na svim onim organima i institucijama koje formira država i koje formira lokalna samouprava.

No, predmet mog interesovanja neće biti ovom prilikom prepričavanje zakona, jer nema ni potrebe za tim, mene je nešto inspirisalo da malo nešto dam neki svoj, da kažem, osvrt na to što znači zastava. Dozvolićete mi, eto više zbog šire javnosti, da kažem kako je kroz istoriju i kroz današnje vrijeme tretirana zastava kao državni simbol. Porijeklo i istorijska pozadina za zastave

seže još od rimskih legija koje su nosile naziv vexillum, i one su za razliku od današnjih zastava bile uspravno postavljene i okačene na koplja. Danas je zastava simbol suverenosti, dakle, i nezavisnosti jedne zemlje. Najstarija zastava a koja se i danas upotrebljava je nacionalna zastava Danske, koja traje još od XIII vijeka. Treba podsjetiti da su mnoge zemlje, pa i one velike usklađivavle svoja znamenja sa određenim historijskim periodima za koje se ne bi moglo reći da su imali konsenzus. Zato bi pomenuo države, državne simbole nekih država kao na primjer: zastavu Njemačke koja je bila u opciji od 1919. do 1933.godine, dok nacisti nisu došli na vlast, pa su Njemci, znamo, 1949.godine htjeli da se oslobode relikta osvajačke prošlosti i vratili su zastavu vajmarske Njemačke. Zatim, tu su zastave Austrije, Kine, Sjeverne Koreje, pa i zastava iz jednog kraljestva koje zapravo sastavljena od zastava Engleske, Škotske i Sjeverne Irske, i sve ovo govori ne da bi na Vas da bi Vas impresionirao znanjem iz ove oblasti nego da svima nama ponudi na razmišljanje jednu činjenicu. Prije svega onima koji ni dan danas ne mogu prežaliti trobojku iz nekih vremena, koje su iza nas. Naime, sve što se može pročitati i naći o bojama koje čine jednu zastavu, prije svega trobojku je crvena simbol ljubavi, emocije, snaga života i krvi prolivene za slobodu svoje zemlje i njene ideale, bijela, simboliše čistoću, mir, nevinost, svjetlost i refleksiju, plava simboliše spokojstvo i smirenost. Ponudio sam na razmišljanje zar nije u ovoj prvoj sve ono što smo bili što jesmo i što ćemo biti, moj utisak je da jeste, o simbolima se može mnogo govoriti, ali ovim zakonom predlaže se da se usvojeno brani i poštuje, mislim da nam je i to obaveza. Treba li nabrajati Francuz koji se ogriješi o Marseljezu plati sedam hiljada i 500 eura, u Njemačkoj propisana je kazna zatvora do tri godine, Bugarska 1.500 ili zatvorom do dvije godine, Mađarska do jednu godinu zatvora, Turska šest mjeseci dvije godine zatvora itd. Što se sve može čuti kao kontraargument, karakteriše se samo ovo, najveći demokratski standardi da se nešto opstruira minimum da se poštuje, bar je to do sada bila praksa.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani, baš zbog ove zadnje rečenice siguran sam da nam je ovaj zakon potreban, zato isti sa predloženim izmjenama i dopunama podržavam i predlažem Skupštini da ga usvoji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:06:40)

Zahvaljujem poslaniku Vuletiću, dajem riječ Marini Jočić, nek se pripremi Mišo Stanišić.

MARINA JOČIĆ (05.04.19 12:06:52)

Poštovani građani, ovaj zakon mogao bi da ima alternativan naziv, a to je kako utjerati patriotizam. Očigledno da je vladajuća većina primjetila da nešto nije u redu sa usvajanjem ovih simbola u srcu čovjeka, a na silu utjerivati ljubav to je historijski dokazano da je nemoguće. Zašto ovi simboli ne izazivaju kod svih jednaka osjećanja kako bi i trebalo u svakoj normalnoj državi, da izazivaju ponos što pripadate upravo toj državi čija se zastava vije i čija se himna čuje? Prvi osnovni razlog je taj što su ovi simboli doneseni na silu, i tom prilikom sam mislila da sila može da sve uradi, da sila države može da natjera ljude da vole svoju zastavu i himnu. Međutim, ispostavilo se da nije tako i evo danas imamo pred sobom zakon koji pokušava da pretnjom kazne novčane, zatvorske, prije svega novčane, da ljudi poštuju ovu himnu. Zna li šta? Ovi simboli su simboli ovog Montenegra koji Vi gradite, koji je daleko od svake tradicije Crne Gore, Vi čak i taj alaj barjak koji ste usvojili za zvaničnu državnu zastavu i njega ste falsifikovali. On je nekad bio sa bijeli orlom Vi ste ga prefarbali u žuto. Zna li onu reklamu krajem 80-tih podvučeno žutom našta je sve to asocijalno? Isto se radi i o orlu na grbu Crne Gore. Ovo je simbol za mene, a vjerovatno i za mnoge ljude koji ne osjećaju ljubav prema ovim simbolima, simbol države u kojoj se progona srpski narod, u kojoj se progona Srpska pravoslavna crkva, države u koje javne upotrebe izbačena ćirilica i ako je Ustavom izjednačena sa latinicom, a sve to da bise udaljili od svojih korijena i napravili novog čovjeka, koji je nekadašnji ministar obrazovanja Backović, bio rekao da je to njihov plan, odnosno vaš plan, da se u Crnoj Gori napravi novi čovjek. Ta doktrina nije nova, Vi znate da tu doktrinu je i Hitler baštini.

Zbog toga, smatram da umjesto ovog zakona trebali ste da izglasate novi, jer Vi možete

sve imate parlamentarnu većinu, stavite umjesto grba sliku Miga Stijepovića kao trpa one pare u džep. To je slika Crne Gore i to je simbol Crne Gore, to je simbol Crne Gore. Nemojte Vi nas da kažnjavate ovu sirotinju koja nema hljeba da jede minimalna kazna 300 eura. Znači, za trećinu je veća od minimalne plate koju ste sada treba da usvojite. Još nešto, ovaj zakon insistiranje na ovome, je takođe dokaz jedne šizofrene politike koja se vodi u Crnoj Gori. Vi otvarate spomenike Josipu Brozu Titu, a imate dvije strofe osuđenog ratnog zločinca, nacistu i hoćete da neko to poštuje. Pa znate li da su i četnici i partizani se borili protiv nacista? To je sve ono što je protiv svega onoga što je Crna Gora bila u prošlosti. Meni se dopada ovaj predlog gospođe Aleksandre Vuković, da se vodi pomirateljska politika. Mislim da putevi ovakvog razdora po sred srca Crne Gore, jer ono što je najintimnije to je to osjećanje nacionalne pripadnosti državne pripadnosti, da postoje rješenja da mi možemo kao organizovani ljudi da se dogovorimo da u nekom skorašnjem periodu usvojimo simbole koji bi opravdavali ono zbog čega oni uopšte postoje, da se narod pomiri, da ljudi imaju kroz svoje simbole identifikaciju sa državom u kojoj žive. Što se mene lično tiče nema te sile, niti te kazne koja će me podići na himnu Sekule Drljevića, to me se protive grobovi i sa majčine strane i sa očeve strane, jedni su bili partizani, drugi četnici. Nema te sile koja će me natjerati da poštujem zastavu zvanično da istaknem negdje prilikom svadbe ili ne znam nekog veselja, jer to nije zastava koja prestavlja mene.

Tako da mislim da se ljubav na silu ne može natjerati sve nam ovo govori da treba da se sjedne i da se jedan korektan dogovor postigne koji bi bio zadovoljavajući za sve i da idemo dalje da se bavimo drugim pitanjima, bitnim pitanjima koja će Crnu Goru iz ovoga blata da izvedu koja će da obezbijedi normalan život građana, a ovo svaki put nanovo vraćati se na simbole na ovaj ili onaj način to je još jedan pokušaj da se dijeli Crna Gora. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:12:29)

Obrad Mišo Stanišić, posle toga Budimir Aleksić.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (05.04.19 12:12:43)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Pa odnos prema državnim simbolima prije svega mislim da je odnos prema državi, da bise poštovali simboli jedne države prvo mora da se poštuje država, ko god ne poštuje državu taj ne može poštovati ni simbole, pa ma kakvi oni bili i mak kako kome odgovarali. Ove simbole, ovi simboli su usvojeni na najdemokratskiji mogući način i ovo su simboli većinske Crne Gore i treba da budu svih građana Crne Gore. Crnogorska zastava ako dobro znamo odraz milenijumske istorije Crne Gore, ako vidimo zastave i grbove i Vojislavljevića, i Balšića i Crnojevića, onda ćemo videti da boja koja je i zastava kakva je danas najbolje odgovara tom trajanju Crne Gore. Vi dobro znate gospodo da je trobojka nastala od Francuske buržoazijske revolucije da su je većinom usvojile većina zemalja u Evropi, a neke i na istoku, ona je bila dugo naša trobojka dok smo bili u zajedničkoj državi, bila je i prije toga tačno tako. Ali govoriti o himni, a ne poznavati dobro .. Sekule Drljevića i narodnu poetiku crnogorsku nije dobro ko bi god će dokument, da je ove stihove u crnogorskoj himni napisao Sekule Drljević i da se potpisao kao autor, daću mu šta god hoće, a ja ću vam samo reći da je Sekule Drljević ovu himnu i ove stihove objavio kao narodnu pjesmu iz Crne Gore u jednom Hrvatskom listu ne kao autor, nego je samo objavio narodnu pjesmu iz Crne Gore. Gospodo, mi dobro znamo da je Sekule Drljević bio kontraverzna ličnost. Takođe, znamo da u jednom časopisu koji se zvao "Graničar", a znate li gdje izlazio? U Zemunu. To je list nezavisne države Hrvatske, jer je granica nezavisne države Hrvatske bila do Zemuna. Obuhvatala je i Zemun ustaški list. Tačno, objavio je u tom listu jedan članak gdje malo glorifikovao Hitlera, ali znate ko je bio glavni i odgovorni urednik toga lista, to smo svi zaboravili, onaj kojega djeca naša možda i danas uče, a učili su Gustav Krklec pa to nikome nije smetalo. Dalje gospodo nijekome nije smetalo što je Miloš Crnjanski bio to što jeste prije Drugog svjetskog rata. Pa znate kad se vratio u Srbiju pozvale su ga vlasti, napisao je Lament nad Beogradom i

ostao to jeste i to što jeste. Znamo dobro kako je prošao Jovan Dučić kao diplomata i za koga je navijao u toku i početkom Drugog svjetskog rata. Znamo dobro za Dragišu Vasića, velikog uma srpskog za koga je navijao, da ne govorimo o Slobodanu Jovanoviću itd. ali oni koji više ljube tuđu zastavu i tuđu himnu, ti ne mogu da ljube svoju kuću i svoju državu. Prema tome, ovo nije odnos prema državnim simbolima Crne Gore, ovo je odnos prema državi Crnoj Gori, ali je lijepo poći i u Zagreb i u Beograd pa vidjeti one zastave gdje se na svakom koraku vidi da je Hrvatska država i da je Srbija država, a mi smo ovdje protiv toga da na svim državnim institucijama u Crnoj Gori budu crnogorske zastave. Tad gospodo nijesam svjestan dokle nečija saznanja idu. Odnos prema simbolima je odnos prema državi Crnoj Gori i ne mogu da vjerujem da trebaju zakone da unosimo, da treba ustajati na crnogorsku himnu. Ja mislim, gledano i umjetnički i istorijski da boljih stihova malo koja himna ima kao što je crnogorska himna. Obuhvatila je sve i to nije himna, niti su to stihovi Sekula Drljevića, to je himna i to su stihovi koji su proizašli iz duha crnogorskog naroda kroz njegovu istoriju. Prema tome ne smeta gospodo nikome što je na švajcarskoj zastavi krst, a nema nacije na svijetu koja ne živi u Švajcarskoj, bez obzira na vjeru i bilo našta, pa nikome ne smeta, a nama smetaju crnogorski simboli, smeta nam crnogorska himna, a ne smeta vama gospodo ništa od toga, vama smeta što je država Crna Gora nezavisna i međunarodno priznata. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:17:23)

Poslaniče Stanišiću, ja vam zahvaljujem.

Imamo komentar Koče Pavlovića, prije toga samo jedan dogovor da napravim.

Znači, zbilja očekujem da ispoštujemo pravila i dogovore da ne komuniciramo van traženja riječi.

Dajem komentar Koči Pavloviću na izlaganje Obrada Miša Stanišića.

KOČA PAVLOVIĆ (05.04.19 12:17:55)

Gospodine Stanišiću, država se ne poštuje samo na način kako vi mislite da treba da se poštuje. Čak u ovome trenutku prvesntveno se ne poštuje na taj način. Vi ne poštujuete državu, vi uništavate ovu državu, napravili ste od nje bolesnika, ona liči na opustošeno, popaljeno, izbombardovano polje posle kakvoga bombardovanja. Tako izgleda država koju vi kao poštujuete. i u pravu je koleginica Jočić kad kaže ova država koju vi ovakvom ste napravili, njena zastava treba na toj zastavi treba da bude gospodin Stijepović sa onom kovertom koju je smotao onako neviđenom brzinom u džep. To je prava zastava vaše države, gospodine Stranišiću.

Druga stvar trobojke, ja sam ispričao, imali smo šansu u jednome trenutku kad smo radili na Ustavu da ta trobojka uđe u Ustav i bude ravnopravna zastava sa ovom postojećom zastavom, i kolege iz SNP-a su u zadnjem trenutku iz sebi znanih razloga promijenili svoju prethodnu odluku da glasaju za Ustav po tim uslovima. Mi smo uspjeli u pregovorima da to da kažem postignemo. Mislim da bi bilo dobro, ali trobojka nisu to samo boje Francuske buržoaske revolucije, ne. Trobojka je danas, danas se prepoznaje kao šara u tri boje koje označavaju slovensku naciju, pa nije smetalo Slovencima. Zašto su Slovenci jedina da kažem potpuno uspjela priča od svih Ex Yu država? Pa eto između ostaloga i zbog toga. To im nije smetalo gospodine Stanišiću, to što je vama smetalo i ovim kartografima priučenim što bi rekao Milo Đukanović, priučeni kartografi i priučeni heraldičari.

Himna, kažete nije se gospodine Stanišiću, ja sam odrastao kod moje ujčevine i na mome selu na Žabljaku. Svako ljeto sam provodio tri, četiri mjeseca, i bio na mnogim sijelima, vi to znate šta je, kao dijete su me vodili, pa sam slušao. Nikad te stihove nijesam čuo, ove o kojima vi govorite Sekuli, nikad, a ne postoji nijedan skup na kome je iko zapjevao, a da se nije otpjevalo "Oj svijetla majska zoro". Prema tome, ovdje se radi prosto o tome da pokažemo dovoljno zrelosti, gospodine Stanišiću, da uvažimo razlike, a ne da argumentujemo i dalje tu konvertitsku politiku kakvu vi pokušavate da učerate silom u glave svima. Prosto ne može, na silu se ne može to utjerati. Probao je Radovan Karadžić u Bosni da uvede ekavicu, ne može, a vi nastojite sa

Čirgićem da prepravite crnogorski jezik i da načerate sve u Crnoj Gori da govore nekim nakaradnim, izmišljenim jezikom.

Zadnja stvar, šta je to Miloš Crnjanski, kakve su to zlosti koje je on radio prije rata. Na šta ste to mislili? Ja mislim da bi dobro bilo da se ne upuštamo u ono što ne poznajemo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:21:44)

Na komentar Miša Stanišića imao je Koča Pavlović, sad pravo na odgovor na komentar ima Mišo Stanišić.

Izvolite, poslaniče Stanišiću.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (05.04.19 12:21:55)

Kolega Pavloviću, uvijek u nedostatku argumenata fali vremena. To je vama uobičajeno, no dobro. Ja ništa nisam rekao šta je radio. Rekao sam dobro znamo gdje je bio Miloš Crnjanski i za koga je navijao prije Drugog svjetskog rata. Ja nisam rekao šta je radio, a mogao bih i o tome da pričam, ali da vam kažem još nešto. Čudi me to od vas. Čudi me, recimo prije 15 godina da mi je neko rekao da će Koča Pavlović kolega danas pričati ovako o crnogorskim simbolima i o državi Crnoj Gori ne bih mu vjerovao, ali ja dobro. Vrijeme je majstorsko rešeto, vi ste asimilovani, gospodo koji ste iz Pokreta za promjene bili Crnogorci, vas je nova srpska demokratija potpuno asimilovala i mene ne čudi vaša današnja priča. Dalje, što se tiče stihova, nijesu se svi stihovi pjevali, tačno je, ali je tačno i ovo da su stihovi iz narodne pjesme iz Crne Gore i da nijesu stihovi Sekule Drljević i to je tačno i nađite mi dokaz da ja nijesam u pravu. Mislim da je priča o simbolima završena, završena u Crnoj Gori. Vi koji ljubite simbole drugih država i zastave drugih država to radite tamo gdje su ti simboli, gdje su to zastave, ali nemojte raditi u Crnoj Gori. Nemojte, jer Crnu Goru ako ne doživljavate svojom državom, onda vi ne možete ni voljeti simbole, pa makar oni bili svaki pojedinačno kako vama odgovaraju. Ja opet ponavljam nije odnos prema simbolima to što trebamo da unesemo to što vi želite, to je vaš odnos prema državi. Mogu biti simboli kako vama odgovaraju, ali vama ne odgovara država i to je vaš problem, a što se tiče Crne Gore gospodine Pavloviću, znate gdje je Crna Gora? Crna Gora je danas članica Nato saveza, Crna Gora je jedina republika iz prostora Ex Jugoslavije na kojoj nije bilo ratnih dejstava, Crna Gora danas ima najveći prosječni lični dohodak u regionu i Crna Gora je danas prva naredna članica Evropske unije. E to je Crna Gora u kojoj živimo, a vi što zarad vaših političkih interesa želite preko priče koverta od kojoj se pričalo i o kojoj će se pričati i kojoj treba da pričaju nadležni pravosudni organi želite da dođete na vlast zloupotrebljavajući građane Crne Gore neće moći. Vlast se dobija na izborima, pa izvolite opametite se jednom ustupite mjesto mlađima i boljima sa boljim programom pa se možda desi da u toku ovog vijeka i dođete na vlast.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:24:46)

Imamo diskutanta Budimira Aleksića, poslije njega Miodrag Vuković, poslije njega Ranko Krivokapić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (05.04.19 12:25:06)

Poštovani građani Crne Gore,

Priča o simbolima u Crnoj Gori je, naravno, priča o podijeljenoj Crnoj Gori i prije svega priča o crnogorskom ideološkom projektu koji podrazumijeva ovo što su i moje kolege prije mene kazale utjerivanje identiteta i nasilnu asimilaciju. Dakle, i preko simbola kao i preko obrazovnog sistema, preko naučnih ustanova, preko kulturnih institucija, preko medija nastoji se ovdje utjerati identitet ljudima po obrascu bivšeg ministra Backovića da se stvori novi čovjek, da se raskine sa tradiciom.

Evo juče smo imali ovaj zakon o istopolnim zakonima. Dakle, brutalno gaženje svih tradicionalnih, hrišćanskih, crnogorskih, istorijskih vrijednosti koje su se ovdje stvarale 1000 godina, i evo došla je jedna struktura, što je rekao Genci Nimanbegu, došla su zla i skandalozna vremena da se sve to poništava od strane jedne partije konvertita koji nemaju nikakvo utemeljenje ni u svom identitetu, ni u svom opredjeljenju nacionalnom, ideološkom, vjerskom ili bilo kakvom. Ljudi koji su juče bili Šešeljevi radikali i htjeli rođake da biju zato što nijesu svi za unitarnu državu, danas ovdje promoviraju crnogorski patriotizam i uče nas šta je to patriotizam, šta je hiljadugodišnja Crna Gora, a oni juče šešeljali po Crnoj Gori.

Poštovani građani, ovo je jedna priča o nasilnoj asimilaciji o utjerivanju identiteta, o lažnom patriotizmu iza koga se kriju pljačke i koverta i trpanje para u džep, a znamo da je svaka država koja je utjerivala identitet propala. Takva je bila Austrougarska koja je nastojala da germanizuje i da mađarizuje slovenske narode, i Poljake, i Čehe, i Slovake, i Slovence, i Srbe i Rumune i ona se znamo raspala i ti narodi su stvorili svoje nacionalne države. Takva je bila i Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija. Moralo je u svakoj učionici, u svakoj javnoj ustanovi Titova slika ponegdje i drug Kardelj, i znamo kako se završi ta ljubav prema Titu i prema jugoslovenstvu sve se srušilo, nije ni kamen na kamenu ostao nego se u jednom krvavom građanskom ratu indukovanom sa strane sve to završilo. Dakle, i to niko iz toga da izvuče pouku iz ovih vladajućih struktura kako završavaju države koje utjeruju identitet i koje nasilno promoviraju patriotizam. Šta bi simboli mogli da budu već je rečeno. Pričaju o vječnoj Crnoj Gori, a sami priznaju i kažu Crna Gora može trajati veli samo dok smo mi na vlasti. Znači, ako DPS ode sa vlasti nestaje država Crna Gora. To je osnovni postulat u javnom diskursu Demokratske partije socijalista i njenih satelita. Oni sami kažu i juče i prekjuče i danas ako bilo ko iz opozicije, evo Krivokapić ni on nije dovoljan Crnogorac ni patriota i on ako bi bio dio vlasti, Dritan Abazović, o nama Srbima da ne pričamo. Ko god da dođe nestaće Crna Gora. Dakle, u pitanju je partijska država i dobro neko juče reče ovo nije država nego je jedna partija zaposjela određenu teritoriju. To je istina živa. Priča se o Sekuli Drljeviću i o Crnjanskom. Sekula Drljević nije on zapisao stihove narodne pjesme nego je sam spjevao pjesmu, uzeo samo prva dva stiha, i tu svoju pjesmu objavio u knjizi Sekule Drljević o crnogorskom nacionalnom pitanju. Evo to imamo u klubu mogu da pokažem, a drugi put kao letak kad je crnogorskim četnicima, kad su ustaše, njegove ustaše iz aviona bacale po Lijeveča polju letak četnicima Pavla Đurišića kad se on bio proglasio za komadanta crnogorske vojske itd. Miloš Crnjanski bio prije rata antikomunista i ostao antikomunista, i sve što je pisalo pokazalo se da je tačno i njegove priče, programski tekstovi koje je objavljivao u listu Ideje i listu Vreme prije II svjetskog rata, o jugoslovenstvu i komunizmu govorio da je to jedna velika nesreća i obmana za srpski narod i da drugi narodi to neće i da će se to završiti kako se završilo. Dakle, proročke tekstove imao komunizmu i o jugoslovenstvu prije II svjetskog rata.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:30:08)

Komentar ima poslanik Radule Novović.

RADULE NOVOVIĆ (05.04.19 12:30:18)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Ima jedna rečenica Džona Kenedija koja kaže: Mislim da je došlo vrijeme da se pitamo šta mi možemo učiniti za državu, a ne šta država može učiniti za nas. Mislim da je zaista posle ovih je li 12, 13 godina koliko je prošlo od obnove crnogorske državnosti došlo vrijeme da se i mi upitamo to pitanje. Ne pokušavajmo stalno da nalazimo razloge koji će nas dijeliti, razdvajati i ne pokušavamo stalno da spočitavamo DPS da on to čini. Mislim da se u tome pretjeruje naročito kad je ova problematika u pitanju. Zašto se ovo pitanje svaki čas poteže? Dobro je, rekao bih, kolega Stanišić rekao kome je Crna Gora na srcu lako će prihvatiti ove simbole. Ne utjerujemo mi identitet, identitet se uči tamo gdje treba u školama. Crnogorska himna se uči u trećem razredu osnovne škole. U svakoj učionici, ne u svakoj školi nego u svakoj učionici, na zidu stoji crnogorska himna i tu nema nikakvih problema. Dirljivo je bilo gledati prije nekih recimo mjesec dana neke

sportske priredbe u Sportskom centru Morača gdje su navijači pjevali svoju himnu, himnu svoje zemlje, crnogorsku himnu.

Kazne postoje svuda. Pokušajte da spaljujete ili nešto drugo radite sa zastavama Rusije ili Amerike u tim državama, pa ćete vidjeti šta će da se desi. Još dvije napomene. Stalno se ovdje govori da je Crna Gora autoritarna država. Crna Gora je parlamentarna država to je više nego očigledno. Fascinantno je zaista s jedne strane, a s druge duboko zabrinjavajuća potreba jednog dijela ljudi koji žive u Crnoj Gori, kažem ljudi ne građana, da na svaki način gdje god im se pruži prilika ponize tu zemlju u kojoj žive, Crnu Goru. Srećom Crna Gora je snažnija od svakog od nas. Mnogi su je pokušavali poniziti i uništiti, ali nijesu u tome uspjeli. Crna Gora je zaista vječna. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:32:42)

Gospodin Novović javio se na izlaganje Budimira Aleksića. Na osnovu Poslovnika Budimir Aleksić ima pravo da da svoj odgovor na komentar.

Izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (05.04.19 12:32:52)

Pa evo gospodin se čudi nekim ljudima što drugačije misle, i to govori o shvatanju demokratije od strane partije kojoj pripada. Pa se čudi što ljudi drugačije misle. Valjda treba ovdje instalirati jednoulje kako je vladalo do '90-tih godina. Hoće u Evropu, a vraćaju se u doba Broza i Kardelja.

Mi u Novoj srpskoj demokratiji stvari posmatramo baš kao i Miloš Crnjanski sa srpskog stanovišta. Dakle, on je stvari posmatrao i to je tako definisao sa srpskog stanovišta, i nije griješio. I u čemu je problem? Kao što drugi posmatraju stvari sa aspekta svoje nacionalne politike, ideologije ne vidim u čemu je problem da poštujemo jedni druge. Pa je li to bogatstvo različitosti o kome se često govori u ovoj zemlji. Pa ako priznaju da postoji bogatstvo različitosti što im smeta različito mišljenje, što im smetaju simboli drugih naroda koji ovdje žive, što se surovo ne obračunavaju sa albanskim zastavama po Malesiji, Tuzima i Ulcinju itd? Ne smiju da šušnu nego u Gusinju spomenik balisti i ratnom zločincu pored osnovne škole. Ova vlast ne smije da to pomene, a ne da makne tu zastavu i taj spomenički kompleks jednom ratnom zločincu koji je klao djecu u Velici, crnogorskom selu, pravoslavnom selu 1944. godine. Dakle, spomenički kompleks je tamo napravljen tom čovjeku pored osnovne škole u selu kod Gusinja i mi smo to fotografisali, ovdje prikazivali, pitali nadležna ministarstva hoće li nešto preduzeti da to maknu, ne. On je i noću osvjetljen taj spomenik i albanska zastava se tamo vijori i to ne smeta, ali zato smeta moja značka koja je srpski nacionalni simbol. To je vaša demokratija. Je li to vaš poziv za dijalog? Vi niste ljudi dijaloga, vi ste ljudi jednoulja. I vi to emitujete svakog dana i u javnom prostoru, i u medijima, i u političkoj praksi, i u zakonima koje donosite, i u obrazovanju koje kreirate i u kulturnim institucijama koje ste zaposjeli kao što ste svu državu zaposjeli. Prema tome, nemamo mi problem sa državom, nismo mi protiv države, vi mijenjate teze. Država je protiv nas. Nije opozicija niti srpski narod protiv države, nego država hoće da nas asimiluje na način što ili nas na jedan tihi način prisiljava na iseljavanje, ili nas prisiljava na konvertitstvo, kao ovaj ovaj vaš poslanik koji je srbovao, srbovao, vidio da se to ne isplati i promijenio ćurak, promijenio identitet, dobio posao, doktorirao, poslaničku funkciju. Čitajte Pilipendu Sime Matavulja, pomenuo je gospodin Stanišić Crnanjnskog, evo ja ga pozivam da čita Simu Matavulja, suštinu da izvučemo u kontekst ove priče, kao i Andrićevu Priču o Soli. E te dvije pripovijetke Pilipenda i Priča o soli odražavaju situaciju i demokratiju u crnogorskom društvu koje je ova vlast kreirala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:36:16)

Riječ po redosledu ima Miodrag Vuković. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ (05.04.19 12:36:29)

Poštovani građani, poštovane kolege, uvaženi ministre i direktore,

Reći ću nekoliko riječi o ovom pravnom aktu. Kratak, norma dvije, potreba usaglašavanja unutar pravnog sistema, nesumnjivo potrebna sa Zakonom o prekršajima, i tu ćemo se teško sporiti. Sporićemo se ideološki, pravno ne. Da li treba kažnjavati ljude koji svjesno ne poštuju državu, a to je ignorišu državu, ignorišu njene simbole? To je čak zapriječeno krivičnim zakonikom kao krivično djelo. Izvrgavanje ruglu države i svega onoga što država predstavlja, dovodi učinioca pod sankciju, i to nužno.

Međutim, reći ću, ministre, obraćam se sada vama kao predstavniku predlagača crnogorske vlade, ja mislim da je trebalo malo drugačije raditi sve ovo, ove dorade oko ovog seta vrlo ozbiljnih stvari kada su državni simboli u pitanju. Nemam dovoljno razumijevanja da recimo na pitanja zašto je jedan dio onoga što je čak i najavljeno pa bilo i prisutno u amandmanima Vlade na zakone neke koje smo razmatrali odloženo, izostavljeno, iz ovoga Zakona je odloženo uz obećanje sugestiju da to bude razrađeno dugim zakonima.

Kodifikacija je jedan od osnovnih principa u pravu. Složimo sve što se odnosi na jednu materiju, neću da kažem problem, na jedno pitanje u okviru pokušajmo, u okviru jednog akta lakše i oni na koje je to upućeno, ne na nas samo kao građane nego građane koji ne participiraju ovim stepenom aktivizma u izradi tog zakona da ih sutra ne kažnjavamo zato što ne poznaju, ne mogu da se snađu zbog činjenice da su norme u jednoj materiji rasute u nekoliko zakonskih projekata. Drugo, mislim da čak i na ovom zakonu treba da pogledate do kraja rasprave sugestije koje su pravnici dali u ovoj raspravi, i oko termina koji se upotrebljavaju, a koji su ostali pase prošlost u pravnoj terminologiji i oko preciznosti određenih stavova. Biće dobro za ovaj Zakon. Ne mora se sve prihvatiti, ali u svakom slučaju o tome treba do kraja rasprave razgovarati. Puno se čulo o važećim simbolima Crne Gore, promišljali su se kroz političke, ideološke uglove. Ja o tome neću pričati. Reći ću - poštovati državu i poštovati njene simbole je demokratski standard u čitavom svijetu.

Većina je u ovom Parlamentu, sticajem okolnosti nijesmo bili svi, većina je u ovom Parlamentu usvojila ove simbole obnovljene nezavisne države Crne Gore. Konsultovala se sva pamet u Crnoj Gori i ona koja objektivno promišlja istoriju, heraldičari, naše pamćenje. I nije ovo zakon kojim se učeruje poštovanje simbola. Ova norma zajedno sa kompletnim Zakonom o državnim simbolima je pravo kojim se rehabilituje naša istorija, kojim se vraća naše istorijsko pamćenje koje je zloupotrijebljeno. Mi smo samo prije dva mjeseca u ovom Parlamentu usvojili Rezoluciju o Podgoričkoj skupštini, ako ne prije od 1918.godine je zabranjeno je biti Crnogorac, zabranjeno je Crnoj Gori bilo da postoji, nije bilo simbola ni obaveze da se poštuje nešto što ne postoji u Crnoj Gori prethodnih 100 godina, a mi smo jedina država na Balkanu koja je 800 godina tu i tamo trpjela pritisak osvajača. Najduže smo bili slobodni. Pazite, uporedno iskustvo. Jednoj Grčkoj, staroj Grčkoj današnju zastavu napisao je njemački car. Ima li potresa tamo? Nema. Jedna Amerika kada je stvarana stvarana krajem 18.vijeka konsituisala je zastavu, napravila kao simbol državni, pravila je tada istraživanja i 30% građana onih 13 država udruženih Amerike bili su za tu zastavu. Pa jesu li krenuli oni koji su upravljali da mijenjaju zastavu? Ne, samo su dodavali zvjezdice kako se povećavala Amerika.

Holandija, velika kolonijalna sila pa je bila pod vlašću španske dinastije Oranž. Pogladajte danas Holanđani igraju u Oranž dresovima, ali imaju trobojku iz 1848.godine, i jedna i druga simbol u civilizovanim narodima se poštuje. Ne prave se podjele, ne uznemirava se narod. Ja mislim da je ova priča zloupotreba pogrešna, politička instrumentalizacija ovih pitanja loša. Ja mislim da mi treba da gradimo državu sa prepoznatljivim simbolima. Gospodo, koji preferirate srpsko, poštujem, ali bih više poštovao da to radite na demokratski način, da ne selite priču iz ovog parlamenta na ulicu. No izbor je vaš. U Srbiji, državi temeljnoj.za vas, pa kažete, ja to tako čitam pogrešno, ali čitam. U Srbiji državna zastava je zabranjena za upotrebu Srbima na porodičnim slavljinama, na utakmicama i kazne su velike, da vam ne nabrajam još mnogo toga. Pa dajte da uvedemo red da poštujemo državu. Holanđani koji su uveli oranž zastavu na Van Dajkovim platnima izgledaju ovako. Polovina u kafani pati spuštene glave na kafanski sto,

polovina slavi zato što su dobili ono što očekuju, a danas Holandija uzor hoćemo da budemo kao Holanđani. Budimo, imamo snage. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:45:10)

Zahvaljujem se poslaniku Vukoviću. Imamo izlaganje poslanika Ranka Krivokapića.

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 12:45:25)

Zastava suštinski nikad nije razlog spora nego samo sredstvo. Samo sredstvo političkih razlika i podsticaja tih političkih razlika, a nije izvor, suštinski nije izvor tih razlika. Tako i ovi simboli koji su istorijski simboli Crne Gore nijesu razlog podjela nego sredstvo za neke druge podjele koje postoje. I ne bismo se nikad mogli dogovoriti zbog podjela što će to biti dok ne riješimo neke druge stvari.

Matematika tu nije tako složena. Što više demokratije, što više uspjeha društva i razvoja to manje podjele o simbolima.

U najstabilnijim zemljama ćete vidjeti kako ide linija pada i dizanja, podjela oko simbola, zavisno kakva su ekonomsko-socijalna stanja i kakva je demokratija u toj zemlji. U najboljim zemljama, u Americi. Naćete periode kada je masovno paljena i periode kada je masovno obožavana. Za vrijeme Klintona je bila masovno obožavana, jer je ekonomija išla ovako, demokratija ovako i zastava je bila voljena.

Ovi simboli su rezultat istorijskog trenutka kao i svaki ostali u istoriji drugih naroda i većih naroda.

Rusi su imali crveno-crnu ali ćitav ruski dvor zborio francuski, većina nije znalo ni ruski kada su prešli na trobojku, većina nije znalo ruski kao svoj maternji jezik na ruskom dvoru.

Znaći, rezultat trenutka i neko će reći velika Rusija, vjećna Rusija, vjećnija od Crne Gore i ako je kijevska nastala možda poslije Crne Gore, ali dobro uzimali nećije drugo. Rezultat istorijskog trenutka. Sada vraćuju gregorijansku lentu da bi imali dubinu svoje istorije. Svaki su rezultat nekog trenutka.

Prozvan sam kao jedan od krivaca za ove simbole. Oni imaju svoju logiku. Da li je ta logika ispravna pokazaće ovo drugo vrijeme, demokratsko vrijeme, ali su tu da okupe. Osnovni motiv je bio da pokažu državno trajanje Crne Gore. Ako ste mala zemlja dodatno morate pokazati državno trajanje. Glavnu stvar nijeste rekli iz naziva države, a tu sam bio najodgovorniji, maknuto ime republika. Mi se zovemo samo Crna Gora. Reću vam zašto sam to uradio? Zato što Crna Gora traje i kao kneževina i kao kraljevina i kao republika. Jedna je Crna Gora, u istorijskom smislu jedna je Crna Gora koju treba ćuvati. I zato su na našoj zastavi istorijski simboli, jer smo trajali, i zato nije trobojka iz Socijalistićke Republike Crne Gore koja je meni bila najmilija. Da mi je bio motiv najmilije Crne Gore ona bi se zvala Socijalistićka Republika Crna Gora. Ali ne, vjerujte mi neki veliki narodnici su od nas uzeli brisanje republike svog imena, poštujući da pokažu svoju tradiciju. Mađari su to uradili poslije nas ali su mi rekli da će uraditi. I dozvolite da je to motiv. Ova zastava će biti osporavana koliko bude manje pravde i demokratije u Crnoj Gori. Nije da neko voli, moj poštovani kolega, srpsku zastavu zato što je demokratija u Srbiji bolja i što je Srbija više pravna država od Crne Gore i uspješnija demokratska država od Crne Gore. Nije, voli emocijom, simboli imaju svoj emotivni dio. To mi moramo poštovati. Imali su emotivni dio, simboli imaju emotivni dio. Ni tamo ni ovamo. Neće je demokratija i pravda na istom mjestu, odnos prema simbolima nije samo u racionalnosti. I zato sam bio i biću - bez kazni za ucjenjivanje poštovanje simbolima. Krenuli smo bili u to, podsjetiću vas. Mi ovu temu nijesmo imali do prije dvije - tri godine. To je postala normalnost u ovom hodu zastava, ovdje zastava, himna, broj akcidenata odnosno broj slućaj je bio minimalan, mitropolit se dizao na himnu i na zastavu, ali kada je krenula manipulacija, kad je krenulo da pokrivata politićke neuspjehe, autokratiju zastavom onda je došla reakcija, i tako su mnoge države upropastile svoje simbole krijući neku vlast.

Ko voli zastavu ne krije se iza nje, pod njom se gine a ne krije se, pod njom ili ginete ili ne uzimate. Kriti se pod njom, pokriti svoja nepoćinstva to nije patriotizam, to je ono suprotno. Nemoj

da ulazimo u istorijske igre. Ne postoje nesporni istorijski periodi, ne postoje nesporne istorijske ličnosti, ne postoje bezgrešne istorijske ličnosti. Lako ćemo dokazivati da je Sekule Drljević dokazivati za Crnjanskog, ja ga pamtim po " beskrajnom plavom krugu i u njemu zvijezda" po Seobama, ne pamtim ga ni po zastavi, pamtim ga po univerzalnoj vrijednosti. I nije Crnjanski manje crnogorski nego što je srpski po univerzalnoj vrijednosti. Nije manje vrijedan i u Londonu i u Beogradu zato što je Srbin ili Crnogorac nego zato što je stvorio univerzalnu vrijednost. Ako mi ovdje stvorimo osnovnu univerzalnu vrijednost kada nam je obaveza, a to je demokratiju i pravdu, onda će nam biti mnogo lakše da dogovaramo i detalje i simbole i svega drugoga, ali kada se okupimo oko pravih vrijednosti simboli su samo rezultanta.

Simboli su, rekao sam na početku i završavam, u sredstva političkog obračuna nijesu razlog političkog obračuna. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:51:25)

Imali smo neke sugestije u nekom prethodnom periodu da u okviru političkih partija koje pripadaju grupaciji pozicije ili pripadaju pozicije ili pripadaju grupaciji opozicije nema komentara. To je nešto što sam ja zajedno sa kolegama iz pozicije uvijek obezbjeđivao. Znači, razumijem da po nekim pitanjima postoje razlike. Dobro bi bilo ako to ne bude paksa da to ovoga puta dozvolimo, ali poslije ovoga zbilja zbog ograničenog vremena da pokušamo da kažem ne praksa nego pojedinačne situacije kojima ćemo dati mogućnost.

Andrija Mandić. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (05.04.19 12:52:13)

Skupština je mjesto gdje se traže rješenja. Svi predstavljamo određenu populaciju, određene građane, mi predstavljamo čak jedan narod, ili mi imamo ambiciju da predstavljamo srpski narod u Crnoj Gori kao Nova srpska demokratija. Demokratski front i šire od toga ne samo srpski narod nego ima poruku o srpsko-crnogorskom povjerenju. I mi želimo da se mirimo sa svima. 2004. godine kada su izglasani ovi simboli a tada je predsjednik Skupštine bio gospodin Ranko Krivokapić, on je to vrlo dobro objasnio, to su bili simboli koji su trebali da mobilišu jednu Crnu Goru u borbi protiv druge Crne Gore čija je država bila Srbija i Crna Gora. Svi znamo kako se to završilo.

Evo danas kada Crna Gora ima odgovornost da i tu drugu Crnu Goru nekako uklopimo, da pronađe se sa njom zajednički jezik, a ovim zakonom i sličnim zakonima se istrajava na tome da se ta druga Crna Gora podredi, ponizi i podvede pod ono što je bio sistem mobilizacije 2004. godine. Simboli su važni za svaku državu, kao što je mit važan za svaki narod.

Crna Gora u vrijeme Petrovića kao zemlja je nastajala a potom ikao država na kosovskom mitu. Imamo li mi važnijega čovjeka u našoj istoriji, imamo li značajnije ličnosti nego što je Njegoš, a vidimo šta je to bilo oko čega se okupljala tadašnja Crna Gora? Ne.

Ovi simboli danas nijesu simboli ove Crne Gore ili nijesu svih u Crnoj Gori. Nemojte ovo da radite, nemojte da nam govorite koliko se poštuju simboli toliko se poštuje država, ovo je naša država.

Mi ovdje u Skupštini Crne Gore kao predstavnici građana želimo da nađemo s vama rješenje, želimo da nađemo rješenje i iz opozicije sa kojom danas imamo 39 poslanika na istom mjestu, na istom zadatku tako da smo zajedno gospodin Krivokapić i ja u borbi protiv ovog režima, ali ne mogu a da se ne osvrnem na ova dešavanja. Sjećam se, davno je to bilo, kada su Slovenci oborili najvažniji simbol Titove Jugoslavije onu štafetu. Tada je bilo ovdje u Crnoj Gori velika dreka Slovenci napravili sprdnju sa štafetom koja je bila simbol Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Tada se govorilo sada ako im prođe ova sprdnja sa štafetom skinuće i petokraku sa trobojke. Ne da je štafeta otišla dovraga nego je otišla i petokraka, i sve je otišlo niz vodu. Kao što danas neko pokušava da objasni ako se ovdje popušti na ovom pitanju sve će otići do vraga. Ako se ne popušti na ovom pitanju i ako se ne dogovorimo oko simbola sve će stvarno otići dovraga. Kao što se nijeste dogovorili tada sa Slovencima. Ovdje u Crnoj Gori, samo da završim, ovdje u

Crnoj Gori prepričavala se priča kako jedan od poslanika u ovom Parlamentu bio prvi čovjek koji je poslije Tita primio štafetu. Pričalo se sa ponosom u Crnoj Gori se pričalo da je prvi evo gospodin Miško Vuković, ništa nije negativno, da je on prvi primio štafetu. Kada je krenula kampanja protiv Slovenaca, kada je krenulo da se urušava Jugoslavija, bilo je Slovenci se sprdaju sa štafetom, ukloniće nam sa zastave i petokraku. E danas smo promijenili priču. I ja vas pozivam, gospodine Krivokapiću, vi ste 2004. godine otvorili ovo, sjedeli ste onđe, da li ste vi spremni da se napravi dogovor u Crnoj Gori u kojoj će svi biti uvaženi. To je vrlo važan odgovor za nas ovdje. Da li ste vi spremni? Je li vi mislite da je ovo sveto slovo i da je sve završeno i zapisano te 2004. godine i da su svi zadovoljni?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:56:12)

Pravo odgovor na komentar ima Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 12:56:18)

Sve je zapisano u Ustavu 2007. godine i simboli. 2004. godine je donesen zakon, a 2007. godine simboli koji su glasali ne samo ja, kolege iz DPS-a nego i kolege iz PZP-a. To piše u Ustavu. Procedura promjene Ustava je jasna i u tom dijelu i u drugim djelovima. Oспорavanje crnogorskih simbola, državnih simbola, ne crnogorskih u nacionalnom smislu, državnih simbola Crne Gore imamo izvorište koje ste rekli. Vi imate uvjerenje svoje da ti simboli nisu iskaz vaše državnosti Crne Gore. Crna Gora ne može imati dvojnju državnost kao što imamo i dvojne identitete. Oni su dozvoljeni, ali državnost nije dozvoljena da bude dvojna. Kako ćemo objasniti šetanje broja nekih populacija u Crnoj Gori od 8,9% do 30% i nešto. Šetalo se, isti ljudi su mijenjali nacionalno opredjeljenje. Država to sebi ne može dozvoliti. Država to sebi ne može dozvoliti. Simboli su, rekao sam, rezultanta stanja u državi. Uvjeren sam da i vi druge koleg, ako ovoj zemlji bude više demokratije i pravde, manje ćete se baviti simbolima. Manje ćete se baviti simbolima. Pod ovim barjakom su ginuli i u XIX i XVIII vijeku i vaši i moji preci, i vaši i moji preci su krv proljevali. Nije tada trobojke bilo niđe. Niđe je bilo nije u Crnoj Gori. Došla je kao kraljevska zastava iz želje kralja Nikole, vi to znate, vi ste vrlo obrazovani, istorijski ste obrazovan čovjek, želje da zauzme srpski prijesto. Iz njegove želje tronom je došla trobojka u Crnu Goru, a ne zato što je imao neko veliku čak i emociju prema tom dijelu srpstva nego je htio da sjedi na veći tron. Rekao sam ova zastava je proizvod mnogih elemenata. Da je donošena danas vjerovatno bi izgledala drugačije. Donošena je u vremenu kad je Crna Gora morala vratiti svoju državnost. Morala, znate kako, mislim morala i kad je morala imati svoj identitet. I ona je dublja od simbola Francuske buržoaske revolucije. Ona ima veći identitet u tom dijelu jer ima istorijsko trajanje. Ona ima spornost u ovom vremenu, ali kako ima spornost u ovom možda neće imati u sledećem vremenu, jer ponavljam on nas može okupiti ako se mi okupimo oko drugih vrijednosti u ovoj državi. On nas može okupiti, i ja sam uvjeren može i vas okupiti. Ako se okupimo oko drugih vrijednosti, ali ostavimo to. Ona nije na dnevnom redu, na dnevnom redu je demokratija i pravda u Crnoj Gori. Na dnevnom redu je demokratija i pravda u Crnoj Go, dajte da to riješimo, pa će doći onda ko skupi 2/3 i Ustav, ko organizuje referendum doće i to na dnevni red, ali demokratski. Bitno je da to riješimo demokratski. Kako god bude rezultat koji bude demokratski ja ću ga poštovati, ali mora biti demokratski. Mora biti po Ustavu Crne Gore na način da obezbijedi da ovi građani odluče ako treba i o tome. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (05.04.19 12:59:16)

Na ovaj način smo završili diskusiju koju je imao poslanik Krivokapić. Sada riječ dajem poslaniku Nikoli Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (05.04.19 12:59:29)

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Ovo je jedan od zakona koji bi trebao sve da nas spaja iako iz mnogih diskusija danas smo vidjeli da postoji naravno i dalje tradicionalna polarizacija u Crnoj Gori. Međutim, siguran sam da ćemo se u jednom trenutku spojiti, a spojimo se kada nam zajedničko bude ljubav prema državi Crnoj Gori. Drugo, spojimo se tada kada makar upola vi budete poštovali nas onoliko koliko mi poštujemo vas. I to ne nužno zbog toga što neki i zaslužuju poštovanje nego zbog toga što ste Crna Gora vi isto onoliko koliko smo Crna Gora i mi. To je jasno svima, pa zbog toga treba da zajednički gradimo Crnu Goru jer će bez toga simboli biti samo okvir, a u tom okviru neće biti ništa. Država zbog toga mora i zbog toga je dobro da donosimo ovo zakonsko rešenje da jača i osnažuje patriotizam svih nas iako usaglasimo se često se iza patriotizma znalo sakriti štošta. Međutim, patriotizam u onom iskonskom smislu mora da bude zajedničko svima u Crnoj Gori koji se osjećaju na jedan ili na drugi način u bilo kom smislu, nacionalnom, vjerskom, kulturološkom. Međutim, ne možemo zatvoriti oči pa reći da se to dešava.

Država ovakvim rešenjima i mnogim drugim mora da gradi građanski koncept i građanski identitet u Crnoj Gori, a pod tim građanskim identitetom treba da se okupe i saberu sve različitosti i Srbi, i Crnogorci i Albanci, Bošnjaci, Hrvati, svi drugi. Moramo znati da, bez obzira na naše političke razlike, moramo se usaglasiti oko državnih simbola, ne nacionalnih već državnih simbola. Možete vi manje voljeti nas, možemo mi ne voljeti vas politički možemo se uvažavati, ne moramo, međutim svi moramo da volimo i poštujemo Crnu Goru. Ako to ne radimo onda je to valiki problem, a taj problem ćemo otkloniti tako što ćemo uvoditi zakonska rešenja, i nema druge. Na žalost, ovo nije problem koji je nastao sada ovaj problem podijeljenosti u Crnoj Gori datira odavno i svako društvo je u suštini podijeljeno iz ovog ili onog razloga. Međutim, siguran sam da kažem ako postavimo zajednički imenitet svih nas, a to je ljubav prema Crnoj Gori nezavisna međunarodno priznata Crna Gora. Tada ćemo moći da se dogovorimo o svemu. Možemo da se dogovorimo tada o svemu. Na žalost, bolna, vaša bolna rana koja nikako da prođe je to što smo obnovili državnost Crne Gore i sa tom ranom teško ta rana vam teško može dopustiti da izgleda sjednete sa nama i dogovorimo ne samo ove stvari nego mnoge druge. Ja, vjerujte, najiskrenije se nadam da će doći vrijeme kada ćemo razgovarati i kada ćemo i mi imati sluha za ono što govorite vi, a kada ćete prije svega vi poštovati nas, ali bez toga poštovati nas poštovati Crnu Goru. Zbog toga kažem ne vidim da bilo ko ima i u raspravi nisam to ni čuo ima bilo šta protiv ovog zakonskog ovakvog zakonskog rešenja koje i nije suštinsko i koje ide u korak sa svim razvijenim modernim društvima jer ponavljam ovakva zakonska rešenja imaju mnogo razvijenije demokratije nego što je crnogorska. Zbog toga eto još jednom da vas pozovem da prosto imamo tolerancije jedni prema drugima, da izgradimo novu kulturu razumijevanja jer ako to ne uradimo neće biti stabilnosti u Crnoj Gori. Političke stabilnosti i svake druge, a bez takve stabilnosti neće biti ekonomskog prosperiteta. A vjerujte, siguran sam da generaciji koju ja predstavljam je najvažnije da Crna Gora bude ekonomski prosperitetna, a ne može biti ako u njoj nema stabilnosti. A ekonomija i bolji standard življena i bogato i prosperitetno društvo, ako to ne postoji onda će i simboli i sve što ide u simbole biti samo prazna priča, samo okvir u kojem neće biti apsolutno ništa. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:04:33)

Zahvaljujem, poslaniče Rakočeviću.

Prijava diskusije, sljedeći govornik je Jovan Jole Vučurović, a nek se pripremi Adrijan Vuksanović.

JOVAN VUČUROVIĆ (05.04.19 13:04:54)

Nema države, gospodine Nimanbegu, bez dogovora. Tako ni ove države neće biti

vjerovatno bez dogovora i konsenzusa, iako neko misli da ima državu i ovakav predlog zakona otkriva da je propao projekat vještačkog stvaranja države koja bi se odrekla sebe, svoje tradicije, istorije predaka i sada se kreće u sljedeću, na žalost represivnu fazu. Oni koji planiraju tu fazu trebali bi da znaju više dakle mogli su da se uvjere proteklih godina da ne može se silom, makar našem narodu, utjerati ništa što oni planiraju, ni jedna njihova projekcija.

Kaže se ovdje, rekao je ministar Bogdanović, narušavanje ugleda države. To sam pročitao juče, da ovim zakonom želi da se preduprijedi i sankcioniše narušavanje ugleda države. Ja mislim da ugled države narušavaju oni koji potkradaju državu, koji otuđuju, da me ne bi pominjali svaki dan potpredsjednici i predsjednik Skupštine, dakle oni koji otuđuju od građana i koji uništavaju biološku supstancu, privrednu supstancu, koji uništavaju fabrike, gasne radna mjesta. Ja mislim da ti ljudi narušavaju ugled ove države. Ja tu odmah prepoznajem predsjednika Demokratske partije socijalista i Demokratsku partiju socijalista. I dobro je ako se ovaj zakon izglasa da prvo odgovara i prvi kaznu plati, naravno tu kaznu neku za njega minornu, on će veću kaznu platiti, naravno kad dođe pravna država pred sudskim instancama pravne države. Ali pošteno bi bilo da prvi on plati kaznu za narušavanje ugleda države. Dakle, predsjednik Demokratske partije socijalista i ne samo on, dakle i oni ostali koji ga prate, biznismeni, režimsko pravosuđe, političari iz Demokratske partije socijalista. Jer, Demokratska partija socijalista je poistovjetila državu sa svojim liderom, i zato nam se dešavaju ovakvi zakoni, zato niko ne želi kompromis, mislim ne s ove strane nego s te strane, jer je poistovjećeno - Milo Đukanović jednako država, što je na nivou Sjeverne Koreje. I to će biti u jednom trenutku, po mom skromnom mišljenju, fatalna greška i ovog režima i Mila Đukanovića, a onda će biti kasno, jer to je bila fatalna greška i drugih diktatura. Jer ne prolazi magla više magla da su oni koji su protiv režima ujedno i protiv Crne Gore. Dakle, da vidim ko to može sa ove druge strane meni da kaže da sam ja protiv Crne Gore. Ja jesam protiv Crne Gore Mila Đukanovića, protiv sam Crne Gore Duška Markovića, protiv sam Crne Gore ne znam Caneta Subotića, protiv sam Crne Gore ne znam nekog drugog ko potkrada i uništava ovu državu. Protiv sam Crne Gore onih koji prebijaju građane po ulicama, onih koji žele da ruše svetinje, bilo da su islamske, bilo da su rimokatoličke, bilo da su pravoslavne. E, protiv sam te Crne Gore. Dakle, ja sam protiv Crne Gore Sekule Drljevića, naciste, ja sam protiv nacističke Crne Gore. A ona Crna Gora, moja Crna Gora je Crna Gora Martinića, Krusa, Fundine, Bokeljskih, Hercegovačkih ustanaka, Luke Vukalovića, Njegoša, Marka Miljanova. E to je moja Crna Gora. Moja Crna Gora nije niti će ikad biti ona koja poštuje himnu Sekule Drljevića. Ja je neću poštovati pa vi dođite da me kažnjavate koliko god hoćete. To nije moja Crna Gora, a ne bi trebala ni da je vaša. Moja Crna Gora je Crna Gora 13. jula, eto. Vaša nije, vaša je 12. jula, vaša je fašistička Crna Gora.

Nije tačno, ako je Sekule Drljevića, gospodine Stanišiću, onda je valjda shodno tome i 12. jula, sastava i jezika. Znači ja mogu to da dokumentujem. Dakle, i onda kada nam neko kaže sa logikom Sekule Drljevima pokušava nametnuti ljubav prema privatnoj državi koju personifikuje lider DPS-a poznat po korupciji, onda ja samo kažem - ne pada mi na pamet da se povinujem diktatu režima i zakonima koje ćete vi donijeti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:09:43)

Hvala poslaniku Vučuroviću.

Poslaniče Vuksanović, vi ste sljedeći govornik, a nek se pripremi poslanica Draginja Vuksanović Stanković.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (05.04.19 13:09:57)

Hvala, predsjedavajući.

Uvaženi ministre, poštovani dame i gospodo,

Hrvatska građanska inicijativa će naravno podržati ovo zakonsko rješenje i naša potpora ovom prijedlogu je sasvim na tragu svih naših dosadašnjih nastojanja u afirmaciji onih državnih vrijednosti Crne Gore. I usudio bih se reći da je ta relacija obostrana, obostrano afirmativna jer ugrađujući sebe u prostor, u bilo kojem smislu kad kažem prostor pa i u onom entitetskom vi

afirmirate i sve ono što vas predstavlja u identitetskom smislu. I da bi na pravi način mogli percipirati sadašnji ambijent i kontekst vremena u kojem se nalazimo, treba evocirati i one događaje iz 90-tih godina kada je bila prisutna jedna intenzivna čežnja za državom Crnom Gorom. I neću podsjećati da su nacionalne manjine, a samim tim i Hrvatska nacionalna manjina dale i dala svoj doprinos. Hrvatska nije u tom kvantitativnom ali jeste u kvalitativnom smislu. I na kraju smo jednu tu čežnju i ostvarili 21. maja 2006. godine ili 21. svibnja 2006. godine.

Možemo biti manje ili više zadovoljni postojećim stanjem u našem društvu, u ekonomskom, ideološkom, političkom, ekološkom i bilo kojem drugom. sve su to kategorije koje su stvar izbora, ali država Crna Gora ne može biti stvar izbora, već je to jedna neumitna činjenica, a samim tim i njeni simboli.

Dakle, Hrvatska građanska inicijativa će podržati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:12:09)

Hvala, poslaniče Vuksanović.

Poslanice Druginje Vuksanović Stanković još nema u sali.

Poslanica je govorila uvodno izlaganje, ovdje je upisana da će i redovno izlaganje tako da po redosljedu bi bio onda i Milutin Đukanović, Aleksandar Damjanović je tu.

Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (05.04.19 13:12:41)

Hvala Vam, gospodine Nimanbegu.

Potpredsjedniče, ja ću onda dati svoj doprinos i neću uzimati završnu riječ s obzirom da je ovo drugo izlaganje, da ne bude mnogo na ovu temu.

Obratiti se ministru koji ovu raspravu cijelo vrijeme sluša i u raspravu se ne uključuje, uz jedno moje zapažanje da, uz uvažavanje ovoga što je gospodin Vuksanović ovdje rekao i uz uvažavanje činjenice da vi kao predstavnik albanske nacionalne partije predsjedavate ovoj sjednici, nema predstavnika Bošnjacke partije, bilo bi dobro da čujemo i njih šta oni imaju da kažu vezano za ovu materiju, kao i da čujemo stav u odnosu na ono što je predložio gospodin Popović, a to je amandman koji ide u pravcu da se upotreba simbola definiše i ispred organa političkih partija koje su zastupljene u Parlamentu. To su neke stvari koje su formalnog karaktera.

Ostaje, ministre, ono što sam vam sugerisao na početku uvodnog izlaganja. Dakle, Zakon o javnom redu i miru, Zakon o državnim i drugim praznicima, Zakon o upotrebi nacionalnih simbola, Zakon o državnim simbolima i Danu državnosti, da se to malo pravno uredi, što bi rekao jedan kolega, kodifikuje, ja govorim malo prostim jezikom, primjerenim onome o čemu ovdje suštinski govorim da nema ovaj galimatijas koji imamo i da se ne pozivamo da nam osnovni razlog za predlaganje ovog zakona bude neki predlog koji će Vlada pripremiti koji nikad nije utvrđen niti je došao do Parlamenta. U odnosu na suštinski dio, kolegama koji su imali diskusiju u smislu, prije svega, članova 5 i 6 važećeg zakona koji se odnose na zastavu odnosno himnu, otpor prema dijelu teksta himne, nije otpor radi otpora, nije otpor iz inata, to je otpor iz antifašističke prizme. I u tom smislu da smo u vremenu Josipa Broza, Blažo Jovanović ili ne znam ja tokom tog period između rata i 90-tih godina, taj neko ko bi veličao djelo, citirao misli Sekule Drljevića završio bi na Golom Otoku ili u Spužu. Normalno, vrijeme je donijelo nešto drugo, ono isto vrijeme u kojem smo prije nekoliko mjeseci otkrili spomenik Josipu Brozu Titu. Ništa sporno da i to prihvatimo, jer ovaj grad nosio je 45 godina i više njegovo ime. Ali, je sporno kako, ministre, shvatamo kontinuitet. Ako je ovo država koja ima hiljadogodišnju tradiciju, onda je u njenoj tradiciji i ono o čemu sam ovdje govorio, u njenoj tradiciji je trobojka, neko od kolega kaže kao izraz dinastičkih aspiracija kralja Nikole, ja kažem kao izraz narodnog osjećanja, izraz oslobodarskih tradicija ovoga naroda, a ako govorimo o tome da ova država postoji 12,5 godina, onda je potpuno legitimno da se vrijeme računa od 2006. do 2007. godine kad je donijet Ustav onda imamo jednu drugu priču. Ja sam pristalica ovog prvog da ova država traje mnogo duže, hiljadu godina, u ovim ili onim oblicima.

Pristalica sam da možemo da razgovaramo otvoreno o ovim stvarima, da svako ima i neke svoje preference, meni lično možda najdraži krstaš bajrak, ali on nije to što bi možda trebalo da bude. Trobojka je nešto što je iskaz i izraz pomirenja i zajedničkog sjećanja i zajedničke tradicije državotvornog naroda u Crnoj Gori .

Dakle, otvoreni poziv kolegama, prije svega, iz najveće partije ovdje u Parlamentu da se o ovome povede dijalog. Kao što je himna prihvatljiva kao narodna pjesma, takođe izraz naše tradicije, sa spornim dijelom teksta koji je napisan od strane nekoga ko je presuđen ka fašista. I opet da ponovim.

Nije otpor prema dijelu teksta himne, otpor prema himni ili otpor prema tradiciji, onome šta himna želi da predstavi, to je otpor iz antifašističke prizme nečemu što vrijeda antifašističke tradicije ovoga naroda, a makar smo tu ja mislim postigli najveći mogući konsenzus. I negdje da zaključim da sa strane opozicije imate otvoren poziv, neću polemisati sa stavom jednog mog kolege da ulazimo u neku drugu priču vezanu za donošenje Ustava i šta je tada bilo sporno, tada sam pripadao SNP-u, ali nijesam učestvovao u toj priči, ali znam da su ta neka rješenja koja su tada definisana otvorile duboke podjele koje ni dan danas, evo 12 godina nakon toga, nijesu završene u državotvornom narodu u Crnoj Gori, poziv još jednom da ovaj Predlog zakona, ova rasprava bude početak jednog ozbiljnog dijaloga ovdje u Parlamentu, koja će biti prihvaćena za sve narode u Crnoj Gori, za sve građane i da ovo pitanje jednom za svagda zatvorimo.

Hvala vam.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:17:52)

U redu.

Hvala, kolege, pošto imamo malih izmjena u redosljedu da vam pročitam narednih četiri poslanika, da bi znali ko će govoriti po redosljedu. Ispred DPS-a prvi će biti Predrag Sekulić, pa će kolega Nebojša Medojević, onda će kolega Petar Ivanović i po redosljedu ako dobro čitam Milutin Đukanović.

Hvala.

Onda idemo po ovom redosljedu kolega Sekulić imate riječ. Izvolite pet minuta.

PREDRAG SEKULIĆ (05.04.19 13:18:32)

Hvala vam, gospodine.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnikom, kolegkinice i kolege,

Znači, kada govorimo o Zakonu koji je na dnevnom redu, možemo odvojiti pravni i politički dio. O pravnom dijelu, čini mi se, da je lakše govoriti. Znači, radi se o Zakonu kakav imaju države u okruženju, o Zakonu kakvog imaju sa izvjesnim modifikacijama i moderne evropske države, i vjerujem da tu nemamo nikakvih dilema ili nijesam čuo primjedbe koje bi na bilo koji način dovele u pitanje pravni osnov ovog zakona.

Naravno, vjerujem da će se predlagač, kao što je to bilo sa dosadašnjim amandmanima sa pažnjom odnijeti prema amandmanu koji smo evo sad dobili od strane kolege iz Socijaldemokratske partije. I kažem još jedanput u pravnom dijelu nijesam čuo neslaganje sa onim što je kodifikacija uređivanja ovog pitanja zato što ovo jeste nešto što je, bez obzira što mi govorimo o državnim kao nespornim nešto što treba poštovati, a i sa druge strane jeste nešto što se uređuje zakonom.

Na žalost, politički dio je malo teže objasniti. Čuli smo ovdje neslaganja prije svega sa državnim simbolima i vjerujem da ta neslaganja imaju političku pozadinu. Tu nemam nikakvu dilemu, bez obzira kakve god simbole donijeli. Dio građana koji bi izrazio neko neslaganje, zato što eto dio njegove tradicije i dio njegove kulture nije utkan u te simbole.

Naravno, ne treba bježati od toga da zaista imamo tradiciju i kulturu i da država Crna Gora baštini ono što je vjekovno i viševjekovno zajedništvo svih vjera i nacija. Znači, govorimo o tri ili četiri najveće monoteističke religije danas u svijetu koji su ovdje imaju svoje utemeljenje u Crnoj Gori. I kažem još jedanput svako bi želio da neki dio svoga simbola vidi tu. Lično smatram da su

državni simboli srećno rješenje kada moderna Crna Gora u pitanju i ono što zaista želim da potenciram a čini mi se da to negdje zaboravljam. Znači, ono što je prednost ovih simbola koje ima današnja Crna Gora pod ovim simbolima niko nije protjerivan sa svojih ognjišta. Pod ovim simbolima niko nije ubijan, ovo su simboli prije svega mira, a kažem istorijskog utemeljenja i istorijske tradicije.

Samo da nemamo nikakvu dilemu, neki drugi simboli na državu u okruženju imaju ipak i drugačiju simboliku, ali imaju neki zlosudni karakter. Ali kažem još jedanput, ono što jeste prednost ovih simbola, jeste da su uvijek bili časni, poštteni i da su uvijek služili, ako ništa drugo, a ono za borbu za oslobođenje. Čini mi se da tu negdje treba da napravimo liniju razdvajanja kada govorimo o tim državnim simbolima. Ali kažem još jedanput, negdje razumijem kolege iz opozicije, vjerujte da ta frustracija stalnih gubitnika na izborima nosi i sa druge strane i ovo da bude negativan odnos prema svemu onome što negdje vladajuća koalicija nosi sa sobom.

Naravno, pri tom nemojmo da kažemo da kolege iz opozicije negiraju samo državne simbole, oni negiraju državu Crnu Goru, kao takvu, oni negiraju referendum, oni negiraju glas naroda, oni negiraju sve ono što je dostignuće sadašnje Crne Gore.

Kažem još jedanput ne treba od toga braviti dramu. Ne smatram da je Crna Gora podijeljena ili ne makar podijeljena onako kako to karakterišu naše kolege iz opozicije. Kažem još jedanput ima određenih neslaganja, znači svako bi volio da vidi dio svoje heraldike ili dio svoje simbolike svoga naciona i svoje religije u tim državnim simbolima.

Ali, kažem još jedanput, ne smatram da je Crna Gora podijeljena na način na koji to predstavljaju naše kolege iz opozicije. I naravno još jedanput to su saopštile ranije moje kolege.

Znači, spremni smo da razgovaramo na sve teme, ali ako govorimo o uslovljavanju ucjenama koje se vežu čak i za pitanje državnih simbola, onda zaista ne možete naći sagovornika iz Demokratske partije socijalista na tu temu.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:23:11)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Poslanik Nebojša Medojević je sljedeći govornik, neka se pripremi poslanik Petar Ivanović.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (05.04.19 13:23:20)

Poštovani građani Crne Gore, danas imamo jedno suštinsko razmimoilaženje sa kolegama iz Demokratske partije socijalista.

Da li su simboli samo simboli ili su simboli suština?

Da li je suština prije simbola ili su simboli prije suštine? Šta simboli predstavljaju, šta je država? Da vas vratim kolege, posebno volim ovim mlađim kolegama iz Demokratske partije socijalista, vidim da me plažljivo slušaju. Znači, ima još nade da vas prevaspitavamo na način da da pratite neke pozitivne vrijednosti evropske civilizacije.

Šta je država? Dogovor građana da se zaštite i da organizuju neku državnu silu pred nekim opasnostima i prijetnjama to je država.

Znači, mi smo se svi dogovorili da damo Milu Đukanoviću da nas brani, štiti, neko ga voli, neko ga ne voli, a on je trebao da štiti slobodu, bezbjednost, naša prava. Šta je on uradio? On je zloupotrijebio poziciju, opljaškao ovu državu Crnu Goru, i sad vi mlade kolege iz DPS-a branite pljačku i kriminal i to nama poturate kao simbol.

U normalnim državama, kad države nastaju, od Francuske i od Njemačke i od bilo koje države, kada država nastaje građani treba da se dogovore o temeljnom dogovoru ne o konačnom nego o temeljnom dogovor. Znači šta je temeljni dogovor? Da se dogovorimo kako izgleda taj projekat kuće u kojoj ćemo da živimo.

Crna Gora je specifična, nema većinsku naciju, mi moramo da se dogovorimo. Šta su to temeljne vrijednosti ove države? Znači, da sva prava svima, da niko ne bude diskriminisan, da u

tim temeljima bude pravna država demokratija, sloboda, pravda, ono što su temeljne vrijednosti svake moderne civilizacije. A šta je u našim temeljima? Šverc kriminal, korupcija, pa nemojte ljudi, ja bih da sam na vašem mjestu ispred DPS-a na zastavu Crne Gore stavio sliku Cana Subotića, krojača iz Uba. On je važniji za Crnu Goru od Svetog Petra Cetinskog, od Njegoša, za ovu Crnu Goru vašu, od Njegoša, od naše istorije, od Fundine, od Carevog laza, od Grahovca.

Znači vi treba da nosite zastavu i da mašete krojačem iz Uba jer je on, ili Bebu Popovića, on doduše jeste iz Momišića iz Crne Gore, on bi više imao veza sa Crnom Gorom, ali najbolje Cana Subotića, da svi idemo i da mašemo zastavom Cana Subotića. On je više doprinio ovoj mafijaškoj kriminalnoj, lopovskoj Crnoj Gori od koje se ja sramotim. Ovo vama se obraćam, mlade kolege, svima vama, mlade kolege.

Ajde da vidimo šta je osnov Crne Gore, je li Sveti Petar Cetinjski ili sveti Cane švercerski? Je li Brano Mićunović simbol Crne Gore? Je li Aco Đukanović simbol Crne Gore? Je li Zoran Lazović simbol Crne Gore, Duško Golubović? Jesu li to simboli Crne Gore?

Odgovorite je li to taj patriotizam?

Poštovani građani Crne Gore, Crna Gora je bila država i svoje slavne istorijske trenutke doživljavala kad se borila za vrijednosti, a ne za novac, ne za šverc.

Ja ovdje imam knjigu "Primjeri čojstva i junaštva", ovo je Crna Gora, a ne Crna Gora kriminalaca, lopova i švercera kojima je neko htio da da oreol oca nacije. Ja sam u razgovoru sa s jednim mojim političkim prijateljem rekao ne može Milo Đukanović da bude otac nacije, on je lopov, kriminalac i švercer i ako mi prihvatimo da nam on bude simbol ove države ta država će nestati, a ja volim Crnu Goru. Ja sam Crnogorac bio kad ste svi vi bili Srbi. Srbi, bre, bili ste, mahali ste zastavama Vojislava Šešelja, Velike Srbije i nijeste dozvolili da se ovdje uspostavi nezavisna država Crna Gora, kao što je rekao Koča Pavlović, po modelu konvertitstva, a ne patriotizma, nama diktirate sada šta su standardi Crne Gore.

Crna Gora može da opstane, kolege, samo ako se svi dogovorimo, i Srbi, i Crnogorci, i Bošnjaci i Albanci. Ako jedan konstitutivan element nije zadovoljan nema Crne Gore. To je sjeme koje će dovesti do rascjepa, dovesti do nestanka Crne Gore. Zbog toga, kolege, ovdje sad najdobronamjernije nemojte na silu da utjerujete identitet, to je nemoguće. Zamislite Crnu Goru koja jedina, ovo sad ću reći kao crnogorski patriota, jedina od svih država nastalih raspadom SFRJ ima nesporan i najduže trajajući identitet. Ivan Crnojević je na zidanju Cetinskog manastira pozvao dvojicu Medojevića da mu pomognu da rade. Da, da, pogledajte malo istorijske anale. i onda je Ivan Crnojević dao tim ljudima dio placa u Cetinju koji se zove Medojevina, sad se zove Medovina.

Prema tome, poštovani građani Crne Gore, ovdje leži prava istinska Crna Gora, u Demokratskom frontu. Zašto? Ne postoje političke razlike veće između PZP-a, Nove i DNP-a.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (05.04.19 13:28:54)

Vrijeme molim vas.

Imate minut i po već prekoračenja.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (05.04.19 13:29:05)

Pitanja simbola su pitanja simbola, ali ako mi ne riješimo suštinu, ako su nam simboli suština, ako su nam simboli suština onda imamo veliki problem.

Znači, nama je suština dogovor o zajedničkoj kući Crnoj Gori u kojoj će svi osjećati slobodno. Svi se osjećati kao u svojoj kući, i ono što je najvažnije, braniti tu kuću od spoljnog neprijatelja. Ko će bre danas da brani Crnu Goru od spoljnog neprijatelja, ko?

Imate taj problem, neće bre niko za Peđom Boškovićem da izađe da brani, to je crnogorska vojska, bre zna se ko su bili na čelu crnogorske vojske. To je istorijska institucija. i sad vi nas proglašavate izdajnicima zato što ne podržavamo Cana Subotića, ma nemoj.

Idite vi za krojačem iz Uba, mi ćemo za Svetim Petrom Cetinjskim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:29:56)

Poslanica Vuković, koristi pravo na repliku.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (05.04.19 13:30:02)

Obraćam se Vama, predsjedniče, konkretno, pošto govorimo o simbolima, smatram da simbolično vaše šutanje u vezi sa tim da se predsjednik ove države gospodin Milo Đukanović nazove lopovom, kriminalcem, švercerom. Smatram da je trebalo da opomenete poslanika Nebojšu Medojevića, kako to nijeste učinili tražim kaznenu repliku u ime Kluba Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:30:30)

Moje ćutanje na tu temu, nije ćutanje znak potvrđivanja nego ja pokušavam da vodim sjednicu na način koji vodim.

Kolega Medojević, zna jasno, njegovi politički stavovi su njegovi politički stavovi, ali u momentu iskazivanja on je prekršio Poslovnik za lica koja nijesu ovdje je govorio na uvredljiv način i dao je epitete koje ja ne podržavam.

Stoga vi koristite pravo na repliku i dajem vam pravo na tu repliku.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (05.04.19 13:30:58)

Zahvaljujem.

Dakle, zahvaljujem, jer stvarno smatram da je trebalo reagovati s obzirom na to da se iznose takve diskvalifikacije, a smatram, i juče sam to rekla, da je gospodin Đukanović koji može za nekoga biti ili ne mora biti nacionalni heroj, tvorac nacije, ja inače zaista se ne libim da kažem da su mi te sintagme vrlo strane, ne smatram da je jedan čovjek pozvan da bude tvorcem jedne nacije, jedne države. On je samo gospodin Đukanović sveukup jedne politike istorijskih okolnosti, promišljenosti, vizionarstva i čovjek koji je snagom svoje ličnosti i svoje politike uspio da okupi ljude u Crnoj Gori, građane Crne Gore, političare Crne Gore u jednom momentu i da zaista ostvarimo istorijsku pravdu u vezi sa našom državom u kojoj će se i narod i koji vi predstavljate, potpredsjedniče, Albanci i Bošnjaci, Muslimani, i Crnogorci, i Srbi, i Romi, Hrvati ošćati građanima ove države. Stoga smatram da ovakve diskusije doprinose taman smo kažem bili krenuli nekim putem eventualnog razumijevanja, onda dobijemo ovakve diskvalifikacije. Pominju se neki Pinoikiji i Miki Maus, ličnosti koje neko od nas poznaje, neko ne, i uglavnom obezvređuje i ponižava Crna Gora na jedan besprizoran način koji, po mome mišljenju, nije dopustiv zbog toga što se duboko tiče same države. Izvolite, iznosite svoje političke stavove, iznosite lični odnos prema određenim ličnostima, ali nemojte to da podvodite pod priču o zastavi, o grbu, o himni Crne Gore. Nešto što bih željela da kažem u vezi sa himnom, pošto je danas izazvala najveći broj polemika. Hajde da čitamo red po red, kako bi rekao Bogdan Popović, red po red, svaki stih te pjesme. Viđćete da ta pjesma za razliku od himni u regionu slavi državu Crnu Goru. Koncept građanske države u kojoj se ne pominje narod, ja neću pominjati napamet znam i srpsku himnu Bože pravde đe se pominju narodi, srpski narodi itd. Ođe se ne pominje nijedan narod, ođe se pominje država Crna Gora jer je upravo ova politika uspjela zaista da okupi po tom državom i u toj državi sve narode i da danas možemo razgovarati na jedan normalan i primjeren način i biti, ako bismo shvatili Balkan onako kako ga je na žalost doživjela Zapadna Evropa ,antibalkanski narod, odnosno antibalkanski narod u ovome regionu. Ja hoću, ono što sam govorila u vezi sa imaginarnim Balkanom, da mi budemo upravo za Zapadnu Evropu ne ono drugo koje nije valjano drugo nego ono drugo koje je prijemčivo drugo i koje je prihvatljivo i koje je veliki kulturni doprinos samoj toj Evropi.

Tako da mislim da, gospodine potpredsjedniče, nijesam ja ođe da uređujem vaš način

vođenja sjednice, odlično znate koliko se vi i ja razumijemo, i lično i politički, ali bi trebalo da uvedete praksu da reagujete kao što je trebalo da reagujete kada je uvrijeđen moj kolega i naš kolega Luid Škrelja koji nije zaslužio da doživi psovke u ovom Parlamentu, da doživi uvrede na nacionalnoj, ne znam je li bilo na nacionalnoj, izvinjavam se, nije nacionalnom, ali su bile psovke, izvinjavam se, snimak, molim vas, dozvolite mi, pošto se sada pokreće i nešto zbog čega sam bila zloupotrijebljena i predmetom jedne medijske hajke i jednog zaista primjera kako se prema ženi u Crnoj Gori ne treba ponašati.

Dakle, ja sam govorila istinu u Sudu u vezi sa dešavanjima u ovoj skupštini. Snimak postoji u kome sam ja u hodniku. I takođe, želim ovom prilikom da iskoristim za razliku od drugih koji su se poslužili svim zaista najgorim sredstvima kojim neko može da se služi. Koleginica koja se danas nalazi u Parlamentu i koja je u tom procesu sa mnom, mene nije nikad ni u toku suđenja ni nakon njega lično uvrijedila. Dakle, to je koleginica Marina Jočić, jer se i suditi može na ljudski način, a ja mislim da je to jedini prihvatljivi način, ko god bio u tom sudskom procesu vin ili nevin. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:35:27)

Hvala, poslanice Vuković.

Možda sam zaslužio na to što sam dao repliku da dio replike koristite i na moje rukovođenje sjednicom i onda ste se obratili meni za ono što vi cijenite da je neadekvatno vođenje sjednice. Ja vas samo podsjećam da iz nekih razloga to je tema koje sam upoznao sve na kolegijumu Skupštine, upoznao sam šefove klubova koji su bili juče. Ja sam juče za to što se desilo u incidentu sa kolegom Škreljom kaznio, izrekao opomenu kolegi Vučuroviću.

Sada javno, ovo je prva prilika od tada da je tu i kolega Mandić i kolegi Mandiću izričem, za ono što je juče bilo, opomenu kao instrument koji je meni na raspolaganju. Na žalost, vi ste svjesni da nivo konflikta koji je u političkom društvu Crne Gore nije od juče, nije od danas nije od prije godinu dana, veoma su veliki konflikti i veoma su velike podjele i mi kao poslanici, posebno mi koji rukovodimo sjednicom, smo neki put prisiljeni da smo na granici strpljenja. Želimo ovo privesti što je mirnije u nekom radu, i stoga i naše greške su ljudske greške, stoga ovo je moja reakcija ono što ste vi opomenuli način koji ja rukovodim sjednicom, a ja se zbilja trudim da to bude nepristrasno.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (05.04.19 13:37:09)

Potpredsjedniče, mi razumijemo potrebu mladih kolega koji još uvijek nisu savladali aj da kažem duh parlamentarne debate i parlamentarne diskusije, da brane svoga lidera, šefa svoje partije, ali oni nastupaju u ime građana Crne Gore koje su ih birali i moraju da se naviknu da će u Parlamentu se čuju neke riječi koje njima nisu toliko prihvatljive. Dakle, ja nisam ničim zaslužio kaznenu repliku. Ovo što ja pričam za predsjednika njihove partije to sam mu rekao u oči ovdje kad je bio, više puta, a ja nisam bio tada kad su pjevali na žalost, ali rekao sam mu to, tako da nije bila proceduralna mogućnost da kaznena replika, jer mi govorimo o potrebi dogovora u Crnoj Gori, ali dogovor ne podrazumijeva da vi nas ne nazivate izdajnicima, posebno neki što su mahali Šešeljevim zastavama dok sam ja hapšen.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:38:05)

Kolega Medojeviću, meni se obraćajte.

Hvala.

Vi znate da proceduralna reakcija, ne oboraćate se kolegama. I imaćete priliku u raspravi, u komentarima da svoje političke stavove iznesete, molim vas. Ne, ona je imala osnova za repliku . zato što se o licima koja nisu ovdje, o predsjedniku njene partije, o predsjedniku države izrazili u

negativnom kontekstu.

Apsolutno da ispred kluba vi znate Poslovnik da bi vi imali pravo, jer to je negativno izjašnjenje na vas i vaš politički subjekat. Molim vas, jer ja to nisam čuo sad da je koleginica Vuković i molim vas omogućite mi kao lideri vaših partija da vodimo sjednicu u dijalogu koliko je moguće u ovom podijeljenom društvu. Izvolite.

Zahvaljujem.

Izvolite, kolega Ivanoviću, imate riječ.

PETAR IVANOVIĆ (05.04.19 13:40:17)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi predsjedavajući, ministre sa saradnikom, poštovane kolege,

Državni simboli o kojima mi danas razgovaramo, danas dominantno su, evo ovdje ispred nas i nisu tu od juče od početka mandata ovog saziva Parlamenta kao i nekoliko saziva ranije, to su isti simboli. Jedan dio građana bi mogao danas steći utisak da mi kao temu dnevnog reda imamo Predlog o izmjenama državnih simbola. To nije tako. Volio bih kada bi državni simboli koji su pred nama bili u stanju da nam kažu nešto o nama, o svakom od nas pojedinačno, o onome kako se odnosimo prema ovom parlamentu, o onome kako se odnosimo prema uvažanim kolegama i onome kako promoviramo sopstvene ideje. Možda bi ta priča bila mnogo interesatnija građanima Crne Gore od ovih besplodnih pokušaja da se oko bilo koje tačke koja je na dnevnom redu zađene kavga.

Ključna riječ koju sam očekivao da čujem tokom rasprave koju sam pažljivo slušao jeste poštovanje. I mi kao ljudi koji dolazimo na posao u ovu instituciju treba da budemo primjer drugima u Crnoj Gori, da imamo dodatni senzibilitet, da iskažemo poštovanje jedni prema drugima i poštovanje prema svemu što se dešava u Crnoj Gori da na jedan kulturni, civilizovan, staložen, smiren način o svemu razgovaramo, bez ikakvih tenzija, bez ikakvih emocija. Iz tog poštovanja formira se i kultura kao obrazac ponašanja. Crna Gora je bogata različitim obrascima koji spadaju u kategoriju kulturnih obrazaca. Iz kulturnih obrazaca izvlači se istorija, a istorija je utkana u simbole koji su pred nama. Zbog toga ne razumijem zašto smo tako malo našeg vremena, energije, snage potrošili na tu ključnu riječ, a to je poštovanje.

Ja sam jedan dio svog života proveo u Sjedinjenim Američkim Državama. U Sjedinjenim Američkim Državama, vjerovatno mnogi misle da je engleski jezik prirodna stvar, prirodna pojava. Međutim, ovim jezikom govori se na osnovu odluke koja je bila većinska samo za jedan jedini glas. Moglo je vrlo lako da se dogodi da zvanični jezik u Sjedinjenim Američkim Državama bude njemački, ali nakon odluke koja je donijeta sa jednim jedinim glasom za više, nije se vodila više nikakva rasprava na ovu temu. U Sjedinjenim Američkim Državama vođen je krvavi građanski rat. Bilo je mnogo podjela u tom društvu. Kada je rat okončan stavljena je tačka na taj dio istorije, krenulo se naprijed. Svi, i sjever i jug, zajednički su gledali kako da unaprijede ekonomsko stanje u državi.

Ja mislim da ima mnogo, mnogo tema o kojima treba da porazgovaramo, ima mnogo prostora za inicijative svih nas koji smo ovdje i da ima veoma malo prostora da uvijek, i baš oko svega, treba da na ovaj način vodimo jednu ružnu raspravu. Ipak, građani koji nas gledaju, siguran sam, da znaju da jako dobro procijene pravu ideju, pravo zalaganje, kakvo god ono bilo, na isti onaj način kao što i svi državnici koji dođu u Crnu Goru se poklone ovim državnim simbolima, kao što i svi državnici u bilo kojoj drugoj državi gdje su delegacije iz Crne Gore dolazile takođe se klanjaju ovim simbolima. I u čemu je problem da se svi državnici Srbije klanjaju simbolima Crne Gore, poštuju ih uvažavaju ih, bez obzira da li će ovdje na tlu Crne Gore ili na tlu Srbije? Zar je ovo jedina tema o kojoj treba da vodimo raspravu sa ovoliko strasti, ili cijenimo kao ljudi da je stavljena tačka na obnovu nezavisnosti Crne Gore, da je odnos snaga bio 55,5,44,5 ne jedan glas nego 10%, da je to završeno, da je to prepušteno istoriji, da je ispred nas budućnost, i da treba kao ljudi koji predstavljamo ovakvu jednu instituciju vodimo mnogo više računa o budućnosti koja je pred nama? Zarad mladih ljudi i zarad nas koji planiramo još da živimo ovdje u Crnoj Gori.

Na kraju, time bih da završim nije ova tačka dnevnog reda koja je nastala kao rezultat

inicijative bilo kog iz opozicije, a ima dovoljno prostora za svaku vašu inicijativu. Ovo je nešto što je obuhvaćeno predlogom programa rada Vlade, koju je usvojila Vlada, sa kojim je upoznat Parlament, ovo je sastavni dio jedne regularne procedure mi kao poslanici znamo da će se ova tačka pojaviti kao tačka dnevnog reda mjesecima ranije, i ne moramo sve politizovati u ovom Parlamentu. Na kraju, život nije švetski sto, pa da čupkamo ono što nam se sviđa i odbacujemo ono što nam se ne sviđa. Nekad, sviđalo se to nama ili ne, neke stvari idu u paketu, mi ih volimo ili ne volimo, ali moramo imati poštovanje i danas je mogla da ima smisla rasprava o tome da li poštovanje treba ostvariti kaznenim putem ili na neki drugi način, to je moglo da bude svrha današnje rasprave.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:46:21)

Hvala, poslaniče Ivanoviću. Sledeći je poslanik Milutin Đukanović, nek se pripremi poslanik Andrija Nikolić i posle njega je Slaven Radunović, i to je kraj po redosledu prijava, za redovna izlaganja i prelazimo na završne.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (05.04.19 13:46:43)

Poštovani građani, samo površnom analizom upotrebe državnih simbola dolazimo do nepobitnih činjenica da po tom osnovu u Crnoj Gori postoje velike kontradikcije, a u krajnjem i manipulacije. Ova vlast umijesto da rješava te probleme ona uvodi sankcije, uvodi pendrek demokratiju. Vidimo da su poslanici Demokratske partije socijalista bili prezadovoljni stihovima naše himne, ali, budite iskreni i saopštite da li su u narodu prepoznati sledeći stihovi koji bude ta nacionalna osjećanja, evo citiraću neke stihove Sekule Drljevića "Rijeka će naših vala uskačući u dva mora glas nositi oceanu da je vječna Crna Gora" ili su sledeći stihovi prepoznati u narodu i bude nacionalna osjećanja, "na Lovćenu Njegoš spava, najmudrija srpska glava, Lovćen kite Petrovići, a Kosovo Obilići". Sami znate šta je bilo prepoznato u narodu, i tu je sadržan jedan dio vaše manipulacije. Međutim, manipulacija se i dalje nastavlja jer imamo neviđenu situaciju, a ona se ogleda u sledećem, jedna pravoslavna manjina poštuje i himnu i zastavu. Nacionalne manjine, da budem vrlo precizan Albanci, Hrvati i Bošnjaci, nemaju ništa protiv ovih državnih simbola, ali ih jednostavno ne osjećaju kao svoje. Na kraju, pravoslavna većina, ona smatra da trobojka treba da bude narodna zastava i smatraju da se ova himna treba promijeniti. Vi generalno u ukupnoj populaciji građana u Crnoj Gori, nemate preko 35% građana kojima je pod broj jedan i ovakva himna i ovakva zastava i ovakvi grb. E to je ta konstrukciona greška sa kojom Crna Gora živi i ako to ne riješi Crna Gora će da nestane.

Zbog čega Vam ovo kažem? Nacionalne manjine Bošnjaci, Albanci, Muslimani, Hrvati, oni vješto ćute vidjeli ste u Tuzima nigdje crnogorske zastave. Bošnjaci imaju zastavu sa ljiljanom, Hrvati imaju svoju zastavu, i oni ćute, ali to njihova zastava nije. Vi hoćete da nametnete ove simbole pravoslavnoj većini, i još nas pozivate na patriotizam kako to treba poštovati, a mi Vas pozivamo na kompromis. I onda nemojte da se čudite kad neko od naših funkcionera, a mi se nadamo ogromna većina, sjedi na tu himnu. I ovaj govor želim da iskoristim da pozdravim našeg Mila Božovića iz Budve koji je pokazao kako treba svaki funkcioner Nove srpske demokracije da se odnosi prema himni ratnog zločinca. Vi ne možete da se suprostavite nacionalnim manjinama iz sledećih razloga: Crna Gora je mali prostor, mali broj stanovnika a imamo za ovako podijeljen pravoslavni narod ultra jake nacionalne manjine, ne po njihovoj brojnosti u Crnoj Gori, nego o tome koga oni tretiraju za matične države, tako Bošnjaci i Muslimani smatraju da su Sarajevo i Istanbul, njihove prestonice, Albanci smatraju Tiranu-Prištinu i Skoplje da su to njihove prestonice, a Vi se odnosite prema pravoslavnoj većini jer ste Vi pravoslavna manjina, koja je krađom izbora uspjela da postane politička većina i onda vršite teror da nametnete to što mislite.

Još jednom, koristimo ovu Skupštinu da Vas pozovemo da ukonimo stihove iz ove himne, da trobojka bude narodna zastava i kad m pored ove zastave ovdjem vidimo trobojku to će značiti neki napredak ka pomirenju. Ali ako Vi hoćete pravoslavnoj većini da gurnete prst u oko i da bude

tako to nikad dočekati nećete. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:51:49)

Poslaniče Đukanović, na vaše izlaganje komentar ima poslanik Krivokapić Ranko. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 13:51:59)

Pa evo jedan od dokaza lijepe složenosti Crne Gore da i rođaci se ne slažu oko temeljnih stvari kao što je simbol.

Prva stvar, ovo nije himna zločinca ovo je Ustavna himna države Crne Gore. Podmetanje koje ste dobili iz Srpskog sinoda. Dok Srpski sinod nije objavio, a Sveto Marović tada je bio na čelu državne zajednice, da su to stihovi, kako Vi zovete, ratnog zločinca, a inače je bio srpski službenik, dok je Crna Gora bila okupirana on je bio u Ministarstvu pravde u Srbiji, pa mu to nije smetalo da bude tada i Srbin,ovo su narodni stihovi, narodna pjesma, i ova pjesma je građanska za Crnu Goru. Nema nijednog stiha koji ne može biti građanski, ko god da je autor, sve je vazda neko napisao, neka čita, narod nije ništa napisao, dodavao je i mijenjao, a nikad nije ništa čitav narod napisao. Ova pjesma nema sporni sadržaj, nema nijedna poruka u njoj koja ne zadovoljava sve ono što piše u Ustavu Crne Gore, da je država građana, koja nam budi emociju i koji nam budi patriotizam prema ovoj zemlji svih nas. Znači, nema ni crnogorskog tamo, a trebalo je biti jer nemamo druge države, nema ništa nego tradicionalna pjesma uz koju se svako može identifikovati "Majko naša Crna Goro". Evo ne kažemo ni otadžbino naša Crna Goro, domovino, što je moderan koncept, domovina je moderan koncept da je ovo svima nama dom. Odakle je ko došao, gdje će ko poč, nijesmo čak napisali ni otadžbina, u tome da budemo čisti.

Narodna zastava. Recite mi kojeg naroda treba da bude trobojka zastava, kojeg naroda? Narodna zastava koju zovete narodna, recite mi kojeg naroda, da znamo koji će to narod da se identifikuje sa njom. U ovoj zemlji postoji građani po Ustavu, a narodi se identifikuju brojčano, manji narodi se identifikuju po zakonu sa nekom drugom zastavom uz državnu zastavu Crne Gore, većinski narod brojčano veći.

Nema potrebe da se identifikuje ni s jednom drugom zastavom jer čini temeljno biće ove države, ali je dozvoljeno svakom ako ima i to da se identifikuje uz ovu i s nekom drugom zastavom. U Crnoj Gori je čak više prava nego drugdje. Da odemo u okruženje, pa da vidimo ima li ko više prava nego u Crnoj Gori brojčano manji narodi u tom dijelu. Crna Gora, ponavljam, traje. Ako hoćete da joj uzmete dušu, ako hoćete da joj uzmete ime, prije sam rekao poštujem vašu emociju, ali morate i vi poštovati našu. Ako tog poštovanja nema onda nismo u političkom razgovoru nego u razgovoru emocija.

Imate Ustav, skupite tri petine na referendumu, promijenite što hoćete. Napisao sam ja tu normu, i ja sam kriv za tu normu od tri petine, da ne bismo o tome više raspravljali. Nemojte mi dobacivati, nije strana norma nego je to referendumski norma. Skupite tri petine tog svega što ste rekli, ne identifikujem se s tim nego s građanima, pa to promijenite ako možete.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:55:25)

Hvala, kolega Krivokapiću.

Odgovor na vaš komentar daje poslanik Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (05.04.19 13:55:34)

Taman smo se ponadali da će gospodin Krivokapić prednost dati demokratiji. Maloprije ste ga čuli da kaže da je važna demokratija, da se borimo sada za demokratiju i pravdu, a kasnije

ćemo o tim pitanjima. Kako, onda, gospodine Krivokapiću, vi znate da je nepobitna činjenica i istina da većina pravoslavnog naroda, ponavljam još jednom, ne podržava ni ovu zastavu, ni ovu himnu. Mi nećemo da uklonimo zastavu. Mi tražimo da pored ove zastave kao državna zastava postoji i narodna zastava. Takođe, tražimo da se iz ove himne izbace određeni stihovi, ali vi ponovo zanemarujete demokratiju i pravdu. Kada je neki nacionalni interes hoćete silom da nam ga nametnete. Sekule Drljević je ovu pjesmu objavio u knjizi Savića Markovića Štedimlije, njegovog ideološkog partnera. Zanemarujete ove činjenice i spominjete sada fašističku normu, pogledajte šta su uradili, još se hvale s tim, da dvije trećine poslanika donesu odluku da se Ustav može mijenjati s tri petine ukupnog biračkog tijela na referendumu.

Gospodine Krivokapiću, izgleda da vi još niste odmakli od te komunističke matrice u kojoj, kada je nešto ideološki vama važno, to mora da bude tako. E, ne mora. Evo kroz nekoliko primjera smo pokazali koliko je to nedemokratski i to ste, vjerovatno, naučili u toj komunističkoj školi. Kažem na žalost, taman smo se ponadali da je iz gospodina Krivokapića progovorio neki demokratski princip, ali još jednom radi građana o kojoj se demokratiji radi. Iskoristiću i ovu riječ, nećete zamjeriti, da dvije trećine poslanika nametnu da se to što se oni dogovore može mijenjati s tri petine ukupnog biračkog tijela, dovoljno govori kakav je taj Ustav i, budite sigurni, kada se stvori demokratska većina da će se i to promijeniti. Novi Ustav se ne donosi na referendumu nego isto s dvije trećine. Znači, i tu postoji mehanizam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:58:11)

Hvala, kolega Đukanoviću.

Na vaše izlaganje komentar, takođe, imaju dva poslanika. Prvi je Ervin Ibrahimović iz Bošnjačke stranke. Izvolite, kolega Ibrahimoviću.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (05.04.19 13:58:24)

Kolega Đukanoviću, plašim se, a s druge strane i žao mi je da vi iz vaše vizure i da ste tako stvorili sliku o nama koga mi više volimo ili više poštujemo. Javnost sigurno zna da je sasvim drugačije nego što vi mislite. Prvo i osnovno, i moji preci, i vaši preci zajedno su gradili ovu državu. Tako da imamo ista prava i vaša i moja djeca.

Dalje, ako se sjećate, 2006. godine Bošnjaci su u najvećem broju odlučili da žive u nezavisnoj suverenoj Crnoj Gori. Da li treba dokazivati veću ljubav prema svojoj državi. Mi smo glasali Ustav i mi ćemo poštovati Ustav. Poštujemo Podgoricu, poštujemo Cetinje kao prijestoni grad. Dozvolite da volim da popijem kafu i u Novom Pazaru, volim da popijem kafu i u Istanbulu, volim da popijem kafu, pa čak i da odem na tufahije u Sarajevo. Isto tako, volim da prošetam i Knez Mihailovom, to morate znati. Knez Mihailova nije samo srpska. Vjerujem da je Beograd otišao korak za razliku od nekih ovdje, da će Beograd biti svakim danom sve više evropska metropola, a da nećemo uzimati pravo da je to samo jednog čovjeka.

Ono što sigurno treba da znate, poštovaćemo sve ono što smo glasali. Naši poslanici su 2007. godine glasali Ustav, i poštovaćemo ga. Vjerujemo zajedno s vama i vašim sunarodnicima, odnosno svim narodima u Crnoj Gori pravićemo, pisaćemo novi Ustav koji će u pravom svijetlu odslikati multinacionalnu i multivjersku Crnu Goru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 13:58:24)

Hvala, poslaniče Ibrahimoviću.

Poslanik Đukanović koristi pravo na odgovor na komentar.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (05.04.19 14:00:14)

Sada moram da saopštim jednu, možda će za nekoga biti teška, istinu, ali jednostavno moram.

Gospodine Ibrahimoviću, nemojte zamjeriti, ali vaši i moji preci nijesu zajedno gradili Crnu Goru. Moji preci su se borili da se oslobodimo otomanske imperije. Za vaše pretke nijesam siguran da su to željeli da rade. Ali, radi građana, ne mogu da se izreknu takve kvalifikacije da su vaši i moji preci zajedno gradili Crnu Goru. Mi možemo kao političari da pravimo Crnu Goru, da ovdje zajedno živimo, ali su istorijske činjenice nepobitne.

Zbog čega, gospodine Ibrahimoviću, mi vama zamjeramo u vašem političkom djelovanju. Vaš maternji jezik nije crnogorski. Vaš maternji jezik je bosanski, ali ste vašim glasovima odlučili, u sudaru pravoslavnih političkih subjekata, da službeni jezik bude crnogorski, iako je, ovo je za gospodina Krivokapića vrlo interesantno, na pokradenom popisu srpski jezik većinski, nema više demokratije kada su nacionalni interesi u pitanju.

Gospodine Ibrahimoviću, određeni poslanici bošnjačke nacionalnosti su na alaj - barjak, na mjestima gdje su krstovi stavljali flastere, a vi ste glasali za tu zastavu i ponovo ste bili arbitar između pravoslavne većine i pravoslavne manjine svrstajući se uz pravoslavnu manjinu. Zbog čega se vi stalno svrstavate uz pravoslavnu manjinu, to je suština. Zato što na taj način direktno rušite Crnu Goru. Ponavljam još jednom, vi od pravoslavne manjine pravite političku većinu koja onda vrši teror nad svojim sunarodnicima pravoslavnom većinom. Uvijek ste na njihovoj strani. Ovamo gdje je hrišćanska većina vi ste po difoltu protiv toga, i to svi građani Crne Gore znaju. Nije strašno to, ali strašno je što naša braća i prijatelji iz vladajuće strukture, pravoslavne vjeroispovijesti, hrišćanskog opredjeljenja pristaju da s njima, moram i taj izraz da iskoristim, mlatite i mlatite i vi i Albanci i Hrvati, ali zapalo vas je, pa vam se može.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:03:06)

Ovim je odgovorio poslanik Đukanović.
Poslanik Adrijan Vuksanović ima komentar.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (05.04.19 14:03:19)

Gospodine Đukanoviću, nisu Hrvati turistički došli u Crnu Goru na nekoliko dana ili na nekoliko mjeseci, pa onda možete razgovarati na takav način o njima. Hrvati su autohtoni narod u Boki kotorskoj, a ima nas značajan dio i u centralnom dijelu. Dakle, nismo tu privremeno, pa da onda možemo razgovarati i dovoditi u pitanje da li je ovo naša zemlja, nije li naša, da li je privremeno naša. Crna Gora je zemlja Hrvata, oni su rođeni tu i Hrvati je smatraju svojom domovinom. Sasvim je prirodno da imamo i posebnu emociju i svoje utemeljenje u zemlji koja nam je dala ime, a to je Republika Hrvatska, i u tome nema ničeg destruktivnog. Ako je iko pokazao jednu simfoniju u tom političkom, društvenom i svakom drugom djelovanju i ostvarivanju tog balansa između očuvanja svojih nacionalnih odrednica i lojalnosti prema državi u kojoj se živi, to su sigurno Hrvati. Kada govorimo na ovaj način o državi Crnoj Gori onda je sasvim prirodno da govorimo na isti takav način i da imamo isti takav odnos i prema simbolima države Crne Gore. Jednako kao što smo se borili za državu Crnu Goru 90-ih godina, normalno je da sada 2019. godine poštujemo i zastupamo njene simbole za koje smo se jednako borili. Mislim i vjerujem da smo nadišli tu terminologiju pravoslavne većine, pravoslavne manjine. Mi živimo ovdje, dijelimo sudbinu ovog prostora zajedno sa svima ostalima i nemojte nas svrstavati u neki drugi inferiorni korpus jer mi to, zaista, nismo. Nismo ni svojim političkim djelovanjem, nismo ni svojom kulturnom ni duhovnom zaostavštinom koju svima nudimo, koju stavljamo Crnoj Gori na raspolaganje. Mislim da smo u pravom smislu, ne samo Hrvati ne sve nacionalne manjine, bogatstvo Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:05:37)

Hvala, kolega Vuksanoviću.

Poslanik Milutin Đukanović koristi pravo da da odgovor na vaš komentar.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (05.04.19 14:05:49)

Mi se uporno ovdje ne shvatamo. Vi dobro znate suštinu moje priče i da ništa nijesam rekao ni protiv Hrvata ni protiv Bošnjaka ni protiv Albanaca, samo sam pričao o stravičnim zloupotrebama. Da li vi manipulišete DPS-om jer ste pripadnici većih naroda ili DPS vama zarad ostvarivanja trenutnih interesa i dolaska na vlast, to su već druga pitanja. Vi ste ti, nacionalne manjine koje su donijele prevagu koji će se simboli upotrebljavati, kojim će se jezikom govoriti. Vi sigurno, kada imate neko veselje, puštate himnu "Lijepa naša", nosite zastavu šahovnicu, slično Bošnjaci, za gospodina Gencija znam kada su veselja da nosi albansku zastavu, ali ste se zato potrudili da, ponavljam još jednom, pravoslavnoj manjini omogućite da vrši politički teror nad pravoslavnom većinom.

Mislite da je to dobro za Crnu Goru, gospodine Vuksanoviću. To ovi iz DPS-a odlično znaju, da takvo ponašanje i takvo donošenje odluka vodi direktno Crnu Goru u nestajanje. Crna Gora, saopštio sam, ima vrlo jake nacionalne manjine. Iza hrvatskog naroda stoji pet miliona Hrvata na Balkanu. Iza bošnjačkog i muslimanskog naroda, takođe stoji blizu pet miliona njihovih sunarodnika, što na Kosovu, što u Sandžaku, što u Bosni. Iza Albanaca, takođe stoji pet miliona njihovih sunarodnika. Kao pravoslavac ne mogu da se mirim s nestajanjem Crne Gore. Na vješt način nema više sablje i ratovanja, što novcem, što političkom moći vi ste završavate. Na žalost, izdajnička vlast Demokratske partije socijalista pristaje da bude servis u rukama velikoalbanskog projekta, u rukama hrvatskog nacionalnog projekta, u rukama bošnjačkog nacionalnog projekta. Mi kao hrišćani pravoslavci moramo da se pobunimo protiv toga. Naša je obaveza da na svakom mjestu to saopštavamo jer ovo vodi direktno nestajanju Crne Gore.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:08:23)

Nadam se da neću od poslaniku dobiti još neku repliku.

Po redosledu da najavim do kraja, molim vas za malo pažnje. TV prenos imamo otprilike do 15:00 časova. Očekujem da ovu tačku završimo do tada, molim vas što manje nekih pobočnih. Redosljed prijavljivanja je sljedeći, i time završavamo, kolega Nikolić, kolega Slaven Radunović, kolega Divanović učešće u raspravi i onda za sada imamo četiri prijavljena za završnu riječ, ako ne bude peti ili šesti klub.

Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (05.04.19 14:09:19)

Hvala vam, poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani ministre Bogdanoviću, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je jedan zakon o kojem, na žalost, ne bi trebalo da imamo polemike nego jedan širok društveni konsenzus pošto su patriotizam i ljubav prema sopstvenoj državi mjera kompromisa između različitih političkih grupacija gotovo u svim razvijenim demokratijama Evrope i svijeta.

U međunarodnim odnosima je standardizovan jedan princip koji podrazumijeva da, kada visoki državni zvaničnici jedne države dolaze u zvaničnu posjetu drugoj državi, imaju obavezu da se poklone državnim simbolima države prijema. To je tako u svim zvaničnim međunarodnim kontaktima. To valjda dovoljno govori o tome kakav se značaj pridaje državnim simbolima jedne države. Državu morate da poštujete, i to je princip demokratskog i razvijenog svijeta. U Njemačkoj za nepoštovanje državnih simbola možete da dobijete kaznu čak do tri godine zatvora. U Francuskoj koja je, takođe, jedna od najistaknutijih demokratija stare i nove Evrope za nepoštovanje Marseljeze možete da platite kaznu do 7.500 hiljada eura. Dakle, u razvijenim zemljama Evrope i svijeta sistem, odnosno država vas drži na odstojanju, na pristojnoj distanci i

kaznu ćete dobiti mejlom.

Zbog toga, ovi otpori koje smo čuli danas tokom zasijedanja nijesu otpori prema zakonu, oni su otpori prema državi Crnoj Gori. Taj otpor prema državi nije novog datuma. To je samo kontinuitet jednog ponašanja od 2006. godine na ovamo gdje smo prvo imali osporavanje rezultata referenduma, pa nakon toga pisanje Bijele knjige gdje su konstruisani svi oni razlozi koji bi u perspektivi trebalo da obezbijede legitimitet onima koji bi, kada za to dođe pogodan trenutak, doveli u pitanje nezavisnost Crne Gore. Prisustvovali smo jednom incidentnom ponašanju u crnogorskom Parlamentu kada je jedan od poslanika opozicije pred očima crnogorske javnosti iscijepao crnogorski Ustav. Prisustvovali smo i nizu drugih primjera gdje smo vidjeli flagrantno nepoštovanje državnih simbola, od himne do zastave itd.

Uoči referenduma, podsjetiću vas, imali smo dogovor da na biračkim mjestima imamo dvije zastave, trobojku i državnu zastavu Crne Gore koja je aktuelna danas. Ako je pobijedila opcija koja je zagovarala nezavisnost i ako je to državni simbol koji je ona kandidovala pred građanima Crne Gore, a kasnije u ovom Parlamentu dobili dvije trećine za nominaciju tog državnog simbola, gdje je učestvovao i jedan dio opozicije koji danas priča kontra priču o državnim simbolima, onda smo na tragu poštovanja zakona i principa. Ne možemo se oglušivati o zakone jer su razvijenom svijetu zakoni poštuju i nema ovdje nikakve ambicije da se utjeruje ljubav prema Crnoj Gori bilo kome, ali zakoni i država se moraju poštovati. Ne mora niko da ustane na himnu, neka sjede, ali će morati uredno da plate kaznu ako ne ustaju. Tako je u svim zemljama razvijenog svijeta.

Takođe, ovdje je bilo priče o tome da je tradicionalna Crna Gora u sukobu s onim što su aktuelni simboli države Crne Gore danas. Podsjećanja radi, aktuelna državna zastava Crne Gore alaj-barjak vijorio se u svim važnim bitkama koje je crnogorska vojska vodila za slobodu i nezavisnost ove države. Mi smo na Berlinski kongres 1878. godine, ta tradicionalna Crna Gora o kojoj pričaju naše kolege iz opozicije, došli i preko Martinića i preko Krusa i preko Grahovca i preko Vučjeg Dola i preko Fundine. I šta smo imali kao epilog tog državno političkog i vojnog pregnuća? I tačno je da je to bilo htjenje jednog dijela Crne Gore i politički izraz jednog dijela Crne Gore, kao što je tačno da je političko htjenje i izraz drugog dijela Crne Gore bio Božićni ustanak, i to su podjele koje su ispisane 1918. godine. Oba pokreta u Crnoj Gori i ovaj iz 1918. i ovaj Božićni imaju svoje istorijsko utemeljenje i imaju rekao bih i istog ideologa kralja Nikolu koji je 1918. godine finalizovao svoj žrtvenički status zarad određenih političkih interesa. I danas se priča o tradicionalnoj Crnoj Gori čije je jezgro Cetinje, zamislite Cetinje simbol tradicionalne i stare Crne Gore simbol i bastion nezavisnosti. I u Cetinju, gle čuda, imate 90% stanovništva koje je lojalno državi Crnoj Gori koje je glasalo za nezavisnost Crne Gore. I onda se takva orijentacija, takva državno politička orijentacija Cetinja koje je bastadur crnogorske slobode dovodi u pitanju. Pa valjda je to u elementarnom sukobu sa logikom. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVALA GENC I NIMANBEGU (05.04.19 14:16:06)

Hvala i vama.

Kolega Slaven Radunović, nek se pripremi kolega Nikola Divanović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (05.04.19 14:16:14)

Najradije bih sad se posvetio fenomenu Cetinja, ali da ne gubimo vrijeme kad je to u pitanju, jer ovo Cetinje danas sa Cetinjem o kojem se priča kao bastionu nema mnogo veze.

Zašto je danas na dnevnom redu ovaj zakon ako znamo da je u proceduru u Skupštinu došao u oktobru 2018. godine? Odgovor je, vjerujte građani, isti kao i odgovor na pitanje zašto su 2004. usvojeni simboli za koje se unaprijed znalo da će u Crnoj Gori da stvaraju razdor. Isti je razlog. Danas je stavljeno a ne u novembru, decembru, martu, skupštinskog zasijedanja ovaj zakon zato što se građani Crne Gore polako ujedanjuju oko jednog cilja, a to je smjena režima Mila Đukanovića. I to se vidi. I onda se puštaju onako oni balonu na koje je naučila Demokratska partija socijalista ne bi li se kako između sebe zakačili oni koji su se objedinili u borbi protiv Đukanovića. Djelimično su to danas i uspjeli, jer je jasna razlika između SDP-a i Demokratskog fronta po ovom

pitanju. I ne treba biti prepametan da znate kad to budete stavili na dnevni red da će doći do kolizije, to je potpuno jasno, to nije sporno. Ali, to pokazuje o karakteru vaše vlasti. Govori kakav je taj karakter vaše vlasti. Vi se branite floskulama, branite se namještenim sukobima, branite se izmišljenim neprijateljima, to stalno radite. 2004. godine je u ovom parlamentu izglasan zakon, ovaj zakon koji se danas mijenja bez prisustva opozicije. Znači, kad pričate o tome kako Amerikanci poštuju zastavu, Njemci, Francuzi, Italijani i sve ostale simbole. Nemojte da zaboravite da oni poštuju svoje simbole jer poštuju svoju državu jer ta država poštuje njih. A kad jedna većina na prevaren način ugurava simbole znajući unaprijed da će sa njima da svađa Crnu Goru, onda nemojte da tražite paralelu između SAD-a i Crne Gore. To možete da prodajete onim vašim biračima koji drže ruku na slici Mila Đukanovića, a ljudima koji trezveno razmišljaju ne možete.

Jasno je, ako hoćete da se poštuju simboli Crne Gore treba da napravite dogovor sa svojim građanima. Nebitno jesu li oni vama ideološki bliski ili ne. Dok god jedan veliki broj, da ne ulazimo je li to pola ili je 30%, ali jedan ogromni broj ljudi u ovoj zemlji, ne poštuje ovakve simbole iz razloga što zna da su mu na silu nametnuti, nema popravka u tom smislu. Znači, kad zidar počne da gradi kuću pa vidi da mu je zid kriv, on ne ide za inat dalje pa da napravi kuću na krivim temeljima jer zna da će da padne, nego taj zid ispravi i nastavi onda kuću da gradi kako treba, to treba da radimo i mi, ali vama to nije cilj. Vi se, evo da citiram Ranka Krivokapića: "Zamotavate u tu zastavu i krijete iza te himne". Vi znate da se ove stvari ne mogu popraviti ali insistirate na tome baš iz razloga što vi ne želite da se stvari poprave.

Ovdje se čulo danas iz vaših redova više puta komentaranja i protesta i što bi mi trebali da radimo i kako bi mi trebali zastave da iznosimo. Naravno, ja mislim da bi trebali svi zastave da iznosimo i da je ovo jedno zdravo društvo koje je oslobođeno različitih kompleksa ne bi niko imao problem sa tim. Ali kad to predlaže poslanik DPS-a jasno je da to ne treba da radimo, i to nećemo raditi, znači to nećemo raditi. A svako zna, svako zna i koja je njegova zastava i zašto je poštuje i zašto drugu ne poštuje. A jedno nam je zajedničko, niko od nas koji se skupljamo subotom, a nadam se da će to biti češće nego samo subotama ne poštuje vašu vlast i ne poštuje državu koju ste vi napravili. To nije Crna Gora, to nije Crna Gora, to je milogora, ova država se zove milogora. To nije Crna Gora to treba da znate.

Prema tome, gospodo iz Demokratske partije socijalista, kad budete željeli da ispravite onaj zid, o kojem sam pričao, i da počnemo da gradimo ovu zgradu koja se zove Crna Gora na zdravim osnovama, možemo da razgovaramo. Dok budete htjeli da namećete bilo što na ovakav način da se bavite podvalama, nema od toga ništa. Nema ovdje koga možete da prevaspitate, ni vi ali ni oni koji izlaze subotom. Znači, ko god misli da prevaspitava i Srbe ili Demokratski front ili bilo koga drugog, Bošnjake, ko god nije spreman da prihvati realnost da ovdje žive ljudi koji drugčije misle, taj ne misli dobro Crnoj Gori.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:22:12)

Hvala.

Ja sam se ponado da se neko javio za komentar, a nije.

Nikola Divanović je zadnji govornik, onda idemo po redosljedu prijave za završnu riječ.

Oprostite kolega Divanović samo da bih znao pročitati, od manjih ka većim klubovima. Ide klub od manjih ka većim. Od četiri prijavljenih za sada, oni znaju ko su, pa nastavljamo.

Kolega Divanoviću, imate riječ.

NIKOLA DIVANOVIĆ (05.04.19 14:22:50)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani ministre Bogdanoviću, uvažni gospodine Dajkoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani,

Jednom kada država, državnost, nacionalnost, kada ti pojmovi, kada te teme u Crnoj Gori budu manje tenzične teme Crna Gora će biti država blagostanja i prosperiteta.

Da se vratim na zakon. Dao sam sebi prosto luksuz da prokomentarišem to na ovaj način,

ne zbog toga što govorim kao posljednji govornik u ovom dijelu diskusija, bez ambicije da rezimiram, prosto da odslikam jedan duh onoga što smo čuli kroz najveći broj diskusija. Dakle, razlog za donošenje ovog zakona je vrlo prost, to su dvije tehničke izmjene Zakona, odnosno državnih simbola i te teme koja je ne bih rekao apsolvirana, ali svakako ustanovljena ovakvom kakva jeste još 2004. godine. I mi danas treba da usvojimo ovim zakonom da se na svim državnim institucijama u Crnoj Gori vijori crnogorska zastava i da se za sve nepoštovanje simbola države Crne Gore odredi kaznena politika. Ali, ponavljam, dakle u korpusu, u predmetu ovog zakona su osnovni simboli države Crne Gore: zastava, himna i grb. Ali državni ne nacionalni simboli. Što to znači? To znači da ovaj zakon i uopšte ova državna politika nikome u Crnoj Gori ne nameće ništa i nikome u Crnoj Gori ne brani ništa, to je vrlo važno istaći, to danas nijesam ovdje čuo. Ova država, kao i sve druge države, mora da počiva na simbolima. Kad kažem država koja počiva na simbolima mislim dakle na državni identitet. Poštujući državne simbole, mi poštujemo državni identitet. A što za mene znači krunsko poštovanje državnog identiteta? I to je termin koji smo čuli tek među poslednjim govornicima, a mislim da je to ključni pojam u ovom zakonu i u ovoj raspravi. Domovina, domovina, gospodo. Kada Crna Gora bude domovina svih nas to će biti prava Crna Gora. Ja lično ne vjerujem da ovakva Crna Gora, uz sve njeno milenijumsko trajanje može biti prava Crna Gora bez Crnogoraca, bez Srba, bez Bošnjaka, bez Albanaca, bez Hrvata i bez svih ostalih koji je tvore, samo to je Crna Gora. I ovi simboli su samo simboli takve Crne Gore. I ne znam zašto se samo u ovom zakonu čak, ajde da to spočitamo i kao neko tehničko osporavanje ovog zakona. Zašto su u ovom zakonu sporne kaznene odredbe? Zašto se taj isti princip sporenja ne odnosi i na neke druge zakone? Pa svi zakoni koji podrazumijevaju implementaciju u praksi moraju imati i zakonske odredbe, prelazne i kaznene odredbe. Zbog toga da bi se došlo u situaciju da se kazni onaj ko ne poštuje to. E, ja smatram da je Crna Gora, Crna Gora svih simbola i takva Crna Gora je Crna Gora Demokratske partije socijalista i naše koalicije, i naša koalicija je dokaz da je to Crna Gora kakvu mi želimo i za kakvu se mi borimo. I ovdje nema govora ni u utjerivanju ljubavi, ni o prevaspitavanju bilo koga. Ovdje se radi o poštovanju onoga što je zajedniča kuća svih nas, a to je država Crna Gora i neka je vječna. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:26:33)

Hvala, kolega Divanović.

I sada prelazimo na završne riječi. Zamolio bih da prvi krene poslanik Boris Mugoša ispred Kluba SD-a, ispred Kluba SDP-a, poslije vas je kolega Krivokapić ispred Kluba Demokratskog fronta, kolega Slaven Radunović, ispred Kluba Demokratske partije socijalista dr Suad Numanović. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (05.04.19 14:27:31)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Znači, ove izmjene i dopune imaju samo četiri člana. Od toga su dva tehničke prirode i dva su na način da već postojeći koje postoje 15 godina se mijenja politika u dijelu prekršaja da se uskladi sa Zakonom o prekršajima i dodaje se da se zastava stalno vijori na zgradama i organa koje je osnivala opština ili država. Tako da zaista negdje dugujemo objašnjenje građanima da li smo mi danas pričali o onome što je predlog izmjena i dopuna ovoga zakona ili nam je bitno da samo vidimo jednu riječ u imenu predloga i da mi sad pričamo o nečemu drugom, tako da, poštovani građani, da znate da 90% od onoga što se danas pričalo nije predmet ovih izmjena i dopuna, da je ovo tehničko usaglašavanje, ali naravno ostaje mi to za kraj da kažem. I potpuno sam saglasan sa koleginicom Vuksanović-Stanković da je potrebno doraditi član 2 stav 4 koji se tiče upotrebe grba i zastave kod obilježavanja roba i usluga, i ako taj član u istom obliku postoji već 15 godina ali je njegova implementacija problematična, iz mnoštvo praktičnih primjera o

kojima je i koleginia govorila, tako da sam siguran da će kroz amandmansko djelovanje taj dio dodatno pojasniti.

I na kraju, naravno podrška naša za ovaj zakon opet se vraćamo na onaj početak valjda da ne možemo biti protiv toga kad stupa zakon na snagu i protiv toga da se prekršaji usklade s novim Zakonom o prekršajima i protiv toga, valjda to ne smeta nikome, da se na zgradama javnih ustanova i drugih institucija koje je osnovala država ili lokalna samouprava vijori zastava Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:29:19)

Hvala, poslaniče Mugoša.

Poslanik Ranko Krivokapić ispred Socijal-demokratske partije. Izvolite.

Izvolite, poslaniče Vukoviću.

MIODRAG VUKOVIĆ (05.04.19 14:29:34)

Ja sam danas, čini mi se dovoljno ozbiljno poprativo ovu, potpredsjedniče raspravu, dao neki svoj skroman doprinos, ali sam fasciniran jednom izjavom koju sam čuo neposredno pred ovaj završni krug koja je raspršila sve dileme ako je tačna. O kakvim se to građanskim protestima radi. Rečeno je ovo - niko ko se okuplja ne poštuje državu i državnu zastavu.

Govori gospodin Krivokapić, pitam ga šta će on tamo?

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:30:14)

Hvala, poslaniče Vukoviću.

Znate da nije ovo proceduralna reakcija. Poslaniče Radunoviću, molim vas za mir.

Poslaniče Vuković, ovo nije bila tema, procedura, komentari na diskusije. Izvolite.

Izvolite, imate pravo na repliku.

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 14:30:43)

Kolega Vuković će razumljeti da sam ja potpisao Sporazum sa ovom zastavom ovdje. Sa ovom zastavom ovdje sam potpisao onaj sporazum. Znači, to nam je zastava. Znači, nije da zastava ne postoji niko ko je tamo. Tamo niko nema zastavu bez ja. Tamo sam samo ja imao zastavu, samo sam ja imao zastavu, prema tome po toj matematici sam jedini ja bio sa tom zastavom. Kaže se u preformulaciji ja ne mislim da je to rekao kolega Radunović.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:31:26)

Poslaniče Krivokapić, mislim da ste i mogli i završnu riječ iskoristiti to da istaknete da ste jedini vi imali tu zastavu. Izvolite. Imate tri minuta.

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 14:31:33)

Istorija Crne Gore ovih 30 godina pokazuje nešto što bi trebalo da ugradimo u te simbole. Nema perfektnih simbola. Ali, ipak su ovi simboli pokazali istorijsko trajanje Crne Gore. Ovi simboli su devedesetih pokazali građansku Crnu Goru. Pod ovim simbolima smo klicali Dubrovniku na antiratnim mitinzima. Pod ovim simbolima smo tada bili manjinski narodi, i Crnogorci i Srbi, brojčano manjinski narodi, ja ne mogu da ih zovem manjinska nego brojčano manji narod. Tako da

su ovi simboli dobili pored istorijskog kontinuiteta i građanski legitimitet devedesetih godina kao antiratni simboli, što im je dalo i taj istorijski kvalitet.

Nijesu ovo simboli 2004. ovo su simboli iz 2007. godine iz Ustava Crne Gore. I ko god misli da će mijenjati zakon, a Ustav ih je normirao, taj ne razmišlja o demokratiji, taj ne razmišlja o Ustavu, taj ne razmišlja o tome da smo na putu Evropske unije i taj ne razmišlja da smo u NATO-u. Ovi simboli se mogu promijeniti u skladu sa Ustavom. Samo devet članova se mijenja na referendumu, sve ostalo 156 koliko je to 147 mijenjaju se dvotrećinskom većinom, ali svaka država temeljne stvari mora da zaštititi, tim prije što ova država nije na stalnom referendumu 1918. godine nasilnom okupacijom uništena. Mala država sa tim iskustvom mora štiti Ustavom tu svoju poziciju. Nije neko na referendumu promijenio i ukinuo državu Crnu Goru '18. nego nasilnom aneksijom. Koja politika? Zna se koja politika. S kojim posledicama? Zna se s kojim posledicama. I sve je jasno ako hoćemo da pričamo sa faktima koji su lako povjerljivi.

Međutim, smisao je, ponoviću, da se okupimo oko državnih simbola kako god mislio da su oni manje ili više važni. Naši problemi su drugi. Naši problemi nas okupljaju primarno oko života ovog naroda. Ove zastave će sve više biti u Americi, u Luksemburgu, u Evropi, a sve manje u Crnoj Gori. I tamo ih, vjerujte mi, ističu svi. Tamo ih ističu svi, jer je to njihova država. Otamo je više jedinstva, a oni su rasuti po svijetu nego kod nas. Čuo sam tu formulaciju o pravoslavnom, kako bješe pravoslavnim hrišćanima, ali najviše su pod tom zastavom ginuli ti takozvani hrišćani. Ljudi, izađimo iz nekih zadatih tema koje su nam dominantno iz vanka nametnute. Srbija, da sam tanmo, poštovao bih tu zastavu, iako sam Crnogorac. Poštovao bih je kao i ovu, poštovao bih je kao i ovu. Da sam u Albaniji poštovao bih albansku zastavu.

PREDSJEDAVALA GENCİ NİMANBEGU (05.04.19 14:34:52)

Poslaniče Krivokapić, da li prelazite na završnu riječ sada?

RANKO KRIVOKAPIĆ (05.04.19 14:34:58)

Postoji osnovni razlog zato što znam da nema države ako ne poštujemo ustav i zakon, pa se zvala Crna Gora, Albanija, Srbija. Poštovao bih svaku zastavu gdje živim na isti način. Na isti način kako ustav te države propisuje. Prema tome, to nije za raspravu. Ko hoće demokratiju a nema demokratije za simbole taj neće demokratiju i taj neće državu. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCİ NİMANBEGU (05.04.19 14:35:24)

Poslaniče Radunović, izvolite imate riječ.

SLAVEN RADUNOVIĆ (05.04.19 14:35:33)

Pošto je ovo bila njemu završna riječ neću ni ja tražiti repriku na izlaganje gospodina Vukovića, nego ja ću koristiti završnu riječ pa ću u njoj da se taknem onoga što je govorio gospodin Vuković, a i nečega što je govorio gospodin Krivokapić.

Znači, prvo da vas sve obavijestim kad su i protesti u pitanju, nezadovoljstvo građana i borba Demokratskog fronta u pitanju, nemojte vi da se bojite. Ne radi se ovdje, na dnevnom redu nije redefinisavanje statusa države, na dnevnom redu je redefinisavanje karaktera države. Znači, iz privatne, lopovske, korupcionaške, države u kojoj vladavina prava ne postoji, želimo da je pretvorimo iz takve da pređe u demokratsku državu, u državu koja cijeni svoje građane, u državu gdje su svi ravnopravni, u državu prosperiteta, u državu jednakih šansi. To je taj problem. I vi koji pokušavate stalno da nametnete tu priču da žemo mi da srušimo državu, da vršimo redefiniciju državnog statusa, kad ste to čuli da je neko pomenuo.

Imamo mi jedan jedini zajednički zadatak svi, to je da srušimo najveće zlo koje se u Crnoj

Gori pojavilo u 20 vijeku, evo nastavilo je u 21, a to je režim koji simboliše Milo Đukanović, a evo imamo još jedan simbol to je sada i predsjednik Vlade Marković. Znači, to je ono oko čega se okuplja slobodna Crna Gora. I trudite se koliko god hoćete nećete nas posvađati.

Ja sam rekao i ponoviću još jednom - oni ljudi koji se tamo okupljaju ne poštuju vašu državu Crnu Goru koju vi doživljavate za svoju. To je država, privatna država nekolicine ljudi i mi svi zajedno hoćemo nje da se oslobodimo. Imamo mi mnogo razlika, mi ćemo ih rješavati usput, ili poslije na slobodnim izborima, pa će gospodin Krivokapić da izađe sa svom svojom snagom, ja ću isto sa mojim kolegama sa skromnom snagom, pa ćemo da vidimo koliko ljudi ljubi ove njegove stavove, a koliko ove naše. Nije to ništa sporno. A ja vam kažem od vas koji ste tu, možda ne vi lično, ali oni koje vi predstavljate, nakon što padnete, nakon što nestanete sa političke scene, neće vas biti kao što nema ni Miga Stijepovića nigdje, ni u javnosti ni nigdje, tada će vaši ljudi, vaši glasači oslobođeni pritiska koji im namećete da dođu kod nas, jer im je tamo prirodno mjesto, kod nas. Mali broj kod Ranka i kod sličnih stranaka i veliki broj onamo kod ljudi koji baštine tradicionalne vrijednosti u Crnoj Gori, one zbog kojih se ponosimo na Crnu Goru, one zbog kojih pričamo o Crnoj Gori u superlativu kad pričamo o istoriji. Ne pričamo zbog Tuđemilske bitke o Crnoj Gori tako, pričamo zbog Petrovića. E doći će taj dan, doći će slobodni izbori pa ko što ponese. Prije toga svega moramo da obezbijedimo te slobodne izbore. Slobodni izbori će da budu onog momenta kad ih ne bude organizovao DPS:

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:39:26)

Zahvlajujem.

Sada riječ ima kolega dr Suad Numanović i onda imamo završnu riječ predlagača. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (05.04.19 14:39:37)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa svojim saradnikom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Dakle, pred nama je Zakon o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore. Danas smo ovdje dosta toga čuli i o simbolima i o većinskoj, manjinskoj Crnoj Gori, čuli smo ovdje pitanje i vjerska i nacionalna i neka druga socioekonomska i td. politička, pravna i zaista čini mi se mnogo više pitanja ili mnogo više polemike nego što je suština ovoga zakona. A ja bih rekao da ovo nije ni nacionalno, ni vjersko, ni kulturološko, ni bilo koje drugo pitanje, ovo je državno pitanje i ovo je odnos prema državnim simbolima kao i u svim ostalim civilizovanim državama svijetom, a siguran sam da ćemo se svi zajedno složiti da je Crna Gora civilizovana stara evropska država i da treba kao i sve te druge države da poštuje svoju državu i da poštuje samim tim i državne simbole.

Kad pogledamo u okruženju, sve države u okruženju imaju slične zakone i nema razloga da i Crna Gora ovaj zakon ne poštuje. Državne simbole treba poštovati, o njima se ne treba pričati i razgovarati nego na prvom mjestu oni se moraju poštovati, a donešeni zakoni su po meni na drugom mjestu. I ovdje je bilo priče i o kaznama ako se ne poštuju. Ja bih bio jako srećan i poslanici Demokratske partije socijalista, ali sigurno i čitava Crna Gora da ne dođe ni jedan građanin u situaciju da se na njemu primijene kaznene mjere za to što se ne poštuje ovaj zakon. I kad govorimo o Crnoj Gori, što se tiče njene tradicije, ona je, tradicija Crne Gore baštine je jednako svi i Srbi i Crnogorci, i Bošnjaci, i Muslimani, i Hrvati, i Albanci i svi ostali drugi. Da bi to prosto bilo svima nama jasno nemojmo po tom osnovu da se dijelimo i kada je tradicija u pitanju. A ono što treba da je ponos Crne Gore jeste ta grašanska Crna Gora, sadašnja građanska Crna Gora sa jasnom vizijom njenog razvoja.

I u okviru tog građanskog koncepta ima mjesta za sve vjere i sve nacije koje imaju obavezu da poštuju ove državne simbole. Dakle, kapital Crne Gore je multietnička i multivjerska Crna Gora.

I ono što treba da radimo to je svakako, ovdje sam čuo šta treba svi zajedno da radimo i kroz dijalog i kroz zajednički rad jačanje države Crne Gore, jačanje socioekonomskog statusa i u tome se svi slažemo i nemojmo dozvoliti da ono što je elementarno za jednu državu poštovanje

državnih simbola bude predmet našeg razdvajanja nego stremimo ono što je budućnost Crne Gore a to je ekonomski prosperitet naše države. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:43:40)

Hvala, poslaniče Numanović.

Sada bi trebao po podsjetniku da pitam želi li neko riječ, mada neću to raditi, nego ću dati riječ predlagачu ministru Bogdanoviću. Izvolite.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (05.04.19 14:43:54)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Kao i u čitavom svijetu pitanje nacionalnog identiteta ima jako puno konotacija i uvijek političku sadržinu bar u dva aspekta. Osjećaj pripadnosti je dio temeljnih prava svakog slobodnog čovjeka, a to i te kako ima veze sa politikom, i drugo taj osjećaj pripadnosti je dio temeljnih prava svakog slobodnog čovjeka, a to i te kako ima veze sa politikom. I drugo, taj osjećaj nacionalnog ima naravno jako puno dodirnih tačaka sa državom.

Kako je stari Gete govorio politika je sudbina svih nas, i nemoguće je politiku isključiti, ali ono što je jako bitno jeste to ničim ne isključuje dominantnu važnost i etničkog i kulturnog pitanja. Dakle, suština svake norme nije u kazni već u vrijednosti tog zaštićenog dobra, kako sam i rekao. Ovdje se ne radi o tome da li nam se dopadaju ili ne određene note, tekst ili heraldika simbola, jer to je nešto što je već definisano ovim aktom i što je prepoznato kroz najviši pravni akt, to je konstitutivni akt naše države, ali ovdje je pitanje koliko smo u stanju da poštujemo vrijednosti državnih simbola i da li ćemo na taj način zaštititi simbole od nepoštovanja, zloupotrebe položaja i na taj način poslati poruku da jesmo dio civilizovanog savremenog društva koji, takođe, uređuje na konkretniji i načelniji način ova pitanja i koji nesumnjivo za cilj ima poštovanje ugleda države i njenih simbola u svakoj od ovih razvijenih demokratskih zemalja.

Bilo bi pogrešno zaključiti da se ovim zakonom želi sankcionisati emocija jer to je pravo na različitu osjećajnost prema simbolima pojedinca ili grupe. Riječ je o tome da u organizovanom društvu postoje određene vrijednosti koje svako racionalno društvo uređuje pravom a ne nikako emotivnim zakonodavstvom ili ličnom samovoljom. Dakle, zakon je uvijek pa i ovaj ne krajnji ideal, koliko prosječno standardizovano iskustvo starijih razvijenih društava u smislu afirmacije razvoja i rješavanja određenih spornih pitanja različitih pogleda i interesa. Ukoliko mi ne bismo imali jedan ovakav zakonski akt to bi značilo da je Crna Gora zemlja u kojoj vrijednosti državnih simbola nisu zaslužno uvažavanje i zaštite i tako na taj način bismo poslali poruku da i Crna Gora nije prioritetna vrijednost svakog njenog građana njegova država ili njegova zaštitnica. Ovaj zakon ne štiti samo simbole, iako je to u prvom normativnom dijelu njegova osnovna misija, ali on šalje jednu mnogo snažniju poruku građanima da Crna Gora jeste zemlja svih njenih građana i vjera, nacija, jezika i da kao takvu je treba čuvati, ustajati u njenu odbranu i na taj način jačati osjećaj pripadnosti našoj državi. Protivno tome bi značilo da bismo na taj način provjeravali da Crna Gora nije iskrena volja, izbor i budućnost ogromne volje većine građana Crne Gore.

Da li će se simboli nekada u nekom detalju, u nekom likovnom izrazu ili u nekoj muzičkoj noti mijenjati to je svakako suvereno pravo svih građana Crne Gore kroz predstavnike u ovom visokom domu. I naravno, to se sprovodi u propisanoj proceduri. Međutim, danas odlučujemo, kao što sam rekao, da li mi želimo da na jedan pravan način pošaljemo poruku i našim susjedima i Evropskoj uniji čiji težimo da budemo član, da Crna Gora zaista na pravni način rješava ovo pitanje, a ne na spontano artikulisan način u odsustvu najviših tekovina vladavine prava koju zemlju čine upravo višom i ozbiljnijom, ukoliko u njoj zakoni bivaju iznad svega i u skladu da su jednaki za sve građane. Dakle, ovdje želim da se dotaknem i nekih komentara koji su bile, koji se odnose na ovaj predlog zakona.

Uvažena poslanica Vuksanović Stanković je pomenula mogućnost djelovanja amandmanskog na ovaj tekst zakona, mi smo prihvatili taj amandman koji tretira upotrebu grba i

zastave kod robnog ili uslužnog žiga dizajna ili bilo kojeg drugog znaka. Smatramo da je to nešto što trebamo definisati svakako i planirali smo podzakonskim aktom. U mnogim čuli, nekad dramtizujemo realnost za to što život je mnogo složeniji od bilo kakvih simplifikacija. I zaista smatram da nije ovo istorija ratova i odsudnih bitaka, ovo je vrijeme pomirenja istine da onaj ko traži iglu u oku brata svoga ne vidi brvno u svome oku. I njega će sadašnjost gurnuti u mračne podrumе marginalizovanja samog sebe. Za to smatram da ovdje zaista nije riječ o borbi za Crnu Goru koliko je riječ o očuvanju onih osnovnih vrijednosti iako su vrijednosti Crne Gore dominantne i stabilne i ta privrženost i u dijelu evropskih i evroatlantskih integracija je iskrena i dominantna kao i odnosi sa susjednim zemljama koji su bliski i prijateljski. Dakle, region pamti i pun je tih nekih loših sjećanja, ali zaista smatram da poštovanje države Crne Gore i njene unutrašnje političke razlike su dio demokratije uživo i njeno poštovanje svakog etničkog individualizma jesu temelj njene multietničnosti i multikulturalnosti. I zato zaista smatram da sve ove specifičnosti koje se dešavaju u Crnoj Gori nisu samo specifičnosti kod nas, to su specifičnosti koje su prisutne i u regionu i šire ali smatram da sva ova pitanja koja se tiču očuvanja naših osnovnih vrijednosti treba negdje da zajednički baštinimo, da stanemo čvrsto iza toga, jer ovo su primjeri koji su prisutni ne samo u regionu nego i šire, čuli smo neke kolege u određenim zemljama kakve su i kaznene. odredbe, i za to smatram da ovaj zakon treba podržati samim tim što se radi o tumačenju jedne odredbe, a svakako druga odredba koja se odnosi jeste usaglašavanje sa Zakonom o prekršajima koja je svakako bila aktuelna i od 2004. godine. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (05.04.19 14:51:49)

Hvala, ministre Bogdanoviću.

Zadnji minut ili nešto više nije bilo prenosa.

Ja jedino što mogu danas konstatovati da smo završili pretres i o ovoj tački dnevnog reda o kojoj ćemo se izjasniti naknadno, a vama zahvaljujem i zahvaljujem svim poslanicima na učešću.

Poštovane kolege poslanici, kolegice poslanice, ovim smo završili peti radni dan četvrte sjednice prvog redovnog zasijedanja u 2019. godini.

O nastavku ćete biti informisani čim se steknu uslovi, a najvjerovatnije početkom sljedeće sedmice.

U svakom slučaju želim vam prijatan dan i vama i građanima Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:18:03)

Poštovane kolege poslanici, nastavljamo Četvrtu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Na dnevnom redu je **Predlog odluke o razmatranju položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.**

Podsjećam da su Predlog odluke podnijeli poslanici Suad Numanović, Halil Duković, Maja Bakrač i Nedžad Drešević.

Izjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Maja Bakrač Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Ima riječ Suad Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (17.04.19 11:18:40)

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Kao što ste rekli poslanici Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje su inicirali Predlog odluke o razmatranju položaja lica sa invaliditetom i osnovni povod za ovu inicijativu leži u sjednici koju smo održali povodom Međunarodnog dana lica sa invaliditetom 3. decembra.

Želim sve vas da podsjetim da je Skupština Ujedinjenih nacija 1992. godine usvojila ovo

kao Svjetski dan lica sa invaliditetom sa željom i težnjom da se ovo svugdje u svijetu obilježava i da ova lica sa invaliditetom imaju svoja prava kao i sva ostala ljudska prava i svakako da imaju ravnopravan položaj u društvu i samim tim i u našem crnogorskom društvu.

Mi smo na toj sjednici osim članova odbora, naravno i predstavnika nadležnih državnih institucija imali prisutne i nevladine organizacije koje se bave problematikom lica sa invaliditetom i od njih smo čuli iz prve ruke o problemima sa kojima se suočava ova populacija. Dakle, ja ću navesti samo neke koje su onako karakteristični. Radi se o sljedećem, što se tiče nekih zapreka u zdravstvenom sistemu tu su istakli te probleme, zatim probleme u socijalnoj zaštiti, u obrazovanju, a fokus je svakako i sa njihove strane stavljen ne samo na fizičke barijere nego barijere drugog tipa, kao i po njima jedan od najvećih problema to je problem nezaposlenosti.

Naravno, tu je bio ovaj istaknuti problem da Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i to su sve razlozi zbog čega smo mi predložili da plenum bude od organa nadležnih institucija upoznat kroz izvještaj tokom godine, kroz taj izvještaj da se razmatra o tome izvještaju i da kroz neke zaključke damo doprinos svi zajedno na realizaciji i dobrih zakona koje smo mi donijeli u ovoj oblasti. Podsjetiću vas da smo mi Zakon, taj krovni Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom donijeli u ovom domu koji je, naravno, usaglašen sa Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom, uz obavezu da i naš pravni i zakonodavni okvir upodobimo sa tim konvencijama. Naravno da je i to urađeno i sad u tom zakonodavnom dijelu zaista mi imamo jedan dobar alat, ja bih rekao koji može da nam posluži da položaj lica sa invaliditetom bude mnogo bolji nego što je to trenutno sad. Ali, isto tako moramo reći da je na tom polju urađeno zaista puno posljednjih godina.

Prije svega, po mom mišljenju je veoma važno da smo građanima, da su građani kroz kampanje promijenili svijest o potrebi da osobe sa invaliditetom su kao i sve ostale osobe, da njihova integracija mora da bude intenzivnija u naše društvo, da svoja prava ostvaruju kao osnovno ljudsko pravo i svi smo u obavezi, kako na državnom, tako i u lokalnom nivou i pojedinačno da damo doprinos realizaciji i tako dobrog zakonskog rješenja, ali i strateških dokumenata koje smo zajedno donijeli.

Ovdje bi zaista istakao taj problem zapošljavanja osoba sa invaliditetom. Znamo da su i privatna lica i javni sektor u obavezi da uplaćuju određeni iznos sredstava ako ne zaposli lice sa invaliditetom, ali ja bih želio sa ovog mjesta da uputim jedan apel svim poslodavcima da umjesto što uplaćuju sredstva u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da iznađu način kroz svoje sistematizacije i zaposle ova lica. Gdje sam god bio u situaciji da zaposlim lice sa invaliditetom imao sam jako dobro iskustvo i da su se oni pokazali jako dobri i profesionalni radnici koji su opravdali svoje zaposlenje. Želio bih zaista još jednom da ponovim da damo svi doprinos da umjesto što uplaćujemo sredstva da zapošljavamo ta lica i na taj način njih doživimo i tretiramo ih u korpusu osnovnih ljudskih prava, a ne nikako u korpusu socijalne zaštite ovih lica.

I na kraju da kažem da je ovo jedan proces u kojem je Crna Gora zaista učinila dosta, naravno ostalo je još dosta tih stvari da zajednički radimo na poboljšanju položaja ovih lica. U tom pravcu smo željeli da i kroz usvajanje ove odluke damo doprinos da njihov položaj, kroz izvještaj nadležnih ministarstava, damo doprinos da njihova integracija u naše društvo bude na većem nivou. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:25:03)

Hvala i Vama poslaniče Numanoviću.

Da li neko od izvjestilaca želi riječ? Ne želi.

Onda prelazimo na diskusiju.

Prvi riječ ima Nikola Rakočević. Izvolite, a neka se pripremi Ljiljana Đurašković.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (17.04.19 11:25:21)

Zahvaljujem poštovani predsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Prije svega zahvaljujem poslanicima koji su predložili razmatranje ovakvog izvještaja, dakle izvještaja o položaju lica sa invaliditetom, takođe dvojici poslanika koji više nisu poslanici Miću Orlandiću i dr Bobu Radunoviću, a naravno i jednako tako svim poslanicima koji su uz njih predali ovakav izvještaj u proceduru.

Mi znamo da je Crna Gora potpisnica Konvencije o pravima lica sa invaliditetom i znamo da imamo niz dobrih zakona u ovoj oblasti. Znamo takođe da imamo Strategiju koja se tiče položaja lica sa invaliditetom do 2020. u Crnoj Gori. Ipak moramo reći da pored svih tih dobrih pravnih preduslova koje imamo mi danas možemo sa sigurnošću reći da položaj lica sa invaliditetom u Crnoj Gori nije na prihvatljivom nivou. Naprotiv, na neprihvatljivom je nivou u brojnim oblastima. I da biste na najbolji način to analizirali, upravo je dovoljno uzeti Strategiju koju smo zajednički izradili, koja je dobila podršku, a vezana za položaj lica sa invaliditetom do 2020. godine. I tamo vidite sve one sektore i oblasti u kojima, na razne načine, se država obavezuje da će radeći na njima poboljšavati položaj lica sa invaliditetom. I u pravnom smislu definitivno možemo reći da je zakonska regulativa, koju je Skupština i u ovom i u prethodnom sazivu uradila dobro i da je donijela niz zakona.

Podsjetiću vas ne postoji ni jedan konkretan zakon o licima sa invaliditetom. Međutim, kroz razne zakone od Zakona o saobraćaju preko svih drugih zakona na dobar način da je ta regulativa postavljena. Ipak kad podvučemo crtu možemo doći do sljedećeg zaključka. Da recimo ako govorimo o pristupačnosti javnim ustanovama za lica sa invaliditetom nemamo zadovoljavajući nivo uspješnosti. Mnoge od zgrada javnih ustanova su starijeg datuma, pa je prilagođavanje i osposobljavanje tih ustanova za lica sa invaliditetom teže. Dobili smo najave da će se raditi u toku 2019. godine, sva planska dokumentacija biti gotova za sve javne ustanove. Međutim, vidjećemo kada će se to i realizovati.

Takođe, čini mi se da više od toga što stare zgrade nijesu na pravilan način opremljene i osposobljene da pruže pristupačnost licima sa invaliditetom sve nove zgrade i da kažem nove površine koje se projektuju čini mi se da bi trebale ipak da zauzmu princip arhitekture takoreći za sve koncepta za sve, a ne koncepta za prosječnog građanina, onda da se preprojektuju i prave posebne kažem vrste kapaciteta za lica sa invaliditetom. Dakle, čini mi se da na taj način pravimo diskriminaciju, svjesno ili nesvjesno pravimo diskriminaciju.

Ako govorimo o zastupljenosti lica sa invaliditetom na rukovodećim pozicijama u javnom sektoru, onda ne možemo biti zadovoljni. Znamo da u Skupštini Crne Gore već u niz saziva nemamo dovoljno lica sa invaliditetom. Kao što je rekao doktor Numanović iz njegovog iskustva, a vjerujem i znam vrlo bogatog iskustva apsolutno su se i lica sa invaliditetom pokazali kao veoma ozbiljni profesionalci posvećeni poslu.

Mnogo je toga nemam vremena. Međutim, ako govorimo o saobraćaju Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju reguliše oblast lica sa invaliditetom i to je na dobar način urađeno. Međutim, ako samo znamo da prevoznici, javni prevoznici niti privatni prevoznici nijesu ni na koji način obavezani da moraju imati određeni broj vozila koja mogu biti pristupačna licima sa invaliditetom, niti je dobijanje njihove licence uslovljeno time da imaju određene kapacitete i standarde zadovoljene. Onda možemo da kažemo da svi vrlo svjesno, ja ne bih rekao nesvjesno, nego vrlo svjesno vršimo diskriminaciju. Bez takvih standarda koji su u liniji standarda koji su u razvijenim zemljama zastupljeni nećemo napraviti progres. Džabe ćemo usvajati deklaracije i konvencije ukoliko u praksi to zaista ne budemo sprovodili.

Takođe, zaista zabrinjava podatak koji sam čuo, odnosno koji sam pročitao čitajući izvještaj sa jedne javne rasprave da u Podgoric, Baru i Bijelom Polju nema taktilne trake za lica sa oštećenim vidom i oni ne mogu hodati našim gradovima, dakle najvećim gradovima u Crnoj Gori. Mislim, da to moramo riješiti, a kada govorimo o gradovima i kada govorimo o javnom prevozu koji sam pomenuo ranije u Bijelom Polju recimo ne postoji javni prevoz već privatnici rade taj dio posla i to je potpuno u redu. Međutim, kao što sam kazao oni ni na koji način nijesu obavezani da moraju imati svoja vozila prilagođena licima sa invaliditetom. Mislim, da znamo šta je posrijedi ovdje, to je klasična diskriminacija, ne znam kako da je drugačije nazovem.

I vrlo kratko samo da sve nas upoznam. Dakle, ako govorimo o današnjem vremenu, o eri pune digitalizacije društva onda ne postoji ni jedan izgovor u pravcu toga da ne možemo osposobiti za sve građane, a posebno za lica sa invaliditetom digitalne sevice koji će njima olakšati život. Dakle, tada ne bismo morali u punoj mjeri čak ni da govorimo, a moramo govoriti o

tome takođe, i sve i da je taj uslov tehnološke komunikacije zadovoljen o pristupačnosti javnim ustanovama. Ukoliko bismo imali javne servise koji su na bazi i na platformama digitalne tehnologije, tada bi lica s invaliditetom na veoma lagan i olakšan, jednostavan način rješavali sve svoje potrebe u javnoj administraciji.

Dakle, da kratko sumiramo u jednoj rečenici. Mislim da ovo o čemu danas govorimo i ono što moramo sutra raditi je u kontekstu dovođenja uslova življenja za ljude sa invaliditetom na nivo, dakle življenja u Crnoj Gori koji je dostojan čovjeka, ništa drugo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:32:27)

Hvala Vam, poslaniče Rakočeviću.
Poslanica Ljiljana Đurašković.
Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (17.04.19 11:32:38)

Hvala, gospodine predsjedniče.
Poštovani građani,

Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, predlaže Skupštini Crne Gore da jednom godišnje povodom 3. decembra Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom, održi raspravu u kojoj bi nadležni organi informisali o položaju osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, i koja bi rezultirala donošenjem odgovarajućih zaključaka. Da, saglasna sam, ali pod jednim uslovom - da osobe sa invaliditetom budu predmet budne pažnje naše države i društva tokom cijele godine, a ne samo 3. decembra. Šta će nama zaključci koji će biti samo mrtvo slovo na papiru. A kakav je položaj osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori pokušaću da vas u kratkim crtama uputim.

U Crnoj Gori ne postoji još uvijek registar osoba sa invaliditetom koji je bio predviđen prvim strateškim dokumentom za integraciju osoba sa invaliditetom i to još 2008. do 2016. godine, već se podaci prikupljaju samo na nivou pojedinih organa koji pružaju određene vrste usluga i servisa osobama sa invaliditetom. Smatra se da u Crnoj Gori postoji oko 11% osoba sa invaliditetom od ukupnog broja stanovnika. Posebno zabrinjava podatak iz Strategije za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti u Crnoj Gori, do blizu 60% osoba sa invaliditetom živi na granici siromaštva ili ispod nje, što govori da ova populacija spada u najsiromašnije i najmarginalizovanije društvene grupe.

U odnosu na izmjene Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti iz 2017. godine došlo je do nekih promjena. Tako, da novim odredbama uslovljeno je ostvarenje prava na ličnu invalidninu na način da lice sa teškim invaliditetom koje je korisnik prava na ličnu invalidninu ne može istovremeno biti i korisnik prava na dodatak za tuđu njegu i pomoć koju je ostvario u skladu sa ovim i drugim zakonom. Pa, nijesu te invalidnine hiljadu eura, već 178, 63 eura. Te osobe nisu sposobne da same žive. Dosta njih moraju da plaćaju ljude da ih neguju, nepoznate ljude. Sve je to za pare.

U oblasti obrazovanja, apostrofiram, manjak literature u dostupnim formatima osobama oštećenog vida, te podsjećam da još uvijek nijesu izrađeni svi udžbenici na Brajevom pismu za djecu oštećenog vida, iako se izradio prototip i dostavio Zavodu za školstvo i obrazovanje Crne Gore.

Savez slijepih ukazuje na problem neprepoznavanja prava korišćenja faksimila, kao svojeručnog potpisa za osobe oštećenog vida, čime su neopravdano uskraćene one osobe koje nijesu u mogućnosti da se potpišu samostalno prilikom izdavanja ličnih dokumenata i ostvarivanja korespodencije sa organima javne vlasti i drugim subjektima. Usljed ove pravne praznine osobe oštećenog vida primorane su da svojeručni potpis zamijene otiskom prsta, čime se vrijeđa dostojanstvo i lični integritet tih osoba. U odnosu na nepristupačnost javnih površina, znamo da nema dovoljno pristupnih rampi, znamo da su pojedine te rampe pod takvim uglom da samo mađioničar ili padobranac može da se popne ili spusti niz te rampe.

Takođe, javne površine nijesu obilježene taktilnim crtama u svim gradovima, zvučni

semafori postavljeni i funkcionalni su samo u Podgorici i to na 10-ak raskrsnica. Nedostatak zvučnih i taktilnih obilježja karakteriše i sredstva javnog prevoza, a posebno zabrinjava podatak da država ne stimuliše odluke za samostalno kretanje i kretanje uz pomoć psa vodiča, zbog čega je osobama sa oštećenim vidom ograničen lični razvoj samostalnost i kretanje. Manjak napora ogleda se i u neprepoznavanju psa vodiča kao pomagala za kretanje na listi pomagala koje obezbjeđuje Fond za zdravstvo.

Takođe, uprkos izraženim potrebama osoba sa različitim vrstama invaliditeta personalna asistencija još uvijek nije sistemski regulisana.

Moram nešto da naglasim, nepostojanje jedinstvenog tijela za vještačenje koji prepoznaju uporedni pravni sistemi u okruženju predstavlja prepreku u ostvarivanju prava u svim sferama društvenog života.

Mogu li još malo predsjedniče, pošto je izuzetno važna tema, a i uvodničar sam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:37:43)

Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (17.04.19 11:37:45)

Diskriminacija osoba sa zdravstvenim poteškoćama prisutna je u ostvarivanju prava na medicinsko-tehnička pomagala, koja se osiguranim licima obezbjeđuju iz sistema obaveznog zdravstvenog osiguranja. Važećim podzakonskim aktom jedna kategorija osiguranika bez validnih medicinskih razloga, a na osnovu godina života dovedena je u neravnopravan položaj u odnosu na ostale osiguranike i uskraćivanjem prava na medicinsko-tehnička pomagala.

Htjela bih posebno da naglasim priču o Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Još od 2009. godine u ovaj Fond uplaćivana su sredstva. Međutim, ta sredstva su otišla tamo gdje ne treba, još uvijek se ne zna tačno gdje su isparile te pare, a radi se o milionskim ciframa /prekid/ došle u one organizacije koje se bave osobama sa invaliditetom. Ovo je bio predmet pažnje SDT-a, ali evo, tužilaštvo još jednom neka pokrene sva ova pitanja i probleme. Hvala i izvinite na prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:38:58)

Hvala Vama, poslanice Đurašković.

Sada riječ ima poslanica Draginja Vuksanović Stanković.

Izvinjavam se, komentar poslanik Suad Numanović.

Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (17.04.19 11:39:11)

Hvala, predsjedniče.

Uvažena kolegice Đurašković,

Dakle, pročitali ste Predlog odluke.

Ovo je Odluka sa četiri člana i ja mislim da ona rješava suštinu onoga o čemu ste i Vi govorili.

Nama jeste bio povod 3. decembar Međunarodni dan lica sa invaliditetom, da prilikom tog sastanka potekne inicijativa za predlaganje ovakve Odluke. Svakako, ona se ne odnosi, da pogrešno ne budemo shvaćeni, da se raspravlja i podnosi Izvještaj samo taj dan i da tu stavimo tačku. Nego, nadležna ministarstva, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, zato što je ovo korpus zaštite osnovnih ljudskih prava i ja mislim da je tu napravljen iskorak u tom pravcu da se tako tretiraju ova lica sa invaliditetom, imaju obaveze da

ovom Parlamentu, ovom domu dostave godišnji izvještaj o položaju lica sa invaliditetom gdje bi mi raspravljali i donosili zaključke i na osnovu toga sigurno dali sugestije i o ovim stvarima o kojima ste Vi govorili, i o registru i o tuđoj njezi i pomoći i ličnoj invalidnini, o taktilnim trakama i svemu onome što su ne samo fizičke barijere za njihovu integraciju u naše društvo.

Dakle, ova Odluka će nam sigurno pomoći da svi zajednički damo doprinos bržoj i efikasnijoj realizaciji dobrog zakonodavnog okvira i strateških dokumenata koje smo ovdje donijeli. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:41:00)

Hvala i Vama.

Izvolite, poslanice Đurašković.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (17.04.19 11:41:05)

Hvala, lijepa.

Saglasna sam,

Jedino zajedničkim djelovanjem svih institucija i svih faktora u društvu možemo pomoći osobama sa invaliditetom i zaštititi njihova osnovna ljudska prava. Smatram da je sve ovo što sam rekla u svojoj diskusiji istina. Nadam se da ćemo, kada budemo sljedeći put imali raspravu, a imaćemo priliku kada se bude razmatrao izvještaj ombudsmana za prošlu godinu isto da razgovaramo o ovoj temi, dobiti bolje rezultate. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:41:43)

Hvala Vam.

Sada riječ ima poslanica Draginja Vuksanović Stanković, a neka se pripremi poslanica Daliborka Pejović.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (17.04.19 11:41:52)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvažena Skupštino,

Pred nama je jedna važna odluka koja po našem zaključku upravo upućuje na činjenicu da sama potreba da se ovakva odluka donese, a to je da se podnosi izvještaj jedanput godišnje, upravo ukazuje na činjenicu da se u Crnoj Gori vezano za ovaj problem nije u dovoljnoj mjeri prešlo sa riječi na djela. Mi težimo da uđemo u Evropsku uniju i stalno pričamo o tome kada će koje poglavlje koje je otvoreno biti zatvoreno. Težimo da u tom dijelu zakona i pravne propise prilagodimo standardima Evropske unije. Međutim, smatram da nismo dovoljno ažurni u tome da određene zakone implementiramo na način kako treba da ih implementiramo. Nije dovoljno govoriti u Skupštini o pravima lica s invaliditetom već je potrebno staviti se potpuno na njihovo mjesto i u tom dijelu vidjeti koji su problemi riješeni, a koji tek treba da se rješavaju.

Želim da istaknem pred crnogorskom javnošću da sam imala posebnu privilegiju i čast kada sam na početku prvog poslaničkog mandata prisustvovala jednoj akciji koju je organizovalo, da li Ministarstvo, nemojte mi sada zamjeriti, mislim da je to bilo 2013. godine. Kada sam učestvovala u toj akciji moje zaduženje u tom dijelu je bilo, na primjer bila sam poslanica koja je sjela u invalidska kolica, neko drugi od poslanika je imao štap za slabovide i slijepo osobe, krenuli smo, to je bilo na Trgu Vektre i ja sam konkretno vozila ta određena invalidska kolica i potpuno sam se suočavala koji su to problemi na putu. U tom momentu nije bilo dovoljno uređenih pristupnih rampi u tom dijelu grada, da ne govorim o nekim pristupnim rampama, pogotovo kod zgrade Vektre koje su bile toliko visoke da se apsolutno nije moglo ni pješke tuda proći, a kamoli invalidskim kolicima,

da ne govorim o tome da su bile uske. Sada sam u saznanju da se u većem broju gradova radi na tome da se izgradi veliki broj pristupnih rampi, ali potpuno se slažem s onim što je ukazala koleginica Đurašković da postoje brojni drugi problemi.

Osobe s invaliditetom su lica koja uživaju sva ljudska prava i slobode. Konačno je vrijeme u Crnoj Gori da ne samo u ovoj oblasti već u mnogim drugim oblastima pređemo s riječi na djela i da počnemo konkretno da rješavamo probleme. Mislim da nije dovoljno samo govoriti o ovom problemu u Skupštini. Mislim da nije dovoljno samo da nam ovdje stižu pravna akta iz nadležnih ministarstava već je potreba da sjednemo vrlo često, pogotovo mi koji smo članovi Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje upravo s licima s invaliditetom, da čujemo njihove probleme koje ćemo napisati na papir i shodno tome predlagati konkretna rješenja u Skupštini.

Imam veliku čast da ukažem na činjenicu da sam kroz svoj osamnaestogodišnji rad kao profesor na Pravnom fakultetu imala prilike da radim sa studentima koji su lica s invaliditetom. Moram da kažem, a oni će to prepoznati, da su mi to jedni od najboljih studenata s kojima sam imala čast i privilegiju. Tolika odgovornost, toliki krvnički rad, nikakvo isticanje bilo kakve razlike, oni su se razlikovali od nekih drugih studenata po tome što su bili vrhunski u svom znanju i svojim izlaganjima. Apsolutno im to nije bila smetnja niti su to nikad koristili da bude to neki drugi znak da im se popusti na ispitu već su bili vrhunski studenti i sada se neki od njih već nalaze na svojim radnim mjestima.

Moje je mišljenje da nemamo dovoljno lica s invaliditetom koji su zaposleni, pogotovo u institucijama javne uprave i ne znam šta je razlog tome. Pitam se da li se i poštuje odredba zakona da poslodavci koji imaju određeni broj zaposlenih treba da imaju, ne znam koji je to broj tačno, deset pa na više, znači da imaju deset zaposlenih, a preko toga mora biti jedno lice s invaliditetom. Ako imamo ove probleme koje imamo, a imamo zakone koji predviđaju tačno određene norme koje se ne implementiraju u praksi onda moramo da se pozabavimo ko je odgovoran u državi zašto se te norme ne primjenjuju. Da li inspekcije do kraja rade svoj posao i da li inspekcije u ovoj državi kontrolišu da li lica s invaliditetom imaju onaj tretman i jednaka prava i slobode koje imaju i drugi, a pogotovo u dijelu onih normi i međunarodnih akata koje smo implementirali ovdje? Vi znate po Ustavu Crne Gore da međunarodni pravni akti imaju nadnacionalni karakter i da imaju primat u odnosu na norme domaćeg zakona. S toga, dosta više priče, sjednimo i počnimo da radimo u praksi. Suočimo se s problemima i da vidimo da li nadležni državni organi dovoljno rade svoj posao u tim institucijama i na mjestima ako postoje i kod privatnika određeni propusti.

Druga stvar, smatram da uopšte nije uloženo dovoljno novca u ovu oblast. Zašto mi u Crnoj Gori nemamo veliki centar za rehabilitaciju za lica s invaliditetom. Mi imamo Igalo, i tamo idu lica, ali mi nemamo centar. Zašto ne ulažemo novac u te određene oblasti koje su neophodno.

Sada ću napraviti jednu digresiju potpuno nevezano za ovu temu. To sam mislila da kažem, ali nisam imala prilike, znači potpuno nezavisno od ove teme. Mi smo ispred Odbora za rad, zdravstvo i socijalno staranje išli u posjetu Centru za autizam. Tamo u okviru toga veliki trud i svaka pohvala od direktorice do osoblja koje je tamo zaposleno za trud koji oni ulažu u tu ustanovu i odnos i pristup kakav imaju prema toj djeci. Međutim, ono što smo se mi suočili, tu su mi kolege i neka kažu, u toj jednoj velikoj sali za vježbanje, u toj istoj sali borave lica s autizmom i, s druge strane, nezavisno od ove teme, lica s posebnim potrebama. Niti sam psiholog niti sam defektolog, ali toliko znam da ne može biti isti pristup u radu djetetu s autizmom i djetetu s posebnim potrebama. Zašto nema dovoljno prostorija? Zašto nema posebno druga ustanova u kojoj će biti djeca s posebnim potrebama, pa djeca s autizmom? Pa ovamo lica s invaliditetom da imaju veliki centar za profesionalnu rehabilitaciju. To su ta pitanja kojima moramo posvetiti posebnu pažnju ne samo govorom u Parlamentu već konkretno na djelima, da se implementiraju zakoni i da se oni primjenjuju kako bi svima u ovoj državi bilo bolje i ljepše u uslovima u kojima to može biti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:48:44)

Hvala, poslanice Vuksanović Stanković.

Riječ ima poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanica Marina Jočić.

Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (17.04.19 11:48:52)

Hvala, predsjedniče.

Mislim da koliko god se danas ovdje trudili da dočaramo i ispričamo priču položaja lica s invaliditetom nikada nećemo biti uspješni dok ih ovdje izravno, odnosno direktno ne čujemo. Prilika za tako nešto će biti upravo onda kada usvojimo ovu odluku i kada im damo šansu i upravo u ovim, ako mogu reći, klupama, stolicama ili ovom prostoru im omogućimo da vrlo otvoreno i vrlo transparentno, vrlo javno kažu koji ih problemi tište, šta očekuju od Crne Gore, šta očekuju od nas i od društva u cjelini da bi se osjećali jednako uvažanim, jednako ponosnim i jednako dostojanstvenim kao drugi građani Crne Gore. To je razlog zašto sam i najviše željela da pričam na ovu temu i zašto ću glasati za ovakvu odluku, negdje možda samo žaleći za time što se ona ranije nije pojavila u skupštinskoj proceduri i što nismo imali prilike o njoj dublje, detaljnije i više da razgovaramo.

Šta nas kao poslanice i poslanike treba da interesuje i šta mislim da mora biti predmet naše pažnje ne samo tim povodom nego generalno, a prilika je za to bukvalno svakodnevno što na odborima, što na skupštinskim zasjedanjima. To je upravo da pokušamo da damo odgovore na ova pitanja koja tište sve nas i na koje, na žalost, nemamo precizne odgovore.

Prvo, mene interesuje zašto u Crnoj Gori od 2015. godine nemamo objedinjene podatke o licima s invaliditetom na nivou Crne Gore. Zašto te statistike i te podatke ne pratimo i ne ažuriramo bukvalno mjesečno, ako ne godišnje i prosto vidimo šta se u ovoj politici realno i dobro radi, a šta treba poboljšati i šta treba unaprijediti. Ako smo tada imali podatke koliko je privatnih, odnosno koliko je uopšte subjekata u Crnoj Gori zaposlilo lica s invaliditetom i po kom principu, što je problem da te podatke ne ažuriramo bukvalno svakodnevno i ne vidimo da li postoji napredak u toj oblasti. Mislim da je to ogromna šteta, tim prije što je velika šteta ako tumačite te podatke što su gro zaposlenih lica s invaliditetom nažalost zaposleni u nevladinim organizacijama. Moja pretpostavka je upravo tamo i u onim nevladinim organizacijama koje statusno vode računa i brigu o ovoj kategoriji lica. Zaista, mislim da to nije dobro, to apsolutno nije opravdano i to zbilja mora sve nas da zamisli u odnosu na moguću odgovornost ili, da kažem, nedostatak odgovornog, principijelnog, ljudskog, političkog, kako god hoćete odnosa prema ovoj kategoriji lica i u javnom i u privatnom sektoru.

Naravno ono što treba da nas zamisli je rad inspeksijskih službi. Da li smo ikad dobili jedan izvještaj ili jedan nalaz, zašto se zakonske norme ne poštuju, da li su uplaćeni doprinosi u kojoj stopi i na koji način, da li su oni adekvatno alocirani tamo gdje je objektivno potreba da se oni troše i da li je njihova potrošnja bila adekvatna? Dakle, smatram da nam to mora biti dodatna obaveza. Kao što ovdje svi pričamo o tome šta je potrebno uraditi da bismo zadovoljili potrebe lica sa invaliditetom, ali nikako da otvorimo priču šta je sa budžetom i sredstvima koje je neophodno izdvojiti da biste ove probleme riješili. Oni sigurno nisu mali i ako bih se igdje založila da javne nabavke ne postoje, da se na neki drugačiji način radi ubrzanosti i operativnosti na neki način postignu ovi ciljevi to bi bilo upravo u ovoj oblasti. Jer znamo dok sam barem radila u Ministarstvu održivog razvoja i turizma da su nam nekad i javne nabavke i silni procesi i sve ono što nosi sa sobom bili smetnja da operacionalizujemo određene stvari i brže završimo, ako ništa drugo ono barem ovaj dio koji se tiče fizičke dostupnosti javnih i drugih ustanova za lica sa invaliditetom. Moje veliko žaljenje, a evo poziv svima nama koji smo danas ovdje i naravno onima koji su odgovorni da i ovu zgradu učinimo u tom smislu apsolutno dostupnom za ova lica, a da bude to poziv ne samo centralnim institucijama, državnim, kako god ih nazovite, nego posebno institucijama lokalnog nivoa koji uvijek zaboravljamo da to isto urade u onim sredinama gdje licima sa invaliditetom javne ustanove lokalnih zajednica nisu dostupne.

Na kraju moja velika želja i molba da budem dio onih koji će učestvovati u raspravi povodom ovog izvještaja i molim posebno resorna ministarstva da ne zatrpavaju sa prevelikim brojem informacija o usklađenosti propisa, nego da to bude izvještaj o mjerljivim indikatorima o uspješnosti i njihovom sprovođenju. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:53:19)

Hvala Vam, poslanice Pejović.

Riječ ima poslanica Marina Jočić, a neka se pripremi poslanik Mirsad Murić. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (17.04.19 11:53:27)

Poštovani građani, vjerovatno ste bezbroj puta čuli da nema većeg grijeha nego ukrasti iz crkve. To je bilo u ono vrijeme dok nije postojala Vlada DPS-a. Veći problem je i veći grijeh uzeti od onih koji ne mogu da se brane, uzeti iz crkve Bog će kazniti, a uzeti od onih koji ne mogu da se brane to je zaista grijeh bez presedana. Upravo to radi Vlada Crne Gore.

Donesen je Zakon i formiran je Fond za profesionalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom. Tu se godišnje slije između četiri i šest miliona, a procjena ljudi sa invaliditetom je da je do sada u taj Fond sliveno 50 miliona eura. Gdje su te pare? Oni ne mogu da dobiju odgovor, a ne možemo ni mi da dobijemo odgovor. Zamislite 50 miliona eura, šta to znači, koliko bi to života moglo da popravi. Možda bi trebalo da objasnim građanima kako se formira taj Fond. Dakle, firme koje imaju preko 10 zaposlenih, imaju kvote koliko treba ili da plate ili da zaposle ljudi sa invaliditetom. Pošto većina, još uvijek vlada neka sigma prema ljudima sa hendikepom, ljudi uglavnom plaćaju i na taj način se slivaju ove pare.

O ovome bi se naravno moglo štošta ispričati. Možda ne bi trebalo te pare da se služe samo za profesionalnu rehabilitaciju. Mada u Crnoj Gori postoji podatak da je 9.000 ljudi sa hendikepom nezaposleno. To je čitava armija ljudi, a mi 50 miliona vraćamo. Da li vraćamo budžetu, da li se te pare troše za izbore da se kupuju glasači? Šta se dešava sa tim parama, to niko ne zna, a 50 miliona bi svakako bila dobra ideja da se olakša na razne načine život ljudi sa hendikepom.

Postoji problem i lične invalidnine. Kako kažu ljudi sa hendikepom koji su upućeni u ove stvari, to je dobar zakon. Međutim, loš je pravilnik. Pravilnik nije upodobljen zakonu, tako da danas imamo na stotine sudskih parnica ljudi koji su potpuno nepokretni sa paralizom koji su slijepi, koji imaju razne druge invaliditete, gdje je stvarno očigledno da je potrebno tih 178 eura mjesečno makar da dobiju. Oni moraju da se sude za te pare da bi mogli na elementarno pristojan način da žive.

Za ovih 50 miliona baš se pitam da li je od njih škrgnuo ministar socijalnog staranja onih 20.000 pa još 100.000 da mu se doda za stan. Znači za ministra za socijalno staranje ima para do dobije stan za 20.000 eura koji vrijedi 120.000 najmanje, ali za ljude sa hendikepom za one koji ne vide, za one koji su nepokretni, za one koji imaju mentalne probleme za njih ova država nema para. Ovo je katastrofa.

Tako da smatram da pored svih problema koje moja koleginica i ostali koji su pomenuli sa čim se sve srijeću i sa kakvim sve preprekama ljudi sa invaliditetom, tu je još i jedna stavka koja je za njih veoma značajna, a to je da nemaju pristup pomagalima, kvalitetnim pomagalima. Ono što pokriva socijalno zdravstveno osiguranje to je vrlo lošeg kvaliteta. Recimo socijalno osiguranje ako sam dobro shvatila pokriva štap za slijepe koji košta 20 eura, a njima bi problem riješio štap od 45 eura recimo, ali s obzirom u kakvom siromaštvu žive za njih je i to velika stavka.

Tako da sve ovo što smo danas čuli i sam Predlog smatram da je jedno licemerje obično, da smo se okupili danas da ovdje sve ispričamo i sve će biti kao i nekada i kao što je bilo do sada. Ja se prosto čudim gospodinu Numanoviću koliko meda iz njegovih usta teče, a znate li kakav je ovaj problem? Ja sam sa ovim problemom suočena od 2001. godine kada sam postala predsjednica borda direktora Udruženje mladih sa hendikepom. Deset godina sam bila predsjednica tog udruženja. Ništa se promijenilo nije. Ako se promijenilo mjereno metrima od jednog metra možda jedan santimetar se pomjerio u njihovu korist i stalno potpuno iste priče slušam. Mislim da je i njima sasvim dovoljno ove priče da jednostavno treba preduzeti nešto konkretno da se ovo radi i nisam saglasna da treba da se promijene akta, da treba mi sada da sjedimo. Ovde je jedino moguće promjena sistema iz korijena, a to je odlazak DPS-a i formiranje neke Vlade koja će jednako o svim građanima misliti.

Usput za gospodina Rakočevića imam predlog, s obzirom da je priča o kolikoj je diskriminaciji riječ, da fino s obzirom da je to rezultat vladavine DPS-a on izađe iz DPS-a evo daćemo mu mi neku šansu ovdje da može da poradi u Novoj srpskoj demokratiji, da nešto uradi onako ljudski i humano i da se ukloni diskriminacija ovih ljudi kojih je više od 10% u Crnoj Gori. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 11:59:11)

Za komentar se javio poslanik Suad Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (17.04.19 11:59:17)

Evo spomenut sam i lično, rekla je iz mojih usta, kada je ova problematika ja ne bih to rekao da izlazi med i mlijeko. Ja sam koleginice sa ovim problemom baveći se i kroz politiku, ali i kroz svoje osnovno zanimanje kao ljekar, zaista suočen na dnevnom nivou sa problemima lica sa invaliditetom. U političkom smislu sa pozicije ministra znaju to osobe sa invaliditetom da zajedno sa njima, jer o njima bez njih se ne mogu rješavati ovi problemi i to je prosto neophodno da zajednički radimo i radili smo i te neke pionirske poduhvate. Podsjetiću vas da smo zajednički krenuli na izgradnji dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju. Prvi je urađen u Bijelom Polju, sad čini mi se da ima 14 ili 15 u svim tim u izgradnji tih centara sam na ovaj ili onaj način učestvovao, kao i u ostalim problemima sa kojim su suočena ova lica.

Što se tiče zakonodavnog okvira, zajedno smo radili na ovom krovnom zakonu, zajedno smo radili na realizaciji zaključaka Skupštine da stvorimo dobru podlogu da sve ono što bi rekli da postoji kao zapreka za njih, za njihovu integraciju u društvu i ravnopravan položaj zajednički to radimo. Mislim da smo uradili dosta, rekao sam da smo promijenili svijest građana, uradili zakonodavni dio i u institucionalnom dijelu smo uradili dobar dio stvari.

Naravno, sve ono o čemu smo danas govorili, uvažene kolege o čemu su govorile, ima dosta toga da se uradi iz strateških dokumenata, ali sad ne govorimo o onome sve što je urađeno nego uglavnom ističemo ono što treba da se uradi. Ja se slažem sa time da vidimo šta nije urađeno da zajednički damo doprinos da se to realizuje.

Isto tako i kod Fonda za profesionalnu rehabilitaciju, tu je tačno zakonska mogućnost daje licima i privatnim i iz privatnog i javnog sektora ili da zapošljavaju ili da uplaćuju. Ja sam na početku rekao i zamolio sve i milion sam puta uputio apel poslodavcima da umjesto što uplaćuju da zaposle ta lica i da je to mnogo veći doprinos. Čak kad zapošljavaju ta lica oni imaju benefite Zavoda za zapošljavanje skoro ih ništa ne košta da obezbijede radno mjesto za ta lica, a kao radnika će dobiti mnogo boljeg nego onoga što su primili jer sam i na ličnom primjeru rekao kako to izgleda kad su ta lica u pitanju. Zbog toga sigurno da kroz projekte jedan dio sredstava su dobili udruženja lica sa invaliditetom, a sva ostala sredstva su kroz Ministarstvo finansija u skladu sa zakonom, kažem, sigurno usmjerena tamo gdje treba, ali evo nijesam ja kompetentan da o tome govorim. Hvala.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:02:37)

Hvala Vam.

Odgovor Marine Jočić.

Poslanice, izvolite.

MARINA JOČIĆ (17.04.19 12:02:42)

Ostajem pri tvrdnji da iz Vaših usta teče med i mlijeko. Niste odgovorili uopšte za ovih 50 miliona. Ne znam da li Vi to znate ili ne znate, ali ja da sam na Vašem mjestu u vladajućoj partiji

poslanica ja bih se raspitala gdje su te pare i za šta se one koriste. Za sve se koriste osim za ono zašto su namijenjene. Kažete da se polako ide da se napreduje. Šta se čeka, vi ste 30 godina na vlasti, DPS. Godine 2001. kad sam došla ja sam bila novinar i sasvim malo sam znala o invalidima. Kad su me pozvali ti ljudi da dođem na njihovu osnivačku skupštinu i kad su me izabrali za predsjednicu oni su mene učili, Crna Gora je zaista bila zatvorena za tu temu i mnogo se uradilo, ali ne zahvaljujući vlasti nego zahvaljujući entuzijazmu tih ljudi koji su nevjerovatnih sposobnosti. Ja svaki put kad sam sa njima bila ja sam bila puna pozitivne energije jer su to ljudi koji imaju viziju, koji imaju želju, koji imaju želju da svoj život učine dostojanstvenim i shodno njihovim mogućnostima.

Pominjete dnevne centre. Zna li Vi gospodine Numanoviću da u Podgorici, gradu od 200.000 stanovnika, postoji samo jedan dom zdravlja u kome rede logopedi jedan ili dva, da dječiji vrtići svi u Podgorici imaju jednog logopeda i jednog psihologa. Zna li kako se zakazuje kod logopeda vježba u domu zdravlja? Dovedete dijete danas i za dva mjeseca je sljedeći pregled i sljedeća vježba. Mi ništa ne radimo za ljude koji su najranjivija kategorija. Da uložimo napora koliko ulažemo za male hidroelektrane i koliko smo uporni vjerujte da bismo bili kao Švajcarska ili Švedska ili Amerika koje rade na inkluziji i gdje su svi gdje je god to moguće uključeni u društvo i u njegov napredak. U Crnoj Gori se oko toga apsolutno ništa ne radi. Vi apelujete na poslodavce. Što apelujete na poslodavce? Apelujte na državu ne mogu poslodavci. Ja znam da je država poslodavac najveći, znam ja to, ali sam sigurna da na to niste mislili. Da ste mislili na to, mislili ste, pa što niste tražili da se naprave stepenice ovdje za ulazak u Skupštinu i da bude dostupna Skupština. Kako ćemo imati mi poslanika u kolicima kad treba predsjednik i potpredsjednik Skupštine da ga nose uz stepenice. Kako zamišljate? On do klupe ne može da dođe da ga neko ne nosi.

Moram sa ponosom da kažem pošto je gospođa Draginja rekla pa evo i ja malo da dodam. U to vrijeme kad sam ja bila predsjednica Udruženja mladih sa hendikepom napraljena je prava rampa za tehničke fakultete za studente u kolicima, radilo se sa prvim softverom za slabovide na Pravnom fakultetu. To su radile nevladine organizacije, to nije radila država. Hvala, mislim da sam dovoljno rekla.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:05:53)

Proteklo je vrijeme za komentar. Rekli ste, ali ste rekli jednu stvar za koju moram da Vas upozorim. Pretpostavljam da razumijem Vašu dobronamjernost, ali Skupština je stvorila pretpostavke i to bi morali da znate, stvorila je pretpostavke - ima poseban ulaz, ima lift, ima rampa za ulaz u plenarnu salu ima sve, toalet itd, ali da ne pričamo o tome. Znači u mjeri u kojoj se može. Ovo je kao što je rekao jedan od ranijih govornika stara zgrada, stvorili smo uslove elementarne bar pretpostavke za to. Slažem se sa govornicima koji su to rekli, to svakako nije dovoljno, ali društvo pokazuje mnogo veću brigu nego što je to bilo prije 10, 15 godina i sami ste to pomenuli kad se nije brinulo ili kad se nisu pravili nikakvi pojedinačni i mali pomaci na poboljšanju njihovog života i pomoć za učešće u njihovom izuzetno teškom obavljanju i poslova i svakodnevnom životu, ali evo da budemo korektni.

Izvolite, sada poslanik Mirsad Murić, a neka se pripremi poslanik Andrija Popović.

MIRSAD MURIĆ (17.04.19 12:07:08)

Poštovani poslanici, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Po popisu iz 2011. godine konstatovano je da u Crnoj Gori ima oko 11% osoba sa invaliditetom. To je jedan veliki broj naših sugrađana koji se nažalost nalaze u jednom nezavidnom položaju i predstavljaju jednu od najmarginalizovanijih grupa u našoj zajednici. Iako Crna Gora ima veoma dobre zakone koji su usklađeni sa međunarodnim zakonima ipak položaj ovih lica nije na zavidnom nivou, ali ne možemo reći i da nije ostvaren neki napredak. Ostvaren je napredak da li može biti taj napredak bolji za ova lica - sigurno da može, ali prije svega mi moramo raditi na unapređivanju njihovog položaja u Crnoj Gori, a prije svega treba da radimo na podizanju svijesti.

Kolega Numanović je kazao da je svijest građana Crne Gore na zavidnom nivou. Međutim, tu se ne bih složio, nije, jer osobe sa invaliditetom u Crnoj Gori su marginalizovane ne samo od društva nego nažalost i od svojih familija. Da bi neka osoba bila proglašena licem sa invaliditetom treba familija da povede računa o toj osobi i normalno da dobije izvještaj od ljekara specijaliste ili od konzilijuma da je osoba sa invaliditetom. Ako familija ne dozvoli da se njegov član porodice proglasi osobom sa invaliditetom onda i država tu ne može ništa da učini. Znači, tu smo mi nesposobni. Takvih lica u Crnoj Gori nažalost ima dosta i to je naša svijest prije svega i maginarlizacija članova familije prije svega. To je ono što najviše i smeta.

Kada govorimo o svijesti moramo napomenuti da i u našem domu u Skupštini Crne Gore postoje osobe sa invaliditetom. Nažalost ovdje pričamo koliko smo osjetljivi na osobe sa invaliditetom itd. U prethodnom periodu na početku mjeseca kada je bilo zasijedanje ove skupštine desio se jedan napad na osobu sa invaliditetom u našoj Skupštini, na gospodina Ljubu Škrelju. Niko nije reagovao, gdje su ti osjećaji, nigdje ih nije bilo. Znači, mi radimo diskriminaciju kada nam nešto odgovara kritikujemo, kada se tiče lično nas tu diskriminaciju sakrijemo ili nećemo da je objavimo. Mislim da kao poslanici prije svega moramo prvi da budemo na braniku svih zakona, da poštujemo zakone koje donosimo u ovoj Skupštini posebno prema osjetljivim grupama u našoj državi. Zahvaljujem.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:10:23)

Hvala Vam poslaniče Murić.

Sada riječ ima poslanik Andrija Popović, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (17.04.19 12:10:36)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore,

Lica sa invaliditetom u Crnoj Gori se nalaze u teškom socio-ekonomskom položaju. Jedna su od grupa koja je najizloženija diskriminaciji. Od obnove nezavisnosti 2006. godine Crna Gora je uložila značajne napore da uskladi svoj pravni sistem sa regionalnim i međunarodnim standardima u oblastima koje se tiču zaštite ljudskih prava osoba sa invaliditetom. Iako je određeni napredak ostvaren i konstatovan u relevantnim izvještajima međunarodnih organizacija, naročito od otvaranja pregovora o članstvu u Evropsku uniju, još uvijek postoje ozbiljni nedostaci, kada je riječ o ostvarivanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda osoba sa invaliditetom. Napredak pogotovo u vezi sa zaštitom prava marginalizovanih grupa i njihove socijalne inkluzije ostaje ograničen. Potrebno je i dalje raditi na unapređenju njihovog položaja i zaštiti od diskriminacije, sa jedne strane, kao i na podizanju svijesti građana i građanki Crne Gore u pogledu razbijanja predrasuda i značaju unapređenja položaja lica sa invaliditetom i njihovoj inkluziji u cjelokupne društvene procese sa druge strane.

Život osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori koji čine oko 10% našeg stanovništva je uvijek u fokusu javnosti i vrlo često govorimo da je težak i neizvjestan. Kada govorimo o neizvjesnosti i nedostacima sa kojima se susrijeću osobe sa invaliditetom to je nepristupačnost institucijama sistema u, na primjer, glavnom gradu Podgorici, ali i ostalim crnogorskim opštinama, nepristupačnost javnim toaletima, nepristupačnost na primjer Kliničkom centru i Poliklinici. Nepristupačnost, nedovoljnost i neadekvatnost usluga socijalne zaštite, mala stopa zaposlenosti osoba sa invaliditetom, ali i nedovoljno razvijena svijest donosioca odluka o problemima i teškoćama sa kojima se osobe sa invaliditetom susrijeću samo su neke od uzroka ovog stanja. Egzistencijalna ugroženost kao posljedica ovih faktora i opšteg siromaštva društva stavlja ovu ranjivu grupu stanovništva u podređen položaj u odnosu na opštu populaciju.

Skupština Crne Gore bi trebala na svakom plenarnom zasijedanju da razmatra položaj lica sa invaliditetom i na taj način šalje poruku institucijama da brže rješavaju probleme ove brojne i prilično marginalizovane grupe. Liberalna partija će podržati Prijedlog odluke o razmatranju

položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:14:17)

Hvala Vam, poslaniče Popoviću.
Sada riječ ima poslanik Boris Mugoša.

BORIS MUGOŠA (17.04.19 12:14:26)

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Moram priznati da nijesam imao namjeru da se javim po ovoj tački dnevnog reda, prosto iz jednog jednostavnog razloga, a to je da mi danas donosimo odluku na osnovu koje ćemo raspravljati o izvještaju o stanju kada su u pitanju lica sa invaliditetom. Znači, na dnevnom redu danas nije izvještaj o stanju lica sa invaliditetom nego odluka koja je pretpostavka da jednom godišnje i u formi, zvaničnoj formi, mi ovdje u Skupštini raspravljamo o pravima lica sa invaliditetom.

Saglasan sam sa mnogim kolegama i ako su oni sami sebe dematnovali kada su to rekli, da puno pričamo, a malo radimo. Kad je ova tema siguran sam da ćemo se svi javljati i pokazivati neku svoju empatiju, pričati kako je nama stalo, stalo i samo ćemo pričati, a hoćemo li što raditi? Jesmo li šta uradili? Jesmo malo. Je li dovoljno? Nikad neće biti dovoljno. Je li njihov težak položaj? Nije težak, nego pretežak. Ali mi smo možemo da pretpostavimo kakav je njihov položaj, nikad ne možemo da znamo, jer nijesmo lica sa invaliditetom. Zbog toga ja njima ništa ne zamjeram, niti i jedan njihov zahtjeve ne smatram neopravdanim zato što samo mogu da pretpostavim kako je njima ne mogu nikada da znam. Zbog toga, zaista, sam se prije svega javio jer sam bio u prilici da u period od 2015. do 2018. godine na funkciji zamjenika gradonačelnika za društvene djelatnosti radim sa njima, komuniciram sa njima i ponosan sam na jednu stvar više od svega, a to je da smo zajedno smislili socijalni servis koji se po prvi put počeo realizovati prošle godine u Glavnom gradu, a to su personalni asistenti za lica sa invaliditetom. To ne smije biti samo projekat Glavnog grada, tu moramo da imamo podršku i mnogih privrednih subjekata. Ja sam molio privredne subjekte da na tom projektu pokažu svoju društvenu odgovornost, e tu se se pokazuje društvena odgovornost. Da mi niko ne zamjeri, ne smetaju meni ni izbori za mis i mnoge druge stvari gdje se ogromne pare ulažu, ali ja molim privredne subjekte da te pare usmjere na ove potrebe. To je po meni pravi odnos prema društvenoj odgovornosti. Taj moj apel prošle godine nije urodio plodom, nadam se da će ove godine me čuti malo bolje privredni subjekti i pomoći Glavnom gradu da se zaposli još personalnih asistenata koji će moći da pomognu mnogo većem broju lica sa invaliditetom.

Drugi servis koji je počeo i koji se realizuje već par godina to je Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju, jer je mnogo važno da pomognemo djecu koja imaju određenu vrstu invaliditeta da već u tom uzrastu pokažemo odgovoran odnos i države i državnih institucija i lokalne zajednice prema licima sa invaliditetom. Neću pričati da smo mi u tih tri, četiri godine uradili preko 400 prelaza i prilaza saobraćajnicama zato što je to sve malo i ne možemo da se ponosimo sa tim rezultatima, jer mi o tome pričamo u 2019. godini, mi i dalje pričamo o pristupačnosti licima sa invaliditetom. Pa mene kao osobi koja sam u vlasti, da budem malo grublji, sramota me je da o tome pričam, jer danas ja o tome pričam, da li lice sa invaliditetom ima pristup nekoj instituciji i što se hvalim što u par institucija napravljen pristup. Za kakvu je to ljudi pohvalu? Prema tome, nemamo pravo da se hvalimo sa tim rezultatima. Imamo samo obavezu da mnogo više i mnogo iskrenije radimo da poboljšamo uslove tim licima. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:18:30)

Hvala i Vama poslaniče Mugoša.
Ovim smo iscrpili listu prijavljenih diskutanata.
Predsjednik kluba Demokratskog fronta zamolio me za kratku pauzu deset minuta zbog njihovih konsultacija.
Nastavljamo sa radom u 12.30h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:33:38)

Nastavljamo sa radom.
Sada je na redu **Izveštaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu.**
Podsjećam da je saglasno članu 20 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu podnio Izveštaj o radu za 2018. godinu.
Izjestilac Odbora za bezbjednost i odbranu je Obrad Mišo Stanišić, predsjednik Odbora.
Otvaram pretres.
Da li predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu želi dati dopunsko obrazloženje? Želi, izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 12:34:11)

Hvala Vam gospodine predsjedniče.
Pa ukoliko se slažete ja bih i svoje uvodno izlaganje kao izvjestilac i diskutant iskoristio radi racionalizacije vremena, pa da ne gubimo vrijeme.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:34:27)

Može naravno, izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 12:37:14)

Hvala Vam.
Gospodine predsjedniče, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,
Kao što je i rekao predsjednik Parlamenta u skladu sa članom 20 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru nad službama bezbjednosti i odbrane, Odbor za bezbjednost i odbranu evo već osam godina razmatra Izveštaj o radu, kao i Parlament. Znamo da je 2010. godine usvojen Zakon o parlamentarnom nadzoru nad službama bezbjednosti i odbrane i rekao bih da je to jedinstven primjer i u regionu, pa i šire da jedan odbor ima zakon po kojem radi, a i Odbor za bezbjednost i odbranu jedini parlamentarni odbor čiji se izvještaj svake godine razmatra u ovom domu.

I u skladu sa tim Odbor je razmatrao Izveštaj o svom radu na sjednici održanoj na 35. sjednici održanoj 1.februara ove godine i usvojio Izveštaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu jednoglasno od svih prisutnih članova Odbora i usvojio Izveštaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za prošlu godinu.

Ja ću ukratko reći šta izvještaj obuhvata, a vjerujem da su sve kolegice i kolege poslanici pogledali Izveštaj, pročitali i u njemu se nalazi sigurno sve ono što smo radili u prethodnoj godini. Nastavljena je praksa uspješne realizacije aktivnosti u skladu sa zakonskim odredbama uz poštovanje principa funkcionalnosti i odgovornosti u radu svih aktera. Te u skladu sa dinamikom sprovedenim planom parlamentarnog nadzora za 2018.godinu, obzirom da Odbor svake godine, početkom godine usvaja plan rada za tekuću godinu.

U izvještajnom periodu održano je 19 sjednica Odbora, na kojima su razmatrane 43 tačke dnevnog reda. Uvažavajući činjenicu da je punopravnim članstvom Crne Gore u NATO-u započeto usklađivanje cjelokupnog strateškog normativnog okvira u oblasti bezbjednosti i odbrane u

protekloj godini razmatrali smo i Prijedlog strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

Takođe su u izvještajnom periodu razmatrani i Prijedlog zakona o zaštiti lica imovine i podržali smo i dva prijedloga odluke o upućivanju crnogorskih vojnika u međunarodne misije i operacije u Avganistanu i Republici Kosovo, kao i Prijedlog za imenovanje novog direktora u Uprave policije.

U kontekstu praćenja Akcionog plana za primjenu rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1325 - Žene, mir i bezbjednost u ovoj godini smo održali zajedničku sjednicu sa Odborom za rodnu ravnopravnost na navedenu temu.

Posebna pažnja bila je posvećena planiranju i utrošku budžetskih sredstava u sektor odbrane i bezbjednosti gdje je Odbor nastavio sa praksom detaljnog praćenja kako se sredstva raspoređuju i koriste, ali sa praksom pružanja raspoložive podrške u svijetlu prevazilaženja određenih poteškoća i iznalaženja modaliteta za obezbjeđivanje mehanizama za projekte i planove koje imaju za cilj kvalitetnije i bolje funkcionisanje u predmetnoj oblasti.

Takođe, nastavljena je i uspješna saradnja sa Državnom revizorskom institucijom. Te smo u 2018. godini, razmatrali konačan Izvještaj o kontrolnoj reviziji u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Odbor je sproveo pet konsultativnih saslušanja vojno-diplomatskih predstavnika Crne Gore prije stupanja na dužnost. Održano je i konsultativno saslušanje na temu „Kontrola granica i dijeljenje informacija u kontekstu sprečavanja i borbe protiv terorizma i nasilnog ekstremizma sa posebnim osvrtom na: sistem napredne informacije o putnicima, evidenciju imena putnika i prikupljanje biometrijskih podataka“. U svijetlu teme koje smo akteulizovali i zaključaka usvojenih na pomenutoj sjednici Odbor je realizovao posjetu graničnim prelazima sa Bosnom i Hercegovinom Ilino brdo i graničnim prelazom Debeli brijeg sa Republikom Hrvatskom. U skladu sa članom 15 stav 2 tačka 2 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti odbrane iskoristio priliku da se direktno upozna sa svim elementima vršenja graničnih provjera, kao i aktivnostima koje se sprovode u domenu nadzora nad graničnom pojasu.

Održano je kontrolno saslušanje: ministra unutrašnjih poslova, vršioca dužnosti direktora Uprave policije, direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, vrhovnog državnog tužioca i glavnog specijalnog tužioca povodom aktuelne bezbjedonosne situacije u Crnoj Gori sa posebnim osvrtom napad i ranjavanje novinarkе nezavisnog dnevnika "Vijesti" gospođe Olivere Lakić.

Odbor se na sjednici fokusirao na potencijalne prijetnje po nacionalnu bezbjednost kao i na pitanja međusobne saradnje i koordinacije nadležnih državnih organa u postupcima rasvjetljavanja krivičnih djela i procesuiranja počinitelaca. Naročito imajući u vidu nivo društvene opasnosti koju ovi slučajevi sa sobom nose i usvojio određene zaključke poslije višečasovne raspravprave.

Kroz razmatranje godišnjih i posebnih izvještaja o radu Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova i Agencije za nacionalnu bezbjednost Odbor je tretirao sve segmente u radu navedenih subjekata i nastavio da prati realizaciju usvojenih zaključaka kada smo razmatrali Izvještaj o radu pomenutih institucija.

U prethodnom periodu intenzivirana je i produbljena saradnja sa bilateralnim i multilateralnim aktivnostima kroz permanentno angažovanje članova i predstavnika sekretarijata odbora u brojnim aktivnostima na kojima su tretirana pitanja od značaja po regionalnu i globalnu bezbjednost. Nastavljena je praksa saradnje sa nevladinim sektorom i međunarodnim organizacijama koje u svom radu imaju fokus na pratnji iz oblasti bezbjednosti i odbrane. Odbor ostaje posvećen poštovanju zakonitosti i funkcionalnosti te i unapređenju rada i jačanja kapaciteta organa i institucija u sektoru odbrane i bezbjednosti.

I što želim da istaknem značajan doprinos Službe i radnika u službi Odbora za bezbjednost i odbranu na čelu sa sekretarkom odbora na izradi ovog dokumenta koji vjerujem ko ga je pročitao mogao je da se uvjeri decidno o svemu onome šta je Odbor za bezbjednost i odbranu radio u 2018. godini.

Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:41:23)

Hvala i Vama poslaniče Stanišiću.

Sada počinjemo sa diskusijom, uvodne napomene je spojio sa svojim uvodnim izlaganjem kao izvjestilac Odbora poslanik Stanišić.

Sada ima pravo na uvodne napomene u ime Kluba Demokratskog fronta Nebojša Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (17.04.19 12:41:44)

Izveštaj Odbora za bezbjednost i odbranu i Izveštaj o stanju bezbjednosti u Crnoj Gori jeste tema koju Demokratski front drži u fokusu svoje pažnje svih ovih godina. Zato što je pitanje kredibiliteta političkog sistema i sistema bezbjednosti u stvari ključno pitanje. Da li ova država funkcioniše kao ustavna, demokratska, pravna država ili kao privatna država.

Vi znate naš stav da mislimo da je Crna Gora privatna država u kojoj vlada kriminalna hobotnica ili da u stvari došlo do srastanja između krupnog kapitala, krupnog kriminala i krupne politike i tu je teško naći liniju razdvajanja.

Dakle, u sistemima u kojima vlast vrši korumpirani, kriminalni dio vrha vlasti, korumpirani kriminalni dio bezbjednosnih službi i režima bliski tajkuni vi ne možete uspostaviti tu liniju gdje će te naći gdje je mjesto Parlamenta ili Odbora za bezbjednost da vrši svoju ustavnu funkciju civilne kontrole službe bezbjednosti.

Ako vi poštovani građani danas imate situaciju da recimo da su visoki operativci Agencije za nacionalnu bezbjednost vlasnici privatnih firmi koji dobijaju monopolske poslove u Crnoj Gori koji su vrijedni više stotina miliona eura, možda i milijardu eura govorim o firmi "Bemax" i "Genex". I da niko ne procesuiran niti pita odakle toliki kapital kako se nabavljaju tolika građevinska operativa.

Znate da sam ja u Parlamentu i kolege iz Demokratskog fronta otvorio pitanje državnog šverca narkotika u kojem učestvuju korumpirani djelovi službi bezbjednosti, režimski tajkuni koji su istovremeno i agenti službi bezbjednosti i vrlo opasni kriminalci domaći, međunarodni, da nikad to nikad nije procesuirao u Crnoj Gori da nije izvršena ni jedna istgraga. Još plus ako povežete čelnike toga klana kome sam ja dao ime klan iz Granda sa glavnim specijalnim tužiocem. Ako recimo imate situaciju da glavni specijalni tužilac se proglašava nenadležnim kad se otkrije 30 kilograma kokaina u isporuci čiji je uvoznik kompanija "Voli". Ako poslije toga imate još 30 kilograma kokaina opet u Luci Bar isti modus operandi, to za ljude koji se bave kriminalistikom za profesionalce iz policije, iz Agencije za nacionalnu bezbjednost znači da se radi o dobrog uhodanom poslu. Ista količina, isti način isporuke, ista luka ni jednom policija nije otkrila ko je naručio to niko nije uhapšen, niko nije saslušan 30 kg kokaina pomnožite sa 250.000, pomnožite sa tri ako se reže sa aktivnom supstancom dolazite do više desetina miliona eura profita.

Zašto niko nije procesuiran, pa zato što je to državni posao. Ja sam ovdje više puta govorio da je mene sramota kao Crnogorca, suverenistu, reformistu čovjeka koji želi da Crna Gora bude poštena pravna država, da se državni organi, vrh državnih organa, vrh službi bavi švercom cigareta kokaina, oružja i da iz toga ogroman profit. Svi znamo da Agencija za nacionalnu bezbjednost ima crni fond koji se puni procentom iz šverca cigareta, šverca kokaina i šverca oružja i šta mi tu da radimo. Dobili smo umjesto jednog narko klana sada imamo najmanje tri internacionalna narko klana preko 30 ljudi je pobijeno u obračunu tih ljudi na današnji dan prije četiri godine strijeljan je naš bivši kolega poslanik Liberalnog saveza Saša Marković. Niti se zna počinilac niti izvršilac, opšte je ćutanje.

Šta mi možemo da kažemo osim da ponovimo onu tezu kada se desi neko političko ubistvo u Crnoj Gori, uvijek je poznat počinilac. Ako se otkrije počinilac - u redu, ako se ne otkrije počinilac iza njega stoje službe bezbjednosti.

Prema tome, poštovani građani, u Crnoj Gori u jednoj privatnoj državi vi imate službe bezbjednosti koje vode ljudi koji su duboko ogrezli u kriminal. Kako mi to znamo, ili kako možemo da sumnjamo? Pogledajte imovinu ljudi koji su čelnici u policiji, u Agenciju za nacionalnu bezbjednost, pogledajte imovinu glavnog specijalnog tužioca. Otkud njima tolika imovina? Od plate nije, ko onda njih finansira - pa ti koje oni štite, koga oni štite - mafiju.

Dakle, ostvario se građani Crne Gore san Al Kaponea koji je jednom govorio, ljut što su

ubili nekog sudiju, kaže ovo nije dobro, san mafije treba da bude da postavljamo sudije, a ne da ubijamo sudije.

Crnoj Gori je Al Kaponea ostvario san ovdje postavljaju premijera, predsjednika, kompletnu vlast i kad vidite vi činjenicu kad sam ja ovdje govorio da dio bezbjednosnih službi dio carine švercuje cigarete preko Luke Bar, da postoji poseban magacin koji nema nikakvu kontrolu niko će se rampa diže, će se cigarete voze tamo će im se kaže. Pogledajte poslije toga nekoliko mjeseci uhapšeni su policajci. Kad sam ja to ovdje ministru policije, on je to demantovao. Ma kakvi ne dolazi u obzir.

Znači u Crnoj Gori kriminalom se bave vrhovi bezbjednosnih službi, vrhovi carine, vrhovi Policije i vrhovi vlasti. U jednoj takvoj državi, teško možemo govoriti o ulozi Parlamenta i ulozi Odbora za bezbjednost.

Zašto ovo govorim, ovo govorim zbog toga što se ovih dana pojavljuju informacije da će upravo ti ljudi koji su simboli organizovanog kriminala i za koga bezbjednosne naše službe i strane službe govore da su dio ključne logistike za šverc droge za crne operacije za ubistva, za likvidacije, za organizovanje narko kartela, da će oni da se vrate u Policiju.

Kakva je to poruka građani Crne Gore, kakva je poruka da ubice, zlikovci, kriminalci, vraćaju se i da vode Policiju. To je poruka straha, znači vi šaljete poruku straha. Ovo je policijska hunta, vojna hunta i ima da slušate, ako ne slušate, mi ćemo na vas pustiti vaše kerbere, a ti kerberi su motivisani jer su oni milioneri, da ne kažem kontrolišu stotine miliona eura. I poznato je u metodologiji, međunarodnoj, prva tačka na koju gledate, korupciju, Policiju, službama bezbjednosti jeste imovina tih ljudi.

Zato unutrašnja kontrola u Americi recimo Njujorška policija ima vrlo posebnu vezu sa Odjelom za poreske prihode u Americi, čuveni IRS koja prati prihode i rashode, čim se primijeti povećanje životnog standarda neko ko je iz Policije automatski ide pod unutrašnju kontrolu.

Ovdje nama šefovi Policije nose rolekse 100.000 eura voze džipove privatno 170.000 eura, imaju vile, imaju kuće, ništa od toga ne mogu pokriju svojim prihodom. Rekao sam da dva ključna, operativca u Agenciji za nacionalnu bezbjednost imaju kompaniju koja vrijedi 700 - 800 miliona eura. Kako, od čega, kojim poslom se ti ljudi bave? Naravno da u Crnoj Gori samo ja rizikujem ovom pričom, ti ljudi nemaju nikakav rizik, zato što su to istovremeno i aktivisti Demokratske partije socijalista, istovremeno i patriote, to su istovremeno i ljudi koji su simboli ove nažalost ove ovakve kriminalizovane države Crne Gore i zbog toga ovaj Izvještaj Odbora za bezbjednost nema nikakav smisao. Sve što se u Crnoj Gori pokrenulo u tom pravcu, da se otkriju veze između vrha politike, vrha bezbjednosnih službi i vrha krupnog kapitala Demokratska partija socijalista je blokirala. Ona kontroliše tužioce, kontroliše sudije. Da li je normalno, da kad se otkrije 30 kg kokaina u kontejneru kompanije "Voli" da nije niko iz kompanije "Voli" saslušan. Ljudi ako vi kažete da je to normalno, onda mi stvarno imamo problem. Poslije toga ista količina, ista isporuka govorim, debelo pratim funkcionisanje međunarodnih narko kartela zbog svoje informisanosti, prva tačka je da se otkrije modus operandim. Koje količine, na koji način, preko kojeg transporta? U Crnoj Gori je sve jasno. Preko Luke Bar nekad je išlo preko Luke Risan, rade, ovi i ovi ljudi. Međutim, nažalost Crna Gora nije pravna država.

Vi kolege iz Demokratske partije socijalista ovo znate bolje nego ja. Zato što jedan dio sredstava iz šverca droge i cigareta ide za finansiranje nelegalnih aktivnosti u izbornim kampanjama Demokratske partije socijalista. Jednog dana ćemo doći do tih informacija kada se otvore dosijei službe državne bezbjednosti. Zašto je Demokratski front jedina opoziciona partija i struktura u Crnoj Gori koja se zalaže za otvaranje dosijea u službi državne bezbjednosti za ukidanje ovakve Agencije za nacionalnu bezbjednost i za zabranu rada Demokratske partije socijalista koju doživljavamo kao političko krilo organizovanog kriminala.

Dakle, ako se uveče šefovi organizovanog kriminala druže sa predsjednikom DPS-a i sa predsjednikom države ili sa predsjednikom Vlade ili sa šefom ANB-a ili sa direktorom Policije ta država ne može se nazvati drugačije nego kao privatna država ili kako ja nazivam Kolumbija /prekid/.

Izvinjavam se samo da završim, vi možete kolege iz Demokratske partije socijalista mene nazivate neprijateljem države. Možete osporavati moj patriotizam.

Molim vas ja pričam samo ono što vi radite, ako vi ne budete radili ovo o čemu ja pričam ja neću imati šta da pričam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:51:08)

Hvala.

Sada prelazimo na diskusiju. Samo polako ja neću da podučavam da je neko tražio repliku, ja bih dao repliku u ime Demokratske partije socijalista, ali nije.

Prelazimo na diskusije.

Sada ima diskusiju Milorad Vuletić, a neka se pripremi Jovan Jole Vučurović. Oprostite samo, pa ne možete jer se niste javili, možete se, naravno za diskusiju prijaviti.

Milorad Vuletić, izvolite.

MILORAD VULETIĆ (17.04.19 12:51:51)

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi građani.

Za početak moga izlaganja ja ću se držati zadate teme, a to je razmatranje Godišnjeg izvještaja odnosno Izvještaja za 2018. godinu Odbora za bezbjednost i odbranu.

Ono što je nesporno i što ćemo se svi složiti to je da ovaj izvještaj po formi, sadržini, analizi, zaključcima i predlogom mjera da daje, rekao bih kompletan i realan prikaz onoga što smo u 2018. godini kao članovi Odbora i kao ukupan Odbor i kao Parlament odradili iz okvira onoga što nam se stavlja i daje u nadležnost rada ovoga odbora po opisu koji je dat naravno u Poslovniku o radu i u zakonima koji nam daju određene ingerencije određena ovlašćenja.

Kao što smo čuli od predsjednika Odbora u ovom izvještaju na jedan sveobuhvatan način, korektno i po mom mišljenju sveobuhvatno i kvalitetno su takstativno pobrojane sve i apostrofirane aktivnosti i analize. O svim dešavanjima na sjednicama ovoga odbora kojih je bilo ukupno kao što smo čuli 19 u prošloj godini razmatrani su izuzetno značajni materijali, prije svega koji se tiču strateške djelatnosti, normativne i upravnih poslova. Dovoljno je kazati samo da su u izvještajnom periodu izrađeni i usvojena je donešena strateška dokumenta kakva je Strategija nacionalne bezbjednosti Crne Gore, Strategijski pregled odbrane Crne Gore, Dugoročni plan razvoja odbrane, Revidirani plan investiranja Crne Gore u odbranu za period od 2019-2024, Plan integriteta Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore. Da se pohvalim, već smo imali prilike početkom ove godine da razmatramo i predlog Ministarstva odbrane koji se tiče Strategije odbrane Crne Gore koja će uskoro biti predmet rasprave i u ovom visokom domu.

Ono što bih želio posebno da apostrofiram to je zaista da smo imali zaista intezivan rad, kao što se vidi da su sjednice trajale nekada i po pet, šest sati, posebno kada su bile u pitanju kontrolna saslušanja, a da smo imali pored kontrolnih saslušanja i konsultativna saslušanja u šest navrata vezano za slanje u diplomatske misije našeg predstavnika. Ovo je izuzetan značajno napomenuti, kao što smo čuli od predsjednika Odbora da smo u dijelu ovog kontrolnog saslušanja saslušavali ministra policije, direktora za Nacionalnu bezbjednost, vrhovnom državnog tužioca i specijalnog državnog tužioca. Na sve teme vezano koje se tiču bezbjednosnih prilika u Crnoj Gori iz domena njihovih nadležnosti. Dobro bi bilo i tada umjesto bojkota da su kolege kojim pripada to pravo kao članovi Odbora uzeli učešće u tim saslušanjima i vjerovatno mnoge stvari od ovih koji će danas biti predmet rasprave bi im bile jasnije, dobili bi potrebne informacije i došli bi do određenih svojih stavova i zaključaka koje bi pretpostavljam na jedan kvalitetniji i činjenicama potkrijepljen način ovdje pred Parlamentom bili u prilici da nam saopšte. Ovako cijeni da će dosta ovih diskusija danas pojesti skakavci u tom dijelu što će se insinuirati u dijelu onoga što je radio naš Odbor za bezbjednost i odbranu bez valjanih činjenica i dokaza, da će se plasirati populističke političke priče, kao što smo imali prilike već da čujemo od kolege uvodničara iz opozicije.

Meni to lično ne smeta niko svoje političke poruke da šalje u ovom Parlamentu na način kako cijeni da treba da radi, ali jako mi je uvredljivo djeluje da omalovažava ono što smo radili na zakonom utvrđen način i što smo odradili od interesa za državu Crnu Goru i za građane Crne Gore u okviru svojih ingerencija iz svojih nadležnosti tokom prošle godine. Nadam se da ćemo

tako nastaviti i u narednom periodu i da onako sa mojeg aspekta dobro bi bilo svi oni koji su članovi Odbora da uzmu učešće u njegovom radu pa će vidjeti koliko je to organizovan Odbor, koliko se radi korektno i koliko se radi vezano za ono što mu se daje u nadležnost saglasno i Statutu i zakonima po kojima ovaj odbor djeluje i radi. Zato cijenim i završavam, s tim da, naravno podržavam ovaj izvještaj uzzahvalnost stručnoj Službi što je zajedno sa predsjednikom na korektan način i kvalitetno predstavila nam ukupno djelovanje svega što se radilo u 2018.godini u okviru nadležnosti Odbora za bezbjednost i odbranu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 12:57:59)

Hvala Vam poslaniče Vuletić.

Za komentar se javio poslanik Koča Pavlović. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 12:58:04)

Gospodine Vuletiću,

Zaista sam u dilemi i zato sam i ustao da vas pitam, jer znate Vi šta je populizam? Znači, reći, kao što je iznio činjenice, predsjednik Pokreta za promjene i član Predsjedništva Demokratskog fronta, gospodin Medojević, činjenice koje su bjelodane, koje su apsolutno ih niko ne dovodi u pitanje, je li to populizam. Vi tvdite da je to populistička priča. Pričati o tome da je 30 kila kokaina bilo u ovome kontejneru "Volija" je populistička priča. Priča da specijalni tužilac izbjegava da se bavi svojim poslom kada je to u pitanje je populistička priča. Priča da niko nije ni optužen, ni saslušan čak oko toga je populistička priča. Priča da je Saša Marković ubijen na današnji dan prije toliko godina u Budvi i nije otkriveno ni ko je izvršilac, ni ko je naručilac, ni koja je pozadina je populistička priča. Priča da lete auta u vazduh je populistička priča. Priča da imaju crni fondovi i da se vi finansirate u izbornim kampanjama iz tih fondova koje puni mafija je populistička priča. Priča da uzimate koverta je populistička priča. Vaša konstruktivna priča, vaša profesionalna priča, vaša uglađena priča je priča ova koju vi pričate o radu Odbora za bezbjednost. Pominjete kontrolna saslušanja, vi se međusobno saslušavate. Nemojte molim vas dalje od ove sale, nemojte dalje od Crne Gore nikome to da pričamo to je bruka. Vi sebe kontrolno saslušavate i to kontrolno saslušanje koje ste pomenuli to je bilo na Odboru kada je raspravljano o napadu na Oliveru Lakić i šta je bilo? Koliko prođe vremena od napada na Oliveru lakić? Jeste li otkrili naručioce, stvarne naručioce? Jeste li otkrili ko je u pozadini, a gospodine predsjedniče Odbora? Jeste li se pitali te koje ste saslušavali da li su postupili po zaključcima koje ste tada donijeli? Da podsjetim cijelu crnogorsku javnost ovdje ima i prisutnih koji odlično to znaju, jer su zajedno sa mnogim bili to veče u Televiziji Crne Gore, ja sam pozivao sve novinare da krenu u ispitivanje, jer lako je tragovima koji postoje, koji su evidentni.

Nije se Olivera Lakić bavila sa stotinu tema nego jednom. Nije se bavila sa stotinu kriminalnih klanova nego se bavila jednim kriminalnim klanom, ali taj put vodi do predsjednika Vlade, ali taj put Olivera Lakić i njenoga profesionalnog bavljenja vodi predsjednika Vlade. Zato je tada gospođo Vuković, ako se sjećate, mislim da smo zajedno bili, Vi i ostali ste pozivali novinarsku zajednicu da mjesec, dva, tri ništa ne priča o tome kako bi omogućili tzv. nadležnim organima da otkriju. Šta su otkrili? I to je populizam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 13:01:36)

Hvala Vam.

Odgovor na komentar Milorad Vuletić.

MILORAD VULETIĆ (17.04.19 13:01:43)

Kolega Pavloviću, ima li neželjenih dešavanja u Crnoj Gori - ima. Ima li aktivnosti na njihovom suzbijanju, nećete valjda negirati i reći da nema, ima li rezultata - ima. Ono čega nema, to je ovo što se apostrofira iz usta nekih od vas sa te strane, dakle opozicionih kolega, koji sije na svakoj od ovih sjednica manje više jad, čemer, muku, senzacionalizam po svaku cijenu. Da li je to dobro ili nije dobro Vi procijenite. Ono što narod prepoznaje i prema čemu se građani opredjeljuju tako postupaju na izborima, tako vam vrednuju vaše priče, vaše argumente, vaše činjenice.

Kao pravnik bih vas na neki način upozorio na sljedeće. Onamo gdje postoji osnov sumnje to su činjenice i dokazi, tu svako od vas može pokrenuti postupak kod nadležnih državnih organa, i policije, i tužilaštva, i sudova, ako je u pitanju bilo kakav osnov za postojanje nekog krivičnog djela. Sve ostalo što sam rekao da je populistička priča, nećete valjda zamjeriti da je to moj utisak. Moj utisak iznosim na bazi toga što, opet ponavljam, onamo gdje postoje argumenti, činjenice i dokazi to se procesuirá na zakonom utvrđen način. Da li mi možemo u okviru rada ovog odbora doprinijeti da se ama baš sve riješi onako kako bismo svi željeli, naravno da ne može. Možemo li inicirati, možemo li insistirati i možemo li tražiti od nadležnih organa aktivnosti mnogo jače, to i radimo, o tome sam pričao. Mislim da tu treba svi zajedno još više intenzivirati i fokusirati se na ono što će biti smisao za poboljšanje stanja u kompletnoj bezbjednosti i odbrani Crne Gore u narednom periodu. Očekujem da i vi tu možete da date apsolutno svoj doprinos ukoliko želite da zajedno istražavamo i radimo za dobrobit građana i države Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (17.04.19 13:04:27)

Hvala, poslaniče Vuletiću.

Sada riječ ima poslanik Jovan Vučurović, a neka se pripremi poslanik Branko Čavor.

JOVAN VUČUROVIĆ (17.04.19 13:04:41)

Teško je bilo šta reći poslije gospodina Medojevića i gospodina Koče Pavlovića, a i gospodina Vuletića i njegovog pokušaja odbrane ovoga i ovakvog sistema. Jer, ovakav izvještaj nije izvještaj, nećete zamjeriti, već taksativno nabranje sjednica Odbora za bezbjednost koji nije imao previše posla osim, rekao bih, drugarskog i partijskog ćaskanja članova Odbora za bezbjednost sa njihovim partijskim kolegama iz ANB-a, iz Vojske Crne Gore, iz Policije, iz raznih drugih bezbjednosnih službi, izgleda da i ne znamo koliko ih ima. Suština ovakvog dokumenta, uopšte ovakvih dokumenata je da se zamaskira očajno stanje, poštovani građani, u Crnoj Gori vezano za bezbjednost, da se kamufliraju aktivnosti posljednje linije odbrane aktuelne diktature. Dakle, posljednje linije odbrane su zloglasni ANB, partijska policija, Vojska i njene tajne službe, dakle i Vojska Crne Gore, onih 1000 i nešto ljudi, i oni imaju svoju tajnu službu koja se nalazi pri režimu i, takođe, radi posao koji radi ANB. Tačnije, radi se na tome da se stvori privid da Crna Gora funkcioniše normalno, da Crna Gora funkcioniše u nekim potpuno regularnim uslovima, da u Crnoj Gori postoje neke bezbjednosne strukture i institucije koje su ozbiljne. Naravno, to nije istina, to nije tačno. Jer, radi se o diktaturi koja počiva na represivnom aparatu i čija vlast se nije ni milimetar, poštovani građani, pomjerila od 1948. godine. Ovi koji su u ANB-u, zloglasnom ANB-u, to su ideologijom isti oni u crnim kožnim mantilima koji su 1948. godine špijunirali i denuncirali svoje rođake, komšije i prijatelje i nevine ljude slali u zatvor. Dakle, isto se dešava i 2019, isto se dešavalo i te 1948. godine.

Jasno je da je opravdano odsustvo opozicije u Odboru za bezbjednost isti taj odbor svelo na jednoulje i odsustvo bilo kakvog kritičnog odnosa prema teškim problemima koji pogađaju Crnu Goru. Malo je šta značajnije od činjenice da je Crna Gora godinama od dolaska Mila Đukanovića na vlast pogođena djelovanjem organizovanog kriminala koji saraduje sa vrhom režima, da ovu zemlju prosto pojede korupcija, to svi vidimo, postoje očigledni dokazi, korupcija koja je diktirana iz vrha režima i da ne postoji institucije koje žele da se obračunaju s korupcijom i kriminalom. Zašto ne postoje institucije, pa zato što je kompletno, hajde da ne kažem kompletno, ali zato što je pravosuđe, dio pravosuđa direktno povezan s organizovanim kriminalom i s vrhom režima. Zato nema ni istraga ni oko koverata, ni o aferi "Snimak" i raznim drugim aferama

Telekom i ostalo nego se to stavlja pod tepih, a gospodin Đukanović nastavlja da vlada kako je navikao, ali čini mi se da neće ni to toliko dugo trajati.

Nijesam svakako imao očekivanje da će takav jednopartijski Odbor za bezbjednost da ukaže na anomalije u radu bezbjednosnog aparata. Nijesam očekivao sigurno jer nigdje ne vidim ovdje u ovom Izvještaju da kažete da su djelovi tajne policije i drugih bezbjednosnih struktura, na primjer logistika kriminalnih klanova u Crnoj Gori, a to je istina, da ANB, na primjer, učestvuje u krađi izbora, da učestvuje u pritiscima na građane, da učestvuje u ucjenama građana Crne Gore, da se bave nezakonitim praćenjem i prisluškivanjem protivnika režima. Nigdje ne piše da se Crna Gora suočava s problemom priliva migranata, nigdje se ovdje to ne pominje, a da nadležne službe ne rade ništa da zaustave tu opasnost.

Šta to imamo mi danas, poštovani građani, u 2019. godini. Umjesto depolitizacije policije i vojske, obračuna s kriminalom, ovdje se, dakle, najavljuje da će vrh Uprave policije da se popunjava nekadašnjim Udbašima, dakle ljudima koji su bliski kriminalnim klanovima i to je trenutno najveći "uspjeh" bezbjednosnog sektora u Crnoj Gori. Dakle, Uprava policije da se popuni kadrovima koji su već odavno ogrezli u kriminalu.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:10:00)

Obračun Mišo Stanišić, on ima dvije mogućnosti, ima pravo na komentar na izlaganje gospodina Vučurovića i gospodin Vučurović ima pravo da odgovori u skladu s tim komentarem ili da se javi kao predlagatelj kada nakon komentara gospodina Vučurovića on ima pravo da da odgovor. Izaberite.

Samo izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 13:10:27)

Prvo, gospodine potpredsjedniče, to sam mislio da kažem i gospodinu predsjedniku Brajoviću dok je predsjedavao ovom sjednicom od kada smo otvorili raspravu o Izvještaju o radu Odbora za bezbjednost, da ili ovu raspravu vodimo vezano za Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost za prošlu godinu, da se držimo dnevnog reda, teme i vremena koju tretira izvještaj ili da zakažemo jednu posebnu sjednicu gdje ćemo govoriti o bezbjednosnoj situaciji u Crnoj Gori, pa da možemo da pričamo od Kulina bana. Nijesam ovdje od prethodnika iz opozicije čuo nijednu priču iz ovog izvještaja, oni ga bukvalno nijesu ni pročitali, a nijesu ga ni pogledali. To su uopštene priče, hipotetičke priče, šta bi bilo ako bi neko došao. Kao predsjednik Odbora i moja uvažena koleginica i kolege nećemo da mislimo šta bi bilo kad bi bilo i ako bude. Mi smo ovdje naveli ne taksativno nego sve ono što smo radili i raspravljali na svakoj sjednici od 19 sjednica Odbora za bezbjednost. Ja ovdje nemam namjeru da demantujem najviše demantovanog političara u jugoistočnoj Evropi. Nemam time namjeru danas da se bavim jer nemam snage više to da radim. Hoću da se fokusiram na ovaj izvještaj, da ga raspravljamo, a vjerujem da bi kolege iz opozicije mnogo bolje znale šta se radi u Odboru za bezbjednost da su participirali u Odboru.

U prošloj godini gospoda iz opozicije samo su prisustvovali na jednoj sjednici Odbora za bezbjednost i ni na jednoj više. Danas pričaju kako je izvještaj Odbora ovakav ili onakav. Pa, ne može se pričati o nečemu kada nijeste u materiji i kad ne znate o čemu se radi. Ja to potpuno razumijem, ali nemojmo da miješamo babe i žabe, nemojmo da pričamo o nečemu i o događajima koji su bili prije 10 ili 15 godina. Ovo što se dešavalo u Crnoj Gori, a vezano za insitucije nad kojima mi vodimo parlamentarnu kontrolu i nadzor naveli smo u ovom izvještaju. Ne može se baš reći da nije bilo i kritičkih osvrta i ne može se reći da nije tretiran problem migracija. Jeste i te kako i sve to ovdje piše samo treba sjesti i pročitati. Problem migracija nije samo problem Crne Gore nego i regiona pa su članovi ovog odbora sa stručnom Službom učestvovali na mnogim skupovima kada se raspravljalo na ovu temu i o tome je Parlament i te kako upoznat.

Prema tome, gospodo ja ne mogu da shvatim da neko može da kaže vi ste se međusobno saslušavali i ćaskali. A zašto ste vi dozvolili da mi to radimo? Zašto nijeste participirali u radu Odbora, pa da zajedno sa vama ćaskamo i raspravljamo. Nego vi nećete hoćete da ste kritičari

svoga i svačega, ali kada treba zasukati rukave i raditi onda ste daleko od toga. E, ne može gospodo izvolte uđite u Odbor da pričamo, da se dogovaramo. Koliko ste tražili sjednica što vas pripada po Poslovniku, gospodo iz opozicije, koliko ste tražili sjednica na temu koju vi odredite da se zasijeda i da se raspravlja. Nijednu, kako ćete i tražiti kada ne prisustvujete. Vi bojkotujete kada vama odgovara, napadate kada vama odgovara i teme su vam sve i svašta samo ne ono što je predmet ove rasprave.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:14:01)

Hvala.

Imamo prijavljen komentar Koče Pavlovića.

Morate mi samo reći koji član procedure? Imate pravo na komentar, da vidimo šta je. Samo izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 13:14:21)

Gospodine predsjedavajući ja se izvinjavma što neću pomenuti percizno član Poslovnika na koji se odnosi moja reakcija, ali radi se prosto o tome je predviđeno našim Poslovníkom da predlagač može da se uključi, kao što se kolega Stanišić uključio sada u raspravu i da komentariše izlaganja poslanika. Takođe, Poslovník predviđa i nama kao poslanicima čija su prethodna, da kažem, govorenja komentarisana od strane predlagača da odgovorimo na te komentare. Prema tome, kolega Jole Vučurović koji je mislim nesporno na njega je referirao tj. na ono što je kolega Vučurović pričao referirao je gospodin Stanišić, a referirao je i na nešto što sam ja govorio. Ja mislim da mi imamo pravo da odgovorimo na ove komentare gospodina Stanišića po našem Poslovníku i gospodin Medojević takođe.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:15:16)

Hvala.

U skladu sa Poslovníkom, koji mislim da dobro poznajem, ima pravo jedan da odgovori i nakon toga da opet odgovori gospodin Stanišić. To je član 99.

Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 13:15:38)

Gospodine predsjedavajući, nisam referirao na taj član Poslovnika. To je član Poslovnika koji govori o pravu poslanika na komentar i pravo onoga ko je komentarisana na odgovor na komentar. Ja sam govorio o drugome. O pravu i ponašanju predlagača. Imate malo kasnije ne znam tačno koji je broj člana koji kaže da predlagač može da se uključi i da komentariše prethodna izlaganja poslanika, ali da poslanici takođe imaju pravo da odgovore na te komentare predlagača. Molim vas da nam omogućite to.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:16:16)

Znači, gospodin Stanišić se javio za raspravu nije se javio na komentar. Odmah da vam kažem na početku sam to naglasio i pitao sam jer sam bio upozoren od stručne Službe i pravo na njegovo izlaganje ima jedan od poslanika iz kluba.

Izvolite.

Ko hoće od vas jedan ili drugi?

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (17.04.19 13:16:49)

Po članu 97 Poslovnika kaže: "Poslanik čije izlaganje je komentarisano ima pravo na odgovor učesniku u pretresu koji je komentarisao njegovo izlaganje" i tačka. Nema niko drugi pravo bez ako je to neka nova praksa u ovom Parlamentu da ja znam. Diskusiju kolege Vučurovića je komentarisao u ime kluba i kao predlagač gospodin Stanišić. Gospodin Vučurović ima pravo na odgovor isto kao što Mišo Stanišić, kao predlagač materijala, ima pravo da odgovori njemu. To je sva priča koja može biti po ovome sada pričanju i komentaru, odnosno govoru.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:17:34)

Zahvaljujem se gospodine Vuletić.

Ja sam naročito nakon upozorenja generalnog sekretara da li da dam gospodinu Stanišiću pravo na osnovu člana 96 ili na osnovu 97 pitao ga koje pravo želi da koristi. On je izabrao pravo po članu 96. Po članu 96 sam mu dao pravo i sada neko od poslaničkog kluba ko želi ima pravo da da komentar na izlaganje izvjestioca odbora ili predstavnika predlagača u toku pretresa koji može dobiti riječ više puta. On je dobio riječ i vi imate pravo na komentar.

Izvolite, ko hoće od vas dvojice? Izvolite, ne. Samo izvolite ko hoće od vas dvojice. Proceduru ne možete, prošli put niste ni rekli član. Izvolite, po ovom članu ko želi. Izvolite, ko želi riječ Vučurović, Pavlović?

Vučurović, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (17.04.19 13:18:39)

Ne želim da ukazujem na Vaše nekorektno ponašanje, gospodine Gvozdenoviću, jer ovdje gospodin Stanišić onako sačmom, da kažem figurativno, i pomenuo i gospodina Pavlovića i mene i gospodina Medojevića. Mogli ste to u oči da kažete dok je bio tu. Pa dobro u redu ne morate trčati za nama. Mogli ste makar imati minimum korektnosti kad pominjete da neko nije dolazio na sjednice Odbora za bezbjednost. Vidite ovdje je formiran jedan Odbor za izbore i za izborna pravila, za izbornu zakonodavstvo i ostalo. Šta ste vi uradili kada je formiran odbor? Uhapsili ste Nebojšu Medojevića. Vi - Brano Gvozdenović, Milo Đukanović, Duško Marković eto to ste vi uradili da pospješite demokratiju u Crnoj Gori. Sada govorite zašto nijeste dolazili na Odbor za bezbjednost. Da o tim stvarima ne raspravljamo nego da ja nastavim ono što sam ja htio nebitno od Obrada Miša Stanišića.

Htio sam da govorim o kadrovima koji su vraćeni u službu o korumpiranim kriminalizovanim kadrovima koji se mobilisu unutar vlasti, kao i svaka diktatura i ova mobilise represivni aparat i organizovani kriminal da je brani. A zašto da je brani? Zato što je narod na ulici, građani protestuju i narod želi promjene. Zato imamo i zarobljeno pravosuđe i kriminalno pravosuđe imamo Policiju, SAJ, ANB zarobljeni, ali mislim da je naivan onaj koji misli da će tim sredstvima spriječiti promjene. Zato je važno da, po meni, da te strukture odmah odustanu od onoga što su namjerile, a meni se čini da odlično znam šta su naumili. Crna Gora se nepovratno nalazi, poštovani građani, na putu promjena i to ne mogu zaustaviti ni ANB, ni Demokratska partija socijalista, ni Socijaldemokrate, ni Bošnjачka stranka, niko to ne može zaustaviti, ni oni kriminalnalci koji se vrzmaju oko vrha režima.

Ja koristim ovu priliku da pozovem sve pristalice Demokratskog fronta i sutra na protest koji će biti u 20.00 časova ovdje kod VDT-a. Koristim priliku da pozovem pristalice Demokratskog fronta da se okupe i u subotu ispred zgrade Predsjednika Crne Gore. Da svi dođu da se najzad Crna Gora nađe na putu slobode 30, poštovani građani, 30 godina nakon što je Berlinski zid srušen dajte da i mi nekako obezbijedimo za sebe slobodu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:21:43)

Obrad Mišo Stanišić.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 13:21:47)

Hvala Vam.

Pa evo dobro, potvrdilo se ono što sam ja rekao. Ovo je priča mimo dnevnog reda i veze nema sa Izvještajem o radu Odbora za bezbjednost za prošlu godinu, no dobro. Ova zasijedanja su se pretvorila u vapaj, dođite građani, pomozite nam, dođite sutra, pa ako možete i preksjutra, pa dajte da vidimo šta ćemo. Ne može, građani vam ne vjeruju. Sve što ih više zovete oni vam sve manje vjeruju. Prema tome, manite se ćorava posla, dođite da radimo zajedno, da rješavamo u ovom domu zajednički probleme što nam Ustav i zakoni dozvoljavaju i manite se priče ko će doći u pojedine službe po vama kad i ko su, ja ne znam o tome. Odbor za bezbjednost i odbranu nije nadležan da vodi kadrovsku politiku ni jedne institucije, ni jednog ministarstva nad kojima vrši kontrolu. Daje mišljenje za izbora direktora za Nacionalnu bezbjednost i direktora Uprave policije. To su njegove nadležnosti, a koga će oni u svom menadžmentu birati mi o tome ne odlučujemo. Mi ćemo o tome raspravljati ukoliko oni ne budu radili svoj posao kako treba. Kažem vam, to potvrđuje i ovaj izvještaj, da institucije nad kojima vršimo parlamentarni nadzor i Ministarstvo unutrašnjih poslova zajedno sa Upravom policije i Ministarstvo odbrane zajedno sa Vojskom Crne Gore i Agencija za nacionalnu bezbjednost svoje zadatke i obaveze izvršavaju u skladu sa Ustavom. Sve zaključke koje smo dinijeli na sjednicama Odbora za bezbjednost a vezane za njih, su bile obavezujući, svi su realizovani. Pročitajte pa ćete vidjeti. Nemojmo napamet da pričamo. Manimo se ćorava posla. Hajde da se vratimo na temu o kojoj raspravljamo. Nemojmo da pričamo o nečemu što zaista nema veze i nemojmo da degradiramo i rad Odbora i ovog Parlamenta.

Mislim da ovaj odbor zajedno sa ostalim skupštinskim tijelima i te kako ima ugled i u crnogorskom Parlamentu i među crnogorskim građanima, a i u regionu. Budite sigurni. To ne zahvaljujući meni, nego ljudima koji su i prije mene vodili Odbor i članovima koji su sada i koji su prije bili članovi ovog Odbora.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:24:11)

Hvala.

Po redosljedu koji mi je dostavljen pozivam Branka Čavora da uzme riječ, poslije toga neka se pripremi Ranko Krivokapić.

BRANKO ČAVOR (17.04.19 13:24:21)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Koleginice i kolege poslanici,

Očekivati je bilo da na ovu osnovnu temu se otvore neke druge teme koje nijesu predmet današnje rasprave, ali to je postalo neka praksa od strane kolega iz opozicije. Dakle, razgovaramo o Izvještaju o radu odbora za bezbjednost, a saglasno Zakonu o parlamentarnom nadzoru i planu rada ovaj Odbor je upravo radio svoj posao kako mu pripadaju i određene nadležnosti. Upravo kao proizvod i zakonski i plana, ponuđen je Izvještaj o radu Odbora koji jeste sveobuhvatan, detaljan, konkretan i u tim materijalima se vide jasno izvedeni i zaključci.

Statistički gledano, održano je 19 sjednica, šest konsultativnih saslušanja, ona govore o intenzitetu rada samog Odbora, ali suština priče je da se Odbor bavio veoma posvećeno, odgovorno sa svim onim pitanjima koja su iz njene nadležnosti i odbrane i bezbjednosti. To je suština priče, o jednom otvorenom dijalogu sa nosiocima iz ovih oblasti razgovarao i donosio zaključke koji su se odnosili i na te strukture, a naravno i na nas u Parlamentu. Dakle, to je suština priče koja je bila i možemo reći da je Odbor u proteklom vremenu veoma dobro radio.

Kada govorimo o dijelu pitanja kojima se bavi jeste i normativna djelatnost, jer ona je neki preduslov za uređen, funkcionalan i efikasan sistem bezbjednosti, od stratešim dokumentima, zakona, podzakonskih akata i planova. Generalno kada govorimo na Odboru smo razgovarajući o svim pitanjima došli do zaključka da sve ove nadležne službe su u ovom vremenu, u 2018. godini, radili svoj posao u skladu sa Ustavom i da su rezultati mjerljivi. Naravno, da postoji uvijek prostor za unapređenje.

Posebno su se bavili sa nekim prioritetima kada su u pitanju poslovi koji su vezani za Vojsku, jačanje operativne sposobnosti, implementaciji NATO standarda, pa i prisustva naše Vojske u misijama, koje su takođe ocijenjene kao veoma pozitivne i po ugled zemlje i po jačanje sopstvene sposobnosti. Kada su pitanja bezbjednosti razgovarano je o ukupnoj bezbjednosti građana i imovine, razgovarano je o stepenu borbe protiv kriminala svih vrsta i rezultatima koji se u tom domenu i postižu i šta treba na tom polju i dalje raditi.

Ono što je, takođe, bilo tema na Odboru jeste, s obzirom na svoj krucijalni zadatak prioritet svih prioriteta, jeste borba obezbjeđivanje suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta. To je negdje kao neki zajednički naš ključni cilj, što zajedno od 2017. godine kao članica NATO obezbjeđujemo kroz kolektivnu vrstu bezbjednosti i kroz jednu vrstu kolektivne odgovornosti. Naravno, bavili smo se i izazovima, rizicima i prijetnjama koje su ne samo prema Crnoj Gori nego i prema drugim zemljama otvorene, imajući prije svega u vidu i politički položaj Crne Gore. One su poznate svima nama, one su transnacionalne, veoma kompleksne i nekad nepredvidive. Zbog toga je i zahtijev bio Odbora da se u tom pravcu posveti još veća pažnja kroz obezbjeđivanje sredstava i ulaganja i opremu i u kadrove u toj oblasti. Htjeli mi ili ne priznati, evidentirana je i na samom Odboru saradnja sa građanima i sa civilnim sektorom društva i to građani prepoznaju. Takođe, evidentiran je značajan napredak transparentnosti i to se negdje i kad pravite neka određena vrsta istraživanja vidite da raste povjerenje građana u ove institucije.

Naravno, ja sam za to, kao i svi mi ovdje, da one budu još jače i još snažnije. Odbor će se u ovom vremenu baviti i dalje sa ovim pitanjima, evo već smo na protekloj sjednici razgovarali o strategiji odbrane. Odbor će i dalje u svom daljem radu na sagledavanju svih ovih pitanja pružati punu podršku na unapređenju u svim oblastima i odbor će sigurno doprinijeti sa tim da stepen i odbrane i bezbjednosti građana bude na sve većem nivou. Da postignemo ono što nam je osnovni cilj, bezbjednost i sigurnost građana, bezbjednost i sigurnost države i sačuvanje ustavnih vrijednosti, to je naš krucijalni cilj. Ono što jeste prilika, evo i danas je pominjemo ovdje, tu priliku da razgovaramo na Odboru o konkretno svim pitanjima sa predstavnicima tih institucija, opozicija nije koristila. Naravno danas vidi jedan prostor pogodan da kroz ovu priču otvara razne dileme, razna pitanja, nešto što je istina, što je neistina, što je poluistina, što je sumnja želeći, vjerovatno, tako da osvoji neki politički efekat. Suprotno, ja vas pozivam, mi u Odboru nastavljamo i dalje da radimo, pozivam vas da budete /prekid/ ovdje u Parlamentu postavljate onima koji su nosioci nadležnosti u ovim oblastima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:29:31)

Komentar na izlaganje gospodina Čavor ima Koča Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 13:29:40)

Slažem se, načelno, sa jednom polovinom ili manjim dijelom jedne rečenice gospodina Stanišića koju je izjavio malo prije, a vi ste na tom fonu pričali. Mislim da je zloupotreba skupštinske procedure, da bi zloupotreba uopšte i ovoga doma bila, rasprava sad o nečemu od prije 20, 30, 40 godina. Znate šta je problem, problem ste vi, problem ste vi gospodine Čavor, što 30 godina miješate, što bi rekli, iste karte. Znači, ja ne bih pomenuo ovo što ću sada ispričati, u mom filmu gospodine Čavor, koji govori o operaciji Dubrovnik, zove se "Rat za mir" po čuvenoj sentenci onoga vašega nerazdvojnog druga nekadašnjeg i potpredsjednika vaše stranke koji je sad kriminalac koji je pobjegao u Beograd i toboš se tamo liječi, znate onog organizovanog kriminalca iz vaše partije. Dakle, u tom filmu postoji jedan kadar gdje jedan čovjek očigledno DPS-

ovac i očigledno DB-ovac pali one, što bi rekao narod, što bi rekli moji Zabjelčani, pali ko male mlade majmune one oko sebe, kaže - nema brijanja do Straduna, idemo, nema stajanja prije Straduna. Znae ko je taj bio? Lazović, onaj što sad hožete da ga vratite ponovo, hožete da mu date ključno mjesto u Policiji. Razumijete? Prema tome, to što ja pominjem to od prije 30 godina nije to moja krivica, nego vaša, gospodine Čavor. Mi pokušavamo kao što znate da se izborimo za neko parče slobode u ovoj državi, a do slobode se dolazi Ulicom slobode i sutra veče u 20 sati u Ulici slobode će Pokret do slobode organizovati malo da kažem mali jedan hepening ispod prozora gospodina Katnića. Ovoga koji neće da nos promoli kada je u pitanju 30 kg kokaina koje je u Volijevom kontenjeru. Razumijete, to je problem gospodine Čavor. Dakle, ja kad sam govorio, a neka me demantuje bilo ko, u onome komentaru na gospodina Stanišića o vašem ovome tobožnjem izvještaju, razumijete, ja sam referirao, vrlo jasno sam referirao, na nešto što je sadržano u vašem izvještaju. Dakle, sadržano je ovo oko Olivera Lakić. Pa kada je bilo ono mrsomuđenje onoga Bakovića de on pokušao da obmane crnogorsku javnost da je taj slučaj riješen, pa da poveže to sa ubistvom Kruščića itd. vi ste imali dužnost odmah da sazovete sjednicu Odbora da ga pozovete na kontrolno saslušanje, da ga pitate aj ti reci kako misliš da preko neke novinarkice čak Vijesti ima nekakve veze ova likvidacija Kruščića sa napadom na Oliveru Lakić. Bili ste dužni da to uradite gospodine. Razumijete? Zato mi sutra veče u 20 sati na sve proteste izlazi Demokratski front, sve proteste podržava i sve finansira u mjeri u kojoj može da finansira. Sutra veče ima protest, u subotu ima drugi protest.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:32:59)

Branko Čavor, tri minuta.

BRANKO ČAVOR (17.04.19 13:33:17)

Zahvaljujem.

S obzirom da ste kazali sa jednom prostom rečenicom da smo problem mi, očito da mi nismo problem nego ste problem vi ili da budem tačniji po Vašoj priči problem su građani, što građani ne prepoznaju da smo mi problem, a da ste vi vrijednost ovoga društva. Zato ja razumijem svu ovu današnju vašu priču, koja je osnova, ne samo danas, protesti i narušavanje ugleda i predsjednika Đukanovića i Demokratske partije socijalista. Dobro je poznato kako vi god to željeli kazati, a i vi ste drugačije tada mislili prije 15 godina o ulozi predsjednika Đukanovića u ovome društvu kod čovjeka koji je napravio važne iskorake od 1997. godine kada smo kao društvo napredovali u svakom stepenu, sačuvali multietnički sklad, sačuvali ekonomsko biće Crne Gore u vremenima sankcija. Sjetimo se samo u vremenima sankcija da jedan broj vas pozivao investitore da ne ulažu u Crnu Goru. Sjetimo se vremena kada smo išli ka samostalnosti države Crne Gore, koliki su bili otpori i to smo na jedan miran način obezbijedili i naravno postali članica NATO-a i to je za vas sveukupan problem. To su strateški interesi Crne Gore, upravo je Demokratska partija i čovjeka na čijem je čelu najvećoj mjeri doprinio. E to vas boli. Vi gledate da narušavanjem ugleda i predsjednika Đukanovića i DPS-a dođete u poziciju da ovo radite što sada želite da radite, a to je na protestima. Na protestima se neće moći promijeniti pa i sami građani su vidjeli kad idete na te proteste i oni koji učestvuju i oni sami kažu - dođemo tamo ne znamo šta tražimo. Dođe sve manji i manji broj ljudi, to je odnos prema vašim protestima, a neće niko danas u Crnoj Gori ili većina neće u Crnoj Gori, ipak smo zrelo društvo, ići na poziv za rušenje. Rušenje vlasti, a šta nudite? Ne nudite ništa. Kada govorite o kadrovskoj politici, evo sad govorite o kadrovskoj politici u Ministarstvu unutrašnjih poslova, bezbjednosti, vlast je tako koncipirana da to vi dobro znate, svi koji ste ovdje, čije kome pripada to pravo da kadruju u toj oblasti.

Vi možete praviti kadrovsku politiku sad sa pozicijom koju imate, ko će biti predsjednik protesta u Podgorici, ko će biti predsjednik protesta kod Kneževića, ko će biti predsjednik protesta po opština, ko je portparol, ko je zamjenik predsjednika, vodite tu kadrovsku politiku. Borite se, naravno borite se ovdje u Parlamentu, opet ćemo morat doći svi zajedno da se borimo za svoje pozicije, da pokažemo građanima, kome građani vjeruju. Vi ste svjesni toga da vam građani sve

manje vjeruju. Pa i oni koji dođu na te proteste i oni vam više ne vjeruju. Zato vas ja pozivam da se vratite ovoj priči ovdje i da stvaramo priliku da u narednoj godini idemo na izbore sa dobrim izbornim zakonodavstvom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:36:20)

Poslanik Ranko Krivokapić, poslije toga Slaven Radunović.

RANKO KRIVOKAPIĆ (17.04.19 13:36:29)

Hvala Vam, potpredsjedniče.

Imao sam zadovoljstvo da obezbijedim međunarodnu podršku, da napišemo najbolji zakon u regionu tada o parlamentarnom nadzoru i prvi ga napišemo u ovom regionu. Dobili smo međunarodnu pomoć, ozbiljnu međunarodnu pomoć Švajcarske i Njemačke i došli do tog zakona koji je bio ugaoni kamen koji su prepisivali drugi u regionu. Imao sam zadovoljstvo da vidim Odbora za odbranu i bezbjednost koji je otvorio slučaj "Balkanskog ratnika" prije ikoga u Crnoj Gori. Koji je konstatovao tada nema ni papira o tom slučaju nigdje, ali ga je Odbor otvorio, dao priliku državnim organima da aktiviraju taj slučaj i da dođu do autoriteta crnogorskog Parlamenta i crnogorske države. Imao sam priliku da vidim ozbiljna saslušanja u tom Odboru. U cjelini, smisao Odbora je da vrši nadzor. Pored zakonodavne u ovakvim društvima i u svakim društvima, najvažnija funkcija Parlamenta da efektivno kontroliše izvršnu vlast i moć koja tamo postoji, realna moć u izvršnoj vlasti. Naravno budžet Parlamenta je ispod 3% ukupnog budžeta Crne Gore, sva ostala moć je u rukama izvršne vlasti i sva sila je tamo. Ključne sile treba da kontroliše ovaj Odbor i naravno to su ogromna ovlašćenja sa ne baš mnogo mogućnosti da to efektivno radimo i u mnogo većim demokratijama nego što je ova.

Međutim, kad nemate politički prostor, političku želju, političku slobodu da to radite onda imate statistiku i statistika kad se uporedi sa tim efektivnim rezultatima i ova statistika, ovdje je možda statistika bolja, a tamo su bili takvi rezultati da smo u svakom izvještaju Evropske unije bili pohvaljeni zbog toga, zbog efektivnog nadzora, a sada imate kritiku da nema efektivnog nadzora u toj oblasti. Čak se ne usuđujem da dajem ocjene onoga što znam u Crnoj Gori nego samo pročitam što napišu naši partneri o tome, računajući da oni znaju i više, a znam da znaju više nego što čak sam znao i kad sam imao višu dostupnost informacijama, skoro da znaju sve. Ako američki predsjednik stavi među osam najvećih opasnosti za Sjedinjene Američke Države Keljmenđija, američki predsjednik Obama, a mi time se ne bavimo u Crnoj Gori, on je boravio u Crnoj Gori i davao izjave da podržava jednu partiju, njima je jasno. Američki predsjednik ima mnogo posla, baš da se bavi nekim pojedincem sa Balkana nema - ako nisu prijatnija Americi. Ako u raznim knjigama izađu imena i prezimena ljudi za pranje novca u Crnoj Gori, a mi se ne bavimo time da li smo dobri evroatlantski partneri. Nijesmo, neće nam se vjerovati da imamo ikakve efektivne kontrole. Ako njemački sud presudi na sedam godina narko dilera zbog narko šverca, a istovremeno ga u Crnoj Gori oslobode za pranje novca, mislite da se vjeruje našem sudstvu. Hoće li prije vjerovati sudu u Ahenu, tamo će su Njemci dobili Karla Velikoga i će je njihova najstarija katedrala ili će vjerovati našem sudu u Bijelom Polju? Što mislite, kome će više vjerovati, sudu u Ahenu ili sudu u Bijelom Polju? Ja nisam rekao, ja samo pitam Evropsku uniju i NATO, kome će više vjerovati. Ja bih naravno više volio da vjeruje sudu u Bijelom Polju, vi to svi znate i da ništa od ovoga ne spominjem. Ne spominjem ništa iz moje glave, spominjem iz njihove glave i iz njihovih informacija.

Sve su to bile teme koje treba Odbor da odbrani, našu sposobnost, da gurnemo stvari naprijed. Pogriješi se, ne može ni Odbor ni država znati, ne može država znati, ali mora kad partneri to kažu istražiti i reći toga ima ili nema, jeste ili nije. Kad pogledate sve zaključke da je osnovni problem u Crnoj Gori vladavina prava, u izvještaju Evropske unije iz 2015. godine piše da se organizovani kriminal infiltrirao u politički i ekonomski sistem Crne Gore. Je li to ocjena da se bavimo svi zajedno, da kažemo nije tačno. Nemoguće je, nema elemenata za to nego da kažemo borićemo se protiv toga, ali nešto moramo raditi, ako hoće da nas ozbiljno shvate. Negdje sam

kad je bio tužilac prošli put ovdje rekao sve što mi ne uradimo sad sami, a ovo su sve strateške prijetnje za svaku državu, a pogotovo za naše partnere, oni će se morati pozabaviti sa nama. Mi smo dio integracije, već smo u NATO, a kad uđemo u Evropsku uniju onda smo pod nadležnošću njihovih tužilaštava, odnosno novog tužioca Evropske unije koji će biti izabran. Je li bolje da to sami radimo ili da nam neko drugi to radi, to vas pitam opet. Razmislite, ne treba mi odgovor. Ja odgovor znam, mislim da je mnogo bolje da mi to radimo. Sve što propustimo sada platićemo mnogo veliku kamatu poslije. Neko je spomenuo, baviće se političkim odlučiocima, izvršnom vlašću koja to nije sprovela i pitati zašto nije sprovela, je li stvar nemoći ili nedostatka političke volje ili integrisanosti sa tim sistemom. Odbor ne može sve to riješiti, daleko od toga da može riješiti, znam koji su kapaciteti Odbora, u Americi ne mogu to da riješe, imaju pravo postaviti istražitelja. Mi nemamo pravo postaviti istražitelja još uvijek, ali može ovaj zakon da se promijeni pa da i Parlament dobije mogućnost da postavlja istražitelja koji će voditi istragu pod zakletvom oni koji daju izjavu pred nama. Onda ćemo dobiti mnogo veći kapacitet ko dođe pred Parlament pa se zakune da će govoriti istinu, ako govori neistinu da završi pod krivičnom prijavom. To je sljedeća faza koju inače mislim da ćemo kad dođe vrijeme normalnosti morati zajedno da uradimo, ako hoćemo da imamo ugledan Parlamenta i ako hoćemo da se borimo protiv organizovanog kriminala i prijetnjama bezbjednosti države. To je ono što nas sve zajedno čeka. Samo pokušavam da uradimo kao svaki dobar đak što prije to lakše. Sve što se ostavi poslije mnogo je veći problem. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:42:44)

Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.04.19 13:42:51)

Poštovani građani Crne Gore, ako postoji neka tema o kojoj ne volim da pričam iz razloga što je prezirem, posebno kad je Crna Gora u pitanju, to je bezbjednost i bezbjednosne službe. Iz prostog razloga što ne da ne cijenim nego apsolutno potcjenjujem rad bezbjednosnih službi u Crnoj Gori. Njihova uloga od 1945. godine do danas je nažalost bila potpuno u skladu sa raznim partijskim ili privatnim interesima, a nikad u skladu sa interesima koje ima u imenu, a to je nekad bila državna bezbjednost, nekad je bila OZNA, sad je Agencija za nacionalnu bezbjednost.

Jednostavno država Crna Gora je tako udešena, posebno od 1945. godine, mada ni u vrijeme kralja Nikole nije situacija mnogo bolja bila, da se nekako afirmišu špijuni i afirmišu žbirovi i ta organizacija se nikad nije bavila nacionalnom bezbjednošću, uvijek se bavila drugim poslovima. Nekad je to bio šverc i zaštita švercera, nekad je to bio obračun sa političkim neistomišljenicima u istoj partiji, nekad je to bio obračun sa ostacima bivših vlasti pa su ti ljudi išli da ubijaju po inostranstvu u ime države, pa su poslije na račun toga ubijanja u ime države po inostranstvu ovdje imali odriježene ruke da rade što god hoće, neki od njih i dan danas žare i pale u Crnoj Gori. Vi to sve znate. Vi imate Odbor za bezbjednost, vi tamo nešto radite, a zna evo i predsjednik i svi članovi znaju ovo što ja pričam da je tačno. Ti ljudi danas žare i pale u Crnoj Gori.

Mnogo puta je formalno reformisana bezbjednosna služba. Radili su to i komunisti, zvanično je to rađeno i poslije uvođenjem višepartizma, ali jedno je ostalo uvijek isto. To je uvijek bila desna ruka šefu režima ko god da je bio, desna ruka za sprovođenje diktature, ne za očuvanje državnih interesa, nego za sprovođenje diktature i stvaranje unutrašnje legalne mafijaške strukture u okviru partije i države.

Zato sam počeo svoje izlaganje time da duboko prezirem bezbjednosne službe u Crnoj Gori, jer one to nisu. To je naziv za legalnu mafijašku organizaciju koja služi za obračun s protivnicima i za obezbeđenje nelegalnih poslova. Tako smo došli u situaciju, kao što je govorio i gospodin Medojević, da su danas neki ljudi koji su poznati operativci ili u prošlosti ili sad, neki su i penzioneri, maltene najbogatiji ljudi u Crnoj Gori. Nikome u Crnoj Gori od Tužilaštva, od ljudi iz vlasti ne pada na pamet da se pita odakle tim ljudima ti milioni, odakle, kako. Zašto biste se i pitali kako, kad vi znate kako. Svi smo mi ovdje živjeli 90-ih godina, makar ovdje, ne znam možda nije

gospodin Pažin je došao kasnije, ali mi ostali jesmo i svi znamo da su oni kontrolisali šverc cigareta, da su oni pratili kamione od punkta do punkta, a neki su zaduživali "pункtove". Izvinjavam se mlađim generacijama koje možda ne znaju o čemu pričam, ali neka se potrude malo, neka se raspitaju, pa će znati, znači svi ljudi bliski režimu i bliski naravno ovim bezbjednosnim strukturama su imali jednu svoju malu carinsku ispostavu sa policajcima kuda su morali da prođu kamioni i onda su kamioni sa cigaretama morali tu da plate neki porez lični, neki su čak imali i svoje carinske ispostave na granici. Jedan od njih je sad u zatvoru, a bio je opet saradnik službe državne bezbjednosti.

Zato mi ne možemo, gospodine Mišo Stanišiću, da pričamo o vašem Izvještaju, jer to je iluzorno. Zašto bismo to radili kad je to samo ispunjavanje forme? Suštinske stvari u Crnoj Gori se nisu promijenile od 1945. godine. Svi dobronamjerni ljudi koji zaista žele dobro državi, koji žele da se razvija vladavina prava moraju da počnu s reda, ne otpozadi, moramo da rješavamo, moramo ono što nam je pred očima prvo da uklonimo zašto svi znamo, a to su baš ovi ljudi koje sad hoćete da vratite na glavna mjesta u Policiji. Da mi dozvolite još koji sekund, vidim da se javio kolega Stanišić tako da će biti prilike da još jedanput na ovu temu progovorimo. Znači, poenta je da vaš Odbor će doći u situaciju da je izabrao šefa Policije koji bira, gospodine Stanišiću, sad ljude koji se vraćaju iz penzije, a koji su i te kako poznati vama kao neko ko ne bi smio da bude možda čak i na slobodi, a kamoli da bude u Policiji na visokom mjestu.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:48:48)

Imamo komentar Obrada Miša Stanišića.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 13:48:54)

Potpredsjedniče, ako se slažete, a nije problem nikakav, pošto ćemo imati prilike evo opet se ponavlja i potvrđuje. Javljam se u skladu sa članom 96 Poslovnika.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:49:00)

Na Vama je da izaberete, samo izvolite bili ste ste prijavili na komentar. Ja sam gledao ovdje, ovdje je bilo prijavljeno kao komentar, razumijem da se javljate. Vodite računa. Znači, kad se javljate po članu 97 vaša je obaveza kao ovlašćeni predstavnik kluba ili kao predlagač tražite komentar radi pojašnjenja stavova i ispravki. Shvatio sam da vi hoćete generalni stav. Izvolite, imate izlaganje.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 13:49:30)

Na izlaganja dvojice prethodnika. Da kažem dobro se počelo, jeste da smo mi raspravljali 2010. godine na temu "Balkanski ratnik" i sve ono što smo poslije devet, deset sati debatovanja zaključili sve se ispostavilo tačno. Nije tada gospodin Krivokapić bio član Odbora, ali bio je predsjednik Parlamenta i bio je upoznat sa svim onim što je Odbor radio. Opet se potvrđuje priča, opet pričamo priče koje baš bukvalno nemaju nikakve veze sa ovim izvještajem. Pričamo o Keljendiju koji je bio aktuelan prije četiri, pet godina kad je kolega kojega sam pomenuo debelo bio zasjeo u vlasti tada i o njemu je mogao da priča i tada, a ne sada, ali nijesam ga nešto baš čujao tada, a bio sam i tada član Odbora za bezbjednost.

Dalje, reći da se preziru institucije, posebno institucije koje se bave bezbjednošću i odbranom jedne zemlje i unutrašnjim redom i mirom, i to da kaže čovjek kojega su građani birali da ih predstavlja u Parlamentu, mislim da sve govori. Ja prezirem takvu priču i na nju neću da dajem komentar. Jer ako preziremo instituciju u državi to najviše govori o nama, a te institucije o kojima se priča su doprinijele i te kako da referendum u Crnoj Gori prođe na najbolji mogući način

bez ijedne prolivene suze, jer smo i tada sačuvali i mir i red i jedni drugima poslije toga pružili ruku. Znam da vama smetaju te institucije, ali ni jednom građaninu ne smetaju, jer dok one funkcionišu u Crnoj Gori je red, mir i poredak i nadam se da će tako biti ubuduće.

Opet hipotetičke teze oko ljudi koje niko ne pominje bez vi. Postavljaju se, ja o tome ne znam ništa i nemojte etiketirati ljude to je najopasnije. Najopasnije je etiketirati ljude, a oni nijesu odgovarali za ono što im vi prišivate tako uzgred i olako i govorite o diktaturi. Nigdje na svijetu ne biste mogli to da radite bez u Crnoj Gori, to što radite sada i kako pričate. Pričate nema demokratije od kralja Nikole. Vama Crna Gora odgovara i njeni vladari kroz istoriju samo kad vama treba. Sad vam ne valja Crna Gora kralja Nikole, a valjala vam je dok nijeste pominjali crnogorsku crkvu. U toj kraljevoj državi je bila crnogorska crkva, a od njega nema više, to je diktatura u Crnoj Gori. Ako je igdje ima to što druga tuđa crkva vodi i pravi u Crnoj Gori i od građana Crne Gore i od svih institucija u Crnoj Gori. Nikad se nijeste sjetili da kažete zašto se bespravno podižu objekti Srpske pravoslavne crkve. To ne napadate to je vama po zakonu, a sve ostalo što vlast radi je mimo zakona i mimo svega. Nemojte da budete lični vi ste političari morate malo i šire da pogledate. Nije sve crno kako vi mislite nego veliki problem je vaš gospodo što vi nijeste opozicija ovoj vlasti, vi ste opozicija sopstvenoj državi. Dok god to budete bićete u tim klupama.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:53:00)

Izvolite.
Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.04.19 13:53:12)

Pošto je gospodin Stanišić izabrao ovaj format da odgovori da bi mogao opet on meni, meni je to jasno potpuno. Onda moram da se javim formalno pošto nije bio komentar na moje izlaganje.

Znači, to sad dobaci gospodin Koča Pavlović, a rado ću ponoviti. Vi stvarno s obzirom /prekid/

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:53:27)

Izvinjavam se samo režiji ovo je izlaganje gospodina Radunovića.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.04.19 13:53:36)

Kakvo izlaganje? Ja sam izlagao maloprije. Ja mogu još jedanput ako treba.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:53:39)

Komentar na izlaganje.

SLAVEN RADUNOVIĆ (17.04.19 13:53:41)

Komenatar na izlaganje. Da.
Ne, nije odgovor na komentar.

Reče gospodin Pavlović pošto nema potrebe da se bavite na Odboru za bezbjednost ovim stvarima pošto se ne bavite bezbjednosnim službama nego skrivanjem samo stvari koje bi javnost željela da zna. Možda bi bolje bilo s obzirom na vaša interesovanja da nazovemo vaš Odbor, odborom za crkvena pitanja. Potpuno bi to odgovaralo jer to je zaista ono što svaki put budi kod

vas mnogo više interesovanja i strasti kad pričate. Kad biste ovakvu strast pokazali kad pričate o svom poslu o Odboru za bezbjednost, pa kada biste malo pozvali ove ljude na nekakvo saslušanje kada biste se malo zainteresovali odakle agentima za nacionalnu bezbjednost kuće koje vrijede milione. Samo onako logikom ničim drugim ne treba ili ste možda očekivali da će institucije sistema da vam skrenu pažnju, vi meni kažete čudite se da jedan poslanik kaže da prezire službu - da. Ja sa ponosom kažem ne da prezirem službe bezbjednosti nego i još institucija određenih koje rade u dogovoru sa tim službama koje ne rade za građane Crne Gore i za državu Crnu Goru nego rade za privatno preduzeće Mila Đukanovića. Naravno da prezirem i da želim da se mijenjam i ja i mnogi drugi. Svi oni koji protestuju i oni koji ne smiju da izađu, ali misle kao mi. Naravno da preziremo, pa da ne prezirem ne bih ih mijenjao nego bih ih hvalio kao vi, ali vama odgovara pa ih hvalite. Oni drugi ne mogu da ih hvale jer ne rade ništa dobro te službe za njih.

Ove službe između ostalog, iako to niko od nas nije ovdje danas želio da pominje, ali ja ću pomenuti su učestvovala i u namještanju državnog udara. Isti ovi ljudi o kojima pričamo su učestvovali u namještanju državnog udara, ali mi znamo da to ovog momenta ne može da izađe na svjetlo dana u legalnom smislu. Doći će dan, svi ćete vi to za pet ili šest godina klimaćete glavom i govorićete, a bogomi smo znali, ah no se nije smjelo. Znaš Slavene tada eto to je no hajde znaš kako je nije lako bilo znaš posao, pa ovo, pa deca. Ali ćete za pet, šest godina svi istu priču da pričate. Jer su ti ljudi i vi to znate učestvovali, baš ovi koji treba da budu sad nagrađeni i još neki sa njima. Kad god se suočite s činjenicama odbrane su - narod je nas izabrao, narod je odlučio da je ovo što mi radimo dobro ne to što vi pričate. Nije tako, narod ne bira svojom voljom baš zbog ovih službi koje vi kontrolišete. Veliki broj građana je pod pritiskom tih službi i raznih njihovih poslova koje imaju. Znao da radnici te firme koju oni kontrolišu moraju da budu u dresovima DPS-a kad su izbori. Znao li? Ne moraju? Dobro.

Mene vozi jedan sad koji je došao koji je izbačen iz takvog posla zato što nije htio da obuče dres, gospodine Tarzane Miloševiću.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:57:02)

Obrad Mišo Stanišić, odgovor na komentar.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 13:57:17)

Kolega Radunoviću, da Vam kažem Vi znate u skladu sa Zakonom o parlamentarnoj kontroli sjednica Odbora za bezbjednost mogu da budu po pravilu zatvorene za javnost, a mogu da budu i otvorene. Od svih 19 sjednica koje smo održali u prošloj godini samo je jedna bila zatvorena za javnost, a to je bilo ovo kontrolno saslušanje. Znači što god Odbor za bezbjednost radi radi transparentno i sa te zatvorene sjednice je podnešen izvještaj i saopšteni zaključci. Sa te zatvorene sjednice kad smo donosili, vi niste prisustvovali. Nažalost vi niste prisustvovali jer vi prisustvujete samo eto radi reda, vi ozbiljno ne prilazite problemu. Što niste tražili to što vas interesuje, što niste tražili sjednicu Odbora za bezbjednost sa temom koja vama odgovara. To vas sljeduje po zakonu i tu nema pravo niko da utiče nego vi hoćete ovdje u Parlamentu da pričate ono što ja zaista ne bih ni pomislio.

Nemoj da pričamo o dresovima ko kakve dresove oblači i gdje ih nose. Nemojmo o tome molim vas o dresovima da najmanje pričamo nego da pričamo o našoj državi Crnoj Gori i da zajedno doprinosimo kako da u njoj bude bolje. Građani odlučuju na izborima. Vi izbore prihvatate u startu odmah. Posebno vi iz Fronta to prihvatate jer ste navodno dobro prošli na prethodnim izborima, pa se izbora sjetite kad neće niko s vama i onda pred naredne izbore na godinu dana počinje velika muka. Hajmo dođite građani dajte da vidite mi smo ti koji ćemo Crnu Goru da uvedemo u blagostanje. Ne vi ste Crnoj Gori gospodo na svakom demokratskom koraku od osamostaljenja na ovamo podmetali nogu. Gdje ste god to mogli, ali vam nažalost nije uspijevalo. Crna Gora je tu gdje je danas i članica NATO saveza i prva naredna članica Evropske unije, iako mala, veoma kredibilan bezbjednosni faktor na prostorima jugoistočne Evrope. To vi dobro znate i

to pišu izvještaji, ali vi čitate u izvještajima samo ono što vama odgovara i ništa više. No dobro doći će i septembar, oktobar 2020. godine pa ćemo vidjeti ko kome i koliko vjeruje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 13:59:41)

Zahvaljujem izvjestiocu i predsjedniku Odbora za bezbjednost Mišu Stanišiću.

Zamolio bih kolege iz Demokratskog fronta da ne dobacuju i da puste kolege iz Demokratske partije socijalista da onako kako su planirali iznesu svoja izlaganja.

Marta Šćepanović, Željko Aprcović, Koča Pavlović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (17.04.19 14:00:07)

Poštovani građani,

Što se tiče današnje tačke dnevnog reda Izvještaja o radu Odbora za bezbjednost kao što smo do sada mogli da čujemo na ovoj strani jedno realno stanje koje je ocijenjeno kroz naše diskusije, a na drugoj strani danas imamo samo klevetanja koja su po mojoj ocjeni ovdje neki previše sebi daju za pravo u klevetanju ljudi i lica i privrednika i zloupotrebljavaju ovu govornicu za pozivanje građana na proteste. Dakle, to su današnje njihove diskusije.

Ja ću da se posebno osvrnem na dva važna spektra rada Odbora. Razmatranjem izvještaja o radu organa institucija iz bezbjednosno odbrambenog sektora u prethodnoj godini i na osnovu dostupnih informacija koje smo imali kao članovi Odbora, imali smo mogućnost da se upoznamo sa aktuelnim dešavanjima i da zaključimo da su ostvareni u ovoj oblasti zaista mjerljivi rezultati i evidentna prilagođavanja novonastalim međunarodnim obavezama. U tom smislu značajan segment rada Odbora tokom prošle godine je bio usmjeren na inteziviranje saradnje sa međunarodnim partnerima i na praćenje obaveza države i institucija u tom dijelu. Ovdje prvenstveno mislim na članstvo Crne Gore u NATO alijansi. Samim učlanjenjem Crne Gore u ovaj savez mnogo toga se izmijenilo. Možemo slobodno reći da se i rad Odbora izmijenio u jednom svom dijelu jer je učešće u kolektivnom sistemu bezbjednosti uspjeh i potvrda vrijednosti za sistem bezbjednosti Crne Gore. To je i dodatna odgovornost i obaveza u pravcu nastavka odlučnog i kontinuiranog unapređenja bezbjednosnog ambijenta.

Članovi Odbora su ukazali na značaj ulaganja, unapređenje i nadogradnju postojećih sistema i kapaciteta, a sve s ciljem prilagođavanja NATO standardima. Konstatovano je da je saradnja s međunarodnim partnerima intenzivirana i da doprinosi jačanju kako regionalne tako i međunarodne stabilnosti. Takođe, Crna Gora ravnopravan partner i član Alijanse je svoj doprinos dala i kroz učešće pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu. Prosto je konstatovano da to doprinosi daljoj modernizaciji i profesionalizaciji crnogorske vojske. Zašto ne reći da smo uvijek na Odboru kroz informacije koje smo dobijali od predstavnika Ministarstva odbrane dobili informaciju da su naši vojnici i naše jedinice uvijek bile među najboljima.

Upravo ove nove i promijenjene okolnosti, odnosno izmijenjen bezbjednosni okvir su i doveli do potrebe izrade nove strategije nacionalne bezbjednosti. Smatram da je razmatranje i usvajanje ove strategije i ovog dokumenta, važno je istaći kao jednu od aktivnosti koje smo imali u 2018. godini, stabilnost kojom težimo, dobrosusjedski odnosi koje negujemo, spremnost i odlučnost da štitimo državu i ustavni poredak, dakle sve su to elementi koji su prepoznati u navedenoj Strategiji.

Odbor je, takođe, ukazao institucijama i dao značajne smjernice u potrebi daljeg unapređenja njihovog rada i ukazano je na potrebu saradnje uvezanosti svih organa. Saradnja i uvezanost svih institucija u ovom sistemu je izuzetno važna jer se često po negativnim i neosnovanim reakcijama pojedinaca, pa i javnosti koje se mogu vidjeti u svakodnevnom radu profesionalaca koji rade na terenu u državnom sektoru bezbjednosti, može se zapaziti da velika većina građana ili ne razumije ili prosto ne zna, pogrešno vidi funkcionisanje odnosa između državnih organa. Dodatno se slika i ugled institucija narušava u društvu kada se uključe i mediji kojima je senzacionalizam bitniji od pravog novinarstva, pa zbog tiraža ili gledanosti, reklo bi se

svjesno "uzdižu" negativne pojave u društvu i od glavnih učesnika prave novinske i medijske zvijezde tako promovirajući negativne pojave u društvu i na taj način otežavajući rad ovim organima. Drugim riječima, od kriminalca i devijantnog lica pravi se žrtva ili heroj, a od sistema tj. od policije i od državnih organa prave se zločinci. Često smo prosto olako spremni da zbog takvih senzacionalističkih naslova vidimo samo problem.

S toga je veoma važno, a to smo i na Odboru negdje konstatovali, na pravi način predstaviti rezultate rada ovih organa. Jer, ne zaboravimo da ustanove čine pojedinci i obaveza institucija i države je da se za pojedince, odnosno zaposlene u ovom sektoru prepozna značaj, težina i odgovornost njihovih poslova. Moramo voditi računa o tome koliko je posao zaposlenih iz ovog sektora težak, odgovoran i koliko rizika nosi sa sobom i kako bez ovog posla nijedno društvo na svijetu ne bi moglo da funkcioniše i da brine o bezbjednosti svojih građana. Zato je jasno da je potrebna i posebna briga i poštovanje prema svim zaposlenim u ovom sektoru i prema ljudima koji svakodnevno rizikuju svoje živote i zdravlje zarad bezbjednosti svoje države, građana i njihove imovine, a sve u skladu s Ustavom i zakonima. Budimo iskreni i odajmo priznanje vrijednima, časnim i odanim iz ove službe. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:06:00)

Komentar na Vaše izlaganje ima Koča Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 14:06:09)

Gospođo Šćepanović, kažete narušavamo ugled ovome, onome itd. Osnovna logička konsekvencija činjenice da neko nema ugled da je ta da mu ne možete narušiti ugled jer ga nema. Dakle, ne možete narušiti ugled onome ko taj ugled nema, ko je opštepoznat u cijelom svijetu kao kriminalac, u stvari kao čelni čovjek kriminalno političke organizacije koja je zarobila jednu državu koja se zove Crna Gora.

Kažete klevetanje, mi klevećemo. Koga klevećemo, ove inspektore DB-a koji imaju milionsku vrijednost koja je stečena na potpuno neobjašnjiv način, gdje se nijesu bavili nikakvim biznisom nego su se bavili tobož, kako vi kažete, odbranom Crne Gore. Koga mi to klevećemo, Sveta Marovića, pa se vi sada ljutite ili Miga zvanog kuferat i vi biste sada da branite i nas da stigmatizujete kao nekoga ko je klevetnik, je li? Svaka vam je priča u ovom Parlamentu takva, što bi rekli oni s Top liste nadrealista, šuplja. Svaka vam je šuplja. Ili koga klevećemo, narkopošiljku koja je bila u Volijevom kontejneru. Klevećemo to što kažemo da je specijalni tužilac morao da pokrene istragu koja će dati dokaze, ponuditi dokaze za to da saznamo, da crnogorska javnost sazna ko je švercovao 30 kg kokaina. Klevećemo onoga što više hajmo na Dubrovnik 1991. godine, hajmo nema brijanja do Straduna koji je i tada bio Udbaš i DB-ovac i danas, pa ga ja klevećem zato što to kažem, zato što kažem evidentnu istinu. Ili da kažem, nijesam dosad rekao, ali da kažem, nekoga što utovara stoku u Mojkovcu u kamion i šalje na Dubrovnik, pa mi taj danas drži predavanje o tome šta je patriotizam i mene proglašava za izdajnika Crne Gore, za permanentnog neprijatelja Crne Gore koji iz opozicione busije stalno napada državu Crnu Goru.

Najveći neprijatelji Crne Gore ste vi i to morate konačno shvatiti. I da ste pametni trebalo bi da gledate najprečim putem, najbrže što možete da napustite ovu političko kriminalnu organizaciju. To je put pomoći Crnoj Gori i da se onda poslije izvjesnog vremena pojavite na nekom od ovih trgova s ovim narodom koji protestuje. Da se ja pitam protesti bi bili svakog dana, zato ih podržavam, i ovaj sjutrašnji u osam sati, u Ulici slobode ispred Tužilaštva, i onaj u subotu, jer Demokratski front je zajedno s ovim ljudima iz "Odupri se", ali podržavamo i ovaj sjutrašnji "Do slobode", naravno. I vi, ako sumnjate u ovo što govorim, ako imate iole sumnje, iole primisli o tome da ne govorim istinu, dođite na taj protest i pitajte te ljude šta oni misle o tome što vi pričate ođe i ovim šupljim koje prospate ođe crnogorskoj javnosti.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:10:11)

Dajem pauzu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:12:32)

Riječ dajem poslanici Marti Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (17.04.19 14:13:25)

Evo kratko na komentar poslanik Pavlovića.

Ja ću se složiti sa poslanikom Pavlovićem u jednom, da se ne može narušiti ugled onome ko taj ugled nema. Neću se uopšte truditi da odgovorim na klevete i na iste priče i na podmetanje i na neistine kojima se oni služe ovdje u Parlamentu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:14:02)

Hvala.

Željko Aprcović.

ŽELJKO APRCOVIĆ (17.04.19 14:14:09)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Nisam imao namjeru da pričam o temi koja je trenutno u našem plenumu zaokupirala pažnju svih poslanika kako opozicije tako i vlasti. Međutim, želja mi je da se iz potpuno drugog ugla osvrnem prema onome što se čula iz klupa opozicionih poslanika.

Danas je pred nama Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu i taj izvještaj Odbora za bezbjednost i odbranu je sadržao /upadice/...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:14:48)

Dajem pauzu.

Nastavljamo sa radom.

ŽELJKO APRCOVIĆ (17.04.19 14:18:12)

Nisam imao namjeru da pričam o Izvještaju o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu iz razloga što sam se sa materijalom koji je danas ovdje pred nama imao priliku da upoznam pripremajući se za zasijedanje Parlamenta sa ovom tačkom dnevnog reda, a i prisustvujući, mijenjajući kolege poslanike na jednoj od sjednica Odbora gdje se razmatrao Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost za 2018. godinu. Ono što jeste karakteristika izvještajnog perioda i što jeste karakteristika predloženog izvještaja da on u sebi sublimira sve ono što je Odbor shodno Poslovniku i zakonima trebao da radi u prethodnoj godini i što je u konačnom imalo za rezultat da imamo kvalitetan izvještaj sa svim onim segmetnima kako je to i taksativno nabrojano, odnosno analizirano u predloženom Izvještaju.

Moram da kažem, što jeste kvalitet ovog izvještaja, da se osvrnuo na svaku temu koja je bila aktuelna, za koju su bili zainteresovani kako kolege poslanici, tako i sveukupna crnogorska javnost i da na svaki problem vezan za bezbjednosni sektor Odbor za bezbjednost je odreagovao na način kako je to zakonom i predviđeno. Moram da kažem da se Odbor bavio i migracijama,

bavio se i odluka o upućivanju dijela pripadnika Vojske Crne Gore u stranim misijama, odnosno, u područjima gdje je bila potreba da u skladu sa onim što jesu preporuke za Crnu Goru kao punopravnu članicu NATO-a da njeni pripadnici, odnosno pripadnici Vojske Crne Gore, daju svoj puni doprinos. Takođe, moram da kažem da ovaj izvještaj tretira i migracije, kao jedan izuzetno značajan globalni problem, egzoduse različitih ljudi sa različitih prostora i Crna Gora je znala kroz planove integriteta koje je donosila u okviru nadležnih institucija da odgovori i migracijama kao globalnom problemu.

Ovo zbog čega sam se javio je usmjereno ka tome da ne želim da prihvatim zaključke koji se sa druge strane, od strane opozicionih poslanika, probaju prezentirati na način kako je to i kroz njihove diskusije u ovome trenutku i prezentirano. Želim da kažem da kolege iz opozicije su imali puno primjedbi na rad bezbjedonosnog sektora, a ta armija ljudi koji rade i u Upravi policije i u Agenciji za bezbjednost i u Vojsci Crne Gore daje ogroman doprinos na stabilnost Crne Gore kao punopravne članice NATO-a i na bezbjednost, odnosno zaštitu svih sloboda i prava svih građana.

Tamo gdje je odgovarao izborni rezultat 2016.godine nije bilo pritiska bezbjedonosnog sektora. Znači u trenutcima kad opozicija osvaja određene lokalne samouprave. Tu prevashodno mislim na lokalne samouprave Herceg Novog, Budve, Kotora, Berana, tu nema bezbjedonosnog sektora, odnosno uticaja bezbjednosnih službi, nema koverata, nema laptopova, nema čokoladica, jednostavno tamo odgovaraju izborni miljei, izborni ambijenti i odgovaraju izborni rezultati. Tamo gdje opozicija nije dobila vlast onda se sve ono što karakteriše njihove iskaze na današnjem plenumu stavlja u fokus pažnje njihovih političkih istomišljenika. Ja sam protiv toga da se iznose određeni negativni kvalifikativi za pojedine ljude koji rade u bezbjednosnim službama, koji rade u institucijama sistema, koji rade u Tužilaštvu, a evo iz prostor zbog čega to smatram da je tako.

Želim još jedanput, zarad sveukupne javnosti Crne Gore da kažem da u određenom trenutku kad su određene institucije dobijale prohodnost na nivou Parlamenta i kada su radili određene poslove u skladu sa zakonom iz njihovih osnovnih nadležnosti imali su podršku od kolega iz opozicije. Tu prevashodno mislim i na Tužilaštvo kao organ koji je u prethodnom periodu sproveo niz aktivnosti na otkrivanju svih onih izvršilaca krivičnih djela i niz aktivnosti koji su doveli do toga da se pokrenu određeni krivično-pravni procesi neselektivno, znači na način da su svi dostupni pravdi da su svi jednaki pred zakonom.

Takođe, moram da kažem da ne sporim da bezbjednosni sektor ima određene propuste, ali propusta ima i u najjačim bezbjednosnim sektorima i britanskom, i američkom, i ruskom, i izraelskom. Naravno Crna Gora u skladu sa onom što jeste njen evropski /prekid/ sektora, upravo u cilju očuvanja ustavno-pravnog integriteta države Crne Gore.

Smatram da ćemo u narednom periodu zajednički, bez povišenih tonova, iz razloga što smatram da upravo kroz dijalog i da ste upravo kroz dijalog na Odboru za bezbjednost gdje ste imali određen broj članova Odbora za bezbjednost dali, mogli dati jedan veći doprinos u odnosu na ono što jeste hendikepiranost Odbora za bezbjednost da razmatra ključne činjenice, ključne pojave u bezbjednosnom sektoru, a da opozicionih poslanika nema u okviru Odbora.

Kroz institucije sistema, kroz razgovor niko nije abolidan pojava ovakvih kakvi ste rekli, ali nemojte da dajemo kvalifikative, nemojte da budemo istražni organi, nemojte da budemo sudovi, nemojte da donosimo presude, jer osuda, neutemeljena, nečinjenična je najteža za cijelu državu Crnu Goru. Hvala.

PREDSJEDAVALAĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:24:33)

Zahvaljujem poslanika Željku Aprcoviću.

Samo jedan trenutak. Znači, ispred opozicije imamo prijavljena tri diskutanta sa završnom riječju, a ispred pozicije sedam. Sada na redosljedu kod opozicije su Koča Pavlović i Milutin Đukanović.

Komentar poslanika Đukanovića. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (17.04.19 14:25:04)

Jedino sa čim mogu da se složim sa gospodinom Aprcovićem je to da moramo koristiti argumente i činjenice. Potpuno je netačno da mi nemamo primjedbe na izbore u Herceg Novom, Kotoru, Budvi, Plužinama i Beranama, to jest gradovima gdje opozicija vrši vlast.

Vi znate šta se u Beranama dešavalo. Otvoremo od 100% biračkog tijela 70% sa tih biračkih mjesta je dobijalo novac. Kupovano da glasa.

U Herceg Novom imamo sudske presude za kupovine ličnih karata. Prema tome, potpuna je neistina, imamo jednake prigovore, vi radite isti posao na čitavoj teritoriji Crne Gore. I nemojte to više da nam spočitavate, tamo isto kradete, kradete izbornu volju, ali eto bježite na 50 m pa u tri na 100 m vas negdje i prestignemo. Kao da nema koverata po Herceg Novom, Kotoru, Budvi, Plužinama i Beranama. Naravno da ima.

Vi znate da postoje u ovakvom pravosuđu, koje je najgore u Evropi, pravosnažne presude za kupovine ličnih karata, pravosnažne presude za kupovinu glasova, pravosnažne presude za davanje socijalne pomoći prilikom raspodjele aktivistima Demokratske partije socijalista. Imamo aferu jedan zaposleni četiri glasa i kakvo je pravosuđe? Mi postavljamo pitanje - ko je to organizovao. Katnić neće da kaže. A evo mi da mu pomognemo. Glavni organizatori su Milo Đukanović, Duško Marković, Branimir Gvozdenović i Tarzan Milošević. Ako sam nekog preskočio iz vrha DPS-a neka ne zamjeri. Stvari su vrlo jednostavne i onda pričate vi o institucijama, kako institucije rade svoj posao.

Pitam Vas gospodine Aprcoviću - ko je naredio kupovinu ličnih karata. Ko je naredio kupovinu glasova? Ko je naredio raspodjelu socijalne pomoći na način da dobijaju je aktivisti DPS-a, odnosno u Beranama imamo direktore, visoke funkcionere Demokratske partije socijalista? Sad možete vi da izigravate nešto institucije će odrediti. To svak zna. E, problem Crne Gore je sljedeći nepobitne činjenice za vas su sporne i njih dovodite po sumnju i onda se isčuđavate kad mi mislimo ovako kako mislimo po institucijama. Institucija nema. Tačka.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:28:01)

Odgovor na komentar ima poslanik Željko Aprcović. Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ (17.04.19 14:28:07)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Đukanoviću,

Nijesam očekivao od vas da ćete na ovaj način elaborirati sve to što se dešavalo na nivou Crne Gore pogotovo u lokalnim samoupravama gdje je opozicija osvojila vlast. A evo zbog čega ja to kažem. Znači 20 godina vršite vlast u Plužinama, 20 godina. Nije vam smetala ni afera "Koverat" ni dieljenje kredita za podsticaj poljoprivrede, to vam nije smetalo.

Drugu stvar što hoću da vam kažem. Znači, imao sam priliku sa jednim našim kolegom da sjedim u subotu koji je pripadnik jedne druge političke opcije, koji mi je kazao u jednom trenutku da, kada je vršena vlast neke 2007, 2008, 2010, 2013. godine u Herceg Novom, da je fond za plate bio 2.550.000. Ove godine fond za plate je 4.400.000. Šta to znači? Znači da je toliko povećan broj zaposlenih koji primaju lične dohotke, odnosno ostvaruju prava iz rada u javnim preduzećima i u lokalnoj samoupravi, 4.400.000 ove godine.

Po dva portparola u muzejima Herceg Novog, dva portparola. U Direkciji za uređenje i izgrdnju Herceg Novog imamo situaciju da radi čovjek koji nema kvalifikaciju za obavljanje tih poslova. Takođe, moram vam reći nijeste bili tu kada ste razgovarali o tome o nepotizmu, o partijskom zapošljavanju, o selektivnoj osveti tako da kažem prema ljudima koji su pripadnici Demokratske partije socijalista.

U Kotoru smo imali ...

Molim vas kolega Medojeviću, ja vas svaki put vas saslušam, ako me možete još jedan sekund.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:30:05)

Upozoram kolege iz Demokratskog fronta da damo mogućnost poslaniku da završi svoj dio posla. Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ (17.04.19 14:30:21)

Još neki koji su vršili vlast zajedno sa nama zbog toga sam kazao to kolega Medojeviću.

Da vam kažem. Znači, imali smo situaciju u Kotor gdje se iz budžeta, koje pune poreski obveznici Kotora, izdvoji 400.000 za navodne otpremnine, racionalizacije zaposlenih u lokalnoj samoupravi. I šta se dešava? Dobiju određeni broj ljudi, dobije tih 400.000, na njihova radna mjesta dođu puta dva pripadnici drugih političkih partija koji vrše vlast na nivou Kotora. Je li to partijsko zapošljavanje? Pa naravno da jeste. Ja vam mogu potpuno precizno reći da to kada su rađeni izbori na nivou Kotora, Herceg Novog, Budve da ništa od toga što vi kažete, kroz socijalne pomoći, kroz koverta, nije dato mojim sugrađanima. Evo gledam vas, znači apsolutno. Pričalo se o tome da su donošeni laptopovi, da su određeni mladi ljudi koji nijesu bili sa nivoa Kotora dovođeni sa strane i da su im davane dnevnice da upravo idu od kuće do kuće i da daju određeni /prekid/ zarad podrške izbornim listama koje nemaju dodira sa Demokratskom partijom socijalista.

Ja kažem ovdje se čuje, ja to nikad nijesam kazao u političkom životu čovjek treba da bude elementarno korektan, da treba Demokratskoj partiji socijalista zabraniti političko djelovanje.

Treba zbog toga, što ste vi sigurni u to da Demokratskoj partiji socijalista ne možete ništa na zakonitim regularnim, legitimnim izbornim procesima, e to je vaš problem.

Ja ne znam gdje ste se vi prepoznali u mojoj priči, kad sam ja pričao u jednom dijelu, a tiče se Izvještaja o radu Odbora za bezbjednost i odbranu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:31:41)

Zahvaljujem poslaniku Aprcoviću.

U skladu sa Poslovníkom detaljno mi je objašnjeno u skladu sa članom 101: "Ako poslanik ili drugi učesnik u radu sjednice u svom izlaganju u negativnom kontesktu izrazi o drugom poslaniku navodeći njihovo ime poslanik na koga se to odnosi ima pravo da zatraži i da dobije riječ".

U skladu sa ovim članom Poslovnika poslanik Tarzan Milošević je tražio riječ, izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ (17.04.19 14:32:45)

Gospodine potpredsjedniče pokušaću da budem korektan, ali samo da ne preskočim ovo što je gospodin Đukanović rekao.

DPS i kad je gubio izbore u pojedinim opštinama radio je to na dostojanstven način, priznao je i čestitao izbore. U Kotoru i u Budvi znate da smo izgubili za 120 glasova vlast, niko nije progovorio riječ u Beranama za 57 glasova, a u Tuzima za jedan glas dva mandata.

Znači i to smo sve ovako prihvatili i čestitali smo ljudima koji su bili pobjednici na tim izborima. Nažalost vi to ne možete da uradite 20 godina svaki izbori su pokradeni, svaki izbori su neregularni.

Mi smo došli do izbornog zakonodavstva koje smo zajedno napravili. Jer i dalje tvrdim, ni jedan čovjek ne može da glasa neregularno. Znači, imamo tehniku koja je to pokazala i stalno sam govorio jednoga čovjeka imenujte da je glasao neregularno. Evo ako ništa drugo, moja malenkost neće se nikad više baviti politikom i ući u ovu salu.

Poništavali smo izbore kad je neko javno glasao ili kad je neko došao da glasa bez lične karte i to su bili samo neki iznimni slučajevi u prethodnom periodu. Ono što bih posebno htio da naglasim. Kad govorite stalno pošto je gospodin Đukanović direktor Fronta ili Nove srpske demokratije, samo jednu stvar da kažem. Stalno govorite o podršci o neregularnom finansiranju od

strane naše partije itd. Ne treba ništa nego strpljivo građani da pročitaju vaš izvještaj kod Državne revizorske institucije, samo da ga strpljivo pročitaju.

Ako ništa drugo, pazite, vi govorite o podršci o pomoći nekoj četiri i po hiljade laptopova, podijelili ste ljudima ne znate ni kome ste dali, ni kako, uoči izbora 2016.godine. Ne, tableti dobro, u redu jeste tableti.

Ovdje bez ikakvog, pazite samo polako, imamo izvještaje tačno koja je partija uradila. Nije vraćen ni jedan od tih uređaja. Šta to znači, da nekome možete to da podijelite neka to košta i 450.000, da nekome to podijelite umjesto socijalne pomoći. Ajmo da uvedemo praksu, da nije pomoć socijalna, ne može da se uvede, nego da se daje u naturi, ne kao proizvod itd. /upadice/

Nebojša to je možda nama dovoljno, vama bi to bilo malo sigurno. Prema tome, morate i o tome voditi računa, nemoj tako.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:35:40)

Uvaženi poslanici, ovako teško možemo da nastavimo sa radom, dobacuje se iz klupa, ja pokušavam da ovu sjednicu dovedem do kraja bez da tako kažem verbalnih sukoba.

Upozoravam poslanike Demokratskog fronta da više ne dobacuju, ovo je drugo upozorenje, poslije ovoga moraćete da dobijete i opomenu. To se odnosi na sve druge poslanike, da vode računa da su dobili upozorenje, da nema dobacivanja iz klupa.

Sve do sada je urađeno potpuno u skladu sa Poslovníkom, vrlo precizno sam se konsultovao i sa stručnom Službom oko svih ovih elemenata.

U skladu sa sljedećim rasporedom, zbog toga što je ostalo sedam poslanika iz Demokratske partije socijalista i tri iz opozicije dajem riječ Predragu Sekuliću, poslije toga Koči Pavloviću.

Sad ću vas podsjetiti na Poslovník. /upadice/

Nakon izlaganja, nakon replike 101 u slučaju da je uvrijedio nekog od vas imali bi pravo prema procjeni onoga koje mu daje pravo Poslovník nije bilo uvrede.

Dajem riječ Predragu Sekuliću, poslije toga Koči Pavloviću./upadice/

Dajem pauzu od pet minuta.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (17.04.19 14:39:51)

Nastavljamo sa radom.

Nakon dogovora koji smo ovdje napravili, sada dajemo riječ Koči Pavloviću, poslije toga predstavniku DPS-a.

Ima dosta promjena, ali razumijete postojali su neki lični razlozi.

Poslanik Koča Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (17.04.19 14:40:37)

Hvala.

Poštovane građanke i građani Crne Gore.

Gospodin Tarzan Milošević je iznio jednu netačnu informaciju.

Dakle, ne radi se od četiri i po hiljade laptopova, nego se radi o mnogo - mnogo manjem broju tableta. To je prosto neistina i još ih nijesmo platili gospodine Tarzane, još ih nijesmo platili.

Tako da prosto ne bi naduvali te cifre.

Drugo, što želim da kažem, jeste da mi zaista pokušavamo ovdje da se izborimo za neki komad slobode za ovu državu, koju ste vi potpuno gotovo potpuno očerupali u priličnoj mjeri. Gotovo potpuno mogu slobodno reći bez obraza ostavili i zato mi pokušavamo da se izborimo za neku malu za početak nišu slobode koju pokušavamo da zajedno sa slobodnim građanima Crne

Gore izborimo nekako. Nemamo drugoga načina, jer kao što svi građani Crne Gore vide ovaj ovdje Parlament nije mjesto koje bi trebalo da bude ovo nije slobodna institucija, nego jedna glasačka mašina te strukture političko-kriminalne koja u stvari stoji iza vladajuće strukture i zbog toga smo mi na trgovima sa slobodnim građanima.

Demokratski front podržava svaki protest. Mislimo da je to dobra strategije borbe protiv režima u ovome trenutku i ja pozivam sve građane na početku da ne odustaju od protesta, ako se ko iko od njih se pokolebao pozivam ga da ne odustaje. Neka prikupi malo snage treba još malo da izguramo u subotu je veliki protest u četvrtak je veliki protest. Znači sutra u 20 sati ispred specijalnog tužioca u Ulici slobode u subotu ispred Predsjednika Crna Gore tj. zgrade Predsjednika Crne Gore preciziran da budem, jer ako kažem Predsjednik Crne Gore napraviću nevjerovatnu grešku.

Sljedeće što želim da kažem jeste da je ovaj izvještaj koji je predmet naše današnje diskusije u stvari besmislen. Zašto je besmislen poštovane građanke i građani Crne Gore? Pa besmislen je zato što je Odbor za bezbjednost, u stvari njegova misija, smisao postojanja toga Odbora jeste kontrolna funkcija. Šta su oni tamo radili, oni su kontrolisali jedni druge. Upravo, zato je izvještaj o toj besmislenoj aktivnosti Odbora, besmisleno, to je osnovna logika. I zato mi pokušamo, poštovane građanke i građani Crne Gore, da vas zaštitimo od ove uvrede za svaku zdravu pamet u Crnoj Gori. Ovo što se ovdje priča je ponovo, da ponovim ono što su oni veliki Bošnjaci iz "Top liste nadrealista" svojevremeno govorili šuplja. Pravi se jedna iluzija nekakvoga dijaloga, pa oni između sebe uspostavljaju dijalog kao na tome Odboru u ovome dosadašnjem radu. Sad odjednom pred nama je neki izvještaj, neki izvještaj o toj besmislenoj djelatnosti.

Ne samo to, nego smo ovdje bili u prilici da čujemo nekakve vrlo impresivne stvari. Recimo neposredno prije mene u diskusiji je učestvovao jedan od funkcionera DPS-a iz Kotora koji je rekao. Evo, zadnji put u Kotoru kad su bili izbori mi nijesmo koristili standardne mehanizme pritiska, ucjena, kupovina glasova itd. i šta je koja je poruka - izgubili su izbore zato.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, on je upravo svojom izjavom je potvrdio ono što mi stalno govorimo. Kada bi imali elementarno poštene izbore, oni bi izgubili izbore, poslije toga oni više ne bi mogli do cenzusa doći. Jer, bi se razišli, raspali, rasuli i to je ono.

Druga stvar, čelni čovjek Odbora kaže na naše pominjanje Lazovića, Golubovića, Veljovića itd. on kaže vi pominjete neku kadrovsku politiku, ja o tome pojma nemam. Ali, član 41 stav 1 tačka 4 i 5 Poslovnika, ovoga Parlamenta, daju obavezu, definišu obavezu Odbora da o tome raspravlja. Ne možete vi o tome da kažete mene ne interesuje, ja o tome pojma nemam. Nije mi niko rekao da o tome otvorim kontrolno saslušanje, pa da malo saslušam ove koji hoće Lazovića i Golubovića da vrate. Da je sreće poštovane građanke i građani Crne Gore, ovaj Odbor bi trebao da se bavi ekonomskom bezbjednošću ove opljačkane države. Vidimo mi, šta se trenutno dešava sa ovim raznoraznim stvarima.

BRANIMIR GVOZDENVIĆ 17.04.19

Gospodine Pavloviću, isteklo vam je vrijeme. Još 15 sekundi.

KOČA PAVLOVIĆ 17.04.19

Poštovane građanke i građani Crne Gore, bilo bi interesantno za građane Crne Gore, blagotvorno patriotski bi bilo da Odbor otvori priču o tome kako su nestali 30 miliona iz ove blokirane Atlas banke. Kome su isplaćeni u ovome periodu smutnome, mračnome periodu kada neki tamo stečajni upravlja time? Ko su ti prioritetni komitentni kojima je isplaćeno 30 miliona i ko će za to da izvisi od tih koji imaju, koji su imali položene depozite u Atlas banci? To je kriminal kojim treba da se bavi ovaj Odbor. To je kriminal kojim treba da se bavi specijalno tužilaštvo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ 17.04.19

Uvaženi poslanici, uvaženi građani, sad sa kolegom Nimanbeguom pravimo raspored kako da tačku dovedemo u skladu sa Poslovníkom do kraja.

Imamo ispred opozicije još dva prijavljena poslanika Milutina Đukanovića i Andriju Mandića koji ima i završnu riječ, a sedam poslanika ispred DPS-a neka je ambicija da pokušamo možda i danas da završimo kompletnu sjednicu.

Dajem riječ predstavniku DPS-a, poslije toga predstavniku Milutinu Đukanoviću i nakon toga ćemo napraviti redosljed, normalno završna riječ pripada na kraju predlagачu ovog akta, a to je predsjednik Odbora za bezbjednost Mišo Stanišić.

Predrag Sekulić ima riječ.

PREDRAG SEKULIĆ 17.04.19

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče, uvažene kolegice i kolege,

Moram da budem iskren da nijesam očekivao da će Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu, izazvati ovoliko pažnju, ovoliko polemike unutar Parlamenta. Ali, mislim da je dobro da otvorimo sva pitanja, pa i pitanja koja su vezana za službe bezbjednosti.

Funkcionisanje službi bezbjednosti je pitanje svake države. Ono što razlikuje parlamentarnu demokratiju u odnosu na autokratiju jeste to je sistem službi bezbjednosti je u parlamentarnim demokratijama pod kontrolom.

Ono što se čulo od naših kolega iz opozicije i to zaista vrlo korektno, zakoni koje danas imamo znači i najveći zakonski akt Ustav daju potpunu mogućnost odnosno sve mehanizme za kontrolu službi bezbjednosti. Čini mi se da tu negdje imamo nepodijeljeno mišljenje i iz vlasti i iz opozicije. Ono gdje se razlikujemo jeste pitanje da li naše kolege iz opozicije žele da koriste te kontrolne mehanizme. Čini mi se da imali su pravo da prisustvuju svim sjednicama i imaju svoje članove u Odboru za bezbjednost, nažalost oni to u većini slučajeva nijesu koristili kao mehanizam, čini mi se da je to upravo zbog toga, da bi danas mogli da kažu evo nešto nije u redu u službama bezbjednosti.

Uz malo podsjećanje to su takođe čulo od uvaženih članova Odbora za bezbjednost, da je to izuzetno zahtjevan posao koji negdje podrazumijeva visok profesionalni nivo s jedne strane, ali isto tako i visoku posvećenost. A čini mi se da to negdje svi zaboravljamo, znači uključujući i službe bezbjednosti i uključujući Policiju, uključujući i sve one ljude koji rade na bezbjednosti čak i uključujući i onaj sistem bezbjednosti koji se nalazi u Vojsci Crne Gore. Onda kada imamo dijametralno suprotstavljane mišljenja nas i članova iz opozicije mislim da je najbolje da čujemo što to kažu oni koji posmatraju sa strane. Čuli smo ovdje takođe od jednog kolege iz opozicije da on negdje čita izvještaj sa strane šta oni kažu.

Veoma je jasno Crna Gora je danas članica Europola, Crna Gora je danas članica Interpola, Crna Gora je danas članica NATO-a, kao kolektivnog sistema bezbjednosti kao najrazvijenijih demokratskih zemalja, tu negdje treba staviti tačku. Da je Crna Gora u sistemu bezbjednosti tako loša kao što to tvrde naše kolege iz opozicije, uz zaista neprimjereno prozivanje pojedinačno, ali to je pitanje odnosa prema parlamentarnoj demokratiji, to je odnos prema ovom visokom domu, kao i prema ukupnoj javnosti Crne Gore. Da je situacija i minimalno tačna odnosno ono što oni saopštavaju čini mi se da ne bi bilo nikakve dileme da mi ne bismo bili članica ni Europola ni Interpola, da ne bismo bili ni članica NATO-a. Uostalom možemo da se podsjetimo svih onih izjava koje smo imali prilike da čujemo unazad nekoliko godina prije nego što smo postali članica NATO-a, da nas niko neće primiti u NATO ukoliko je stanje u sistemu službi bezbjednosti loše. Ja sam zaista saglasan sa tim izjavama, to su govorile naše kolege iz opozicije. Danas kad smo članica NATO-a imamo neku drugačiju priču.

Naravno, najlakše je negdje u susret ovome što oni pokušavaju da naprave, u susret svim ovim protestima koji jesu građanski, jesu demokratski izraz i jeste mogućnost parlamentarnih partija da se čak i na taj način izraze, ali sa druge strane zaista se postavlja pitanje ako okupite par hiljada ljudi, da li to znači da su oni slobodni, a da su onih 650.000 ostalih građana neslobodni. Ili da, ako vas prati par hiljada ljudi na nekom skupu da to znači da ste vi u pravu. Čini mi se da je najteže biti lider ako nemate koga da vas prati iza vas i čini mi se da to negdje jeste najveći problem naših kolega iz opozicije. Na stranu činjenica što još uvijek negdje ne mogu da izaberu svoj demokratski put u onom dijelu u kojem se zaista nudi učešće u svim radnim tijelima parlamenta Crne Gore, sa jedne strane, sa druge strane takođe učešće u onome što je pitanje

radnih grupa za izbornu zakonodavstvo, itd.

Samo na kraju, dozvolite da podsjetim na sve ono što su službe bezbjednosti uradile u prethodnom periodu. Imali smo demokratski referendum, službe bezbjednosti su bile brana velikosrpskom nacionalizmu, vrlo otvoreno to kažem, imali smo demokratski sproveden referendum. Što je najvažnije čini mi se da smo zaboravili da su te službe bezbjednosti negdje odradile svoju veliku ulogu u onom dijelu u kojem je taj referendum završen na najbolji mogući način, odnosno u skladu sa onim što je pitanje sprovođenja zakona. Velika Britanija koja negdje se diči sa pravom sa parlamentarnom demokratijom, dugom nekoliko vjekova, u Velikoj Britaniji uoči referenduma koji se odnosio na istupanje Velike Britanije iz Evropske unije ubijena je jedna poslanica zbog svog zalaganja, poslanica Laburista Džo Koks, iz Jokšira. Ona je ubijena zbog svog zalaganja, zbog svog političkog stava. Crna Gora je ovdje na ovom zaista turbulentnom Balkanu, uspjela da, kažem još jedanput, zahvaljujući velikim dijelom i službama bezbjednosti Crne Gore, uspjela da to odradi na najbolji mogući način. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 14:54:05)

Hvala Vam poslaniče Sekuliću.

Sljedeći učesnik u raspravi je kolega Milutin Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (17.04.19 14:54:17)

Poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je izvještaj Odbora za bezbjednost i već u svojim diskusijama poslanici Demokratske partije socijalista i članovi tog Odbora iz redova DPS-a su saopštili da su ovim izvještajem obuhvaćene sve važne teme. Mislimo da sa ovakvim stavom predsjednik Odbora i članovi Demokratske partije socijalista jasno saopštavaju da državni udar nije relevantna tema, da je to neka bezvezna priča. Mi svi dobro znamo da su prethodne dvije i po godine obilježene takozvanom aferom državni udar i da je aktuelni režim, koji predvodi Demokratska partija socijalista, se služila nevjerovatnim manipulacijama da bi optužila Demokratski front, da Demokratski front stoji iza svega toga. Bez analize državnog udara ovaj izvještaj ima rang vesele veske.

Da je Crna Gora demokratska i slobodna država ovaj odbor bi organizovao mnogobrojna saslušanja pa bi se postavljala različita pitanja - kako to da se sprema državni udar, da treba da se ubije tadašnji premijer i da je trebalo da bude krvi do koljena, a da niko od državnih funkcionera nije bio upoznat sa tim činjenicama. Zar to nije dokaz koliko je ozbiljna ova afera.

Savjet za nacionalnu bezbjednost u kojem su tada sjedjeli Filip Vujanović, Milo Đukanović, Duško Marković, Ivan Brajović nije održao ni jednu sjednicu povodom državnog udara, a već pojedinci donose presude, pogotovo kad odu kod svojih partnera iz NATO pakta, pričaju o velikoj priči da je Crna Gora čudo napravila, ali evo njen Odbor za bezbjednost i odbranu ne želi da se bavi tim stvarima jer to je beznačajno, jer od toga ništa nije bilo. Više nego očigledno da su ovu farsu osmislili, vrlo precizno govorim, Milo Đukanović i Duško Marković, režirali Beba Popović i Zoran Pažin, a izvođači radova su Ivica Stanković, Milivoje Katnić, Suzana Mugoša i Boris Savić.

Pitam gospodina Stanišića - zar on vjeruje zaštićenom svjedoku Saši Sinđeliću u njegov iskaz i da se to baš dešavalo na taj način. Vjeruje li on vojvodi Paji Velimiroviću? Angažman ove dvije osobe dovoljno govori koliko se ozbiljno radilo o državnom udaru. Tako Sinđelić tri puta saopštava da nema Demokratskog fronta, saopštava da nije bio u Moskvi, ali kad dođe u Crnu Goru, pod prijetnjama i ucjenama, saopštava da ima Demokratskog fronta, da je prošao aerodromske kontrole, itd. i tome slično.

Gospodine Stanišiću, možda vi više vjerujete ovom Paji Velimiroviću koji da 30 - 40.000 evra za oružje, pa onda vesla 300 metara, razmontira oružje, pobaca ga u jezero i nikad ga ne nađe nego dođe u Crnu Goru gdje mu u kući policijskog funkcionera fotografišu to oružje, koje je prije toga zaduženo iz policijskog magacina, pa trči u Beograd da pokaže fotografije Saši Sinđeliću. Glupost do gluposti. Ali, vi nećete sa tim da se bavite zato što kad bi krenuli da se

bavite došli bi nepobitno do ovih organizatora. Ovako je dozvoljeno Borisu Saviću i Milivoju Katniću da se izivljavaju nad nevinim ljudima. Ustavni sud čuti, mučenje i pokušaj iznuđivanja priznanja postali su model funkcionisanja države i onda se vi čudite zbog čega mi ne vjerujemo institucijama. Onda ste zabrinuti kako mi poništavamo, sumnjamo, optužujemo te institucije. Pa kako drukčije da se ponašamo? Migo Stijepović kad mijenja, kad uzima novac, nikom ništa. Neko iz Demokratskog fronta ko je promijenio 300 dolara, morao je da bude osuđen i uhapšen na 72 sata. Neki su ležali, kao Miško Čađenović, ni kriv ni dužan, osam mjeseci.

Još bih želio na jednu stvar da se osvrnem. Ovdje je jedan poslanik sa ponosom istakao da su crnogorske službe bezbjednosti bile 2006. brana velikosrpskom nacionalizmu. Danas svako dijete zna i mi odgovorno tvrdimo, danas su te crnogorske službe servis velikoalbanskog nacionalizma, na našu žalost i žalost svih građana Crne Gore. Ali zato Demokratski front je saopštio - na svakom mjestu i u svakom trenutku ćemo da se borimo protiv Demokratske partije socijalista, bilo ovdje u Parlamentu, bilo sutra u 20 časova na ulici ispred Državnog tužilaštva ili u subotu, uvijek ćemo biti protiv ove nepravde koju vi činite.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:00:21)

Kolega Đukanoviću, vrijeme vam je isteklo.

Kolega Stanišiću, izvolite, Vi želite?

Onda ću razumjeti kao komentar Vaš na njegovo izlaganje. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 15:00:44)

Razumite kako god hoćete.

Kolega Đukanoviću,

To ste pokušavali vi iz Demokratskog fronta da plasirate i kad je Izvještaj za 2017. godinu usvajan i razmatran u ovom parlamentu. Ja vam opet kažem Odbor za bezbjednost nije ni Tužilaštvo ni sud. Niti će podizati optužnice niti donositi presudu. I ja da vam kažem lično, ne vjerujem vojvodama, vjerujem državnim institucijama Crne Gore. Vojvode mi nešto nijesu, pravo da vam kažem, ni blizu nego mnogo daleko. Prema tome, ja vjerujem u instituciji države Crne Gore kako god odluči, kako god presude u njih vjerujem, ali nikad, niti ćete čuti od mene ni bilo koga od nas da osudimo nekoga i da kažemo nešto za nekoga što nije tako. A to danas čini mi se da je bio slučaj u ovom parlamentu od strane nekih vaših partijskih kolega.

U završnoj riječi ću reći još nešto, ali gospodine Đukanoviću, nećete mene kao predsjednika odbora odvesti tamo gdje biste vi željeli da ja presuđujem i da se bavim onim za šta su drugi nadležni organi plaćeni po Ustavu i zakonu ove države Crne Gore koja je i te kako lijepa i te kako ima ugled. Niko njen ugled ne može sačuvati više nego mi koji građane u ovom domu predstavljamo. Kako ko to radi neka mu na čast služi. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:02:23)

Hvala kolega Stanišić.

Kolega Đukanović imate pravo odgovora na komentar. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (17.04.19 15:02:28)

Pa iz DPS-a je već poznato kad nemaju argumenata onda se služe otrcanim frazama - mi čekamo institucije šta će da urade, da institucije reaguju. E, pa za ovo ne treba baš prevelika pamet. Da čovjek da 40.000 evra, pa ode pola sata do jezera, pa vesla 300 m, pa rasklapa oružlje, pa baca oružlje u jezero koje nikad pronađeno nije, pa onda trči u Crnu Goru da fotografiše to oružlje koje mu je pripremilo Ministarstvo unutrašnjih poslova u kući policijskog službenika da ga

fotografiše i onda da trči za Beograd da pokaže te fotografije Saši Sindeliću.

Gospodin Stanišiću,

Možemo pričati mi o svemu i svačemu, ali ovo je jasno kao dan, ovo je podmetačina koja će vama da dođe glave, ovu ćete političku cijenu vi morate da platite. Ko je god pratio suđenje svakome je sve jasno bez vama i vjerujete institucijama da mi vjerujemo Borisu Saviću, Milivoju Katniću i Suzani Mugoši i to su institucije. Teški aktivisti Demokratske partije socijalista.

O Borisu Saviću možemo da napišemo roman. Korumpiran čovjek na primorju, ima ga Tužilaštvo što se kaže u šaci, ima ga u šaci i Boris Savić mora da radi kako mu se kaže. Pa ko normalan može da drži Mihaila Čadženovića osam mjesecu u zatvor, ko normalan? Svakome je bilo sve jasno, ali Boris Savić drži čovjeka osam mjeseci ili ove kolege iz takozvane afere pranja novca Dejana Vujisića, Željka Šćepanovića, Momira Nikolića drže ih u pritvoru šest mjeseci. A Migo Stijepović kroz dimnjak ulazi i nestaje u vidu magle. I sad mi vi pričate o institucijama. Pa nijesmo ljudi. Ne možete na ove argumente da progovorite. Jest neko angažovao Sašu Sindelića, bolesnika, osuđenog ubicu, Paju Velimirovića - notornog alkoholičara da izvede nešto ovdje u Crnoj Gori. Gledate, evo izvinjavam se, mučenike one u sudnici sa plastičnim koljenima, žene stare preko 70 godina i one da ugroze Crnu Goru. Vi ovo nijeste uvrstili zato što je po vama nevažno, a mi znamo da toga nije bilo.

Zamislite ovo. Predsjednik države, tada, nema pojma, predsjednik Vlade nema pojma, Duško Marković šef svih udbi, tako da ga prevedemo, nema ni on pojma, ministar odbrane nema ni on pojma. Ko jedino zna? Ministar unutrašnjih poslova u prelaznoj Vladi iz opozicije. A ovi nemaju pojma. I zamislite i ovo. Kad se desilo u jednom sudskom procesu da osobu kojoj je /prekid/...

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:05:30)

Poslaniče Đukanoviću završeno Vam je izlaganje. Gospodine Đukanoviću i u Vašem izlaganju iznijeli ste negativne ocjene za lice koje nije u Skupštini i tako da ja moram bar da se ispred Skupštine ograničnim, pomenuli ste ime gosodina Savića.

Molim vas za 20 sekundi privedite kraju bez upotrebe bilo kojih kvalifikacija prema licima koji su u sali i koji nijesu. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (17.04.19 15:06:05)

Za lice za koje je izrečeno da je trebalo da bude likvidirano nije ni saslušano to je nezapamćeno u evropskom pravosuđu, ali ćemo vidjeti, od toga će zavisiti budućnost i bezbjednost Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:06:15)

Ovim smo završili ovaj krug i ja imam da vam najavim samo male izmjene u broju prijavljenih ispred Demokratske partije socijalista.

Nastavićemo sa ovim redosljedom. Prvi će biti kolega Miloš Nikolić i odmah poslije njega kolega Nikola Rakočević, onda kolega Andrija Mandić ispred DF-a i završna riječ kolega Andrija Nikolić završna riječ ispred DPS-a i završna riječ predlagача kolega Stanišić i time bi završili raspravu.

Kolega Nikoliću, imate riječ. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (17.04.19 15:06:57)

Hvala Vam poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani, Dakle, danas je pred nama Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za

2018.godinu iako se negdje, da kažem i očekivano, s obzirom na ono što su iskustva iz prethodnih godina, nije previše govorilo o samom radu Odbora, već se govorilo o ukupnoj bezbjednosnoj situaciji u Crnoj Gori.

Dakle, ja bih rekao da je Odbor na čijem je čelu gospodin Stanišić ozbiljno radio u prethodnoj godini, održao 19 sjednica i jednu zajedničku sjednicu s Odborom za rodnu ravnopravnost i mislim da je u potpunosti ispunio ono što su njegove, prije svega poslovničke obaveze i ono što su njegove obaveze prema Skupštini Crne Gore.

Rekao bih da je rad Odbora bio efikasan, pravovremen i to u nekim situacijama koje, svi ćemo se zajedno složiti, nijesu bile jednostane i nijesu karakteristične za parlamentarni život ne samo Crne Gore već i mnogo većih država sa znato dužom parlamentarnom istorijom i mislim da bi u tom kontekstu svi zajedno trebali da čestimo i gospodinu Stanišiću i članovima Odbora budući da je zaista njihov rad bio takav da je pravovremeno odgovorio svemu onome što su bili izazovi u prethodnoj godini.

Što se tiče druge teme koja se otvorila danas, a tiče se ukupnog stanje bezbjednosti u Crnoj Gori, svakako da je to tema o kojoj možemo polemisati, ali mislim da zaista imamo razloga za zadovoljstvo i to, recimo i mnogo više nego što smo mogli da imamo prošle godini u ovom periodu.

Podsjetiću, da već sada sa sigurnošću možemo reći da je bila ispravna priča Demokratske partije socijalista kada smo govorili da će članstvo u NATO dati ozbiljan doprinos stabilnosti, bezbjednosti Crne Gore. Stabilnost je osnovna vrijednost koja je preduslov za dalji ekonomski razvoj i za dalji podsticaj direktnih stranih investicija koje sa učešćem od oko 18% u BDP-u čine osnovni pokretač razvoja u Crnoj Gori. Dakle, podsticanjem stabilnosti, odnosno njenim daljim očuvanjem uspjeli smo da snažno utičemo i na ekonomiju tako da i prethodne godine i ove godine imamo rast iznad 4% odnosno 4,8%. Primećuje se da je broj investicija iz zapadnih država znatno veći iz godine u godinu, tako da u jednom širem kontekstu se pokazuje ispravnost politike Demokratske partije socijalista i njenih koalicionih partnera koji su članstvo u NATO tresirali kao, prije svega bezbjednosni, ali i ekonomski veoma značajno pitanje i možda i ključno pitanje daljeg razvoja u budućnosti Crne Gore.

Što se tiče situacije na unutrašnjem bezbjednosnom planu čini mi se da, kao što sam rekao ove godine možemo biti i zadovoljniji nego što je to bio slučaj prije godinu dana i čini mi se da određene promjene koje su se desile i određeno dodatno angažovanje i u Upravi policije i u drugim bezbjednosnim organima su dali značajni doprinos tome i mislim da je bezbjednosna situacija u Crnoj Gori znatno stabilnija nego što je to bilo ranije. O tome govore u prilog i statistički podaci koji pokazuju pad kriminaliteta i pad izvršenja najtežih krivičnih djela, ali osim statistike možemo govoriti o ličnom osjećaju i zaista vjerujem da se svi građani Crne Gore danas osjećaju bezbjedno i da, uvažavajući taj element bezbjednosti mogu u potpunosti da uživaju u onome što su, da kažem njihova osnovna prava garantovana i Ustavom i onome što svima pripada kao građanima Crne Gore. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:10:17)

Zahvaljujem kolega Nikoliću.

Kolega Rakočević, Vi imate riječ. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (17.04.19 15:10:23)

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice, kolege,

Prije svega, zahvaljujem predsjedniku Odbora za bezbjednost, gospodinu Mišu Stanišiću na svemu onome što je kazao danas u prilog u izvještaju. Svi ovdje moramo biti zadovoljni radom Odbora za bezbjednost u prethodnom periodu. Čulo se dosta toga, šta je sve Odbor radio i čime se bavio, a ja svakako i svi ovdje stičemo utisak da sve situacije koje su se dešavale u Crnoj Gori vezane za bezbjednost su i te kako na Odboru, ali i kasnije u Parlamentu bile predložene

poslanicima i ukupnoj javnosti i zbog toga svi treba da budemo odgovorni i da odamo priznanje Odboru za bezbjednost za rad u protekloj godini. Dakle i time a i mnogo čime drugim što se radilo u Crnoj Gori u sektoru bezbjednosti ojačali smo, prije svega sve naše institucije da se na adekvatan način vrlo odgovorno izbore sa svim bezbjednosnim izazovima u Crnoj Gori. Podsjetiću vas samo na nekoliko stvari, a to je da je u prethodnom periodu, dakle u prethodnih pola godine 5.000 kontrola kriminalaca izvršeno i 78 prijava podnešeno, spriječeno 20 likvidacija pretresom objekata bezbjednosno interesantnih osoba. Sve ove podatke smo čuli od premijera na prošlom Premijerskom satu. Takođe, izvršena su nažalost četiri ubistva, od toga su tri rasvijetljena, 17 pokušaja ubistava izvršeno, 16 rasvijetljeno itd.

Dakle, ovo sve govori o odlučnosti bezbjednosnog sektora i svih službi zaštite imovine i građana da se na adekvatan način izbore sa kriminalitetom, da se izbore sa bezbjednosno interesantnim osobama i svim devijacijama u društvu vezanim za to. Takođe, vrlo je važno pomenuti da je rasvijetljeno ranjavanje novinarku Olivere Lakić. Nismo o tome govorili danas, ali čini mi se da treba da odamo priznanje službama bezbjednosti i policiji na takvom jednom ipak mogu reći poduhvatu, to je iskorak i jasno se pokazuje time da je država spremna da zaštiti svakog pojedinca, vrlo važno je istaći i medije kao braniča slobodne riječi u Crnoj Gori. S tim u vezi je potpuno jasno da su sve bezbjednosno interesantne osobe, kriminalci, šverceri i ostali vrlo zabrinuti u Crnoj Gori i ne osjećaju se bezbjedno. To je poruka koja treba da hrabri danas građane Crne Gore.

Takođe, vrlo je jasno iskazano i činjenjem i riječima da će najstroženije biti kažnjen svaki vid kriminala u Crnoj Gori. Vrlo važno je, takođe, da znamo da trebaju institucije i apelujemo na njih da dozvole svaku vrstu i svi da afirmišemo u Crnoj Gori takav stav da svaka vrsta drugačijeg stava, slobodnog izražavanja, okupljanja, protesta treba apsolutno da bude praćena jednim demokratskim kapacitetom i da bude i te kako afirmisana.

Međutim, rušenje pravnog poretka Crne Gore, ugrožavanje institucija, nadam se i siguran sam da će naše i te kako osposobljene institucije moći punim kapacitetom da brane i da tu neće biti nikakvog kompromisa. S tim u vezi danas imamo jedan potencijalno bezbjednosno interesantan događaj, sportski događaj u Sportskom centru Morača. Nadam se da će on proteći za razliku od onog u Beogradu u jednoj korektnoj, mirnoj atmosferi. Dočekujemo klub iz bratske i susjedne zemlje i treba da našim konkretnim, sportskim navijanjem i ponašanjem osudimo svu nacionalističku histeriju koja se u Beogradu čula prethodnih dana i da na taj način u jednoj fer i sportskoj atmosferi doprinesemo dobrim sportskim odnosima i svakim drugim. U tom smislu očekujemo svi da će i službe bezbjednosti, odnosno organi reda i mira dobro obaviti svoj posao.

Dakle, na kraju dozvolite samo da sumiram. Čestitam i predsjedniku Odbora za bezbjednost i ukupno članovima, ali i Parlamentu na odličnom radu u prethodnoj godini u dijelu i u vidokrugu nadležnosti Odbora za bezbjednost, jer su na taj način i te kako doprinijeli stabilnoj i jačoj bezbjednosnoj slici i atmosferi u društvu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:15:19)

Hvala Vam, poslanice Rakočeviću.

Sada smo završili krug prijavljenih poslanika i prelazimo na završne riječi.

Imamo iz dva najjača kluba. /upadice/ Malo zakašnjelo, ali daću vam pravo. Za završnu, da li se slažete? Mislim ako da po dva puta poslanici budu učestvovali, naizmjenično, da ćemo malo izgubiti vrijeme, da prelazimo direktno na završne riječi, pa neka bude šest i sedam minuta jer je tako bolje.

Kolega Krivokapiću, imate riječ. To je završna ispred partija. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (17.04.19 15:16:29)

Poštovane kolege,

U dobrim državama, što bi se reklo, pa kako god tumačili riječ dobra oko nekih politika postoji bazična saglasnost, a to je odbrana i bezbjednost. To su temeljne ... što bi rekli Francuzi,

razlog postojanja država koji se prvo i tu politička elita ima siguran konsenzus kako se bori protiv kriminala i kako brani zemlju. U ovom Parlamentu smo danas čuli i više od tih razlika, ali pozivam na ono što sam rekao na početku.

Prvi smo napravili dobar zakon, najbolji u regionu, koji je postao model za sve ostale u regionu. Obezbijedili smo institucionalni model da ovaj parlament to radi na pravi način, imali slučajeve na kojima smo dokazali, slučaj "Balkanskog ratnika" i slučajevi posle toga su dali priliku da se pokaže da Parlament može da podstakne izvršnu vlast, da je pozove na odgovornost i da podigne ugled države. Sve ono što se sa zapada vidi u Crnoj Gori je upravo to da nema vladavine prava. To nam je najveća mana, ali za njih je to i najveća prijetnja. To što se na Balkanu produkuje, bivši šef za borbu protiv mafije mi je rekao - Balkan je magacin kriminala za Evropu. Tu se čuvaju rezerve droge, rezerve novca, rezerve oružja. Mi se nalazimo na tom području sa svim našim specifičnostima. Primorske zemlje, zemlje koje poroznih granica zbog same prirode otvorenosti granica i zemlje u kojima se nikad nijesu desile promjene u bezbjednosnom sektoru koji bi garantovale da će biti pravo prečišćavanje. To je zakonomjernost. To nije nešto što bi se desilo u nekim drugim zemljama, a da nema dobre demokratske kontrole i efektivne demokratske kontrole.

Rekao sam precizno vam govore što je njima prijetnja od nas. Ako smo zavrijedili ahensku presudu za trgovinu drogom, a bjelopoljsku presudu oslobađajuću, mi se moramo pitati. Mi se moramo pitati kome vjeruju, ako Njemačka ne vjeruje svome sudu nego našem bilo bi dobro. Ako predsjednik Obama stavi Keljmendija na sedmo ili osmo mjesto prijetnje po Sjedinjene Američke Države mi se moramo pitati ko se ovdje srijetao s njim, kome je govorio u kamere da daje podršku i finansije i kako je taj čovjek tretiran u Crnoj Gori, je li kao prijetnja Sjedinjenim Američkim Državama ili kao partijski prijatelj. Tražim odgovor. Ako je prijatelj naš, a njihov neprijatelj, vi smislite što će misliti o nama. Ako je njihov neprijatelj naš prijatelj, što smo mi njima. Nije mala stvar doći na listu prijatelja Sjedinjenih Američkih Država. Među deset biti sedmi ili osmi, to nije mala stvar. Ozbiljni ljudi znaju šta to znači. To može biti jedan dan u novinama, možda se zaboravi, možda se ne zna, ali je to trajna činjenica odnosa prema nama, u podsjetnicima, u ponašanjima bezbjednosnih službi njihovih, jer njih to obavezuje. Ako nas zakon ne obavezuje, njih zakon obavezuje. Ako njihove službe to ne rade biće smijenjene. Ako naše službe ne daju odgovor na takva pitanja, mi treba da ih smijenimo, a mi još nemamo odgovor. Ponavljam, svaki sljedeći odgovor će biti skuplji. Isto sam vam rekao, prošli put to smo radili kolega Konjević i ja taj dio priče, moramo shvatiti da presuda suda u Evropi vezano za ta pitanja koja su u fokusu njihove pažnje prema Balkanu moraju postati fokus i našeg rada u Odboru. Hajmo otvoreno saslušanje oko tih pitanja ne optužujući nego vršiti svoju funkciju. Dajte nam odgovore kako je to moguće tamo, a nije moguće ovamo, kako su oni sposobni da uhvate tamo, a nismo mi sposobni da uhvatimo ovamo. Kako neki imaju imovinu od desetak milioni u Crnoj Gori, a nema ni njivu, nema ni rudnik zlata, a tamo je osuđen za šverc droge. Objasnimo to, objasnimo to prvo nama jer ćemo morati objasniti njima, stalno se ponašate kao loši đaci. Odlazete ogromne stvari pod tepih, a ne mogu se sakriti, ne mogu se sakriti zato što njih interesuje. Da ne interesuje njih možda bi se sakrile kao što smo neke druge stvari sakrili, ali to nećemo moći sakriti jer njih interesuju, jer u ozbiljnim zemljama obavezuju ih odluke suda, procjene njihovih službi i prije svega odluka predsjednika Amerike. Ovaj odbor može pomoći da stvari pokrene, ne može riješiti stvari, ali bar da vršimo demokratski ili kako hoćete pritisak da to bude tema, da iz te teme dođe obaveza pa da se onda zna ko je kriv što nije ispunio obaveze. Hvala vam, izvinite.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:22:09)

Hvala Vama.

Poslaniče Mandiću imate riječ.

Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (17.04.19 15:22:17)

Hvala.

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Mi danas raspravljamo o Izvještaju Odbora za bezbjednost i kao što svi znate u radu Odbora za bezbjednost nije učestvovala opozicija. Prosto mi smo bojkotovali rad Skupštine Crne Gore pa samim tim smo bojkotovali i rad tog odbora, tako da ova tema je za nas interesantna iz razloga što želimo da pred građanima otvorimo temu o bezbjednosnom sektoru da se ne bavimo samo konkretno ovim izvještajem jer u tom izvještaju napisano je ono što je radio Odbor za bezbjednost. Svi znamo koji smo duži period boravili tamo i bili članovi Odbora za bezbjednost da smo imali jednu veoma podijeljenu situaciju. Mi predstavnici opozicije glavnu borbu vodili smo sa predstavnicima parlamentarne većine koji su stajali u zaštitu svih onih predstavnika institucija, Tužilaštva, ANB-a, Uprave policije, Ministarstva unutrašnjih poslova, koji su dolazili i učestvovali u radu Odbora za bezbjednost. Tako da smo imali potpuno formiran jedan front od predstavnika poslanika parlamentarne većine i predstavnika izvršne vlasti, tužilačke vlasti ili ljudi koji dolaze iz pravosudnog sistema. Tako da je ovo izvještaj tog dijela gdje nije bila opozicija i on je vjerovatno napisan korektno šta su oni radili za prošlu godinu, ali to nema nikakve veze sa situacijom kojom bi trebao da se bavi Odbor i što je u suštini negdje kontrolna funkcija ovog Parlamenta, a trebalo da bude i kontrolna funkcija ovog odbora.

Mi imamo veliki problem u Crnoj Gori, poštovani građani, jer Crna Gora je jedina zemlja u Evropi u kojoj nikada nije smijenjena vlast. Da bi postali demokratska zemlja moramo da ispunimo i taj kriterijum da se potvrdi da Crna Gora ima sposobnost smjenjivosti vlasti. Ovdje imamo jednu partiju, imamo jednog čovjeka, imamo nesmijenjenu vlast upravo iz razloga što je bezbjednosni sektor, ili kako bi rekao Nebojša Medojević bezbjednost je sve, što je bezbjednosni sektor povezan snažno sa organizovanim kriminalom i on kontroliše sve pore društva u Crnoj Gori. Dakle, onaj ko drži bezbjednost, a tu ne mislim formalno ko drži policiju, ko drži ANB nego mislim na tu spregnutu akciju organizovanog kriminala i šefova organizovanog kriminala sa vodećim ljudima iz Demokratske partije socijalista, ta ekipa upravlja i sa kulturom, ta ekipa upravlja i sa sportom, ta ekipa upravlja sa finansijama i baš se potvrđuje ova formulacija Nebojše Medojevića da je bezbjednost sve i da odatle upravo dolazi svaka naredba za funkcionisanje u ovoj maloj zemlji. Odatle se upravlja i izbornim procesima, odatle se upravlja sa lažnim aferama, odatle se upravlja sa montiranim sudskim procesima. Dakle, ta jedna mala grupa ljudi koja je u potpunosti savladala tehnologiju vladanja sa većinom građana i gdje dominantno sve počiva na onim osnovnim premisama kako zaplašiti većinu građana Crne Gore, kako ih dovesti u određeni poredak da moraju da prihvate i da shvate da ti koji su zgrabili novac, ti koji su se bavili kriminalom imaju moć da odlučuju o svemu.

Dakle, ovdje bez promjene vlasti, bez promjene Demokratske partije socijalista teško da možemo mi popraviti bilo šta. Kod nas institucije ne postoje, institucije ne funkcionišu. Razumijem da gospodin Krivokapić želi da kaže da mi imamo dobar zakon, ali to u suštini ne znači ništa. Ako imamo dobar zakon imamo ljude koji će da primjenjuju taj zakon onako kako rade ljudi u pravosuđu koje kontroliše neka tamo struktura koja je paradržavna ili se nalazi na određenim mjestima to ne znači ništa. Ovdje je ključ svega kako promijeniti vlast. Evo, poštovani građani, ovog trenutka imamo objedinjenih 39 poslanika opozicije, Demokratska partija ima 35 poslanika. Dakle, mi iz opozicije imamo četiri poslanika više nego što ima Demokratska partija socijalista koja ima 70% Vlade premijera, predsjednika države i kontroliše u potpunosti Tužilaštvo, Agenciju za nacionalnu bezbjednost, Centralnu banku, Ministarstvo unutrašnjih poslova, da ne govorim sve, sve kontroliše. Mi imamo 39 i da kojim slučajem da nemaju takvu moć i kontrolu, a da dva poslanika iz neke stranke koja im dodaje ovo do 41, do parlamentarne većine, to su ljudi koji danas drže zarobljenu Crnu Goru upravo ovi poslanici od 35 do 42. Poslanici koji ne mogu da se otmu i koji ne mogu da /prekid/ u Crnoj Gori prvi put dođe do promjene vlasti, a kada bi došlo do promjene vlasti onda bi trebalo dubinski čistiti institucije u Crnoj Gori kako bi one profunkcionisale.

Pozivanje kako mi imamo dobre zakone, pozivanje kako mi imamo dobro ovo, to ništa ne znači jer se nalaze ljudi, oni isti koji su nekad švercovali naftu, koji su švercovali kokain, koji su švercovali heroin, koji su švercovali ljude prema Italiji, mnogi su od njih i postradali, sve to danas upravlja sa ovim nesrećnim režimom i oni diktiraju u suštini budućnost Crne Gore.

Dakle, ja primjećujem u Demokratskoj partiji socijalista nešto što djeluje potpuno novo,

pojavljaju se neki novi mladi ljudi koji nemaju nikakve veze sa tim procesima niti su oni povezani sa raznim švercom, ali mislim da je to samo paravan jer ovi moćni ljudi koji imaju milijarde koje su opljačkali od građana Crne Gore, ovi ljudi iz bezbjednosnog sektora koji imaju toliko bogatstvo koje se ne može opravdati nikakvim platama niti porodičnim nasljeđivanjem, ti ljudi gledaju kako da prevare građane Crne Gore i mislim da zloupotrebljavaju većinu tih mladih ljudi koje isturaju danas u prvi plan, a oni i dalje povlače i drže ključne poluge moći. Volio bih kada bi Demokratska partija imala snage da upravo preda tu moć koju ima sa 35 poslanika tim novim ljudima, ali mislim da poznajući i prirodu i karakter ovog režima, poznajući namjere da se moć mora čuvati po svaku cijenu. Vjerujem da se samo radi o jednoj običnoj prevari koja će trajati i u vremenu koje je pred nama.

Vi vidite da posebno za nas, evo za Novu srpsku demokratiju na čijem sam čelu, postojala je snažna propaganda režima kako je ključni /prekid/ koji je dolazio od strane režima personifikovao Ranko Krivokapić i njegova Socijaldemokratska partija. Evo ga Ranko Krivokapić u opoziciji, evo ga Ranko Krivokapić zajedno sa nama i njegova partija, a ništa se nije promijenilo u onom funkcionisanju vašeg režima i u odnosu prema našoj crkvi, u odnosu prema našem jeziku, u odnosu prema našem narodu, u odnosu prema simbolima za koje smo predlagali da budu simboli svih nas ako želimo da Crna Gora bude zemlja koju bi, govorim u površinskom smislu. Dubinski kada bi se otišlo i kada bi se sagledali ljudi iz Demokratske partije socijalista i iz bezbjednosnog sektora koji su opljačkali ovu državu, uzeli milijardu eura, čak kažu da jedna porodica je vlasnik više od milijardu eura, onda možete da razmišljate dokle smo mi posrnuli kao narod i kolika je moć te strukture. Siguran sam kao što je u onom vremenu komunističkom postojala propaganda sa one druge strene gvozdene zavjese u onom čuvenom filmu Džejsms Bond 007 o čovjeku izvan sistema koji ima pravo i da ubije, koji može da donese samostalnu odluku koja je potpuno izvan zakona. Takvi ljudi poput tih koje su nam predstavljali 50-ak godina, danas je Crna Gora puna takvih ljudi koji funkcionišu izvan zakona i za koje važe posebna pravila. Moramo, pošto smo mala zemlja, nekako da dođemo do sistema gdje će pravila važiti za sve i gdje će zakon biti jednak za sve.

Ključno pitanje kako da se odredimo u odnosu na promjenjivost i smjenjivost vlasti u Crnoj Gori. Da bismo to mogli da uradimo, poštovani građani, vi sutra večer treba da dođete u Ulicu slobode što je moguće u većem broju, da saslušamo to što ima da saopšti ovaj insajder iz crnogorskog režima, čovjek koji nimalo nije blizak nama iz Demokratskog fronta. Međutim, cijenimo i poštujemo to da je neko iz režima stisnuo hrabrost i petlju da građanima predstavi jedan dio nepočinstava koje je učinio ovaj režim. Takođe u subotu, da se opet okupimo i izvršimo snažan pritisak kako bismo dobili prvi put poštene i slobodne izbore na kojima bi se mogla konstatovati volja građana Crne Gore, naravno s prečišćenim biračkim spiskom u kome ne bi bilo ovih 100.000 fantoma koji uporno krađu našu budućnost. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:31:49)

Hvala Vam, kolega Mandiću.

Sljedeći je kolega Andrija Nikolić, a neka se pripremi, završna riječ ispred predlagača, kolega Obrad Mišo Stanišić.

Izvolite, kolega Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (17.04.19 15:32:00)

Hvala Vam, potpredsjedniče Nimanbegu.

Vjerujem da ćete i meni dozvoliti makar onoliko vremena koliko ste dozvolili poštovanom kolegi Mandiću, imajući u vidu da smo i on i ja bili prijavljeni za diskusiju te da smo odlučili, na Vaš prijedlog, da spojimo to u završno izlaganje.

Pred nama je danas Izvještaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu. Mislim da smo dobili jedan cjelovit i informativan dokument o onome što je Odbor uradio tokom prethodne godine. Mislim da su u tom smislu zaslužili priznanje od nas kolega jer su održali 19

sjednica od kojih je čak 18 bilo otvoreno za javnost, da je tokom prethodne godine donesen jedan važan dokument koji je, takođe, razmatran i na Odboru i u ovom plenumu, a tiče se Strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore. S druge strane, po malo je nerazumljivo i neočekivano da od strane naših opozicionih kolega čujemo brojne zamjerke na dokument, imajući u vidu da su od pomenutih 19 sjednica Odbora prisustvovali samo na jednoj.

Razumljivo je i sasvim je očekivano da imamo različita viđenja u odnosu na strateške pravce razvoja države, da opozicija ima pravo na svoju kritiku i na svoj odnos prema određenim dokumentima koji izviru iz radnih tijela Skupštine. Međutim, obaveza je da ih podsjetimo da u demokratskim i razvijenim zemljama, a Crna Gora svakako jeste jedno i drugo, za građanski mir, bezbjednost, ali i političku kulturu jednog društva podjednaku odgovornost snose i vlast i opozicija. Jednako tako, rekao bih u kreiranju međunarodne reputacije i imidža institucija u Crnoj Gori podjednaku odgovornost snose i vlast i opozicija. Mi smo, podsjećanja radi, imali ozbiljan problem da je praktično polovina dosadašnjeg mandata ovog parlamenta protekla bez naših opozicionih kolega kako u radnim tijelima tako i u ovom plenumu. Vidjeli ste da je i danas ova tema koja je izuzetno važna za građane Crne Gore protekla na način da su je iskoristili da pozivaju građane na proteste koje organizuju zajedno s određenim građanskim grupacijama.

Mi smo se davno opredijelili da našu zajedničku budućnost trošimo s razvijenim zemljama evroatlantskog svijeta. Tragom tog integrisanog bezbjednosnog sistema postali smo članica NATO-a. Sasvim je prirodno da bezbjednosne službe Crne Gore rade po principima koji važe u zapadnim i razvijenim demokratijama. Ovdje se pokušavalo prigovarati karakteru bezbjednosnih službi Crne Gore iako znamo da je prije formalizacije crnogorskog članstva u NATO-u jedna od glavnih reformskih tema, jedan od glavnih reformskih zadataka bio upravo reforma bezbjednosnog sektora koji je prema ocjenama istih tih partnera uspješno sproveden. E, ako smo odabrali da živimo u jednom takvom sistemu koji je uređen onda bi bilo dobro da znamo šta je na drugoj strani i šta je alternativa. Kada bi negdje drugo, svejedno da li je to Rusija, da li je Brazil, da li je Južna Koreja ili je Afrika, postojao sistem koji baštini više demokratije, više vladavine prava, bolju bezbjednost, ali i bolji standard građana onda bi možda imalo smisla da dovodimo u pitanje ono što je naša ključna orijentacija. Ali, sama okolnost da Odbor za bezbjednost zajedno s Odborom za međunarodne odnose i iseljenike Skupštine Crne Gore svake godine po dva puta ima priliku da prisustvuje interparlamentarnim konferencijama za zajedničku i vanjsku politiku zemalja Evropske unije, govori o tome da smo mi dio jednog kolektivnog sistema s kojim imamo obavezu da podijelimo odgovornost zajedničkog vođenja vanjske i bezbjednosne politike, ali da smo postigli određene standarde koji nas preporučuju da budemo dio tog kluba. I ove godine su ova dva pomenuta odbora imali priliku da učestvuju na tim sastancima. Imali smo priliku i juče i prekuče u crnogorskom Parlamentu da budemo domaćini mladim parlamentarcima iz čak 20 zemalja Evropske unije i zemalja regiona. To se ne može događati u zemljama koje ne poznaju demokratske principe. To se događa u zemljama koje su uspostavile standarde demokratije. Jer, ne možete imati tako renomirane goste koji su svi do jednog izrekli pohvale i o onome što je integracioni i bezbjednosti karakter naše zemlje. Mi smo tokom 2016. godine na izborima ne sopstvenom orijentacijom i sopstvenom željom, ali branili istovremeno evropsku i evroatlantsku orijentaciju zemalja regiona. Mi smo stvorili uslove, posredno, da naše kolege i naši susjedi iz Sjeverne Makedonije uđu u proces dogovaranja sa Grčkom i da doprinesu političkoj stabilnosti regiona u kojem živimo.

Pošto se dosta često prigovara o standardima bezbjednosti koji važe u zemljama NATO-a, opet je s druge strane po malo nelogično jer i mi smo kao Skupština imali opredjeljenje da Odbor za evropske integracije ustupimo kolegama iz opozicije, to je praksa i nekih zemalja u regionu. Jer, evropska orijentacija zemalja regiona je takva da većinski stanovništvo u svim državama regiona Zapadnog Balkana podržava članstvo u Evropskoj uniji, i to je fakat. Imamo tu okolnost. Međutim, spornost nastaje kada se pokušava razdvajati sistem vrijednosti koji je na snazi u NATO-u s jedne strane i sistem vrijednosti koji je na snazi u zemljama Evropske unije na drugoj strani. Ako su nam Njemačka, Francuska, Italija dobri parametri kada je riječ o demokratiji, o slobodama, o vladavini prava, o bezbjednosti, ako nam to s jedne strane odgovara kako onda može biti upitno i sporno i dovoditi u pitanje da li s druge strane te zemlje dijele isti sistem vrijednosti u okviru NATO saveza. To je do te mjere paradoksalno da ga nije potrebno objašnjavati, ali očigledno je potrebno u kontinuitetu podsjećati.

Na kraju, čini mi se da je jedan od najvažnijih podataka, a to smo registrovali tokom prethodne godine, i o tome se razgovaralo na Odboru za bezbjednost, da je registrovan rast povjerenja crnogorske javnosti u policiju. To je, rekao bih, najvažniji detalj kada je riječ o onim najmarkatnijim podacima koji ulaze u opseg rada Odbora za bezbjednost jer ipak je riječ o /prekid/ javnom redu i miru u Crnoj Gori kojima /prekid/ što oni rade često je izloženo brojnim pritiscima, često je pod dodatnom lupom javnosti i ukoliko ima negativnog činjenja. S druge strane smo ustanovili standard civilne kontrole nad službama bezbjednosti, odnosno nad policijom i nema nikakvih problema da se sve ono što je sporno u konkretnom slučaju ispita, ali rekao bih da su ovdje sporne neke druge stvari koje dolaze iz jednog sasvim drugog vremena i sa sasvim drugim povodima. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:40:41)

Hvala, poslaniče Nikoliću.

Sada završnu riječ ispred predlagrača ima kolega Obrad Mišo Stanišić.

Kolega Stanišiću, imate riječ. Izvolite.

OBRAD MIŠO STANIŠIĆ (17.04.19 15:40:51)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Čuli smo danas u više od trosatne rasprave ono šta kolege poslanici misle o izvještaju koji je Odbor za bezbjednost i odbranu predočio ovom Parlamentu. Čuli smo dosta toga i dobrog i lošeg, najmanje lošeg vezano za rad Odbora i za ovaj izvještaj, a mnogo lošeg ono što našu opoziciju tišti i, bez obzira koja tema na dnevnom redu bila, o čemu se rasprava danas vodila, diskusije kolega iz opozicija bile bi potpuno iste. Oni imaju svoj politički cilj, znamo dobro koji je, a o tome građani neka sude.

Ono što ja mogu da kažem, prvo da se zahvalim svim kolegama na učešću u raspravi, posebno onima koji su afirmativno govorili o radu Odbora za bezbjednost, i o ovom Izvještaju koji ništa drugo nije nego realan prikaz onoga što je Odbor radio u prošloj godini. Da li je mogao bolje ili nije, mislim da jeste i to uvijek govorim da je odbor bio hendikepiran time što opozicija nije učestvovala u radu Odbora, a veliki dio opozicije imao je određene predstavnike u radu Odbora. Međutim, to nije smetalo da Odbor radi potpuno u skladu sa Zakonom o parlamentarnoj kontroli nad službama bezbjednosti i odbrane, potpuno u skladu sa članom 41 Poslovnika Skupštine Crne Gore i ono što je najbitnije da je Odbor za bezbjednost i odbranu u potpunosti ispunio plan i program rada za prošlu godinu i više od toga. Sve to stoji u ovom izvještaju. Sa svih sjednica postoje izvještaji, postoje zaključci i ono što mogu da kažem da je ovaj Odbor za bezbjednost i odbranu kroz svoj višedecenijski rad, ne samo u ovom sazivu, stekao ugled i kredibilitet kod službi institucija u Crnoj Gori nad kojima vrši parlamentarnu kontrolu.

Sa zadovoljstvom mogu da kažem da smo veoma ozbiljan partner kada je taj posao u pitanju i da ni jednog zaključka do sada nije bilo da ga institucije nad kojima vršimo parlamentarnu kontrolu nijesu relizovale, što je zaista zadovoljstvo i moje i mojih kolega koji rade u Odboru. Danas smo čuli inicijative, posebno me to iznenađuje od kolega koji su članovi odbora, potežu neke inicijative za neka kontrolna saslušanja. Kasno su se dosjetili, a cijela godina dana je prošla i evo skora pola ove i još se niko nije sjetio da dođe na sjednicu Odbora, da u skladu sa zakonom traži kontrolno saslušanje ono što ih interesuje. Ne, nego hoće ovdje pred kamerama, pred crnogorskom javnošću da kažu kako se oni eto tobože brinu da im institucije u Crnoj Gori rade kvalitetnije. Ja se slažem da bi Odbor imao sadržajnije i kvalitetnije sjednice da su oni učestvovali, makar oni za koje mi znamo. Jedan dio tih poslanika, koji trebaju da participiraju u ovom domu i u Odboru za bezbjednost, mogu samo da maštam ko su, još ih nijesmo vidjeli evo za tri godine. Ali dobro, to je njihovo pravo.

Ono što zaista moram da kažem, da nijesmo dozvolili niti ćemo dozvoliti da bilo čije ingerencije preuzimamo, ni tužilaštva, ni pravosudnih organa. Nećemo, to nije naš posao. Mi

bismo to radili da te institucije nijesu radile i preduzimale ono što su preduzimale, čim rade svoj posao nećemo ni u čiji posao da se miješamo, ali isto tako kad smo god pozvali i vrhovnog državnog tužioca, i specijalnog državnog tužioca, i direktora Uprave policije, i direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, i ministra unutrašnjih poslova, i ministra obrane, i načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore svi su se odazvali pozivu i veoma, veoma ozbiljno podnosili izvještaj i informacije Odboru za bezbjednost i na osnovu kojih smo mi donosili Zaključke.

Nešto na kraju moram da kažem, zaista, poteglo se pitanje, zašto Odbor za bezbjednost nije sazvao kontrolno saslušanje vezano za to gdje su pare iz Atlas banke. Ja predlažem jedno konkretno rješenje i veoma izvodljivo, da gospoda iz opozicije sutra pitaju čovjeka koji ih preko video bima okuplja u Crnoj Gori, da njega pitaju gdje su pare štediša iz Atlas banke Crne Gore. Mislím da je to najbolje rješenje da im on da odgovor na to, a ostale institucije neka rade svoj posao. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (17.04.19 15:45:33)

Drage kolega, ovim smo završili raspravu o Izvještaju o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu i izjasnićemo se naknadno o ovoj tački.

Kako su sada na redu mišljenja Ustavnom sudu i to imamo Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu za inicijative i postupak ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata za ocjenu ustavnosti člana 12, stav Zakon o sprečavanju korupcije i Ustavnom sudu o ustavnosti odredbe člana 42 stav 1 tačka 2 koja se odnosi na starosne invalidske Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ove tačke ćemo razmatrati u sutrašnjem radu, a tačno o nastavku sjednice ćete biti obaviješteni od strane skupštinske Službe, pošto smo napravili ovu pauzu na osnovu zahtijeva jer smo dogovarali od petka da ćemo do 16h raditi danas, ali klub Fronta je tražio da se rad i da se prekida rasprava sa Izvještajem Odbora za bezbjednost. S toga sam ja izašao u susret da bi Mišljenje Ustavom sudu obrađivali u daljem nastavku rada. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 11:36:56)

Uvaženi poslanici krećemo sa sjednicom.

Uvaženi građani, nastavljamo Četvrtu sjednicu Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja za 2019.godinu.

Prva tačka dnevnog reda na današnjem razmatranju je Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore. Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore "Službeni list" broj 34/91 i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore. Izvjestilac Zakonodavnog odbora je Danijel Živković.

Otvaram pretres, izvolite gospodine Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (18.04.19 11:38:03)

Hvala Vam, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Evo nije baš ni tipično da imamo raspravu što se tiče inicijativa koje su upućene Ustavnom sudu ili Mišljenja, ali zbog građana je neophodno da ih upoznamo o kojem Mišljenju se radi. Prije svega da je ovdje udruženja boraca ratova od 1990.godine uputilo bilo inicijativu Ustavnom sudu, gdje je Zakonodavni odbor na sjednici koja je održana 21.novembra 2018.godine razmotrila inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore. Dakle, u obrazloženju navedene inicijative, između ostalog, navedeno je da su uspostavljene vladavina prava, odnosno jedinstva pravnog

poretka Crne Gore i zaštita od diskriminacije. Suštinski veoma je važno reći, makar što se tiče ovog mišljenja, jeste da je Ministarstvo finansija kao organ koji je nadležan za planiranje i sprovođenje budžeta Crne Gore, planiranje korišćenja sredstava iz javnih izvora vrši isključivo na osnovu postojećih zakonskih rješenja ako regulišu finansiranje u oblasti iz javnog interesa raspodjele tih sredstava.

Dakle, Zakonom o finansiranju Saveza udruženja boraca NOR-a Crne Gore propisano je da se sredstva za finansiranje Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore i budžetima opština i iz drugih izvora na osnovu programa o korišćenju sredstava koji donosi izvršni organ organizacija. Imajući u vidu ovu zakonodavnu oblast Savez udruženja boraca NOR-a Crne Gore institucionalno je prepoznat kao jedina organizacija u okviru navedenih aktivnosti koja može biti finansirana iz budžeta Crne Gore. Ono što je veoma važno pomenuti, je da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija u dosadašnjem periodu nijesu dovodili druge organizacije boraca u neravnopravan položaj, imajući u vidu da su u prethodnom periodu obezbjeđivana finansijska sredstva za programske aktivnosti nevladinih organizacija, udruženja boraca ratova 1990.godine i SUBNOR-a. Eto toliko za početak pa ću se kasnije uključiti.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 11:40:16)

Hvala, gospodine Živkoviću.

Prvo prijavljeni ispred DPS-a je Marta Šćepanović, a neka se pripremi Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (18.04.19 11:40:55)

Vidim koliko je kolegama iz DPS-a bitna ova tema. Niko se ništa nije.... Hoćete Vi, evo imate.... Da, da.

Poštovane dame i gospodo,

Crna Gora ima tri udruženja boraca, registrovanih. U dva od ta tri udruženja uz možda neke izuzetke, od tri, četiri čovjeka koji su članovi udruženja, nema živih boraca. Samo jedno udruženje ima veliki broj živih boraca i to su oni borci koji su učestvovali u ratu 90-ih godina i kojima je u ovoj Skupštini potvrđen status boraca. Oni su jedini koji nemaju nikakav prihod iz budžeta Crne Gore. To je pravi nonsens.

Organizacija koja se danas zove SUBNORA, a skraćena je za Savez udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata i antifašista, ako sam dobro uspio to da dešifrujem, dobija novac iz budžeta i ako je osnovana 2000.godine po zakonu koji je iz 1991.godine a koji je u skladu sa Ustavom iz 1974.godine kada je Crna Gora bila jednopartijska tj. Jugoslavija čitava i kad je postojalo samo jedno udruženje. Naime, znači, 2000.godine je po novom Zakonu o nevladinim organizacijama osnovana nevladina organizacija SUBNOR, poslije u SUBNORA predviđeno, i dobija novac i ako je potpuno jasno da ona nije ista organizacija kao što je u skladu sa Zakonom o finansiranju bilo Udruženje boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore iz prethodnog perioda.

Potpuno je jasno da ta organizacija u kojoj više nema praktično ni jednog jedinog živog borca, služi za finansiranje raznih pomoćnika u vladanju Demokratskoj partiji socijalista koji se javljaju povremeno da potvrde nešto što je rekao šef režima, da se neki borac za DPS, Crnu Goru nagradi činom u tom udruženju i slično. Apsolutno se znači ne ostvaruje funkcija zbog koje se iz budžeta izdvajaju sredstva.

S druge strane, imate borce koji su ovdje proglašeni borcima i dobili status, koji žive među nama i koji nemaju apsolutno nikakve benefite iz toga. Ako bismo uzeli slučaj SUBNOR-a koji je osnovan 2000. godine i na bazi toga dobija novac koji je dobijao SUBNOR od prije, po zakonu iz 1991. godine, onda bi morali da se zapitamo i sledeće - šta je sa Udruženjem književnika Crne Gore koji su bili udruženje na budžetu države Crne Gore, tada Republike Crne Gore i onda nakon ovog zakona o prelasku na nevladine organizacije to udruženje, jer je naravno bilo malo drugačije obojeno nego kako je to odgovaralo vlastima u Crnoj Gori, nema nikakve prihode. Znači, Udruženje književnika Crne Gore, za razliku od SUBNOR-a, koje je takođe bilo budžetska jedinica kao i SUBNOR nema nikakve prihode. Znači radi se o klasičnoj, političkoj manipulaciji i

diskriminaciji. Zbog toga ću vam pročitati šta o tome kaže zaštitnik ljudskih prava u Crnoj Gori.

Zaštitnik preporučuje Ministarstvu finansija da po ovom pitanju u što kraćem roku sprovede konsultacije sa svim boračkim organizacijama u cilju optimalnog modela finansiranja, odnosno ujednačavanja tretmana boračkih organizacija u skladu sa Ustavom Crne Gore i zakonima kojima se uređuje organizovanje, način rada i djelovanje nevladinih organizacija. Niti je Vlada dala takvo mišljenje, niti je ovaj odbor u skladu sa onim što preporučuje ombudsman, jer je potpuno jasno kao i svih drugih vaših nastupa ovdje da ste vi ovdje da samo potvrdite političke poteze koje vuče Milo Đukanović. Jedan od njih je da se taj SUBNOR, kao što sam rekao, da se njemu plaća na neki način preko ovog finansiranja iz budžeta određenim ljudima koji su zaslužni građani za suverenu Crnu Goru, za razne kampanje DPS-a i slično. Tako da vas očigledno ne zanima stvarno ko je borac, a ko nije borac i ko treba da bude naslonjen na budžet Crne Gore.

Zbog toga smatramo da treba da se glasa protivno onome kako je Odbor odlučio i da se da Mišljenje Skupštine Ustavnom sudu Crne Gore na način što bismo riješili pitanje u skladu sa preporukama ombudsmana. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 11:46:44)

Slaven Radunović je završio svoje izlaganje.
Sledeći prijavljeni ispred DPS-a je Aleksandra Vuković.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (18.04.19 11:46:58)

Uvaženi potpredsjednilče Gvozdenoviću, drage građanke i građani Crne Gore, uvaženi kolege poslanici i poslanice,

Evo čuli smo od kolege Živkovića da nije uobičajeno da se govori o mišljenjima i ja zaista danas ne bih govorila o ovoj tački dnevnog reda, ali sam podstaknuta ovim što smo čuli od kolege iz Demokratskoga fronta, a u smislu što bih zaista željela da kažem što je to što SUBNOR danas u Crnoj Gori predstavlja i zbog čega ova država smatra da treba finansirati aktivnosti SUBNOR-a s obzirom na to da te aktivnosti proizlaze iz suštinskog opredjeljenja Crne Gore, savremene Crne Gore da sve ono što želi institucionalno, mentalitetski, identitetski da postigne, jeste zasnovano na tekovinama antifašizma.

S tim u vezi kazala bih da uopšte nije važno da li u nekom udruženju postoji više i jedan živi borac. U suštini ti ljudi koji bi činili SUBNOR u ovom trenutku da su živi, a mnogi od njih su dali živote za ovu državu ono je što oni šire kao ideja što je njihovo nasljeđe. Dakle, što je ono što mi negujemo kao kulturu pamćenja i želimo da zauvijek sačuvamo kao spomenik u svojoj kulturi i šećanju. To je svakako antifašistički period i ono što SUBNOR danas to pokušava da učini, a to je da onemoći pojedine institucije koje žele potvrditi nešto čemu Crna Gora je glasno rekla ne i 1941. godine i 1945. godine naravno i 90-tih i najviše 2006.godine kada smo na referendumu u stvari se opredijelili za ono što je ostalo kao tekovina Narodnooslobodilačke borbe.

Dakle, SUBNOR u ovom trenutku osuđuje one aktivnosti koje podrazumijevaju revitalizaciju i prije svega istorijsku reviziju, osuđuje činove koji podrazumijevaju izgradnju spomenika Puniši Račiću i slične aktivnosti koje na neki način žele preokrenuti ono što jeste suštinsko, sržno iskustvo prošlosti, sadašnjosti i budućnosti Crne Gore. Zbog toga mislim da to udruženje koje ne samo da se bavi tim aktivnostima, ja ću samo nabrojiti ono o čemu su ti ljudi brinuli i čime su se bavili u gradu iz kojeg dolazim. Dakle, to su ljudi koji nas podsećaju na ličnosti poput Luja Daviča iako već govorimo o pomirenju, mada mislim da su vrlo dobro i vrlo duboko izmirene sve struje u Crnoj Gori i srpske i crnogorske, makar je tako to u mom ličnom i porodičnom životu. Ja sam prvi put čula o nekim podjelama mogu reći u ovom parlamentu. Dakle, ja nikad u životu nijesam ni pitala ljude što su po nacionalnom ošućanju i smatrala sam da smo dostigli trenutak kada i ne treba da, jer je to intimno ošućanje, iznosimo svoje nacionalne, a ponajmanje nacionalističke stavove.

Dakle, taj Lujo Davičo je čovjek koji je poginuo u mome rodnom gradu. Dao je život za svoju domovinu, a znamo da danas u Beogradu prestižna baletska škola nosi njegovo ime. Taj

Lujo Davičo je dakle, za mene i za ljude koji rade u SUBNOR-u spona koja trajno i zauvijek povezuje srpski i crnogorski narod i prije svega valorizuje ono što su rezultati umjetnosti.

Dalje, ono što bih željela reći u vezi sa djelovanjem SUBNOR-a je da u okviru te zajednice se ne samo predstavljaju pojedinačni primjeri koji su pokazali da je Crna Gora trajno opredijeljena nad tom svom antifašističkom orijentacijom, nego se promoviraju i književne vrijednosti. Ode čujemo da postoji udruženje koje je obojeno. Ja ne bih voljela da je jedno udruženje književnika u Crnoj Gori obojeno. Voljela bih ne ideološki ili nekako drugačije ili nacionalistički, voljela bih da je obojeno prije svega stilski i umjetnički. Tačno je i u udruženju i jednom i drugom postoje vrijedni umjetnici koji zaslužuju pažnju ove javnosti i ja pred vama stojim i kažem da redovno čitam i one pisce koji bi se možda iznenadili kada bi znali. Znam da je jedan od njih jedan crnogorski pisac koji se izjašnjava Srbinom na sajmu knjiga u Podgorici prije pet godina prišao meni i rekao je li moguće da vi mene čitate. Ja sam rekla - da, gospodine moguće je da vas čitam, vas srpski narod u Crnoj Gori smatra najboljim piscem. Ja vas smatram izuzetnim piscem Crne Gore i zbog toga čitajući vas ja čitam sve one predložke i slojeve koje Crna Gora ima.

Dakle, mislim da smo baš u ovom kontekstu mogli razgovarati o tome zašto smo se zatvorili u svoje bunkere i zašto jedni druge gledamo preko...(Prekid)... Srbi, evo recimo Srbi na promocije knjiga crnogorski orijentisanih pisaca, ja sam dugo, dugo sve dok nijesam ušla u političku arenu zbog čega sam onemoćena da ulazim u neke prostore, dolazila i da slušam promocije knjiga srpski orijentisanih pisaca u Crnoj Gori, jer sam zbilja uvijek samo smatrala da je potrebno čitati ono što je kvalitet jer će ti pisci i kad ne budu živi ostati kao trajno nasljeđe Crne Gore baš kao što želim da Crna Gora jednog dana postane u tom hronotopskom smislu, ne Pelinovo kako recimo možemo čitati u značajnom romanu Kolijevka nego da postane jedna zbratimljena i usestrinjena zajednica svih nas koji želimo razgovarati na produbljene načine, a razgovarati možemo samo ako jedni druge poznajemo.

Ja sam sigurna da se više puta u ovom parlamentu govorilo i o crnogorskim...
... svjedokinja sam da se recimo o piscu koji je dobitnik Njegoševe nagrade više puta iznio stav da njegov roman nije zaslužio tu nagradu, a nijesam bila toliko nekulturna da pitam te ljude koji su kvalifikovali taj roman da li ste zbilja pročitali taj roman i da li zbilja možemo sat vremena govoriti o njegovim stilskim formacijama, o njegovim semantičkim i drugim sadržajima.

Dakle, smatram da je veoma bilo potrebno u ovom trenutku dati podršku SUBNOR-u, jer to nije politička niti parapolitička organizacija, to je nevladina organizacija koja čuva ono što je najvrednije nasljeđe Crne Gore prema i po čemu smo bili prepoznati u Evropi. Podsetiću da je Sartr upravo kazao da je 13. jul jedan od datuma koji su možda i formirali savremenu Evropu. Hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 11:53:54)

Zahvaljujem Aleksandri Vuković.
Dajem riječ Ranku Krivokapiću.

RANKO KRIVOKAPIĆ (18.04.19 11:54:02)

Hvala.

Ja sam imao privilegiju da rastem u sredini koja ima moć trajanja milenijumsko. Kotor je grad koji traje u svim civilizacijama kao grad. Onda su dobro znali da procjenjuju karakter. Dugo posmatranje dobro vidi i karakter. Nastala je na italijanskoj osnovici jedna poruka- šete bandijere, šest zastava, otprilike je bila opšti naziv za onog koji svaki čas mijenja zastavu kako dođe koji vjetar i koja vlast. Negdje je pričao o borcima Narodnooslobodilačkog rata u Crnoj Gori, upravo takva priča i dobra karakterizacija vlasti u Crnoj Gori ove tri decenije. Kada je dunuo velikosrpski vjetar onda ste imali podršku jednog udruženja boraca. To udruženje boraca je razbijalo Jugoslaviju, a kao branilo je. To je klasična priča iz američkog lošeg filma kad uzmete identitet žrtve. Razbijate Jugoslaviju na Dubrovniku, na Sarajevu, da ne nabrajam više te sve naše zajedničke muke, a zboriti da branite Jugoslaviju, držati petokrake na šlemovima, a puštati bradu

ispod njih je bilo lice vlasti 90-tih godina i tada su valjali ovi borci koji su bili dio tog velikodržavnog projekta. Dobili su pravo imajući u vidu da je taj vjetar duvao kao jači vjetar u Crnoj Gori, a da je vlast kao i uvijek bila bez temeljne ideologije, osim ideologije održavanja vlasti. Kako je dunuo zapadni vjetar onda su bandijere, što bi rekli Kotorani, promijenile stranu, onda smo se šetili i boraca Narodnooslobodilačkog rata. Tito je stigao u Crnu Goru kasnije no ide drugo na Balkanu, Petar I je dobio spomenik posle Karađorđa u Podgorici, Bulevar se zvao Svetog Save pa se onda brže bolje preimenovao u Svetog Petra Cetinskog. To je za nekog ko piše literaturu onako lijepa priča o nemanju političkog karaktera, nemanju ideja i vrijednosti kao osnov temelja svakog društva koje misli da traje. Društva traju na vrijednostima, manja još više no velika, a i velika ne mogu bez toga. Uzmite u Americi vrijednosti njihovih osnivača pa ćete debelo... i dalje je to sidro koje ih čuva, a ne mi mala zajednica koja je opstala na solidarnosti unutar plemena, na borbi za slobodu i osjećaju slobode, vrijednostima koje su tada bile iskazane kroz vjeru i kroz neke druge stvari. Kad se ona počne ljuljati oko vrijednosti onda je ugroženija nego neke druge stvari koje se dešavaju.

Kriminal, korupcija i ostalo nam dolazi kao posledica, kada se uništi taj osnovni društveni moral, a to su temeljne ustavne vrijednosti, sada su ustavne vrijednosti, a i tada su bile ustavne vrijednosti. Onda je zajednica ugrožena. To je priča o Savezu udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata. Zato ih imate sada u predsjedničkoj kampanji da podržavaju jednog kandidata protiv kojeg su bili prije 20 godina zbog toga što je rušio njihove ideale. Rušio je Titovu Jugoslaviju, rušio je bratstvo i jedinstvo, rušio je suživot, rušio je ravnopravnost svega na čemu je ta Crna Gora vratila državnost. Nije državnost Crnoj Gori vratio 21. maj 2006. godine, nego je državnost Crnoj Gori vratio AVNOJ, ZAVNO i svi ostali koji su bili dio tog istog paketa obnove državnosti Crne Gore. Mi smo joj vratili samo nezavisnost i to kao posledicu razbijanja Jugoslavije. Što se nas tiče iz SDP-a, zna se u Crnoj Gori je najbolje bilo u velikoj Jugoslaviji. Mislim da je i drugim jugoslovenskim narodima bilo tamo najbolje, vrijeme će pokazati. U Crnoj Gori zasigurno najbolje, jer se da brojevima iskazati. Ne postoji bolji period za Crnu Goru u ekonomsko socijalnom, a reklo bi se i političkom koliko smo imali uticaja na druge republike na saveznu vlast nego što je 1945 - 1990. godina. To je Crna Gora koja ja bila u prosperitetu. Nema idealnih vremena i nema idealnih režima. Nećete naći vrijeme đe su svi politički kriterijumi idealni na ovom prostoru zasnovani, ali uporedbom ovog vremena i onog vremena znaćemo koje je bilo bolje. Naravno za demokratiju sam, za višepartijski sistem, ali moramo izmjeriti što je koje vrijeme stvorilo. Sam model neće roditi rezultat, jer ovo nije demokratija, ono je bila narodna demokratija u nekom vremenu stvaranja, autokratija u vremenu raznih rušenja i minimalnog stvaranja.

Prema borcima su se odnosili upravo tako. Kad nam trebaju za političku potrebu izvučemo ih antifašizam, kad nam ne trebaju zamijenimo ih drugim borcima i zato imamo ovoliko udruženja boraca u Crnoj Gori zavisno što, kada čak i kojoj vlasti treba. Vjerovatno da dođe neka druga vlast možda bi ona imala neke druge borce. Srbija je napravila to ujedinjenje i četnika i partizana, izjednačila ih, pa vidimo đe su sada. Nijedan problem time nijesu riješili, a zatrli su sve ono što je Srbiji davalo da im bude dozvoljeno, poseban ugled i poštovanje na evropskim prostorima. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 11:59:51)

Na ovaj način smo završili tri uvodna izlaganja i bili smo dosta tolerantni prema poštovanju Poslovnika po članu 98, a to je da se držimo tačke dnevnog reda.

Zamoliću naredne govornike da poštuju Poslovnik u tom dijelu, da se držimo tačke dnevnog reda, jer dosadašnja praksa je bila da rijetko govorimo o mišljenjima, da veći akcenat diskusije i komunikacije ostvarujemo na odborima. Zbog toga moram da sugerišem, bili smo onako, da tako kažem, korektni prilikom tretiranja ova prva tri izlaganja na sledeće poslanike Medojevića, Šćepanović i ostale što sugerišem da se pridržavaju Poslovnika.

Sledeći poslanik je Nebojša Medojević. Imate pravo na komentar. Ne, bila su uvodna izlaganja zbog toga smo imali ovu kreativnost o kojoj sam govorio. Hvala vam.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (18.04.19 12:01:01)

Građani Crne Gore, ovo je tema koja takođe pokazuje osnovni problem, fundamentalni problem Crne Gore, a to je da mi još uvijek nismo raščistili sa totalitarizmom i sa vremenom koje je osim tih pozitivnih aspekata koje su svakako bile karakterisalo i zločinačkom Udbom, zločinima, likvidacijama, nasiljem. Crna Gora je jedina postkomunistička zemlja koja nije raščistila sa tim dijelom ideologije koja je podrazumijevala da je totalitarizam prihvatljiv ako podržava svoju ideologiju.

Dakle, Crna Gora je jedina od postkomunističkih zemalja koja nije napravila diskontinuitet sa totalitarizmom. Nismo otvorili dosijea tajne policije, nismo se suočili sa zločinima. Jedini smo parlament zemlje kandidat Evropske unije koja nije ratifikovala Konvenciju Savjeta Evrope o osudi svih žrtava totalitarnih režima u 20. vijeku. Dakle, ako želimo da krenemo ka demokratiji moramo taj korak da napravimo. Na kraju krajeva, mi jedini imamo komunističku partiju koja je na vlasti i prirodno je ako imate komunističku partiju na vlasti da ona baštini ne samo ideološke pretpostavke komunizma u kojima bih se ja nekim i vrlo rado složio, posebno i ulozi države, u privredi, u kontroli razvoja, ali ovaj dio koji je sporan, odnos prema nasilju, prema zloupotrebi vlasti. Poštovani građani, Crna Gora nikad nije imala vlast. Ona je uvijek imala zloupotrebu vlasti ili uzurpatore vlasti. Crna Gora nikad nije bila demokratska država. Nikad nije imala odgovornu vlast, uvijek je imala gospodare i uvijek je imala jednu ozbiljnu, to je već pitanje kao što koleginica kaže možda i mentaliteta. Dakle, kada dođem na vlast spreman sam da zloupotrebim vlast, da masovno kršim prava drugih i spreman sam da nasiljem branim svoju vlast.

Ovdje dakle, imate jednu situaciju koja potpuno pokazuje koliko Demokratska partija socijalista nije prihvatila evropske vrijednosti ili vrijednosti evropske civilizacije. Zna se kako se ovo rešava.

Ne postoji zemlja Evropske unije koja finansira organizacije posebno koja podržava monopol. Finansiraju se projekti, a sve organizacije moraju biti ravnopravne. Da je Crna Gora evropska i demokratska država ona bi rekla - evo finansirat ćemo pitanja vezana za status boraca, za njihove možda probleme koje oni imaju. Kao što se radi u Americi, ali to mora da bude konkurentno i transparentno. Svaka organizacija mora da ima isti tretman, a ovdje ne, ovdje vučete jednu ideološku konotaciju. Da je ono što je bilo u prethodnom sistemu iz kojeg i vi potičete kao politička organizacija sve je bilo idealno.

Dakle, da vas podsjetim, mi nijesmo otvorili pitanje zločina toga režima. 10.000 Crnogoraca građana Crne Gore je 1945.godine, odavde do Slovenije pobijeno, bez suda, bez krivice, a poveo ih je Sekula Drljević. Sekula Drljević ih je poveo, uz obećanje nekih zapadnih saveznika i ljudi nijesu sahranjeni, nemaju ni jedno obilježje, a prateći evropsku civilizaciju, pravimo spomenik poginulim Njemcima u Podgorici.

Dokle bre ovo više licemerje ovakvo? Dajte ljudi da ako ste spremni, a nijeste spremni vi iz Demokratske partije socijalista, napravite taj prvi iskorak. Ja se sjećam iz 1990.godina, većina DPS-a je pripadala ideologiji ovoga Uruženja boraca iz vremena 1991 - 1994.godina. Danas nemate više skoro živih boraca iz Drugog svjetskog rata. Zašto monopol njima? To se zna kako se radi, finansiraju se projekti, nema monopola. Zašto Skupština treba da da zaista jedno pozitivno mišljenje na zahtjev inicijatora ove ustavne inicijative. Dajte ravnopravnost svim udruženjima boraca, zašto sad jedna favorizovana, zašto finansirate organizaciju, kancelarije, sekretarice, administrativne troškove, umjesto da se finansiraju programi. Projekat, ne znam psihološka pomoć nekim borcima ili povrijeđenima u ratu ili nešto drugo, zna se kako se to radi.

Ovdje je osnovna stvar da u Crnoj Gori mi ne želimo da se suočimo sa totalitarnim karakterom prethodne vlasti. Mi smo jedina zemlja kandidat za Evropsku uniju koja podiže spomenik jednom komunističkom diktatoru, mi smo ovdje političari. Može da ga istoričar tretira je li bio ovakav ili onakav, ali u parlamentu, ili u Crnoj Gori parlamentarna demokratija da podižete spomenik osvjedočenom diktatoru, čovjeku koji je gradio sistem koji je propao ljudi. Kakva je to poruka, da se vratimo nazad u komunizam ili da treba da podignemo spomenik Titu pa ćemo poslije Milu. Ili da je udba naša sudba.

Prema tome poštovani građani, ovdje ... vrlo ću kratko. Za šta se zalaže Demokratski front tj. za diskontinuitet sa totalitarnim sistemom vladanja. Otvaranje dosijea, priča o zločinima, suočavanje sa našom prošlošću to su uradili Česi, Poljaci, Bugari, Rumuni, svi su to uradili, a mi ne. Mi se držimo jednog ideološkog puta, koji je već dokazano pogrešan i koji će ovu zemlju

dovesti samo u sukobe, u probleme, u destabilizaciju, a ne želimo da se pomirimo i ne želimo da pružimo ruke jedni drugima i da se suočimo sa greškama iz prošlosti. Ne, to sakrivamo, a onda glorifikujemo Josipa Broza, komunističkog diktatora, a želimo da idemo u Evropsku uniju. Vjerujte vrlo neprijatno se osjećam kad moram kolegama u Evropi da objašnjavam sramota me da kažem da dolazim iz zemlje koja podiže spomenik jednom diktatoru.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:06:51)

Sljedeći govornik je Marta Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (18.04.19 12:06:56)

Gospodine potpredsjedniče, pa evo vidi se po broju prijavljenih diskutanata vezano za mišljenja koja je predložio Zakonodavni odbor da idu prema Ustavnom sudu tačno vidimo da su se poslanici opozicije i uželjeli diskusije i priče. Jer, po ovim do sada stručnim pitanjima do sada po pravilu nije bilo rasprave i svakako da postoji jedan vid zloupotrebe ove tačke dnevnog reda iz razloga što ovo nije rasprava o konkretnim zakonima.

Dakle, u ovom konkretnom slučaju Zakon o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore, već u stručnom mišljenju koje treba da ide prema Ustavnom sudu. Svakako da ću iskoristiti mogućnost da predložim kolegijumu na koji način da izađemo iz ove situacije, ove očigledne zloupotrebe.

Ovdje se očigledno koristi prilika da se plasira jedna politička priča i za sve ono što prosto politički ne odgovara da se kroz ovu tačku dnevnog reda to i saopšti i vjerujem da će u krajnjem jedni isti izrazi koje ovdje konstantno čujemo totalitarizam, zločini režima karakter vlasti, diktatori, totalitarni sistem vladanja i slično. Vjerujem da će pomoći Ustavnom sudu prilikom donošenja odluke, a povodom ovog mišljenja.

Ono što smo danas i mogli čuti jeste da prosto provejava šta je zapravo to što smeta i zašto se na ovakav način diskutuje, a to je očigledno nezavisna Crna Gora. Jer, sigurno je da ne možemo da potremo sve ono što je ovo udruženje boraca u prethodnom periodu učinilo i očigledno da je najveći problem što prosto ovdje se štiti država i Udruženje boraca radi na taj način da je Crna Gora svakako na prvom mjestu i to je najbolje rekla kolegunica Vuković.

Tako da ovdje je sve makar jasno.

Dakle, nije neosnovano predvidjeti obavezu finansiranja svih novoformiranih ili postojećih organizacija čije bi programske aktivnosti bile povezane sa ovom oblašću jer bi to doprinijelo usmjeravanju svojih aktivnosti novoformiranih ili postojećih organizacija u oblasti koja osigurava finansiranje, a svakako to je i rekao izvjestilac Odbora da je članom 32 Zakona o nevladinim organizacijama propisano da država obezbjeđuje sredstva za finansiranje projekata i program u oblastima od javnog interesa koja realizuju nevladine organizacije. Da se i one tretiraju da sve svoje projekte mogu finansirati na jednak način.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:10:07)

Sljedeći diskutant je Jovan Vučurović.

JOVAN VUČUROVIĆ (18.04.19 12:10:14)

Nemam tu ovdje diskusije

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:10:17)

Planirajte, pretpostavljam da pripremate sve, znajući kako vi govorite i kako imamo sa vama odnos, ne pripremate sve diskusije. Nadam se da ih ne pripremate, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (18.04.19 12:10:32)

Evo neću komentarisati to što ste rekli, samo ako možete čisto da mi se objasni, ništa više, neće biti ništa strašno.

Govori se da napad na SUBNOR je napad na Crnu Goru, ne bih sad pričao o svom backgraundu ličnom i porodičnom. Samo mi objasnite da li su se pošto je ovaj SUBNOR ne znam koliko je SUBNOR ali, objasnite mi za što je onaj prošli SUBNOR a i za borci komunisti 1941 - 1945. da li su se borili za Crnu Goru ili za zajedničku državu.

Samo sam toliko htio. Eto ništa dalje od toga.

Dakle, inicijativa koje je podnijelo Udruženje boraca ratova od 1990.godine, apsolutno je utemeljena i neophodna. Jer, ona je dobar put da se krene u rješavanje problema značajnog broja ljudi u Crnoj Gori. I ne vidim ni jedan razlog zašto ova Inicijativa ne bi bila usvojena. Postoje i pravni i moralni i ekonomski razlozi dakle da ova Skupština da pozitivno mišljenje vezano za ovu Inicijativu i meni se čini da možda i u parlamentarnoj većini postoji ta spremnost da se izađe u susret ovoj Inicijativi i ako sam pročitao Mišljenje.

Objašnjenje poput ovoga da bi to izlaženje u susret Inicijativi stvorilo fiskalni pritisak na Budžet, po meni je samo izgovor jer to prosto nije istina. Para u Budžetu ima, kao što ga je bilo i onda evo da napravim digresiju vezano za majke sa troje i više djece i onda je bilo para u Budžetu i nemojmo da govorimo o tome da nema para u Budžetu.

Dakle, mi moramo kao društvo da vrednujemo i da ispoštujemo sve one koji su se borili za otadžbinu, borili se za slobodu ovoga naroda i ljude iz Udruženja boraca od 1990.godine. To radi svaka vlast, evo da ne bi ljudi iz parlamentarne većine bili nešto ugroženi da se ne bi osjećali previše indolentni ili nešto da imaju strah od neke veće sile.

Dakle i velike države poput Sjedinjenih Američkih Država i Francuske brinu o svojim ratnim veteranima. Brinu iako su vazda vodili okupatorske ratove, ali brinu o tim ljudima. Tako da ajte i vi pokažite taj napor pa da brinete o ljudima koji su 90-tih godina ratovali za ovu zemlju. Ali, sada stiže dakle to se radi u državama koje imaju zrno patriotizma u vlasti., gdje vlast ima zrno patriotizma i odgovornost. Ali, sada dolazimo do te glavne stvari. Imamo u Crnoj Gori vlast koja nije ni patriotska, a nije ni odgovorna. I zato nalazi razlog da još jednom i to ovako baš surovo ponizi ljude koji su se odazvali na poziv da brane otadžbinu i 1991. i 1992.godine do 1995. i 1999. kad je bila NATO agresija. Ja sam naravno evo, pokušao sam u startu da pozovem da se podrži ova inicijativa. Ali, kako da očekujete da Inicijativu udruženja boraca podrži vlast koja je koliko juče zabranila i Udruženju boraca i roditeljima poginulih, i političkim organizacijama, i našem sveštenstvu da odaju poštu žrtvama NATO agresije. Kako od takve vlasti očekivati da podrže udruženje boraca i da ono bude da kada ima svoj status, status u društvu koji zaslužuje.

Jer, marionetska vlast bježi od rješavanja od ovoga problema, jer ne smije takođe da se zamjeri svojim mentorima. Dakle, kojim mentorima? Mentorima režima u Hrvatskoj, režima u Albaniji, ne smije da se zamjeri NATO-u, ne smije da se zamjeri albanskim ekstremistima u južnoj srpskoj pokrajini itd. protiv kojih su se neki od njih borili ovi naši ljudi.

Ja mogu da pošaljem poruku da će Demokratski front odmah po dolasku na vlast, jedna od stvari koje ćemo hitno rješavati poštovani građani, poštovani ljudi koji ste se odazvali na poziv otadžbine 90-tih godina rješavati vaše probleme. Dakle, bit ćete vrednovani i poštovani onako kako zaslužujete. I lično sam ponosan na to što sam 1999.godine bio dio rezervnog sastava Vojske Jugoslavije i to je nešto zbog čega ljudi trebaju da osjećaju ponos, a ovim smo zahvaljujući ovakvoj vlasti došli do toga da se ti ljudi ponižavaju, da im se oduzimaju prava i da se direktno diskriminišu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (18.04.19 12:15:42)

Neka se pripreme ... ja sam produžio tako, da možda u završnoj riječi ako bude trebalo neko od kolega neka to odgovori.

Dajem riječ Milošu Nikoliću i Nikoli Rakočeviću.

MILOŠ NIKOLIĆ (18.04.19 12:16:13)

Što bi Marina rekla sedam sekretara SKOJ-a, da se nadovežemo na tu temu.

Hvala vam potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Danas je pred nama Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnog suda Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore.

Kao što su moji prethodnici rekli nije uobičajeno da se govori o mišljenjima, ali pretpostavljam da i značaj ove teme, a i aktualnih političkih trenutaka o kojima je važno poslati neke političke poruke bez obzira o temi o kojoj se radi je učinilo to da danas ipak bude nešto veće interesovanje za ovu tačku dnevnog reda.

Čini mi se da je do sada zaista bilo malo riječi o samom konkretnom mišljenju i izjašnjenju i da kažem mišljenju u odnosu na ono što je pravni dio priče vezano za ustavnost pomenutog zakona. Više su se iznosili određeni vrednosni sudovi, ali evo ja ću se potruditi da u jednom dijelu se osvrnem i na prvi pravni i na ovaj drugi da kažem politički dio.

Što se tiče pravnog dijela u Mišljenju Odbora jasno imamo navedeno da je država Crna Gora i Ministarstvo finansija na institucionalan način prepoznalo Savez udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore kao organizaciju kojoj pripada pravo da kažem da se bavi ovim aktivnostima i po osnovu toga derogira njihovo pravo i na finansiranje.

Što se tiče ostalih organizacija koje se eventualno bave sličnim tematikama ne konkretno ovoga rata nego već rata iz 1990.godine imamo mišljenje navedeno, da bi davanje ovog prava bilo neosnovano budući da bi moglo izazvati određene finansijske poteškoće u odnosu na ono što je redovno funkcionisanje Budžeta Crna Gore.

Kako će se Ustavni sud izjasniti u odnosu na ovo bilo bi neodgovorno sa moje strane da komentarišem i tako prejudiciranje ni kao pravnik, ni kao odgovoran poslanik ne bih sebi dozvolio, ali želim da vjerujem da nadležnost institucije kada je ovaj zakon usvajan, da su uradili posao u skladu sa Ustavom, sa zakonom i vjerujem da će se ipak potvrditi ustavnost onog što je zakonom o finansiranju Saveza udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata.

Što se tiče političkog dijela priče, kao neko ko je odbornik u lokalnom Parlamentu Podgorice i ko je glasao za podizanje spomenika Josipu Brozu Titu osjećam potrebu da se osvrnem i da kažem i na taj dio diskusije koji je ranije provijavao vezano je za podizanje tog spomenika. Čini mi se negdje uoči glasanja o toj odluci, koja je koliko se sjećam bila u decembru prošle godine. Bili su određeni komentari da će takva odluka uticati na dodatni razdor unutar društvo, da će dodatno podijeliti crnogorsko društvo koje je već dovoljno podijeljeno itd.

Međutim, čini mi se da je praksa koja je sad već više mjesečna dokazala upravo suprotno. To možemo potvrditi i načinom na koji je taj spomenik otvoren. Kada je zaista vladalo veliko interesovanje građana za taj događaj, a i svim onim što se oko tog spomenika dešava gotovo svakog dana.

Dakle, to se nalazi blizu Skupštine i mislim da svi mi kada prođemo tuda možemo vidjeti veliki broj ljudi raznih generacija od djece, od starijih ljudi koji sjede u njegovoj blizini druže se da kažem u neposrednoj blizini spomenika što ipak sve ukazuje na činjenicu da podizanje spomenika Josipu Brozu Titu nikako nije bila tema koja je podijelila crnogorsku javnost u nekom širem smislu.

Naravno, da će podizanje svakog spomenika uvijek imati jedan broj ljudi koji će za to imati jedan broj pristalica, imati jedan broj ljudi koji su protiv toga. Dakle, veoma teško ćemo ikada doći do apsolutnog koncenzusa. Ali, mislim da je podizanje ovog spomenika zaista postiglo jedan izuzetno široki konsenzus i možda najširi u odnosu na ono što trenutno možemo postići s obzirom na ipak prisutne prije svega političke, onda, nacionalne i sve ostale podjede koje gajimo u Crnoj Gori.

Vjerujem da se pokazala ispravnost odluke Glavnog grada i gradonačelnika Vukovića da

podigne ovaj spomenik i to je na neki način potvrda onog što su antifašističke vrijednosti Crne Gore, vrijednosti koje baštini Demokratska partija socijalista, koje smatramo ispravnim, koje smatramo da su sačuvali ono što je bila sloboda tokom rata do 1945.godine i vjerujemo da na tim temeljima antifašizma i onoga što je bila Socijalistička Jugoslavija u smislu određenih vrijednosti i onoga što je danas moderna i nezavisna Crna Gora možemo graditi dalju budućnost. Ono što je bilo dobro jeste da ta budućnost koju gradimo bude nekako sabrana, svih nas političkih aktera, a ovako nažalost veoma često imam utisak da su politička nadgornjavanja i politički interesi i pokušaji da se politički poentira veoma često iz nekog opšteg i zajedničkog interesa na koje bi trebalo svi zajedno da radimo.

Hvala.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:21:41)

Sad Marina Jočić.

MARINA JOČIĆ (18.04.19 12:21:45)

Gospodine Nikoliću, da je sreće ovo ne bi bilo političko pitanje. Ovo bi bilo pitanje ljudskih prava i ukidanja diskriminacije.

Borci iz 90. i 1991. i uopšte borci 90-tih nijesu otišli sami na ratište, posebno ne na dubrovačko, posebno ni na jednu, ali najviše je bilo iz Crne Gore na dubrovačkom ratištu. Njih je neko poslao, a taj koji ih je poslao trebalo bi da snosi odgovornost za to što ih je poslao.

U Crnoj Gori nema odgovornosti ni za šta, apsolutno ni za šta. Taj ko ih je poslao na ratište nije ništa pogriješio, zato što u to vrijeme SUBNOR ne onako kako kaže gospodin Krivokapić, njega su činili ljudi koji se živo sjećaju strahota Drugog svjetskog rata i koji su se uz to zakleli na očuvanje zajedničke države SFRJ. Oni su išli da brane ono za šta su se zakleli svaka generacija je išla u vojsku i pri tome polagala zakletvu. Oni su na taj način oduživali dug svojoj otadžbini, a šta se desilo poslije, poslije kako kaže Ranko Krivokapić, okrenuli su se neki drugi vjetrovi i promijenila se zastava.

Danas svi ljude koje je poslala ova vlast, ista ova vlast poslala 1991.godine u rat ti ljudi žive na ivici egzistencije. Mnogo ih je povrijeđenih u tim borbama, tu su porodice poginulih. Ko o tome brine? Za razliku od SUBNOR-a današnjeg Udruženja SUBNOR-a i antifašista kako se to zove.

Predsjednik te asocijacije, tog Udruženja Zuvdija Hodžić, je čovjek koji je na sastanku redakcije kojima sam ja prisustvovala, krajem 90-tih godina govorio da svi treba da učimo albanski jezik, jer je to jezik budućnosti. Da će u svakoj bolnici da bude po jedan ljekar i dvije medicinske sestre koje govore albanski. Ja naravno nemam ništa protiv toga, ali ne smatram da je to jezik budućnosti u Crnoj Gori i sve ću da uradim da to ne bude jezik budućnosti u Crnoj Gori, nego da to bude ravnopravni jezik jedne nacionalne manjine. Ali to je taj antifašista, to je taj građanin danas koji predstavlja te nekakve borce, čovjek koji je rođen u avgustu 1943.godine, on da predstavlja borce, a ovi koji su išli na ratište kojima su odavde komandovali za njih nema odgovornosti.

U ovoj zemlji kao što rekoh nema odgovornosti ni za auto-put, ni za Kalić, niti za ljude, djecu, koju su tada slali u Vojsku, niko nema odgovornost. Ne samo što nema odgovornost, nego ih dodatno kažnjava i kad je već tu gospodin Krivokapić koji nam je ispričao njegovu stranu istorije, kako je to izgledalo ...(Prekid)... Samo da ga pitam da li je u vrijeme vašeg mandata izbrisana petokraka sa one slike koja se nalazi u holu. Neko ju je izbrisao ... Ivana Milutinović. Vi ste u to vrijeme bili, šta bi sa tom petokrakom? Zašto stalno u Crnoj Gori važe dupli aršini? Podižemo groblje njemačkim fašistima koji su ovdje dolazili da nas porobljavaju, a ne možemo da odamo poštu našim vojnicima koji su poginuli u NATO agresiji.

Prekoračila sam vrijeme. Hvala vam.

PREDSJEDAVALA BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:25:22)

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (18.04.19 12:25:31)

Hvala potpredsjedniče.

Prvo petokraka sam i ja pitao đe je? Slika je bila pocijepana u podrumu Skupštine, rekli su da su renovirali i nije bilo petkorake i naravno da sam insistirao na autentičnosti imena, prepravci istorije i kao što vidite ja koji bi volio da vidim petokraku nijesam tražio da se stavi.

Nijesam tražio da se stavi jer eto još jedan dokaz da ne pokušavam da prepravljm istoriju nego da je očuvamo autentično.

Pitanje je, kako je čovjek i poginuo, to svi znamo. Ali osnovna stvar je tu da Crna Gora ne smije zaboraviti greške iz 90-tih godina, jer će se ponoviti. Vi ste tada bili u "Pobjedi", vi znate da je "Pobjeda" bila oružje propagande u tom ratu. Nije se branila Jugoslavija, nije se mogla braniti Jugoslavija, time što je već Hrvatska bila priznata država. Nije se mogla braniti Jugoslavija u međunarodno priznatoj državi.

Kad je bilo glasanje o NATO-u, upravo znajući da si ti ljudi otišli mnogi iz poštenih uvjerenja da brane Jugoslaviju, problem jeste što vlasti pošalju ljude u rat sa jednim uvjerenjima, a iz drugih interesa. Ginuli su drugi narodi iz pogrešnih uvjerenja, a vlast je znala đe ih šalje, čak i kod NATO-a sam tražio da se ti ljudi, nevini ljudi koji su mnogi otišli iz poštenog uvjerenja zbog propagande, zbog govora mržnje, da im se pročitaju imena. Imam tamo prijatelja, kuća im se iskopala koji su i poginuli, kuće su se iskopale tamo. 167 momaka smo tamo ostavili koju su išli sa punim uvjerenjem da brane Jugoslaviju i neke druge vrijednosti, a propagande im je to i govorila da smo napadnuti od ustaša, da se branimo od ustaša. Nijesu se branili od ustaša. Oni su znali da se ne brane od ustaša, oni su znali da čuvaju vlast na taj način. E to je, nešto što svako pošten će priznati, griješe i drugi narodi. Njemačka je ušla u fašizam, ali nije tvrdila da je to dobro, niti je ćutala o tome, rekla je to pogrešno da se ne bi ponovilo.

Mi 90-te moramo ocijeniti kao pogrešne, da se ne bi ponovilo i nije to moja istorija, to je istorija verifikovana na mnogo načina, od Haga do rezolucije u ovom parlamentu. To je nešto što se svi moramo izdići, bio sam ja u rezervnom sastavu te jedinice pa sam je napuštio. Nijesam bio prestar, ali sam vidio đe to vodi. A kao što vidite Jugoslaviju sam branio na sve moguće načine i danas kao zajednicu južnoslovenskih naroda. Ali je problem vlasti, koja je samo zbog očuvanja vlasti vodila ratnu propagandu, tada samo na jednom programu, tada na programu iz sela Ba, četničkom programu iz sela Ba što bih ja rekao a onda je okrenula na drugu stranu i sve to se dešava u istoriji. Ali, je bitno dati pravni vrednosni sud, ne zbog čuvanja pojedinaca uništiti budućnost time što će te sakriti pogrešnu prošlost pa se ona može ponoviti. Nego zajedno da to ocijenimo kao vliku grešku Crne Gore, kao zloupotrijebljenost Crne Gore, kao zloupotrebljnost ljudi u tom ratu. Ljudi se obično ... (Prekid).. u mnogim ratovima pa i u tome. I da onda krenemo da je antifašizam jedina prava politika Crne Gore a i Evrope - 9. maj je dan Evrope, zato što je dan pobjede nad fašizmom. Crna Gora je tu dala više nego drugi. Svi da pročitamo Sartra i njegovu istorijsku rečenicu o 13.julu u Crnoj Gori i da budemo svi ponosni. Jer i u tom ustanku su bili i jedni i drugi, a kvislinzi na onoj strani i jedni i drugi. Dajte da o tome razgovaramo. Ne moramo u parlamentu, možemo u nekoj zajedničkoj komisiji, da to zajedno pretresemo i da zajedno dođemo do neke istine. U suprotnom, mali narod, međusobno će se samo dijeliti oko svakog događaja koji bude iz političkih razloga. Ovđe svi mi ubijamo budućnost želeći da uberemo glasove na nekim izborima. Na to nemamo pravo pošto smo zrela politička elita, nemamo pravo na to.

Rat na Dubrovniku, ne može ništa dobro donijeti Crnoj Gori nikad ni tada ni sad. Hajde da to zajedno ocijenimo zbog tih makar 167 momaka koji su uludo poginuli.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (18.04.19 12:29:17)

Dajem riječ poslaniku Milošu Nikoliću, izvolite.

Znači, čujem, ali nemate pravo po Poslovníku. Objasnit ću vam.

Izvolite.

Znači, ako poslanik ili drugi učesnik u radu sjednice u skladu sa 101 pomene ili istakne a tri puta ste pomenuli i očekivali ste reakciju onakvu kakvu ste bili napravili.

Znači, nemate pravo, dao sam vam je kad ste imali pravo.

Izvolite gospodine Nikoliću.

MILOŠ NIKOLIĆ (18.04.19 12:30:24)

Hvala potpredsjedniče.

Evo napravili smo jednu malo širu digresiju, ali svakako je svrsishodno da odgovorim i reakciju poslanice Jočić više doživljam kao iznošenje sopstvenog stava i kao diskusiju nego kao nešto što je bio komentar u odnosu na moje izlaganje.

Dakle, mislim da zaista postoji jedan širok koncezus u ovom parlamentu što nije lako kada je u pitanju pijetet prema onome što su žrtve svih ratova. Ne samo Drugog svjetskog rata i već svih ratova tokom 90-tih godina i naravno da uvijek ostaje otvoreno pitanje da li smo se na dovoljno dobar način, na dovoljno efikasan način uspjeli zahvaliti porodicama svih koji su u tim ratovima gubili svoje živote i gubili svoje najmilije.

Ja ću iskoristiti priliku da podsjetim da jedan dio je njih i iz ovih i skorijih ratova tokom 90-tih godina i shodno zakonu ima određene beneficije koje im omogućavaju da koliko koliko vode jedan lakši život. Da li je to dovoljno? Vjerovatno nije i vjerovatno bi se svi mogli saglasiti da bi se moglo možda poraditi dodatno i na tome. Ali, isto tako sam stava da ne možemo izjednačavati ono što je bio Drugi svjetski rat i ono što je bila antifašistička borba sa onim što je bilo 90-te godine.

Prethodni govornik je pomenuo da moramo zauzeti stav u odnosu na ono što je bio rat na Dubrovniku i onome što su bila dešavanja 90-tih godina. Ja bih podsjetio da je aktuelni predsjednik Crne Gore, predsjednik Demokratske partije socijalista već prije 15 - 20 godina uputio javno izvinjenje Hrvatskoj zbog onoga što je Crna Gora tada uradila i mislim da je to tadašnje izvinjenje simbolično zaista bio jedan krupan korak kada je neko na Balkanu priznao da je u nečemu pogriješio, pogotovo kada su u pitanju tako ozbiljne i tako krupne stvari.

Tačno je da određene druge države imaju da kažem tu vrstu kulture i mentalitetske kulture da i onda kada naprave užasne greške koje koštaju živote milione ljudi su spremni da prihvate takvo breme, takvu odgovornost, da priznaju svoju grešku i da iz toga izađu još jači. Ali, meni se čini da na Balkanu to gotovo nikad nije bio slučaj, već sve ono što su bile pogrešne odluke su se dodatno veličale, a svi porazi su se u nekom epskom romantičarskom smislu predstavljale kao pobjede. I zaista vjerujem da je to današnje izvinjenje onako u simboličnoj ravni u mentalitetskom smislu veoma važno bilo priznati da se pogriješilo. To je tada učinjeno i mislim da Crna Gora može biti ponosna na to što je ipak preuzela odgovornost na sebe što je postupila zrelo i prihvatila da ono što je bila tadašnja politika nije bilo ispravno.

Što se tiče ratova '90-tih godina mislim da se svi možemo složiti s tim da nam ti ratovi nijesu donijeli gotovo ništa dobro i da je sve to bila posledica ipak, prije svega, političkih interesa koji nijesu bili artikulisani na dobar način. U tom smislu mislim da je veoma važno da ...(Prekid)... maloj Crnoj Gori imamo jedan veći stepen političkog konsenzusa, političkog dijaloga pa makar ako hoćete i političke tolerancije jer nije vrijedno zarobljavati određeno društvo zbog ...(Prekid)... što su politički interesi. Nije se to pokazalo opravdanim ni '90-tih neće se ni pokazati ni ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (18.04.19 12:33:50)

Sledeći govornik je Nikola Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (18.04.19 12:33:56)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegenice i kolege,

Evo dopustite, poštovani građani, dopustite da i ja uzmem učešće u raspravi iako nije karakteristično makar u praksi nije bilo da o mišljenjima govorimo ovoliko dugo. Međutim, naravno ako postoji razlog, a opravdani, da diskutujemo, da razmijenimo mišljenja, razmijenimo stavove možda se oko nečega usaglasimo, mada oko ove teme teško, onda naravno da ćemo uzeti učešće u raspravi i da ćemo odgovoriti na određene dileme i pojasniti određene stavove. Vi znate dobro da mnogi od nas u Poslaničkom klubu Demokratske partije socijalista, a i ja rađe biram teme koje će nas na neki način spojiti, a ne one koje će buditi dodatnu podijeljenost među nama jer smo predstavnici građana, a onda to neminovno reflektujemo na ljude koji žive danas u Crnoj Gori. Međutim, evo vi ste ipak iskoristili i ovu tačku dnevnog reda iako, kazao sam ranije, nije imanentno skupštinskoj praksi da se razgovara ovoliko dugo o mišljenjima. Međutim, i to ste iskoristili da zlopotrebljavajući, odnosno iskoristili hajde da ne budem grub u kvalifikaciji da iznesete neke svoje ideološke stavove i tačno je naravno nikad se nećemo usaglasiti oko toga da je fašizam iznad antifašizma ili da trebamo da na bilo koji način antifašizam koji je temeljna vrijednost crnogorskog društva, temeljna vrijednost razvijene Evrope danas i svijeta da to mora biti satanizovano kod nas ili da treba da se stidimo zbog toga što smo antifašisti ili treba da se stidimo zbog toga što smo Crnogorci treba da se stidimo toga što smo 2006. godine obnovili državu. Ako treba da se stidimo toga onda zaista ne znam u kakvom svijetu vi živite, zaista se pitam. Ako govorimo o '90-tim godinama apsolutno u vrtlogu rata '90-tih mnogi su pravili greške. Mi smo našu grešku priznali. Međutim, takođe su nam mnogi drugi u svijetu priznali šta smo radili '90-tih godina, a podsjetiću vas sve - sačuvali međuvjerski sklad, sačuvali mir u Crnoj Gori, primili 1/5 tada stanovništva Crne Gore. Dakle, 100.000 ljudi izbjeglica smo primili u Crnu Goru, pružili im utočište, pružili im dom i naravno kad su se stvorili uslovi za to neki su se vratili u svoje domove, neki su ostali tu. Ako je to grijeh Crne Gore neka bude i mi ćemo svi kao predstavnici Demokratske partije socijalista nositi taj grijeh. Ja ipak sa druge strane ne mislim da je grijeh, mislim da je to ključna vrijednost današnje Crne Gore multietnička, nezavisna i prosperitetna Crna Gora. Radimo dalje na tome da je ekonomski osnaženo da ne biramo ove teme koje će nas ideološki podijeliti već da pokušamo da biramo teme progresa ekonomskog, demokratskog. Da li radimo dovoljno dobro posao usaglasićemo se da nijedna demokratija, nijedno društvo na svijetu ne radi dovoljno dobro koliko god brzo da trči prema tom cilju, prema cilju ekonomske demokratske stabilizacije jer samo takva stabilna država nikada neće dopustiti da se prave greške iz prošlosti. Da li ih je bilo? Sigurno ih je bilo, govorio je Miloš Nikolić o tome. Neke, odnosno sve te greške smo priznali koliko god da su one bile minorne u odnosu na ono što se dešavalo u okruženju, što se dešavalo u Jugoslaviji.

Dopustite mi vrlo kratko da dam svoj sud i stav prema, odnosno povodom ovog mišljenja koje je pred nama. Uopšte nije tačno da država Crna Gora ne finansira nevladinu organizaciju, odnosno Udruženje boraca ratova '90-tih. Ovdje su to govorili, to nije tačno. Nijesu predviđeni budžetom, to je tačno. Međutim, to udruženje evo da budem iskren nemam te podatke trenutno, ali vrlo rado ću ih saopštiti na sledećoj sjednici. Siguran sam da vrlo respektabilne iznose sredstava su dobijali skladno konkursima i skladno njihovim programskim načelima i potrebama. Mislim da ovdje nije posrijedi bilo kakva diskriminacija. Dobijaju apsolutno onoliko koliko sigurno zaslužuju i koliko njihove potrebe iziskuju. Dakle, ako govorimo o potrebi da budu u budžetu, da ne budu u budžetu vidjeli ste stav Vlade, odnosno stav Ministarstva finansija. Mislim da o tome ne moramo govoriti ako ćemo da stavljamo u ravan antifašizam sa bilo kojim pokretom ili sa bilo kojom ideologijom ...(Prekid).... onda mislim da smo na krivom putu. Vidim da ... komentar pa ću, nadam se, nastaviti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (18.04.19 12:39:04)

Komentar na izlaganje poslanika Rakočevića ima Koča Pavlović.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 12:39:05)

Nećete zamjeriti, mladi kolega, što ću možda jedan ton izabrati obraćanja koji može biti

eventualno doživljen kao pomalo podcjenjivački ali to je zbog razlike u godinama i nekog iskustva kada je ova tema u pitanju i u najboljoj namjeri to radim.

Dakle, ovdje je strašno bitno nekoliko stvari da se kaže i to govorim kao neko ko se bavio tom temom dosta dugo istraživao ovaj naš, govorim o našem angažmanu ratnome, vojnome na Dubrovniku. Dakle, treba jasno reći da su svi oni ljudi koji su tamo bili, ne govorim o onima koji su osmislili sve to, koji su ih poslali, koji su im komandovali ja govorim o običnim ljudima, o ovima koji traže svoja prava. Ne da budu nevladina organizacija koja će na konkursima dobijati neka minimalna sredstva nego da budu prepoznati od strane države Crne Gore jer iz njihovog reda su ginuli ljudi tamo pa su im tada DPS-ovi jurišnici držali govore u kojima su im obećavali da država to nikad neće zaboraviti. E ova Crna Gora je zaboravila to.

Ono što je bitno, kolega, je sledeće da shvatimo da ti ljudi svi koji su bili tamo su bili zato što su sebe osjećali kao antifašiste, znate. A znate zašto? Zato što ih je DPS-ova propaganda u to vrijeme, kolumnisti u Pobjedi onoga ratovanja za mir, Dnevnik Televizije Titograd, su ih ubjeđivali, davali im dovoljno osnova da oni budu čvrsto uvjereni u to da je hrvatski režim fašistički. Da je s druge strane Debelog brijega 20.000 fašista koji će napasti na Crnu Goru i mi treba prije toga da njih napadnemo. Razumijete? Oni su svi antifašisti, to je strašno bitno. To šta su oni, kakvu su ulogu odigrali i da li je to možda najveća sramota crnogorskog oružja mi možemo da se složimo, ali dajte malo da se vratimo u to vrijeme, da pokušamo da se kontekstualiziramo u to vrijeme. Najbolji vojnik velikog garnizona u Somboru đe sam ja bio na obuci, najbolji vojnik, i možda jedan od najboljih Markovića je hrabro otišao i prvog dana poginuo, a žena mu je ostala trudna kući danas mu je ta ćerka prilično velika. Zašto? Ko ima pravo da tako hrabroga, časnoga, poštenog čovjeka ostavi, njega i njegovu porodicu, bez prava da bude prepoznat onako kako bi svaka država trebala da prepozna takve ljude. Kao jednog patriotu koji je otišao tada vjerujući svojoj vlasti. Pa nismo mi bili tada vlast nego vi. Druga stvar oni su žrtve, oni su svi žrtve i antifašisti i dozvolite samo druga stvar moram da kažem. Dakle, postoji ...(Prekid)... malo prije gospodina Krivokapića, postoji potpuna jednakost između tih ljudi i suverenista, ovo vam govorim kao suverenista, i SDP-a koji je toliko dugo bio u postelji političkoj sa DPS-om vjerujući da to radi zbog Crne Gore i sve braneći Crnu Goru. Na kraju su doveli Crnu Goru do ove tačke, uništili su je. Razumijete? Postoji ta paralela.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:42:46)

Zahvaljujem.
Poslanik Rakočević.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (18.04.19 12:42:54)

Zahvaljujem za komentar. Prije svega, nijesam shvatio bilo šta što bi bilo podcjenjivački u vašem tonu, apsolutno. A saglasan potpuno sa time da vam vaše iskustvo dopušta da duže pamтите i bolje o ovim stvarima znate. Meni je drago da puno ne znam o tim stvarima jer gledam naprijed. Vjerujem da, ipak, u pravu ste, vezano za sve ono što nam se dešavalo i što je istorija našeg trajanja iz toga treba da učimo. Pijetet prema svim žrtvama ratova i 90-ih, pijetet prema svim žrtvama ranijih ratova. Međutim, kazao sam i ponavljam, apsolutno Udruženje boraca 90-ih ni na koji način nije uskraćeno sredstvima iz budžeta. Vi to znate i mi znamo. Dakle, oni učestvuju na konkursima i dobijaju novac za određene projekte koje pišu. Da li treba da budu prepoznati u budžetu ili ne, odluka je ne. Možemo govoriti danima o tome. Međutim, teško ćemo ikada izjednačiti pogubni rat, pogrešni rat 90-ih s narodnooslobodilačkim ratom, i mislim da se ovdje radi o tome. To je suštinska razlika ne konkretno, uvaženi poslaniče Pavloviću, između vas i mene. Međutim, svakako između Demokratskog fronta i Demokratske partije socijalista postoji ta suštinska razlika što smo mi antifašisti, što smo mi suverenisti, a vi ste često i u svojim stavovima i u svom djelovanju protivnici i antifašizma i države Crne Gore. Nije uvreda, to je istina. Mislim da ću na taj način i završiti svoju diskusiju, zahvaljujući se na prilici da prokomentarišem ono što ste kazali i da vas pozovem na činjenicu. Činjenica je da sve nevladine organizacije skladno zakonu

mogu da pristupe sredstvima iz budžeta Crne Gore. Udruženje boraca 90-ih dobija sredstva kao što SUBNOR dobija, on je prepoznat budžetom. Mislim da tako treba da ostane i mislim da je to u redu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:45:14)

Razumio sam da se traži određena replika. Ako bih za ovu kvalifikaciju koju je rekao gospodin Rakočević davao replike kolegama iz DPS-a to bi bilo svaki put posle vaše diskusije. To možemo da pogledamo i u stenogramima koje često pogledam posle sjednica.

Samo sugerišem dvije stvari. Bilo je još kolega i izvestilac se prijavio, sugerisao sam da pokušam ovu tačku dnevnog reda da dovedemo do kraja samo s završnim izlaganjima. Sugerisao sam da na taj način damo doprinos da to završimo do 12:30 kao što je bio neki interni dogovor s kolegama.

Ne znam što možete tražiti po povredi Poslovnika, morate mi navesti šta smo ovdje pogriješili da bih vam dao riječ, ali izvolite. Želim zbilja da dovedemo nekako ovu tačku dnevnog reda do kraja.

Dajem pravo na povredu Poslovnika po članu 102 poslaniku Koči Pavloviću.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 12:46:31)

Povrijedili ste, gospodine predsjedavajući, ne dajući mi pravo na repliku onaj član Poslovnika, mislim da je 101 koji ste često pominjali u zadnje pola sata. Dakle, to je član Poslovnika koji definiše moje pravo na repliku kada je u odgovoru na komentar koji sam imao gospodin Rakočević izrekao nešto što je uvredljivo za mene i za klub. Dakle, on je rekao vrlo jasno - s jedne strane mi smo antifašisti, a vi ste s druge strane često fašisti, to je vrlo jasno rekao. Prema tome, to je bila konstrukcija koja je uvredljiva. Mi smo svi u Demokratskom frontu antifašisti, svi do jednog i nismo nikad bili fašisti. I kada je Dubrovnik bio meta napada mi smo bili antifašisti, a DPS je tada lagao narod da su s druge strane fašisti, a da oni treba... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (18.04.19 12:47:34)

Završili ste.

Član 101 daje diskreciono pravo tome ko predsjedava. Nisam čuo to tako kao što ste vi čuli, a ako bude provjeriću, imamo priliku da to provjerimo. Završili ste. Mislim da sam vam dovoljno dao. Ipak sam vam dao priliku da ustanete, da date dio tog komentara da šire protumačim Poslovnik.

Sada su dvije završne riječi. Završnu riječ i diskusiju zajedno ima poslanik Andrija Mandić, a nakon toga Aleksandra Vuković. Na taj način smo planirali da završimo ovu tačku dnevnog reda.

ANDRIJA MANDIĆ (18.04.19 12:48:22)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Mislim da danas Skupština raspravlja o jednom mišljenju koje je i te kako loše, šalje lošu poruku jer je mišljenje potpuno pogrešno i ne odgovara stvarnom stanju stvari. Naš Zakonodavni odbor je i te kako pogriješio jer ovdje se ne uvodi samo diskriminacija između tri različite boračke organizacije nego se uvodi prvenstveno diskriminacija između dvije boračke organizacije koje bi trebalo da predstavljaju one ljude koji su bili borci iz vremena drugog svjetskog rata. Dakle, imamo one borce koji su bili za zajedničku državu Srbija i Crna Gora i njihovu boračku organizaciju i imamo boračku organizaciju onih koji su podržavali projekat nezavisne Crne Gore. Ti koji su podržavali projekat nezavisne Crne Gore i njihova nevladina organizacija je pozitivno diskriminisana u odnosu na ove druge. To je ono što bi bilo neodrživo u svakoj pravnoj državi, ali

Crna Gora znamo da nije pravna država i znamo kako se vlada u Crnoj Gori. Ovu tačku dnevnog reda bih iskoristio za jednu širu elaboraciju pošto sam se vrlo precizno odredio u odnosu na ovu priliku konkretno vezano za ovo mišljenje.

Danas je ovdje u Skupštini s nama prof. Radan Nikolić. On je došao da prati ovu tačku dnevnog reda jer je kao predsjednik Udruženja boraca iz 1990. i 1999. godine dužan da taj posao radi na najbolji mogući način. On je bio moj profesor i želim da ga pozdravim u ime Poslaničkog kluba DF-a, a posebno da pokažem njegovu knjigu "Zadnja linija odbrane", gdje je čovjek uložio ogroman napor da sve ljude koji su poginuli s prostora Crne Gore od 1991. zaključno s 1999. godinom popiše, stavi njihove fotografije i na ovaj način podigne jedan spomenik ovim ljudima zato što je zabranjeno pričati o poginulim iz tog vremena, kao što je zabranjeno pričati o onim poginulim koji su nastradali u nesrećnom građanskom ratu 1941-1945. godina.

Dakle, u Crnoj Gori nema fašista. U Crnoj Gori su i u tom vremenu 1941-1945. godina djelovala dva antifašistička pokreta, jugoslovenska vojska u otažbini čiji je vrhovni komandant bio kralj Petar koji se nalazio u Londonu i njegov glavni komandant Dragoljub Draža Mihailović koji je vodio jugoslovensku vojsku u otažbini. Postojala je jugoslovenska vojska u zarobljeništvu i tu je bilo na desetine hiljada naših zarobljenih vojnika koji su bili u njemačkim logorima i najveći broj njih je ostao tamo u Dahau. Nema njemačkog logora gdje se nijesu nalazili zarobljeni jugoslovenski vojnici i nalazila se jugoslovenska vojska koja je bila u Kairu koja se zajedno s britanskim i američkim snagama borila protiv čuvenog feldmaršala Romela i ti ljudi su veoma proslavljeni i cinjenjeni od strane zapadnih saveznika. Imali smo komunistički pokret. Imali smo samo dva različita saveznička centra. Jedan je bio ovaj londonski gdje su se opredijelili, evo govorim sada s ove distance, moji preci i postojao je ovaj sovjetski iz Moskve gdje su se opredijelili ovi politički roditelji Demokratske partije socijalista.

Šta se pokazalo? Pokazalo se da ovi sa Zapada obično izdaju i prodaju svoje saveznike, a pokušavaju da kupe protivnike. Ovi iz Moskve su se pokazali mnogo bolji. Kada su sovjetski tenkovi prešli Dunav tada je odjednom maršal Tito, kako vi volite da ga zovete, ovaj što mu dižete spomenike ovdje, uspio da bude pobjednik u odnosu na konkurenciju, u odnosu na pokret koji je predstavljao zapadnu demokratiju, višepartijski sistem, tržišnu ekonomiju, sve ono o čemu danas pričamo u Crnoj Gori. Sovjetska diktatura i njihovi saveznici na ovim prostorima uspjeli su da pobijede drugi pokret u jednom teškom građanskom ratu. Crna Gora je zemlja koja je najviše stradala u tom građanskom ratu, i o tome niko ne govori. Ovo je možda jedna od dobrih prilika da ovdje u parlamentu otvorimo tu temu jer mislim da je ona izuzetno važna. Građanski rat u Crnoj Gori 1941 - 1945. godine je najbrutalniji građanski rat. Na žalost više se učilo o španskom građanskom ratu gdje je bilo 1000 i nešto Jugoslovena i učestvovalo tamo u njihovom građanskom ratu nego što se učilo o nesrećnom građanskom ratu u Crnoj Gori. Danas u Crnoj Gori imate stratišta gdje se nalaze naši rođaci, gdje se nalaze naši najbliži a da niko o tome ne otvara tu temu. Evo u Mojkovcu odakle dolazimo i Obrad - Mišo Stanišić i ja nalazi se mjesto, asfalt ide preko sedam oficira koji su ni krivi ni dužni poubijani zbog samo jedne stvari, što su se odazvali na poziv njihovog kralja da krenu prema Ravnoj gori jer tamo neki pukovnik Mihailović organizuje vojsku za borbu protiv Njemaca. Oni krenuli, zaustavila ih neka partizanska jedinica odvela i poubijala nevine ljude, to su bila prva ubistva u tom kraju. Evo ih danas naspram Hotela Mojkovac svi koji prolazite blizu one crkvice na onoj krivini znajte da su osvetnici posle rata preveli asfalt preko njihovih grobova i da se oni nalaze isod onog asfalta, ni danas ih niko nije odatle izvadio. Ima koliko god hoćete mjesta u Crnoj Gori i nikada o tome ne pričamo. Nikada o tome se ne razgovara ovdje nego se uđe u ove priče kako smo mi sad strašno moderni, kako mi pripadamo ovom zapadnom civilizacijskom krugu, nemojte da se osvrćemo pozadi, gledajmo naprijed, a onda kada zagrebete tu površinu nemojte da se osvrćemo pozadi(Prekid) ... ovoga bulevara i da kažete, pa čekajte, ako govorite da se ne osvrćemo pozadi šta će ovaj čovjek ovdje pored ovog bulevara? Šta je on zadužio Crnu Goru? Deset hiljada Crnogoraca je ostalo u Sloveniji, deset hiljada Crnogoraca je ubijeno njegovom odlukom, on je odlučio da ih poubijaju. To su strašne stvari i vi danas kao naši rođaci insistirate na tome, podižete spomenik vojvodi Mirku Petroviću ovdje, namjerno provocirajući Kuče koje je taj čovjek ubijao i djecu im je ubijao, podižete spomenik Josipu Brozu i sve nas pozivate da se okupimo oko zapadnih vrijednosti. Mislim da vi teško griješite, da vi otvarate podjele. Jedan mladi kolega je ovdje govorio, kaže, kada smo podizali spomenik mislili su, neko je govorio da će biti podjele. Ne da su podjele, nego sve ključa,

sve vri. I ako taj koji se bavi politikom to ne primjećuje, kao što nijesu primjećivali oni 1941. kojima ideološki pripadam, da sve vri od te komunističke mladeži koja se vratila sa beogradskog univerziteta i potpaljivala lokalne seljačke mase po Crnoj Gori, ako vi to ne vidite da sve vri, nego mislite da je super, da se ljudi raduju što četiri penzionera na onoj klupi pored Josipa Broza igraju karte i mislite da je to fantastično, da ovi iz Kuča da se raduju ovom spomeniku vojvodi Mirku Petroviću, vi grdno griješite i mislim da vi dobro ne poznajete Crnu Goru.

Morate poznavati prošlost Crne Gore da bi znali u kojem pravcu bi trebalo da se kreće i budućnost ovog naroda. Nismo mi ovdje fašisti, nego svi antifašisti. Dolazimo iz dva antifašistička pokreta i ponosni smo što smo pripadali antifašističkim pokretima i ja evo želim ovdje na kraju ove čitave priče da poručim ovom odbjeglom tajkunu, vašem prijatelju, vašem finansijskom sponzoru, Dušku Kneževiću koji organizuje večeras ovaj protest u 20h u Podgorici ... prije bježi iz Londona, ti su tamo izdali svakoga, izdali su kralja Petra, izdali su generala Mihailovića, nema toga koga nisu izdali i prodali. Nedavno su prodali i Ivicu Todorića koji je došao iz Hrvatske da se skloni u London vjerujući kako će ga sačuvati ta velika demokratija. Bježite od tih. Ovi su se iz Moskve u našem slučaju, kada ste vi nas pobjeđivali, pokazali mnogo pouzdanije. Ovi sa zapada nema toga koga nisu isporučili na nekoj tacni, a ja mislim da sada upravo pakuju ove vaše lidere, kao što će spakovati i ove njihove protivnike i da se približava trenutak kada će ideja budućnosti Crne Gore i otvaranja, vjerujte i otvaranja, ovih tema koja su i te kako važna za Crnu Goru u jednoj normalnoj diskusiji bez ikakvih svađa nego samo jednom otvorenom raspravom, da raščistimo i ono što duboko dijeli Crnu Goru. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 12:57:25)

Aleksandra Vuković, poslanica, završna riječ u ime DPS-a. Izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (18.04.19 12:57:30)

Predsjedniče Brajoviću,

Još jednom pozdravljam građanke i građane Crne Gore,

Hoću da kažem, a osvrćući se na završnu riječ uvaženog kolege iz Demokratskog fronta, da, okretaćemo se pozadi i da, iz prošlosti ćemo uzimati ono što ...(Prekid)... Crnu Goru voditi naprijed. Sve dok budemo govorili u kategorijama mračnog zapada ili mračnog istoka i svijetlog ovog ili onog dijela imaćemo problem. Zato se plašim čovjeka jedne knjige i jedne ideologije. Upravo zbog toga što sam u Demokratskoj partiji socijalista prepoznala partiju koja je razumna da prihvati različitosti i da čuje drugo ja sam danas ode.

Čuli smo danas neke neistine, istorijske neistine, koje su došle ih klupa Demokratskog fronta, i to iznenađujuće, od poslanika koji je suverenista i koji se 90-ih godina borio za nezavisnu Crnu Goru. Ako je ikada čitao profesora doktora Branislava Kovačevića koji je napisao knjigu "Od Vezirovog do Zidanog mosta" - sudbina crnogorskih četnika, onda bi trebalo da zna da je crnogorski narod krenuo tamo gdje će stradati, na poziv Pavla Đurišića i to po instrukciji Nacionalnog komiteta Draže Mihailovića. Možemo govoriti o tome, u knizi Branislava Kovačevića postoje zaista relevantni podaci koji govore o tome da je tamo bilo i osvjedočenih ratnih zločinaca i saradnika okupatora ali i veliki broj nevinih ljudi. Nevinih ljudi koji su na žalost stradali u tom ratnom metežu. Upravo zbog toga nećemo danas da otvaramo pandorine kutije, nego hoćemo da otvorimo istorijske arhive kako bi se pošteno odnijeli prema sopstvenom narodu, jer kako je veliki borac za nezavisnu Crnu Goru i veliki istoričar Branislav Kovačević kazao: "Nema pobjede ako je ta pobjeda nad jednim dijelom sopstvenog naroda".

Dakle, u tom periodu, dragi građani i građanke, nije bilo pobjednika. Bilo je poraženih. Upravo zbog toga što su ti nevini ljudi bili zavedeni propagandom pobjegli su iz svoje Crne Gore i možda baš taj tragični događaj govori u prilog tome da je najbolje ostati u Crnoj Gori sa svojom braćom, pa među njima i ako ima onih koji će se svetiti za naše ideološke i političke stavove oni će biti oni pojedinci kojima će svakako suditi istorija i literatura pisati onako kako je pisao Mihailo Lalić. Ali ne možemo izjednačavati dva pokreta, četnički i partizanski i govoriti u prilog ovome

prvom i kazati da je bio antifašistički. Možda su njegove namjere u početku bile takve, ali na kraju ti ljudi su saradivali sa okupatorom. Nema mirenja sa fašizmom, nema mirenja da li je on četnički ili je ustaški, meni je potpuno svejedno. Će god ima logora, Će god ima masovnih ubijanja ljudi, to je takoĊe rekao profesor Kovaĉeviĉ, onda je njima presudila politika. Kada strada jedan ĉovjek to je onda ubistvo.

Dakle, budimo rezurni u ovom trenutku otvorimo knjige, otvorimo knjige i jedne i druge strane da vidimo zaista šta se zbivalo u Crnoj Gori ...(Prekid)... razgovarali o tome zbog ĉega je antifašistiĉka Crna Gora naše opredjeljenje i zašto su, recimo, danas ljudi iz SUBNOR-a na ĉijem se ĉelu nalazi Zuvdija HodŹić, znaĉajni crnogorski pisac, koji upravo promovirše ove vrijednosti, oni koji se naslanjaju na jednog pisca uz koga sam ja odrasla i koji se zove Brnako Ćopić. Sto godine i više od njegovog roĊenja o njemu se ne zbori, napisao je do duše Vule Źuriĉ jednu divnu knjigu koja se zove "Republika Ćopić". Možda bi trebalo da tragamo nešto tamo i da naĊemo odgovore na pitanja koja i danas postavljamo. Zbog toga, evo prilog naše partije, Demokratske partije socijalista, je onaj možda ne tako veliki, jer kao što je kolega Rakoĉević rekao, ti ratni zloĉini nijesu bili tako krupni, mada ja zaista ne bih nikad pravila takve vrste komparacija, da li je nešto veće ili manje, svaki zloĉin je zloĉin i svaki zloĉin vulgarnost što bi rekao Oskar Vajld ali bih podsjetila na tu 2003.godinu kada je, ipak, izreknuto to "izvini", nije u mjeri "izvini" Vilija Branta koji je kleknuo kada je kao bivši njemaĉki kancelar, odnosno kancelar Zapadne Njemaĉke kleknuo pred poljskim narodom, ali molim vas teško je, vidimo danas, reći "izvini". Tako da je reĉeno izvini i zbog toga što je reĉeno mi danas nastavljamo ovakav naš razgovor i zato je u ovom parlamentu bila, do duše, većinom Zapadna Evropa, mada su bile i države iz Istoĉne Evrope i u vezi sa tim bih pomenula da me je poslanik slovaĉkog Parlamenta Luboš Blaha pitao da mu govorim o Milovanu Đilasu. Ja sam mu kazala mnogostruka je to liĉnost, ima tu i jednog i drugog kraja, priĉaću vam o njemu, ali vas podsjećam na knjigu Đilas heroj i antiheroj, takoĊe, od doktora Branislava Kovaĉevića, a to je naš odgovor da nema medalja koje nemaju dvije strane. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:02:48)

Hvala Vam.

Sada u ime Zakonodavnog odbora kao izvjestilac završna napomena, Danijel Źivković. Izvolite.

DANIJEL ŹIVKOVIĆ (18.04.19 13:02:58)

Hvala predsjedniĉe Brajoviću.

Danas smo imali prilike da ĉujemo zloupotrebu jedne teme u uskopolitiĉke svrhe ne bi li se makar i kroz ovaj vid komunikacije sa graĊanima ...(Prekid)...kod nekih ljudi pokušala povampiriti ideja fašizma. Mi dakle odliĉno znamo, mi i dalje dobro znamo kakve reperkusije je fašizam ostavio u svijetu, ali evo da ne izazivam dodatnu polemiku na tu temu ja ću se samo osvrnuti na jedan dio ovog mišljenja koji je veoma bitan. Dakle, koji je veoma bitan i on se odnosi na ovo mišljenje koje i kaŹe da bi bilo neosnovano...(prekid)...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:03:46)

Kolega Źivković samo, i ostale kolege, molim vas samo polako, samo polako.

Poslaniĉe Radunović, molim vas.

Kolege, molim vas samo polako.

Zamolio bih vas pustite poslanika da završi i molim vas vodite raĉuna da imate završnu rijeĉ. Od sad ću oduzeti rijeĉ ako prekršite norme završne rijeĉi.

DANIJEL ŹIVKOVIĆ (18.04.19 13:04:42)

Dobro hvala vam predsjedniče.

Veoma je bitno napomenuti samo ovaj jedan dio mišljenja koji nijesam u uvodnom izlaganju uspio da pročitam.

Dakle, bilo bi neosnovano predvidjeti obavezu finansiranja svih neformalnih ili postojećih organizacija čije bi programske aktivnosti bile povezane sa predmetnom oblašću, imajući u vidu da bi takvo zakonsko okruženje doprinijelo usmjeravanju svojih aktivnosti novoformiranih ili postojećih organizacija u oblasti koja osigurava finansiranje, a što bi stvorilo značajan fiskalni pritisak na državni budžet i dovelo u pitanje mogućnost adekvatne implementacije predmetnog zakona. Dakle, članom 32 Zakona o nevladinim organizacijama propisano je da država obezbjeđuje sredstva za finansiranje projekata i programa u oblastima od javnog interesa koje realizuju nevladine organizacije u iznosu od 0,3% tekućeg budžeta.

Dakle, imajući u vidu navedeno predlaže se Ustavnom sudu Crne Gore da odbije inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodno oslobodilačkog rata Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:05:40)

Hvala.

Izvolite proceduralnu intervenciju poslanik Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (18.04.19 13:05:45)

Da, ovde je nekad postajala neka parlamentarna praksa i neki uobičajni kućni red kada imamo zadnju riječ i kada na nju nema pravo komentara, elementarni neki bonton parlamenta jeste da se ne upotrebljavaju ovako teške riječi. Zaista upotrijebiti fašizam i da neko ovdje promovise fašizam u završnoj riječi povampiruje fašizam.

Ja evo mladog kolegu stvarno, mislim ako mogu da utičem nešto da ga zamolim da ne radi to. Nema nikakve potrebe, imate šefa kluba, imate poslanika, potpredsjednika Skupštine, ako postoji potreba da mi otvorimo temu ovde o fašizmu u Crnoj Gori, možete da znate da smo mi izuzetno zainteresovani, kolega Rakočeviću, ako želite da otvorimo ovde raspravu o fašizmu u Crnoj Gori, o fašizaciji ili o demokratizaciji, pomirenju u Demokratskom frontu imate uvijek zainteresovanog političkog partnera. Ali ovako u završnim riječima da se ovako zloupotrebljava završna riječ da se teško napadne jedan klub, mislim predsjedniče da ste vi trebali da mu oduzmete riječ i da ga kaznite. Nas kažnjavate za mnogo manje stvari.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:06:53)

Hvala vam poslaniče Medojeviću.

Upozorio sam poslanika i poslije toga više nije bilo nastavka i rekao sam da ću mu oduzeti riječ ako ponovi nešto slično.

Završili smo raspravu po ovom Mišljenju i izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti člana 12 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije.

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio Inicijativu za ocjenu ustavnosti člana 12 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izjavitelj Zakonodavnog odbora je Momčilo Martinović. Otvaram pretres.

Da li izjavitelj Zakonodavnog odbora želi riječ? Želi, izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (18.04.19 13:07:44)

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite mi samo da ukratko u ime izvjestioca dam par informacija vezano za održavanje same sjednice koja je održana 21. novembra 2018. godine i da je ovaj odbor razmotrio Inicijativu za ocjenu ustavnosti člana, kojeg ste već pomenuli, člana 12 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije koji je Ustavnom sudu podnio Emir Delić iz Podgorice. Saglasno tome znači, članu 205 Poslovnika Skupštine Crne Gore predlaže se Ustavnom sudu Crne Gore da uputi sledeće Mišljenje sa Predlogom odgovora.

Da ne bih previše detaljisao u odnosu na ovaj predlog odgovora koji je dat, ja ću samo istaći nekoliko stvari koje su značajne, koje mogu doprinijeti diskusiji po ovom osnovu. U skladu sa ustavnim određenjima Zakon o sprečavanju korupcije propisane su, između ostalog, mjere za sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa, ograničenja u vršenju javne funkcije, data definicija javnog funkcionera i uređena druga pitanja od značaja za prevenciju sprečavanja korupcije.

Takođe, članom 12 stav 1 ovog zakona utvrđeno je ograničenje u vršenju javnih funkcija u javnim preduzećima i javnim ustanovama tako što je propisano da javni funkcioner ne može biti predsjednik ili član organa upravljanja i nadzornog organa, izvršni direktor, član menadžmenta javnog preduzeća, javne ustavnove ili drugog pravnog lica. Takođe, stavnom 2 istog člana koji inicijativom osporava propisano da je izuzet javni funkcioner osim predsjednika Crne Gore, poslanik, odbornik i član Vlade Crne Gore, sudija Ustavnog suda Crne Gore, sudija rukovodilac Državnog tužilaštva, državni tužilac, specijalni tužilac za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije i sl.

Takođe, želim da napomenem da je prema tome propisivanje tačno određenih javnih funkcionera na koje se izuzetak član 12 stava 2 Zakona o sprečavanju korupcije ne odnosi, nedvosmisleno upućuje da se ovaj izuzetak odnosi na sve ostale javne funkcionere iz člana 3 ovog zakona. Dakle, na osnovu prethodnog navedenog mišljenja smo da nema osnova za prihvatanje Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 12 stava 2 Zakona o sprečavanju korupcije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:10:00)

Hvala vam.

Sada prelazimo na diskusiju.

Riječ ima poslanik Nebojša Medojević, a neka se pripremi poslanik Nikola Rakočević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (18.04.19 13:10:09)

Kao jedan od aktivista nevladinog sektora iz 2000. godine koji sam pisao prve antikorupcijske zakone u Crnoj Gori pa i Zakon o konfliktu interesa zajedno sa evropskim stručnjacima, danas možemo da konstatujemo da je aktuelna vlast, poštovani građani Crne Gore, potpuno izokrenula sam koncept antikorupcijskih zakona. Više puta sam pričao, antikorupcijskih zakoni nisu zakoni koji imaju taj pozitivistički pristup. Znači, kažnjivo je samo ono što je zakonom propisano. Antikorupcijski zakoni imaju efekte tzv. vakuuma. Morate antikorupcijskim zakonom propisati sve što jedan javni funkcioner ne smije da radi. Tu izvrnutu logiku Demokratske partije socijalista gledamo svih ovih godina i nažalost sama bit ove vlasti jeste da se zloupotrijebi javna funkcija za sticanje privatnog bogatstva. I uporno godinama znači, od 2000. godine uz pomoć pritiska iz Brisela, pokušavamo da u Crnoj Gori implementiramo evropske standarde i moramo da konstatujemo ne uspijevamo.

Kako to znate građani Crne Gore? Svaki dan možete da čitate koliko nadoknada, koliko zarada, koliko komisija, koliko tenderskih i ovih i onih raznih at hoc tijela je popunjeno funkcionerima Vlade, javnim funkcionerima. Samo lagano pogledajte njihove životne stilove kako napreduje njihovo bogatstvo, a kako vi propadate. Dakle, građani Crne Gore, antikorupcijski

zakoni se ne mogu implementirati nad nedemokratskim temeljima. U nedemokratskom, ja volim da kažem lopovskom, okruženju. Svaki antikorupcijski zakon biće prerađen na način da zadovoljite međunarodne standarde, a da sve ostane isto.

Ja sam vrlo često govorio, na nekim međunarodnim skupovima, da imamo fenomen u Crnoj Gori da antikorupcijska tijela koja se osnivaju antikorupcijskim zakonima postaju izvor korupcije. To je zaista nevjerovatno. Recimo kao Komisija za tendere, za javne nabavke. Kako se to, poštovani građani, lako utvrđuje. Pa, mi smo tada predlagali vrlo jednostavno da Agencija za nacionalnu bezbjednost treba da prati upravo imovinu i lične profite, životni standard ljudi koji potpisuju trošenje državnog novca. Nabavku raznih roba, usluga i vrlo brzo ćete vidjeti da upravo oni ljudi koji sjede u tim institucijama, kao što ste čuli, imali ste priliku da slušate, vrlo važnu stvar, vice guverner Centralne banke Crne Gore koji je zadužen da vrši kontrolu i nadzor banaka i da vodi računa o vašim depozitima u bankama, da spriječi da menadžment i vlasnici banaka ne potroše vaše pare, jednom vlasniku banke se obraća "šefe, dao si 5.000 eura prošli put sad ne treba 5.000 daj 3.000". Onim snimkom, poslije onog snimka u normalnim državama recimo u Albaniji koju respektujem, stotine hiljada ljudi bi izašlo na ulice. Mi vas pozivamo večeras u osam sati masovno ispred zgrade specijalnog tužioca, ispred VDT-a, podržimo bunt "Do slobode" i da vidimo na koji način možemo u Crnoj Gori da dođemo do efikasne borbe protiv korupcije. Stalno imamo ovaj problem. Evropa traži zakone, DPS prihvati zakone, ali uvijek ostavi određeni prolaz i to je ono što naravno građani Crne Gore ne mogu da shvate, naravno nemaju ni informacije i što je ključno u svim ovim našim pričama. Antikorupcijski zakoni moraju da stvore vakuum, nema izuzetaka. Čim u Zakonu o konfliktu interesa imate izuzetke to je u ovom vokabularu ili u ovoj problematici znak da kroz te izuzetke provlačite suštinu, a to je da se nosioci vlasti u Crnoj Gori enormno bogate. Da li su to ministri, da li su to zamjenici ministara, da li su to državni sekretari, da li su to direktori javnih preduzeća, pogledajte samo o čemu se ovdje radi.

Dakle, poštovani građani, ustavnost i ovo mišljenje Skupštine zaista nema nikakve veze sa realnim životom, sve dok jednog dana ne dođe do velikih političkih promjena i dok ne otvorimo sve te stvari. Ima jedna tačka ovdje isto o Mišljenju o poreskoj administraciji, vidjećete kako sistem može da funkcioniše ako dođe prava politička elita. Dakle, kad dođe ta tačka objasniću kako se to radi. U ovom trenutku sada samo želim, građani Crne Gore, da obratite pažnju i da odgovorite na jedno pitanje - zašto su funkcioneri Demokratske partije socijalista i vladajućih partija toliko bogati, čime su oni to zaslužili. Isključivo zloupotreba vlasti i takozvanim ugrađivanjima. Kada vidite da jedan državni funkcioner ima sedam ili osam, ministar Pažin ne znam ni koliko ima funkcija 17, 18, 20. Dakle, ljudi ovaj parazitski sistem zasnovan na pljački državnog budžeta, završiću brzo, i na uzimanju vlasti da bi strpali pare u privatni džep, lako se otkriva, i da znate, građani, niko neće pobjeći. Tragovi su vrlo jasni i svi će oni doći na red da se suoče sa pravnom državom kada na vlast dođe Demokratski front.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:15:29)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Nikola Rakočević, a neka se pripremi poslanik Koča Pavlović.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (18.04.19 13:15:39)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovani građani, cijenjene kolegice i kolege,

Evo još jedno mišljenje koje će očigledno uzeti vrijeme i naravno neka će. Treba razgovarati, iako je jasno potpuno da moj prethodnik, a ni ja, vjerujem niko ko bude govorio o ovoj tački dnevnog reda se neće nje pridržavati, to je prosto i logično. Upravo zbog toga se i o mišljenjima puno ne raspravlja. Međutim, evo ajde da razgovaramo i o ovome.

Dakle, znamo svi i u opoziciji i poziciji drugačije to tumačimo. Međutim, naši evropski partneri ukazuju na to da borba, odnosno da rad u okviru poglavlja 23 i 24, dakle između ostalog i borba protiv korupcije je jedan veliki izazov ne samo crnogorskog društva, nego svih društava

danas u zapadnim demokratijama, a da ne govorimo o onima koji ne pripadaju tom vrednosnom sistemu, evropskom. Tako i Crna Gora ima problem sa korupcijom i sa time se čini mi se vrlo uspješno borimo u prethodnom periodu. Od kad je Agencija, ispravite me ako griješim, od 01. januara 2016. godine osnovana urađeno je mnogo ne samo na zakonskim rešenjima. Ovo zakonsko rešenje o kojem danas govorimo i koje je predmet ovog mišljenja, odnosno upućivanja Mišljenja Ustavnom sudu, govorimo o Zakonu o sprečavanju korupcije kreirano u parlamentu, prethodna većina, uz snažnu podršku i ekspertsku pomoć civilnog sektora. Vi znate da je taj civilni sektor isti najveći oponent vlasti onda kad je naravno možda i to objektivno potrebno i često su ... vlasti. Često sada čujemo da je taj zakon nedostatan iz ovog ili onog razloga i potpuno smo saglasni. Jeste i taj zakon ćemo dodatno unaprijediti. Međutim, ono što je važnije je da u praksi primjenjujemo sve te norme.

Vi znate da je u prethodnom periodu Agencija za sprečavanje korupcije razriješila položaja, odnosno razriješila dužnosti mnoge funkcionere Demokratske partije socijalista i ukupno ljude koji obavljaju određene funkcije u ime vladajuće strukture. To tada nije bilo sporno i dalje nije sporno što ministar nije više ministar, jedan od ministara zbog kršenja Zakona u sprečavanju korupcije. Ne baratam precizno podacima. Međutim, to su stotine i stotine javnih funkcionera koji su ostali bez funkcije zbog kršenja Zakona o sprečavanju korupcije. Onda mi je teško da shvatim bilo koju tezu o tome kako se ne sprovodi Zakon o sprečavanju korupcije. Kako se ne borimo sa najvećom poštasi, zaista svakog društva kako je korupcija. Ima li u Crnoj Gori korupcije. Ima. Na žalost ima u cijelom svijetu. Da li smo uradili dovoljno? Sigurno ne. Međutim, teško mi možete objasniti da svi ti rezultati Agencije za sprečavanje korupcije, a bila je odbrana izvještaja kao od strane čelnika Agencije na Odboru za antikorupciju prošle sedmice. Trebali ste doći, trebali ste čuti, trebali ste pitati sve ono što je sporno. Ja mislim da se puno u toj oblasti uradilo. Da li treba da se uradi još? Da. Međutim, teško da možemo napraviti krupan korak ako zajednički ne pokušamo da napravimo. Ovo naravno sad može da zvuči kao fraza. Međutim, ja zaista to tako mislim. Ukoliko defetizmom i sa negacijom prilazimo svemu onome što se dobro uradi u Crnoj Gori onda teško da možemo zajednički nastaviti dalje, to je jedno, a drugo, teško da će vam građani vjerovati, jer jednostavno vidi se progres u određenim oblastima. Ponavljam, korupcija je nešto čime moramo da se uhvatimo još snažnije u koštac. Međutim, daleko od toga da se nije napravio rezultat. Na kraju krajeva, uvijek kada se sporimo, vjerujem da građanima bude mjerodavno ono što kažu relevantni izvori, relevantne adrese koje su sa strane, posmatraju nas i iskažu zapravo vrlo negativne stavove prema mnogim stvarima koje se dešavaju danas u Crnoj Gori. Međutim, kada su oni pozitivni, daju dakle tome i dodatnu težinu. Kada je antikorupcija u pitanju, apsolutno smo dobili zeleno svijetlo za sve aktivnosti koje se sprovode u narednom periodu i ohrabrenje da nastavimo dalje. Da li je to dovoljno, nije, ali siguran sam da ćemo stići zajednički na dobro odredište. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:20:30)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Koča Pavlović. Neka se pripremi poslanik Danijel Živković.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 13:20:41)

Meni je drago, poštovane građanke i građani Crne Gore, što ima mladih ljudi ovdje u DPS-ovom poslaničkom klubu koji pokazuju želju da preuzmu posao i da penzionišu ove starije. Meni je drago. Ali, mislim da sama mladost u toj situaciji nije baš uvijek pozitivna karakteristika. Treba malo voditi računa o tome šta ti mladi ljudi, kakve stavove iznose. Ja bih morao, nadajući se u stvari da neće to biti doživljeno kao uvreda da kažem da nije u redu recimo na prošloj tački čujem kaže se mene to ne interesuje ta naša prošlost, ne znam puno oko toga, ali to me ne zanima. Ne zanima nekoga nedavna prošlost koja je vrlo bila bitna i od koje u stvari zavisi naš današnji identitet, jer mi jesmo ono što se sjećamo da jesmo ili da kažem uopšte to dociranje vezano za stavove, ne želi da se polemíše, o stavovima se ne polemíše itd. Nisu stavovi ukusi nego stavovi

su stavovi. Mi smo ovdje upravo da polemišemo sa stavovima koji su ovdje iznijeti.

Ja sam mlade kolege od kojih su neki bili veoma uvredljivi danas, ja zaista nisam neko kome se može prebaciti ovaj fašizam, promovisanje, potpirivanje fašizma. To je tako uvredljivo do te mjere, nevjerovatno to zvuči tako da ta uvreda više je iskaz nekakve frustracije onoga ko je izgovara nego te ambicije da se povjeruje u crnogorskoj javnosti. Niko neće povjerovati u to što je upućeno i meni između ostalog, svima u stvari u našem poslaničkom klubu koji, kako reče kolega Mandić, čine sve antifašisti, potpuni antifašisti.

Dakle, mlade kolege, ja se sjećam kada smo raspravljali dosta prilikom donošenja ovoga zakona čiji je jedan član predmet ove ustavne žalbe. Bila je, naravno, u skladu sa principom koji je gospodin Medojević naveo koji je univverzalan aksiom kada su u pitanju ti zakoni da se stvori taj vakuum, bilo je velike rasprave o tome i onda je napravljen kompromis unutar vladajuće koalicije, ne između vladajuće koalicije i opozicije nego unutar vladajuće koalicije oko toga da se ipak ostavi jedna funkcija ovima, tada ih je bilo pet, šest poslanika, govorim o poslanicima koji su bili u pet, šest upravnih odbora i primali tamo određene nadoknade itd. Ipak je ostavljena mala rupa kroz koju vam, kako reče gospodin Medojević precizno, na kraju iscuri cijeli zakon. Može da bude ne znam koliko vode u kesi, napravite i malu rupu na kraju posle izvjesnog vremena će sva voda iscureti. Tako i ova osnovna ideja zakona da u stvari bude zakon protiv korupcije, zakon za sprečavanje korupcije, zakon za suzbijanje korupcije, on se pretvorio u zakon koji u stvari štiti korupciju, pravi okvir za korupciju. Ono što je najgore i što vidimo zadnjih dana, da se sve u skladu s nekim kvazievropskim narativima tipa zaštita privatnosti, zaštita ličnih podataka da se još proširi taj prostor korupcije. Čuli smo od Vlade inicijative da se još zaštite ti javni funkcioneri i njihova privatnost tako što će javnost biti dodatno uskraćena za to šta oni imaju, kako su stekli pare, kakva su im stanja na računima itd.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, upravo je ta korupcija za koju je davno jedan odlični, onako stvarno, prvligaški, što bi rekli, ambasador Njemačke koji je ovdje bio, jer ovdje svi ambasadori koji dođu ne pripadaju prvoj ligi, a jedan broj njih pripada 12. to su ovi za koje ne možete da odredite jesu li ambasadori ili su članovi Glavnog odbora DPS-a.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:25:11)

Poslaniče Pavloviću, nemojte o ambasadorima na takav način da pričate. To nije tačna konstatacija i uvredljivo je. Ne razgovarate s njima, razgovaramo o zakonu koji je u parlamentu. Nastavite.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 13:25:57)

Vi, gospodine Brajoviću, ukoliko imate potrebu da polemišete sa mnom postoji jasno propisana poslovnička procedura kako možete da polemišete s ocjenom ili stavom koji sam iznio. Inače, stojim iza toga, takvi su nam ambasadori, jedan broj njih, a jedan broj njih je odličan, jedan broj njih je solidan, a bogami jedan značajan broj, nadam se da ćete mi dati vrijeme koje ste mi uzeli da završim.

Endemska korupcija, to je teza koju je iznio taj ambasador.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:25:59)

Isteklo je vrijeme, kolega Pavloviću. Dovršite.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 13:26:06)

Jeste li se vi nešto naljutili na mene?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:26:10)

Nisam se uopšte naljutio na vas, slušajte, molim vas, ja vodim sjednicu, a vi ste po ovoj tački dnevnog reda govorili o prošloj tački dnevnog reda pola vašeg vremena. Neću vam nadoknađivati to. Završite vašu rečenicu, isteklo vam je vrijeme.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 13:26:27)

Nisam govorio, gospodine Brajoviću, o prošloj tački dnevnog reda već sam govorio o nekim načelnim vrednosnim stavovima koji su ovdje prilično izvrgavani ruglu od strane poslanika vladajuće većine.

Ono što sam htio da kažem jeste da je ta endemska korupcija, poštovane građanke i građani Crne Gore, od Crne Gore napravila jednog levijatana, jednog monstruma. Taj zakon o sprečavanju i borbi protiv korupcije u stvari je pretvoren u zakon, kako sam rekao, za skrivanje korupcije, za omogućavanje korupcije. Te institucije koje bi trebalo da ga sprovede, takođe su pretvorene u isto takve institucije, institucije koje ćete prije prepoznati kao institucije koje u stvari ...(Prekid)

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:27:17)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Danijel Živković, a neka se pripremi poslanik Milutin Đukanović.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (18.04.19 13:27:25)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

I ovoga puta, u okviru ovih mišljenja, ne vodimo se onim što je sama suština ovog mišljenja već više zadiremo u određene teme koje su političkog karaktera. Ono što je važno napomenuti jeste da mi imamo novi Zakon o sprječavanju korupcije od 2016. godine i da postoje u nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije precizne i jasne određene nadležnosti. Opet moram reći da kao i svaka institucija koja je tek u povoju, odnosno institucija koja je tek u razvoju i u funkcionisanju te institucije moraju da postoje određeni problemi i određeni izazovi jer je relativno rano govoriti o ukupnim mjerljivim rezultatima Agencije za sprečavanje korupcije nakon 2016, dakle ukupno tri godine.

Često se moglo čuti i na račun rada Agencije za sprečavanje korupcije da se radi o jednoj pristrasnoj ustanovi, odnosno ustanovi koja gleda s posebnim senzibilitetom na predstavnike vlasti. Dakle, to se ne može vidjeti na osnovu onoga što su konačni izvještaji Agencije za sprečavanje korupcije i na osnovu onoga što su izvještaji relevantnih međunarodnih institucija. Nemam nikakav problem, odmah da vam kažem, s tim da ako neko prekrši Zakon o sprečavanju korupcije, a nalazi se na strani vlasti da isti taj bude i kažnjen. Nemam nikakav problem s tim da to javno saopštim. Ako postoji neko ko je prekršio ovaj zakon onda treba da se zakon primijeni u cjelini i u potpunosti na sve one koji obavljaju javne funkcije.

Kada govorimo o članu 12 Zakona o sprečavanju korupcije, slažem se, on često izaziva pažnju u javnosti iz više razloga. Jer, dešavalo se da postoje različita mišljenja u određenim istim slučajevima. Na to bi trebalo u narednom periodu obratiti pažnju, dakle imamo ista mišljenja u istim slučajevima. Dešavalo se konkretno, imao sam prilike da vidim da su određeni ljudi dobijali mišljenja i po osnovu ovog zakona da mogu biti javni funkcioneri, da mogu obavljati dvije funkcije, a kasnije dobiju mišljenje da je ta funkcija nespojiva s ovom drugom koju obavlja. Tu treba obratiti posebnu pažnju.

Rekao bih da je zbog građana veoma važno reći da je, što se tiče Zakona o sprečavanju korupcije, on usklađen sa svim relevantnim međunarodnim standarima, naročito s Konvencijom

Ujedinjenih nacija protiv korupcije, Krivično pravnom konvencijom Savjeta Evrope o korupciji, odredbama Građansko - pravne konvencije Savjeta Evrope o korupciji, standardima antikorupcijskih tijela, Ministarskom deklaracijom o deset zajedničkih mjera za suzbijanje korupcije. Dakle, vjerujem da imamo sasvim dovoljno razloga da gajimo optimizam ka tome da ćemo u narednom periodu dobijati samo pozitivna mišljenja kao što su i dosad bila od strane relevantnih međunarodnih institucija. Uostalom, imali smo prilike da razgovaramo na ovu temu na jednoj debati, bila je predstavnicom Demokratskog fronta, uvažena gospođa Branka Bošnjak na toj temi je govorila. Između ostalog bilo bi dobro da opozicija uzme učešće u radu Radne grupe za izmjenu izbornog zakonodavstva gdje ćemo, siguran sam, sagledati i ovo zakonsko rješenje i na jedan kvalitetan način doći do nekih konkretnih rješenja koja neće nikome biti sporna. Toliko. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:31:28)

Hvala.

Za komentar se javio poslanik Koča Pavlović. Izvolite.

KOČA PAVLOVIĆ (18.04.19 13:31:35)

Čini mi se da sam pažljivo slušao, ali nijesam uspio da lociram da li vi navodite te evropske standarde, deklaracije, rezolucije kao nešto što podržava ovakvo rešenje u članu 12 koje vi branite odbijajući ovu ustavnu žalbu. Znači, vi smatrate da je to u skladu s evropskim standardima kada je u pitanju borba protiv korupcije, je li? Mislim da vi imate ozbiljan problem ako to tvrdite. Ovo je potpuno evidentno, mislim neupitno za bilo koga ko se razumije imalo u pitanje korupcije i koji imalo poznaje evropske standarde kada je u pitanju borba protiv korupcije i borba za sprečavanje korupcije. Svakome je jasno da je ovo jedan, već sam pomenuo, sjećam se ovdje šta je bilo, postojala su dva poslanika SDP-a koji su bili u pet, šest odbora i nisu im se napuštali ti odbori jer su htjeli da imaju nekakva još ekstra primanja, pa su napravili dil s DPS-om da prođe to - hajde jedan. Kada vi napravite jedan izuzetak, vi rušite cijeli sistem. Zamislite vi državu, je li to demokratska država, u kojoj važi zakon i kaže se - ovaj zakon važi za svakog osim za Mila Đukanovića. Je li to, onda, demokratska država?

I to je samo jedan izuzetak. Pobogu ima nas 650. 000 pa možemo valjda da napravimo izuzetak na jednom čovjeku, a onda taj jedan čovjek povede sa sobom, ne možemo ga razdvajati od žene, sina, brata itd. To je rušenje cijeloga, kompletnog sistema, shvatate. Znači vi imate ozbiljni problem mladih gospodine sa percepcijom korupcije i ako želite da čujete, evo noćas će u 20:00 sati ispred Državnog tužilaštva, koliko sam ja razumio ove najave, gospodin Knežević će između ostalog da govori o tome i ponudiće dokaze zašto tvrdi da je Ivica Stanković vrhovni tužilac korumpiran. Ako želite da saznate šta je korupcija stvarno dođite, ako stvarno ne poznajete i ako ja mislim da vi u stvari znate i da je ovaj, da kažem, motiv za ovakvu vašu raspravu u stvari zla namjera. Mi imamo problem. Vi gospodine ne znate da je korupcija, možda ne znate, da je korupcija definisana kao bolest koja umire sa bolesnikom. Izješće nam korupcija Crnu Goru, ali vas izgleda to uopšte nije briga.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:34:24)

Hvala. Odgovor na komentar poslanik Živković.

Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (18.04.19 13:34:28)

Poslaniče Pavloviću, samo da vam pročitam stav 2 člana koji se osporava. Inače

inicijativom da je propisano da izuzetno javni funkcioner osim predsjednika Crne Gore poslanika, odbornika, člana Vlade Crne Gore, sudije Ustavnog suda Crne Gore, sudija, rukovodilaca Državnog tužilaštva, državnih tužilaca, specijalnog tužioca za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina zamjenik specijalnog tužioca može biti predsjednik ili član organa upravljanja i nadzornog organa javnog preduzeća, javne ustanove ili drugog pravnog lica u jednom javnom preduzeću, javnoj ustanovi ili drugom pravnom licu u kojem je država vlasnik, odnosno opština vlasnik.

Dakle, to je jasna norma otežavajuća za sve funkcionere. Ne radi se ovdje o mojoj ili nečijoj drugoj znači percepciji. Ovdje se radi o jasnim zakonskim odredbama koje preciziraju kada postoji nespoivost dvije funkcije. Ovdje se govorilo opet danas o protestima, govorilo se oko toga da bi trebalo lice sa crvene potjernice večeras da da neke ekskluzivne informacije o određenim čelnicima pravosudnog sistema. Dakle, ako podržavamo takav vid vaninstitucionalne borbe onda je jasno da mi ne razumijemo osnovne demokratske principe i dobro je znači da kažemo da se na taj način legitimišemo jer ako neko nešto ima da kaže i ako neko nešto ima da saopšti onda je jasno u koje institucije treba da pođe i u kojim institucijama to treba da kaže. Dakle, da saopšti jasno i precizno kakve dokaze ima o svim ljudima za koje smatra da su prekršili zakon. Dakle, ako hoćemo da se bavimo tračevima, ako ćemo da se bavimo insinucijama onda dajte znači da organizujemo različite forme protesta gdje ćemo iznositi, da kažemo, insinucije svoje i saopštavati svoja razmišljanja o određenim stvarima, a da sa druge strane kažete e vidite tamo postoje korumpirani predstavnici državnih institucija, tamo sjede korumpirani predstavnici državnih institucija mi o tome sve znamo, ali na kraju mi ne nudimo nikakve dokaze da se o tome raspravlja. Opet kažem pred kredibilnim institucijama sistema. Kako onda možete da dokažete bilo šta ako o tome samo znači govorite na ulici. Dakle, da li je to način funkcionisanja u demokratskom društvu? Opet kažem očigledno da ne razumijemo osnovne demokratske principe i zbog toga je dobro da se na taj način i legitimišemo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:37:16)

Hvala vam. Sada riječ ima riječ poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi poslanica Marta Šćepanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (18.04.19 13:37:22)

Poštovani građani Crne Gore, pred nama se nalazi jedna Inicijativa za ocjenu ustavnosti člana Zakona za sprečavanje korupcije. Suština te inicijative je da se definiše kako javni funkcioneri mogu obavljati i neku drugu funkciju. U tom članu stav 1, maltene, saopštava da javni funkcioner ne može obavljati drugu javnu funkciju, ali u stavu 2 izuzeci, pa sledeći stavovi izuzeci. Znači, kroz te stavove se derogira suštinska norma, a u Crnoj Gori su majstori, što je moj kolega Pavlović rekao, da kroz tu rupu zakonsku se sve dešava. Iznenađujuće i zaprepašćujuće da mladi poslanici DPS-a brane ovu ustavnu normu. Zbog čega? A sigurno je da ne mogu da misle tako kao mladi ljudi. Mogu li oni da se pomire da je prirodno da Radoje Žugić, zahvaljujući takvim normama, može da prima platu 4.000 evra mjesečno, da viceguverner Fabris može da prima platu 4.200 evra mjesečno, izvršni direktor Centralne banke Radojica Luburić 3.100. A da vas podsjetim kad su donešeni koeficijenti i uvedeni platni razredi Vlada je donijela odluku da se ne može primati naknada za obavljanje poslova u odborima, radnim tijelima, komisijama. Znači gdje se to, maltene, 90% jedino primjenjuje? U Parlamentu. Sve ostale institucije to krše. Da vam pročitam - ministar, potpredsjednik Vlade, pravde Zoran Pažin, kao potpredsjednik Vlade prima 1.557 evra, godišnje 18.690. Član Sudskog savjeta, zar to nije vrhovna sudska vlast, prima oko 600 evra mjesečno, 7.300 godišnje. Dalje, zamislite ministar koji je zadužen da pravi zakon, u Komisiji za izradu građanskog zakonika prima 535 evra mjesečno, na godišnjem nivou 6.000. Pa dalje, on se nalazi u Komisiji za polaganje pravosudnog ispita godišnje 1.836 itd. itd.

Mladi aktivisti DPS-a, s puno razloga ih zovemo sedam sekretara SKOJ-a, brane ovo. Pa, nenormalno je da ovo oni podržavaju. To nije prirodno ako podržavaju, e onda je to još veći

problem, a još da čujete neke podatke.

Vi podržavate ovo je li da direktori Montenegro airlinesa, firma koja ima nenormalne gubitke, jedan prima 4.800 evra mjesečno. Da vozi spejs šatl, da je pilot spejs šatla, da je pilot MIG-a ili fantoma pa bi bilo mnogo. Platu 4.800 evra, a Montenegro airlines neviđeni gubitak.

Dalje, jedan član borda zarađuje 3.300 evra. E, to je ta korupcija sudije, tužiocu svi preko 2.000 evra. Tako kriminalci koji upravljaju Crnom Gorom koji se nalaze u Vladi na najvišim funkcijama upravljaju sistemom. Tako što ti ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:40:57)

Kolega Đukanoviću, molim vas sad ste rekli jednu stvar koja zaslužuje da vas zaustavim, da molim da to više ne pominjete.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (18.04.19 13:41:09)

Gospodine Brajoviću, ja sam vam rekao, vi fino imate procedure, vi dajte opomene, ja ću da pričam šta ja smatram da treba. Svak radi svoj posao. Znaete? Moram da ispričam ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:41:18)

U pravu ste.

Imao sam najbolju namjeru.

Dajem vam opomenu zbog ovoga.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (18.04.19 13:41:28)

Dobro, ali moram da ponovim zbog čega ste mi dali opomenu.

Saopštio sam da na taj način se korumpiraju sudstvo, tužilaštvo i ostale agencije u Crnoj Gori da gledaju kroz prste kriminalcima iz vrhova vlasti.

Šta ste uradili od javnog sektora? Javni sektor jede sam sebe i to moraju da plaćaju ostali građani Crne Gore.

Sada ću da vam saopštim neke vrlo interesantne podatke: 2006.godine ukupna sredstva za plate u javnom sektoru iznosila su 158 miliona evra. Evo, protraću, neću svaku godinu čitati redom. Godine 2011. to je bilo 285 miliona evra, 2015.godine 382 miliona evra, 2016.godine 422 miliona evra, 2017.godine 445 i 2018.godine plate u javnom sektoru iznosile su 500 miliona evra. Počeli smo sa 158, završili na 500. A ko će to da plati? Tako što ćemo se zadužiti nenormalnim kreditima zato javni dug vrtoglavo raste ...(Prekid)... moraju da plate građani Crne Gore vaše eskurzije i neracionalno upravljanje novcem građana jer Budžet Crne Gore šta je to nego novac građana.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:42:56)

Hvala vam.

Želite li poslaniče Nikolić?

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (18.04.19 13:43:05)

Predsjedniče Skupštine, vama se obraćam.

Proceduralno je reagovanje.

Prosto radi se o konsultaciji. Mislim da bismo i vi i ja i kolege iz Bošnjačke stranke imali pravo da zatražimo kaznenu repliku, na osnovu ocjene da su kriminalci u Vladi Crne Gore. Mi smo dio vladajuće većine koja je izabrala tu vladu. Tako da sam to doživio kao uvredu i kao neprimjerenu riječ o crnogorskom Parlamentu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:43:34)

Tražite li repliku?

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (18.04.19 13:43:41)

Hvala vam.

Pa, evo poslaniče Đukanoviću iznijeli ste nekoliko ocjena. Mislim da zaslužuju pažnju i svakako zaslužuju komentar, ali ja još uvijek ne znam kojem civilizacijskom i vrednosnom krugu pripada politički savez čiji ste član.

Vi ste, do par godina unazad, govorili kako se zalažete za neutralnost. Govorim o međunarodnom pozicioniranju Crne Gore. Pa ste onda došli sa idejom da se zalažete za neutralnost koju bi garantovala Rusija. Pa, ste nas na kraju informisali, u susret izbornoj kampanji za 2016. godinu, kako se zalažete za jačanje veza sa Rusijom i kako je to najpravilnija međunarodna orijentacija Crne Gore. E sad, Rusija pripada civilizacijskom krugu zemalja koji imaju grandioznu istoriju, grandioznu kulturu jednako tako, ali je zemlja koja se suočava sa ozbiljnim problemima u pogledu korupcije. I ne samo to, kada je riječ o opozicionom djelovanju u Rusiji, što negdje može da se poistovjeti sa vašim opozicionim djelovanjem, hajde da uporedimo stanje sloboda. Ako se zalažete za taj vrjednosni koncept onda je zaista začuđujući način na koji to promovirate jer za ono što vi radite i za ono što ste vi radili na ulicama u Crnoj Gori prilikom organizacije protesta za to se u Rusiji ide u zatvor. Jesu li to demokratske slobode koje promovirate? Aleksej Navaljni, lider opozicije, je svakom prilikom kad je organizovao protest u Moskvi bio uhapšen.

Još nešto i time završavam, tiče se konkretno ove teme koju smo otvorili. Mislim da je Demokratska partija socijalista, a evo govorim kao dio neke nove političke generacije imajući u vidu da sam tu tek par godina. Dozvolite mi molim vas 20-tak sekundi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:45:46)

Hoću 20 sekundi jer ovo već nema veze nikakve sa replikom, a komentarišaću vam i nešto drugo.

Završite 20 sekundi.

ANDRIJA NIKOLIĆ (18.04.19 13:45:59)

Ako nema veze sa replikom, ne znam na osnovu čega ste to procijenili jer valjda ja imam pravo da iznesem vrednosni politički stav u odnosu na ono što je govorio kolega Đukanović, a ticalo se konkretno Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:46:07)

Slušajte, prvo u vašoj replici, vi uopšte niste polemicali sa ocjenama koje je on iznio, za koje ste dobili opravdanu repliku. Dao sam vam repliku za iznošenje njegove optužbe, a vi to niste pričali. Vi ste pričali o vrednosnim sudovima za koje niste sigurni koje oni slijede. Tako da ni u replici, oprostite, ni u replici nijednom riječju se niste dotakli stava koji je on iznio o vlasti zašto ste dobili pravo na repliku, a onda ste htjeli da se osvrnete na temu, a tražili ste repliku na osnovu iznešene riječi. Zato vam ne mogu dati dalje riječ.

ANDRIJA NIKOLIĆ (18.04.19 13:46:56)

Dobro, samo da onda objasnim kratko.

Ja sam govorio o jednom vrednosnom sistemu. Dakle, čini mi se da nema potrebe da objašnjavam da li u Vladi sjede kriminalci ili ne. Okolnost da se nalazimo u predvorju članstva Evropske unije dovoljno govori o tome.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:47:05)

Hvala vam.

Sada da vam kažem. Dobićete samo proceduru jer ne možete dobiti, mada moram da kažem da je prethodni govornik dobio potpuno opravdano riječ za repliku, a u replici se nije držao toga. Ali pošto na repliku nema nikakvih javljanja dajem vama pravo na proceduru. Minut.

Izvolite, ali vodite računa da vam ne prekinem riječ, molim vas.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (18.04.19 13:47:42)

Samo da konstatujemo šta se dešava u Parlamentu Crne Gore.

Kada neko optuži nekog iz opozicije da je fašista taj iz opozicije, odnosno Demokratskog fronta, nema pravo na repliku, a kad mi sa hiljadu argumenata navedemo da u Vladi Crne Gore sjede kriminalci iz Demokratske partije socijalista odmah dobiju pravo na repliku. Ja mogu čitavi dan da pričam koje su to kriminalne aktivnosti koje se dešavaju u Vladi Crne Gore.

Evo, vas gospodine Brajoviću da pitam. Da li je pošteno, da li je moralno, da li to zadovoljava neki elementarni etički kodeks da neko kad napusti funkciju državnu za tri mjeseca zaradi milion eura? Da li je normalno da ideolog i vođa partije

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:48:34)

Hvala vam, poslaniče Đukanović, ali to nije proceduralna intervencija. Proceduralno se javio Nikola Rakočević.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (18.04.19 13:48:44)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Dakle, samo da razjasnimo jednu stvar. Kolega Nikolić je dobio repliku. Potpuno osnovano naravno. Možemo replike tražiti poslije gotovo svake diskusije. To ne radimo da bi ipak održali mjeru dobrog dijaloga koliko je to moguće. Međutim, moram vam reći jednu stvar. Skladno Poslovniku, kolega Nikolić, u svojoj replici i bilo ko u svojoj replici može da govori o čemu god želi na ovom svijetu. Ne mora da govori o predmetu koji je izazvao repliku. On ne smije reći bilo šta uvredljivo prema bilo kome iz suprotnog poslaničkog, drugog poslaničkog kluba inače će na taj

način izazvati repliku.

Tako da to što je govorio poslanik Nikolić i sa čime sam potpuno saglasan je ocjena njegovog političkog stava, odnosno je njegov politički stav i ocjena onoga na koji način on treba da artikuliše taj politički stav.

Tako da mislim da je potpuno bio skladno proceduri.
Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:49:42)

Znači, ja sam poslanika Nikolića prekinuo kad je on prekoračio vrijeme dozvoljeno za repliku i kad je htio da se osvrne i na tačku dnevnog reda.

Sada imamo samo, za kraj pošto smo iscrpili govornike, a samo se prijavila za završnu riječ u ime Kluba DPS-a poslanica Daliborka Pejović.

Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (18.04.19 13:50:07)

Ja ne bih željela da širimu temu obzirom da je na dnevnom redu vrlo konkretna Inicijativa.

Samo mi dozvolite da se osvrnem na ono što je predmet i što bi trebalo biti tema za današnji naš rad i za ovaj dio dnevnog reda. Dakle, ovdje je u pitanju samo odnos prema preciznoj ili nepreciznoj normi u članu 12. Ovdje ne treba da širimu priču oko toga da li postoji evidentan ili potencijalni konflikt interesa niti da dijelimo vrednosne i moralne sudove oko toga ko je u konfliktu interesa i ko je prekršio zakon. Dakle, o tome ćemo nadam se imati prilike da diskutujemo kada budemo razmatrali vrlo skoro Izvjaštaj o radu Agencije za sprečavanje korupcije.

Dakle, u konkretnom slučaju radi se o vrlo jasnoj i preciznoj normi gdje se vrlo evidentno navodi koji to krug funkcionera nema javnih, a koji ima pravo i pod kojim uslovima da bude u jednom ili nekom drugom privrednom društvu ili obavlja još jednu javnu funkciju. Naravno u odnosu na moguću nadoknadu, odnosno nedostatak nadoknade i u odnosu na ono gdje nema potencijalnog ili evidentiranog konflikta interesa.

Takođe, moram da kažem da ovo apsolutno sa aspekta onih osnovnih normi koje su ranije bile predmet razmatranja Ustavnog suda Crne Gore korenspondira s mišljenjima koja su već data. Dakle, ne izlazi iz kruga nečega što možemo tretirati kao pravnu praksu.

Treća, bitna konstatacija ako i ovo može biti predmet određene polemike i može biti predmet različitog tumačenja i različitih pravnih stavova ja ću vam reći da nije ovo jedina norma i da ih ima još jako puno koje moraju biti apsolutno podložne reviziji i izmjeni pravnog sistema koji se i odnose na set antikorupcijskih zakona. Meni je zbilja žao, ja ne pripadam onima koji će stalno da ponavljaju priču što ne participirate u nekim tijelima, ali zaista mislim da bismo smanjili negativnu energiju u pleneranoj sali, ogromnu diskusiju i priču koju trošimo na teme koje nemaju pravi adekvatan rezultat kada bismo participirali u radu upravo Komisije za izbornu zakonodavstvo gdje je ova tema zajedno sa mnogim drugim zapravo tema koja treba da da odgovore na ova pitanja o kojima smo danas govorili koja izgleda najviše u javnosti izazivaju pažnju.

Tako da u odnosu na predmetni član podržavam stav Zakonodavnog odbora, a iskreno se nadam da ćemo u već najavljenim izmjenama zakona koje i Odbor za antikorupciju i mnogi od nas lično zagovaramo na različitim mjestima vjerovatno rasvijetliti, omogućiti upravo da poštujemo, ako ništa drugo, sve one tekovine i evropskog Aki-a kada je u pitanju ova oblast i naravno najbolju moguću praksu koja će u političkom smislu stvoriti elementano povjerenje među svima nama. Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:52:53)

Hvala vam kolegice Pejović.
Konstatujem da je pretres završen.

Izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na raspravu..... Mišljenju sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Predloga za ocjenu ustavnosti odredbe člana 42 stav 1 tačka 2 u dijelu koji glasi starosne invalidske zakone o penzijsko invalidskom osiguranju.

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio Predlog za ocjenu ustavnosti odredbe člana 42 stav 1 tačka 2 u dijelu koji glasi starosne invalidske odredbe Zakonom o invalidskom i penzijskom osiguranju i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izvjestiteljka Zakonodavnog odbora je Jovanka Laličić.

Otvaram pretres.

Da li izvjestiteljka Zakonodavnog odbora želi riječ? Želi.

Izvolite, poslanica Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (18.04.19 13:53:48)

Predsjedniče, dozvolite da samo na samom početku dam jedan osvrt, a nadam se da neću zloupotrijebiti govornicu. Od juče i danas stalno se prozivaju naši mladi poslanici iz poslaničkog kluba i kao ko su oni da brane neke stavove i mišljenja. Ja mislim i želim da istaknem da smo mi u Poslaničkom klubu DPS-a ponosni što imamo tako mlade, pametne i lijepe poslanike i da smo ostvarili skladan spoj mladosti i starijih i iskusnih poslanika i da svaki od njih može odgovoriti svom zadatku. Ja im u tome kao stariji poslanik zaista dajem punu podršku.

Kada je riječ o Mišljenju koje je danas predmet dakle Predlog za ocjenu ustavnosti iz člana 42 u dijelu koji glasi starosne invalidske , predlaže se da se briše ovaj član koji se odnosi na porodičnu penziju i član 42 stav 1 tačka 2 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojim je propisano da pravo na porodičnu penziju mogu ostvariti članovi porodice umrlog korisnika starosne i invalidske penzije. Članom 42 propisano da to pravo mogu ostvariti članovi umrlog korisnika starosne i invalidske penzije, jasno se određuje ko su članovi porodičnog domaćinstva. Ustavom Crne Gore dato je pravo zakonodavcu da riješi mnoga pitanja pa i u ovoj oblasti i u Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju uređen je sistem penzijskog i invalidskog osiguranja.

U skladu sa tim ustavnim ovlašćenjem utvrđeno je da član 4 Zakona da se plaćanjem doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje osiguranici sebi obezbjeđuju pravo za slučaj starosti, invalidnosti, tjelesnog oštećenja, a članovima svoje porodice za slučaj smrti.

S toga bi eventualno propisivanje da pravo na porodičnu penziju ostvaruju članovi porodice korisnika porodične penzije, bilo suprotno temeljnim principima Zakona penzijskog i invalidskog osiguranja. Osporenim odredbama zakona ne povređuje se ustavno načelo ono što je bitno kod ocjene ovakvih mišljenja, ustavno načelo jednakosti građana pred zakonom, jer se ostvarivanje prava utvrđenim osporenim odredbama zakona odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Mislim da je to osnov koji kaže da je ovaj član zakona u skladu sa Ustavom.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 13:56:25)

Hvala i vama.

Da li neko od poslanika želi riječ?

Ja nemam prijavljenih, ako ne želi onda konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na raspravu o Mišljenju sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 48 stav 2 Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno garantnim poslovima.

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu

ustavnosti člana 48 stav 2 Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno garantnim poslovima i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izjavitelj Zakonodavnog odbora je Momčilo Martinović.

Otvaram opretres.

Da li izjavitelj Zakonodavnog odbora želi riječ? Ne želi.

Ja nemam prijavljenih o ovom Mišljenju.

Onda konstatujem da je pretres završen i izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na raspravu o Mišljenju sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu.

Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje sa Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore.

Izjavitelj Zakonodavnog odbora je Danijel Živković.

Otvaram pretres.

Da li izjavitelj Zakonodavnog odbora želi riječ? Želi. Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (18.04.19 13:58:04)

Hvala predsjedniče Brajoviću.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Dakle, kao što je poštovani predsjednik rekao Zakonodavni odbor je razmatrao inicijativu tako da je Ustavni sud Crne Gore dostavio Skupštini Crne Gore i ovdje je veoma važno zbog građana napomenuti da je inicijativa podnijeta od strane Ivana Burića i Brana Đokića iz Podgorice, za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu.

U inicijativi se ističe da je članom 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu propisano da radni odnos prestaje po sili zakona kada zaposleni navršši 67 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, danom dostavljanja konačne odluke zaposlenog.

Nadalje podnosioci inicijative navode da je ovakvo zakonsko rešenje neustavno i direktno suprotno odredbi člana 62 Ustava Crne Gore kojim je propisano da svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, na pravične i humane uslove rada i na zaštitu za vrijeme nezaposlenosti.

Važno je napomenuti da je Ustavom Crne Gore propisano da je Crna Gora građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde zasnovana na vladavini prava. Odredbom člana 16 tačka 1 Ustava propisano je da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju način ostvarivanja ljudskih prava i sloboda kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje. Dakle, zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

Da ne dužim previše, napomenuću da Ustavni sud je ocijenio da je zakonodavac bio ovlašćen da uređuje sistem radnih odnosa i da uredi i uslove za prestanak radnog odnosa zaposlenog po sili zakona. Saglasno tome zakonodavac je Zakonom o radu koji je sistemski u oblasti radnih odnosa uredio opšti režim radnih odnosa koji se u cjelosti ili djelimično odnosi na sve poslodavce i prava i obaveze zaposlenih i ujedno uredio prava i obaveze zaposlenih po osnovu rada, pa i uslove i način prestanka radnog odnosa zaposlenog.

Dakle, zakonom je propisano da se prava i obaveze zaposlenih po osnovu rada, način i postupak njihovog ostvarivanja, podsticanja zapošljavanja i olakšavanja fleksibilnosti na tržištu rada uređuju ovim zakonom, kolektivnim ugovorom i Ugovorom o radu. Radni odnos je odnos po osnovu rada između zaposlenog i poslodavca koji se zasniva Ugovorom o radu u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom. Dakle, radni odnos prestaje po sili zakona, sporazumom između zaposlenog i poslodavca i otkazom Ugovora o radu od strane poslodavca ili zaposlenog.

Odredbom člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona, propisano je da zaposlenom radni odnos prestaje po sili zakona kada navršši 67 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja. Dakle, ovdje se govori o pravu poslodavca da uredi načine uslove i kriterijume za zasnivanje i prestanak

radnog odnosa. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (18.04.19 14:01:02)

Hvala vam.

Prelazimo na diskusiju.

Riječ ima poslanik Nebojša Medojević. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ (18.04.19 14:01:10)

Gore je kada govorimo o mišljenjima za Ustavni sud, moramo da vodimo računa da se radi o stvarima koje se tiču fundamentalnih ljudskih prava i u razvijenim demokratijama Ustavni sud vrlo često kada donosi odluke bazira se na osnovu temeljnih vrijednosti koje to društvo i ta zajednica baštini i koje treba da čuva, to je uloga Ustavnog suda.

Dakle, pravo na rad i pravo na život dostojan čovjeka je utkan u naš Ustav. Crna Gore je Ustavom definisina kao socijalna država. Prema tome to pravo je iznad prava ove Skupštine da zakonima uredimo kako će i na koji način da se definiše pravo ljudi na rad.

Ovdje imamo konflikt dvije politike. Politike Vlade ili vlada da omogući lakši ulaz na tržište rada mladim zaposlenim ili mladim ljudima, ali imamo i situaciju da nažalost ogroman broj penzionera u Crnoj Gori zbog toga što je Fond penzijskog invalidskog osiguranja opljačkan kroz ovu tranziciju i da građani Crne Gore moraju da znaju da postojeći zaposleni dotiraju tako što iz Budžeta se Fondu za PIO isplaćuje 45%,50% iznosa koji je potreban za isplatu penzija. Znači građani, penzioneri moraju da znaju da u ovome penzijskom fondu, ne postoje sredstva da bi se isplatile penzije. Zašto? Zato što je u ovih 30 godina taj penzijski fond opljačkan. S druge strane uništavanjem privrede, uništavanjem preduzeća, zatvaranjem fabrika smanjio se broj ljudi koji plaćaju doprinose za penzijsko invalidsko osiguranje, iako su oni dosta veliki. Drugi faktor je starenje stanovništva koje je takođe veoma važan faktor. Treći faktor je odlazak mladih ljudi u inostranstvo zbog politike Demokratske partije socijalista. Sve to kada saberete morate da imate u vidu da ogroman dio populacije penzionera imaju primanja koja su ispod linije apsolutnog siromaštva. Ako uzmete u obzir neke milenijumske ciljeve koje su uspostavile Ujedinjene nacije za globalnu borbu protiv siromaštva, morate da znate da u Crnoj Gori barem 50% penzionerske populacije ima primanja ispod apsolutne linije siromaštva koja su 193 eura. Ne mislim sada konkretno na penzionera nego računate na članove porodice i ako tome dodate podatak koliko ljudi u Crnoj Gori živi u zajednici s penzionerima i da su penzije jedini izvor prihoda za te porodice, dolazite u situaciju da je socijalni status penzionera dramatično pogoršan. Ono što ne mogu da shvatim kao političar da najveći broj penzionera glasa Demokratsku partiju socijalista. Vjerovatno je to vezano i za onu raniju priču, recidiv one prošlosti da svi morate biti za vlast jer je vlast jedina koja reflektuje interese društva, interese države, pa i interese pojedinca, što je totalitarna politička misao koju treba da odbacimo kao nešto što je valjda od svih nas prihvaćeno kao recidiv prošlosti, kao nešto što ne treba da bude model za budućnost.

Ovdje želim da kažem da, na žalost, stanje u Crnoj Gori je takvo da većina penzionera ima potrebu da radi i posle 67 godina zato što ne može da preživljava od penzije koja je, kao što sam rekao, u 50% slučajeva ili skoro 50% slučajeva ispod apsolutne linije siromaštva. Zato se Demokratski front zalagao u svom programu da Crna Gora radi, da minimalna zarada bude 350 eura, da minimalna penzija bude 250 eura. Sramota je da minimalna penzija bude ispod apsolutne linije siromaštva, što znači da čovjek koji je 40 godina radio, ulagao u penzioni fond, kada krene u penziju jeste socijalni slučaj, što je bio nonsens da čovjek koji je 40 godina radio, plaćao doprinose, kada ode u penziju ima prihode koji su ispod apsolutne linije siromaštva. Zato, mislim da ne treba da gledate to samo s usko zakonodavne linije ili budžetske ili fiskalne linije. Ovdje moramo da uzmemo u obzir i ono što je osnovna karakteristika socijalnih država, Crna Gora je u Ustavu rekla da je država socijalne pravde, a to je da postoji i element solidarnosti. Dakle, zbog pogrešne politike ove vlasti ogromni dio penzionerske populacije se suočava sa siromaštvom, i to ekstremnim siromaštvom. Ako postoje ljudi koji posle 67 godina mogu da rade, a poslodavac ima

potrebu za tom radnom snagom, mislim da je potpuno pravedno i solidarno da dopustimo tim ljudima da rade.

Predsjedavajući, ako mogu još malo vremena da dobijem. Nadam se da je ovo jedna od rijetkih diskusija će sam konstruktivan, gdje pokušavam da dam doprinos. Mi ovdje u parlamentu ne treba da budemo samo zarobljenici partijskih interesa ili ličnih interesa nego i da malo pogledamo širu sliku. Volio bih da su vaše ekonomske reforme rezultirale opštim prosperitetom, porastom GDP-a, perkapita, porastom prihoda, imovine ljudi, ali na žalost nije tako. U Crnoj Gori 230.000 ima primanja manja od apsolutne linije siromaštva. To bi u normalnoj zemlji bila politička smrtna presuda Demokratskoj partiji socijalista. Posle 30 godina vi ste milioneri, a 230.000 ljudi nema hljeba da jede. To je činjenica. Govorim kao opozicija. Ovo je potpuno tačna informacija.

Mislim da ... (Prekid)... posebno u godini kongresa, u godini prestrojavanja i afirmacije mladih kadrova da razmislite malo i o ovom socijalnom efektu. Dakle, zašto zakonom da sprečavamo čovjeka koji može da ponudi svoje znanje na tržištu rada i poslodavca kome treba to znanje da se na tržištu ... (Prekid)... u skladu sa zakonom. Mislim da je ova inicijativa od strane predlagača u skladu sa socijalnom i ekonomskom situacijom u Crnoj Gori. Hvala na toleranciji prekoračenja, ali rijetke su prilike da ja budem ovako konstruktivan.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (18.04.19 14:07:57)

Kolega Danijel Živković je poslednji prijavljeni.
Izvolite, kolega Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (18.04.19 14:08:03)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

I ova tema je očigledno inspirativna za kolege iz opozicije. Odnosi se, dakle, na ono što smo pročitali vezano za inicijativu upućenu Ustavnom sudu. Zbog građana i zbog javnosti bitno je pomenuti da je u fazi izrada novog zakona o radu koji se nalazi pred Evropskom komisijom. Dakle, Vlada je najavila da očekuje pozitivno mišljenje na takav predloženi zakonski tekst koji se odnosi na oblast rada i radnih odnosa i da ćemo u skladu s tim, u zavisnosti kada dođe ovo mišljenje od Evropske komisije, imati priliku i mogućnost da vidimo i to zakonsko rješenje u ovom domu jer ćemo, opet kažem, od kolega iz opozicije, nadam se u jednom konstruktivnom dijalogu imati prilike da čujemo i kroz radna tijela, ujedno i na plenumu oko toga koja su to najbolja rješenja i kako ta najbolja rješenja implementirati na tržište rada u Crnoj Gori.

Mislim da je nama veoma potrebno i neophodno da usaglasimo ono što su potrebe tržišta rada i naš obrazovni sistem. O tome smo ovdje mnogo puta govorili i ovdje sjede ljudi koji su mnogo verziraniji od mene na tu temu, ali je to nama ključno što je potrebno da uskladimo, dakle potrebe tržišta rada s našim sistemom obrazovanja i tu ćemo dobiti najmjerljivije i najkonkretnije rezultate. Dakle, ako pogledamo statistiku broja nezaposlenih lica od 2005. godine na ovamo vidimo da je to bilo 2005. godine u ciframa 77.000, danas je nezaposlenih 42.000. Opet kažem da moramo imati više senzibiliteta prema ovoj oblasti. Slažem se da ovu oblast treba na kvalitetan način normativno urediti. Ono što je veoma važno jeste i da se druge zemlje danas vidimo zbog prevashodno velike ekonomske krize suočavaju s velikim brojem nezaposlenih mladih ljudi. Tu bih stavio i svoj apostrof. Kao država i izvršna i zakonodavna vlast moramo uraditi dodatne napore kako bismo spriječili da mladi ljudi odlaze iz naše države i kako bismo kroz ovakvo zakonsko rješenje, novo zakonsko rješenje, dakle Zakona o radu ponudili kvalitetnija normativna rješenja u kojem ćemo na kvalitetan način urediti oblast radnih odnosa i zaštititi prava zaposlenih, a dati mogućnost poslodavcima da mogu da prate ono što se dešava na tržištu rada kroz upravo ova normativna rješenja.

Vjerujem u to da je ova izvršna i zakonodavna vlast usmjerena ka tome da se oblast rada i radnih odnosa normativno dodatno unaprijedi. Siguran sam da ono što bude ponuđeno kao Prijedlog zakona o radu i kada dobijemo pozitivno mišljenje od strane Evropske komisije da ćemo kroz jedan konstruktivan dijalog vidjeti da svi mogu biti zadovoljni, i poslodavci, i zaposleni.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (18.04.19 14:11:44)

Zahvaljujem, kolega Živkoviću.

Konstatujem da smo završili pretres o ovoj tački i da ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolegice i kolege, prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda koja se zove Mišljenje s Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom inicijative za ocjenu ustavnosti odredbe člana 54 stav 2 Zakona o poreskoj administraciji, Službeni list Republike Crne Gore br. 65/1, 80/04 i Službeni list Crne Gore br. 20/11, 28/12, 8/15 i 47/17. Podsjećam da je Zakonodavni odbor razmotrio inicijativu za ocjenu ustavnosti odredbe člana 54 stav 2 Zakona o poreskoj administraciji Službeni list Republike Crne Gore br. 65/1, 80/04 i Službeni list Crne Gore br. 20/11, 28/12, 8/15 i 47/17 i saglasno članu 205 Poslovnika Skupštine podnio Skupštini Mišljenje s Predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore. Izvjestiteljka Zakonodavnog odbora je Marta Šćepanović, predsjednica Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednica želi riječ? Ne želi.

Moram pitati da li još neko želi riječ?

Mogu konstatovati da smo ovim završili pretres i da ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane poslanice i poslanici prelazimo na posljednju tačku dnevnog reda - Izbor i imenovanja.

U okviru ove tačke imamo Predlog odluke o razrješenju jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Administrativni odbor je podnio Predlog odluke o razrješenju jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Razrješava se dužnosti člana Upravnog odbora Fonda, Sabrija Vulić.

Izvjestilac Administrativnog odbora je Luid Škrelja, poslanik, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Odbora želi riječ?

Želi.

Riječ ima poslanik Luid Škrelja.

LUID LJUBO ŠKRELJA (18.04.19 14:14:00)

(Govor na albanskom jeziku)

Prevodilac:

(Želim da ovaj vikend koji je pred nama, sa veoma važnim praznicima, za dobar dio albanskog stanovništva u Crnoj Gori i šire da zajednički ih provedemo sa tradicijom za zajedničkim stolom kao što je rekao i Vaso Pash Shkodranin - mi smo Albanci, ali i praznike imamo zajedničke.)

Na lični zahtjev gospodina Sabrije Vulića koji odlazi na novu dužnost i mislim da oko toga nema potrebe da se otvara bilo kakva rasprava, jer i ostavka je lični čin svakog pojedinca, da o tome ne treba ni da se raspravlja, pa predlažem da Skupština prihvati kao lični stav gospodina Sabrije Vulića. Na predlagачu ovlašćenom u čije ime je bio uvaženi gospodin Sabrija Vulić član muslimansko-bošnjačkog Savjeta, da predloži u što skorijem vremenu drugog čovjeka, kako bismo kompletirali Savjet nacionalnih manjina koji je u opštem interesu za državu Crnu Goru. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (18.04.19 14:15:27)

Zahvaljujem Vam se poslaniče Škrelja.

Moram pitati, da li još neko želi rije na ovu tačku?

Pošto ne želi, konstatujem da smo završili pretres i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Poštovane poslanice i poslanici ovim smo završili raspravu o 25 tačaka dnevnog reda Četvrte sjednice i glasanje će biti istog dana kada i Premijerski sat 24. aprila.

Poslanik Škrelja, ja ću se pridružiti čestitkama budućih uskršnjih praznika svim pripadnicima katoličke vjeroispovijesti, da ih provedu u miru i veselju i vidimo se odmah poslije tih praznika.

Hvala, zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.04.19 10:39:14)

Poštovane kolege, prelazimo na izjašnjavanje o nekim tačkama koje smo raspravljali.

Poslanica Tanasijević želi riječ. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (24.04.19 10:39:32)

Poštovane kolegice i kolege, zamolila bih vas da odgodite glasanje o tri tačke dnevnog reda gdje je potrebna apsolutna većina za glasanje. To su Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim simbolima i danu državnosti Crne Gore i Predlog zakona o životnom partnerstvu istog pola.

Razlog za odgađanje je što jedan broj poslanika koji su izrazili želju da glasaju o ovim tačkama dnevnog reda danas nijesu u pirlici da prisustvuju sjednici.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.04.19 10:40:06)

Hvala vam, poslanice Tanasijević.

U redu, mi imamo još tačaka o kojima smo završili raspravu da se o njima danas izjasnimo.

Prelazimo na izjašnjavanju o Predlogu odluke o razmatranju položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Izvolite, poslaniče Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (24.04.19 10:40:33)

Predsjedniče, proceduralno se vama obraćam. Tražim da zaštitite integritet poslanika. O čemu se radi, na posljednjoj sjednici Administrativnog odbora donesena je odluka o umanjenju zarada nas šest poslanika. Tu nije ništa sporno i nemam ništa protiv, ja sam među tim kažnjenim ali imam protiv da taj iznos ide u Fond za plate, zarade, odakle bi se isplaćivale, odakle se isplaćuju zarade i onima koji već 30 mjeseci ne dolaze u Skupštinu. Tražim od vas da na kolegijumu raspravite o tome da se ovaj naš iznos za koji smo kažnjeni da ide u humanitarne svrhe. Ja pristajem čak da ću i duplo uplatiti od toga, ali nikako da to ide u Fond ovaj odakle se isplaćuju zarade. To je nepravedno, nemoralno, neetično, to ne postoji ni u jednoj državi svijeta da 11 poslanika 30 mjeseci ne ulazi u Skupštinu osim prvog da prije platu, a da mi koji u žaru neke političke borbe možda i malo prećeramo budemo kažnjeni da nama budu plate umanjene za od 10 do 50%, a oni da primaju 100% iznos već dvije trećine ovog saziva našeg mandata je prošlo.

Morate naći mjeru u tome, ovo je u pitanju jedan vrednosni sud. Tražio sam uporednu praksu u bilo kom drugom parlamentarnom sistemu, ne postoji. Tako da molim da nađete način da ovo umanjenje ide u humanitarne svrhe a da se nikako ne može isplatiti u Fond za zarade odakle bi se opet njima isplaćivao taj dio. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (24.04.19 10:43:10)

Hvala Vam, poslaniče Popoviću.

Zbog tog umanjenja vaših zarada njima neće biti povećane plate. Njima se plate isplaćuju, ali ja sam shvatio i vašu potrebu, može da inicirate neku restriktivnu kaznu prema njima sa stanovišta nedolazaka ili ne, pa to možete da pokrenete da pokrenete inicijativu, da vidite da li je većina poslanika za to da vam izađu u susret. Toliko.

Prelazim na ono o čemu smo počeli da razgovaramo, a to je o ovoj odluci o razmatranju položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Sastavni dio Predloga odluke su tri amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cijelini. Izvolite.

Hvala vam. 42 poslanika su glasala, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv ni uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o razmatranju položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju odbora o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Izvještaju odbora o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Izvještaju odbora o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti Zakona o finansiranju Saveza udruženja boraca Narodnooslobodilačkog rata Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti člana 12 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti člana 12 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Predloga za ocjenu ustavnosti odredbe člana 42 stav 1 tačka 2 u dijelu koji glasi: "Starosne i invalidske" Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Predloga za ocjenu ustavnosti odredbe člana 42 stav 1 tačka 2 u dijelu koji glasi: "Starosne i invalidske" Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju. Izvolite.

Hvala vam. 41 poslanik je glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 48 stav 2 Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 48 stav 2 Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima. Izvolite. Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i

uzdržanih, pa obajavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovora Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 139 stav 1 tačka 1 Zakona o radu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na izjašnjavanje o Mišljenju sa predlogom odgovara Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti odredbe člana 54 stav 2 Zakona o poreskoj administraciji.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Mišljenje sa predlogom odgovara Ustavnom sudu Crne Gore povodom Inicijative za ocjenu ustavnosti odredbe člana 54 stav 2 Zakona o poreskoj administraciji. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila Mišljenje sa odgovorom Ustavnom sudu Crne Gore.

Pod tačkom Izbor i imenovanje imali smo samo jedno pitanje. O tome se odlučuje većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o razrješenju jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 40 za, glasova protiv nije bilo, jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila ovaj predlog odluke.

Ovim smo sada završili i vidimo se ovdje u podne kada počinje Premijerski sat. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 13:48:27)

Poštovane kolege,

Prelazimo na glasanje o materijalima o kojim smo odložili glasanje sa Četvrte sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Znači, nastavljamo Četvrtu sjednicu, stekli su se uslovi i prelazimo na izjašnjavanje o predlozima zakona o kojim smo obavili pretres.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam, glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 11 amandmana i to:

Zakonodavni odbor sedam amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona.

Odbor za politički sistem, pavosuđe i upravu jedan amandman, koji je sastavni dio Predloga zakona.

Poslanik Genci Nimanbegu tri amandmana. Amandam 3 je preformulisan i čini sastavni dio Predloga zakon, a o amandmanima 1 i 2 treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Riječ ima poslanik Nimanbegu.

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU (10.06.19 13:49:46)

Hvala Vam, predsjedniče Brajović.

Poštovane kolegice i kolege,

Samo da vas ukratko obavijestim, da ova tri amandmana bila su predana da bi zaštitili, na neki način izjednačili, državu sa lokalnom samoupravom u djelu zaštite interesa lokalne samouprave.

Tako da moj amandman 3 je prihvaćen i od predlagača i od članova odbora, tako da se on ne rapravlja.

Dok amandman 1 i 2 koju se zbilja trebali usaglasiti, nismo ih mogli na odboru usaglasiti sa Zakonom o parničnom postupku.

U međuvremenu smo te amandmane uključili, u stvari taj jedan amandman je uključen u Zakon o lokalnoj samoupravi i on će stvoriti obavezu i mogućnost da lokalna samouprava bude izjednačena u pravu zaštite. Tako da ne moramo glasati o prva dva amandmana. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 13:50:49)

U redu.

Time smo završili priču sa amandmanima poslanika Nimanbegua.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam, glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku.

Prlazimo na izjašnjanje o Predlogu zakona o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite.

Hvala vam, glasala su 43 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto šest amandmana i to:

Zakonodavni odbor dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanik Andrija Popović dva amandmana. Od amandmana 1 je odustao, o amandmanu 2 treba glasati.

Poslanica Draginja Vuksanović Stanković dva amandmana, koji su cilju pravno-tehničke usklađenosti preformulisani u jedan amandman i on čini sastavni dio Predloga zakona.

Prelazimo na obrazloženje o amandmanu o kom treba glasati.

Ima riječ poslanik Popović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (10.06.19 13:52:39)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke, građani Crne Gore, crnogorske dijaspore,

Rekli smo da sam od amandmana 1 odustao. Amandman 2 na Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore glasi:

"U članu 15, poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi - Na zgradama u kojima se nalaze organi lokalnih samouprava, javnih ustanova i javnih preduzeća, privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu, vaspitno-obrazovnih ustanova čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava, kao i na zgradama u kojima se nalaze prostorije političkih partija koje djeluju u državnom i lokalnom Parlamentu, ističu se zastave,(državne zastave)."

Obrazloženje:

Ovim stavom se precizno iskazuje kojim državnim organima i ustanovama, ali i privrednim društvima koja su u većinskom državnom vlasništvu, obvezno se ističe crnogorska zastava. Naročito je važno da svaka politička partija koja djeluje u državnom i lokalnom Parlamentu na

svojim stranačkim prostorijama istakne državnu zastavu. Na taj način izražavaju poštovanje i pripadnost državi koja ih finansira i u kojoj ostvaruju svoje političko djelovanje.

Takođe je važno da se zastava obavezno ističe ispred zgrada, obrazovnih ustanova, javnih ustanova, kako bi se kod mladih probudio patriotski odnos i poštovanje prema državi.

Smatramo da su predložene izmjene usmjerene i doprinose razvoju sveopšte građanske i demokratske kulture i civilizacijskog iskoraka ka razvoju i poštovanju sopstvenog integriteta kroz nesporni demokratski i građanski kapacitet države u kojoj živimo, bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost.

Samo da kažem, da je ovo modifikovani amandman Liberalne partije koji omogućava prohodnost amandmana Crnogorske kulturne mreže.

U prilog prihvatanja ovog amandmana na kraju ću vam pokazati jedan od mnogih primjera nepoštovanja državnih simbola i države Crne Gore. Radi se o lokaciji Stari grad Kotor, srce Starog grada Kotora, Boke, Crne Gore. Ova zastava stoji 13 godina, od obnove državnosti Crne Gore. Od referendumu, dakle, naravno, vidimo da je to na stranačkim prostorijama jedne stranke koja ne gleda blagonaklono na državnost Crne Gore. Ovo je na neki način označavanje teritorija. To radi i crkva, označava teritoriju i Crna Gora sve to pušta.

Mi moramo, mene prosto, evo, završavam, prosto čudi stav Vlade, zaprepašćuje stav Vlade povodom ovog amandmana koji na neki način rješava sve te i takve situacije. Ako ne mislimo da gledamo više ovo, dakle radi se o narodnoj zastavi Republike Srbije, naše prijateljske države koju ja poštujem, ali što će narodna zastava Republike Srbije u srcu Kotora i srcu Crne Gore.

Zahvaljujem i vjerujem da ćete podržati ovaj amandman Liberalne partije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 13:57:14)

Hvala.

Čuli ste obrazloženje, prelazimo na izjašnjavanje.

Stavljam na glasanje amandman 2 poslanika Popovića.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, 18 za, jedan protiv, 23 uzdržana. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o životnom partnerstvu lica istog pola. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Poslanik Konjević, proceduralno. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (10.06.19 13:59:00)

Obratiću se Vama pošto mislim da je važno da Vi kao predsjedavajući, kao predstavnik Parlamenta imate informaciju.

Znam da je dosta specifična situacija vezano za većinu za ovaj zakon, zbog toga smo odlagali glasanje i činjenicu da su pojedini poslanički klubovi koji pripadaju vladajućoj većini, prema najavama, izvinjavam se unaprijed ako je u međuvremenu došlo do neke promjene, saopštili da neće podržati ovaj tekst zakona.

Imajući u vidu programska opredjeljenja Socijaldemokratske partije, kao šef Poslaničkog kluba ću glasati za taj zakon. Jer, mislim da je to nešto što jeste neka vrsta naše i evropske obaveze s jedne strane, a s druge strane da jednom dijelu naših građana koji imaju specifična opredjeljenja uvažimo njihovo ljudsko pravo, dakle mi koji se razlikujemo od njih. Mislim da je strašno važno da vladajuća većina, pa i sama Vlada spozna situaciju u kojoj je, a to je činjenica da bojim se kao Parlament nećemo imati većinu za jedan zakon koji je ključan zakon u poglavlju 23.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:00:24)

Oprostite, kolega Konjeviću, ali ne vidim taj dio procedure o kojoj sada pričate.

RAŠKO KONJEVIĆ (10.06.19 14:00:27)

Obraćam se Vama da biste imali informaciju ako Vam je važna. Dozvolite da završim rečenicu. Mislim da vam je važno da imate tu vrstu informacije, to je moja procjena, a možda je moja procjena pogrešna. Dakle, nećemo imati većinu kao Parlament za jedan tako važan zakon. To je svakako poruka Vladi da se potruži da unutar vladajuće većine obezbijedi 41 mandat, a mi ćemo svoj politički stav svakoga puta ako zakon ne prođe danas iskazati kroz tu vrstu političke podrške za nešto što je vrijednost tog zakona. Zahvaljujem i izvinjavam se.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:01:09)

Proceduralno poslanik Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (10.06.19 14:01:15)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Mislim da je važno da objasnimo zbog građana, a posebno onih koji su veoma zainteresovani za ovaj zakon, kojima se na ovaj način štite elementarna ljudska prava.

Dakle, u toku duge rasprave o ovom zakonu poslanici manjinskih partija su kazali da neće podržati zakon. Nijesam oduševljen time, zapravo veoma sam tužan što je to bio takav stav. Međutim, oni su to kazali na vrijeme. Oni drugi koji su u opoziciji, a u čijem partijskom programu stoji borba za ovakva elementarna ljudska prava nijesu iskazali jasan stav. Sada smo čuli da će kolega Konjević glasati, međutim dva njegova preostala poslanika, odnosno tri, nema ih u sali, ukoliko ne budu u sali, ovaj zakon će pasti iako povodom ta dva poslanika SDP-a, što se njih tiče, dakle oni su i te kako saglasni, makar partijski, deklarativno da ovo treba da prođe. Vrlo je važno da znamo da neće proći upravo zato što neće dobiti ovaj zakon podršku još ta dva poslanika SDP-a.

Nama je svima jasno ovdje da šef Poslaničkog kluba SDP-a može proceduralno da traži odgađanje glasanja o ovom zakonu ukoliko misli da će se steći tehnički uslovi da njegova dva poslanika dođu, a kada dođu da usvojimo ovaj zakon. Ukoliko se to ne desi pašće zakon, ali zbog nedovoljne većine da se ovaj zakon usvoji. Mi u plenumu nijesmo bili obaviješteni, dakle građani nijesu bili obaviješteni osim od strane poslanika manjinskih partija koji su, iako ne mislim da je pametan stav, ipak kazali na vrijeme da ovaj zakon ne može na njihovu podršku da računa. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:03:07)

Hvala.

Za šta se Vi javljate sada, poslaniče?

Da Vas čujem.

RAŠKO KONJEVIĆ (10.06.19 14:03:15)

Predsjedniče Skupštine, upravo zbog jednog razloga koji je tačan, da mi nijesmo tokom rasprave o ovom zakonu uzimali učešće. Cijenio sam da je korektno i zbog vas i zbog kolega

poslanika i zbog javnosti da taj stav saopštimo. Nijesam komentarisao ni u pozitivnom ni u negativnom kontekstu stavove bilo kojih drugih. Dakle, mi smo naš stav saopštili. Odlaganje glasanja traži onaj ko predlaže zakon, a to je Vlada. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:03:47)

Poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (10.06.19 14:03:50)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Da raščistimo neku situaciju. Ne glasaju poslanički klubovi, predsjedniče Parlamenta, nego glasaju poslanici, svako ponaosob. Kao poslanici svako od nas snosi odgovornost za glas, ne snosi partija nego snosimo mi kao poslanici. Mi po Ustavu glasamo po sopstvenom ubjeđenju.

Prema tome, uvaženi predsjedniče Parlamenta, podsjećam da ovdje ne glasaju poslanički klubovi nego svaki poslanik ponaosob. Za - snosi odgovornost, protiv - snosi odgovornost, uzdržan- snosi odgovornost, ne prisustvuje sjednici - snosi odgovornost. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:04:33)

Izvolite, poslaniče Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (10.06.19 14:04:39)

Vrlo je važno. U pravu je kolega Mugoša. Međutim, morate da znate da su kada smo odmjeravali snage 2016. godine građani dali povjerenje, u određenom broju, SDP-u na osnovu programa i programske politike, a ta programska politika je bila vezana, i ja ih podržavam povodom toga, jer su oni programski za zaštitu elementarnih ljudskih prava. Ne davati podršku ovom zakonu mislim da je u koliziji s tim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:05:09)

Izvolite, da čujem.

RAŠKO KONJEVIĆ (10.06.19 14:05:14)

Vrlo sam se čuvao imajući u vidu da se radi o specifičnoj proceduri. Pošto ste se meni obratili, kolega Rakočeviću, jeste, obratili ste se mojoj partiji čiji sam ja šef Kluba.

Kolega Rakočeviću, građani treba da znaju pošto Vi govorite da ste evropska koalicija, izvolite, usvojite evropski zakon, našu političku podršku imate, izvolite glasajte.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:05:46)

Da li se još neko javlja za riječ?

Pošto se više niko ne javlja za riječ, kratko prije glasanja.

Rasprava služi da se saopšte stavovi. Znači, tokom rasprave imali ste svi priliku da saopštite za šta ste. To, poslaniče Konjeviću, što niste u raspravi rekli za šta ste ne abolira vas da kršite proceduralno, da ste proceduralno koristili da saopštite da ste vi navodno za ovaj zakon.

Mislim da su u raspravi svi imali pravo da kažu da li će podržati kao Socijaldemokrate, jasno su saopštili da će podržati ovaj zakon.

Prema tome, nikakva kalkulacija, ne igra igru. Mi smo ovo nekoliko puta odlagali upravo zbog toga što sam dobijao informacije da će neko od vas glasati ili neće neko od vas glasati. Ovo je Parlament i ovdje svi pojedinačno snosimo odgovornost za glas koji dajemo za ili protiv. Da vam kažem nešto, pošto su svi poslanici u prilici da dođu i da budu danas ovdje da glasaju, oni su tim nedolaskom zauzeli stav. Kao što nema jednog broja poslanika iz vladajuće koalicije raspoložениh da glasaju za ovaj zakon, tako jedan broj najavljenih podržavalaca ovog zakona ne želi da glasa za ovaj zakon.

Mi prelazimo na izjašnjavanje.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (10.06.19 14:07:11)

Ispred Poslaničkog kluba DPS-a da zatražim pauzu samo pet minuta.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (10.06.19 14:07:24)

Nastavak glasanja će biti u 15.30 h o ovom zakonu i o ovim preostalim zakonima. Jer, sada imamo druge obaveze, čeka nas ministar vanjskih poslova Češke. Vi iskoristite tu pauzu baš da čujemo neka nova saznanja.

U 15 i 30 sati nastavljamo glasanje, a sad nastavljamo sa raspravom o Zakonu o kojem smo počeli raspravu.